

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbný statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Nap. ócný
Lubosé ma;
Boh pak swérny
Přez spař měrný
Čerstw. a.

Nječ ty spěwaš,
Swérnje džěłas
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočě ty.

Z njebjes mana
Nječ čí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Boh pods,
Wokřew čel!

↳ Serbske njeđzelske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy kobotu w Smolerjez knihizšicežerki w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Njeđzela po hodžoch a lěta kónz.

Wójskaž 32, 26.

„Sa cze njewopuschcžu, khiba so mje požohnujesch.“

Děpscheho bara ja wukhod je stareho a ja nutskhod do noweho lěta, do kotrehož ja nělotre dny fastupimy, njesnaju, hacž nihdy njewustawazu modlitwu Sakubowu: „Knježe, ja cze njepuschcžu, khiba so mje požohnujesch.“ Wona ma móz, naš prawje mudrych čžinicž k sbóžnemu wumrjecžu a kóždemu dnjej, kóždemu létej a skóncžnje našchemu žykemu žiwjenju sbóžny kónz spožčicž: „Sa bym Boha wot woblicža k woblicžu widžal a moja duscha je wumožena!“ Šchtóž tak wumrje, sbóžnje wumrje.

Sakub stejese, jako so tak modlesche, runje kaž my w tutych dnjach, pšchi wažnym wodželenju žiwjenja. Sady njeho ležese zuffa, wotrocžkowski dom, psched nim kraj jeho wótzow, kraj jeho a jeho luda pschichoda a Boh běsche jemu kam s nowa klubjenje dal: „Sa bym s tobu a chzu cze swarnowacž, hdyž ty poezehnujesch; a chzu tebe jako pschiwjesč do teho kraja. Pschetož ja nochzu tebe wopuschcžicž, hacž ja wschitko bym čžinik, šchtóž bym tebi rěčžal.“ Ale šchtó dha nětko hischeže pobrachowasche, hdyž běsche Boh se kwojim klubjenjom: „Haj“ a Sakub se kwojej wěru: „Samjeit“ prajit? hdyž čžak pruhowanja sady njeho a kraj klubjenja psched nim ležese? Čsaw běsche jemu hischeže s njepschecželom. Kunje roshorjenty bratr se 400 mužemi so domoj wróczazemu Sakubej napschecžiwu cžehnje. — Ale tak móže so Sakub Čsawa bojecž, hdyž je wysche njeho wutroba lubowazeho Boha, kotryž běsche runje twjerdu wutrobu Sabana smjehčžil a na kotrehož hladajo mohł prajicž:

„Se kwojim Bohom samóžu ja wulke skutki čžinicž, se kwojim Bohom samóžu psches murje skafacž! Ale jow runje teži.

Žahadlo hłubje leži: niz Čsawowy hněw, ale Sakubowe šle kwođomnje jeho bojasneho čžini. Žiwy Boh je jemu napschecžiwu stupik a je jemu, dokelž chysche nětko do klubjeneho kraja šańcž, ruku na wutrobu položil a k njemu prajit: Čžakaj, cžehodla by pschecžiwu kwojemu bratrej njesprawny, njesprawny tež pschecžiwu kwojemu nanej byl? Čžehodla by jeju s leknoščžu sjebał, hdyž dyrbiesche wěricž a čžalacž, — cžehodla by na tajke waschne žohnowanje klubjenja na so cžahnył, kotrež dyrbiesche po prawym pucžu herbowacž? Čžehodla by mi prjedy čžinik? Na cžłowjekach so šhrěšcho by ty tola na Bohu kamym šhrěščit a město teho, so by woadče pýtał, by hrěch nětko hižom na wschě dwažčži lét na kwođomnju woločo nožyl. Stej směrom a ščžin naj wjedny rachnowanje se kwojathm Bohom! D Čsawowy hrěch by wschaf so pschewinył a nješł, ale šchtó pschewinje, šchtó nješe Boži hněw? Čžehodla so Sakub boji, kwojeho bratra setkacž. Šchtó by čžinik? To, šchtóž woprawdže čžini = so psched kwojim Bohom dele padnje, jemu wschju škóšč wusnaje a w sprawnjej polucže praji: „Haj, Knježe, ty mašch prawo, hdyž mje mojeje šebicžnosče a njesprawnosče dla sbijesch; nad tobu kamym bym hrěščit, ale ja proschu: Šchtóž bym čžinik, to pschekryj! Ty by tež ke mni wo hnadže rěčžal a by kwoěrný we kwojich klubjenjach; teho so ja džeržu a cze njepuschcžu, khiba so mje požohnujesch! — A Sakub je so tak s Bohom bėđžik w tamnej kwojatej nožy a dohnył. Roslamany kam we kwojej nožy, s wuwinjenthm bjedrom, ale s woadčjom hrěcha a s měrom we kwođomnju wón s nóžneho bėđženja wuidže a móže nětko straschny a bjes bolosče tež cžłowjekam

napschecziwo stupicz, pschetož hdyž je Bóh sa njeho, schtó móže pschecziwo njemu hycž? —

Zubi bratija a kotry, tež my wobsanfnyemy w tych dnjach wotdžěl swojeho podrožnistwa a cžehnjemy w nowym lécze do kraja, kotryž hišcže cžemny psched nami leži, kotryž pač je psches Bože flubjenje roškwětleny. Rhodžmy jako podrožnižy w nim a pytajmy w njebjepach, w kraju flubjenja, swoje měšcžanske prawo. To pač je njemóžna wěž, hdyž dyrbi nasche šwědomnje hišcže kaž pola Sakuba starych njewodatyh hrěchow dla swoj napominazy a schtrafowazy hlóš posběhnyč; i bojasnej wutrobu bychmy potom naschej kóžicžy bjes wódženja na njeměrnym morju wokoło honicz dali. Wobcžežyje-li tebe je stareho lěta hišcže někajka šlósč abo masch-li hišcže staru, njewobrocženu wutrobu, wosmjesch-li nješkamanu wolu se stareho lěta do noweho, potom sa šobu cžehnjesch spinadło, kotrež sadžewa, so mohł wješetj do přědka krocžicž a kotrež twoju, po Bosy šebi žadazy wutrobu k semi cžehnje. Tehodla čžemy wschitzy hromadže, přjedy hacž popledni džen lěta k kónzei dže, šo pruhowacz a pschepytacz, fak i naschej šebicžnosčju a šamowolu, i naschim hněwom a šawisčju, i naschej njepšchecželnosčju a nješcžerpliwosčju, i naschej nješprawnosčju a njelubnosčju steji. Šsmy my w šańdženym lécze pschibnywali na šnutskowym cžłowjedu a niz jenož na wěcžnosčji, ale tež njebjepam bliže pschischi? Šsmy pokrəcəwoli w pójnacžu teho Rnješa? Šsmy šo žyle hrěcha wšdali, šo běšče nam hrěch napschecžiwny a nješkmj wjazy je žanej nitku nascheje wutroby na někajkej hrěšnej pschikhlilosčji wišali? A tehodla šhibujmy šo psched tym Rnješom a prošmy: Wodaj mi moje hrěchi, šo bych wucžisčeny był! Šchtož šym hrěšchil, to pschikryj! ale džeržmy tež jeho twjerdže sa jeho flubjenje a prajmy: Ša cže njepuschcžju, šhiba šo mje požohnujesch. Rnježe, ja žaneje krocžele do noweho lěta nječžinjju, doniž wěšcže njewěm a wot tebe šwědčjenje nimam, šo mi žadny njewodaty hrěch wjazy na šwědomnju njeleži, ale šo šym wschón wot tebe wucžisčeny. Ša cže njepuschcžju, doniž mje ty njepožohnujesch a ja šašo polnje k tebi prajicž njemóžu: Abba, luby Wótče! — Šlaj, hdyž ty fak je šwojim Bohom šańdženosčje dla wotrachnujesch, potom njemóžesch štraschnje do pschichoda hladacz a hicž, njetrjebasch šo fak Šakub cžłowjekow bojecž, pschetož hdyž šo Bohu špodobamy, wón tež cžini, šo šu tež naschi njepšchecželjo i nami špokojom.

Njeprosch pač teho Rnješa jenož wo woadacže hrěchow twojeho šańdženeho žiwjenja, proš jeho tež wo cžistu wutrobu a noweho, wěšeho ducha, šo by w nowym lécze nowy cžłowjek byl. Šwěr šo do teho bėdženja, tež hdy by pschi tym šjedro šo tebi wuwinyło; wostaj šwoju cžělnu móž šady šo, daj šebi šwoju wolu škamacz, džerž pač jeho tež sa jeho wěcžnu šwěrnosčž, na kotruž je šo tež sa tebe šwajal, wupšchestrěj jemu napschecžo ruzy šwojeje wěry a praj: Ša cže njepuschcžju, šhiba šo mje požohnujesch a mi dasch cžistu wutrobu a wěšeho ducha, šo by stare šaschło a wschitko šo nowe ščiniło! —

W Šakubowym žiwjenju hišcže cžěmne hodžiny pschidžechu. Ale hacž runje psches někotru šlubinu džěšče, wón tola hacž do šwojeho škónčjenja šroschtny we wěry a w towarštwje se šwojim Bohom wosta; pschetož pola Šniela běšče jemu škónčžko šesłhadžako. Šak wjele bóle móžemy my, kotřiž my pod hodownym šchtomom šejimy, kotrymž je Šesuf jako jašne škónčžko šhadžal, to našhonicž, — hdyž my šo modlimy fak Šakub: Šdžej je Šesuf Šhryšuf i Rnješom, tam je džen a krasnišho! Šdyž tež šluboka šrudoba naschu wutrobu cžisčžji, my móžemy we wěry šo bėdžo horje hladacz k temu, kotryž naš šhostajo a wucžisčžo šrudobu ščele, šo by šam šwój wobraš w naš pschekrasnik. Šžim dale šchescžijan pschidžje, cžim cžežo šo jemu šupa. Šněotra nadžija šo šnicžji, někotre žadanye šo

njedopjelni, ale jenož šo bychmy šacžuli, šo šmy tudy žušbnizy a podrožnižy a šo mamy šwój wótžny kraj šorkach. — Ščžežo pač hišcže hacž tajka šrudoba je ta, šnjesčž, hdyž čže šo džěšcžju Božemu šesdacž, fak by Bóh šwoje woblicžo wot njeho wotwobrocžil, jo žyle šastorcžil. Ale tež w tajkim cžěžkim špytowanju tón Rnješ myšle hněwa nima, ale lubosčje a mēra a dušcha šmē a dyrbi i Ššasom prajicž: Dža wostanu ja štajnje pschi tebi! a i Šakubom: Ša cže njepuschcžju, šhiba šo mje požohnujesch! A kohož wón žohnuje, tón wostanje žohnowany wěcžnje.

Fak čžemy štare lěto wobsanfnyč, šo by nam wone šnadne lěto bylo. Tón Rnješ pomhaj nam, bjes njeho my ničjo nješamóžemy. Šamjeń.

Japoschtol Jan.

Njedžela po hodžoch rěka tež džen japoschtola Šana, dokelž bu wón jemu pošwjećeny. Tutemu Šanej šo we šwjatym pišmje wschelake mjena pschipočžuja. Přjedy, jako bē wón hišcže Šesufowy wucžobnik fak cži jėdnacžo drusy a i tym i nimi šwědł jeho krasnosčje, njerěšasche wón i nimi hižom japoschtol, to rěka pošol; japoschtoljo buch woni šakle po wulecžju Šswjateho Duchy.

Š woprědka bē Šan i Šětrowym bratrom Šandrijom wucžobnik šchčženika Šana, pschidžje něhdže 25 lět šary k Šesufej a bu wucžobnik jeho wšebiteje lubosčje, kotryž je na jeho bróšče ležal a fak šo dla šwojeje něžneje powahi a cžucžiwjeje dušche, šo jemu žyle podawazeje, tež šwojich šobubratrom wobjimashche.

Wón je špišaczel šjoch bibliškich knihow: ewangeliya šwjateho Šana, šjoch epistolow šwj. Šana a šjewjenja šwj. Šana, wucžerja Božeho (Apokalypsy). We šwojim ewangeliyu abo ščženju přėduje wón wěru, we šwojich šjoch epistolach abo listach lubosčž a we šwojim šjewjenju nadžiju.

Ššam šo japoschtol Šan we šwjatym pišmje njemjenuje. Měni-li wón šebje, dža wón praji: tón wucžobnik, kotrehož Šesuf lubowashche, abo kotryž je na jeho bróšče ležal; tež wón pschezo rjelnje: tón druhi wucžobnik. Šako mjenujzy šchčženik Šan i dwěmaj šwojimaj wucžobnikomaj Šesufa wuhlada, šo k njemu dže, wón džesche: Šlaj, to je Bože jehny, kotrež šwěta hrěchi nješje. A taj dwaj jeho wucžobnikow šhšcheshchaj jeho rěčžo a džěšchaj sa Šesufom. Šesuf pač šo wobrocži a džesche k nimaj: Šchto pytataj? Wšonaj džěšchaj: Šabbi, hdyž šy na šospodže? Wšon džesche: Šójtaj a šladajtaj. Wšonaj tehodla tónšamy džen pola njeho wostaschaj. Běšče pač to wokoło džekateje šchundy. Šedyn wot teju dweju běšche Šandrij, Šchimana Šětrowy bratr, tón druhi bjes dwěla ewangelišta Šan. A i cžeho móžemy to šudžicž? Dokelž wón tu šchundu i tajkej wěštosčju mjenuje. Šemu běšče tón wšyški šacžisččž, kotryž Šesuf na jeho dušchu ščžini, nješapomnity. Ša to pač tež to šhonjenje rěčži, šo šo japoschtol Šan we šwjatym pišmje ženje šam njemjenuje, ale w poplednim padže pschezo tón druhi wucžobnik praji.

F.

Lěta wobšankowanje.

1. Wšj. 16, 8. Šwotkal šem pschidžesch a hdyž čžesch?

Fakle šo něhdy Boži jandžel Šagaru w pusčžinje woprašča. Šajšelej prašcheni dyrbi šebi kóždy šchescžijan na kónzu lěta tež pschedpoložicž.

Š wotkal šem pschidžesch? Š lěta, w kotrymž je šo Boža dobrocžiwosčž nade mnu a mojim domom wulka wopo-

kašala. Wón je naš sašo kaž worjoł (hodler) na swojimaj kšhidlo-
maj nošyl a nam psche wschu nusu a wschón strach pschepomhał,
kotryž je nam hrosyl. Se swojeje sezerpliwosczu a swojim
czakanjom je naš pschewodžal a naš se swojimi duchownym
kublamy, se swojim drohim słowom a sakramentomaj našyczował
a wofschewjal. Kaž wjele mějesche sańdžene lěto dnjom a hodžinom,
tał wjele mějach wopofasow lubosče a swěrnosče mojeho Boha.
Budž jemu sa wscho to dženka džakny wopor pschinježeny! Wón
chyzł jón s hnadu pschijecž. —

Š wotkal hem pschińdžesč? Tał so hiščezje junu
praščam a durbju šebi wolmolwicž: Š lěta, w kotrymž šym sašo
hrěch a słosč na so khopil. Wopledni džen lěta pschinješmy
šwoje šlicžbowanje (rachónku) s Bohom do rjada. Nječ so
šbždy pošnje a šebi pschemyšli, šcho je w sańdženym lěče čžinił.
Nječšni, kaž bychu twoje hrěchi mjeńšche byle, hač šu, a nješa-
molwjej so, kaž by pola tebe wscho rjane a dobre bylo. Še-li
so šami šudžimy, njebudžemy šudženi. Dajmy so š pokucze
wolacž. Wopor pošorneje a pošutneje wutroby nam Wóh šazpicž
njebudže. —

Šdže chžesč? to je to druge praščenje. Šdže chžesč
se swojimi hrěchami se sańdženeho lěta? Ša chžu so pod kščiž
šwojeho knjesa Šesufa šupicž, tam chžu je dele položicž; chžu je
we wěrye do jeho wujednazeje šmjercze na jeho položicž a potom
chžu s trošchtom we wutrobje, so je mi mój hrěch wodaty, do
pschichodneho lěta krocicž. A nječam so wjazy do stareho
žiwjenja a waschnja, do starych hrěchow, do stareje njewěry a do
starych starosczow wrócicž, ně, s nowym lětom chžu so noweho
čžlowjeka woblez, kiž je po Wosy štworjeny. Chžu s wješkelym
dowěrjenjom do noweho lěta šańcž, kotrehož dny a hodžiny, wje-
šele a šrudobu ma Wóh w swojeje ruzy. Wón nam wěcže da,
šchož budže nam šlužomne a šbžne. Dowěrmy so jemu s nowa
s nowej wěru.

To stare lěto šaschlo je,
Wny, Šesom Šhryščeže, šwal'my čže,
So ty nam s wulkej' strachoty
To lěto hnadnje pomhał šy.

Ach njewšmi twoje šłowo nam,
To je trošcht našchim wutrobam,
Naš psched šlej wuczbu pschibóšfej
Ty, Anježe, šwarnuj, pschi naš štej.

Daj, so so hrěchow wostaj'my
A bohabošani tu šmy;
Špuschčž šary dolh nam hrěšnikam
A pschińdž šam s nowej hnadu š nam.

S.

Wotkhad lěta.

Našch běh w čžafnosczži
Šhwata š wěcžnosczži;
Š kšhidlami precž čžahnu lěta
Tu se šachodnosczže šwěta.
Wužicž njepschepaš
Daty hnadny čžaf!

W nim so mēnja tu
Šadosczž s tyščnosczžu;
Šprecž šu nětko šboža krašy,
Šorjapošne čžemne čžafy.
Šsy brał s wobēju
Dobytł sa dušču?

Šwět tón šahinje,
Wěcžnosczž nješańdže;
Duž nječ tudy, kaž so škluscha,
Wěcžne kubla pyta dušcha.
Budž to štajnje čži
Šadawł žiwjenšti;

Čžaf so minje našch,
Štaraj so, so našch
Šoklady tam w Wóžim raju,
Šotrež do wěcžnosczže traju
A wscho pschewaža,
Šchož šwět pošficža.

Štarosczž, šrudoba,
Šswětne wješela
Šam te kubla pošrywaju,
Šotrež wěcžne tracže maju,
So je wutroba
Šohko pschehlada.

Šam je, derje mi!
To mje bohacži.
Nječ so s Bohom štowašchuju.
Dha jich wěštošč w dušchi čžuju
A mi radošč je
Šachod čžafnosczže!

K. A. Fiedler.

Šepjera sa lěta kónz.

Šso praščeje šwoju šepjeru,
Šač hiščezje wudžerži
Tu nowu šhódbu žiwjenštu,
Kiž Wóh dženk wotewri.
Drije dolho je čži šlužika,
Nětk počžina byčž šerniwa;
Šdžež pał so škónčnje rošlamje,
Twój pschebytł njebudže.

Wny tudy šmy lud wěcžnosczže,
Našch dom w tym čžafu njej;
Šow dušču jima štyškanje,
Šicž domoj žada šej.
Šcho pał jej potom pschewod da,
So wěcžny dom šwój namaka?
Šlej, šemška šryka njeje to,
Ta bóršy šlamje so.

Šcho potom, čžlowcže, hdyž so čžmi,
A ty šy žyle šam?
Šdyž dušču wschitko wopuschčži,
So škudži tu a tam?
D bēda, nimašch pschewoda,
Šdyž psches šmjercž durbišch se šwěta!
Š čžimž tež tu šwět čže trošchtuje,
To pomhačž njebudže.

Šlej, jedyn šredč čži pomhačž wě,
Šchož ničto njemóže;
Tón derje wodži dušche wschē
Šam š rjeńščeje domišnje;
Wón šam nam durje wotanka,
Šdyž čžafnosczže běh šónza ma,
So bychmy Woha widželi
We wěcžnej jašnosczži.

Ty snajesich tule sepjeru,
Mój luby kšehesčano,
Kiz kwět czi spožčicž njemohl tu
Sa dusche hubjenstwo.

Ně, Bóh se kwojim Duchom kam
Se dał ju do wutrobny nam:
Ta sepjera je wěry mój,
Kiz jasni kóždu nój.

Tu sepjeru ja pscheju czi
Dženš k létu nowemu;
Ta džerž cze w twojej klabosčzi,
Czi pomhaj k dobocžu.

Wěnz lubosče ju wupyschuj
A nadžije blyščicž wobkšwětluj;
Njech wscho so khabla, pada, mrije,
Slej, wěra džerži cze!

K. A. Fiedler.

Sa nowolětne ranje.

Dženš k Boha jako sesthadža
Nam léta přenje ranje;
S nim nowa cžer so wotewrja
Sa nasche dróhowanie.

Duž se spěwom a k modlitwu
Kiz sapschijam a dale du;
Bóh powjedže mje wótznje.

Mje pschichoda nój njetraschi,
Kiz cžakny pucž mój křnje;
Bóh wě tež mroki jasnicž mi,
So horjo k sbožu tyje.

Schtož cžemne tudy njespósnach,
To jasne budže w njebjesach
We pschekrašnjemym kšwětle.

Mój pucž njech runy, kšchiny je,
Sa troschtnje po nim póndu;
Sdyž křodžu kaž Bóh wodži mje,
Sa k dobrom' kónzej dóndu.

Njech sbože, kšchiz wón wotkřudži,
Njech žiwjenje, kšmiercž wuswóli:
Mi k lěpschemu wscho budže.

Mój kónž budž blisko, daloko,
S tym nochzu duschu tyschicž;
Chzu Božej woli poddacž wscho,
Szo k kónu wěry pschicž;

Tón Bóh, kiz mój cžak wotméri,
Spožčž jeno, so pucž k wěčnosčzi
Tu junu sbóžnje skonjam!

K. A. Fiedler.

Po nowym lěče.

Nětk hižom přenje dny po nowym lěče
Pod radosčžu a prózu nimo ku;
Schtož cžemny pschichod sa mnje taji w kšwěče,
Do rufi Wótza kladu k dowěru.

Chže jere horjo moju duschu jimacž,
A wěm, so to sežehwól mojich hrěchow je,
Dha daj mi Bóh sa křysta kšchizom pschimacž
A kwoje horjo njescž w pokucže.

Ty kř, o Jesu, w kšmierczi pobyl sa mnje,
Wo moju duschu k hělskej mozu wojowal;
Ach, wobhnadž mje, so křwój kšchiz křožič na mnje
A ja najwjetšchu cžescž bych we nim snal!

K. A. Fiedler.

Wschelake k bliska a k daloka.

— Žadny podawł, kotryž lědy jako docžakamy w našchim
kšerbskim duchownstwje, je, so staj knjes farar Šyflora w Minakale
a knjes farar Golč w Kalezach na jentym dnju, 15. dezembra
1889, duchownu kšwjećisnu dostałoj. Wonaj tehodla tež loni
kónšamy džerž křwój jasnojnski jubilej kšwjećesčtaj. Psched
25 lětami bu knjes farar Šyflora jako kaplan w Kellizach a
knjes farar Golč jako pomocny duchowny w Budestezach ja-
pokasany.

— Sažo chže so křwěny duchowpastyr na wotpocžině po-
dacž, knjes farar Běrnik w Klusku. Wón sastupi do duchow-
neho jasnojnstwa w lěče 1877, pschidže jako diakonatski wikar
do Kluska a bu sa fararja po woteńdženju knjesa fararja Kaniga
wuswoleny. Wón štutuje se spróžniwej lubosčžu we křwojej wo-
křadže na wschě 37 lět. Fariske město je so wupřakalo wot knjesa
kollatora Böhmera, w tu křwilu w Blasewizach pola Draždžan.
Dokhodow je 3879 hrivnow a móža so sa duchownych, kotřiz ku
starschi, wot dokhodow njewokřadženeho kaplanstwa něšto po-
wyschicž. Stacž mohło so to na kóždy pad, dokelž drje so
kaplanstwo k cžezka jako wokřadži, pschetož licžba duschow je
psches wufarowanie Wulkeje Dubrawy do Křwacžiz křetro
wotebjerala.

K rozpominanju.

Podawa F.

Ty plakasche, hdyž na kwět sastupi,
Wschěch křmew pał witasche cze polny džaka;
D njech, hdyž kšmiercž czi wóčžko sandželi,
Szo twój ról křmewa, mjes tym so wscho plaka.

Tam mudry myklicž spocžina,
Sdyž myklicž hlupy pschestawa.

Kóždy radšcho hubu wotewrja, dnyli móscheń.

Szy li kam cžorny dosčž, njemjenuj nikoho rapaka.

W njesbožu ku wutrobny mjehke.

Wěsch do njebjas so namakacž,
Szo móžesč semje lohko wsdacž.

Cže njebohacža pjenjesy,
Sdyž nejšy w duschi bohatty.

„Bombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow
duchownych, ale je tež we wschěch psche-
dawarňach „Serb. Nowin“ na wsach
a w Budyschinje dostacž. Na schtwórcž-
lěta placži wón 40 pj., jenotliwe cžička
so sa 4 pj. pschedawaju.

Sy-li spówał,
Pilnje džélał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosó ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérny
Čerstwosó da.

Njeh ty spówał,
Swérnje džélał
Wšedne dny;
Džej pak swjatosok,
Dušl daty,
Wotpođł ty.

Z'njebjes mana
Njeh čl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klč Bóh poda,
Wokřew čel.

F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjež knihicizšcžetni w Budyšinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedyplatu 40 pj. dostadž.

Šswjedžen 3 kralow

šrjedu, džej 6. januara, č dopomnjenju mudrych raišcžeho kraja šwjecžachmy, kofšiz bčhu pschischli, šo bčhu šo č nowonarodženemu kralej modliti. Wón řeta tež šwjedžen šjewjenja, dokelž bu Šhrystuž zšym šjewjenty. Tuczł mudri š raišcžeho kraja bčhu čzi přeni póhanjo, kofšiz šwoje kolena psched Šbóžnikom šwěta šhibowachu. Šswjedžen šjewjenja je potajkim tón prawy póhanski abo mišionški šwjedžen. Duž dowolamy šebi š džiwanijom na to lubym čžitarjam šlědowazy krašny špěw našcžeho njefapomniteho Zejlerja podadž.

Šswjate mišionštwó.

Luby Žesu, hnadu daj
Tym, kiž prózuja šo šwěrit,
Šo by pjelnič šo twój raj
N jich wjele pschischto č mčru;
Pšchewodžej jich prózu hnadnje,
Šo jich wuškhw roščje radnje.

Luby Žesu, šwětko daj
Tym, kiž w šmjertnym šcženje šedža;
Šwjaški bčuda rošwjasaj,
Šo čze póšnaju a wjedža;
Wjedž jich na tu pravu drohu,
Žesu, wěrnny pučžo č Bohu.

Luby Žesu, možy daj
Tym, kiž mucžni wustawaju;
Trosčtne škwěčkw wšchal jim praj,
Šo na pomož počalaju;
Šo šo rycžetšy pschěz bčdža
N ša tobu šcžerpnje šlědža.

Luby Žesu, lubošč daj
Tym, kiž we liwkoščzi řhodža;
Šahóř jich a pošasaj,
Šač š tym řej a tebi šchwóđža;
N twojej řkužbjč, č twojom' škwowu
Šahóř wšchwědnje lubošč nowu.

H. Zejler.

Špřenja njedžela po řšjody kralady.

Mat. 3, 13—17.

Šswjate šcženje dženznišcžej njedžele nam wopišuje, řač šo Anješ Žesuž wot Žana řšchwěčjež dawa. Duž šebi na podložku teho šameho š křótkla rošpomnišmy:

1. Šač Žan pschi tym šwoju ponižnosč pošasuje, řcht. 13. a 14.
2. Šač Žesuž a Žan wšchwitku prawbosč dopjel-njataj, řcht. 15.
3. Čžehodla bu Žesuž řšchwěčeny, řcht. 16.
4. Ščto ma hłóš č njebjč na šebi, řcht. 17.

I. Těhdy (jako Žan pschi Žordanje řšchwěčjesčej) pschidžje Žesuž š Galilejsčej (a to š Nazaretha)

pschi Jordanje t Janej, so by so wot njeho kschczicz dał. Jan je so wo swojej kschczenizy hatte wuprajil: „Ja was kschczu s wodu t pokucze; ale ton, kiz po mni pschiindze, je moznischi dyzli ja. Ja njeschym dostojny, so bych jeho czije nosyl; ton budze was se swjaty Duchom a s wohenjom kschczicz.“ (Mat. 3, 11.) W tychle slowach Jan swoju kschczenizu napscheczivo staja kschczenizy teho, kotryz dyrbiesche po nim pschiincz (mjenujzy Messias): Jeho kschczeniza je kschczeniza s wodu; kschczeniza teho, kiz po nim pschiindze, je kschczeniza se swjaty Duchom a s wohenjom. Woda jeno swontownje cziscezi, wohen pak cziscezi zplotnje; potajkim je Janowa kschczeniza s wodu slabsha dyzli wohenjowa kschczeniza woczakujomeho Messiasa. A to Jan sam s poniznosczu pschpowjedasche. Rak wukhwaluujemy pak my swoj stuf tak rady jako to najlepsche a najnowsche!

Netko pschiindze Messias, so by so wot Jana kschczicz dał. Jako Messiasa a Syna Bozeho jeho Jan hischce njesnajesche. (Jana 1, 31.) Ale so besche won wjetschi, to dyrbiesche Jan woschce s powjesczow swojeju starscheju wo nim wjedzicz; a so be won slubjeny Messias, to drje won netko, wot Bozeho Ducha roschweczeny, we swojej duschi saszumasche. Tehodla wobarasche won jemu a dzesche: „Mi je trjeba, so bych ja wot tebie kschczeny byl, a ty pschiindzesch te mni? W tymle czinjenju a reczenju so s nowa Janowa poniznoscz wosjemja, kotraz nas t sczechowanju wabi. Rak jara smy my tola pokhileni, ras „wulkeho hracz“! Njesapomimy, so Boh napscheczivo steji hordym, ale poniznym huadu dawa.“

II. Jesuś ras dzesche: „Budzce jako dzeci, hewak do Bozeho kralestwa njeschindzecz.“ Won zada potajkim poniznoscz a praji wo bebi samym: „Ja bym czicheje myble a s wutrobu pokorny.“ (Mat. 11, 29.) Duż tez won njemoze Janowu poniznoscz sa schpatnu mec. Towle pak neschto wjetsche do rospomnjecza pschiindze, dyzli Janowa poniznoscz. Pschetoż Jesuś Janej wotmolwi: Njedch so jeno netk tak stanje; pschetoż tak namaj pschibluscha, wschitku prawdoscz dopjelnicz. Jan ma Jesuśa netko kschczicz, dokelz jimaj wobemaj pschibluscha, wschitku prawdoscz dopjelnicz. Se sloweczkom netko Jesuś podobny, so jeho w tukhwilna, we westym smyble podriadna pomera t Janej njebudze dale trac. Wuras wschitku prawdoscz wobšaha jow wschitko to, schtož je Boh w rošmowanju swojeho kralestwa poruczil. Schto je to w tymle padze? Tam, hdzež je pola sczenika Lukascha wo Janowym wustupjenju recz, reka: „W 15. lence khezorstwa khezora Tiberiusa sta so pschikasnja Boza t Janej, a won pschiindze do wschitkeho kraja wokolo Jordana a predomasche kschczenizu pokuty.“ (Luk. 3, 1—3.) Boh besche potajkim kschczenika Jana poblak, s wodu kschczicz, a to runje w tymle czachu a na tole mestno. Tehodla so jemu pschibluschesche kschczicz. Rak Jan jako drubi Elias sakonju pschibluschesche, tak be jeho kschczeniza sakonski stuf. Khrystuś pak besche, kaz s lista na Gal. 4, 4 wemy, sakonju pobbany; duż pschibluschesche so jemu, so wot Jana kschczicz dacz, kaz besche so won dze tez wobresacz, w templu pschdstajicz a, hdyz be 12 let stary, jako „holecz sakonja“ bobu do Jerusalema wsacz dał. Hdyz bu Jesuś wot Jana kschczeny, dopjelnischtaj potajkim wobaj wschitku prawdoscz.

III. Jako Jesuś kschczeny be, wustupi won hnydom s wody. Rak czi drusy, Jesuś do Jordano-weje wody dele stupi, bu tam podnorjeny a potom sažo

s njeje wustupi. Wo druhich pak reka: „Woni dachu so wot Jana w Jordanje kschczicz a w usnachu swoje hrachi.“ (Mat. 3, 6.) Pola Khrystuśa, kotryz žaneho hracha njeje czinil, njemoze wo wusnaczu hrachow žana recz bycz; duż njemoze jeho Jan tez niz kaz tych druhich „t pokucze“ kschczicz. Czehodla netko pak bu Jesuś kschczeny? Jan predomasche sam: „Czinice pokutu; pschetož njejest kralestwo je so pschiblizalo.“ (Mat. 3, 2.) Janowa kschczeniza steji potajkim w najwuzschim poczachu t njebestemu kralestwu, w najblizschim czachu pschithadzazemu. Wona njeje jeno kschczeniza pokuty, ale tez kschczeniza swjeczisy; poprawom njemjesche so kschczenz s tym t pokucze wjescz, ale dyrbiesche so sa sastup do bliskeho njebesteho kralestwa kthaneho sczinicz. Janowa kschczeniza mesesche se stareho sluba do noweho wodzicz. S nej dyrbiesche tez Khrystuś, kral noweho kralestwa, do tehosameho sastupicz; won, dokelz žaneho hracha njeje czinil, weso tez bjes pokuty, czi drusy, s hrachneho smjenja plodzeni, pak jeno s pokutu. Jesuś bu kschczeny, so by sastupil do noweho kralestwa, kotrehož kral won besche.

Jako be Jesuś s wody wustupil, wotwrichu so njebesta nad nim, a Jan widzesche Ducha Bozeho jako holbja dele leczo a na njeho pschiindzo. Jan besche to bojste sjewjenje dostal: „Rad kimž budzesch widzecz Ducha dele lecicz a so won na nim wostanje, tonšamy je, kotryz se swjaty Duchom kschczije.“ (Jana 1, 33.) Netko Jan to widzesche, netko bu won potajkim teho bebi westy, so je Jesuś slubjeny Messias, a won mozesche netko na njeho potasowacz, so by won sjawny byl w Israelu. Jesuś bu kschczeny, so by Jan wescze wjedzil, so je Jesuś slubjeny Messias, a so by won jeho jako tajkeho mohi ludej wosjewicz.

Jan widzesche Ducha jako holbja dele leczo a na Jesuśa pschiindzo, a po Janowym swedzenju wosta Duch na nim. Holb, wobras czistoty a czicheje myble, njeje Bozi Duch sam, ale jeho podobisna (symbol), woschce sa Jana, kotryz mesesche w tymle sjewjenju sawdaw wot Boha dateho posnacza, so je Jesuś slubjeny Messias. Schto pak mesesche to sa Jesuśa na bebi, so Bozi Duch na njeho dele pschiindze a na nim wosta? — Jako jandzel Marji narod Jesuś-dzeczatka pschpowjedasche, won t nej dzesche: „To swjate, kotrež so wot tebie narodzi, budze Bozi Syn mjenowany.“ (Luk. 1, 35.) Jesuś bu jako „to swjate“, jako „Bozi Syn“ narodzeny. Tola kaz won jako czlowjek rosczesche a pschibjerasche po czele a po duchu, tak dyrbiesche won jako Boh-czlowjek w dnjach swojeho czela „dokonjany“ bycz. Ton schodzeit dokonjnoscze, kotrež won sa sastup do swojeho kralestwa triebasche, dozpi won w kschczenizy: „Duch pschiindze na njeho a wosta na nim.“ To Petr w Zap. sk. tak wupraja: „Boh je Jesuśa Nazarensteho zalbowal se swjaty Duchom a s mozu.“ W starym slubje buch kralojo, profetojo a meschnizy zalbowani se swjaty woliom, kotryz sa suamjo duchownych mozow, swetla, žiwjenja a žohnowanja placzesche. Tole zalbowanje s woliom posnamjesche, so tute duchowne mozy na zalbowanych dele czeczichu a jich t wudokonjenju jich sastojnstwa kthanech czinjachu. Jako bu Jesuś se swjaty Duchom zalbowany, njedostachu so jemu, kaz tamnym muzam stareho sluba, jenotliwe duchowne dary, ale won dosta Bozeho Ducha

to jeho zykej poknoščzi a bu wot nětko jako tón žalbowany našch dokonjany profeta, wyschšchi měščnik a kral, kiž móžesche tak šwój slutt wumožjenja dokonjeć. Jesuŝ bu kščezeny, so by wón tón se šwjatym Duchom žalbowany (t. r. Khrystuŝ abo Meŝŝiaŝ) byl.

IV. Napoŝledku hłóŝ s njebjěŝ džesche: „To je tón-ŝamy mój luby Šsyn, nad kotrymž ja dobre ŝpodobanje mam. Ščzenit Lufasch powjeda, so ŝo Jesuŝ, jako bě kščezeny, k Bohu modlesche (Luf. 3, 21); tónle hłóŝ s njebjěŝ je tak-rjez Wótza wotmolwjenje na Šsynowu modlitwu, haj a hamjeń k tejšamej. Wopščijecze tejele modlitwy njeje nam nihdže ŝdželene; tola my ŝměmy teho wěščzi bycz, so je ŝo Jesuŝ we ŝwojej modlitwie Bohu jako to jehnjo poŝkicžował, kotrež chze ŝwěta hrěchi na ŝo wsacz. Šeli-so je hłóŝ s njebjěŝ wotmolwa na tamnu modlitwu, dha bě wona sa Jesuŝa to ŝawěščjenje, so chze jeho Bóh jako hrěchiŝnicžaze jehnjo s dobrym ŝpodobanjom pščijecž. — Šanej ŝlužesche tónle njebjěŝki hłóŝ, s kotrymž ŝo Wótž k ŝwojemu Šsynej póŝna, k dalšchemu wobtwjerdženju jeho wěry, so je Jesuŝ woprabdzje Khrystuŝ a Boži Šsyn. — My pak, lubi čžitarjo, kiž my do Jesom Khrysta wěrimy, dajmy ŝo wot tuteho njebjěŝkeho hłóŝa pohnučž, so s zykej wutrobu prajimy: „To je mój luby Šnjeŝ, nad kotrymž mam ŝwoju najšbóžniŝchu radoščž!“ Šamjeń. F.

Džimy ŝtroŝčtni do kryteho pščichoda!

Nětk s Bohom džimy w dobrym měrje
Do pščichoda, kiž leži pšched nami
Wšchón ŝaczěmnjeny w krytej čžerje,
A tyščnosčž rošmnoža ŝo nad nami,
Njech ŝatrach njej, hdyž helŝta čžmowina
Šso s tužnotu pšched nami wupina.

Njech ŝatrach njej, hdyž mróčžno bywa
A blyŝt sa blyŝkom ŝapa horjazy;
Šdyž čžerta leščž je načožiła
Wšchě móžne ŝrědky, naŝ ŝwjescž do hroŝy;
Šdyž móŝle žokmy na naŝ s mozu du
A čžzeczža póžrjecž mólcžku kóžžicžku.

Nětk, bratsja, ŝotry, džimy ŝtroŝčtni,
Šdyž ŝwět naŝ hani, ŝwari, leŝtruje
A praji, so ŝmy ŝamopasčhni
S tym ŝerŝčtom čžmy we ŝtajnej jednocže;
Šso njeboj ženje, mólcžke ŝadleŝčto!
Šdže móže wuczomž s miŝčtrom runaczž ŝo?

Šlej, s Šakuba je ŝeŝthadžaka
Ta rjana hwěŝda raŝŝcha ŝernicžka,
Kiž kutow mročž je roŝŝwětkla
A čžmowinu hacž do ŝwětkleho dnja;
Njej sa teho to rjana nadžija,
Ščtóz Khrysta ŝrědky a troŝčt wobkhowa?

Šky njeŝpšecžel nam ŝtajnje hroŝy,
Wšches leščž a ŝtrach naŝ wješčž do hubjenŝtwa;
Šdyž pomoz pytamy pšchi Boŝy,
Dha wón ŝo džerži wot naŝ naŝdala;
Wšches to wón naŝchu wěru ŝpytuje,
Wón ŝam najšlepje wě, ŝčto wot naŝ chze.

Niž s njedowěru k njemu džimy,
Wón rady ŝlyŝchi naŝche modlitwy,
Na kolenomaj ruzy ŝběhūmy,
To Abba, luby Wótčze, ŝdychujmy,
Dha s huady, ŝčtož nam ŝwět tu njemže dacž,
Naŝch Wótž we njebjū móže narunaczž.

Šanŝ Šonzan
w Šlownowje pola Šlepeho.

Šŝi lěta w Ruŝkej.

Šistoriŝka originalna powjescž s Napoleonowych wójnaw.

Špiŝal M. A. Kral.

Šako ŝebi pšched lětami bitwiŝčezjo pola Budyŝčina wobhladowach, pščijstupi ke mni wobŝtarny muž, kotrehož ŝčědžiwje wtoŝky ŝwědečachu, so je wjele w ŝwěczje naŝhonik, prjedy hacž ŝu jemu ŝblědnyle. Wón mi powjeczki, so je ŝtary wojak s Napoleonowych wójnaw. Šnydom ŝo jeho woprachach, hacž je tež w bitwie pola Budyŝčina byl? Čžyŝ rady něščto naŝhonicz wo wojowanju na wótžowŝkich honach. Ščědžiwž hłowu potuli a rjekny: Tu byl njeŝŝym, Napoleon bě nje druhdže ŝahnał: běch mjěŝ tym w zuŝbje, w Ruŝkej. Š wulkej armeju ŝym do Moŝkwy čžahnył, běch ŝi lěta prjecžku. Štoro njewěm, kak ŝym domoj pščijŝchol, woŝebje hdyž ŝpomnju na lubych towarŝchow, kiž w zuŝbje ŝmjerŝnychu, pščetož ja ŝym ŝamlutki ŝbytkny ŝawoŝtał wot zykeho regimenta mojič pščecželow. Mój ŝawrót ŝo radži a woni wŝčitžy ŝpja hižom na poč ŝta lět w zuŝej ŝemi — ŝu ŝabycži. —

Tak ŝo mój roŝrěčžowachmoj, ŝedžo na ŝamjeńtnej ŝawzy, pod kotrežž ždyn tyŝaz mornowych ŝpachu, ŝabiczki w bitwie wokolo Šerbow ŝtolizy. Ššnano běchu to młodženy s dalokich krajow, na kotrychž domojwrót maczerje a nanojo doŝhe lěta podarmo woczakowachu, ale jich wutroba s njedopjeljnenej nadžiju wotmjelkny. Šak wjele wutrobow ŝo tu wutrwawi — na pščiflaŝnju jeniczkeho čžłowjeka! Nětko ŝpja w ŝerbŝtej ŝemi. — Njech maju čžički wotpoczink w tebi, luba Lužiza!

Šaj! praji mój ŝčědžiwž, na ŝłowo móžneho Napoleona čžehnichmy tež my do lodojteje zuŝby, so bychmy pobili ŝlawneho Žara w dalokim ŝewjeru. Šle na njebjū bě tola hiŝčezje ŝylniŝchi Šnjeŝ, tón, kiž ludam mjěŝy a čžazy poŝtaja.

Nětko ja mojeho ŝtareho pščecžela nawabich, so by mi tola powjedał, kak je ŝo jemu w zuŝbje ŝčło. Šo krotkim pščemyŝlenju bě wón hnydom ŝwólnitwy, ŝpominaczž na dny ŝwojeje młodoščze, kotraž njebe jara radoŝna była, doleŝž bě wón najšlepŝche lěta we wójŝku ŝtał a ŝo we mnohich bitwach bēdžicž dnybjak. Ščtož wón mi ŝe ŝwojeho pomjatka powjedasche, to tudy ŝdželu.

Špomnicž čžzu hiŝčezje, so je ŝo tamón ŝčědžiwž mjěŝ tym tež k wěcznemu měrej podal. Wón je ŝwoju bróń w lubej wótčžinje wotpoložil, a jeho towarŝchojo, někotre tyŝazy krotkyč Šerbow, ŝpja na zuŝtych honach, kotrež ŝu tež ŝłowjanŝke, a buchū wot Škłowjanow ŝabiczki. Šdy ŝměje krejŝpšecleče kónza mjěŝ džččžimi ŝłowjanŝkeje maczerje!?

Ščědžiwž tak ŝepoczja: Ša nochzu ŝpominaczž na ŝhromadne hubjenŝtvo, kiž naŝ na puczju do Ruŝkeje podedžje, pščetož to je powŝčitkownje ŝnate.

Šeuropa ležesche Napoleonej k nohomaj, a tola njebe hiŝčezje ŝpokojeny. Škóždy wě, kak ŝyluje ŝo wón na wójni hotowasche, so by ŝebi tež Ruŝkowiŝtu k nohomaj položil. Duž bě hromadu ŝehnał luby zykeje Šeuropy, kaž to nam tež wójŝko pokawasche, kiž ŝo w móžnych ŝylkach k brjoham rěki Niemen, mjěŝ Pruiŝkej a Ruŝkej, bližesche. W měŝtaczku Wjelkowŝt pščipowjeczki Napoleon na dnju 22. julija 1812 ruŝkemu Žarej wójni a hižom džei poŝdžičcho pščecročži na poč milijona wojakow s 80,000 konjemi rěku Niemen. Wŝčecžah trajesche ŝi dny ŝaŝpochi. W Napoleonowych

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Zńjebjes mana
Njeh ćl khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew ćel!

F.

Šserbske njedželske łopjeno.

Wudawa šo łóždu šobotu w Šsmolerjež knihiczišćerńi w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Druha njedžela po tšjoch kralach.

Žana 1, 45—51.

Nathanael pschińdže ł Jesuŝkej.

My wopomnjamy

1. tón pucž, kotryž wón dže,
2. to šbože, kotrež wón namača.

1. Filippuŝ namača Nathanaela a praji ł njemu: „My šmy teho namačali, wot kotrehož Mojšaš w šakonju a profetojo šu pišali, Jesuŝka, Joŝefoweho šyna ł Nazareth.“ Duž Nathanael šnapschecziwi: „Šhto móže ł Nazareth a dobreho pschińcž?“ Šprawnje wón wupraja, šhtož jemu na wutrobje leži. Šacž runje šebi po Meššiasu žada, jeno šłowo „Nazareth“ je jemu došć, Filippuŝowe šwědženje wotpokasacž. Male měšto Nazareth a tón Meššias šo jemu hromadže njehodžitej. Šodobne myšle šu dženska hišće ša wjele poštork. Šo Boža mudrošć wot šwěta šazpjene wušwola; šo šbože ł maleho židowskeho luda wuhadža; šo Bože kraleštwó hušto čžiche, potajne pucže psches ššchiz a niškosč žhodži; šo Bože myšle njejšu myšle šwěta: to je, na čžimž šo jich wjele poštorkuja. Woni drje čžuja hłubšchu potrebnosć, ale šłowcžto móže jich šastróžicž. Šhtóž pař se šprawnje wutrobu ł temu šnješej pschińdže kaž Nathanael, šhtóž we šwojim dwělowanju štejo njewoštawa, ale na to šłowo pokluča: „Šój a wuhładaj!“ jo tež našhoni: Šytaječe a wy namačaje. To džě je wšcha šlužba naščeje žyrkwje na wušchich

dušchach. — Šilippuŝowa šlužba ł tym wabžazym napominanjom: „Šójče a wuhładajče!“ Šotajništwa Božeho kraleštwó šo njenawuknu kaž šwětne wědomnosće, ně, wone dyrbja šo we wutrobje našhonicž — wěra wurošće ł hłubkosće šnutštowneho žiwjenja, je plód modlenja a bėdženja. Tehodla to napominanje: „Šój a wuhładaj!“ Šale wěra je jenož pola Jesuŝka namačacž, tehodla dyrbimy ł njemu šhwatacž, šo by šo nam šesnacž dał, kaž něhdy Nathanaelej. Šhto čžini tón šnješ, šo by teho dwělowažeho wobrocžil? Wón jemu žaneho poroka njecžini, tež žane šłowo powucženja njepraji, ale jenicžke šłowo, kotrež jehó niž jenož pschewědčzi, ale tež jehó wutrobu doby: „Šłaj, to je prawy Šraelšti, w kotrymž žane jebanje njeje.“ Š tym šłowom, kotrež jemu najhłubšche potajništwo jehó wutroby wujakni, jehó najhłubšche žedženje, wšcho jehó dwělowanje hromadu padnje. A hdyž je jemu tón šnješ špomnił, šo je jehó pod šigowžom hižom widžil, wón praji: Š Rabbi, ty šy Šsyn Boži. Nathanael je šprawnje pýtał, tamna čžicha hodžinka pod šigowžom je byla hodžina čžicheho modlenja a žedženja. Šprawnemu da šo tón šnješ namačacž.

2. To šbože, kotrež je Nathanael namačał, šjemi šo jašnje w jehó wušnacžu: „Ty šy Boži Šsyn!“ Wšchitke druhe mjena šu jemu pschenište. A wón došta ł šnješoweho rta to wobšbožaje šlubjenje: „Dokelž ja čži šym rjeknył, šo ja čže widžal šym pod šigowžom, dha wěrišch; ty budžesh hišće wjetšche wězy widžicž, dnyli te.“ „Ty wěrišch“, praji tón šnješ ł Nathanaelej. Ach, šo by tón

Knjes tež t nam tole wulke słowo rjeknyć mohł! Pŕchetož ſchtož cźlowjekojo wot naŕ rěcža a myſła, ſchto je to wſchitko pornjo tej kħwalbje, hdyž tón Knjes t duſchi rjeknje: „Ty wěrſch, ty ſy wěrjazy? Nicžo nam taſ nuſne njeje ſa cžaſ a wěcnoſcź hacž wěra. Je tebi rańſcha hodžina wěry ſeſkħadźala? Knje w naſchim cžaſu je taſ wjele dwělowanja — taſ wjele ſwětneho mudrowanja. A woni njeſu czi dwělowarjo taſke ſprawne duſche kaž Nathanael, kotremuž je wo to cžinicž, wěrnoscź namafacž, ale dwělowarjo w cźłowſkim wotrocžſtwje, kotſiž ſo dadža ſaſleplicž wot njewěrjazych, ſozialdemokratſkich rěcžnikow, kiž jim wjele lubja, ale tola nicžo njedžerža. Lubi Szerbjo, kiž macze dobru kħwalbu bohobojasneho luda — budźcze Nathanaeljo, kiž ſu Jeſuſa pytali a namafali — džeržcze ſwěru ſwojich Wótžow rěcž a wěru. To je bylo Nathanaelowe ſbože a budže a woſtanje tež naſche prawe ſbože. Krafne ſlubjenje doſta ſo Nathanaelej: „Wot nětk budžecze widžicž njebjo wotewrjene a Božich jandželow horje a dele pſchicž na cźłowſkeho ſyna.“ Tole ſlubjenje płaczi wſchitkim wěrjazy. To je rěbl t njebjeſam, po kotrymž ſo wěrjazy poſbėhujaj t Wótžej w njebjeſach a po kotrymž ſo jim troſcht hnadny Jeſuſoweje dele žórli do tyſcħneje wutrobny a jich poſpħlnja, hacž budže wěra ſo wobrocžicž do widženja, a czi ſwěru budža teho Knjeſa widžecž wot woblicža t woblicžu. Hamjen.

Pój ſa mnu!

Hłób: Jeſuſ moja nadžija —

Jeſuſ wola: Sa mnu pój!
 Saſkħſch jeho hłób, o duſcha;
 Wopuſchcž wſcho, wſmi ſichžit ſwój,
 Eſlėduj ſa nim, kaž ſo ſluſcha;
 Seno wón puć t njebju je,
 Ebóžny tón, kiž ſa nim dže.

Duž ſlėdž ſa nim, ſchecžano,
 Kiž cze taſle lubje proſy;
 Jeho puća njeboj ſo,
 Eſy-li ſpróžny, wón cze noſy;
 E cžėrnjom tebi róže ktu,
 Woſtanjeſch pſchi Ebóžniku.

Sa nim ſlėduj we wěrje,
 Njedaj ſej tu krónu rubicž;
 E njeje Kħryſta prawdoſcž kczė,
 Kaſ mohł we nej ſbóžnoſcž ſhubicž?
 Hnada wěrje wotanka
 Sunu wrota Salema.

Sa nim kroć we luboſcži,
 Wón budž duſche horza žadoſcž;
 Wo nicžo njech njerodži,
 Ebóžnik budž jej troſcht a radoſcž;
 Měr, kiž ſwět dacž njemóže,
 Dawa Jeſuſ wutrobje.

Sa nim dži tež we horju,
 Njeſtorž, hdyž ſo njebjo mróćzi;
 Wón, twój wodžet t žiwjenju,
 Sunu ſbóžne cžaſy wróćzi
 Tam, hdžež palmy njebjeſe
 Kħłódku ſcželu na tebe!

K. A. Fiedleſ.

Alexander I.

Na ſwojim puću pſches Pólsku bė ruſki kħěžor Alexander I. njedaloko mēſta Wilna raſ ſwojemu pſchewodſtwu ſam nēſchto do prėdka naſhwatał. W naſbalnoſcži wuhlada nēkotrych ludži, kotſiž po ſdacžu nēſchto na brjoħ małeje rěcžki wlecžechu. Wón ſ kħwatkom ſ woſa wuſtoczi, džeſche t tym ludžom a widžeſche, ſo mējachu ſ mormym cžėlom ſatepjeneho cźlowjeka cžinicž. Nichtó jeho njeſnajēſche a kóždy ſo džiwaſche, jako ſebi tón wuſcht, ſa cžož jeho mējachu, žadaſche, ſo dyrbja teho mormeho ſaſo t žiwjenju pſchicž njeſcž pytacž. Haj, poſticžichu jemu jeno liwku pomož, jako ſam to cžėlo ſ wody domucžeže, jeho moſru draſtu wuſlekwawſche a jemu prėdku na wutrobne a ſtrónje pilnje a krucze rħbowawſche. Wſcha jeho próza bė paſ mjeſ tym podarmo. Jeho pſchewodſtwo bė jeho mjeſ tym doſcžėhnyło, a w tym bēſche tež pódla wjeſcha Wolkonſkeho a hrabje Dievena kħěžorowy prėni kaſeńt dr. Wjedli. Wſchitžy ſchtyrjo ſjednocžichu nětk ſwoje prózowanja w jenaſkim wotpohladanju. Kaſeńt nałožowawſche wſchē ſrėdki ſwojeje wėdoſcže a wuſtojnoſcže; kħěžor a czi druſny džeržachu cžėlo a pytachu jemu ružy ſhrēcž. Eſi hodžiny bėchu hižom jich prózowanja traſe, jako lėkar praji, ſo je ſatepjenz bjeſe wſcheje nadžije mormy. Kħěžor nočnyſche paſ to hiſcže wėricž, ale pſchikaſa, temu wotemrjetemu žiku rubacž. To ſo ſta, a hlaj, Alexander mējēſche to njewurjeknite wjeſele, krej bėžecž widžecž a bórny na to ſłabe ſdychnjenje ſaſkħſhecž. E najwjetſchej radoſcžu wuwoła tón nadobny wjeſch: „Luby Božo, to je najſbožowniſchi džen mojeho žiwjenja!“ pſchi cžimž ſo jemu kħly wjeſelocze po ližomaj ronjachu. Nětk buch u prózowanja podwojene, a kħěžor ſawjaſa jemu ſe ſwojim ſamħnym rubiſchom ruſu, hdžež bėchu jemu žiku wotewrili. Potom daſche jeho pod kħyw pſchicž, derje ſaſtaracž a dari jemu pſchi wotėndženju wſchē pjenjeſy, kelkož jich runje pſchi ſebi mējēſche, kaž tež pſchilubjenje dobreje penſije ſa njeho a ſa jeho ſwójbu, kotruž tež bórny potom doſtachu.

Eſi lėta w Ruſkej.

Hiſtoriska originalna powjeſcž ſ Napoleonowych wójnow.

Spſał M. A. Kral.

(I. Poſtracžowanje.)

Bo prawym njehodži ſo dopoſaſacž, ſchto pola Moſkwy doby, ale doſelž Ruſojo ſo bicž pſcheſtachu, jako ſpóſnachu, ſo budže to bėdženje bjeſe wſcheho wužitka, dħa ſebi Napoleon dobycze pſchipiſa. Woſebje roſħladny wopoſaſa ſo franžowski marſhall Ney a teħodla jeho Napoleon ſa „wjeſcha ſ Moſkwy“ powyſchi. Nětko bė naſch puć hacž do mēſta Moſkwy jene bėdženje po druhim, pſchetož wſchėdnje naſ ruſke wójſto nadpadowawſche. Seno kroćel po kroćel móžachmy ſa nim ſnowacž. Napoleon naſ pſches njemało dobre polubjenja wjeſelnych ſdžeržecž pntaſche, lubjeſche nam — Wóħ wē ſchto, kaſ derje ſo w ruſkej ſtolizy ſmėjemy! Wón ſlubi nam dobru ħospodu pſches ſymu. E Moſkwy chžnyſche wón Ruſam mēr pſchicž. Wty wſchitžy ſebi wuſkħachmy, ſo budže po dobycžu ħłowneho mēſta wopravdže mēr, ale kaſ ſo molichmy! Na dnju 14. ſeptembra wuhladaħmy Moſkwu, ſwjat u ſtolizy žpħje Ruſkowskeje, naſchu nadžiju. Tu ležeſche pſchėd nami naſch pſchėſymſki ſtatok — jeno krótko hodžiny a ſnano bėchmy pſchi kónzu naſcheho pućowanja. Ežichota knjeſeſche wſchudžom a wot njeſchecželow žadny widžecž njebē. Krafnje ſħbolachu ſo wēže ħroda Křemla w polodniſchim ſłóncžku, ħewaſ bē wſchudžom cžſchina. E mēſta žadny kur t njebju nieſtupaſche, runjež ſnėħ pod noħomaj kħipjeſche. To bē ſa naſ jara ſpodžiwne. Napoleon ſebi ſnano mħſleſche, ſo mēſcženjo ſ próſtwu t njemu pſchicž a jeho powitaju, teħodla ſaſta ſe ſwojej gardu pſchi prėnich twarjenjach pſchėd-mēſta. Ale žadny cźlowjeſ ſo njepoſaſa, žadny ſwón t powitanju

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z'njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščezěrnj w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Čsecza njedžela po tšjoch kralach.

Mat. 9, 35 — 38.

W tutym čeztym wójnstim čašu našch lud pscheczela trjeba, kotryž jeho brěmjena nošy, jeho rany sahoja, jeho žadanja spokoja. Tuteho pscheczela nam scženik Matej pokáže.

Našeho luda najlěpschi pscheczěl je Jesuž Šhrystuž.

1. Wohladaj jeho šmilnu wutrobu.
2. Wjěšel so jeho šbóžneje pomozy.
3. Njesapomú, so chze wón tež tebje sa šobu-
džělaczerja mjeć.

1.

„Dako wón tych ludži wuhlada, běšče jemu žel tych šamych.“ Runje přjedy nam scženik Matej wo šwojim pomolanju do Jesužowego wuczobnistwa powjeda. A šchož temu pomolanemu wuczobnikaj pschede wšchěm napšcheczitwo stupi w žiwjenju a skutkowanju Jesužowym, to běšče jeho wutrobne šmiljenje. Drje běšče wón tež šwědk jeho skutkow wšchěhomozy, ale pschede wšchěm tola jeho skutkow lubosćje. Duscha jeho žiwjenja běšče jeho šmilešća lubosćje. To běšče Jesužowy wobras, kaž je šo wón scženikaj Matejaj njewuhajniwy do wutroby ša-šchězěpik. A tute šmiljenje scžini teho Anjesa tehdy kaž dženska šhmaneho, šwojeho luda najlěpschi pscheczěl byčž. Škaž krašny wón pschěd nami šteji, hdyž wón w šana

tamnemu krašnemu domej š wustosćje wupomha, kaž wulka šo nam jeho móž šjewi, hdyž wón wětrej a morju pohrosy a wšhitko woczichnje, křona jeho krašnosćje je tola jeho šmilešća lubosćje. A š jeje polnosćje tež my hišćje čezpamy; pschetož jeho šmiljenje njeje w rowje wostało, ale je š nim šobu štanyło a rukuje tež dženska hišćje nad nami. To je krašna wěž, šo my wěmy: wón naš rošymy; tež hdyž drusy čłowjekojo naš njerosy-
mja, wón našchu nusu šnaje, tež najpotajnišchu, kotraž je druhim njesnata, wón š nami šačjuwa a š nami nošy, tež hdyž my hewat žane šobušacžowanje njenamašamy, a wón nam rad pomha, tež hdyž čłowjekojo a my šami nade wšhitkej pomozy šadwělujemy. A jeho wóčžko na šwontownym wišajo njewoštanje, wone hlada do hlubokosćje.

Wón widžesche lud šwojeho čaša, šawutlenny, roš-
honjenny, bješ paštryjow. Niž pod hospodaršćimi nušami mješesche tón lud šdychowacž — Galilejšća běšče plódný, bohaty kraj —, ale pod brěmjennom čłowšćich wustawkow, kotrež běchu jemu napoložili. Šeho nabožinske žiwjenje šo šhubjowašche; tón živy Bóh temu ludu žana wopravdži-
tosć wjazy njeběšche. Tón Anješ widži tón lud šawutlenny. Niž jeno čžěko, tež dusche móža šawutlicž. Jesuž rjeknje: Ša šym tón šhlěb žiwjenja, ja šym ta žiwa woda. To šu kubla, wot kotrychž je čłowšća duscha žiwa. Šdyž pak čłowšća duscha tutu jědž nima, dha wona šawutli, runje tak wěšćje kaž lačny pucžowat w šmalazym šlónzu w puščinje. A dokelž běšče tón lud šawutlenny, tehodla běšče wón tež

roshonjeny: kóždy džěšche po swojim puczu, da so wo-
džicź wot swojeho mēnjenja, templ se swojimi Božimi
służbami njeběšche wjazy ta sřjedźisna, kotraž lud sředno-
cześche. A nihto tu njeběšche, kotryž by tón samutlenny a
roshonjenny lud jako do jena sřromadžik, žadny pastyr,
žadny profeta.

Jesuf widzi tež nasch lud; wón widzi wschitku
bojasliwu staroscź, kotraž w tutym wójniskim czašu psches
wutroby dze, wošebje wo lubych pschuwusnych wonkach
psched njepsczechelom; wón widzi domy, w kotrychž wo
padnjennyh mandželskich, nanow a sřnow plakaja; wón
widzi wschitke staroscze wo wschědny hłěb, wschitke hospo-
datke nusy, pod kotrymiž ludžo sřychuja; wón widzi
wschitke psches wóynu nastate hubjenstwo w domisnje a
wschitko parowanie, wschitke czežkoty naschich wojakow
wonkach, boloscze sřanjennyh, bėdženje mřejazyh. A wón
hlada hišcze hlubje, tam, hdzež pošledni forjeń wschitkeje
nusy leži. Wón widzešche nasch lud do wóiny a widzi
jón tež nět hišcze i wulkeho džěla samutlenny, roshonjenny,
samjedženny: sashmatanny do semskich staroscžow a sřwětnych
lóschtow, widzi tyšazy w nim wotwobrocžene wot mēsta
Božeho i jeho študnicžkami, wot zřrtwy, sřłowa a sřkra-
menta; bjes počoya w Bošy, bjes njeđele, bjes Božeje
służby, bjes modlitwy a tehodla bjes trošhta w sřudžbje
a bjes wosřchemjenja pod staroscžemi a nusami žiwjenja.
So tyšazy w naschim ludu žiwemu Bohu sřhibjet wobro-
cžichu a se swojim sřhodženjom jeho sřwjate kasnje hanjachu,
so woni žaneho Sbožnika wjazy njesnajachu a so bėchu
i nim wschitku sepjeru w žiwjenju, wschitkón trošcht
w czeřpenju, kóžde sacywanje samolwjenja we wumřeczu
sřhubili — wot wjele wosřchtow nascheho luda to pschezo
hišcze placzi — to bėšche, to je jenicžka, wěrna, naj-
hlubšcha nusa nascheho luda. A hdy by so poradžilo,
kaž to ludžo, kotsiž chzedža pschecželjo nascheho luda bncž,
radzi chzychu a drje hišcze pschezo chzedža, hdy by so
poradžilo, wěru do sřhryta sřahubicž — sčto by wysche
wostalo? nicžo hacž hola sřebicžiwoscž, wóina wschitkich
pschecžiwow wschitkim, njesmilne nadknejstwo sřylnych nad
sřlabymi. Sdy by i temu pschischlo, so so Bože domy
samfnu a sřwony wotmjelnu, to by nascheho luda sřaženje
bylo. W sřchulstkej stwje sřranzowskeje němski wojak na
tasli sřadu namaka, kotruž bėšche tamnišchi wuczeř czeřajo
na nju napisał: To je plód nascheho wocžehnjenja bjes
Boha. Wón spody napisa: Jedyn twjerdy hród je nasch
Bóh sřam.

Sdy bychmy my jeno mały džěl hubjenstwa psche-
widzeč móbli, kotrež wóina sřobu pschijeske, hdy bychmy
wschitku nusu a žaloscž, kotraž nař wobbawa, jeno pschi-
kryta wot sčženow naschich domow a wot cžemneho sčle-
wjerja nozy, widzič móbli tajku, kajkaž wona woprawdže
je, niž jeno cželnu, ale wjele bóle hišcze duchownu
žaloscž — my sřnawo sřwoje zyke žiwjenje wjazy njemóbli
wjeseli bncž. Jesuf to wschitko widzi a jemu je teho
luda žel. Wysche wschitkeje nusy nascheho luda sřeji
Jesufowa sřmilna wutroba.

2.

A wón nima jeno sřmilenje i nami, wón ma tež po-
moz. „Wón pschethodži wschitke mēsta a mēstka, wuczešche
w jich sřchulach a předomasche to ewangelijon wot teho
kralestwa.“ Tón sřnješ so do sřwětnych naležnosčow ludow
a gmejnow njeměšcha, wón na dusche luda džěla, wón chze

tym cžłowjekam noweho ducha dacž, chze jich wutroby a
myšle i njeby horje wobrocžicž. Kralestwo, wo kotrymž
wón předuje, je kralestwo prawdy. Kral tuteho kralestwa
je wón sřam, i temu na tutón sřwět narodženny, so by
wo prawdže sřwědčik. Tuto kralestwo njeje jėdž ani picze,
ale prawdosč, mēř a radosč we sřwjatym Duchu. Čzi
mēsččenjo tuteho kralestwa sřu sřbožne džěczi Bože, kotrež
wón we swojim wulkim předomanju i hory dele tasle wo-
pišuje: Sbožni sřu czi, kiž sřu hlódni a lacžni po praw-
dosčzi, pschetož woni budža nařyceni; sřbožni sřu czi mēřni,
pschetož woni budža Bože džěczi mjenowani; sřbožni sřu czi,
kiž cžicheje myšle sřu, pschetož woni budža semju wob-
sřnyč; sřbožni sřu czi sřmilni, pschetož woni sřmilnosč do-
stawanu; sřbožni sřu czi, kiž cžisteje wutroby sřu, pschetož
woni budža Boha widzič.“ Hdzež so tute sřłowa wěrnoscž
sčzinja, tam nusa cžeka, tam je trošcht w sřudobje, mōž
w bėdženju, nadžija we wumřeczu.

Jenotliwa wutroba w tutym ewangeliju wot kralestwa
Božeho sřwoje sřpočjenje namaka a zyly lud psches njón
nowu mōž i nowemu žiwjenju dobudze. Wójniska nusa je
wjele wutrobow ewangelijej jako wotewřila domach a
wonkach. Nasche stare sřhěrlusche wopořaza sřwoju trošcto-
wazu mōž, předy sacyjene sčpřuchi sřwjateho pišma wob-
dawaju cžłowjekow jako pošylnjazy a sčkitowazy jandželjo.
My žadny nowy ewangelij njetřebamy, tón stary pošnje
dořaha, wschitkich njepsczechelom pschemōž. Pišasche tola
nje dawno staryšchi wojerški wyschšchi na Barlinského duchow-
neho, pschipowjedanja noweho ewangelija: „Přoschu, pschidž-
cze sřem do naschich hrěbjow, czeřpcze sřobu, wojujcze sřobu,
po tydženjach, po mēřazach, dajcze so pošypacž i wolojom
a se želesom kaž i sřrupami a nadbėhujcze sřobu njepscchecžela.
Potom budžecze so Bohu džakowacž, so je pucž i njemu
pschihotowanu psches Jesufa; a tutón pucž řeka pošuta,
wodacze hrěchom, wěcžne žiwjenje. — Wulkotnje wschaf
klineczi, sčtož wy pišacze, ale w žalošnych wicchorach
žiwjenja wascha wucžba žaneje mozny nima. Bóh chzył
nam wschitkim mudru, sa njeho wotewřenu wutrobu
daricž“ — wojakam wonkach a nam w domisnje, potom
budže nam wójniski czař czař žohnowanja.

Alle tón sřnješ so njeje i předomanjom ewangelija
sřpočik, wjele bóle wón „hoješche wschelke sřhoroscze a
wschelke sřlaboscze na ludžoch“. Sřwjeczi sčzenikojo nam
wo tym sřwědca. We sřwojej wutrobje wěcžne sřmilenje,
we swojim rcze předomanje ewangelija, we swojej ruzy
pomozny a sřbože — tajki wón psched nami sřeji jako teho
luda najlěpšchi pschecžel. Tež my pod jeho žohnowazej
ruku sřejimy; wón nam durje wotewřija, hdzež so wschitko
samknjene sřasche, wón nam nozy rosřwětla, w kotrychž
so nam sřyšcze; wón sčkitujo sřwoju ruku nad nami
džerži w sřraščneje hodžinje. A hladamy my dale won —
wschitke wustawy sřnutskowneho mišionstwa, sa sřhorých a
bėdnych, sa sřlepyh a němyh, sa wošpřocžennyh a sřstor-
cžennyh, sřu sřutki teje luboscze, kotraž je i jeho Ducha
narodžena.

3.

A nař chze wón sa sřwojich pomocnikow mēč. „Žně
sřu wulke, ale malo je džělacžerjow. Přoschcze teho
sřnjesa žnjow, so by wón džělacžerjow do sřwojich žnjow
pošlał.“

Sčtož nochze, so by nasch lud jako mormy prošny
sřnop sacyřnjenny njebył, tón pošhaj sřobu, so by hrěchom
a sřychowanjom mjenje bylo, so by wěra njepscchetała a

luboscź ƚo njesħubila. Sapocźń tajke dźeło we ƚwojim domje, ƚtaj ewangelij w nim na ƚwęcźnik, ƚħromadźuj ƚo ƚ tymi ƚwojimi wołolo Boźeho ƚłowa, ƚo by ty ƚwój dom ƚczinił ƚa ģetu Boźu pola cźłowjekow. Potom ty na ƚboźu zyleho luda ƚobu dźełafch a teź twoja mała ƚłuzba njepoznowana njewoŃtanie.

A njewěŃch ty, ƚať maŃch to ƚapocźecź, potom wu-
proŃch ƚebi ł temu mōz a mudrosć w modlitwje, po
pŃchiladźe ƚwojeho Eboźnika, kotryź ƚ modlenjom ƚwoje
dźeło dołonjesche, ƚ modlenjom ƚebi mōz ł ƚwojemu
prědowanju a ƚtutkowanju wuproŃy, ƚwój lud na modlet-
Ńkej wutrobje noŃchesche. ProŃycź chzemy wŃchaf teź wo
dobycźe, ale pŃchede wŃchēm chzemy ƚebi tu prōŃtwu dacź
naleźanu bycź: Anježe, njech tola wōjna ƚwój ƚtutk doło-
nja na duŃche naŃcheho luda, ƚo wōn ƚaŃo tebye ƚesnaje a
cźeŃcźicź nawuŃnje jako ƚwojeho najlěpŃcheho pŃchecźela.

Hamjeń.

M. w B.

Mój najlěpŃchi pŃchecźel.

WłōŃ: EŃtōŃ Bohu wjeŃŃnemu ƚo podda —

Tam hortach, we njebjefkim raju,
Mój najŃwěrnijŃchi pŃchecźel je;
ƚa teho ƚwěta ƚalfŃnosć ƚnaju,
Aź ƚprawnych ludźi ƚjebacź chze;
Duź ƚtajnje rjeknu pŃchi ƚebi:
ƚeŃuŃ je pŃchecźel najlěpŃchi.

Eźi ludźo ƚu ƚaź ƚnadna ƚczina,
Mój ƚeŃuŃ ƚteji twjerdže doŃcź;
ƚdnyź ludźo mało ƚe mnje cźinja,
Dha mam ja jeho pŃchecźelnoŃcź;
Mój ƚchiz dze jemu ł wutrobi:
ƚeŃuŃ je pŃchecźel najlěpŃchi.

EŃwět dawa ƚwoju luboscź temu,
Aź ju najlěpje ƚaplacźi,
A hdyź to njeje, dha ƚo jemu
ƚa luboscź bōrŃy ƚahacźi;
ƚať ƚlě jo ƚeŃuŃ njemēni:
ƚeŃuŃ je pŃchecźel najlěpŃchi.

ƚaj, wōn ƚo ƚam da ƚa mnje moricź
A waźi na mnje ƚwoju frej;
Wōn pomħa mi, hdyź chzu ja ƚħoricź,
Teź wot ģrěchow mje cźini frej;
Wōn łōźdu prōŃtwu wuŃħyŃchi:
ƚeŃuŃ je pŃchecźel najlěpŃchi.

Mój pŃchecźel, kiź mje ƚtajnje žada,
Da mi teź ƚwoju wutrobu;
ƚa ƚa nim a wōn ƚa mnu ģlada,
ƚacź ja do ƚwojoh' rowa du;
Ach! duź ja wērcju woprawdźi:
ƚeŃuŃ je pŃchecźel najlěpŃchi.

ƚsi lěta w RuŃkej.

ƚistorijŃka originalna powjeŃcź ƚ Napoleonowych wōjnow.

Epizal M. A. Kral.

(2. pokračowanje.)

ƚjecź dnjow poŃpochi paleŃche ƚo mēŃto, potom pŃchicźe
ƚylny deŃcź a woħeń bu ƚaŃtajeny. Mjes tym bydlesche Napoleon
na ģrodźe PetrowŃk, my pať pŃched mēŃtom w ģubjenych Ńtanach
leźachmy. Na ƚchěcź tyħaz twarjenjom leźeŃche w roŃpadantach,

tola woŃta jich ģiŃcźe doŃcź ƚbħtħnych, ƚo byħmy pŃches ƚymu
w nich bydlicź mōħli, hdy byħmy jeno nēŃchto ł jēdźi mēli, ale
magaziny bēchu wŃchitke ƚpalene. Byħmy ƚo teħdy woŃtajiwŃchi
wŃcheho na dompuć podali, by to ƚa naŃ wulke ƚbože było, doŃelź
ƚyma ģiŃcźe tať ƚatraŃħna njebē; ale Napoleon a wŃchitzy gene-
ralojo ƚ nim bēchu prēŃŃchi cźaŃ po njesboźu ƚaź ƚaŃlepjeni. Woni
widźachu ģroźaze njesbože pŃched ƚobu, a tola pŃched nim njecźe-
łachu; a jako bu ƚłōncźnje ƚawrōt pŃchitħany, dha bē to runje
Ńchtyri njedzele pŃchepoŃdže. Teź to ƚo njeŃta, ƚo byħmy ƚa nje-
pŃchecźelom ģonili a jeho ł bitwje nuŃowali. EŃnano bojeŃche ƚo
Napoleon, ƚo mōħł ģiŃcźe do ģłubŃcheho ƚtrachħa ƚapadnyć, hdy
by ƚo ƚa RuŃami podał, pŃchetoź cźi chzychu ƚo łōźdeje bitwy
Ńminyć, to poŃaŃowachu jich dołalne ƚtutki. ƚať roŃħladniwy
ħacź wōn ģewať bēŃche, dha bē tola tudy do žaloħneje wuŃkoŃcźe
ƚajēł. Eźełacź ƚo jemu njechħŃche, pŃchetoź to wōn ģižom wot
Egyrije a Egiptowskeje ƚem wjazy cźinił njebē. Duź jemu nicźo
dale wŃŃche njewoŃta, ģacź wocźalacź, ƚchto budze jemu žar
Alexander piŃacź, łe kotremuź bē wōn jehoho generala pōŃłak, ƚo
by mēr wujednał. Ale ruŃki marŃħall KutuŃow njewotpuŃchcźi
Napoleonowemu pōŃłanzej, ƚo by ƚo do Pētroħroda podał.
Napoleon bydlesche mjes tym ƚaŃo w Kremlu, wjeŃŃchi dźel wōjŃta
pať w ƚdźeržantych twarjenjach. Druħi dźel, a mjes nimi teź ja,
mējachmy twjerde lēħwo nēłotre ģodźiny ƚady MoŃtwy. Lēħwo
bē nimale ƚchtyrōźkate a bē ƚ ģrjebjemi a ƚ wŃħōfimi naŃħpami
tołowołolo wobdate. Na ģrjebjach ƚtejachmy naŃche kanony. Nje-
pŃchecźel pať ƚo widźecź njedaŃche. W małych ƚtabłach cźahachmy
po wołolnym kraju, ƚo byħmy ƚebi nēŃchto jēdže nahromadźili, ale
jeno ƚnadniku teje ƚameje łōźdy raŃ domoj pŃchinyŃchemy. Eħdyź
naŃ burjo naŃdala pŃchijēchacź widźachu, dha ģnyħdom dom a dwōr
ƚapalichu a do ģole cźełachu. PŃched wocźomaj nam wŃħy a mēŃta
Ńpalichu. To bē dźiwna wōjna. Bēħmy ƚnano raŃ ƚłabsħa
cźrjōdka, dha naŃ krucźi burjo muźnje ƚe wŃħy wuħnachu. ƚať
cźałachmy na ƚħdom njedzel na wotmołwjenje RuŃow. Eźi pať
ƚebi tu wēz njemalo dołho pŃchemyŃłowachu, a my dħrbjachmy ƚo
mjes tym ƚ konjazy mjaħom žiwicź. Ełōncźnje ƚħonichmy, ƚo
ģiŃcźe mēr njebudze. Teź najŃħrobliŃchemu nadźija ƚpadze. Ru-
ħojo bēchu Napoleonowe žadanjħa ƚacźiħli a KutuŃow ƚo ģotowa-
Ńche, naŃche lēħwo roŃehnacź. Ale njesbože ģiŃcźe prjedy pŃchic-
dže, ģacź ƚnano ƚebi ƚchto na to myħlesche. Wēz ƚo poda, kotraž
woħebje naŃtorť ł ƚħromadnemu cźełanju dawalche a zyle wōjŃto
roŃpŃŃchi. MējeŃche ƚo pať taħama taťe:

Mjes naŃħim wōjŃkom bēchu teź nēłotre tyħazy pruskiħ
wojakow, kotryź ģižom wulku njespoħojnoŃcź poŃaŃowachu, jako do
MoŃtwy cźehnichmy. WŃchēdnje woni na nēłajki ƚamyħł wocźaħo-
wachu, ƚo bychu wot FranzoŃow wotpadnyć mōħli. Na nich bē
ƚo ruŃki general wobrocźil a jich ƚkradźu napominał, ƚo bychu
Ńterje a lēpje wotpadnyli. A to ƚo teź nēłto Ńta. ƚako mjenujzy
Ńħonichu, ƚo ģiŃcźe mēr njebudze a ƚo je KutuŃow bliŃto, dha
ƚwoju brōń na naŃ ƚłōžichu a poćachu do naŃ ƚŃełecź. My,
ƚ woprēdka njewjedźachmy, na cźim ƚmy, mēnjachmy, ƚo je naŃ
KutuŃow nadpadnył, a duź ƚħwatachmy teħodla ł ƚwojim kanonam.
ƚako pať pytnychmy, ƚo ƚu ƚebi Pruħojo wocźah wudobħli, dha
byħmy radhy ƚ nimi cźahnyli, hdy by ƚo to jeno nēłak wuwjeŃcź
ħodźiko.

Napoleon bē wŃħōn ƚeŃtrōžant, jako wotpad pruskeho wōjŃta
naŃħoni. Wōn ƚpōħna na mēŃcze, ƚať je na cźaħu, a nadobħwasche
ƚaŃo ƚwoju ƚnatu krutoŃcź. ģacź dołal bē ƚo nēłotry tyħzeń ƚaź
błudny ƚadźeržal, doŃelź njebē ģanibhy dla cźełacź chzył. Na mēŃcze
bu domojwrōt pŃchitħany, a wōjŃto jōn teź ģnyħdom naŃtupi.

Duzy na puću ģiŃcźe ģuntrōcź MoŃtwu pŃchepytachmy.
PŃchi tym ƚo wot ģrubnych wojakow wjele ģroħnoŃcźow wo-
bjeńdže, a ƚbħtħni wobħdlerjo buchu njemoźnje cźwilowani, ƚo

bychu swoje poslednje samoženje prjecz dali. Hrób Kreml da Napoleon rostfělecž a prajesche pschi tym: „Hdyž je zar swojim poddanam jich wobydlenja wsał, dha wón sam tež žaneho wjazy njetrjeba.“ A so by tola psched śwětom někať jako dohyczeť Mostowy placził, da wón něotre wězy, wschitkim Ružam sa jara swjate płacžaze, prjecz wsacz, kaž n. psch. jene swjeczo swjateje Marje a wošebny křiciz i zyrkwoje Swana Weliteho.

Nětko mohł řebi něchtóžkuliž myřlicz, so nam wutroba wěscze prawje wjeřele bijesche, dofelž tola sašo domoj čehnichmy. Haj, domoj drje čehnichmy, ale po kajim puczu!

Sako Ružojo pŕtynchu, so řmŕ řo my sawróčili, dha jim řhrobkosč roscžesche a woni nam pocžachu tehodla bliže na řhiju řtupacz, wořebje kofakoj. To najhóřsche pať bě, řo nař ruske wójsko psches řwoje postajenje řtajnje nufowasche, po starej wu-palenej dróřy čahnyč.

Hacz ř řězy Možaisk, abo tež ř měřtacžtu runeho mjena, běsche našč čah řisčesze w duřhnyh řjedže, pschetož řyma řisčesze tať wulka njebě; jeno konje padachu, dofelž řkoro niczo ř řranju njedostachu. Wořebje běchu jim řymne nožy jara řchłódně, duž jich na někotryh dnju wjele řyřazow řpada, tať řo dŕrbjachu řkoro wschitzy řěřdni řěřchi řicž. Wulke řubjenřtowo řo wořebje řalle na puczu ř Možaiska řacz do řsmolenřka řapoczja, pschetož nětko řačofnje řruta řyma řastupi, a řkódn nař w čřjewach drějesche. Tu a tam drje my druhdy řust zŕrobny wuřlědžichmy, ale kofakoj nam ju řkoro řóždy řrócz wotehnachu. Řucze běchu jara řrosne a pořne řahniřčesow, do řotryčž řudžo a řkót řapadowachu. Wokolo 6. novembra řo řačofny řněhowy mjeczel řapoczja, řotryž nam 48 řodžinow pospochi woczŕi pschitřymasche. Džen wote dnja bywasche řyma řrucžischa; řdasche řo, jako dŕrbjeli wschitzy řmjer-řnyč. Wozazy mjetachu nětko řwoju řbrón řrjecz, řo bychu řpěřch-niřcho postupowacz mohli, ale wschitko bě podarmo, řmjercž řruta, řodojta řo řa nami wlecžische. Wo pořkusčnosčŕi řana řěcz wjazy njebě; řóždy na řwoju řuku dželasche, řo by jeno tola nař řiwjenje řdžeržak. Wójsko řo pschezo bóle do maľny řtadlesčkow dželasche, řotrež jeno řacz do řsmolenřka řisčesze někať řromadže džeržachu. A kajki řrudny napohlad mějesche wulka armeja! Wozazy mějachu noři do řtaryč řožuchow řawite a běchu ř wjetscha do řonjazyč wodžewow řawaleni, řaj, někotři běchu řónřtu drastu woblecženi. — ř wjetscha džeržachu řudy, jeneje řěcz řromadju, pořdžischo řo pať dželachmy do řtadlesčkow, něhđže 10 mužow řylnyč. Řonjaze mjařo bě pschezo řisčesze našča najwořebniřcha zŕroba, ale do řyteje wole řo tež řeho řenje najěřč njemóžachmy. Tať řucze řacz řdže řón padny, dha řo wjele řtow řkódnnyč čřlowjekow wo řeho mjařo řorhasche. Hdyž na nóz někajřu řólnju abo druhe řwarjenja nadeřdžechmy, dha bu řnyřdom woheř řadželany a my řebi ře řně-howej wodu řorřtku řita wariachmy abo řebi řonjaze mjařo řjecžichmy. Taťke nózne wotpoczŕinki běchu jara wulka dobrota řa nař, pschetož my pschezo řylicžki džen pospochi pucžowachmy, a řněř běsche jara řkubofŕi.

Alle řdyž řano řtawachmy, dha bě nař řóždy řas řójsčto mjenje — ředny po druhim řabny řtawacz — dofelž bě w nožy řmjersnył. Wny pať dŕrbjachmy jich w Božim mjenje ležo wotajicž. Tať řhubi řo mi pscheczel řa pscheczelom.

(Pschichodnje dale.)

Dobre wotmolwjenje.

Někajři wulki wučeny řas řwojeho wučobniřa ř Filippej Melanchthonej póřla a da řo řeho řraschecž, čřeho dla řo řóžde řody řpěwa: „To dželčatko tať řubofne je nam dženř na-rodžene“, dofelž bu dže řesuf řhřystuf psched wjele řěřřotřkami jako čřlowjek narodženy? Na to Melanchthon wotmolwi: „Řraj řwojemu řnjesej, řacz dha wón tež dženřa řrosčta njetrjeba?“ F.

Ř rospominanju.

By-ři řo řhřystuf řyřaz řrócz w Bethlehemje narodžŕl a niž w řebi, řy wěcznje řhubjeny.

* * *

We řkóřku w Bethlehemje řwěczŕi řo řkóncžko řmilnosčesze a milosčesze, řotřehož řařnosč dořhwalicž řu řamo řandželřte řarřy řřchěřlabe.

* * *

řow w řwěczŕe niřasč čřlowjeka,
Řiž by był zŕyle bjes řřěcha.

* * *

řchto je drasta čřařnosčesze? —
Dželto, řorjo, řtarosčesze!

* * *

To Boža řada postaji,
řo mařč wot wscheho na řemi
řšo dželicž!

* * *

Wřchelake ř blřska a ř daloka.

Řhěžorowy narodny džen. Dobře řrawo naščeho řuda je řo řwojeho řhěžoroweho narodny džen řwjeczi jako řwój wjeřelny řwjedžen, jako řudowy řwjedžen w najřkubřichim řmyřlu řkowa. Alle řhěžorowy narodny džen we wójnje — řón našč řud řisčesze řwjecził njeje a wnyřřcho řkapaja wutrobny a móžniřcho řaž řewal řakřinczi wnyřkaze řkowo wschitřich poddanow: „řskatwa řhěžorje řebi!“ Čřehodla? Wójna je nam naščeho řhěžora ř nowa wobradžŕka. Wny řeho řižom řnajachmy, my řeho řubowachmy, ale nětko je wójna nam řeho w zŕlej řdobnosčŕi duřche, w zŕlej wulkosčŕi řmyřlenja ř nowa řjewŕka.

Řhěžor měra — tať wobřrucžesja to poslednje dnju řulija. Řak je wón zŕly móž řwojeje wořobny, zŕly řudrosč řwojeho řnježerřřtwa na to řtajił, řať je wón řwěřomnje řnježerřow wu-řudžowal, řwěřej řer řdžeržecž! řawěrnje, niřđže w řistoriji njeje řerřčta, řotryž ma najřhlyniřche wójsko řwěta, řať řer řdžeržecž řzŕyl, řaž našč řhěžor.

Alle ř najwóřřřchemu nufowanju, bu wón řhěžor řitwow. Nětko w řeho zŕlej wulkosčŕi řeho móžna řylnosč řabřysčeszi. řacz zŕly řwět njepřcheczelow řeho nadřadnje, řaneho wotomŕ-ńjenja wón njeshubi řwojeho měra, řwojeje wěřřosčesze, řwojeje řosřudženosčesze; wschudžom wopofasuje řo řylna móž řeho wole, tola w nim bje čřopka, řkóta wutroba. Řaž řowarřch je wón řiwy wotřach na řitwiřčeszu ř wojerřřimi řowarřchemi, řaž nan řaruje wón wo řranjennyč, řajatyč, padnjennyč řynow naščeho řuda; řať pali řo řeho řněw na njeprawdosčesze njepřcheczelow; řať řrawi řo řeho wutroba řa naščich řomapřtanyč w narařřčej řruskej; ř řóždeho řeho řkowa řkřnczi: Wny řromadže řkusčamy w nuy a řmjerczi!

řchtož pať řemu řule móž, řule wulkosč dawa, to je řeho wěra, řeho řkubofka pobožnosč. Nětko we wŕchorje řačofřneje wójnny řo řkubofka a řařnje pofasuje, řať řkubofka je našč řhěžor we wěřje řakorjenny. ředny řwjerřny řrób je našč Wóh řam — to je řkóncžko wnyřche řeho řlowny a řwjerřny řamjeř řpody řeho řohow. řohu řudž džak, řo ma našč řud w řutyč řhutyč, řosřudžjenja čřěžřich dnjach řajřeho wěřřeho wodžerřa we řwojim řhěžoru. Wóh řdžerž řeho! Wóh w odž řeho a řeho řud ř dohycžu a ř měřej!

řamolwŕy ředaktor: J. Gólč. řřoburedaktor: K. A. řiedleř.

Čřisčeszeť a nařkadniř: M. řmoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbnny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócnny
Napoj mócnny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spař mérnny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew ćel!

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščetni w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pšchedpłatu 40 pj. dostacž.

Njedžela Septuagesima.

Mat. 5, 1-12.

Wo šbožu poddanow Božeho kralestwa tu Jezus rěczy. Wóšom króć ša šobu wón šbóžnych mjenuje tych, kotřiž maju to smyšlenje a šadžerjenje, kotrež šebi wón wot šwojich wuczobnikow žada. Kóžde tutych šłowow je hódne, šo šebi jo bliže rozpomnimy, ale w tutym wójnškim čašu nam tola wošebje to druhe na wutrobje leži: Šbóžni šu ćzi šrudni, pšchetož woni budža trošchtowani. Šelko šrudoby tuta wójna do mnohich domow njeje pšchinješła, tón šnjes čže hišćće džęńša šrudnych trošchtowacž!

Štupmy w duchu do jeneho doma, hđžež nan a maczet, mandželšta a džęćzi horze šylšy płałaja, dokelž šu runje powješć došłali, šo je jich šyn, mandželšti a nan we wójnje padnył. „Padnył“, to je jenicžke šłowo, ale w nim leži žyła hromada bolosće a šrudoby, želenja a čžęšnosće. Tu džę nješbu wot šmjercže přjecž štorhujene male džęćzi, kiž hišćće ničžo nješbu šhonile wo rjanosćzi a krašnosćzi žiwjenja, tež niž špróžni šchědžiwžy, kiž po wobčęžnosćzach dolheho pučžowanja šwjatonok we wěćnosćzi šebi žadachu: ně, mlóđženžy wošřjedž kčžęžazeho žiwjenja, polni nadžijow a pšchedewšacžow, mužojo w polnej možu žiwjenja a škutkowanja, kotřiž mějachu wulke žohnowanjapolne pšchišlušćnosće w domje a pomołanju došonjecž, šu tu na křawnym bitwišćžu wumrjeli, „wčžera šććže na horšym konju, džęńša šmjercž pšches brónje šhonju, jutšje

w khlóbnym rowje špju“. A tón, wo kotrehož žaruješć bę twój, twój šyn, twój mandželšti, twój bratr, twój pšchecžel, džěl twojeje wutrobny, křuch twojeho žiwjenja. Nětko, hđž je ćzi wšaty, halle prawje šacžuwášć, ščto šy na nim měl, tak je ćzi k radže, pomožy a žohnowanju był, š tak šwěrnej lubosćžu je čže nošyl. W tak někotrej wutrobje je šo drje Dawitowa ščóřžba wospjetowala: Wój šyno, mój šyno, o hđy bych ja ša tebe wumrjel!

Tak šo na našče wješele nad došycžemi našcheho wójšta čžiche želenje lehnje a pšches našch lud bolosne žarowanje čžehnje. A našchi křobli, mužni rjekajo, kotřiž šu ša naš šwoje žiwjenje wostajili, šu šebi šaklužili, šo wo nich žarujemy, šo šebi jich wopomnječe hłuboko do wutrobny šašćčępimy. Tež twoja šrudoba ma šwoje prawo; šwojich šylšow šo njetřebasch hanibowacž; tež twój Šbóžnik je pšchi rowje šwojeho pšchecžela płałal. Dom, kotrehož šlawy šo žarujó pod Božu móžnu ruku ponižuja, je tak šwjatniža, pšches kotruž Boži Duch wěje.

Alle twoja šrudoba a twoje žarowanje njedyrbi to jenicžke byčž, ščtož twoju wutrobu napjelnja. Prošch pšchede wščem wo poddacže do Božeje wole. „Bóh je tak čžył, Boža wola je šo šłala“ —, teho šo twjerdže džęřž. Bóh je tola tón wšchedomóžny. Ničžo na šwěćže šo bješ jeho wole, jeho dopušćčenja nještanje. Žadny wrobl š tšęchi bješ jeho wole nješpadnje; žadny wuřěl na bitwišćžu bješ jeho wole njetřęchi. Čžehodla je runje twojeho lubeho trjęchil a jeho towaršča mišnył, to je

Bože potajništvo, kotrež my bliskowidžazy cžlowješko nje-možemy shudacž. Wërišch-li pač do žiweho Boha, kiž šwët a kždeho žiwjenje wodži, duž tež wusnajesch: Tvoja wola, mój Božo, je šo stala. Tehodla poddaj šwoju wolu pod Božu šwjatu wolu! Wopruj šwoje žadanje samëram twojeho Boha! Mložesch-li, runjež se šylsami, špëwacž: Šchož jeho wola dawa, to ša mnje je wëz prawa, ja jo rad šebi wuſwolu —, dha we twojej nje-mërnej wutrobje cžëmnošč šmjercze to šwëtlo rošjašni: Böh je tač čžyl.

A njeje šmjercž na bitwišcžu rjana šmjercž? Šaf šrudne je wumrjecze, hdyž mrëjazy žaneje pokuty a wëry nima, hdyž žiwjenje w hrëchach a hanibje ke kónzej dže, hdyž je cžlowješ šnano šwoju šmjercž pšches wrótne žiwjenje šam šawinowač! Tehdy je ša šawostajenych jara cžežto. Me nješy šnano hižom tajlich wumrjecž widžak, ša kotryčž bëšche šmjercž wšchitke štrožele šhubila, kotšiz we wëštej nadžiji wëczneho žiwjenja domoj cžehnjechu? Šlaj, tu bë twoja šrudoba pšchekrašnjena a š twojim žele-njom šo šjednoči wutrobny džak š Bohu, kotrehož hnada je nad twojim lubym šemrjetym tač wulke wëzy doſonjala. Šdyž wojač na hlöš „do wójny“ šo niz jeno šwontow-nje, ale tež šnutsčownje pšchihotuje, šo wšcheho wuczíšcži, cžehož šwëdomnje jeho wobštoržuje, a šo š nowa je šwo-jim Bohom šjednoči a potom šwëru šwoju pšchiklušč-nošč cžini a šo š temu šašo a šašo w modlitwje po-šylni, a nëtko jeho kulka triechi: njeje to cžeštna šmjercž! Šnajesch nëšcto nadobnišcheho, hacž hdyž nëčto we šlužbje šwojich šobuczłowjekow šwoje žiwjenje wopruje? „Ničto nima wjetšcheje lubošče, dyžli tu, hdyž wón šwoje žiwje-nje ša šwojich pšcheczelow woštaji“, tač Šesuš potajništwo šwojeje šmjercze rošjašnja, wón je šwoje žiwjenje ša našche wušwobodženje a wumoženje woprowač. A hdyž je twój luby padnjeny šwoju krej ša šwój wótžny kraj rošlecž šmël, hdyž je wón šwoje žiwjenje ša twoju šwo-bodnošč a twoje derjehicze woprowač, njehiba šo we twojej wutrobje nëšcto wot cžicheho džaka ša to, šo je wón tež tebe a twój wótžny kraj lubowač hacž do šmjercze?

Ty pač tola tež wësch, šo twój luby padnjeny cži njeje šhubjeny. „Ša wëry wëczne žiwjenje“, tuto wu-šnacze šfecžeho artikla šnano dotal ša tebe žaneje waž-nošč nješech; ale runje nëtko dyrbi šwoju möz a šwoje žiwjenje w tebi wobšwëdcžicž, šo by žehlimy šulžoh twojeje wëry š možnemu plomjenju šahorito, kiž cžëmnošč Božich pučow cži roššwëtla. Wërišch ty do Boha, duž tež wëczne žiwjenje wërišch, pšchetož Böh njeje Böh mor-wych, ale žiwych, wërišch ty do Šesom Šhryšta, w kotrymž je šo wëczne žiwjenje widomnje šjewilo, duž mašch w nim tež šjednočenje šarukowane, kotrež šmjercž njemöz roš-torhnyčž: „Moja hlowa we njeju šwój štam cžehnje ša šobu.“ Runjež je twój luby w mordarškej bitwje padnyč, wón je tola do Božej šwërnej rufow padnyč; runjež wón w dalokim, zušym kraju wotpocžuje, wón tola na wutrobje šwojeho Boha wotpocžuje, duž budž teho wëstny, jeho šmjercž je pözřjeta do dobyčža a twoja šrudoba do nadžije: „Š njebeštemu towaštju pšchindžecze wy po tej šmjercži.“ Wy šwojich šemrjetnych nješymy šhubili, woni šu nam ššhowani w domišnje wëczneje lubošče, hdyž žunu ša nimi pocžehnjemy.

Wy pač tež nješymy tu wopusčženi we šwojej šrudobje. Tón Böh troščta, kiž šo šam nan šyrotow a

šudnik wudowow mjenuje, nam pomha, naš pošylnja, naš žohnuje. Š tutej šhroblej wëru wröčmy šo wješeli š tym wulkim, šwjatym nadawčkam, kotrež Böh nam dale do rufow kładže; budžmy Bohu džakowni ša tych lubych, kotryčž hišcže wokoło šo mamy a kotryčž čžyl wón nam po šwojej šmilnošči šahowacž; nošchmy cžišche a šwólnošje tón šchiz, kotryž Boža mudročž a lubošč nam napołoża, ale šložmy tež pšchezo šhutnišcho a wëščišcho šwojej wocži a šwoje wutrobny horje š njebeškam, š wotkal šyla pšchewinjerjow nam pšchwoła: Mëtežišcheho cžaša cžetpjenje njeje hódne teje pšchichodneje krašnoščje, kotraž budže šo nad nami šjewicž.

Šböžni šu cži šrudni, pšchetož woni budža troščto-wani.

Šamjeň.

M. w Hr.

Budž, o dušcha, špokojom, dač šej Božu wolu lubicž. (Šhërl. 418.)

Šo je jara dobra a wužitna, š temu tež jara nušna rada, wošebje nëtko šw cžežtim wójniškim cžašu. Pšchetož tač žadna je tola mješ cžlowjekami špokojnošč š Božim wodženjom! Šaž nëhdy w dnjach japošctoła Šudasha, tač je tež dženska wšchudžom wjele tajlich, kiž pšchezo jeno mörčža a škorža (Šud. 16) a ženje špoko-jom nješy š Božim šwjatym wuštajenjom a wodženjom. Me šcho je to druge, hacž hdy by čžyl šlepy cžišcžerške šmylki w knihach pošawacž abo hdy by wotročž, kiž je pšched radnej šhëžu šonja šwojeho šnješa džeržak, to mišchrowač a porjedžak, šchož je nutščach w radnej štwje šo wuradžilo a wobšamfnylo. Bože škutki šu doſonjane a wšchitko, šchož wón cžini, je prawe- (5. Wójš. 32, 4.) Šoleška w cžašniku, runjež šebi napšcheczivo džej, jene do drugeho pšchimaja, šlužba wšchaf tola wšchitke jenemu šamërej. Šunje tač ma šo š Božimi škutkami. Šo šdacžu šu šebi hušto napšcheczivo, tač šoleška w cžašniku, ale došelž ma Böh we wšchem šwoju rufu a na wšcho šwojej wocži, duž šo štanje, šo tym, kotšiz Boha lubuja, wšchitke wëzy š lepšchemu šlužža. (Rom 8, 28.) Šchož je we šöžji tón, kiž prawidko wjedže, a na wofu tón, kiž ma wotežki w ružy, runje to je Böh ša šwët a we šwëcže.

Šeho pučze pač šu džiwne pučze. Še šmjercze plodži wón žiwjenje a pšchewobročži ššoržbu do wješkelnych rejow. Šosef bu najpředy do jamy cžišnjeny, potom pšchedaty a napošled do jaštwa pošoženy, ale to wšchitko dyrbjeshche jemu š lepšchemu šlužicž; pšchetož tajke poniženje cžinjeshche jemu pučž š jeho pošdžišchemu pomwšchenju: wón bu ša šnješa poštajeny na wšchón Šgyptowški kraj a možeshche šwojim bratram wobšwëdcžicž: Wy šcže šle šo mnu myšlili, ale Böh je šo mnu derje myšlił. (1. Wójš. 50, 19, 20.) Šonaš bu wot walšteje ryby pošřjety, ale runje pšches to bu wón pšchi ži-wjenju šđeržany a na kraj wuplawjeny. Šanaše bu š rječaşami wjašany, ale jako wón we šwojej nušy šo š Bohu wolašche a šo ponižowašche pšched tym Šnješom šwojim Bohom, wušlyšcha Böh jeho modlenje a pšchitwedže jeho šašo do Šerufalema do jeho kra-lestwa. Šawoč bu je šlepoščju šbity, ale tale cžëlna šlepošč bë špocžatk jeho duchowneho roššwëtlenja. Tač wë Böh je šleho nëšcto dobreho cžinicž.

Wy byčmy hušto šle šawadžili a padnyli, hdy byčmy šo šami wješč a wodžicž dyrbjeli a hdy by Böh nam šhodžicž dač po woli našcheho cžëlneho pošžadnja. Wy wušwolamy šebi hušto runje to najhöršche, nõž ša jabuko, tružki ša škoto, šškorpawu ša jadro a — šemju ša njebeška. Šato bë šotej do wole date, šebi krajinu wušwolicž, kotraž čžyšche, wubra wón šebi Šodom š wo-bydlenju, ale jow bu niz jeno jeho dušcha jara cžwilowana, ale tež to město šame š wohenjom š njebeš spalene šwojich žadčawych

Abraham by rad Ismaela sa herbu Božich drohich klubjenjom měl a wotafche so t Bohu: Ach, so by Ismael psched tobu žiwj byl. (Mójs. 17, 18.) Ale nad nim a nad jeho hymjenjom mějesche Abraham hubjeny troscht; pschetož wón bě swadliwy a džiwj cžlowjeť, jeho ruka bě pschecžiwmo kóždemu a kóždeho ruka pschecžiwmo njemu. (1. Mójs. 16, 12.)

W tajkim bludže khodži cžlowjeť, hdyž čže so sam bjes Boha wjesč a wodžicž. Tehodla polož swoju wolu do Božeju rukow, tam wona derje leži, a čžit wšče swoje požadanja poddane radže a wobsantnjenju twojeho njebieskeho Wótza. Čželnj cžlowjeť, kiž ma jeno duschu, niž pak Duchu Božeho, pschida knadž, so je powščitkowne wodženje a fastaranje Bože, so Wóh stotkny semje džerži, ale wón njewéri, so ma Wóh na njeho wošebje kédžbu, a čže so tehodla sam wobstaracž. Ale s nowa narodženy cžlowjeť, kiž Bohu bliže na ruzy hlada, praji s profetu: Sa wém, Knježe, so teho cžlowjeťa priódkowacže njeje w jeho mozy a nješteji w nicžejej mozy, kať by khodžik abo swóji khóó runje schol. (Serem. 10, 23.) Tehodla čžijnje wón so Bohu zple do rukow, pschepoda so jeho mudremu wótzowstemu wodženju a rjeknje:

Dofelž mój Wóh a Wóčez sň,
Eswoje džéczo njewopuschčžisť ty,
D žmilna wutroba. (Rherl. 18, 3.)

Sara rjenje rěči wo tym našch Luther we swojim krašnym wukadowanju přenich knihow Mójsafowych. Wóh wobarnuje naš, wón praji, niž jeno, hdyž wachujemy a džělamy, ale tež hdyž spimy a ničzo njecžinimy; haj, hdyž ani njewěmy, so smy žiwj, kédžbuje wón na našche konty, widži našche starosče a napische tež wšchitke sdychnjenja, kiž nam w spanju s wutroby stupaja. — Tak wupšchestrěwa so Bože hnadne wótzowste wobstaranje a wodženje na kóždeho. We wulkej powšchitkownej drohocže wobstarasche wón Heliáša s zyrobu, to wón hišče kóždemu mjes nami čžini, kať so stary zyrwinj wótz Augustinuf s prawom praji: Wóh stara so sa kóždeho mjes nami kať, jaťo by so jeno sa njeho staracž měl, a kať sa wšchitkich, kať sa kóždeho wošebje.

Duž spósnaj, mój bratsje, kať Wóh we swojej mudrosčži, wšchehomozy a lubosčži wšcho wodži, sđžerži a fastara. Nam so druhdy kať dže kať lěčarjam, kotřž, hdyž khori leža, lěčarstwo, kotřž so druhim w podobnym padže wufasali, sami wužiwacž njechadža. Tak tež my husto na Bože wótzowste wodženje a fastaranje njespominamy, s kotřymž smy druhich w jich tyschnosčži kať s hłóónej wodu wofschewjeli a pohynjowali. Město teho prašchamy so husto s Israelskimi džécžimi: Se tón Knjes mjes nami abo niž? (2. Mójs. 17, 7) abo my skoržimy kať něhdy Zion we swojej struchłosčži: Tón Knjes je mje wopuschčžil, tón Knjes je mje sabyl. (Sej. 49, 14.) Tehodla sapisť žebi tule wučžbu prawje hluboko do wutroby a wět khroble, „wšče njesbože a sbože to pschidže wot Boha, wot teho mudreho, swérneho, lubosčžepolneho njebieskeho Wótza. Tak dołho hacž w žylsowym dole jow delkach pschi horje stejimy, njemóžemy po prawom prajicž, sčto Wóh čžini, ale dyrbimy s Pawołom wufnacž: Kať s njedopytanju so jeho kúđenja a s njewufkédženju jeho pucže! (Rom. 11, 33.) Sdyž pak smy halke wjerčy teje njebieskeje hory dokročili, tehdy budžemy se spodžiwanjem widžecž, kať so wšchitke wodženja Bože nam s žohnowanju žkuzicž dyrbjale. Sčtož ja čžinju, džesche Rhrystuf s Pětrej, to ty něť njewěsč; ty jo pak budžesč potom šhonicž. (San. 13, 7.) A kať dha budžemy tež w njebieskach srošmicž, čžehodla so jow wotročžy po róžach khodžili a fersčtojo pēschi kať wotročžy; čžehodla je San w jastwje ležal, mjes tym so je Serodasch na trónje kédžal; čžehodla je Lazaruf lědy došč rubjesch-łow měl, so by žebi žylsy setrel, mjes tym, so je tón bohaty muž w purpurkej a wot droheho plata draščže khodžik a so wšchědnje

derje měl w krašnym wješelu. Tajke a podobne potajnstwa budža nam njebieska šjewicž we wěčnym žiwjenju.

Ty pak modl so bjes pschestacža s swojemu Bohu a wopomít, so tole žiwjenje rucže, ach rucže na kónz khwata. Šajkiž so žiwj, tajki wumrjesch, a šajkiž wumrjesch, tajkeho čže wěčnosč wšmje. Duž staraj so swěru sa swoju duschu, a sa wšcho druge daj so Bohu staracž.

Wjedž mje, mój Šefušo,
Tak dołho hacž smy žiwj;
Njech so sam njewjedu,
So budu wěčnje čžily;
Sdyž so ja wjedu sam,
Eso lochžy sawjedu;
Sdyž pak ty wjedžesť mje,
Dha šleho njecžinju. (Rherl. 546, 4.)

Kr.

Sčtož sčzele Wóh, je dobre wšcho.

Sdyž čžisčiči čžežke horjo čže
W tymle čžasnym hubjenstwe,
Sdyž duscha jeno škoržby žylschi
A widži, kať so žlaby tyšchi —
Dha wopomít, luby šchescžano:
Sčtož sčzele Wóh, je dobre wšcho.

Ty rjeknesť knadž: čžas čžežki je;
Ně, wón je pošol mikoščže.
Ršchiz kóždy, kiž Wóh sčzele tebi,
Tež jeho wulka hnada debi.
Duž stroschtny budž a wopomít to:
Sčtož sčzele Wóh, je dobre wšcho.

Knjes Šefuf spašche we kóždi,
Wón w prawy čžas pak wotucži.
Tež naš wón njesabyma ženje,
Sdyž strach a nusa na naš čžehnje.
Njech wichor howri, njeboj so:
Sčtož sčzele Wóh, je dobre wšcho.

Masch bédžicž so tu s tyschnosčžu,
Se wšchellej nusu, se žmjercžu,
Dha s dowěru a w sčžerpliwosčži
Twať na Boha we wyškosčži.
Wšmi, sčtož wón da, so troschtujo:
Sčtož sčzele Wóh, je dobre wšcho.

Tych, kotřchž Wóh Knjes lubo ma,
Wón husto s horjom pošchwita;
Sčtož we duschi pak wěru nošy,
Žnje róže, hdyž wón čžernje wošy.
Duž nješ swóji šchiz, mój šchescžano:
Sčtož sčzele Wóh, je dobre wšcho!

K. A. Fiedler.

Čsi lěta w Ruskej.

Historiska originalna powjesč s Napoleonowych wójnaw.

Spisal M. A. Kral.

(3. pokračowanje.)

W Ssmoleńsku tež žaneho sadžerženja njemějachmy, pschetož město ležesche hišče w rospadankach. Šyma pschezo bóle pschibjerasche a našche wójsko bě nětko lědom 70 000 muži žylne, ale kať někať wobronjena bě jeno něhdyž položja. Tak njemóžachmy so ani rušowskeho wójska, ani hłodu a satraschneje smy wobrocž.

Wójsko ło pschezo bóle roszdzélesche, kóždy chyzysche přeni strach-
nemu hubjenstwu muczěnycz.

Napoleon běšche bóle w přědnu, ale nusy došč dyrbjesche tu
tež spytacz. Často wulěny se kanjow a džěšche pěšči po dróhy
abo wjele bóle w kněhy. Pšchi tym rozrěčowasche ło wón se
spróznymi wojakami a chyzysche nam psches to nasche hubjenstwo
položic, hdyž nam widžecž da, so ło jemu tež lěpje njeńdže.

Nascha batterija mějesche pod wjedzenjom majora s Miller
hischče schěšč kanonow a dvě haubitzy. Pulvera a kulow
mějachmy na došč, ale niczo k jědži! Na sad Smoleństa běchmy
hischče na poł sta muži w hromadže a njebojachmy ło tehodla
kóždeho polka kosakow, pschetož či ło njemóžnje wótreho wohnja
s kanonow bojachu, tola pať nať stajnje nasdala pschemodžachu,
so bychu dyť a dyť jeneho saposdženeho kłapnyli. Sdnyž tehodla
jedyn abo druh wot nať mucžnosče a symy dla ło někať sakom-
dži, dha ło kóždy ras kosakojo na njeho walichu kaž kraholzy na
hólbja. Bomož bě potom pschezo podarmo.

Nam bě ło kuff bóle na boť jacžahnycz radžiko, tať so
hischče dyť a dyť nělajku wjeť nadžěńdžechmy, w kotrejž móžach-
my pschenozowacz. Sedyn džěń psched wječorom pschidžechmy
do nělajteje wšy a dokeľž běchmy zyle pschemjersnjeni a hłódnj,
dha wobsaněnychmy, tu psches nóz wostacz. Kanony sestajachmy
na knježi dwór, runje psched wofna wjeňneho pana. Krucze
žadachmy jědž a wódku (palenz). So njebychu něhdže wobhdlerjo
křoblosče nadobly, dachmy řebi po móžnosči poskuzecz. Rnjes
nam tež na měšče naschu žadosč dopjelni; wón drje ło strach-
nych kanonow bojesche.

My postajichmy straže a spachmy přeni krocž sažo trochu
czoplišcho w hródzach, a nasche řuche konje móžachu ło do řhteje
wole dobreho řyna nažracž. Na ranje sestupachmy ło do rjada
a duť ło pokasa, so wjazy koni došč njemějachmy, so bychmy
mohli wschitke kanony řobu wotwjescž. Dokho sakomdžicž pať ło
tež njeřmėdžachmy, pschetož tu a tam pokasa ło brodaty kosak,
haj mať stadlescho nam řhětro blisko pschjěcha, ale my trjebachmy
jeno na kanony pokasacz, dha běchu přecž kaž wětr. Wjeňnemu
knješej sdasche ło nasch wotřhad najřerje trochu dokho trajazy
hycz, tehodla poda nam tež něšcho rublow, kotrejž řebi tola řadali
njeběchmy. My ło nětko sažo na konje řeřhdachmy, so bychmy
dale czahnyli, ale ři kanony dyrbjachmy řejo wastajicž. So pať
teřame njepscheczěl njeby wužicž mohł, dha je psches to řlasychmy,
so do řapaladłow řelesne hořdže řabichmy.

Konje, řiž běchmy s němskeho krajy řobu wřali, te běchu
dawno wschitke přecž. My mějachmy wschitzy řuřowřte konje,
kotrež běchmy řebi tu a tam nalojili. Sa mějach mólczkeho kłepza,
prawje řucheho, ale pschezo spěšneho towarřcha, řiž je mi nje-
mało k wužitku byl. Konik mějesche wjele njesč, pschetož ja běch
wobronjenty hacž do subow; mějach někotre teřaki, pjecz pistolow,
wschelati czapor s Moskwy a tež řhětru mójcheń pjenjes. Pulvera
a wořojanych kulow mějach tež došč.

Pšchi pschecrocženju řeki Dněpr wřachu nam kosakojo jenu
kanonu s dwazhczými mužemi, kotřiž běchu ło sakomdžili a tuřamu
řkłabosče dla natřlacž njemóžachu. Dněpr bě pomjersnjenty, ale lóđ
řo pod nami pschekama, tať so zyle mořri řeku pschecrocžichmy.
Kanony a haubitzy pať tola po lodže řbožownje na brjoh psche-
wjescchmy. Džěl wójska pať bě niřki bróđ řmolik a běšche pšchi
tym řuřam bliski pschjřchoł. Sčtož tehodla nětko njechasche řa-
bity abo jaty wřaty hycz, tón puřczži řo po wřřokim a lodžantym
brjohy na řěczny lóđ. Kanony buchmy na řchřřkach dele puřczžane.
Pšchi tym pschelama řo lóđ, a někotre řta wojakow řo pod
lodom řatepi.

Dvě kanony a dvě haubitzy nětko hischče mějachmy, ale
my tež te dokho wjazy njewobřhowachmy. Běchmy ras pschenozo-

wali na wopuřczěnym kuble, a tu nať njepscheczěl na ranje nad-
padže. Sažo běchmy někotre rasu do njepscheczěla wutřělili, řabich-
my kanony, řapalichmy řbytřnu muniziju, řeřhdachmy ło spěšnje
na konje a jěchachmy přecž. Dwór ło pšchi tym wotřali, řchtož
njepscheczěla wotdžerža, řo řa nami honicž. My pať na naschich
řuchich koniach dale řhwatachmy.

Njemóžne řyly czěkarjow my pschescžězechmy a někotřřkuliž
tych řamych řrudnje řa nami hladašche, kotřiž dyrbjachu pšchi
w řatřaschnej řymje czěfacž, czěfacž do lubeje domišny. Pucz bě
pschepjelnjenty se wschelalej wójnskej nadobu a s morwými ludžimi.

Řuřoj pschezo bóle řwoje wójska řhromadžachu, a te nam
tu a tam pucz řaraczichu; ale my ło psches nje pscherubachmy.
Čžekanza pať tať spěšna njeběšche, kaž řebi to řnano myřlišch,
pschetož nasche wójsko bě psches řtajny řtrach řforo zyle wotřab-
nyło. Tu a tam widžachmy pšchi pucz ředžo řadło sprózných,
kotřiž na domojwrot řabychu, pschetož nóz a řněhomy njeczěl jich
pschewřa a na ranje — běchu morwi. Drusy řa nimi pschicžězechu
a morwe czěla wuřlěfachu, so bychu řebi řwoje czěko trochu lěpje
pschitřycz mohli. Morwi řaneje drařty wjazy njetrjebachu — jich
řryjesche řymny řněh. — Druhdže řažo widžišch nělajku kólnju, po-
hladařch do njeye, hacž tam njeby pschenozowacz mohł, hlej, dha
nadeńdžesch czřjódřu morwých. Wotoko wohnja běchu ło řlěhali
— ale płomjo bě hařko — a bėdných młodženzow řiwjenje bě
tež wuhařko. — A řažo nadeńdžesch druhich, kotřiž řmjerřke konjaze
koseže wobkuřowachu, a mēnjachu, řchto wě řchto tola maja, hacž
jich řkóncžnje řmjercž tež řpowala. Řjerěđko běřchtaj řo dwaj wo
tajku hrořnu jědž torřaloj a řmjercž bě wobeju mjes tym na-
deřchla — wobaj řo hischče koseže twjerdže džeržesčtaj. Sawěřče,
to bě řařořny napohlad! — A řažo tu czěhnych drusy, řřóznj
a mucžni a pojřnywřchi hłowy, s brónju pod pažu, řwoju řrudnu
dróhu; s mřejazym wofom řa nami hladařchu, řiž my hischče na
konjach jěchachmy. My pať pschezo dale řhwatachmy; řmjercž tež
řa nami hrabašche. Na jene ranje ředžachmy pšchi hubjenym
wohnju a pšchi tym wotdžerža major s Miller maťu rewiřiju, so
bychu konje a ludžo trochu polořeni byli; pschetož my mějachmy
něšchtořkuliž podarmo pšchi řebi, řchtož bě nam a konjom wob-
czěžne. To bu nětko wschitko přecž řmjetane. Major Miller
řhřny mjes druhim czaporom na hacťl pjenjes do wohnja, kotrejž
běšche jedyn towarřch wot Moskwy hacž řem pšchi řebi nořhł.
Wón bě mēnik, řchto wě řchto ma, a tola běchu pjenjěny jeno
koporowy njerjad, řiž we wuřřaju ničo njepřaczji.

Mjes tym hacž řo my k řězy Bereziny blížachmy, řczaho-
wachu řuřoj pschezo bóle wotoko nať hromadu, tať so běchmy kaž řapleczeni. Wřchėdnje nať psches nadpadny
tyřchachu. Na brjohach Bereziny bě nasche njesbože hacž na naj-
hóřšche, kaž hischče řa řane wójsko hdy přjedy. A řajte řaloscže-
nje tu běšche! řaloscženje, řiž budže we wuřchomaj řlincžecz, tať
dokho hacž řwět wobřteji. Nasche wójsko, řiž džě na wójsko wjazy
podobne njebě, njemějesche řforo řaneje hóđneje brónje wjazy;
jemu tehodla móžno njebě, řuřtemu wójsku napřcheczřwo řtupicž,
kotrež řo pschezo bóle blížesche a nam wohenjowe postrowjenje
řčželesche. řalostna bojoscž bě nať wschitřich nadpadnyłka, jaťo
torřazu řeku psched řobu wuhladachmy, a řady nať pať řruteho
njepscheczěla, pola kotrehož řo řaneho pschepuřczčjenja nadžřjecž
njemějachmy. Řuřoj wjedžechu řwjatu wójnu řa řwjatu wótcžinu.
Duchownj a drusy běchu jich naschczřwali, so bychu wuhnali zu-
řch njeřřařnikow, řiž běchu hordu Moskwy řpalili a drohi mēř
řlasyli.

(Přchichodnje dale.)

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spař měrny
Čeratwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšódné dny;
Džeń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njech čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew čel!
F.

↳ Serbske njeđzelske łopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Šsmolerjez knihicizisčječni w Wudyschinje a je tam sa štwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Njeđzela Sexagesima.

Jan. 4, 5—15.

Jesuf chze łacžnosć našeje dusche stajicž.

Wón pschińdže

1. na kóždym měsće,
2. w kóždym čašu,
3. stajecž najhlubšcy łacžnosć.

1. Wón bynu so, dokelž běsche wustal, na tak mjenowanu Jakubowu studiju. Tam khodzachu žony po wodu a wěsće so tam husto něotre lohłomyšlne słowo rěčesche. A tole město dyrbjesche sa Šbóžnika klěta bycz. Kóžde město je jemu prawe, hdžež móže duschu dobycz. Wón pschińdže do komorki, wón je wuczil na czołmje, na kwapu, na horje — wschudžom chze wón dusche dobycz. Duž dyrbimy jemu wutrobu wotewricž, hdž so wón k nam bliži. Nunje tam, hdžež so nam to njesda pschihódnje bycz, so dusche wot Jesufa sapschimnu. We wjekełym towarštwje běsche šhubjenemu bynej, kaž by jemu nóz psches wutrobu kłol, so swoje snutkowne hubjenstwo pósna. Na puczach powołanja je šwětny cžłowjek druhu duschu sesnal, kiž jeho pokasa na to jene, sčtož je nusne. Abo na wopacžnym hrěschnym puczju tón Anjes hrěschnikaj napschecziwo stupa kaž Sauluskej pola Damastona.

2. Hdž běsche Jesuf wustal, „a to běsche wokoło sčesteje sčtundy“. To je w 12. hodzinje pschipołdnju po našchim čašu, hdžež w horzym rańšchim kraju wschitko

wotpoczujje, hdžež so žane lišezó njehiba, hdžež šwět wotpoczujje. Jesuf pak njemějesche khwile spacž. „Ja dyrbjit džěłacž, kaž dolho džeń je.“ Wón kóždizicžki čaš wuziwa. Jemu žana hodžina psche sahe, žana psche posdže njeje. Nikodemus pschińdže w nozy, rano sahe stupi wuczobnikam pschi jesorje Tiberias napschecziwo, w horzej pschipołdnisčej hodzinje bliži so k Samaritskej žónskej, wječzor stupi mjes šwojich wuczobnikow s postrowom mēra. Wón pschithadža w kóždym čašu. Ach, so bychmy so tež wot njeho namalacž dali w kóždym čašu, hdž wón pschińdže. Wón ma swoje cžiche hodžiny — njeđzele se šwojim šabatnym mērom — čaš pschihotowanja na konfirmaciju — wazne měšniki w žiwjenju, hdžež tón Anjes naš sapschimnuje. Jemu pak je tež kóžda hodžina prawa, jeno so je nam prawa. Horze pschipołdnisčej hodžiny, to šu hodžiny pruhowanja. Tehdom by ty rad morkotal. Ale runje tehdy tón Anjes šedži pschi studni s wodu žiwjenja, so by tebje woksčewik. Šnano je we twojim žiwjenju hižom pschipołdnjo nimo, šlónzo so k wječzoru nakhila, wječzor. Wopomú w tutym šwojim čašu, sčtož so k twojemu mērej hodži. Jesuf je hotowy kóždu hodžinu.

3. Ta žónska so džiwa, so šebi Jesuf jako žid wot njeje jako Samaritskeje žónsteje pieč žada. Wón jej wotmolwi: „Hdy by ty wjedžila tón dar Woži a sčto tón je, kiž k tebi praji: „Daj so mi napicž“, dha by ty jeho prošyla a wón by tebi dał žiwu wodu.“ Ta žónska na to rjekny: „Anježe, wschat nicžo nimasch, s čimž by šebi nacžetpal.“ Tak myšli dženša hiščeje cžělny cžłowjek.

Lacznosc' drje tu je a duscha praji wjedžo abo njewjedžo: „Daj mi picž!“ Hdy b'ěšče we twojim žiwjenju hodžina, hdžež b'ěchu wschitke twoje pschecza dopjelujene? Ty b'ěšče džečžo — drje bjes staroscze, ale twoje myšle džeču hižom do pschichoda, ty šebi žadašče šamostatny byčž. Ty stupi won do žiwjenja, šam šwój dom šebi šaloži, ale wono pschiindžeču nowe staroscze, staroscze wo džečži. Ty šebi žadašče po starobje, hdžež budžeš sm'ěrom wužicž mój p'łody šwojeho štukowanja; staroba pschiindže, ale wona šo tebi njelubješče, dokelž wjažy nicžo wužicž njemóžješče, kaž prjedy. We šwěće šu džečojte studnje. Šchtóž tu wodu pije, temu dže šo šašo picž. Šhwatajmy t' Jesuše, wón ma žiwu wodu, kaž wón praji: „Šchtóž šo pať teje wody napije, kotruž ja jemu dam, temu šo wěcznje picž njefechže.“ Ty žedžiš po troščecze ša šwoje šwědomnje, po wodacžu hrěchow — šheluch Božej wječzerje šo tebi podawa, w kotrymž je woda žiwjenja. Šwjata wječzer' je ta studnja, wysche kotrejež se šlotymi pišnikami napišane steji: „Šbóžni šu cži, kiž hlódni a lacžni šu po prawdosčži, pschetož woni budža našyczeni.“ A hdže cžerpasch wodu w horzocze šchija, w špytowanjach šwěta? Twoja studžen' je šłowo Bože, tam šedži Jesuš pódla; w modlitwje, w kotrejež š nim rěčiš.

Jesuš dže lacznosc' našejje dusche štajicž; pschetož wón šedži pschi studni teje wody, kotraž šo do wěczneho žiwjenja žórli. Šamjeń.

Jesušowa pytaža luboscž.

Šłóš: Jesuš moja nadžija —

Jesuš pyta hrěšnikow!
Hdže mašch rjeńšchi trošcht, o duscha?
Šny-li padla do hrěchow,
Njebě tajka, kaž šo šluscha —
Dža budž to twój šbóžny šchow:
Jesuš pyta hrěšnikow!

Šnady wschaf šmy njehódni,
Šbóžny hrěchi w duschi cžuje:
Šola šmy-li roškazi,
Šso nam njebjo wotankuje;
Šnada rěčži se šłowow:
Jesuš pyta hrěšnikow!

Še šo wowža šhubika
Ma pastwišcžo hrěcha, nožy —
Šswěrna luboscž pastyška
Njelutuje próžu, možu,
Wutorhnyčž ju se štrachow:
Jesuš pyta hrěšnikow!

Šójecze, dusche šrudžene,
Tu šo huada ša waš šwěcži:
Šbóžnik šašo šejnicž dže
Š hrěšnych ludži Bože džečži;
Šimaj trošcht šo wutrowow:
Jesuš pyta hrěšnikow!

Šaj, ja t' tebi pschikhadžam,
Mi šo hrěchow dla tu štyšcže;
Ššched tobu wsch' wušypam,
Šproschu: wodaj mi je, Šhryšcže!
Šlej, š tym trošchtom šym ja šchol:
Jesuš pyta hrěšnikow!

Moja šhuda duscha wě,
Šo tež šrawne pschestupjenja
Šašo b'ěla šo kaž šněh
Š možu Šhrysta wumóženja;
Duž mje njetyšch hrěchow dok:
Jesuš pyta hrěšnikow!

Šokol mam ja w šwědomnju,
Šalon njemohł mje nětk šostacž;
Šón, kiž winu woda wschu,
Še a dže mój Šbóžnik wostacž;
Šchtó je, kiž mje tamacž mohł?
Jesuš pyta hrěšnikow!

Jesuš pyta hrěšnikow,
Ša šym tež nětk namašany;
Šón je mi raj njebješow
Šwotanknył psches šwoje rany;
Štrošhtnje du psches šmjercž a row:
Jesuš pyta hrěšnikow!

K. A. Fiedler.

Evangelška martračka Johanna Grey.

(Wopomnjeński džen 12. februara.)

Johanna Grey šo w lěcze 1536 w Šendželst' narodži š wyšokeho roda, po maczernej stronje š kralowškej k'wě. Šižom jara šahe šo wušnamjenješče w žónšich rucžnych džečach, hudžbje a zušch rěčach. Ššchi tym m'ěješče šm'ěrne byčže, šp'ěšne šapschijecze, šhłuboke rošbudženje o, šštož wysche steji, telko m'itoscze, ponižnosčje a pokornoscze, šo ani najmjeńšchu wažnosč na wschitko šwoje wobdarjenje njekadžešče. Šyke žadanje jejneje dusche jenož na to džešče, we wjedženju a bohabojošči pschego dale pschińcž. Wona šo š wjele tehdomnišchich wučenyč šesna, mješ druhimi š Šendrichom Bullingerom, šchwajzarškim reformatorom. Šón jej pišasche, a wona jemu š lacžanski listom we šwojim p'jatnatym lěcze wotmolwi. W tutym šo ššledowaze šłowa namašaja: „Wy mje napominacze, tu cžistu a pravu wěru šapschijecž do našchego Šbóžnika Šesom Šhrysta. Ša budu šo próžowacž, Wašche pschecze dopjelnicž. Ale Wy wschaf wěcže, ššto my šmy, hdžž naš Šóh žyle wošebje t' temu šhmanych njecžini, a teho dla móžu tamne šlubjenje jenož š tymi šłowami dacž: Šaž daloko budže mje tón Šnješ t' temu šhmanu cžinicž. Ša pať njefastanu, wschědnje š japoschtołami t' temu Šnjesej šo modlicž, šo by mi wěru psches šwoju huadu pošhlył. Š tym džu, š Božej pomozu, tež cžistoscž žiwjenja šwiasacž pytačž. Ša pať Waš najwutrobnišcho prošchu: Šodpjeracze mje tež w tym se šwojim ššchescžijanski dobroproschenjom! Špominajcže na mje wschědnje psched tym Šnjesešom. Šschetož moja mój je pschěškaba, šhutnje ša šwječenjom honicž.“

Alle bóršy d'yrbješče šo Johanna šwojemu cžichemu žiwjenju wsacž. Šejny nan bu bóršy po tym ša wójwodu pošb'ěhnjeny a drugi wyšoki kraleštw, š mjenom Dudley, teho runja. Wobaj wjedžešchtaj, šo nicžo dobre na njeju njecžaka, hdy by po šmjercži nětcžišchego šhorowateho krala p'ryncešsa Marja, kiž b'ě najbližšcha pschi trónje, ale k'rucze k'atholška, na trón pschischka. Wójwodaj šo šrěcžešchtaj, šo mataj Johanna a šym wójwody Dudley šo w hromadže woženicž a šhorowaty kral šo narěčecž, šo by trón Šohannje, kotrejež pocžinki šo jemu w najk'rašnišchich barbach wopišowachu, šawostajil. Šašama pať wo tutych cžinkach nicžo njewjedžešče. Wona bu š kralowej. Najprjedy šo w šacžucžu, šo w tym pošna prawda njeje, se šwojej šwědomliwoscžu wobarašče. Ššoncžnje šo pať psches próštwy a namoštwenja šwojeho mandželškeho a tyč druhich pohnučž da, t' temu pschihłošowacž. Šejne

pschihłobowanie by pschi jeinytm wótrym rosomje a pobożnej myhli njesapshijomne byko, njebhymy-li nufowani byli wëricz, so je ju jeno myhl na pschichod zyrkwje Zesom Skhrysta w jendzelskim kraju wodzika. Najke wichory budzichu dhrbjale so sbëhnycz, hdy budzische so tamna sa katholicstwo sahorjena Marja na trón shdnyła!

Alle wschë nadzije dhrbjachu jako kony rospkunyč. Sich wjele, famo protestantszy, psches czeszelakomnoscz wójwodow moleni, so sa Marju sbëzechu. Johanna dhrbjesche nasad. Zeiny nan jej sam to powjedzicz pschińdze. Wona pak smërom a s jafnym wobliczom wotmolwi: Tu powjescz móžu wjele lëpje snjescz hacz tamnu wo mojim posbëhnyenju sa kralowu.

Alle nëtko dhrbjesche so jeje tyschnoscz halke prawje sapoczecz, abo prajmy radsho: drohotny dejmant mëjesche so toczicz, so by so w nim Snjesowe hnadue skónzo jafnje bshchëzicz mohlo. Wona bu se swojim mandzelskim, kóždy wošebje, do jastwa sadžena a jej tam wscha pschihódnoscz wsata. Wórsh buschtaj tež wobaj k smjerczi wotšubzenaj. Na 9. februara bu jeju wotprawjenje postajene. Prjedy hischëze kralowa Marja wscho móžne sphta, so by ju sažo ke katholickej zyrkwi wobrocžika.

Na swojeho nana Johanna s jastwa list pišasche, w kotrymž jeho spokojicz pytasche dla teho, so je s jeho winu do tejele sruđzby pschishla. Wona wobskoržowasche sama swoju słaboscz, so by temu wot šwëdomnja wobskoržowanemu naney polóžnoscz pschinëška. Naposled rjelny: Sa mije njemóže nicžo bóle witane bycz, hacz so so s tuteje žatosczje posbëhnu k njebhëskim wobydlenjam wješela a sbóžnosczje, hdyž je Skhrystuž, nasch Ebóžnik. Sdyž so saleži, so tak dżowka na nana pišche, dha chžyła pschecz, so bshchëze Wj we wobstajnej wërje do teho Snjesa, kiž je Waš dotal pošhnik, tak sawostali, so my skónčnje w njebhëschach sažo hromadu pschińdžemoj pola Wótza, Šsyna a šwjateho Ducha.

Šubžinu po smjerczi swojeho mandzelskeho bu wona k wotprawjenju dowjedžena. Tam so na pschihładowarjow wobroczi a nëtotre šłowa dla samyška swojeje smjercze rjelnymšchi nëhdže takle skónčzi: „Sa waš naležnje prošcu, moji snježa, a waš wschitlich dobrych kschesčijanskich ludži, so mnu a sa mije so modlicz, kaž dołho šym hischëze pschi žiwjenju, so by Wóh po swojej njeskónčnej šmilnosczji a huadže mi moje njeslicžomne hrëchi pscheczjowo njemu wodał, a dale waš prošcu, mi wobsšwëdčicz, so jako wërna kschesčijanka wumru a s žylej wutrobu wusnawam, so je moja jenicžka nadzija ta, psches krej a sašlužbu swojeho Snjesa Zesom Skhrysta a psches nicžo druge sbóžna bycz, so ja wschë swoje sašlužby a skutki daloko sady šebje czijnu a pschi tym pomyšlenju ržu, so mohke nëhdy stannëz napscheczso mi a mje wobskoržowacz.“

Šo tym so šlafny a 51. psalm wuspëwa, swoju głowu na pjeńk položzi a sawoła: „Snježe, do twojeju rukow poruczam swojeho ducha!“ Šat s jeinytm rubnjenjom głowu wot czëka wotdžëli.

„Sa mam wschitko sa škodou porujo jara wulkemu pošnacžu Skhrystuša Zesuja, mojeho Snjesa.“ Šil. 3, 8. J. R.

Či lëta w Ruskej.

Historiska originalna powjescz s Napoleonowych wójnow.

Špišal M. A. Kral.

(4. pokračowanie.)

My pschińdžëmny s naschimaj haubitzomaj hižom přëni džen wokoło pschipołdnja hacz k Weresinje, to bë 26. novembra 1812. Weresina, hewał šnadna woda, bëšche so k našemu njesbožu do hłubokého Łobja pschewobrocžika. Wulki šnëh bë počatacz a duž bë rëka šchëroke morjo.

Šola wšy Študianta da Napoleon sa wójsko dwaj mostaj twaricz, ale dołho trajesche, přjedy hacz bëšchtaj hotowaj, a hubjenaj doscz tež hischëze bëšchtaj. Tamnu stronu rëki bë wulke

bahnischëzo a sady njeho stejesche hižom džël ruskeho wójska. Tak so pscheczah sapoczja, pscheczah šatraschny.

Psches jedyn teju mostow dhrbjachu kawalleristojo czahnyč, psches tón drugi pak pëschzy; ale tajki postajeny porjad dołho njetrajesche, pschetož wójsko so s možu k mostomaj czishchëzëche. Škóždy chžyšche přëni tamnu stronu bycz. Čzishchëženja na mostomaj bu pak hischëze hóršcha, jako my ruske wójsko psched šobu a se sady naš wuhladačmy. Tola wone šylne doscz njebë, so by nam pscheczah wobaracz mohle; wone pschihładowasche nasdala, tak my w njemdrym strachu psched nim czëłachmy, a so by to trochu špëschnišcho šchto, dha nam njerëdko nëtotre kanonske kule a granaty pošczewachu, kotrež na mëscze wjele stow czëłarjow do mutneje wodny podnórichu. Tu Rušjojo nasch pscheczah wotečakowali njebëchu, wošebje tehodla niž, dokež bëchu tamnu stronu Weresiny hrosne a czëmne bahnišchëza. Tola Napoleon bë psches nje tójšchto deštow a drjewnow natkacz dał, so móžesche wójsko špëschnišcho wotečahnyč.

My dhrbjachmy dołho čatacz, přjedy hacz so nam radzi, na móst pschińč; skónčnje buchmy na njón doczishchëzeni. Šchtož bë ras mjes čëłarjemi, temu móžno njebë, se žablaweje czishchëženzy pschińč; kóždy bu šobu torhnyeny abo na mëscze poteptany. Škóždy hladašche jeno přjedy so a niž pod so. Škónčnje pschijëchachmy na móst. Tu bë czishchëženja k njewopišanju šatraschna. Wbošy ludžo powjeschachu so na nasche hubjene konje abo pschimachu sa haubitzzy. Wjele morwyh hižom na dołhim mošcze ležesche; koleša naschëju haubitzow psches nič džëchu. Tu a tam pkuwasche czëžko ranjeny na wodze, ruzh k nam wo pomoz wupšchëstrëjo, ale wscho bë podarmo — lodowa šchkruta jemu hłowu rosbi, my pak woczji wotwobrocžiwšchi dale šhwatačmy. Škoro bëčmy na tamnej stronje, dha pschilečja kanonska kula a torže we wofomiku naschu šadnu haubitzu do rëki. Škonje a ludžo so na mëscze podnórichu. Tak hrožesche nam njespschëczel s dweju stronow a wysche teho pjerichu kóžde wofomiknjenje lodowe šchkruty wo šahodne stolpy nascheho pschëlhoda. Dwaj naschich towaršchow a ši konje so pschi pschëlhodže šatepichu. My pak sa nimi šhwile hladač njemëjachmy, drusy naš do přëdka mjeczichu a tamnu stronu na naš tež róžojta čëč njeczakasche, pschetož džël Rušjow stejesche tamnu stronu bahnišchëzow. Čzi naš hrosnje powitachu. Mam pak so radzi, so psches nič pschëbicž, haj my jich na boš šeczërichmy; tola šhubichmy naschu pošlednju haubitzu. Škonje buchmy pschi njej šesatšëlane a wona we blóczje sawjasnjena štejo wosta.

My bëčmy njemako šbožowu psched swojimi towaršchemi, kotřž bëchu hischëze na lewym brjoš Weresiny, pschetož čzi dhrbjachu žalosnu čwilu pschëczëpicž a tola so jeno šnadnemu džëlej radzi, rëku šbožownje pschërocžicz. Wostaj bëšchtaj jara hubjenaj, wustaj a dołhaj. Nëtotryžkuli, runëž w smjertnym štrasche psched Rušjami, šebi tola přjedy jara pschemyšlowasche, šchto by čžinik, přjedy hacz so na štraschny a šhablaty pucz poda, kiž so dečhej kawje runasche a pod kotrymž šylna woda se šymnymi žolmami šchumjesche a móžne šchkruty do šlabnyh stolpów štorčasche, hacz tak mostaj šchëpotaschtaj.

Na druhim dnju pschëlhoda dozpi njesbože najwyschšchi šhodžënk. Rušjojo pschëzo bliže a bliže šupachu, pschëzo šylnišcho jich kule do wobohich čëłarjow hrimotachu. Škóždy nad swojim žiwjenjom dwëlowasche a tola so njechasche šajecz dacž. Ludžo šu druhdy kaž škudni. Džiwja czishchëženja k wobëmaj mostomaj so sbëže. Ludžo, wošy a kanony so s hromadami na štraschnaj mostaj walachu. Nihdže žane rošlasowanie wjazh njebë; wyschzy a wschëdni wojazy štejachu jeno sa tym, tak bychu šterje a lëpje na tamny brjoš pschishli. Šchtož bë na puczju, to bu postorežene. Jedyn do drugeho šchtapasche, štorčasche a bijesche; na a psched

mostomaj knježesche hruba měščeniza. Wjele tyžaz s brjohow dele spada, buchju do rěči scziščezeni. Tež na mostomaj samymaj bě satrašyna cziščezeni. Na nimaj ležachu šepje morwyh a ranjonych, kotřiž pschelhob sadžeržachu, drusy psches nich lažachu abo jich nješmilnje do rěči sestorkachu. A sažo pschilecziču spłóščene konje s kanonu, žiwych a morwyh šobu do žołnow torhnyo. Žana ruka šo njewupschestrě, so by pomhala tym, kotřiž na žołmach šo se šmjerczu bėdžachu — schkruty šo mlějachju a rosbichju jim stawy. Wschitka lubosć bě tu mješ wójskom wuhajla, tu bě widžecž, sčto cžlowjet w njemdrym strašče je — šam šebi tón najbližšči! Šo stach buchju ranjeni do symnyh žołnow sestorkani, ale móst šo we wołomiku sažo pschepjelni, hacž s nowa ruska kula pschilecža a žyke retomašy ludzi šnač do wody šmjeta; žołma jich spěšchnje t šmjerczi domješy.

Pschezo bliže rujachju ruske kule, wbohich njepšchecželow žakostnje rostorhawschi — hacž šo napošledku jednu teju mostow roslama! a wschitko, sčtož na nim bėšče, do cžemneje wody šypny. To bě schif, schtrěčenje a wołanza w pošlednjeje šmjertnej nuhy! Čži na brjohy to na měšče njepnytychu a pschezo bóle a bóle šo do wody storkachu, měnjo, so je móst hiščezje žyly. A drusy, hdyž spósnachu, so je šo móst hromadu šypnył, šebi dołho njepšchemyšlowachu a šlocžichju w runej měrje do rěči, so bychu ju šnano pschepuwali, ale mačo je jich žiwych na brjoh pschischlo, wjele bóle šwoje žiwjenje w žołmach špuschecžič dyrbjalo.

Nětko cziščezachju šo wschitzy šbytkni na móst, kotryž hiščezje wysche wosta, ale jow tež hižom dawno hrubosć šurawje satžadžesche, a hokł bu nětko hiščezje cžim tužnišči. Wo šmjercz a žiwjenje tu wojowachu. Tu rubachju wobronjeni do njewobronjenych towašchow. Žedyn druhemu stopu do přědka njepopschjesche. Wobak (Bayonnet) a tešak dyrbjeschtaj tu pucž pscherubowacz, hdyž to hiščezje ruske kule doščez njecžinjachju. Drusy sažo w runej měrje do symneje wody šekalachu, so bychu šnano psches pluwanje na tamny brjoh pschischli — abo šo na wěčny čžah podobnóřili mješ wulkimi schkrutami. Žyke blisko nam Rušojy s wopřědka njepšchidžechju, wschak widžachju, kajku žakostnu schkodu nam jich kanonske kule cžinjachju. Napošledk pač bě šo jim to pschisladowanje wostudžilo, duž počachju bliže pschistupowacz a tež s mješščeje brónju na našče wójsko tšelecž. Nětko roslemi šo tež pošledni móst, a pschecžah hiščezje dołho dołočženy njebė. To bě hokł a šmjertne schicženje, jako šo te tyžazy do žołnow walichju, kotrež bėchu šo na moščezje wo pschelhob rubali. Tu njebė žane pschepuschčenje, tu njebu hladane na starosć ani na mlodosć, na žónšče ani na džeczi. Wschitzy namalachu šmjercz w torhazej Beresinje abo psches ruku šobutowašchow. Wschitka hiščezje šbytkna wójska nadoba padže sažo Rušam do ruki, mješ tym tež wschitke w Moskwe kradnjene drohosćezje, kotrychž bėchu někotre wosy. W Beresinje bėchu s najmješšča wołoko 10 tyžazow šmjercz namakali a dwóžyž tač wjele padže hiščezje Rušam do ruki, doščez jim móžno bylo njebė, psches rěku pschecrocžič. Džěl šakšeho wójska pschecroczi najpošledny přjedy špomnjene bahniščezja, a ša nimi buchju te drjewna a dešči šapalene. To wobarašče Rušam, šo njemóžachju tač spěšchnje ša nami pschidž.

Tač bė pschecžah dołonžany, ale tač šrudne našče wójsko nětko won hladasche! Na wójsko wono wjazhy podobne njebėšče, jeno male džělby bėchu wysche wostale, čži drusy — čži šwia w zusej šemi abo šnano w Čžornym Morju, hdyž staj Beresina a Dněpr jich morwe cžėka na lodožtyh žołmach t pohrjebej domješłoj. A sčto je to wschitko šawinowal? Šeno jeničžki horby cžlowjet, tiž čžyščče šebi šwět t nohomaj cžišnyčž! Šola škala bė potom jeho šakstwo, hdyž měšesche čžah, na pschelatu krej špomnacz, přjedy hacž šo šam poda ša šwojim nješbožownym wójskom. „Moje wulke wójsko!“ bėchu jeho pošlednje šłowa, a čžah do Rušesje je jemu wěšče štajnje na šwědomnju ležal.

Našča brigada bė tež njemačo hromadu šłėka, pschetož tu štronu Beresiny bėchmy my jeno hiščezje 15 mužow šylni. To naš wješchych njecžinjeschje, hdyž špomnachmy na lubych towašchow, kotřiž bėchu šo jedyn po druhim wot naš šhubili. My tu nětko šami jėchachmy, šo bychmy škerje a šėpje na pošłke mješy pschischli. Našče pucžowanje bė nětko sažo runje tač hubjene, tač bė to přjedy było, wošebje doščez bė šyma s nowa nastala a tež šněh s nowa naščol. Šola počachmy sažo nadžije dobywacz, pschetož s ščždym dnjom pschidžechmy maču krocžel lubej domišnje bliže. Wot našchich wyschłow žadny wjazhy živy njebė, hacž jeno major s Šiller a jeho mlody adjutant, kotrehož mjeno ja wjazhy nješnaju. Šiller pač bėšče ščetro šhorowaty, pschetož wón bėšče ranjeny; ruka a jena noha bėščtej psches ruske kulki hižom psched Beresinu wobšchłodženej. Duž wón nětko wjazhy na konju jėchacz njemóžeschje, ale dyrbjesche šo na hubjenych burščich šanjach wješč.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

— Na šakšce měštno w Štulschu staj šo šamolwitoj knjes šarač Šschizan w Škotežach a knjes šarač Šandrik we Šupoji. Na bližšchich njedželach šmėjetaj tam šwoje pruhu-předowanje. Šnjes šarač Širnik šo 1. šaprleje na wotpoczink poda.

— Šich wjele šynow naščeho Šuda je žiwjenje wostajilo ša šwój wóžny kraj. Wošebje je nětko Budyšchinski wotřesš poštrjedcheny pschi bitwje pola Šraonne, hdyž je šo pošchłowy regiment cžišło 103 wošebje wušnamjenil. Někotry wopor pač je šebi to dobyče žadačo. Duž budže někotry dom poštrjedcheny a někotra wudowa budže tu štejecž se šwojimi šyrotami wopuschčena. Duž na to dopominamy, šo šo w bližšchich čžahju wudowam a šyrotam dary lubosćezje wudžela, kotrež šu s Šmeriki doščle. Woššewjenja mjenow wudowow a šyrotow maja šo hacž do 8. šebruara pola knjesa wyschšcheho šustizneho radžicžela Šeyferta w Budyšchinje na Šlbertškej dróšy cžišło 3 wotědacž.

— Psches cžėžke šranjenje Šudoweho práwa je ruska wyschnosć Šoni šrijedž novembra kruč naščeho škutkowanja lubosćezje w raišchim kraju šnicžila. Šeta dołho, tač je nam šnate, džeržeschje našče němške naraššche niššionstwo w Šermia a Šhoi dwě šyrotowni t wocžehnjenu Šermenišchich šyrotow, kotrež šteješčtej pod našhonjenym wodženjom němšchich wucžekłow. Šacžrunje bėšče Šeršista tehdom neutralna, šu šebi Rušojy šwėřili, hižom šrijedž šeptembra — potajkim psched wudyrjenjom wóžny s Šurkowškej — šyrotownju w Šhoi wobšhadžič a šrijedž novembra šyrotownju w Šermia šakšnyčž. Šeršiški šouverneur je to šmėrom cžėřpič, hdyž tež w pošlednim padže šwoje wobžarowanje wupraji, ruskej mozhy šo podobacz dyrbjecž. Wosta jeno mačo šhwile, šyrotu t dalšchim pschecželam pschinjeschč, pschi cžimž bėšče Šamerikanska štazija woporniwje t pomozhy. Šotom buchju wschitzy Šmėžy na pschitakšnju Rušow s pošłožneje Šeršiškeje wupokasani. Wėšče jich 36, kotřiž buchju wjedženi pod žakostnymi cžėžkotami psches Šušku do Šchwěbškeje. Němška žona na pucžu wumrje w pucžowanškim wosu, a wschitzy do wójska šhmani mužojy šo jako wóžnyž jeczi wróčjo šdžeržachju, hacžrunje mėjachju pišmo šlubjenja šwobodneho pschepucžowanja psches Rušowšku. Druhym šo žyke pjenješy hacž na někotre pjenješki wotewšachju, najwjetšči džěl šmachow šo jim kradny, hacž ššončnje po dołhej jėšbje přėki psches Šušku do Šchwěbškeje pschidžechju, hdyž buchju lubošnje pschijeczi. Šiššionške wodžerstwo je šo pschecžiwu temu njeprawemu cžinjenju Rušowškeje pola poššakšstwa w Šeheranje wobcžezowalo. Wól, kotraž je šo we wutrobach njewinowatyh šyrotow a jich šwėřnyh hladakłow nacžinila, šo wěšo wjazhy dobra cžinicz njemóže.

Šamolwity redaktor: J. Šólč. Šsoburedaktor: K. A. Šiedleř. Čžiščezčer a nakladnik: M. Šmoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spař měrnny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

↳ Sserbske njedzelske łopjeno. ↳

Wudawa so kóždy kótotu w Smolerjez knihicziščječni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Njedzela Estomihi.

Jan. 4, 19—30.

Wopomńmy słowo Sbožnika: „Bóh je Duch, a šchwóž dže so k njemu modlicž, dyrbi so w duchu a w prawdze k njemu modlicž.“

Bóh je Duch,

duž dyrbimy 1. so w duchu k njemu modlicž,

2. so wot Ducha do wscheje wěrnosće wozdžicž dacž.

1. Bóh je Duch! Jako džěczi smy tónle šchpruch hižom wukli. Ale smy jón tež srosymili? Bóh je Duch, tón dołonjany, to šwětko, w kotrymž žana čěmnosć njeje. Wón je Duch, kiž naschemu duchej napschecziwo steji. Duž dyrbiš so k njemu modlicž w duchu, jako k Duchej s twójim duchom. Chzesch-li so k njemu modlicž, dyrbiš so posběhnyč wsche tuteje čěmneje hrěschneje semje k čistemu šwětku, w kotrymž Wótz bydli. Ty jeho nješmješ k šebi dele czahnyč, ale dyrbiš so posběhnyč k jeho šwjatemu woblicžu. Mny šebi nješměmy jenož na pohanow myšlicž, kotřiž psched šwojimi pschibohami klecza, niž jenož so džiwacž samaritškej žonje, kotraž ma město modlenja sa najwažnišče, ně, pomyšlmny šebi tež, kał wjele šwonkowneje Božeje šlužby je tež mješ nami. Še dha njedzelska Boža šlužba tež pola wschittkich modlenje k Bohu w duchu, spodobna psched wschewódomnym Bohom? Šchwóž cžehnje tebe do Božeho domu? Lubosć k Bohu, žedženje

po nim? abo morwe šwucženje? Šchwóž so w Božim domje pošydnyš, prošyš ty wo Bože žohnowanje k šwojej nutrnosći? Ty kherluš šaspěwaš, šacžywaš tež, šchwóž ty spěwaš? Ty pošluchaš na předomanje, ale šy tež s duchom a s wutrobu pódla abo kłodža twoje myšle druhdže? Wopomńmy, so je wysche naš wschewódomny Bóh, kotrehož wóczko naš pschewodža na wschittkich našich puczach. Bóh je Duch, duž dyrbimy so podacž s našim duchom do Božeho Ducha a wschittko, šchwóž naš wot njeho džěli, šabycž, so bychmy jemu šamemu žiwi byli. To je modlenje w duchu.

2. Wot Ducha pał dyrbimy so tež dacž do wscheje prawdy, do wscheje wěrnosće wozdžicž. Tak modlimy so k Bohu w prawdze. Šohladašmy na Sbožnika pschi šakubowej študni! Wón se šwojim duchom šamaritšku žonu do wscheje prawdy wozdži. Wón jej wotkrywa jejne žyłe žiwjenje s jejnymi hrěchami, so by ju k pošucže dowjedł a lacžnosć po šbožu w njej wubudžil a tak ju pschewodžal na pucz žiwjenja. To je najwjetšče žohnowanje Božeje šlužby, so našče modlenje tež ploda pschinyše w našim žiwjenju. Ach, so bychmy so tola kručze pruhowali, šchwóž šu našče Bože šlužby hódne psched Bohom, kał wjele našich modlitwow je njewěrných. Šchwóž našče žiwjenje to štare wostanje, hdyž žadny plód so njepořasuje, potom njeje wěrne a prawe. To pał je prawa Boža šlužba, kotraž kšchescžijana pošhila, na jeho šlabosć dopomina, k pošucže wubudžuje, ale tež s Božej hnadu s nowa troštuje, psches štarosće a cžerpjenja šwěta pošběhuje,

Ĺ nowemu žiwjenju pohnuwa, Ĺ nowej šwěrnosczi w powołanju poſhynjuje. To wopomnmy woſebje nětko pſchi ſpocžatku ſwjataho poſtneho czaſa:

Bóh je Duch, a ſchtóž chze ſo Ĺ njemu modlicž, dyrbi ſo w duchu a w prawdže Ĺ njemu modlicž.

Hamjeń.

Njesapomń modlitwu!

Modl ſo, ſrudna wutroba,
Sdnyž cze ſtyſt a horjo tyſchi:
Twoje ſkóržby, ſdychnjeńcžta
Esmilny Wóćez w njeju ſkſchi;
Wón cze, wolaſch dowěrnje,
Wěcže ſ nuſy wumóže.

Wiſchińdže jeho prawy czaſ:
Wuſkſchi wón ſdychowanje,
Wiſchimnje ſ móžnej ruku naſ,
A nam ſkhabža rjeńſche ranje;
Wiſchitke ſkſly we wóćžku
Botom wuſkſchene ſu.

Duž prjecž je ſtaroscžu wſchej,
Modl ſo w Jeſuſowym mjenje;
Wěru ſlož na jeho krej,
Dha maſch wěſte wuſkſchenje,
Wiſchetož jeho ſaſkſužba
A njeju wrota wotanka.

Zandžela Bóh póćzele,
Wolaſch ſo we nuſy Ĺ njemu;
Twoje ſwjaſki roſwježe,
Cžakaſch ſtroſchtnje, wěriſch jemu.
Njedwěluj, twar na Boha,
Sa wſchón ſchjž wón pomoz ma.

Maſch-li Boha po boku,
Dha wſchě ſtrachi kónža ſmėja;
Njech tež pucže w cžernjach du,
Ełóncžnje tola róže kčėja;
Phtaj jeno ſ modlitwu
Božu wóćžnu wutrobu!

K. A. Fiedleſ.

Či lěta w Ruſkej.

Hiſtorija originalna powjeſčž ſ Napoleonowych wójnaw.

Spisal M. A. Kral.

(5. pokračowanje.)

Někotre dny poſpochi jěchachmy ſa ſwojim lubym wſchkom, kiž bě tež wſchu nadžiju ſhubil, pſchetož jedyn džen pſchiſtupi wón Ĺ nam a rjeńny ſ hlubofo hnutym hłoſom: „Džěcži, wiſchitko dohycže je nimo, hladaj kóždy, kał do wóćžneho kraja pſchińdže — my dyrbimy ſo džělicž!“ — Nětk ſhže ſo ſe ſwojim adjutantom ſaſo na ſanki, hđžež hiſchcže dwaj mólcžkaj koſſerkaſ ſtejeſchtaſ; jedyn kanonier pał pohoncža cžinjěſche. Po krotkim roſžohnowanju ſačahnyſchtaſ ſuchaj konikaj, a my — běchmy ſami. Eſanki ſo ſady hole ſhubichu. Eſněhoweho mjeczela dla dołho ſa nimi hladacž njemóžachmy, tola ſkſly nam we wóćžomaj ſtejačhu, pſchetož ſchto dyrbjachmy nětko ſapocžecž?

To bě poſlednje dželenje ſ naſchim majorom, pſchetož my jeho wjažy wohladali njeſkmy. Hačž do dženſniſcheho dnja ničtó njewě, hđže je ſ Šiller woſtał, abo hđže ſnano je wumrjeł, pſchetož domoj ſo wjažy wróćil njeje. Najſterje ſu drje jeho

koſalojo ſabili abo ſajeli, a je jim pod rukami wumrjeł, tał ſo ſu jemu w zuſbje row wuryli.

Nětk tu ſaſo ſami ſtejačmy w dalokej zuſbje, tola niž žyle ſami, pſchetož někotre tyſkazy njeſbožownych towaſchow běchu w runej žalosczi. Po malych ſtađkach chžychmy ſo hačž domoj pſchebicž, ale luba wóćžina bě hiſchcže jara daloko. My ſo ſrěcžachmy, ſo chžemy ſo bóle Ĺ polodnju na pucž podacž, ſo bychmy ſkerje a lěpje na półſte ſtrony pſchiſchli. Njes nami běſche tež wſchſchi kanonier Vogel, tón nětko wjedženje naſcheho ſtableſchta na ſo wſa. Wón běſche rodženy ſ Habrachcžiz (Eberſbach) pola Radeburga w Saſkej. Žonu a džěcži běſche domach ſawoſtaſil, a tyh dla tał domoj khwataſche. Wbohi! — wón ſwojich lubych wjažy wohladał njeje.

Naſche małe ſtableſchto pſchezo bóle hromadu ſlěſe, jedyn po druhim ſo ſhubi, woſta mormy ležo. My pał pſchezo te krotkemu wjecžoru jěchachmy. Běchmy po prawym hiſchcže ſbožowni, doleł naſ ſuche koniki njeſechu. Wowſa pał wone žaneho njedoſtačhu; ſkoma abo ſtara trawa w ſerčach, to bě jich ſchpatna piza. Duž móže ſebi kóždy myſlicž, ſo naſche jěchanje ſpěſchne njebě. Doleł pał běchmy ſo wot hłowneho džěla wójſka kžetro na bok podali, dha tola dyſ a dyſ někaſku wjeſ abo jenotliwe wobhđenje namaſachmy, w kotrymž móžachmy w nožy khwilu wotpocžnyčž. Tajke byđta běchu tehdy w Ruſkej njemało hubjene, ſ najmjeńſcha po naſchim ſbacžu; běchu wiſchitke drjewjane a je ſkomu kryte. Etrwy pał běchu pſchezo jara cžopke, doleł w kóždej móžne kchachle ſtejačhu.

Sunu běchmy ſebi tež na burſkim dworje woheń ſadžěłali a ſo pſchi nim wohrjewachmy. Duž pſchida ſo Ĺ nam młody franžowſki kſraſſier. Safo chžyſche ſo tón Ĺ naſchemu wohrjewadku khdnyčž, wón ſ dohom wobłědny, pocža tam a ſem khablacž a padže ſnał, te ſkowa wuwolaſchſi: „Sa mru, ja mru!“ a bě mormy. Bě to rjany pachok. Sa Ĺ njemu pſchiſtupich, ſo bych pohladał, hačž tola žana rada wjažy ſa njeho njeje. Duž wotſpinach jemu jeho kſraſ, ale bórſy pytnych, ſo bě tu wſcha próža podarmo; wón woſta mormy. Pod kſraſom mējaſche wbohi někotre kraſne židžane rubiſchta, wěcže ſ Moſkwy, Ĺ temu tež jara leſnu móſchnicžku. W njej běchu někotre ruſke ſkote ruble a tóſchto ſlěbornych pjenjeſ. Te ſtyłach ſebi do ſwojeho dybſa. Ale móſchnicžka ſo mi tola hiſchcže bóle lubjeſche, pſchetož wona běſche jara wuſchitnje ſeſchita. Hiſchcže dženſa mje wo nju mjerſa. Takama běſche ſ kohljeje kóžki džěłana. Bě to kaž wutykana kohliza (Wieſel), a do jejneje huby ſo pjenjeſy tyłachu abo ſo tež ſ njeje wuſchpowachu. Sejneje wóćžny běſchtej rjanej ſchleńcžanej. — Bórſy pſchińdžechu někotſi towaſchojo ſemrjeteho Franžowſy, ſwuſkſachu jeho a wuſuchu jeho pſchimjerſnjenej ſchłorni. Na jeho cžěle namaſachu hiſchcže tołſty pjenježny wopaſ (Geldſake), kotryž ſobu wſachu. Pomhał tónſamny drje tež jim ničžo njeje.

Jedyn drugi džen namaſachmy młodeho weſtſaliſkeho trompejtaria na ſwojim torniſtru ležo. Sa napominach jeho, ſo dyrbi tola ſtanycž a ſobu cžahnyčž. Ale wón bě ſmjercž ſpróžny a khorý a ſtoržeſche, ſo kroczele wjažy hičž njemóže. Sa ruku pod jeho hłowu položich, ſo bych jemu na noſy pomhał, ale w tymſamym wółomiku wón ſ hlubofo ſdychny: „Etrowcže mojich lubych ſt“ a ſ tym bě njebohi. — Wón drje mējaſche, ſo dyrbu jeho lubeju ſtarſcheju wot njeho poſtrowicž; ale kał dyrbjako mi to móžno byčž, hđž jeju njeſnajach a wbohi trompejtar žaneho wopiſma pſchi ſebi njemējaſche? — Na lubeju ſtarſcheju běſche ſebi mykſil w dalokej zuſbje; bě jeju mēł we wutrobje, jafo wóćžto hižom mrejaſche; mēł tyh lubych ſwojich w pomjatku, kaž tał mjele tyſkadow krotch młodženzow, jafo ſmjercž tež Ĺ nim pſchiſtupi na ſodojtych honach wulkeje Ruſkeje, hđžež buchſa

čzi kaž wozny wot wjelka. Wutroba ƚo tšhefczjanej roshori, hdyž spomina na tajku pšcheměrnju žaloscž, kiž ƚu pšheczetpili tšƚazy jeneho jenicžkeho čzłowjeka dla! Ma krawatnych bitwisčycžach je widžecž, so wójna wot Boha njepšchidže; abo dyrbjal Wóh spodobanje mēcž nad rosteptanymi, rostakanyimi a rostšelanymi čzłowjekami, kiž tu we ƚwojej krawi leža? — Sapocžet kóždeje wójny dyrbjal ƚo w tšch ƚylsach šatepicž, kotrež ƚo jeho dla na ƚwěcže pšakaja! A tajke wójny hiščcže mjes tšhefczjanami prjódł pšchidju, kotrychž najwysšičša kaseń je: „luboscž!“ — Wot luboscže pač tehdy w Ruškej ničžo widžak nješšym. Zeno nětko tu w měrje a jednocže spja hłuboko we tšłódnjej semi džěcži i pokojžy Europy, spja tu młodženzy, kotřiž něhdy jako džěcži pluskotachu w rěžy Čbro, ƚo wješelachu pod žitronowzami hory Wefuva a hrastachu pšchi móžnej Woldšy.

Tač bē młody trompejtar mowny a my dyrbjachmy jeho wopušcžicž. Šeho tornister pač bē tšětro cžětki a jako jón wotwrichmy, dha wuwali ƚo žyła hromada pjenješ — ale wone bēchu i wjetšča wščitke jeno koporowe a wbohi trompejtar bē je ƚnano tež i Moskwy hačž ƚem pšchinješł. Kotrež bēchu mjes nimi šlēborne, te my tšětšje šwubjerachmy, koporowe pač prjecž šypnychmy.

Kaž hižom prjedy spomnich, wosta i mojich towaršchow jedyn ša druhim prjecž, wosta mowny w lěšju ležo. Lědy bē tehodla něhdy tšdžen po pšhefcročenju Beresiny nimo, bēchmy jeno hiščcže pjecž muži ƚylni, a to bē wokoło mēšta Minst. Tu pač bē jara mokry a bahniščezowy kraj, i wulkimi lěšami pšchikryty. Šako bē něhdy wokoło hodow, naš šyma a hłób šašo šatraschnje čzylowasčtaj, pšchetož my bēchmy do žyłe njewobydleneho kraja šajěchali. Tehodla bu na radu Bogela wobšanknjene, so dyrbimy ƚo šašo na šwili bóle i polnožy wobrocžicž, so bčchmy ƚnano šašo šferje a lěpje na tón pučž pšchischli, po kotrymž šhromadna čžěkańža džěšče. My škoro žaneje drašty wjazy njemějachmy, a nadžijachmy ƚo, so na mrofach nješbožowneho pučža, na šmjertnej dróšy, tola nēšajke wozžecže ša ƚwoje dyrkotate čžěko namakamy. Duž winychmy ƚo bóle na prawizu, a po dwěmaj dnjomaj bu našča žadošcž dopjelnjena. Tač daloko hačž jeno móžesche woło hladacž, bēchu hona je wšhelakej wójniškej nadobu pokryte. Dróha bē kaž pošłana i čzłowjekami, i rospadanymi wosami, i kolešami, i kanonami a tež i tym, šchtož bē ša naš runje wažne, pšchetož my tež wšhelakeje potrebneje drašty namakachmy. Mownych tu tač wjele ležesche a čzi žaneje drašty wjazy njetřebaju — duž jich šwubšlěfachmy. Š draštu i nowa wobohacženi, ƚo hnydom šašo na lěwizu wobrocžichmy, so bčchmy do Šólškej pšchischli, pšchetož my mēnjachmy, so je ta hiščcže w šastich rukach. Daloko a ščěroko bēchu pač tež tu wšy a mēštacžka wopušcžene. Ludžo bēchu do holow roščěťali, šłót a druhu nadobu ƚobu wšawšchi. Tola namakachmy dšy a dšy we wopušcženznych bndlach hiščcže nēšchto twjerdeho tšlěba, haj šamo horščcž mufi. Našche šonje, kiž bēchu jara šłabe, lubje rady šłomu žerichu. Mój brunacžł bē tač dele wšak, so škoro wjazy dale njemóžesche, ale wysšičhi kanonier Vogel naš i špěšchnemu pučžowanju pohanjesche. Žona a džěcži jeho domoj čžehnichu. —

Šako bēchmy junu šašo we wulkim lěšju wjele mil pošpochi jěchali, a tač hłódnji a lacžni, so bčchu ƚo nam čžrjewa šwobrocžecž mohke, dha wuhladachmy w młodym šněšy šlěd, a tón naš wjedžesche do šorcžmy, kotraž na mrofach lěša ležesche. My drje šebi myšlachmy, so tu Rušam do rukow padnjemy, wošebje došelž našdala šylny hrimot kanonow šyšichachmy a widžachmy móžne mročžele pulberoweho dyma do powětra ƚo pošbēhowacž, tola hłób naš tšhroblych čžinjesche. My pšchēd šorcžmu šastachmy. Moji towaršchojo na šonjach wostachu, ja pač šlěšch dele, so bčch do domu šašchól. Bē nēšchto tajke wobštaracž, dyrbjach to i wjet-

šča ja čžinicž, došelž móžach jako Ššerb tež trochu ruški. Ša wšchu ƚwoju tšhroblosčž hromadu wšach, šaložich ruku na pistolu a šastupich do jštwy. Ma mēšcže widžach, so bē šorcžmar žid, kaž to i wjetšča wšchitžy šorcžmarjo w Rušowskej ƚu. Wón pač njebē šam, ale žyła štwa bē pošna židow, kotřiž bēchu wšchitžy w dolhich čžornožidžanych šastanach a šchlapach abo w šłobufach na hłowje. Woni bēchu drje je ƚušodneho mēštacžka bitwy dla do tuteje šbaleneje šorcžmy čžekli. Wšchitžy bēchu jara naštróženi, jako ja šastupich, to jich woblicža pošakowachu. Mje pač to čžim tšhroblišcheho čžinjesche. Tola rěčach i woprědla jara mērnijwe, žadach šebi wódku a tšlěb a pšchistajich tež hnydom, so žhrobu pšakaju. Šorcžmar tač na mnje hladasche, jako by prajicž čžyžł: ty a pjenješy! a tola ƚo tež pódla bojesche. Wón mējjesche šožanu čžapku na hłowje, kaž čzi drusy tajku pod šłobufami. Našch wopht bē jim njelubošny, a jako šebi ja šrucžišcho wódku a jědž žadach, dha rjekny šorcžmar, so nima wódku a tež ničžo i pšchifukowanju. Duž pošožich ja ruku šašo na pistolu a ju i pošša ščezěch, prajo: „Wot čžeho dha ƚo ty a tucži ludžo šezimicže? Daj jow, šchtož našch, hewat“ — i tym našpinych pistolu, jako bčch tšělčž čžyžł. Ma tajke šlepe hroženje našta njemašy hošł a tšchicženje a šorcžmar pšchēde mnu dele padže, prajo, so ƚu tu na ranje wjele wojakow nimo čžahnyli, kotřiž bēchu čžorni šwoblekani a mējachu bēle nohi, a so ƚu tucži wšchitko šobu wšali, tač so do wjecžora ničžo dostacž njemóžemy, hačž jeno šapku palenža. Ša i teho špóšnach, so ƚu baheršy tšělžy nimo čžahnyli, pšchetož čzi bēchu čžornoselenje šdrasčeni a mējachu bēle gamasche. Duž dostachmy jeno šust palenža a dale ničžo. Šotom ƚo tež hiščcže woprašchach, šchto ma to na šebi, so je tu tač wjele šonjaznych štopow we wokolnoščzi widžecž, a wón mi wotmolwi, so ƚu tu tež nēšotre šta šošakow nimo jěchali. To njebē ša naš wješeka powješcž a my i teho špóšnachmy, so šmy ƚo rušowskemu wójšku bližili. Špěšchnje šańdžech hiščcže do šonjenža a wuwjedžech šebi i njeho čžorneho šonika, kotryž ƚo mi na nohi šrucžišchi bčch šdafsche, hačž mój wopšlabnjeny brunacžł; teho wostajich šorcžmarjej. Šotom šhžech ƚo ryhly na noweho towaršcha a i šhwatkom wuńdžechmy i dwora. Šo njebhychmy šošakam do rukow padnyli, ƚo po šwojim šdacžu tšětry šuch na boš podachmy; ale šchto móžesche ƚo w tajkim žyšym kraju na prawy pučž namakacž? — Mój čžorny šonik mje tač dolho njenosčesche, kaž prjedawšchi brunacžł, kiž bē mje na što mil daloko nješł. (Ššchichodnje dale.)

W šymškim čžaku.

Šdyž šyma tščěška, howri, wichori,
Ššněh mjecželojty i njebieš pada, wěje,
Šdyž w nahich hašach hrosny wětr drěje,
Dha špominam ja na čžas našłetni.

Ša w duchu widžu, tač ƚo šeleni
Šaj, šuka, šahon, tač wšcho rjenje ščžěje,
Šak ptacžki špěwaju a šłóncžko hrěje,
Šak kóžde štworjeńcžto ƚo wješeli.

Ššo potom prašcham: Džeržišč, wutroba,
Ty twjerdže nadžej, doměrjenje, wěru,
Šdyž ƚo čže dótka jěra tšychnota?

Šdyž šylow tšelich picž našch i pošnej měru,
Ma tehdy možy twoja doměra,
Tež tšochtnje šhladowacž do pšchichoda?

Šchto prašcham ƚo? Šlej, wbohu wutrobu
Tu hušto šłasnje jima poštróženje,
Šdyž njewjedra ƚo bliža ša žiwjenje
A čžěške horjo budži šrudobu.

So kšičiž by t žohnowanju dostał tu,
To spósnawaj a njespuszcz doměrjenje!
Či pschijneže twój Sběžnik wumozjenje,
Niz džesche do prjedy čer černjowu.

O njesapomni ty wěčne naléczo
Tam w Salemje, hđžež wyschšche klincza psalmy
A róže sběžnosče ktu rjenišcho.

So klawaju tam nješmjertnosče palmy,
To wěr, dha po kšičižu a po horju
Či junu sběžne jutry šhadžeju!

K. A. Fiedler.

Či kšičiže.

Powjedańczo po podawtu se Sserbow.

I.

Mašča Suziza bě tołsto se kněhom pschikryta; dołho hižom mjeršnjesche, so wscho wrjeskasje. Po zylej krajnje bě so nóz rošlehnyła a wšchudže bě pušto a čicho. Tež we S. njebe na wšy žiweje dusche widžecž ani kšičecž, we wšchitkich domskich bě hižom čma; jeno w Ssmočlez wulkej stwoje knježesche wjebeła rosmołwa. Na blidže stejesche kšetra schla t rjany mi čerwjentymi jabłukami; wołoko njeho abo tež po ławach bedžachu hólzy a žortowachu mješ kóbu a t pschedlcžemi, kotrež pilnje kwoje kókwroty wjercžachu. Seno jedyn njestarasche so wo žortu a tryfki, dofelž jemu na žort njebe. — Póđla Wjenkež Hertu bedžešche Kralež Jan a mjelcžo jej něščto porokowasche. Wona wotmolwi jemu runje tał mjelcžo a rošhladowasche so pschi tym pošmewkujšo po istwoje. Skóncžnje praji wótšije: „Nj, ty by jara hordy! Wšchitzy by nasche jabłuka woptali, a ty hiščecže niz.“

„Jabluka mi njeczeknu! Čhzych najprjedy to wjedžecž.“

„To powjem či drugi kóecž — pschińdž njedželu popođnju t nam! Tule mašch nasche jabłuka! Šlej, by prawje rjane; bym je tebi khowala.“

Ma to pschińdže t nimaj Libšchez Surij, kiž bě pschi kšwecženku bedžal a na njegu stajnje ledžbowal; pschi Hercže so kšydnyschi džesche: „Nó, Herta, njedostanu ja žane? — Sa kšuboda smějesch tola jene!“

„Storo či njemóžu žane dacž; bym džé je Sanej khowala! — Albo kšmēm, Jano?“

„Čiń, kaž čhžesch“, wotmolwi tón trochu polhmurjenje.

„Š baj mi pschecž! Ščto dha wadži, byrnejž wón jene mjenje šjedł? Šsnadž bych wšchitke dostał, hdy by tu wón njebył! — Nó, tał tola twuju dobru wolu widžu! — Ale ščto staj šebi prjedy wo mni powjedałoj, so wobaj tał na mnje hladaščaj? — Jan tał žehlesche, so mohł mje pschekłócž.“

„Ščto měłoj wo tebi rēcžecž?“

„Nicžo wažne! Jan čhzyšche wjedžecž, čehodla bym t tobu t S. domoj schla a na njeho njedocžakala.“

„N ščto je na tym, so by se mnu, t waschim wotročłom a džowku schla? Ššmy kšubodža! — Duž mi kšuschča, kšubodžinu domoj pschewodžecž!“

„Nětko widžišch“, schukny Herta Sanej mjelcžo do wucha, „so jeho wobrucž njemóžach.“

„Ščto šašo mataj? Ššame potajnosče!“

„Prjach jemu jeno, so mašch prawje.“ — —

„Herta, puschež, čhzu tebi piščezakku dopščasčž. Mješ tym móžetaj šebi powjedacž. Ščto wě, hacž staj so wot njedžele wjazy widžaloj?“

„Hdyž čhžesch tał dobru byčž, moje dla!“ Wona puscheži Surja te kókwrotej a rošrēcžowasche so t Janom; „Pray wšchal mi kšwěru, ščto tebi je, so pschecžo čžoko morschčžišch kaž kšudy bur,

hdyž dawki njeswjedže? — Budž jeno wjebeły, wschato mamy dženk pschafu.“

„Ššy džé t Surjom runje tał pschecželna kaž so mnu a wěsch tola, so jeho wustacž njemóžu.“

„Mój Božičko, wón džé mi nicžo čžinił njeje! To by jara wopaki było, čhžyła-li hrosnje na njeho čžinicž.“

„Budž proščena, ščiń mi t woli, njedaj šebi wot njeho t ničim wjazy pošlužecž; šbaluj so jeho, tał husto hacž móžesch! — Albo mašch-li jeho radšcho hacž mje, rjekł mi t prawdu, so wēm, na čžim bym.“

„Ale Jano, ty by dženk džiwny! Čžwilujesch njetrjebawšchi šebje a mje. So čži kšwěru rjeknu, boju so jeho hñěwa, duž šebi jemu nicžo šapowjesčž njewěrju.“

Hdyž beču pschedlcže dopščadke a kókwroty do kšěže sestajale, pschińdže Surij šašo t nimaj a praji: „Ša to, so bym čži pschadł, dyrbišch na přenju schtucžku so mnu hieč.“ — A t jejnemu towaršchej so wobrocžo rjekny kšmėjo: „Ty so bjes teho t njegu nabudžesch, jeli ju dostanjesch.“

Tu hrabny Hertu rucže sa ruku, a prjedy hacž so Jan dohlada, wjercžesche so t nej hižom šrijedž stwy. Tutón njewubra šebi žanu rejwarču, ale pschihladowasche šrudny a mjeršaty, tał wjebele a wobidnje so pošmewkujšo jeho stajny pschecžiwnił rejwasche. Čhzyšche hižom stancž a woteńčž; tu pschińdže Herta t njemu a woprašča so: „Čžeho dla nješby rejwarč?“

„Póđdu w runym mēje domoj, dha pschińdu jemu t woczow a njemóže mi dale klubu čžinicž!“

„Nch, wohladacž so do njeho, rejwacž póńdžesch! Čžiń, kaž by nicžo njewjedžal, potom so jemu wěšče wostudži.“

Nětko pocža so t nowa rejwacž a Jan wša Hertu a njespuschecži ju prjedy, doniž někoti so domoj hotowacž njepoczachu. Tał rucže hacž bě so Herta rubiščlo wodžela a džowzy prajila, so domoj džé, hrabny Surij jeje kókwrot a džesche: „Twój rejwarč wěšče t tobu póńdže, duž by čži kókwrot wobczěžny byl.“ — Prjedy hacž móžesche jemu wona ščto prajicž, bě hižom woteschoł.

Zyke dženknišche šapocžinanje šbudžowasche Janowu njespočojnosčž a dopomnjesche jeho na S... ške herzy. Džesche drje kóbu njerēcžesche pał na pucžu nicžo. Hdyž so psched Wjenkež dworom rošžohnowachu, praji Herta hiščecže junu tał wótšije, so móžesche Surij kšuschecž: „Njesapomni, pschińdž njedželu popođnju wěšče.“

„N ja nješmēm?“

„Nješbym prajila, so nješmēm. Dobru nóz! Džowka hižom kšěžu wotanka.“ Š tym kšuny so do dwora a durje šawrjewšchi wostaji pschecžiwnikow kameju. Taj so rošěndžesčaj, ani kłowa šebi njepopschėjo.

Mašhonjenja zykeho wječžora ródžachu Jana žałostnje a njemóžesche njedžele docžakacž, so by wot Hertu šhonil, čžehodla je jemu t piwa čžeknyła, jej rošpowjedal, tał ma so napschecžo Suriej šadžeržecž, šechze-li, so jej šam dobru wostanje. Hdyž skóncžnje njedželške popođnje pschińdže, kšwatasche t Wjenkežom. Tam trechji hižom Surja, kiž so t Wjenkom wo hospodarštwoje rošrēcžowasche. To rošhori jeho t nowa, njemóžesche nicžo powjedacž, ščtož by rady čžył, pschetož tamón jara ledžbunje pschipošłuchasche. Herta powjedasche drje t nim wjazy dnyli t wonym. Ma starschimał pał widžesche, so t tamnym runje tał wobkšadžujetaj kaž t nim, wšebieče nan. Wón žadasche wutrobnje, so by so Surij wotšalił, ale tón wosta, dóńž čžaf t wječžeri njebe; potom džesche: „Še čžaf t wječžeri, pójmoj dom.“ — Jan widžesche, so šam šchol njeby, duž tež stany. Wjenkežy kasachu wobemaj, so byščaj šašo na bježadnu pschischłoj. (Pschichodnje dale.)

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z, njebjes mana
Njeh ćl khmana
Žiwnosćje;;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

Šserbske njedželske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišczerńi w Budyšćinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Njedžela Invokavit.

Mat. 16, 21—26.

Nasch czař je wobnježeny mot snamjenja kšćizja. Šdyž na wjetšce dwórnišczerjo pschindžesch, tam wohladašch mužow a žony, kiž czerwjeny kšćiz na rukawje noscha: Woni s czerstwymi a wohrjewaznymi napojemi tych wofšewja, kotřiz šo franjeni s bitwišczerja wróćza. A wosy tam steja, se wschej móžnej lékařskej nadobu wuhotowane a tehorunja s czerwjonym kšćizom wusnamjenjene: w nich šo czeržkosranjeni rjejojo do kšćorownjom woža. A by-li ty won pschischoł k ranju abo k wječzoru, hdžež šo krawne bitwy bija, dha by tam widžal wulke półne lazarethy a na jich kšćesche daloto widomnu bělu kšćorhoj s czerwjonym kšćizom: hižom tak někotry wofšabnjeny, jawutlenny wojak je tutón czerwjeny kšćiz s rozwjekelenym woblicjom powital a džakuje šo jemu ša šdžerženje šwojeho žiwjenja. A drugi kšćizik widžisch, tón je cžorny se ššěbornej kromu: želesny kšćizik. Lubje wón šo šyboli na wutrobnje smuzneho wojaka: žaneje bojoseže njeje šnak, je šurowej šmjerczi do blědeho woblicza hladał, bšcche šwólny, šwoje žiwjenje dacž ša tebe, luby cžitarjo, kiž ty tu domach w měrnej krajnje bydliš. Tola Bóh, wodžer bitwy a cžłowškeho wofšuda, jeho šwarnowa psched nahlej šmjerczu, a želesny kšćizik nětko teho rjeka wusnamjenuje. Dnyš a dyš tež dostawamy s dalokeho pola fotografiju: jednory row na luzzy abo pod ščtomami, a na tutym rowje drjewjany kšćiz: prosteho wojaka pilna ruka je jón

s lubosežu šhotowala lubemu, njesapomnitemu towaršcšej. kiž spi w dalokej semi. A wjele, wjele je tutych kšćizow, šdyž budže šako šloty měr, dha budžemy k nim pućowacz, šo bychmy tam cžichu modlitwu wuspěwali a se šyšami krjepili a s rōžiczkami pschili tu rolu, kotraž to pošlednje šmjertne nam njesapomniteho kšćowa. Šisčcže dalšchi kšćiz pač my wschitzy šnajemy a šacžuwamy, my tu domach a cži naschi tam wonkach, to je tón njewidomny kšćiz w naschej wutrobje. Wšchitke tute kšćize, wone šu wobraš, snamjenja tamneho jeneho kšćizja na Golgatha. Šo bychmy šo tola psches kōždy kšćiz, njeh jón widžisch se šwěcžazym abo šyšojtm wóćžkom, njeh jón šnutška bolosčžiwjeje wutrobny nošyšch, cžahnyčž dali k temu jenemu kšćizej tam na Golgatha. Nunje dženkšnischa njedžela se šapocžatkow pošćneho cžaka naš dopomina na Anješa Ješom Šhryšta cžerpjenje a wumrjecže na kšćizju, ša naš hrěšcnych, šhubjennyh cžłowjekow k naschemu wumožanju, k naschej wěcžnej šbōžnosćzi; kaž kšćutny pošćny předač cžze dženkšnischa njedžela Invokavit k nam rēcžecž, kšćutne pošćne předomanje nam džeržecž; šo by šo wone nam wschitkim k njesapomnitemu dopomnjecžu kēžžbliweje wutrobny šašcžepilo!

„Ty šy Šhrystuš, žiweho Bóha Šsyn“, bšcche Šchiman Pětr k šwojemu mišćtrej Ješuskej rjeł w mjenje šwojich šobuwucžobnikow. Woni bēchu jeho prawje dopšnali. Duž wón jim nětko šwój pschichod šjewi a poča rēcžecž wo šwojej šmjerczi, wo šwojim kšćizju, kotřiz wón, tón šwjaty Šsyn Bōži, nješe ša wschitkich cžłowjekow:

„Wot teho sameho časa poča Jezuŝ a sjeimi swojim wuczobnikam, so wón ma hiež do Jerusalema a wjele četpjeć wot staršich a wyschich měšnikow a pišma-wuczonych, a so budže morjenu a na tšeczi džen sašo stanyč.“ To bliske dželenje, to wumrjecze a šnano ženje sašowidženje, kajki sačisčez durbjesche to na tych wuczob-ni ow činicz! Trochu šrudny, poražazy. Dotal běchu ta^t sbožowni w jeho rošwješelažej bliskosći, žaneje staro-sče njemějachu, pschezo pomoz pola njeho namačahu. A to wscho durbjesche so nětko nahle škónczicz. My rošymimy tu bo^losč wuczobnikow. Myšl pol lěta wróczu, na šapocžatk wójny! Tak někotry nan, kiž mějesche čzjódžiczklu njesastaranych džeczi; tak někotry šyn, wješele a podpjera sestarijeneju staršcheju, wuhlada tehdy čzčkli pschichod psched šobu! Dotal běchu šo tak derje měli, mějachu, šchtož trjebachu; njetrjebachu šebi po ničim žadacz. Duž durbje-sche nětko wón, kotryž jich wschitkich sežiwu, a nad kotrymž mějachu šwoje wješele, wón durbjesche čzahnyč po dalokim puczú tam, hdyžž někotryžkuli šwoje žiwjenje wostaji. Wschitke wójnske wobčežnosče: parowanje jědže a picža, maršchirowanje wo dnjo a w nožy, nadběhowanje nje-pscheczelskich wobtwjerdženjom, krejroslecze a wumrjecze, to wscho wón psched šobu widžesche. O tak štyštkno bu jemu wočoło wutrobny, tak štyštkno pač tež nam, kotšiz my tu domach wostachmy. Šlajcze, runje tak štyštkno kaž nam, tym sawostajenym pschuwusnym šo rošžohnowazeho wojaka, tak je tež Šhryštušowym wuczobnikam wočoło wutrobny, jako wón štupi na šwój bolosčiwny pucz četpjenjom. Njech je wulka ta lubosč mješ nami a tym, kiž je won čzahnyč, wjetšcha je hišcže ta lubosč, kiž Jezuša a jeho wuczobnikow wjasasche; wjetšcha tež jich bolosč, jako šhonja, šchto na jich wulkeho mišchtra čzaka. A wjetšcha hač ta bolosč, kotruž je nam něčzišcha wójna činila se šwojim hórkim dželenjom, se šwojimi njelicžomnymi wo-porami čłowškich žiwjenjom, wjetšcha durbu nam, wošebje nětko w poštnym čzaku, byč ta bolosč, so durbu tón njewinowaty Šsyn Boži našchich hrěchow dla hiež horje na Golgatha, so durbu wón šo šam woprowacz sa w hrěchach šhubjenu šwět. A tak hušto, hač na tuteho četpjazeho Jezuša hladašch š kšutnym wóčžkom, dha šam pschidašch: tak daloko šmy my čłowjekoj se šwojim hrěščenjom pschicč dali, to njeje prawje wot naš, tak šo Jezušej seičž njemělo; dha čzylu tež my poštipicz a rjeknyč kaž tamny Pětr: „Wóh čze šwarnu, to šo čzi štačž njebudže“, na čžož pač Jezuš šo wobročiwšchi rjek-nje: „Dži wote mnje přecž, šatanašo, ty šy mi š pohór-schenju; pschetož ty njeměnišch, šchtož Bože, ale šchtož čłowjeczne je.“ Pětr ma tu wěsče tón najlěpšchi wot-pohlad, wón se šwojim lubym Šnješom na najlěpje měni a by jemu, kotryž njeje ničžo šle činil, to četpjenje rad šalutowač. My to rošymimy, to je čłowške, kaž tón Šnješ rjeknje. Ale wono njeje bójške, wono je pscheczimo Božej radže. Šdyž mjehzy pschuwušni mlodemu wojakej wobaracz špytaju, so šo njeby do štracha podač, ale so by šo šchonowač, wjelež je možno, dha woni njepytaju šbože a derjehicze wóžneho kraja, dha je jich wotradžo-wanje dopokaš sa to, so čzedža woni to šwoje, to čłowš-ke. A hdyž Pětr tu Šnješej wobara, so by šebi šwoje žiwjenje šdžeržal a so šo njeby do štracha dač, dha tón Šnješ š teho widži, so tutón japošchtoł njeje hišcže sa tym pschišchot, wo čžo šo jedna, mjenujzy niž wo šeni-ške derjehicze Šesom Šhryšta, ale wo wumoženje šwěta.

Tónle dobry wotpohlad pač by Šhryštušowny pscheczimniš rad škašyl, kaž to widžimy na jeho špytowanju Božeho Šsyna w puščinje. Runje tajke špytowanje Jezuš widži w Pětrowym wotradžowanju a duž rjeknje š njemu to wótre šlowo: „Dži wote mnje přecž, šatanašo, ty šy mi š pohór-schenju.“ Pětr njewobledžbuje, so čze Jezuš š lubosče do šmjercze hiež sa našchu wěčnu šbožnosčž, runje kaž šynojo našcheho luda š lubosče sa šwój luby wóžny kraj do šmjercze du, sa našche derjehicze šo wu-šrawajo. Kaž woni pscheczimo šwonkownemu njepscheczilej našcheho wóžneho kraja wojuja, tak Jezuš wojuje psche-čzimo hrěchej a pschewinje čzerta móž na šchizú na Golgatha. Kaž tam wonkach na bitwišchczach milliony, pschirunani š licžbu wobydlerjom našcheho šžezorstwa pač tola jenož čzjódžicžka, wojuja sa tych, kotšiz šu domach, tak je Jezuš wojowač, jenicžki sa wschitkich, tež sa tebe, a to jeno se šameje lubosče, a wón dobudže psches šmjercž na šchizú; duž Šhryštuša widžimy tak hušto šchizowaneho.

W šnamjenju šchizú tež my dobudžemy; duž Jezuš nětk dale rěči wo šchizú šwojich pschiwšchomarjom a rjeknje: „Čže-li šchto sa mnu pschicč, tón šo šam šapřej a wšmi šwój šchiz na šo a pój sa mnu! To šu jara wótre šlowa, a my nimamy žaneho prawa, jim jich wótroščž wjacž, a tamne wukładowanje tych šamych, kotrež, na někoho abo na něšchto džiwajo, tule Šhryštušowu pschikašni šmjehči, to je šalschne. By-li předač wočoło tejele pschikašnje Šhryštušoweje wjele rěčezž čzyl, jeno šo by čłowjekam položil a jim to šhodjenje sa Šhryštušom trochu pschijomne a šnješliwe sežinil, so by škóncžnje kóždy pschipošluchač šwoju duchownu lěnosčž šabycz a š wěštej hordosčžu rjež mohł: dha wschaf našch jedyn tež hišcže šobu pschidže; by-li předač njedželu jenož šhwalicz čzyl, tak je wscho čłowške dželo w šandženym tyždenju tak derje šo štač, so durbjal Šhryštuš nad čłowškim wobem-dženjom šwoje jašne wješele mēčž, a by-li předač šabyl, se wschej šhutnosčžu a wótroščžu napominacz š pschichod-nemu lěpschemu šhodjenju sa Šhryštušom, dha by žyle jeho předomanje podarmo byč, a nihdy jeho wošadni njebychu šapoczeli, woprawdže sa Šhryštušom šhodžicž, a šhutny poštny čzaf njeby na tym ničžo polěpschil. Ně, nad tym wuškim puczom, kiž do njebeš wjedže, šteja te šlowa: šapřej šo šam a wšmi šwój šchiz na šo! Šso šapřecž durbišch; šchto rěka to? Šawoł praži: „ja pojimam šwoje čželo“, so njebych nihdy sa šwětnymi wěžami hladač a pschi tym šabyl na wottučnjenu kónž njebjeskeje šbožnosče. A šchto dha měnišch? Wojač, kotryž čze dobyčž, šdaluje šo kóždeho rošpřoščenja šwěta a wscheje pschihódnosče; štajnje wón wschu šedžblivosčž na to načožuje, so by nje-pscheczela pschimnyč a šbil, a wón njeboji šo pschi tym ani najhoržyšchich wobčežnosčžow, njeboji šo ani tyšaz-štróžneje šmjercze, kiž jemu hrošy, hdyž wón jeno šebi dobyčžetšku šronu šašluži. Tak čzemy tež my šo wschit-lich šwětnych rošpřoščenjom a lóšchtow šdžeržecž, jako dobri šedžerjo Šhryštušowi šo šapřecž, wošebje nětko, we dwójzy šhutnym čzaku ludoweje wójny a šwjateho pošta. A njechamy šabycz Lutherowe šlowo: „Poščicž a š čžel-nym waschňjom šo pschihotowacz, je drje pěkný šwonkny škut“, ale hłowna wěž je tola, so šwoju wutrobu psche-měnišch a wobnowišch psches šluboču pošutu a šylnu wěru, so sa šwěta wěžami wjazy ani šjawnje, ani mjelčžo šebi nježadašch, so šy, we šwěcže hišcže živy a w nim škut-

kujo, tola se śwětom hiżom hotomy, so swoje žiwjenje wjedzesch we śwětle węcżnosće. To nicžo lohke njeje; husto budzesch, hdyž chzesch sadwelowacz, błyshecž Anjesowe napominanje: wsmi swój kschiz na so! Hdyž pak wo kschizu błyschisch, dha masch snano hiżom doscz. Sda so či tola, jako by wokolo tebe samy kschiz był a jako by wón runje na tebe so kopil. Druhich ludži kschizit by ty, kaž wudawasch, rady nosył; wón so či sda wjele lóžichi a pschihódnišchi dnyli twój. Tola pschestań i twojim stajnym mortotanjom: hdyž budza či drusy swupo-wjedacz, scto so woni wscho sa czaß swojeho dolheho žiwjenja pschëtracz dyrbjeli; tak so woni stali pod srudnymi wobstejnoscemi, wo kotrychž ty ani schkricžki nje-wěsch; tak na psch. twoji bratija tam wonkach na krawa-nych bitwischczach czerpja nusu czëla a dusche, mjes tym so ty tu domach w mërnej krajnje bjes starosće bedžisch sa czoplými khachlemi; dha so dohladasch, so by swój kschiz psches schklenzu widžil, kiž wscho powjetschi. Snjes jeno se sczerpliwoscžu swój kschiz, wschał hischče tak wulki njeje, so by so pod nim saduhsył. Snjes rad nusu swojeje khudoby; staroscz swojeho bohatsstwa; swoje mandželstwo, hdyž je či tež město njebjes helu shtowalo; swoje dzęczi, hdyž pscheposdže domidžisch, so budžische kruzisnu pscheczimo nim pschemjescz dyrbjal; te srudne scžehwi swojich hrëchom, hdyž njesby i czaßom pokutu czinil; a njesapomni: wscha wobczęznoscž sama hischče njeje žadyn kschiz; to je wona halle potom, hdyž ty ju wot Boha k swojemu polëpschenju pošlanu widžisch a jo pod modlenjom i Božeje ruki bjerjesch. Glaj, rad so nosy tamny želesny kschizit, kotryž so dostanje dla khrobleho wojowanja sa wótzny kraj. Ale radšcho dyrbjal so tola nosycž rjad rjany, pycha kschescžana, kschiz Anjesowy, kotryž njesesch, so by njebjesku kónu dostał. A by-li ty pod tutym kschizom runje wumrjel, dha njesabudž, sctoż Jesuß praji: „Sctoż swoje žiwjenje chze sakhowacz, tón je shubi; sctoż pak swoje žiwjenje shubi moje dla, tón to same namaka.“ Scto je to semske žiwjenje porno tam-nemu sbóžnemu? Ani to najkrafnišche žiwjenje tu na semi njedoscžehnje tamne njebjeske; możesch je stroschtnje shubicž, hdyž masch wëstu nadžiju na njebjesa. S teho rosynisch tež, so móžachu kschescžanszy martrarjo we wschitkich czaßach i wjeseloscžu do smjercze hicž: sady smjercze wschał jim kwasche to žiwjenje pola teho, sa kotrymž bëchu tu swój kschiz nosyli. To czaßne žiwjenje tu hischče njeje nasche najwyschische kublo; to wschitzny či wjedža, kotsiž je radži sa swój lubowany wótzny kraj wopruja. Khrystuska dla so drje nam nikomu to žiwjenje wjazny njewosmje; a tola, hdyž so wone snano nam jako khutnym kschescžanam psches hanjenje a wuřmëschenje swëta pschikrótschi, dha so nje-rudžmy; pschetož sctoż swoje žiwjenje shubi Jesuša dla, tón je namaka. A komuž so psches swëta sawistnu hidu kubla žiwjenja bjeru, tón so njestróž, ale dopomni so na Jesušowe słowa:

„Scto pomha człowjekej, hdy by wón runje zly śwět dobył a pak na swojej duschi schkodomal? Albo scto može człowjek k wumóženju swojeje dusche dacž?“ Bychu-li bebi wschitzny człowjekajo ras pschecz smëli, sctoż chzedža, dha by jich wjele bebi pjenjesy pschalo. Sa skotom nimale wscho bëha. Jako so psched 60 lëtamami we plónzohorznych žahlych pusczinach Australsteje skoto namaka, dha so tam tyßazy skotopytazyh ludži psched lacznoscžu žalostnje sawutlili. A jako posdžischcho powjescz dóndže, so w nawjecžornej polnóžnej Amerizy so sornjatka skoteho namakaju,

dha je so tam sašo rëka skotolacznyh ludži wulala a woni so tam w snësy a lodže smjersli. A jastwa so so pjen- nile se skostnikami, kotsiž so skoteho dla jebali, kradnyli, morili. A scto či pjenjesy pomhaja? Móžesch bebi drje rjane bydlenje kupicz a je wupyschicz i rjanyimi wobrasami a krasnu nadobu do njeho jestajecz, możesch so najžadnišchu draštu wobletacz a so i drohimi kamjenjemi pschicz, a kralowste khłóschcženki na swojim blidže lubowacz a sa swëta wabjaznymi rospróschenjemi bëhacz, możesch pak a budzesch tež najsterje pschi tym swoju duschu shubicž. Albo njedopomnišch so tu tak móžnje na tamneho bohaczka, kotryž halle potom pytny, so je swoju duschu shubil, jako po smjerczi wotuczi w heli a czwili? Scto jemu nëtto jeho mammon pomhasche? Nicžo! Wón bebi swoju duschu wjazny njewumóže. A by-li ty wscho skoto a plëboro schërofeje a dalofeje semje, k temu wschitke parle a drohotne kamjenje na jenu wulku hromadu bypnył, ty tola ani duschu maleho dzęcža i tym wumóžil njeby, ta so kaž kóžda druga duscha wumóže jeno i drohej, swjatej krowju a i hórkim, njesawinowatym czerpjenjom a wumrjecžom Božeho Ssyna Jesom Khrysta. S teho pak widžisch, kërto hódna je jenicžka człowiska duscha, wjele wjazny, dnyli zly śwët, wjele wjazny, dnyli czëlne žiwjenje. Hdyž tam na bitwischczu tak nëtotry swoje mlode žiwjenje wudycha, dha naß to njetreba dale bolicž, hdyž jeno wëmy, so wón njeje swoju duschu sobu shubil; a smëmy so tež teho nadžijecz, so tam tak nëtotry swoju duschu hischče namaka. A hdy by zly nasch lud w teje wójnje swoju duschu sašo namakal, dha to wulke wójnste domapytanje njeby podarmo bylo, dha bychmy wjele wo žohnowanju wójnny rëczecz mohli. Słowna wëž je kaž wschudže, tak tež w teje wójnje, so człowjek swoju duschu namaka a so swëta kubla parowacz nawuknje. Bëda, hdy by nawopak bylo! Scto dha na psch. pomha naschemu njespscheczelej horkach w morju, hdyž chze wón wscho morjo wobknežicz a we wschitkich kónzach semje swoje kralestwo salozicz, hdyž wón pschi tym, kaž nowiny nam powjedaju, swoje swëdomnje bóle a bóle womasja? A scto by wojakej pomhala, hdy by wón dobyczerszy czahnył hacž do kónza semje a bebi jedyn rjad po druhim na wutrobno tykal, hdy by wón pschi tym tola psches pschestupjenje Božich kasnjow swoju duschu a tež njebjesku kónu shubil? A scto by tebi pomhala, hdy by ty nëtto w czaßu drohoty mëł bróžen polnu khleba, a ty by kaž tamny bohaty bur pschi tym na swoju duschu sabnył? Ty możesch we swëcže a se śwëtom daloko pschińcz, jara daloko, możesch pak tež we nim a i nim swoju duschu shubicž. A twoja duscha je tola to jenicžke, sctoż ma sa tebe waznoscz. Hdyž wumrjesch, shubisch wscho, sctoż by mëł, dha je wscho jene, hacž by so židu wobletal abo platomu draštu, a sa tsizecz i lët so lëdma hischče na tebe dopomnja. Ale sa sto tyßaz lët a do wscheje węcżnosće wscho i tym swißuje, hacž smy bebi swoju duschu sdžerželi. Jeno wumóžena, njesshubjena duscha dostanje sbóžne žiwjenje. Duž chzemy wosbeje tež tón póstny czaß k temu wužiwacz, swoju duschu bebi njesshubjenu sdžeržecz, so, kaž nasch wulki mischtr Jesuß Khrystus psches czerpjenje, psches kschiz a psches smjercž sctupimy do węcžneho sbóžneho žiwjenja.

Samjeń.

Kr. w H-je.

Sastup do póstneho čaka.

Sbudž ſo, moja wutroba,
Sbóžnik t ſmjerczi czechnje;
Jemu daj na Golgatha
Swoje pſchemodjenje.

Ze ho pucž dze do czerńjom,
Styſt a tyſchnoſež budži;
Wón chze kſhelich boloſežom
Picž ſa hrěchi ludži.

Slej, kaſ jeho wutrobu
Hrěje luboſež t tebi;
Twoju duſchu njeſmjertnu
Wona pſcheje ſebi.

Tebje dla wón t ſmjerczi dze,
Czerpicž kſchiž a ranj,
So by ty był, cžlowjecze,
S Bohom wujednanj.

D duž pój a njeſomdž ſo,
Sa Jeſuſom kroczič;
Junu budze pſches njeho
So cži tróna ſkoczič.

Šchtóž tu w nuſy, we kſchižu
Czerpi t nim a kſhodži,
Wón dze pſches kſchiž t žiwjenju,
Sdžež duch ſbóžnoſež ſlodži.

Hrěchow, kotrež pſchibichu
Khrysta na kſchiž krawny,
Nětk ſo ſwěru hladacž tu
Budž mój nadawt prawny.

Nječ ja ſwjeczu žiwjenje,
Kaž to Sbóžnik žada,
Dha pſches jeho wumrjecze
Kcže mi Boža hnada.

Džak cži, Jeſu, wuprajam
Sa wſchu boloſež jěru;
Tebje ſtajnje w myſlach mam,
To mje wjedže t měru.

Ach, kaſ ſym ja ſbožomny,
Kaſ to duſchu jima,
Sdhyž ſo wona póſtne dny
Khrysta kſchiža pſchima!

K. A. Fiedleſ.

Či lěta w Ruſkej.

Hiſtorija originalna powjeſež t Napoleonowych wójnow.

Spisal M. A. Kral.

(6. pokračowanje.)

Wſchi dalejěchanju woſtajičny kanonow hrimot na boku, pſchetož my ſo wójſtam bližicž njechachny. Žako běchmy někaſtu bahničezojtu rětu pſchekrocžili, pſchińdžechmy ſažo do cžorneho lěša. Wſches tónſamny dyrbjachmy wjele mil cžahnyč, prjedy hač ſažo cžlowſte wobydlenja nadeńdžechmy. Naſche koniki žerichu hubjenu ſtaru lěšnu trawu, my paſ mějachmy próſdny žoſdſ. Žaneho t nič tehodla njeſarěſachmy, dokež na jich kſhibjecze tola trochu ſpěſchniſcho krajinu pſcheńdžechmy, hač by ſo to pěſchi ſtač mohtó.

Štónčnje jene njeđeſke dopoſdnje do wuſlědženeho burſkeho kubka trječichmy, kiž trochu t boka maſeje wjeſki ležeſche. Sdobom bē na kuble tež korežma. Naſch napohlad bē tu hiſčezje derje doſež wojeſki, pſchetož naſcha cžrjódka bē kručze wobronjena, taſ ſo mějachu ruſy burjo pſched nami tola kuſt ſtracha. Wjeſe wſcheho komdjenja t konjom ſlěſechmy a ſo ſa jědžu praſchachmy. Tež ſadžělachmy ſebi na dworje hnydom maſy woheń, ſo bychmy ſo pſchi nim trochu wuhreli; pſchetož do domu ſaſtupicž ſo bojachmy, tam mohli naſ někaſ popadnyč. Žako paſ ſo burik trochu doſho hotowaſche, dha wuczežechmy jemu kuche ſwinjatkó t kſlěwa, wotrubnyčny ſwěrcježu hłowu a powiſnyčny je nad plomjo, ſo by ſo trochu woſmaliko. Na to połožichmy je hiſčezje kſwilu na wuhlo a torhachmy ſebi potom cžaſeze wot njeho. Šſwinjo bē njemóžnje kuche, ale my hoſpodarjei tóſſcho rublow ſa nje ſapſacžichmy.

Bē hižom woſto kó popoſdnja, duž ſo t kſwatkom na daſche pucžowanje hotowachmy. Tóſſcho ſbytneho mjaša běchmy ſebi t ſedkam pſchiwjaſali, ale na konjach hiſčezje njeběchmy, jaſo naſ njeſbože pſchekſwata. Ža woſebje mējach hiſčezje na hunje ſe ſbytkami ſwinjazeſcho mjaša cžinicž, dokež cžyč kóždu kóſtku ſobu- waſež. Kunje pſchiwjaſowach mjašo na ſedko a cžyč ſo na konja kſhdnyč, jaſo korežma pſchiběža, mje ſa tył pſchimny, ſnač potorže a ſo na mnje kſafny. Wón drje cžyſche mje moricž, tehodla wſchē mozy napinacž, ſo byč ſwojeho njeſchecžela pſche-

winył. Tož ſo mi tež radži, pſchetož ja jeho wo ſemju reſnyč, hač wſcho wrjeſtotafche. Wón nětkó njemóžnje woſaſche, jaſo jemu hrozach, ſo jeho na mēſeze morju, dokež je mje na tajke waſchne nadpadnył. Mi pſchi tym derje njebēſche, jaſo mi nje- jabzy do myſlow padže, ſo nam najſkerje někaſki ſtrach hroſy, kotrež je korežmarja kſhobleho ſcžinił. Tehodla jeho puſchczich a na cžělanje pomyſlich. Lědy paſ woczi poſbēžech, jaſo bytu koſafow ſa hunom wuhladach. Dwór bē potajkim hižom wot nič wob- daty, a my — ſhubjeni. Ža kſwatač t towaſſcham, ale — koſafajo jich hižom ſlěfachu! Na mēſeze buch tež ja ſajaty. Woni njemało na mnje ſwarjachu a hrozachu mi ſe ſmjerczu, dokež bēch ſo t hoſpodarijom dajil. Štónčnje paſ mi tola žiwje- nje woſtajičny, jeno hač do koſchle mje ſeſlěfachu, a tež tu mi hiſčezje waſchu, a mi ſa to roſtorhane klunki pſchicziſnyčny. Na noſy doſtach ſtare ſtupnje, t kſlow (Baſt) plecžene. Nětkó bēch proſcheť hotowy; ſamoženje bē tež wſchitke prjecž. Cžělanje nam wjele pomhałe njeby, pſchetož nětkó hałle ſo dohladachmy, kaſ kuche naſche koniki ſu porno tym naſchich njeſchecželow.

Moſjich towaſſchow bēchu koſafajo tež hižom žyłe ſwuſlěfali a jim teho runjecža ſtaru draſtu ſa to dali. Škſornje, draſta, pjenjeſy, wſchitko bē na jedyn raſ prjecž! Koſafajo ſo njemało ſmējachy, jaſo w naſchej nadobje woſto kſhramoſežachy a njeſedko ſkote pſtnyčny. Moja lěšna mōſcheń bē tež prjecž; kaž djabol ſo koſaf ſchczerjeſche, kiž ju do ſwojeho dnyſafa tyfny. Wſchichemu kanonierei Wogelej wottoržechy tež ſlěbornej treſſy t cžapki. Dale waſchaju jemu plaſchcz, do kotrehož bē ſebi wón wſchelaku nadobu ſtykał, a roſdžělachy jeho wobſah mjeſ ſobu. Nětkó widžachmy, kaſ pěkna hromadka pjenjeſ bē w nim byla; bē to bohaſtſwo wot tſjoch tykaž, wſchitke t Moſkwy. A kaſ ſo koſafajo woſchczerjachy, jaſo ſkoto w žerdach w plaſchczu namaſachy! Tajki pſchpad drje ſebi woni kóždy džen pſchējachy. Bē to ſa nič pſcheměrnje wulke bohaſtſwo; nad jich juſtanjom bē to kſhſchecž. Domach ſa Dońſkej ſu drje ſebi w ſcžinowych hětach dołhe lěta wo tym powjedali, kajke rjane bohaſtſwo ſu ſa jedyn džen hjeſbóžnym Franzoſam wotewaſali, a kaſ ſu jim ſtare kſlowe ſtupnje ſa to podali.

Naſoſledku naſ koſafajo t knutami t dwora wubichy, a my dyrbjachmy cžinicž, ſo jeno prjecž pſchińdžechmy. (Wſchichodnje dale.)

Wſchelake t bliſka a t daloka.

— **Šſrjedu pſched tydzenjom bēſche kral Wjedrich Auguſt** do Wudnyčina pſchijěl, ſo by ſwojich ſranjenych wojaſow w lazarethach wopytał. Wón je we wſchitkich t lazarethach pobyl a pſchecželne ſłowa ſe ſranjenymi porēcžal. Lazarethy wopytaſchi je ſo ſažo do Drježdžan t automobilom wrócžil.

— **Brufki ſejm je ſo kſhromadžil.** Pſchedſtyda kſwalbne ſłowa wo naſchich ſmužitnych wojaſach porēcža a tu jenu myſl naſcheho luda wuſbēhowaſche, ſo wutrajemy, doniž tu cžezku wójniu dobyčezjeſzy njeſchewinjemy.

— **Njewuſtawajo naſch luby kſhežor** ſo ſtara a džela ſa naſch lud, ſebi ani w nozy mēra njeſopſchejo. W ſańdženym tydzenju je ſažo pola wójſta w Wólſkej pobyl a ſo potom do Warlina wrócžil.

— **Palety w czežkoczje wot 1 punta (500 gramow),** kotrež bēchu po woſjewjenju póſta wot 1. hač do 7. februara t wot- póſłanju pſchipuſchczene, móža ſo nětkó dale ſlacž, a budže to wēſeze wſchitkim witana wēž, koſiž cžzedža tym ſwojim něſcho póſłacž, pſchetož do poſpuntowſkich pačžikow dawwa ſo mało ſa- walicž.

— **Štara pohřebna žyrlej** we Wójerezach, kotraž pſchi dróſy wot dwórniſchczja do mēſta ſteji na ſtarým pohřebniſchczju, je ſo rjenje wobnowila, a maja ſo w nej ſažo Wóže kſlužby; woſebje ſo tež wójniſke modleſke hodžiny w nej wotdžeržuja.

Samolwity redaktor: J. Gólč. Šoburedaktor: K. A. Fiedleſ.

Cžiſchczjeť a naſladnik: M. Smoleť.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Nječ ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z, njebies mana
Nječ či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Njeđzela Reminiscere.

Łut. 9, 51—56.

Jesuf je na puczu do Jerusalema, šo by czerpił, kaž běšče wěšcžene. Čzaš běšče dopjelnyjny. Dužy na puczu pschińdže wón do Samariskeje. Wón póšła prjedy šwojich póšlow, šo bychy jemu hospodu pschihotowali. Prjedy njeho dže ta próštwa: Wšmicže jeho horje! Čzi wobudlerjo pať šo wobaraja, jeho horje wsacž. Jan a Jakub šo roshněwataj na tych ludzi a chzedža na nich woheń š njebies padnyč dacz; ale Jesuf jimaj wobara. Tež nětko Šbóžnik póšlow trjeba, jemu hospodu pschihotowacž. Tež na naš pschińdže to šłowo: „Wšmi jeho horje!“ A tole napominanje dyrbinny my dale nješcž.

Dwoje napominanje w póštnym čzažu:

1. Wšmi Jesufa horje.
2. Nješ tole napominanje dale.

1. To městacžko, w kotrymž Jesuf hospodu pyta, šo w tekscze njepomjenuje. Jesuf da šwoje pschińdženje pschipowjedacž. Wón je šo dał do prjedy pschipowjedacž, prjedy hacž je do šwěta pschischoł, psches profetom. Tež dženska sczele wón šwojich póšlow a da prošnyč: Wšmicže Jesufa horje! Tam je wón někotrych póšlow wupóšłal, šnano dweju abo tšjoch. Wón ma wjele šlužobnikow. Wšchitzy dyrbja jemu šlužicž. Tež wješela a šrudoba šu jeho póšli. Še šo wón tebi hižom pschipowjedacž dał? Wěscže. Nětko šašo psches šłowo Bože. Wón chze w póštnym čzažu š polnym žohnowanjom šwojeho šchiza

š nam pschińcž. Njetrjebacže wy wschitzy wodacže hrěchow? Wodacže hrěchow chze wam dacz. Šschizowany je wam jo dobył. Njetrjebacže wy měr? Šchtrafa leži na nim, šo bychmy my měr měli. Njetrjebacže wuhojenje ša šwoje rany? Wšches jeho rany šmy my šahojeni. Njetrjebacže trošhta we šwojim czerpjenju? Wón je wasch trošcht. D duž wšmicže jeho horje! Šak je móžno, jeho wotpokašacž? A tola šo stanje. Tam w Samariji jeho wotpokašachu, dokelž běšče šwoje woblicžo do Jerusalema wobrocžil š hicžu do Jerusalema; pschetož Samarizy žaneho towaštwa še židami njemějachu. Talc pschicžina, šo jeho tam horje njewšachu, je tola hišcže rošmicž. Ale šchtó móže to šrošmicž, hdyž šchescžijenjo jeho njechadža horje wsacž? A tola je husto takama pschicžina kaž tam: Šaj, hdy by Jesuf do Jerusalema nješchoł! Šdy by šo wo šchizju a czerpjenju njepředowalo! Šeno šo šebi wón njeby žadał, šo bychmy šledžili ša jeho štopami! A tola wšmi jeho runje horje jako teho czerpjazeho, šschizowaneho; daž šebi jeho wotrocžłowski šchtalt lubicž, potom budžesch runje derje šhmany, jeho tež w šhtalcze krašnosće wohladacž a džěla mēcž na jeho krašnosći.

2. Šchtóž je Jesufa horje wšal, tón nječ to napominanje dale nješ: Wšmicže Jesufa horje! To pať dyrbi šo na prawe waschnje štacž, niz tak, kaž chzyschtaj Jan a Jakub woheń dele padnyč dacz na Samaritskich ludzi, kotšiz jeho horje njewšachu. Wěscže leži w jesu šahorjenju lubosć š Jesufej — ale tola jako šchescžijenjo nješměny š mječom a wobnjom ludzi š temu Anješej wobrocžicž chzycž (šcht. 54.). Niz se šlym šłowom, š cžělnym rošhorjenjom,

niz i lesczu a i mozu chzemy temu Rnjesej pucz pschihotowacz, ale i czistej myslu. Niz woheń dyrbinu i njebieš dele wolacz, człowjekow sniczic, kaž tež niz schczepowzy sapalecz, hinał wěrjazych spalicz — ně, hdyž chzemy, so by woheń i njebieš padnył, njech to žadny drugi njeje, khiba tón, wo kotrymž je Jezuš prajil: „Śwjatny Duch budže waš i wohnjom kschczic!“ Tutu kschczenizu Ducha chzemy šebi ja naš a ja druhich požadacz! Ach, so bychmy šhreczi byli wot płomjenjow šwjateje luboscze i Jezuše! Čžehodla jeho lubujemy? Dofelž je wón tón, kiž je pschischol, niz so by człowjekow dusche skasyl, ale so by je šdzeržal. Wšmi jeho horje, wostaj jemu hospodu a pschihotuj jemu pola druhich hospodu i czichim duchom!

Hamjeń.

Pokutny džeń.

Čžichi pjatl a pokutny džeń, to staj dnjej, nad kotrymajž czischina knježi na torhoszczach a dróhach, czischina w domach a dworach, czischina tež we wutrobach a duschach. Čžichi pjatl je kschiz na Golgatha, kotryž czischinu porucza, pokutny džeń pak kschiz w ludu a kschiz w domje, kiž i czichemu pschepytanju wutrobny, i czichemu sasupej do Božeho domu napomina. Haj, kschiz je, kotryž móže šo i dobrym prawom ludowy kschiz mjenowacz, dofelž žykemu ludej čžekto na tyle leži a jemu tak někotry bólny swuł, haj šnana tež tak někotre „bėda“ wuwabja. W čžim wobšteji tónle ludowy kschiz našeho čžaka? Njeje to tuta šurowa, krawawna, nješbóžna wójno, pod kotrejž wšchitzy tak čžekto čžerpimy? To je sawėrnje kschiz ja našcy lud, na kotrymž ma wón wulku čžezu njesč. Njedyrbjal naš tónle kschiz do czischiny wjesč, so bychmy šebi jako kschescžijenjo pod kschizom mėrneho šersčty ruzy sawdawali i šwjatemu šwjassej mėra a šlubili, so chzemy jako bratšja w jednocze mjes šobu živi byč a wostacz? To je našca šwjata kschescžijanška pschisłuschnoscž dženšniški pokutny džeń. Prjecž se wšchej hidu, i kóždym wadženjom; pschetož se kschiza na Golgatha klineži hlóš: „Nowu pschifasnju dam ja wam, so byščeže šo mjes šobu lubowali!“ — Šchtóž pak ma šwój wosėbity kschiz njesč we šwojim domje, tón daj šo i tymle kschizom wabicž do šwjateje czischiny saspupa do šebje šameho, tón pytaj a pruhuj we šwojej šamšnej wutrobje, šwojej šamšnej šandzenoscži, hacž wón njeje tónle kschiz psches šamšnu winu šebi na šwojej ramjeni počožil. Tajke pruhowanje šebje šameho psched woczomaj Wšchewėdomneho je lėpsche, dnyli wšchitko škorženje a šdychowanje; pschetož wono naš i temu čžehnje, kotryž šranjene sawjasuje a hoji, i temu, kotryž nalemjenu šezimu njedolemi a žehliwy šulžoh njewušašnje, i temu, kotryž je prajil: „Šbóžni šu čži šrudni, pschetož woni budža troschtowani“, i temu, kotryž pschischol je, so by pytal a šbóžne čžinił, šchtož šhubjene je. Duž, ty kschiznoscherjo, ty kschiznoschełka, wostaj šo škorženja, wostaj šo šdychowanja, šhladuj i njemu horje i čžichej šczetpliwoscžu, se šwjatym dowėrjenjom, potom njebudže tebe twój kschiz wjazzy čžischczecž, potom budže šo mėr do twojeje wutrobny wuliwacz, šłódk, čžichi mėr, kotryž wėcznje wostawa.

F.

Bóh je wšchudže.*)

1. O Božo, ty šy wšchudže,	tež pola naš,
We spoczatku bě druhdže,	haj, w kóždy čžas,
Wšchė hory, doły praja:	džěl šy a nóz
A mórške žołmy šnaja	wšchė twoju móz.

*) Dla pobrachowanja městna tydženja móžno njebě.

F.

2. Šew kschidla serow dajče	tam i ranja mi,
Mi nosy pytacž stajče	kraj dalofi,
Wšchat Boža ruka móžna	naš pschewodža,
So čžerta pschemóz nózna	nam njeschtodža.
3. Bych kšodžil w hwėšdach jašnych	tam dalofich,
Šo Božich puczach krašnych	tał wyšofich;
Šchtó mėricž te šej šwėri	we mudrosčži?
Šdže tajki hordaczł šchėri	šo čžłowjecži?
4. Ty wobhonišcy mje wšchudže	a šesnawasčy,
Njech šteju, kšodžu druhdže,	mje wobšahašcy;
Wšsch moje šłowa prajne	wot našdala,
Tež hižom myšle tajne	wšchė i dalofa.
5. O Božo, ty tež wšchudžom	wšcho šastarasčy,
Šchtož potrebaju, ludžom	we hnadže dasčy;
Šchtóž móz křiwě Šhryšta čžuje,	šo wuczisčži,
Kiž pak błud wobžaruje,	tón wobšteji! —

Hanzo Koncan w Rownom.

Čsi lėta w Ruskej.

Historiska originalna powjesč i Napoleonowych wójnow.

Spišal M. A. Kral.

(7. pokračowanje.)

Šchto dyrbjachmy nětko šapoczecž? Bėchmy nimale žyle našy a — šchtož bě hiščeže hóršche — hlódk naš žakoštnje čžiwilowasche. Wšcha nadoba bě nam wšata; my tež ani nožika wjazzy njemėjachmy; bėchmy kšudži kaž wjelki na lodže. Š wobaranju ničeho wjazzy njemėjachmy a našche konje bėchu tež prjecž. Šowješywschi hlowny wokolo šo hladachmy, ale niz dołho, pschetož lėdy bėchu burjo našcy njemóz špóšnali, dha naš se wšy wu- hnachu, a my tež niz dórčka žhrobny njedostachmy.

Duž dha šo šašo dale wlecžichmy do čžmoweje nozy won, njewjedžo, hdyž naš dróha wjedže. Šam pak bě tež wšcho jene, hdyž naš našcy pucz wjedžische; do wjetšeho nješboža wėcže niz. Bėchmy žyle štrusčeni, a duž bě nam wšcho prawje. Tež hdy by naš šchto šarasyčž čžył, my šo temu pschecžiwjeli njebychmy, tał jara naš nješbože čžischczesche. Šam bě, kaž bychmy šrjedž morja na holej škale wišali. Šsmjercž by nam jara luba była; žiwjenje bě nam wobczėžne. Šeno Šogel hiščeže wšcy nadžiju nješpuschčži, ale naš i dalehicžu napominasche. Šjes jeho wabjenja bychmy my šmėrom w lėšu ležo wostali, hacž by naš šmjercž wot čžėlneho hubjenštwy wupšchahnyła. Wón nam pschezo pschirečžowasche a duž šo my tał nětak dale wlecžichmy. Šašca rubjana drašta bě žakoštnje roštorhana, a wichor wšchudže psches nju dujesche, šo nam tał šuby šlepotačy. My bėchmy žakoštnje špřóžni, a móžesche wokolo počnozny byčž, jako šorcžmu w bliškosčži jeneje dróhi nadeńdžechmy. Wšchitko štejesche tu šwotantane, pschetož dom bě wopuschčzeny. My jėdže dla žyly dom pschepytachmy, tola ničžo dale njenamašachmy, hacž jeno horštku šuchich šchłorcžicžkow. Šať

twjerde hacž wone bęchu, ja nař bęchu tola drohe lubko. W domje pšchenozowacž pař febi njewęryachmy, pšchetož wobydlerjo mohli jon sapalicž, hdy bychu pytnyli, so tam tajzy njelubi hofcžo twjerdže dręmaju. My teho dla do bliskeje sahrody dżęchmy a salęšchmy tam do maleje kęžki. Tu stejese wulke drjewjane korto, a do teho řo lehnychmy, so bychmy trochu pospali. Mały domik bę domjaza kupjelniza. Tajku kupjelnizu ma skoro kóždy dwór w Ruskej, a prawofławni Ruřojo řo w nej kóždy pjatř kupaja. Religia jim to pšchitaže. W tajkej kupjelnizu nětko spachmy, hejso-li je to spanje, hdyž cži zyřu nóz suby kšhipja. Rano sahe řo na pucž podachmy; kóždy mějesche jeno twjerdu řchłorcžicžku pod subami.

Tař pucžowachmy sařo dale a buchmy na drubi džen pšches to řwjepeleni, so nasdala wjęřku wuhladachmy. Wjese wšehjo komdženja do njeje řastupichmy — ale wjesta bę tež zyře prošna; wřchón lud bę rořčękař. My wřchitke domy pšchepřtachmy, so bychmy tola něřhto ř jędži nadeschli. Ale proša bę skoro podarmo nařožena. Škónčnje namafachmy w rořpadanej hróžji cželatko na řchřyřku — ale wone bę hiřom dawno morwe. Šospodar bę frumy wotwjedł a na cželo pošabyl. Sa nař pař bę to njemařo dobra pjeczeń, duř hnydom cželo ř jędži pšchihotowacž počachmy. Ale to bę cžęže dżęlo, pšchetož my žaneho noža ř temu njemęjachmy, a hacž runjeř nař hlódb w brjuřche dręjesche, dha tola cželo ř kofčemi a kožu jęřcž njemóžachmy, řaž to dżiwje řwęryata cžinja. Duř řamachmy febi řije a ř nimi kožu wot cželecža dręjachmy. To bę wobuřne řchřapanje a tola nam řlęny w hubje hromadu bęžachu, tař řo na mjařo wjęřelachmy. Dořho pař w domje njewořtachmy, pšchetož Ruřojo mohli pšchicž a nam najchu pjeczeń wotehnacž. Duř wřachmy mjařo na řhřibjet, řastupichmy hlubřcho do hole a řadžęłachmy febi wulki wořen. Nětko řhřnychmy mjařo na řije a je trochu we řłomjenjach pražachmy. Wone nam jara derje řłodžęsche, hacž runje ř njemu řól a popjeř pobrachowasche.

Nętko sařo ř lęřschej nadžiju dale krocžachmy. Mjařo pař daloko njedofahasche, tař řo bu nasche hubjenřtvo bórřy sařo jara wulke; a wyřche teho bęchmy w njęřnatym lęřu, hdyž ani pucžifa widžęč njebę. A bychu-li nař nětko holenjo nadpadnyli, dha njebudžichmy řo. wobaracž mohli, pšchetož nascha řłabofč a bojofč njemařa njebę. řo dořhim wokořobludženju w lęřu namafachmy pař tola řłónčnje něřajřu řchčęžku, po kotrej řo dale wlecžichmy. Sa něhdy hodžinu domjedže nař pucžil ř něřajkej řuži. Raž řofdasche, dha tu wokolni holenjo po wodu řhodžachu; na to pošafowasche ř najmjęřřcha wuteptana cžęř. řow pař řo nam ř pšchibliřowazym wjęčřowom řchřicžka řboža dořta, pšchetož my wuhladachmy nasdala řhřnowu řólnju, w kotrej bę hiřchęze tořřchto řhřna řawořřchřtowaneho. Na měřęze řo tam podachmy a hlubořo do řhřna řalęřechmy. Bę to po dořhim cžabu sařo přęni řróčč cžopke lęřwo. Tu řkoržachmy febi řwoju nuřu, na dalřchi pšchichod pošmyřlujjo, potom pař twjerdže wuřnychmy a dręmachmy cžicho, řaž w cžopřym řóžku. Nařche řpanje bę twjerde a dořhe, pšchetož jako wotucžichmy; dha hiřom řłónčřlo wyřoko na njęřu stejęsche; ale řchřto to dale řchřłodžęsche? my ničžo njęřkomdžichmy.

Štróžele bęchu pař nam na ranje tola hiřchęze pšchihotowane; pšchetož lęřdom bęchmy řtanřli a řtanř trochu rořčęhali, dha řo wrota wocžinichy. My febi na nadpad pošmyřlichmy, męňjo, řo řu njęřřchęčęłjo řa naschej cžęřju řchli, koraž bę pšches mały řnęřł hacž ř řhřnowej řólni wofnamjena. Wjesebóžni kofakojjo męřachu njemařo dobre nořy, wobohich njęřřchęčęłow wuřłędžęč. řadny mojich towarřchow njęřwęři řo hibnyč; my wřchitzy wčřipni řdychowachmy, řchřto tola ř teho budže. Tola řón řař bę bojofč podarmo. Najprijóžy nař hiřom to trochu řmęrowa, řo naschi pšchęčřiwnyř žaneje harř njęčřinjachu. Duř bu wobřantnjene, řo

dyřbi jedny wot nař něřař řradžu won pošladacž; a ř temu buch ja pošajeny, dořęł trochu po pošřtu a ruřku řęčřach. řa wřchu řwoju řhřobłofč hromadu wřach, pošladach pšches řchmaru, a řoho wuhladach? jeno jęničřķeho burika, řiž bę tu po řhřno řa řwóř řłót pšchicřok. Šřhřno wón do řchřoweho męřha řřłasche, koraž bę nimale na řař podobny, dořęł bę ř wobrocžu. Nětko tež wón mje pytny a bę runje tař řařřóženy, řaž my přjedy. Wón njewjedřřsche, hacž by cžękař abo niř. řa pař jemu ř temu řhřwulu njedach; pšchetož jako řo wón wobrocži, pytnyř, řo ma wón w rubjanym wacžofu mařu pošřutku řhlęba. Na měřęze jęho w řhlęb pošřach, prařo: „řrořchu wo řhlęb, daj mi, řym řłódbny.“ Na to wón nóz wucžęže, pošřutku rořkra a mi pošojzu poda. Wjese řym pšchilęřechu moři towarřchojjo a nucžachu mje, řo byř tola tež wo tu druhu pošojzu pošřyřł. Duř to cžinjach a pošafowach pšchi řym na řwořich řłódbnyř pšchęčęłow. A hlej, ja dořřach tež tu druhu pošojčřku. To bę přęni řróčč, hdyž řo nam w řuřbję řmilnofč dořta. Włoji wobřy towarřchojjo njemařo wulke wocži na darjeny řhlęb cžinjachu, pšchetož řa wjese męřowom hiřom žaneho wjazy řędli njebęchmy. A hlej, luby řoži dar tež hiřchęze řuchi jęřcž njęřřebachmy, runjeř nam tež řaři řrařnje řłodžęsche. řjedalořo nascheho nózneho lęřwa nadeřđžęchmy njęřnuřy hromadu pčžólnyř kofčow, ř koraž jędny wotewřichmy. řu wřachmy někotre pčřřny mjedu, řiž nam wubjeryne derje řłodžęsche, runjeř bęřche cžorny, řaž wřchitřón lęřny męđ. řčřokam pař žaneje njelubofčę ř naschim rubjenřřřwom cžinili njebęchmy, pšchetož my bęchmy na kofč tręchili, w koraž bęchu wone we wulkej řymje řmjerřke. Nařche ruři bęchu wot lęřjazyho mjeda zyře cžorne, duř je febi we mlodnym řnęřu tręřachmy, ale wone pšchęzo řaž řalęřjene wořtachy. řeho pař my tež dale řędžbu njemęjachmy, pšchetož my hiřom męřazy dořho na žane męčę njęřřłachmy.

Tař rucže hacž móžno nětko dale pucžowachmy, tola dđeržachmy řo pšchęzo bóle ř pobocžnym pucžam, řo njebnychmy kofakam do rukow padnyli, koraž na wřchitřich dróhach řaž njewjedra wokořo jęchachu. řjeryđko ř lęřa won widžachmy, řař buchy dżęłby řranřowřřich a druhich wořakow wot kofakow do hlubřcheje Ruřowřřęje wjedžene. řajęři dżęchu kóždy řař wofřjedž pucža a na wobęmaj bořomaj jęchachu kofakojjo ř dořhimi lebijemi. W cžęřnyřch lęřach męřachu pošłęřřchi wofębję řędžbowacž dořč, pšchetož njeryđko řuže řo tu a tam jedny řař wořař do hřřřeho lęřa a bę tař řa niř řhubjeny. řaj, kofakam řnano pošom cžęřny, tola wjęřkam runje do řhřłamow řabęža, a lubu domiřnu tola njewohlada. —

řubjenřtvo pař nař bórřy sařo po řřřřym wřřhřnju cžwilo-wasche a my wobřantnychmy, řo cžřemy do přęřęje lęřřcheje wřhř hieč, hejso-li žaneje nadeřđžęmy. A hlej, jako njęřnadžujzy ř lęřa wuřřupichmy, dha ležęsche pšchęd nami mařa wjęřka. Duř runje na řu dżęchmy.

Wřhř řu tu ř wjęřřcha wřchitřke jara řjeryne řwarjene; wřchitřke domy řteja w řhřku, řwifřle na dróhu pošafuja. řwarjenja řu tu najbóle drjewjane.

řako bliže do wřhř nuts pšchidžęchmy, pytnyčmy, řo řu jęna ruřka batterija řteji, koraž řonje bęchu řwupřchahane. řanonierojjo řędžachu wokořo wohnja. řařo wobrocžicž řo njemóžachmy, pšchetož wořazy bęchu řo na nař dořładali, a bychu řo węřęze řa nami podali, bychmy-li cžękali. Nařch wřřřřchři řanonier řogel nam hiřchęze pšchirečřowasche, prařjzy: „řžęčři, hubjenřcho řo nam tola hieč njęmbže, hacž je řo nam hacž dořal řchřo, řhřba řo wřchitzy w řuřřym řařofčęřowřřym řrařu wofřtanjęmy.“ Nařch napohlad węřęze řjany njebęřche, jako we řwořej řřřhřnej drašęze do wřhř řastupichmy. řwořazy męřachu nař drje řa pošřchęřow.

Duř dha my bliže pšchidžęchmy, a dyřbjach řa jako řřerb řařo ř Ruřkami řęčęč. řa najprijóžy wořakow pošřach, hacž

šmémh šo šnano trochu wohrjewacž, dofelž šmž žyle pšče-
mjeršnjeni. Woni nam to wotpuščežiču a potom šo naš pra-
šachy, š wotfal my šmy. Ša prajach, šo šmy š Pólskeje. To
nam woni wěrjachu. Tak šmédžičmy šo wohrjewacž, a kufš
šhléba nam woni tež dachu. Šako ruški wyšchl na Vogelowym
šlobutu kufš tressy pštny, da wón jemu hiščeže něšto šhléba a
něhdže pol rubla šlěbornych pjenješ. Našch wyšchlšchi kanonier bě
rjany a šróštny muž tež nětko hiščeže w hubjenštwije. Wón bě
prjedy čašto jara šruty byl, wošebje na exerzirnščežu w Štade-
burgu. Tam boješče šo jeho šóždy, hdyž wón š čžežkej knutu
po tehdomnišchim wašchnju mješ rekrutow štupi; wšchal bě wón
junu jenemu rekrucže wóčžko na tajke wašchnje wudyril.

My šebi hižom myšlicž počachmy, šo je wščitka nusa štoro
pščeštrata — ale, luby Božo, wono žyle hinaš pšchindže.

(Pšchichodnje dale.)

Na pokutnym dnju.

(1. Sam. 3, 10.)

Šnježe, rěčž! Twój wotrocžk šlyšchi,
Šiž šo we wutrobje tyšchi
Šswojich čžežkich hrěchow dla.
Šrěčž! wón mjelcži, bološčž čžuje,
Dušče nusu wopłakuje
A šo hrěchow wušnawa.

Šrěčž, šo Tebi šlužicž mamy,
Šiwjenje čži pošwjećamy,
Š twojej hnadu pohnučži.
Šdyž naš Twója šmilnoščž hrěje,
Dušča šbóžny pokoj šmėje;
Šrěčž ju wjazny njerudži.

Šabi čželna žadoščž š nowa,
Šjedžiwacž na Twóje šłowa,
Šrěčž a šhostaj, šudž Ty naš!
Šutorhni dušchu še štaženja
A móž Šhryšta wumóženja
Šjedž ju na njeješči kwaš!

Šrěčž, hdyž luboščž š Tebi mrěwa,
Šo nam dušchu š nowa hrěwa.
Šswjate šłomjo njeješke.
Šrěčž tež, jeli dwěl naš škóčži,
Ššchiž a horjo njebjó mróčži,
Daj nam prawe pošnacže.

Šnježe, rěčž, hdyž hrěch naš jima,
Duch ša Twójej hnadu pšchima;
Šjemjelcž tehdy, wodaj nam.
Ššches šrej Šhryšta wučžiščeni
Šsmy my potom wobšboženi
Čžaknje jow a wěčžnje tam!

K. A. Fiedler.

Či kščiže.

Powjedaščžko po podawku še Šserbow.

(1. potrəcəwanje.)

II.

Nětko poča šo tež mješ ludžimi powjedacž, šo čžetaj Šralež
Šan a Šibščež Šurij wobaj Šwjětkę Šertu měčž a šo štaj teho-
dla pščečžiwnikaj. To bě hnydom witana pšchiležnoščž, wobeju
hiščeže bóle rošhoricž. Najwjěšči džěl wjěšnicžanow hidžješče
worakaweho, hrubeho a hordeho Šurja runje tak, kaž rjanu, ale
njewobštajnu, čžješčelakomnu a loškomyšlnu Šertu. Pščejačhu jej,
šo by šebi Šurja wušwolila a š tym ša šwoju pšychnoščž po-
šhostana byla. Šana paš lubowachu a wažachu šebi, dofelž bě

dobrocžiwny, pšchistožny a tež šamožity; duž byčhu mnošy rady
widželi, šo by šo Šerty wotrijel a tu abo tamnu š jich džowšlow
šebi wušwolil. Šapocža šo potajkim nješšješčžijaniške ščečžowanje
jeneho na drugeho, mjelcžaze škušchowanje, šwarjenje a donoščenje
šóždeho mjenje čžestneho šłowa, kiž běčhu Šwjětkęz abo jich Šerta
wo Šraležach prajili; tež bu pilnje ša tym hladane, hdy abo hdže
je Šerta š tym abo wonym powjedaka, a čžople šašo temu, kiž
runje póšla byl njebě, donješene.

Šan drje čžyšče š woprědka, pšches tajke ščečžowanje a do-
nošchowanje na Šertu rošmjeršany, jej hič dacž a wo nju šo
wjazy nještaracž; ale trjechi-li šo š njeju, mješješče šo wona
š njemu tak pščečželnje a lubošnje, poroškowášče jemu š wutrob-
nymi šłowami, čžehodla šo jeje šbaluje a ničžo nješpštuje, šo by
ju Šurij napošoj woštajil. Namjetowášče-li Šan, šo nješapšchija,
čžehodla š wonym runje tak dobrocžiwje wobšhadža a jemu ani
š najmješšchim na šrošmjenje njedawa, šo jeho wuštacž njemóže,
šamolwješče šo, šo šo jeho škóščže boji.

„Wšchal jemu tež š pucža nješdžješč, hdyž mohla šo jeho
prawje derje šminščž! — A wašchi maju jeho radšcho hacž mje!
— To šym widžal, hdyž běch wóšdano pola waš.“

„Ach, to jeno tak čžinja, pšchetož woni šo jeho runje tak
štrachuja kaž ja. — Wšstupuj jeno ty šrucžiščcho napsščečžo njemu
a njedaj šo wšchudžom wotštokowacž.“

Takle bě Šerta Šana pšched šamymi poštnizami powučžila a
pšched nim šo wušamolwjala; ale hdyž běčhu potom škšabnižny,
šedžješče mješ druhimi šolčžatami, wješkele šo pošmėwšuju, šo jej-
naj lubowarjej na šebje hrošnje čžinitaj a šo wo to šorhataj,
šotry šměl š njeju rejwacž. Šurij bě dženkša wjele šrubišchi a
pščečžiwješče šo tamnemu, hdžež šo šodžješče. Šwjěčor bě Šan
šelkach wo šštwije pošyl, a hdyž šo wróčži, rejwášče hižom Šurij
š Šertu. Šo šhtucžžny wša ju šašo Šan. Tu wotštupi wony
napsščečžo njemu a džješče: „Ššym dha twój hólž, šo mi kaž
mi a tebi ničžo rejwaršku šjerješč?“

„A šym ja twój? — Ty šy mi ju wšak — niz ja tebi! —
Wuššlišč dha, šo móžješč pščežo šo mnu čžinicž, šštož čžješč?
— Pšched tobu čžzu ja mēr mēčž — njedam šebi wjazny rejwaršku
š reji šracž!“

„Ša tež niz, ani šebi wot tebję roškasowacž, š kim hič nje-
šměl!“

„Nješššm tebi hiščeže nišdy roškasowal, šo š tej abo tamnej
rejwacž nješmješč — moju rejwaršku paš tebi njedam.“

„Póšdu, š šotrežž čžzu; hacž ty š njej rejwášč abo niz, je
mi wšcho jene.“

(Pšchichodnje dale.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

Ša šararja w Šlufšchu je šo wušwolil šnjęš šarar Šandrik
we Šupoji. 1. šaprleje štupi šnjęš šarar Šěrnik w Šlufšchu do
wotpočžinka. Duž šo Šupjaniške šarške mještno wupróšdni a naj-
šterje čžežko šnjęša duchowneho ša to šarške mještno w tym čžaku
namaka, dofelž po našchim wjedženju tu žadny kandidata njeje.

— Ššrjedu 3. mērza (pošutny džęš) šo šollekta ša šnutš-
šowne mišionštwio w šarškich wošadach hromadžuje, a wošebje
šnutššowne mišionštwio ma we wóšniškim čžaku šwój čžežči a wulki
nadawš. To rošžaknjuje nam lečžaze šopjeno šrajneho šowar-
štwia ša šnutššowne mišionštwio, šotrež je šo tež w tym lečže
w šerškej rěčži wudalo. My šo poručamy lubym Šserbam
š nadrošnemu pšchepštanju, šo by šo wažnoščž šollekty pošnala a
šo woporniwje ššadowašo ša wulki a wažny štušš šnutššowneho
mišionštwia.

— Šo šražnym doščežu naščeho wóššla w šararškej
Šrusškej je nětko tale wboha wot nješpščečžela čžežko šomapšytana
šrajina wot rušškich nješpščečželow wučžiščžena a je šo šotalnym
wobšdlerjam šašo šowoliko, šo šomoj wróčžicž, hdyž tež šrudnje
wupuščžene a šanicžene šwoje štatoki š wjěščha namakaju.

Šamolwity šredaktor: J. Šólč. Ššoburedaktor: K. A. Fiedler.

Čžiščžer a nakladnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ěi khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew ěi!

F.

Sserbske njedželiske łopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šmolerjez knihcizisčyczejni w Budyščinje a je tam ja šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Njedzela Okuli.

Jan. 11, 1—16.

Do Betanije šmy wjedzeni. Dom je polny staroscze a šrudoby. Kał mamy šo šadzeržecž, hdyž khoroscž do domu pschindže, my šhonimy.

Jesuf a khor.

1. Powjescž na Jesufa wot khorých.
2. Jeho wotmolwjenje.

1. Wo Lazarušu my hewał wjele nještyschimy. Ale to je rjane šwědczenje, šo Jesuf jeho lubowasche, šo jeho šwojeho pscheczela mjenowasche. Wón drje wschitkich lubuje, ale w čašku jeho šemškeho kłodženja jemu někotři wošebje bliško štejachu, kaž na pschitkad Jan. A tola tež pscheczěl Jesufowy dnjam khoroscze a šrudoby wukhowany njeje, Lazaruš škhor. Ščtóz je pschi khorozu šedžal, wě, kał běšče w domje w Betaniji. Tej šotije mješestkej jenicžku myšl: Šdy by Jesuf tudy był! Wonej poščeletej pošla š tej powjescžu: „Kotrehož ty lubujesch, tón khor leži.“ My w tym padže njetrjebamy pošla š Jesufej pošlacž, my móžemy to šami š Jesufej prajicž. „Kohož ty lubujesch!“ niž: „křz tebe lubuje!“ My nješmemy nadžiju, šo Jesuf nasche proštwy wuschlyšchi, niž na naschu luboscž š njemu, ale na jeho luboscž š nam šałowicž. Pschetoz wón mohł naš lohko na hodžiny dopomnicž, hdyž jemu žaneje luboscze wopokasali nješmy. Kał derje, šo móžemy prajicž: „Kotrehož ty lubujesch!“ Wo-

šebje, hdyž šo jedna wo šbože nascheje dušche, kał mohli šbožni byčž, hdy by wona wot nascheje luboscze š Jesufej wotwišala. A kał rjenje, šo kał je tych khorých dla, křtřž Jesufa njelubuja! Šewał njebychmy ša nich prošycž mohli. Tak prošmy: „Kotrehož ty lubujesch, ša kotrehož šy wumrjet, leži khor.“ Wón lubuje wschitkich, tež najhubjenskich, najjedostojniškich, próžuje šo wo jich dušche, hacž njebychu pschěštali jeho luboscž šazpivacž, hacž šo njedadža psches čezžku šrudobu š njemu čahnyčž.

2. To je Bože wotmyšlenje š khoroscžu. To je myšl Jesufoweho wotmyšlenja. (Šcht. 4.) Boža čšescž a nasche šbože — je woboje šamyšl nascheho žiwjenja. „Křz š kmjercži, ale š čšescži Božej“ — my wěmy, kał krašnje je Jesuf to dopjelnił. Ale kóžda khoroscž dyrbi tajki křnz dostacž, šo by Šsyn Boži čšescženy był.

Šdyž budže khor wuštrwjeny, dyrbi wón, šo by wotpohlad hnady Božej šo nad nim dopjelnił, psches khoroscž roscž na šnutštownym čšlowjeku. Tež hdyž š kmjercži dže, njeje khoroscž ša ššescžijana š kmjercži. Šotom dže psches šmjercž š žiwjenju. Žalostne, hdy by wušud řekal: khoroscž je š kmjercži psches čšlowšku winu. Jesuf da hišcže dalšche wotmolwjenje — wone wobšteji w čšakanju a mjelczenju. Šawukń čšakacž a škutlowacž w prawym čšaku. Čšakajcže, hacž moja šchtunda pschindže! To praji to mjelczenje š šotromaj. A wón čšaka, hacž je po šdacžu pošdže. To šu čšezke dny ša nej — a ššoncžnje wscha nadžija hinje, hdyž Lazaruš wumrje. Čšehodla wón čšakasche? To běšče

wola Wótza. Tudy rěka tež: Niz moja, ale twoja wola
 ƒo stań. Hdyž pať ta ſchtunda pſchińdže po woli Wótza,
 dže wón do Betanije a pomha. Hdyž jeho ſchtunda
 pſchińdže, ƒo Anjeſowa pomoz ł tebi bliži. To budź
 twoja ſczępliwosć w czeźkich dnjach ſtyſkniwego czaťanja.
 A hdyž tež ƒmjercź pſchińdže do naſchich domow, pſchezo
 płaczi hiſchće to ƒłowo: „Naſch pſcheczł spi, ale ja du,
 ƒo bych jeho ſbudził.“ Hdyž dyrbinym my tež na teho
 ſbudźerja morwynch dlěje czaťacz, hacź tej ƒotſje w Betaniji,
 my mamy Jeſuſa, kiź je ƒmjerczi móz wſať, žiwjenje pať
 a njeſachodnoſć na ƒwětło pſchinjeſł a móžemy we wěrje
 pſchi ƒhoroložach a rowach wyſtać: Eſmjercź, hdyže je
 twoje žahadło? Hdyže je, hela, twoje dobyće? Bohu
 pať budź dźať, kiź nam dobyće dawa pſcheſ naſcheho
 Anjeſa Jeſom Khrysta. Hamjeń.

Czechůmy ſ Jeſuſom!

Jana 11, 16.

Czechůmy ƒobu ſ Jeſuſom,
 Wón nam ƒwjaty pſchiklad dawa
 A naſ wjedže ł Wótzej dom,
 Cžer dže w cžernjach, je pať prawa.
 Jeſu, dži ty we předlu,
 Glej, my džemy ſa tobu.

Cžerpmym ƒobu ſ Jeſuſom,
 Njech naſ jeho bolosć rudzi;
 Se ƒylſami, cžerpienjom
 Njebjo junu radoſć ſbudži.
 Ehtóž ſ nim tudy cžerpijeſche,
 Wón dže tam do kraſnoſće.

Mrejmym ƒobu ſ Jeſuſom,
 So ƒmjercź wěcznu njewoptam,
 Ale ſ cželnyhm wumrjeczom
 Žiwjenje tam w njebju mamy.
 Mreć nam, Jeſu, tudy daj,
 Dha nam kiwa Boži raj.

Budžmy žiwi ſ Jeſuſom,
 Kotryž kraſny ſ rowa ſtany;
 Eſwědczym ſ nowym žiwjenjom,
 So naſch hrěch je pohrjebany.
 Eſmy-li žiwi, Jeſu, cži,
 Dha ƒmy wěcznje pſchi tebi!

K. A. Fiedleř.

Či lěta w Ruſkej.

Hiſtoriska originalna powjeſć ſ Napoleonowych wójnem.

Spisal M. A. Kral.

(8. pokračowanje.)

Boť ſta lět ƒu ƒo minyłe a ja hiſchće ƒym žiwy — a wot
 mojih ƒwěrných towarſchow — žadym wjazy. Woni ƒu wſchitzy
 wonkach w zuſbje woſtali, tež mój knjeſ, wyſchſchi kanonier Vogel.
 A kať tón naſ tehdom domoj honjeſche! Žona a džećzi jeho cžim
 móznich domoj cžehnjechu. Mi bē žiwjenje druhdy jara hórte a
 ja žadach ƒebi wumrjecź. Wo mnje njeplakaſche žana duſcha
 w lubej domiſnje, kotruž bēch pſched lětami wopuſchćził. Tola
 ƒylſy tamneje wójni dla ƒu hižom dawno wuplakane. Krej-
 pſcheleća pať na ƒwěće hiſchće tónz njeje, a někotražkuliž macź
 budže hiſchće ƒylſy ronicź dyrbjecź pſche lubeho ƒyna, ſabiteho na
 zuſej ſemi, ſabiteho wot ƒobucźlowjekow, kotřiž cžzedža wſchitzy
 pſchitć do Wožeho kraľeſtwa. —

Tola to je wſchitko nimu. Saťo bēchmy ƒo wuwohrjewali, bē
 hižom pōſdne popoľdnjo. Ruſki offizier bē mjeſ tym wujěchať a
 my cžychmy ƒo runje na pucź podacź, cžychmy ſa ƒłoncźkom
 ł wjeczoru cžahnyć, jako dwaj koſakaj, módraj ſwobleťanaj, pſchi-
 jěchaſchaj. Najſterje bēſchaj wonaj někaťka ordonnanza, pſchetož
 po jih rěczi naſta w maľnym lěhwje tam a ƒem bēhanje, a do
 kanonow buchu ƒonje ſapſchahane. Koſakaj ƒo tež na naſ dohla-
 daſchaj a poſliwaſchaj naſ w jenym poſpochi. Saťo ƒo runje
 ſ ƒonjomaj ł wotjěchanju ſawróčjeſchaj, ƒo jedyn wot njeju do-
 hlada, ſo ma Vogel hiſchće bēku koſchlu. Na měſće ſawróczi
 wón ſažo ƒonja a pſchimny Vogel a ſchiju, woľawſchi: „Dawaj!“
 Njeſczęplivy koſať Vogel a tu a tam torhaſche a pſchi tym wſchēm
 ƒlěťanje hubjenje džeſche. Pſchi tajkim woľolo cžahanju bu Vogel
 tež kžetro mjerſazy a ſawoľa po němſku: „Ty bjeſbóžny paduſche!“
 Koſať drje to ſa někaťke ƒwarjenje ſpōſna a we woľomitu rubny
 wón Vogel a teſaťom do praweje ruki. Tón ſawoľa ſ bolosći-
 wym hłōſom: „O moja ruľa, o moja ruľa!“ Koſať ƒnawo to ſažo
 ſa někaťke wobaranje džeřjeſche a na měſće ſ nowa kaź njemdry
 ſ teſaťom na Vogel a rubny, wobroczi ƒonja a leczeſche přecź kaź
 ſty duch. Vogel na měſće do hromady padny, pſchetož koſať bē
 jemu ſchiju pſcherubnył. Wón ſtoro ƒłowcźka wjazy prajicź nje-
 móžeſche. Ruľu ja jemu rucze ſ někaťkej lapu ſawjaſach, potom
 hladach ſa ſchiju, ſ kotrejež ƒo krej lijeſche. Wbohemu ranjenemu
 ƒnawo wobalenje trochu doľho trajeſche, doľež mi hiſchće ſchepny,
 ſo dyrbu trochu ƒhwatać! Krawajaza rana w ſchiji ſaſtajeć njebē
 a bē widžecź, ſo tu žana pomoz wjazy njeje. Pſchi wſchēm tym
 wobēndžech ja tu njelubosć, ſo mrežazemu prajach: „E wami je
 tónz; wy wumrjecze!“ Bēch huſto krej bēžecź widžať na
 bitwiſchczach, duž mi tajke twjerde ƒłowa na jaſyl pſchińdžechu.
 To hiſchće mje dženſa mjerſy. Vogel pať wſchitke ƒwoje mozy
 hromadu wſa a praji: „Cžzeſch dha ty tudy w tym hroſnym
 kraju woſtać?!“ — Na to pocza wón ſ cžicha rěczeć; ƒmjercź
 drje bē jemu hižom ł wutrobje ſtupiľa. E hłuboľo hnuthym
 hłōſom, pſchi kotrymž mi ƒylſy do woczow ſtupachu, wón hiſchće
 tele ƒłowa ſ cžicha łe mni rěczeſche: „Luby towarſcho, ja nětko
 cžuju, ſo tudy wumru; dyrbu tu w dalokaj zuſbje ƒwojej woczi
 ſandželicź; mēnjach, ſo ƒwojich lubych ſažo wohladam; tola Wōh
 wſcho hinať wjedže. Njewopuſchćz mje w mojej nuſy! Eſtroi
 moju lubu mandželſku a moje lube džećzatk! Kať rady bych
 wſchēch ſažo widžať! Praj mi moje poſlednje božemje, hdyž ƒo
 ſbožomnje domoj wrócził! Sa cži ničžo ſa to dacź njemōžu —
 tola domach mam hiſchće nowy plachć, tón njech je twój, jeno
 njewopuſchćz mje nětko!“ —

Sa njemōžu prajicź, kať cžežto mi tehdom woľolo wutrobje bē!
 Bych najradſcho ƒobu wumrjeť. Wboheho towarſcha w ſbožu a
 njeſbožu do domu donjeſech a ſawjaſach jemu tam rany hiſchće
 lěpje; ale wſchitko bē podarmo. Eſmjercź pſchezo bliže a bliže
 pſchiſtupowaſche, tať ſo wón ƒłowcźka wjazy prajicź njemōžeſche;
 jeno dyſ a dyſ njeſroſymliwe ƒłowo wurjekny. Tola trajeſche to
 něhdže 12 hodžinom, přiedy hacź bu tutón ƒylny muž wot ƒmjercze
 pſchewinjenty. Wón wumrje cžiſche na ƒwoje rany.

Tať bē tež tón nětko morwy, kotryž mi w zuſbje najbliže
 ſtejeſche; jeno dwaj bēchmoy hiſchće ſbytknaj wot tych 15 towar-
 ſchow, kotřiž bēchmy ƒo po pſchethodže pſcheſ Bereſinu ſjednocžili.
 Sa njemōžu prajicź, kať wopuſchćzemy ƒo nětko cžujach, hdyž bē
 tón morwy, na kotrehož bēch ƒo ſepjerať, po kotrehož pſchikaſni
 bēch wſchitko cžiniť. Nětko dyrbjach ƒo ƒam paſć; bēch kaź ſa-
 bľudžena wowza.

Saťo na druhi džeť burjo ſhoniču, ſo je w jenym domje
 wojať ſemrjeť, dha woni pſchińdžechu, ſo bychy jeho ſahrjebali.
 Haj ſahrjebali! Woni jeho něhdže ſ rukomaj njeſchimnychu, ale
 přiedy hacź ƒo dohladach, woni ſ hoľami pſchińdžechu a wboheho

semrjeteho i nimi se istny wleczechu. To bě srudny napohlad! Woni znano ho najskerje bojachu, so je wobohi towaršč na nětajtu straschnu khoroscž wumrjel. Tež mi woni blisko k sebi njedachu. Szamo psches wješ njeboščicžkeho czělo na tajke waschnje wleczechu. Za sa nimi džech, so bych towarščowny row widžal. Row?! — Ach, luby Božo, šamo row woni jemu njepopschachu, na kotryž ma tola kóždy człowjek prawo. Š boka wšy bě wulke bahniščezjo, kotrež samjeršnjene njebě. Š tutemu bahniščezju bu nětko czělo storlane — a potom do njeho šunjenje! Š dołhimi žerdžemi je cži nječrašnizy do blóta podnórjachu — hacž napořledku spody wosta a bahno šwój selenojty fryw nad nim šawrě. Mi šo skoro wutroba rospulny, jako tónle žalostny row widžach, row lubeho pscheczela w lodojtyh bahniščezju. Struchly šym pschi bahniščezju stal dołhi, dołhi czaš. — Luby Božo, tam nětk wotporčuju mój pscheczěl, pscheczěl mój najšwěrnijši, wuřwobodženy wot wšchitkeje boloscže, do kotrejež bě jeho pschinješlo škowo jenicžkeho hordeho człowjeka. Šeho žalostny row mi w pomjatkju wostanje moje žime dny.

Nětko běchmo jeno hiščezje dwaj towarščej wšche wostałoj. Mój šo tu dlěje nješomdžachmo j, pschetož luboscž k drohej domišnje naju pschezo dale pohonješche. Mój pošledni krocž hiščezje na row lubeho towarščja šwojej woczji škožichmo j a potom šo w Božim mjenje dale podachmo j.

Šyma bě drje trochu popušczěžka, ale mój mējachmo j tola hubjenštwa došč, došelž dyrbjachmo j šo pschezo w lěšach džeržecz, a tak někotru stopu podarmo ščinicz, hdyž krajinu nješnajachmo j. Njerědko widžachmo j jatyh naspjet wješcz. Škóždy ras, hdyž cžrjōda jatyh psches nětajtu wješ cžehnješche, dha šo stari a mšodži se žerdžemi a i widkami wobronichu, so bychu kēžbu na jatyh dawali. Mój pať šo pschezo bóle na boku džeržachmo j, so njebychmo j njetrjebawšchi ludžom na woczji šchłoj.

Běchmo j pať junu jara špróznaj a šlōdnaj, jako k wulkemu wješelu nětajtu holanštju wješ nadešdžechmo j. Twarjenja běchu wšchitke po rjadu twarjene, ale na wšchitkich bě widžecz, šo běchu jeno nathwilnje sestajane, a šo potajšiti wobydlerjo hewaf druhdže bydlachu. Školowokoło wšy stejachu jara wjele wosow se žitom. Žito pať w mēchach njebě, ale w šudobjach se šchmrēkowane šforh.

Mój šebi nětko radžachmo j, hacž bychmo j do wšy šchłoj abo niz, hacž tam šlōncžnje tola došdžechmo j. Ludžo šo trochu džiwachju a šo naju praschachu, i wotkal šmōj. Za šo pschi tym šašo ša Šolafa wudawach, a woni mi to wěrjachju, wošebje došelž móžach jim někotre hašy we Warschawje pomjenowacz, kaž šamjenitnu oleschnizu a tak dale. Za we Warschawje mjenujžy žyle nješnaty njeběch, došelž běch tam i wojakom stal, jako běšche šakšti kral tež pólski wjelwōjwoda. Tak mi ludžo wěrjachju a dachju namaj tež jēdže. Krajina, w kotrejež nětko běch, bě ruska Šólsta a ludžo tam tehdy wjele luboscže k Rušam njemējachju. We wšy mój tež psches nōž wostachmo j a ništo namaj to njewobarasche.

Me na druhj džen naju tola šašo štrōžele pscheklapnychju a mój mohłoj pschi tym žiwjenje šhubicz, hdy bychu burjo tak pschewěrnj njebyli. Tak pať běchu woni runje tak šastrōženi jako mój.

Mōžesche hižom wokoło pschipošdnja bycz, jako tu šamu drōhu, po kotrejež běchmo j mój šem pschischłoj, jedny derje wobronjenny mōdny ruski pēschť šem do wšy šahašche. Někotři i tyh mjenje štrachoscžiwych burow džechju jemu napscheczjwo a jeho powitachju. Wojak pať i bšyřkotatym wokom wokoło šo pohladny a rjekny: „Potajšim jowle waš namašam; tu šče šo wy šchowali se šwojim žitom, a my wojazy wascheho zarja dyrbinny hłōd cžerpicž! wy šče prawi poddanjo! Šchto budže wjelemōžny zať prajicz, hdyž tajkule wēž šhoni?“ Takle rēčesche wojak, mješ tym šo burjo wokoło njeho stejachju a jeho prošachju, šo dyrbi jeno žadacz, šchtož sechže, wšchitko chžedža jemu dacž. Woni džeržachju

jeho mjenujžy ša nětajtu ordonnanzu, tehōbla mējachju tajki štrach psched nim, myšlo, šo hiščezje wjele tajkich wojakow šem pschiczehnje. Bychu-li mudrišchi byli, wubichju naš wšchitkich štyoch je wšy won. Wojak nětko pschikasa, šo dyrbja na mēščze dwe wowzy šarēšacz a pschihotowacz; a to šo jara špēšchnje šta. Šotom hacle wobrocži šo wōn na naju a cžinjješche, jako by šo runje na naju dohladať; praschješche šo tež ša našchey domišnu a wo našchim puczju. Mōj šo tež jemu ša Šolafow wudawachmo j, pschi cžimž šo wōn trochu pošmja, jako by namaj njewērēk. Š šělbu na ramju wōn nětko po wšy šhodžesche a tu a tam nětajtu malicžtoscz šobu wša, mješ druhim tež dwaj mēščkaj, i kotrejuž šonje žerjechju. Ššchi tajkim tu a tam pschethodžowanju pschidžje wōn napořledku šašo na mēštno, hdyž šo tej wowzy pjeczēsčte j, a šhdže šo k jēdži. Šēdž jemu njemōžnje šlōdžesche, a wōn tež namaj kōždemu wulku cžascz poda. Šbytkne mjašo pať štyka do teju mēchom.

Šako běchu naš wokoło popořdnja ludžo na šhwilu wopušczěžili a my šhwilku šami, rjekny wojak na jedny ras k namaj, šo dyrbinmo j šo jeno na njeho špuščczecz a ša nim hič, došelž chže wōn tež runy pucz do Šólsteje. Tajka pomješcz naju njemōžnje šwješeli a mój jemu šlubichmo j, šo šo jeho wjedženju domērjmo j. Na to wša wōn tu pjeczēš na ramjo, krocžesche se wšy won a mój i nim. Ludžo drje trochu se špodžiwanjom ša nami hladachju. Běchu pať šnano tola wješeli, šo wojaka tak rucže wotbudžechju, a njepokožichju nam teho dla ničjo do puczja. Ššchi pošlednim dworje pať šastachny a naju wjedžer šo nuts poda. Šospodať da šo nam mjeda napicz a praschješche šo po dalšchim žadanju. Duž pocža wojak, šo šebi wōn jeho kožuch šobu wošmje a tež něšchto drugeje wšchēdneje drašty a šo jemu ša to šwoju wojerštu draštu a brōš da. Burik drje jara šišako woblicžo cžinjješchesche, ale došelž jemu wojak praji, šo je to nušne a wōn to bješ wšcheho šomdženja dacž dyrbi, dha wōn do teho šwoli. Dołho tež njetrajješche a wojak bě žyle jako bur šwobletany.

Tak wustupichny i domu a nowy pscheczěl naju i nowa napominašche, šo dyrbinmo j šo jeno jemu domērēcz, došelž je tu wōn wšchudžom šnaty, ale šo dyrbinmo j špēšchnišcho štupacz, došelž šo k wječorju bliži a došelž je přenje pólske mēštaczto hiščezje wōšom hodžinow šdalene. Nětko wōn namaj šjewi, šo je tež cžēlanž jako mój, ale šo je šo rusku wojerštu draštu jeno tehōbla woblekł, šo by lēpje psches kraj pschischol. To běšche šo jemu tež wjele lēpje radžiko, dnyli namaj, hacžrunje bě tež bóle po pobocznyh puczach šhodžik, tak šo tola njeby wopravdžitym ruskim wojakom do ruki padnył.

(Pschichodnje dale.)

Ši kšchize.

Šowjedaničžto po podawku je Ššerbow.

(2. pokračowanje.)

Š tym bu jeju rošmōkwa pschetorhnjena, pschetož heržy počachju piřšacz a Šan nastupi rucže i Šertu. W horbyh a hrubym Šurju šo wšchitko pyřješche, šhrabny přenju lēpschju holžu a šrjedž toka lētajō kaž džiwj štoršasche, tak hušto hacž šo hodžesche, Šana, šo by jeho porašył. Šo šchucžy šhwatachju holčata k šhōdej i bojoscžju, šo mješ hōlzami puři nastanu, plōšchjwje šo wohladowachju, tak šo Šan a Šurij popadnjeta j. Me runjež bě přeni tež hnēwny, bě nad šobu tola i šnjēsom došč a praji: „Wostaj mje napořoj, abo šhonišch, šchto šym!“

„Šchto šy, njetrjebam hacle šhonicž, — bojašny kaž šruwar!“

Šana tajke hanjenje pschēde wšchēmi žalostnje palešche, najškerje budžišche Šurja šhrabnył, njebudžišche-li ryčtať, wot holčatom šawōlany, jeju rošriřak se šwojim: Šólžy, cžincže šōnz, hewaf Drušy běchu hadrijj pschipoškuchali a cžakachju jeno na šdobnu

pschiležnosć, Surja prawje pozpbač; radži budžichu Zanej na njeho pomhali, hidžachu džě jeho s wjetšcha. Těhodla pschistupichu někotři k Zanej a džachu: „Čěhodla nejšy jeho swjerhał, bychmy či pomhali. Nětko njepschestanje sa swadu jěč; ale njebój šo jeho! Seli tebi šašo klubu čžini, myrńi jeho, šo šo jemu mješ woczomaj šašwěčži.“

San jim wotmolwi, šo tamón haŕle teho hódny njeje, šo by šo někał s nim wonjedžak. „To drje mašch prawje, njebudžesch pał šebi tola wot teho njeczěšaneho čžlowjeka hańbu čžinicž dacž. Wěč nam, je-li kručže napschecžo njemu njewustupisch, budže hišchěže wustudlišchi.“

Surij našdala šfelenju pschihladowasche, potom popowjeda s herzami, sawoła Wjenkež Hertu na pschipicže, šaplazny s rukomaj — herzy šahraču — wón šapocža hnydom, Šana wuřměchowajo, rejwacž a šrašy dobrowólne do šhopizy hólzow, kotřiž tam s Šanom štejachu a šaherjeka na nich: „Prjecž jow, ja rejwam!“

Kručže škocži Wěkež Šandrij sa nim a sawoła: „Šcho dyrbi to rełacž? Štej, hólčže!“

Surij pušchči Hertu a popadny Wěkež Šandrija sa laž. Nětko našdala haŕle prawa mjermjeńža. Šolčžata čžěčachu po šthodže dele, hólčžata běchu wšchitzy w kuli. Někotři pomhachu Šandrijei, někotři, kotrymž bě šylny Šandrij pschecžiwny, Šurjej, někotři hrabachu sa tym a sa druhim. Na dobre šbože pschidžže šašo ryhtar na nich a pschitafa jim: Šólzy, pschestańčže, hewal je reji kónž a pšćželu tych, kotrychž šhribjet šwjerbi, na něktre njedžele do pjeńkow.*) Š tym buchu hnydom rošlacženi, njewoteńdžechu pał tón krocž s tał lohkim kaž priedy. Ryhtar bě šhonik, šo je mješ Šanom a Šurjom hadrija našdala, pschiporucži, Šurja šo bojo, šo ma Šan hnydom s piwa hieč.

Ryhtarjej šo štajecž, by podarmo bylo: duž šaplacži wón šwoje piwo a woteńdže bjese wšcheho wotwlačowanja. To jimašche jeho šurowje, šo dyrbjesch wšchitko wutunkacž, hacžrunje bě jeho pschecžiwnik na žylej harje wina; šo budže šo wo nim po žylej wokolnošći powjedacž, kał je wot ryhtarja s piwa wuhnaty. Šdnyž domoj pschidžže, běšchaj nan a macž hižom lehnycž, duž džěšche tež do loža. Njemóžesch pał wuřnyčž, pschetož špominanja na minjene podawki šhodžachu jemu njemotanje we hłowje. Tał ležesch bjese wšcheho wotpocžinka na dvě hodžinje, potom haŕle šaja jeho njepokoyny špar. Dychachu a traschachu jeho njeměrne šony. Surij lětasche a štakasche psched nim jako někałki šly duch, štoršasche, čžahasche a dajesch jeho. — Šano, hdyž jeho macž sawoła, bě hišchěže jara špřozny a prajesch: „Macži, prawje hubjenje mi je!“

„Nječasch dha štanycž?“

„Šo šhwilzy pschidžu, macži.“

Hdyž do jstwy dóndže, widžeschaj drje šarschej, šo je do woczow čžičže štorhany, dokełž pał běšchaj wot džowki wo wšchěch wčzerawšich pobeńdženjach škyšchakoj, njeprašeschaj šo Šana ničžo, šo byšchaj jeho s nowa njerudžiloj. Wlyšlechaj tež, šo to ničžo dale na šebi nima, byrnjež šo hólzy mješ šobu potorchali, wšchał bě šo tuto wjaz krocž štało. Ale Šana bě tón podawł hkluboko šajał, njeměr a hněw we nim šbudžil a psches husečičše špominanje na pschecžěpjenu šchimbdu šatorjenil a štajnu hórkošć w jeho wutrobje šplodžil. Najhubjensche bě, šo šwoju njepokoynošć psched šarschimaj a druhimi, kotřiž derje s nim mēnjachu, tajesch, a ničžo njepřytowasche pschecžiwno šwojej polhmurjenošći; wjele bóle kěžbnje na tych poškuchasche, kotřiž na Šurja šwarjachu a jemu kleški nošchachu, kotřiž jemu radžachu, šo by kručže a mužnje napschecžo njemu wustupował a jemu Hertu njepšchepuščěčil.

*) Prjedy dyrbjachu tajzy, kotřiž njeběchu wjele šawinyli, město šo bychu we kłódže přšdní byli, wo dnjo knještwu drjerwo šakacž, abo nětajte druge džělo šastacž.

Nunje tał njeshadowasche šo tych, kotřiž jemu nowinki wo Šercže pschinoschowachu a wšchitke jejne šłowa šašo dopowjedowachu. Duž bě šo Škalez Šan po čžaju čžičže pschemēnil. Šeho rjane woblicžo bě šhětrje špadnjene, jeho prjedy tał mērnje a pschecželnje pohladowaze wošo šapasche husto s hrošbnym wohnjom. Prjedy wšchudžom witany bješadnik, wostawasche nětko, kaž by šo šam ludži bojał, šo mohł šo se šwojim nutšlownym hněwom našadžowacž. — A ludžo? Byrnjež wjedželi, šo šo we nim hori, pschipołožichu rad hišchěže šchěčěptu. Dokełž pał Šan do towarštwow njeshodžesch, njeseńdže šo s Šurjom nihdže; duž njemóžeschaj šo wadžicž. Šeho šhory napohlad drje šarschimaj, wošebicže macžeri, štarošć čžinjesch, ale wboha njemóžesch wot njeho šhonicž, šcho jemu pobrachuje; dokełž šo wón hańbowasche, jej šwój njepokojsjemicž.

(Pschichodnje dale.)

Wobrasč s pschichoda.

Šsynk: Měr šwonja, měr do kraja krocži,
Njej, macžerka, to wješele?
Šcho šdychujesch a trějšch wocži
A nimašch šhěrlušch radošće?

Macž: Ty šhrotka! měr drje haj šwonja,
Mi je kaž nanej k pohrebu;
Wón wosta, jeho běh šo škonja
We zušbjě tam na bitwišchěžu.

Šsynk: A nej Wóh jeho nam dał šašy,
Ach njepłacž, wšchato ja šym twój;
Ša wuřpěwam čži dobre čžrašy,
Wóh luby pał nan budže mój.

Macž: Dóž dawa Wóh na polu kłošy,
Tež mój hłód čžěčpicž njebdžemój;
Šhlěb ma, šchtóž džěla a šchtóž prošy —
Šój šo mnu, šhynko, še mišči pój!

Wšchelake s bliska a s daloka.

— **Pschichodne šerbške šemšenje w Draždžanach** budže njedželu Šatara, 14. mēřza. Šubi Ššerbjo čžyli tych šwojich, kotřiž šu w Draždžanach a wokolnošći, w prawym čžaju na to kěžšlownych čžinicž.

— **Tajlich jatych, kotřiž běchu čžěžto šranjeni** a nětko psches šwoje šranjenje wjazy šhmani nejšy, wojeřtu šklužbu šastacž, w tym tydženju němške šhěžorštwu a Šranzowšta wumēnitej. Wot naš šo tam 1800 Šranzowšow wrócža a s Šranzowškeje pschidžže jich 800 němškich něhdušchich wojakow. Š teho je jašnje widžecž, wo kał wjele wjetšcha je ličžba Šranzowšow, kotřiž buchu wot naš šajatych.

— **W Draždžanach** je šo mēštno šažožiko, hdyž je powješć doštacž wo šranjenych wojakach 12. a tež 19. armeekorpsa. Šowješć móže šo doštacž wo tajlich, kotřiž šu šo we wojeřškich lazarethach, kaž tež w towarštwownych lazarethach hojili a šastarali, a šo tež rošjašnenje dawa, hdyž šu pschišchli po šwojim pušchčenju s lazaretha. Šaprašchenje móže šo štačž psches te šnate čžěrwjene pošne šhartki a maja šo adreššowacž:

„Auskunftsstelle über Verwundete.

Dresden = A.,

Marienstraße 17.“

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z, njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

↳ Sserbske njedźelske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu šobotu w Šmolerjez knihiczišcežerni w Budyšinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Njedźela Lätare.

Jan. 11, 32 — 46.

Póstny čas, srudny čas — a tola so do srudneho časa pruha radosće a nadžije nuts šwěczi. Tak w póstnym času njedźela Lätare (t. r. Wjěšel šo!) je šwojim wubudženjom „Wjěšel šo!“ A tole Lätare klineži do čěmnosće šmjercze pschi rowje Lazarušowym, hđžež Šbóžnik šwoju jutrownu móz wopokasa.

**Tón mištr je tudy — naše Lätare
w póstnym času.**

Wón je

1. pscheczel doma,
2. troschtar srudoby,
3. pschewinjet šmjercze.

1. Jesuř je najlěpschi domjazny pscheczel w Betaniji; ale pschi tym wschēm kšičiž, nusa a šmjercz nimo doma njedže. Šotšje jeho wolatej jako praweho pomocnika a šekarja. A tola šmjercz pschindže, hacžrunje stej póšlalej. Šmjercz bóle khwata hacž tón Anjes. Čezke bēchu to hodžiny ša tej šotšje, tak tež ša naš, hdyž šo praschamy: „Čžehodla?“ A tola dnyrbimy šo w tych štyšknimych hodžinach džeržecž teho najlěpscheho pscheczela. Wón po šacžu posdže pschikhadža, ale jeho hodžina je ta prawa; wón je šwětlo a šwětlo do čěmnosće. Wty husto došcž jeho pucže njerošymimy; ale khodžicž mamy po nich, niz

khablacž w doměrjenju k jeho mozy a lubosćzi. (Šcht. 32.: Anježe, hdy by ty tudy byl, mój bratr by njewumrjel.) Wšche wschittlich šdychowanjom a morkotanjom njeh šteji wěra do jeho mudrosće a lubosće. Š Marju pošydnimy šo k Jesuřowymaj nohomaj: Tvoja wola šo štań!

Tón pscheczel pola naš wostanje; njechamy tež my pola njeho wostacž?

2. Tón pscheczel budže troschtar. Šmjercz wulku srudobu pschinješe. Ale Jesuř šaplaknu, to je krotke šlowo a tola w nim leži telko zunjosće a miłosće, lubosće a šwěrnosće, šobucžetpjenja a troschtowanja. Wón našču bolosć lěpje rošymi hacž žadny druhi; ššto by byl Šbóžnik k šamjentnej wutrobu? Jeho šobuplakanje troschtuje, dokelž doměrjenje šbudžuje a pošylnjuje. Jesuř hłubje widži: wón widži pschicžinu šmjercze: hrěch, a šezěhwki šmjercze: tlače; wonej šo tež jemu bližitej. Duž šo wón w duchu roškobi. (Šcht. 33.) Ale wón tón troschtar wostanje (šcht. 40.): w srudobje, nad srudobu, pschi srudobje Boža krašnosć. A hđže je twój troschtar? Čžlowšy troschtarjo naš husto hłubje do srudoby pschinješu, wón pał pošbēhuje nad srudobu. Wón njewidomny k bokej šteji, šnaje najhłubšču srudobu, hlada do hłubošeje wutroby. Domēt šo jemu; wón ma myšle mēra, wón ma tych šwojich hišcže lubšcho (šcht. 35.: tak je wón jeho lubo mēl!). Ty šy troschtowany, hdyž mašch tuteho troschtowarja k bokej.

3. Wón je pschewinjet šmjercze. Na mēštnje šmjercze šjewi šo móz žiwjenja. Šajša to džakna modlitwa: šyn

Boži i polnomožu Wótza (sht. 40.)! Kajki to štut!
 Khrystuſowe ſłowo žiwjenja wobthowa dobyče (sht. 44.).
 Kamjenje ſrudoby dyrhja prječ, ničžo njeſmė dželicž wot
 ſerſchtu žiwjenja. S Khrystuſom dobywa ſchesczijan nad
 ſmjerczu a nad rowom (1. Kor. 15, 55). Ssmjercz je
 ſpanje, mormi ſu žiw, woni wuńdu (sht 44.), wėriſch ty
 to? Junu tež płaczi nam: „Wiſchtr je tudy a tebje
 wola.“ Hamjen.

Mój dobry džěl.

Wój i Marju i Seſuſej, o duſcha,
 Sso poſny jemu i nohomaj;
 Džel dobry wuſwolicž ſo ſłuſcha,
 Duž Khrysta rėczi poſłuchaj;
 Wón dama manna njebjeste,
 To nihtó wſacz czi njemóže.

S nim ſwėruj ſo pſches žiwu wėru,
 Budž jeho ſwėrna njewjeſta,
 Dha i hoſta ſwėta pſchińdzecſch i mėru,
 So hižom tu maſch njebjeka;
 Wón na wutrobje noſy cze,
 D kajta tebi ſbóžnoſcž keže!

Maſch Seſuſa, o ſchto chzeſch wjazh?
 Wón je tón džěl, kiž nuſny je.
 Sšto pomhaju czi ſeńſte ſchazy,
 Hdyž bjeſ njeho ſy na ſwėcže?
 Hrečh, hela, ſmjercz ſu twoja miſda,
 Sſy žiwu tu bjeſ Seſuſa.

Je wón twój džěl, dha w ſwėtle khodžicſch
 Na jaſnych honach ſbóžnoſcže;
 Tež w horju jeno ſłódkoſcž ſłódkicſch,
 Hdyž Seſuſ, twój troſcht, i tobu dže;
 A ſy-li khudy, we nuſy,
 Slaj, w Khrystuſu ſy bohaty.

Haj, Seſuſ mój džěl wuſwolenty
 Hacz do wėcžnoſcže wostanje;
 We nim buch wulzy wobhnadženty:
 Wótž jako džecž o pſchija mje!
 Duž Seſuſa ja njepuſhcžu,
 Hacz póńdu junu i žiwjenju!

K. A. Fiedleſ.

Sdychnjeńcžko.

Wsmi mje, Knježe, pod ſchidło,
 Hdyž ſo njebjio ſamrėcžuje,
 Czežke bije njewjedro,
 Wóiny ſmny wıchor ruje;
 Wod ſwoje mje ſchidło wsmi,
 Mi ſo ſtyſhcže we duſchi.

Wsmi mje, Knježe, pod ſchidło,
 Doniž nóž ſo njerosjaſni,
 Njebjio i nowa módrı ſo,
 Rotrež ſłónzo mėra kraſni;
 Wsmi mje, Knježe, pod ſchidło,
 Njech czaſ rjeńſchi wrėczi ſo!

K. A. Fiedleſ.

Či lėta w Ruſkej.

Hiſtoriska originalna powjeſcž i Napoleonowych wójnaw.

Spıſał M. A. Kral.

(9. pokračowanje.)

Tak kroczachmy dale, hacž ſa něotre dny do pólskeje wgh
 pſchińdzachmy, hdžež bė naju pſheczel trochu ſnaty. My ſańdzachmy
 do krocžmy a žadachmy kóždy ſchleńcžku palenka. Šhromadženi
 burjo tu woſebje na naſ njekeđžbowachu, ale ſo mjeſ ſobu roſ-
 rėcžowachu. Potom ſtorczi mje nowy pſheczel do ramja a praji
 ke mni: „Gladaj, tam teho muža w ſchėrej draſcže ſnaju, to je
 wėtrnikar je wgh, ja chzu ſo jemu póſnacž dacž. S tym wón
 ſtaže a i wėtrnikarjeje pſchıſtupi, kiž jeho na mėſcže ſpóſna. My
 ſo bórſy dorėcžachmy a wón do teho ſwoli, ſo móžachmy pola
 njeho wostacž. Wórſy pał ſo wopokaſa, ſo wėtrnikar ſam ſa ſebje
 wjele i jedži nima, wjele mjenje ſa naſ tjoch; duž ſo ja roſ-
 žohnowach a ſwoju nohu dale naſtajich, ſo bych ſterje a lėpje do
 Waſchawy pſchıſchoł.

Hižom dawno bėch ſažo pſches rėku Bug pſchecſchoł, pſches
 kotruž bėchmy tež won czaſnyli; a to hiſhcže mój poſledni pſche-
 thód pſches tu ſamu rėku njebė. Wono pał je derje, ſo cžlowjeł
 ſwój bližicſi pſchichod njenaže, hewał by wėcže druhy jara nje-
 ſpokojny był.

Nėtko bė hižom najrjeńſche nalėcžo, a moje pučžowanje dolho
 tał wobcžežne wjazh njebė, kaž bė to w ſymje bylo. Wėgh bėchu
 drje tu hiſhcže khėtro ſchėrofe, ale mjeſ nimi tež pſchezo ſažo wgh
 nadeńdzecſch, hdžež mi ſa dobre ſłowo lubjerady kuſt žyrobny poſti-
 cžichu. Pſchezo bóle bližach ſo pólskej ſtolizy, i mėſtu Waſchawje
 nad Wiſłku. Wot tudy chžych ſo potom domoj podacž. We
 Waſchawje bėch trochu ſnaty a móžach tu ſterje nuſnu podpjeru
 ſa dompučž doſtacž. Tak ſebi ja i najmjeńſcha myſlach. So bė
 ſo we Waſchawje mjeſ tym tež wſchıtto pſchemėniło, to ždny
 njewjedžach.

Tak pſchińdzecſch ſbožownje do Pragi, ſchtož je twjerdžiſna a
 pſchedmėſto mėſta Waſchawy na rańſchım brjoſy rėki Wiſły.
 S Pragi wjedže drje dołhi móſt pſches rėku do Waſchawy, ale
 tał móžach pſches njón pſchėńcž, hdyž wſchudžom wojeńſke ſtraže
 widžach? Ale tež i temu dopomha mi ſbožowny pſchıpad, kotryž
 hnydom nałožich. Pſches móſt pſchińdže runje wós i dołhimi
 khójnami abo twarſkim drjewom, duž ſo khėtje i woſej pſchıdach
 a nėkajki ſchtrıł twjerdſcho ſepınach. S tajkej leſcžu pſchėńdzecſch
 nimo prėnjeje ſtraže a tež ſbožownje do Waſchawy. We Wa-
 ſchawje pał žadny Polak wjazh njebėch, ale dobry Saſja. Polazy
 bėchu něhdy i nami ſjednoczeni byli a duž mėjachu hiſhcže kuſt
 ſtareje pſchıwiſliwoſcže i nam Saſjam.

Nėtko khodžach po mėſcže a wopytach tu a tam pſhecžela abo
 druheho ſnateho mėſhcžana, a tał mi něotryžkuliž pólski ſlėbornıf
 do móſchnje padže, a ja žaneho hłoda wjazh njecžėpjach. Rózne
 bydło mėjach na jenym kuble bliſko pola mėſta; tu bėch prjedy
 jał wojał dlėiſchi czaſ ſtał a potajkim i hoſpodarjom ſnaty.

Tak nahromadžich ſebi něſchto tolerjom, nakupich abo napro-
 ſyčh ſebi tež lėpſchu draſtu a počach ſebi na wotſalhicže myſ-
 licž. A temu pał nėkajki paſ trjebach, ſo bych ſterje a lėpje bjeſ
 ſadžėwka domoj pſchıńcž mohł. Tehodla džėch jedny džėń na
 hród Waſchawſkeho komandanta a proſchach jeho wo potrebnje
 piſmo. Sa tež tajki paſ doſtach; ale to bė jeno paſ ſa runu
 ſmuhu domoj, chžych pał piſmo mėcž, na kotrymž tež ſtejeſche, ſo
 ſmėm ſo na dróſy jał wojał ſadžėzecž, abo ſo dyrhja mje ludžo
 kóždy czaſ darmo hoſpodowacž a mi tež jedže dacž, i najmjeńſcha
 ſa ſapłacženje. Proſchenja bėch wutrobnje ſyty a mohło ſo mi
 i nowa njerėdło tał ſeńcž, ſo, bych-li hdže pſchenozowacž chžyl,
 bychu mi ludžo pſched nožom durje ſacžınili a ja mohł mucžny a
 lacžny wontach ſtacž. Tajki paſ bė woſebje w pólskich krajach

nuijny, pschetož wot Warschawy hacž na němske mjesty je hiščeže dołha žmucha. Spodny paša bě wulki pólski wopon wucziščežany, běly worjoł. Nětakja mudra hłowa bě mi tu radu dała, so dyrbu se žwojej naležnosću t ruskemu měščezaniskemu komandantej hič, pschetož tón mi tajki paš da, kajkiž trjebach. A tale wěž mi we hłowje khodzješče, a tola bě to nješbožowna myšl, kiž mje i nowa do strašneho nješboža pschinježy.

Psihi tajkim žwojim wofoło khodzenju nadeńdžech tež něhdy čyrjódku saksonskich wojakow na hašach we Warschawje; na jich módrej draščje jich spósnach, so žu woni wot regimenta prynza Antona. Wly žo do rěčow dachmy a pschi tym nashonich, so žu woni tež psches nješbožowne podeńdženje jako jeczi do Warschawy jacžerjeni. Ale jim žo po sdacžu derje džěšče. Žedyn wot nich bě pjekar a duž bě wón dobre džělo w ruskej wojeřskej pjekarni dostał. Tež čzi drusy tijo běchu žo sa pjekarjom wudawali, a tak wschitžy schtyrjo sa ruske wójsko khlěb pjeczichu a mějachu žwoju dobru mřdu, móžachu tehodla tež mi něšto pólskich kroschow žobudžělicž. Tež jich ja wo radu praschach w naležnosći žwojeho pučžowaniskeho paša, a woni mi wschitžy radžachu, so tola khroble njebych t ruskemu gouverneurej schol, dokelž mohło to sa mnje slě wupadnyč. Róždy chžyšče mi rubjel dacž, hejjo-li tajki paš pschinježy. — A tola džěch na druhi džěń do hroda ruskeho gouverneura, runjež mi to wschitžy wotradžachu.

W pscheddworje hroda žedžješče młody offizier na kamjeńtnej ławžy a wohrjewajšče žo na žłóncžku. So mnu pschińdže hiščeže jedyn druhi wojak, kotryž pał chžyšče do Ruskeje. Offizier na ławžy namaj praji, so dyrbimoi woczafacž, hacž ordonnanza pschińdže, kiž by naju generalej wosjewila. Žo khwili wona pschińdže a buchmoi teho dla generalej se žwojej naležnosću wosjewjenaj a dostachmoi poručnosć, žo na druhi džěń wofoło 10 hodžin sažo na hrób podacž. To powjedach žwojim schtyrjom towaršcham a woni t temu t hłowu tschajechu, prajizy, so žu to sa mnje powlecžene pašle.

Tak pschibliža žo druhi džěń — po mojim sdacžu bě to jena žrjeda — a mój stejachmoi w prawym čašku sažo na dworje gouvernementa, a sažo žedžješče tónšamž młody offizier na ławžy we žłóncžku. Žako bě naju ordonnanza generalej wosjewila, buchmoi psched njeho wjedženaj. Gouverneur stejješče we wulkim salu a měješče walčł pišmow pod pažu. Žako běchmoi jemu žwoju naležnosć rospowjedaloj, dosta drje tamny žwój požadany paš a móžješče žo bjes sadžěwka domoj wróčicž; tola mój paš general hñěwnje šhrabny, jón rostorha a na semju čzižny, mi pschiwołajo: „Ty požoł saksonski; ty žy Moskww pomhał palicž, ty dyrbišch ju tež jažo twaricž pomhacž!“

Nětk tu stejach nastróžany psched nim a chžych jeho prožyč, wón pał saklinkota a nuts stupichu tjo kafatojo. To bě njeluba wobrada. Rosafatojo mje šhrabnychchu a wjedžechu mje jako jateho na twjerdžijnju Praga. Tu a tam žo na hašach wohladowach, hacž žane durje abo wrota woczinjene nježy, so bych žnano do nich sakocžicž mohł a žo we twarjenju šhowacž. Ale to njeńdžješče; kosafatojo mje twjerdže džeržachu. Žako sažo psches Wižlu džěchmy, bě mi, jako bych na měščje do wody škocžicž dyrbjal, dha bych tola wot wscheho hubjenstwa wuřwobodženy był, kiž mi w pschichodže hrožješče. So dyrbjach sažo tón dołhi nještrahny pučž do Moskwy čzahnyč, to mi do hłowy njechajšče, pschetož tam ničeho dobreho woczafowacž njebě. (Pschichodnje dale.)

Ti kščiže.

Žowjedacžito po podawtu se Ššerbow
(3. pokračowanje.)

III.

Žerty dla bě žo na piwje tajki hołł stał, jej pał to žanu škaroscž a bojosć nječžinjješče, wona bě prawje wježela; pschetož

wulka čžescž bě žo jej staka! Dwaj běšhtaj žo wo nju torhałoj a jeje dla žo pschekorikoj — Žibšhez Žurij drje je hruby žamo-paschnik, ale tola wožebny burški žyn — a Škalez Žan, t kotrymž by kóžda holza žmjercž rada šchka — ani njerejwa, hdyž t njej njemóže! — Šak dyrbja jej wschitke druge holčžata jejne šbože šawidžecž! Šaj, tajki piwny wjecžor njebě hiščeže widžala, radošnišchi pał žo myšlicž njechodžješče! Ša drugi džěń rano njemóže-iče docžafacž, so by žo krumom nadawalo, so mohła macžeri rospowjedacž, kajku čžescž je měla. Žedom bě hróžž šawrjena, pschiběža t macžeri a počža: „Šy hižom žlyšchala, macži, šchto je žo wčžera na piwje podalo?“

„Nježym; šchto dha?“

„Najprjedy šwadžišhtaj žo Škalez Žan a Žibšhez Žurij, dokelž chžyšhtaj wobaj so mnu rejwacž; drusy měščachu žo do njeju, a tak žo tam khětro počahowachu. Psihi tym čžeknychchu wschitke holčžata dele — ja jeno tam wostach, mi žadyn ničžo nječžinjješče. Šchto wě, tak by wuščł, njebudžišče-li ryčhtat pschišchoł a jich rošehnał. Šchłoda! Šo by žo ničžo wjazy nještalo, wuhna Žana domoj. Najebacž teho! Nježym ani w jenej šchtucžžy žedžecž trjebala. Šaj, wčžera je tež Šerkez Šandrij so mnu šchoł, kiž je mje huřto dosčž hłupu, hordu ławku mjenowal.“

Mjes tym so měla macž njerosomnu, ja holej čžescžu łapazu džowku rošwucžicž, prajješče: „Nó, nježym tebi rěčžala, so smě-jesch nawoženi dosčž a so budža žo wo tebe torhacž, byrnejž našče kublo male było? Budž jeno mudra, njeměščej žo do hólčžazych šwadom, budž se wschěmi pschecželna, njeroshñěwaj žebi žaneho. Žotom džě móžemy žebi wuřwolicž, kotryž žo nam naj-łěpje lubi.“

Wo wuřwolenju wschaf Šercže wjazy čžinicž njebě, jej žo to najłěpje špodobajšče, so chžetaj ju dwaj wožebnaj hólžaj měčž a to jedyn tak rady kaž drugi, so jej tajke šbože ludžo šawidža. Šajku šrašchnu hru hraje, na to njemnyšješče; lohłosmyšlena jědžješče jeno sa tym, wot čžehož čžescž psched druhimi woczafowajšče. —

W počže hafle počžinasšče, po něčžim žwoje njemudre šadžerženje špóšnawacž. Žurij pschikhadžowajšče čžasto na bjeřadu, ale Žan njeda žo ženje widžecž. Šercže žo někotry džěń po nim štyřkasšče a bě wježela, hdyž Žurij nješpschińdže abo wo hospodařštwje rěčžo t nanej žo lišččješče a ju na pokoj wostaji. Šaj, druhdy woběhowajšče ju šyma, hdyž widžješče, t kajkim špodobanjom nan jeho leštnym rěčžam a mudrowožym žłowam pschipožłucha.

Š woprědka bě žo Šerta t tym špokojila, so Žan po něčžim na pschecžerpijene wohañbjenje šapomni a so budže žo potom runje tak t njej šnacž, kaž hdy prjedy, ale hižom běchu jutry nimo a wón žo hacž dotal pošafal njebě.

Žunu trjechi žo njenadžizy t nim a porokowajšče jemu, so žo widžecž njeda. „Čžemu dyrbjal t wam khodzicž? Ššnadž so by žo Žurij do mnje dacž mohł a so bych był potom kaž wjelł, sa liščku do pjeńtow póžłany. A psched Žurjom mojedla khěžu šamčacž njebudžecže, je džě tola pola waš, kaž ludžo powjedaja, pjeczeny a warjeny!“

„Ale Žano, njewěř jeno šlym hubam wschitko.“

„Wěř abo njewěř, wscho jene! Š macže wjele na mnje šwarjecž, hdyž wón t wam pschińdže! — Njemnyščže, so ja wo tym njewěř, ludžo žebi wschitko wotpožłuchaju!“

Ša to chžyšče Žan woteńčž, Šerta pał rjekny: „Budž prošchenty, woczafł hiščeže khwili.“

„Šchtož chžesch mi prajicž, praj khěťšje, nimam wjele khwile.“

„To wěščže Žurij tak rošnoschuje, so na tebe šwarimy, chže najškerje, so ty t nam wjazy pschišchoł njeby. Šawěščže, ja jeho wuřtacž njemóžu. Wot tebe nježym ani jeneho njerjaneho žłowa

rjekla. Seli su knadz naschi neschto pifnyli, — ja njejšym niczo tajke klyschata — dha su Surjej jeno po hubje reczeli.“

„Tajke by ty mi husto swonika, ale ja tebi niczo wjazh nje= wěrju. Doniz njewohladam, so wo tamneho njesdalujesch — a njeslonju, so jemu k roshymjenju dawasch, so wo nim niczo wje= dzecz njechasch; prjedy njeschecroczu wasche durje. Tebi wo modlicz njesechzu. Surij pať, je-li kže a kleski wo mni rosscherczecz njeschestanje, nashoni, schto ja šym.“

„Mój Božo, to tebi šlubicz njemóžu, mam psched nim šmjertny strach! Wón mje sarasch, pytnje-li, so wo i dobrej wolu psched nim khowam. Ty njewěsch, kať móže wo wón rosslobicz“, tať wotmolwi jemu wona płaczizy.

San bě wo i woprědka na nju wutřchast, nětko pať bě jemu wboheje žel, duž rospowjeda jej dobrocziwje, kať ma wo sadžerzecz. Šslubi jej, so chze šam Surja i jich domu woczšichczecz, žadasche wot njeje jeno, so by maczeri a nanej prajika, so njedhribitaj jemu tať hořdowacz.

„Ně, Sano, njech wschitko je, kať je. Njecziť tež ty niczo napscheczwo njemu. Ššym šebi hižom dawno na to myšlita, budu wuja prošecz, so by jeho do wojakow wubrať — potom budže nam wschěm je schije. A hdyž chzesch k nam pschińcz, wotpaš šej to tať, so wo pola naš njetrijechitaj. Wjer wo psched nim na kědžbu, so czi nētajku schiwdu njesczini.“

„Njeměj žadyn strach, njeboju wo jeho, njech jeno pschińdže!“

„Budž prošchenty, dži jemu i pucza, njewěsch, kať njeczěšany wón je!“

„Nó, mojedla! šminu wo jeho, hdyž budže wo hodžecz. Wo= lēje pať mi na schiju, potom tež šhoni, so wo jeho njeboju!“

O kať wo Hertu nad tym šjednanjom wješelesche! Njetrijebasche wo wjazh bojecz, so jej hruby Surij na schiji wostanje, móžesche wo šašo i Šanom hordžicz, kotrehož jej mnohe holeczata tať šawidžachu. Ach, hdy bychu ludžo jeno šloro šhoniłi, so je wo San i njej šašo wujednať! Šdy bychu tola wjedželi, so ma ju tať radu, so chze ju psched Surjom šaťitowacz! Taťle bodžesche nje= nashonjenu Hertu i nowa cžesčelatomnoscz; njebe šebi w radže, kať by wo czim škerje nowinka wo jejnym šbožu po wšy rosnjekla. Šomalku nastawasche w njej myšliczka, so by prawje rjenje bylo, hdy byschitaj wo Surij a Šan trochu šrocžikoj.

Š woprědka drje wo teho štróžesche, wopomnjo, so knadz mohło njesbože i teho nastacz; pošdžišcho pať šapomni na wschitku štrašchnoscz a pschewesche, so by mješ Šanom a Šurjom nētajka keliija nastala a jej nowu wažnoscz mješ ludžimi podala; psche= tož na poděndženje w poštnizach bě wo hižom dawno šabyło. Wjele ludži a wošebicze holeczatow šmējachu wo, so je wo Šan jeje wotrijekł, so dyrbi i worakawym a šamopaschnym Šurjom špokojom bycz; haj, nēkotre bēchu wo jeje na schibalstwo prašchale, hacž je wěrnno, so šmēje njedželu šlub. Nichtó džē wěricz nochzysche, so by jej Šan šašo runje tať dobry byl, jako hdy prjedy. „Ach, hdy bych ludžom jeno bōrny hubu šatyfacz mohla!“ taťle šdychowasche Hertu husto. Tola njemējesche nadžije, so wo jeje pschecze dopjelni; pschetož wobaj, kotrejuz chzyla tať radu w kuli widžecz, wo šdalo= waschitaj. Šyrnjež Surij cžasto šhonił, so je jeho pschecziwniť pola Wjeńkež, njeschicńdže jemu ženje na schiju, haj, kaťasche mohł rjez, so by wo i nim njeseschol; wjedžesche džē berje, so jemu Hertu njespscheje a so je jeniczzy na jejneho nana pošasany, kotrehož bě hižom cžisče woblesczil. Škať lohzy mohło wo štač, so by wo na Šana rosslobil a neschto šapoczak, i cžimž by Wjeńkowu pschijasnoscz šhubil. Šeno tehodla bjerjesche wo na kědžbu, so wo i Šanom njesekńdže. Ša to pať liščezesche wo cžim naležniščo Wjeńkej, hdyž k njemu pschińdže abo wo nēhdže i nim šetka a štarasche wo ša donoscheryjom, kotsiz na Šana šwarjachu. Pschetož Surij bě pschi wschitkej šwojej hruboscz i kšisčzi pscheklepany

doscz a njepošasowasche nihdže, hdyž by jemu schkōdžalo, šwoju škōmbyšnoscz, ša to pať wjeczesche wo potom mjelczo.

Alle tajki šbanliwy pošoj mješ Šanom a Šurjom njemējesche dołho tracž. Šan a Hertu buschitaj do Š. ša kmōtrow wuproschenať. Bēsche to njedželu a w Š. bēchu runje herzy. Šdyž wjeczor po schczisnach domoj džēschtaj, prošchewesche Hertu, so byschitaj tola na piwo pošladaťoj, dokelž hižom dołho rejwala njeje. Šan drje i woprědka niczo wo tym wjedžecz njechasche, so by i Šurjom wo njeseschol; tola pať da wo škōncznje narēczech.

Na hłubju pschischedschi wješelesche wo šam, so je do teho šwolil; pschetož jeho pschecziwnika njebe tam widžecz. Duž rejwasche hnydom reju a bē po dołhim cžachu dženk pošny radosče. Tať tež Hertu, dokelž móžachu jeje towarščki wo šame pschepošasacz, so je wo Šan i njeju woprabže šjednať. Tola tajka radoscz trajesche jeno tať dołho, hacž Šan reju rejwasche. Wo njej šhubi wo nadobo Hertu, a jeje rejwar njemōžesche dołho šhonicz, hdy je wostala.

Wo wschelatorym pytanju a naprašchowanju powē jemu Wjeńkež džowka, so je ju nēchtó, hdyž štaj hromadže w kēži štaloj, ša ruku hrabnył, i kēže šczahnył a wo hnydom i njeju wot= šalik. Taťle powjescz roshori Šana, kiž njedwēlowasche, so to nichtó drubi byl njeje hacž Surij. Wón njesapłacz i ani herzow, ani piwo, ale kať džimi wotēndže a bēžesche ša nim. A by-li jeho tehdy nadeschol, Bōh wē, schto by wo štalo. Alle hacžrunje w jenym škoku bēžesche, njewohlada nišoho, a hdyž do wšy pschińdže, bē pola Wjeńkež wschitko cžicho. Šotajkim myšlesche, so je Hertu hižom psched nim do wšy a poda wo hñewny domoj. Šot reji a nješmērneho šhwatanja mucžny, njemōžesche na dženk= nišche podēndženje pschedołho myšlicz a šwōj hñew i tym pošwetschecz, ale wužny bōrny. Tehodla bē rano tež mērniščki a njebe na nim niczo widžecz; haj, poškōdnju jēdžesche wješele hwišdajo na rolu. (Pschichodnje dale.)

Š rospominanju.

Šchtož zuše rany wobala,
Na šwoje šamžne šabywa.

Wschelake i bliska a i daloka.

— **Š Plawnje wo Š. wumrje šandžemu pošdželu pschipoł= dnju knješ wyschski žyrkwinski radžiczel Šischka w štarobje wot 71 lēt. Wón je w našchej šerbškej Łužicy rođeny jako šyn knjesa wučerja Šischki wo Łusy. Šeho nan bēsche pošdžišcho šantor w Šodžiju. Wón je gymnasij w Budyšchinje wopytať a potom w Šipku študowak. Wón pschińdže 1872 jako šapłan do Plawna a bu 1892 šarať a šuperintendenta tam, hdyž je hacž do šmjercze i wulkim žohnowanjom škutkowak. Šako šyn našchje šerbškej Łužicy je wón štajnje pschithilnoscz k našchemu šerbštemu ludej wopošasowak.**

— **Šutoru poškōdnja štaj pruz Šan Šurij a jeho mandželka wōjnšte lazarethy w Budyšchinje wopytaťoj. Šonaj wo pscheczelniwje i tymi šhorými a šranjenty mi roščeczowaschitaj a wo poškōdnju šašo do Draždžan wrēcžischitaj.**

— **Šnjēs duchowny Šowak wo Šojerezach šwjeczšesche šwōj 25 lētny jubilej. Wón dosta mnohe wutrobne šbožopšchecza, wošebje je štrony wošady a šastojškich bratrow. Wón bēsche wot wošebiteho šwjeczenja wothladať, dokelž bē jemu psched krotkim šyn, kiž bēsche na bitwischczu štejať a tam na typhus šchoril, wumrjel.**

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedler.
Čžischczet a nakladnik: M. Šmoleť.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swérnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duš daty,
Wotpočň ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klěž Bóh poda,
Wokřew će!

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa so kóždu łobotu w Smolerjez knihcizisčezerni w Budyschinje a je tam sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Njedžela Judika.

Jan. 11, 47—57.

Čěrschta žiwjenja dyrbi morjeny bhež

1. po sđaczu židowskeje wyškoteje rady,
2. woprawdže pak po mudrej radže Najwysch-
scheho.

1. Džiw w Betaniji njewěrjazyh njewubudži, ale polnje stwjerdži: „Tuton cžlowjek cžini wjele džiwow. Wostajimy-li jeho tak, dha budža wšchitzy do njeho wěricž.“ Duž chze jich hordosć a sawisć kłónzu wobacž, so by so křwěcžilo. Ludařszy woni křowju kłosć s tym prajenjom křyja, so mohł jeho lud sa krala wuwolacž. Někotři su kaž Nikodemus, Gamaliel pschecžiwu temu wustupili. Ale roshud da röt sadduzejiskeho wysch-
scheho męschnika Kajsaša, kiž wupraji, so ma so tón jedyn cžlowjek Jesuř skónzowacž, so by so žyly lud psched Rom-
skimi wukhował. Kajsa to kłepa, sta rada, stat wukhowacž chzycž psches morjenje jeneho praweho, kiž we nim bydli. A tak cžini njewěra dženka hyschže we křowjej saklepje-
nosćzi. Čacž bychu romszy křěžorojo abo wuczna křwětna mudrosć abo powróczaza strona nascheho cžaka Jesuřa s nowa křchizowacž chzylu — wěschčenje druheho psalma je so dopjelniko a so dopjelnja, njewěra njecha nicžo s historije nawuknycž a pschezo s nowa nadběhuje. A tola móže temu, kiž hadej hłowu rostępta, jeno njemóžuje do pjaty kałacž, ale pschindženju Božeho kralestwa njemóže

sadžewacž. Bóh podčiznje křowjej radže wšchu sku radu a wolu. A skónčnje ju kłama, so samyšklena mudrosć njepscheczelow bywa kłuposć a so jako skazenje pschecžiwu nim samym wobroczi. Duž derje temu, kiž njekhodži po radže njepscheczelow.

2. Jesuř dyrbjesche wumrjecž „sa lud“. Wyškotej radže Boža najwyschšcha rada pschikłoskuje, tola schtož je pola tamnych ludařstwo, je pola Boha křwjata křutnosć. Jesuř, tón dołonjany wyschšchi męschnik, je to jehnjo, kiž je sa wujednazy wopor wuwolene. Woporna křlužba a wěschčenja stareho křluba na njeho pokřsujaja. Sa lud, sa žyly Israël dyrbjesche Jesuř wumrjecž, niz jenož sa tych wuczobnikow abo sa tych wukhowanych w Bělla, ale tež sa tych, kiž bęchu wokalali „křchizuj jeho!“ sa Kajsaša a sa wyškotu radu. A někotry dyrbi posdže, ale tola hyschže w prawym cžaku na křowju wutrobu a wróczu so, niz w sadwělowanju wot křchiza cžęłajo, ale s roklamanej wutrobu psched křchizom we wěryje so pokřhilo. Sa lud, t. r. sa tebje a sa mnje wumrje Křhystuř, sa wšchitke shubjene džęczi, so bychu lube Bože džęczi byli. Tón lud, sa kotryž Křhystuř woprawdže wumrjecž dyrbjesche, je žyly hręschny křwět. A wujednanju hręchom žylyho křwěta dyrbjesche Křhystuř wumrjecž, ale jenož cži budža woda-
wazeje hnady wěsczi, kiž do njeho wěryja a so tak s Bohom wujednacž dadža. Tole džęczatstwo Bože psches wěru widzi hižom japoschtoł scht. 52.: „So by wón te džęczi Bože, kiž roshonjene bęchu, shromadžil na jene.“ Wěra do křwě a prawdosće Křhystuřoweje cžini nař džęczi

Bože a s jednoczi naš t jenej šwjatej wošadže, kotraž drje je rozprošchena we wschelafich ludach a jasyfch, we wschelafich wěruwufnacžach a kotraž je tola jene čžěto a jedyn duch. Bóh pať snaje šwojich, pschetož wón snaje wěru w jich wutrobach.

„Ščto šo wam šda, šo wón njepščiúndže na tón šwjaty čžaf?“ tať prajchachu šo njepščérpliwje w Jerusaleme. Wón pať pschiúndže po Božej radže na to wulke Pašah wscheho šwěta a wokolo jeho fšchiza šhromadža šo džěczi Bože. A kotřiz šu šhromadženi, prajchaju šo š nowa žedžiwje: „Ščto šo wam šda? Šadž wón pschiúndže?“ Šaj, wón pschiúndže pschi wschej šlej radže na to pošlednje wulke Pašah, pschi kotřimž džěczi Bože š čžerpjenjom tuteho čžafša wuczahnu. W nowym Jerusaleme potom Šesuf džěczi Bože na wěcžne šromadu powjedže.

Šamjen.

Jehnjo Bože.

D čžiche jehnjo, Šesufšo!
Ty našč najlubšči Šbóžniko
Ššy šwět tať wulžy lubowať
A do šmjercže šo ša njón dať.

Šój, čžlowcže! hloj se želnoščju:
Našč Šesuf wišy na fšchizu;
Wón ša wschěch šhudych hrěščnikow
Še do helškeje martry šchoť.

Wón ša nich hłowu pošhila;
Nječ jeho kóždy wokofcha —
Wšchal nať dla wón tať wobłědny
A ruzy, nošy wupšchestrj!

F.

Psalm 91.

Mjes knihemi šwjateho pišma škuscha kniha psalmow šobu t najwadžnijim. Wona je wošebna paštwa ša čžlowške dušche. Wšchě nabožne wobštejnoscže a šačžuwanja we šwojej wschelafoscži dostawaju w psalmach wuras, a to š tajkej jednoroscžu a wěroščju, š tajkej wurjadnoščju a hłubokoscžu, šajkuš ju hewaf w žanych modlitwach a šhěrliščach njenamafsch. Ščtož wutroba w čžlowjeku, to je kniha psalmow w bibliji. Š temu mamy pschišpomnicž, šo šo psalmy ša wschě padny čžlowškeho žiwjenja hodža, a šo móže fšchěščžijan jich wopšchijecže jara derje na šebje šameho načžecž. Šohnowanje tajkeho pschižpitwanja šwjatych psalmow je hižom něotra wěrjaza dušcha našhoniť. Wošebje pomnjecža hódny je wšiw, kotřiz mějesche 91. psalm na ruškeho šhěžora Alexandra I. Wječžor psched šwojim wotjěšdom š Petersburga w lěcže 1812 poda jemu hrabina Tolstowa jene pišmo, kotřez wón w myšli, šo je to nětajka próštwa, do dyšafa tyťny. Šakle we šwojim přenim nōžnym wobhydlenju je šašo š njeho wuczahny a we nim t šwojemu špobžiwanju 91. psalm namafa. Wón jón š radoščju pschecžita; bójške wopšchijecže teho šameho šmērowa jeho njemērneho ducha, a jeho wutroba jemu š čžicha rjetny: „D šo bychu tele šłowa na mnje škožene byťe!“ — Tola nětajke šadžewanje da jemu na to šašo šapomnicž. Šhětro dołho po tym jemu w Moskwoje ras šwajšf Šažhoweho pschekožta šwjateho pišma š blida padny a šo pschi padnjenju wotewri. Wón jón šběhny a ša wotewrjenej štronu pohladawšči tónšamy psalm namafa, kotřiz bě jeho něhdy tať pošhlniť. Tu špóšna wón hłóbš, kiž jeho wofasche, a rjetny tehdla: „Tu šym, Šnježe, rěčž t šwojemu wotročžkej!“ Wón čžitašche, načžži čžitane šłowa na šo a namafa, šo šo kóžde šłowo

ša njeho hodži. Šadž do šwojeho pošlednjeho wudychnjenja nošchěšche wón wot teje šameje hodžiny šem špomnjeny psalm pschi šebi, nawufny jón š hłowu a špěwafche jón rano a wječžor pschi šwojej modlitwje. — Šwětku pruha jemu do dušche padže, wón šapocža nowe žiwjenje, čžitašche wot teho čžafša njepšchěštawajžy w Božim pišmie, špóšnawafche šwoju šłaboscž, wofasche šo štajnje t Bohu a šhoni nješjesku pomož. Wopšchijecže tamneho, jemu podateho pišma, kotřehož šo wón nikomu dótšncž njeda, namafachu šakle po jeho šmjercži, a bu tošame šobu do jeho šašchža položene.

K. A. Fiedleř.

Čež wobras š wójuskeho čžafša.

Budnyšfki šhronista Böhland we šwojej šhronizy pišche, šo jedyn danški wyschł we Beronje wumrje, kiž bě w Budnyščinje šwoju mandželsku psches šmjercž šhubiť. Naš wječžor jeho šwěrnny škužobnik na hłownu štraž do Budnyščina pschiúndže a prošchěšche, šo by šmět čžěto šwojeho šnješa, šadž bě wón to poručžič, pódla jeho mandželskeje na tudomnym tuchorškim pohrjebniščžju t pošlednjemu mērej pschijewješč.

Tónle podawť běšche powab t šłědomazemu špěwej:

Šój dom, pój dom!

Šwóncžť šnaju, kiž pscheprošcha t wotpocžintu,
Šdnyž wječžor šo bliži po drohowanju;
Šłóbš krotki je, šłowcžžy ma jenicžžy dwě,
A tola wón hłóbšy tu pschetrijechja wschě:
Šlej, š hłubokim mērom a wofšchewjenjom
Šam napjelnja dušchu hłóbš: „Šój dom, pój dom!“

„Šój dom!“ š žušby, ščžjate holicžo ty,
Wšchěj nušy a horju tu ššhowane šy.
„Šój dom!“ špóžny šchědžiwzo, tužny bě džěť,
Něťk wot džěka wotpocž' a t mēru šo lehť.
„Šój dom!“ wbohi wudowzo, njedlij šo tu,
Šlej, mandželska, štaršchěj a džěczi tam šu.

Do Włóškeje něhdy wyschł wuczahnyť bě,
Šdžež we šrawnej bitwje bu šranjeny šlě;
Duž rjetny wón mřějo: „Ach, pohrjebajčže
Mje pschi mojej mandželskej w Budnyščinje!“
A škužobnik pschi hmwěšdom šybolanju
Tu jeho tež pschijewješť je t wotpocžintu.

Tať někotřy wrócžič šo š žušoby je,
Šdžež wjele šnadž doby, pať njenadeúndže,
Ščtož wutrobu ššchewi a rošwješela:
Wón domoj čžze, po lubnych šadanje ma;
A je ras tu nimo wscho se žiwjenjom,
Šwóncžť tuchorja šakšincži: „Šój dom, pój dom!“

K. A. Fiedleř.

Čši lěta w Ruškej.

Šhstoriska originalna powješčž š Napoleonowych wójnow.

Špišak M. A. Kral.

(10. poštracžowanje.)

Šosafojo pschijewjedžechu mje tamnu štronu rěči do jara hūbjeneho jastwa, hđžež běchu wschelazy šłóštnizy jecži, a to w njelubym njerjedže. Tola šosafojo běchu mje na wopacžne měšto dowjedli, pschetož woni něhđže ša poš hodžiny šašo pschiúndžechu a dowjedžechu mje na druhe měštno, hđžež běchu na 400 wójnskich jatych šhromadženyh, potajkim tola žani šłóštnizy. Mjes nimi běchu Šranžowšoj, Štalianarjo, Wěštalojo a tež Šakšoj. Šffi-

zierojo a wojazy, wscho bě do hromady směšchane. Tola f nje-
wurzelnjenju wulka njeroda tež tu knježesche, dokelž dyrbjachu so
wschitke potrebnoscze w jenyum a tym samym salu činicž. Žadyn
čzerstwý powětr tu tež njebě, pschetož na 200 ležesche thorych.
A temu běšche zhyroba jara hubjena a njedošahaza. Skóncznye
skoro žane wutracze wjazy njebě, pschetož njerjad naš skoro sežra.
Duž buchhu w rězy wot deskow nětajke wobhrodženja stwarjene a
my smědžichmy so porjadu kupacž, ale jeno 20 muži na ras.
Wjazy tehodla niž, dokelž naš hewaf kofatojo njebychu došč wob-
težbowacž mohli. Pschetož dyš a dyš by najskerje tón abo
tamny čzetnyč spytał.

Mjes nami bě tež jedyn bubnar f Elsaša. Bě to rjany muž,
rěčesche franzowszy, němšzy a trochu jendželszy a ruszy. Temu
bě so wójnske jastwo jara wostudžilo a wón pschezo na twochnje-
nje myšlesche. To bě czežke přjódkwacze, skóncznye pať so tola
radži a to na tajke waschnje. My kupachmy so junu we Wisle,
pschi čzimž wón febi dobry wofomil wotpaše, šhrabny šwoje
hubjene draby, šwi je febi wofoko hlomy, šfocži do wody, podnóri
so a pkuwasche na tamnu stronu rěki. Ženo hloma bě trochu
f wody widžecž. My wschitzy wčzipni sa nim hladachmy, hacž
so wón napošledku we wjerbowych kěfacy šhubi. Žako pať so
kofatojo na čzetanza dohladachu, bě wón hižom sa jich kulki psche-
daloko. Duž jim tež dale nicžo wysche njewosta, hacž jeno sa
nim hladacž; čzim bóle pať jeho pokliwachu a „pošol“ na njeho
šelachu.

Hacžrunje so tutón podawf nam šnadny šdascche, dha tola sa
naš wjetšchu krutosč pschinješe, a my so wjazy kupacž nješmė-
džachmy. Njerjad a thorosče na to šašo pschibjerachu. W koto-
łach bu nam jėdž přjódštajena, ale šchtóž nětajke šudobje f čzer-
panju njemějšche, tón jara mało došta. Wyschzy a nižy nacžaho-
wachu so do kótkow, so bychu jeno dórtk dostali.

Šašo so někotre tydženje minychu, a f nami njesta so žane
pscheměnjenje, šhiba so bu thorosč dale a bóle hóršcha; a hlej, tu
pschińdže našy rjany Ferdinand šašo. Žaf mjenowachmy přjedy
špomnjeneho elšasteho bubnarja. Wón pať njepschińdže štorhany,
jako bě přjecžtu šchol, ale w dospołnej uniformje ruskich trompej-
tarjow. Wón bě wot ruskeje wyschnoscze wotpóšłany, so by febi
mjes jatym tajkich wubrał, kofsiž hudžbu rošymjachu a nětajki
instrument hracž móžachu, a bynje jeno bubon bili. Na tajke
waschnje febi wón wofoko 40 muži nahromadži, kotrymž so na
měšče wrota jastwa wocziniču. Čzi šami džěchu f tak mjeno-
wanemu ruskó-němštemu wójšku, kotrež dyrbjesche pschecžimo
Napoleonej čzahnyč. Šajke je jich dalšche žiwjenje bylo, to je
mi njefnate wostalo.

Žež f nami šawostajentymy so nětko pscheměnjenje šta, pschetož
my so šašo do Ruskeje na pucž podachmy, šchtož nam nihdy do
hlomy nočzyšche. Ale šchto pomhasche wschitko wobaranje? my
febi jeno žiwjenje psches to hóršche činjachmy. — Škofatojo naš
najpřjódzy hacž do města Bialostok dowjedžechu. My štejachmy
tam na torhoščežu a měščežanste žony pschinješechu nam šhlėb,
ale f rošdawanju tu žadyn čžaš njebě, duž našypachu nam wone
hromadki šhlėba na semju. Šchtóž nětko jeno dórtk šhlėba
došahny, bě jara šbožowny. Wjetšchi džěl dyrbjesche hlódný
wostacž.

W póšdnej našymje pschińdžechmy hacž do města Grodno, hdžez
f druhemu rasej rěku Niemen pschekrocžich. Žež tu buchhu na tor-
hoščežu kotoły nastajane, w kotrychž so sa naš nětajka muta
warjesche, ale jėdž šašo hubjenje džěšche, dokelž žanych kžizow, ani
nopašchlow njemějachmy. Něšchto šhlėba a šucheje muški Rušoj
tež mjes naš rošdžěllichu, ale najšepšche bě to, so pola měščežanow
kwartiru dostachmy a tu dlějšchi čžaš ležo wostachmy. Mój
hospodať bě žid, kaž tu to f wjetšcha wschitzy měščeženjo šu.

Žež móžachmy febi dyš a dyš f džěkom něšchto kroschlow ša-
šlužicž, a tež wot Rušow dostachmy někotre šlēborne woješsteje
mšdy. Škždy džėn na wjecžor pať dyrbjachmy psched komandanta,
so by naš wón pschehladať, hacž tola žadyn čzetnyč njeje. Tola
wofoko hód skóncznye na naš praschenje štajichu, hacž šnano
njechamy do ruskeje šlužby šastupicž a šobu do Němžow čzahnyč.
— Praschenje bě tak štajene, so so wobaracž njemóžachmy, ale
dyrbjachmy škerje a šěpie do wscheho šwolicž, hejšo-li njechachmy
hišchče dlěje w Ruskej šajecži wostacž. Duž buchmy nětko dobri
ruszy wojazy. Ša pschińdžech f dragunarijam a dostach pschistojnu
nowu uniformu a dobry woješski pšaschecž wot šchěreho šuřna.
Dolho pať w garnisonach wostali nješšmy, ale čzehnjechmy so sa
wjetšchim ruskim wójškom jako šadne wójško na strony němškich
mješow. To bě tola nadžija, so naš šnano w němškim kraju
rošpušchčza, kaž bě nam šlubjene.

Žako so pať na jedyn ras šašo pocžachmy na šad ščahowacž,
bóle do Šólškeje nuts, dha mje tola pocža mjeršacž, so běch do
ruskeho wójška šastupik, pschetož tu šady tola moja domišna nje-
ležesche. Wysche teho mi pschypadže, so budu šnano tež dyrbjecž
šwoje žime dny ruskí wojať byčž, pschetož čzi šlužachu tehdom
f najmjenšchemu 25 lět pošpochi. Duž mějach jara hubjentý wu-
hlad do pschichoda. Žako so tehodla šašo nalěczo bližesche, dha
ja wot wójška čzetnyč.

Šo někotrych dnjach pschińdžech šašo bjes šadžewka f rězy
Bug, a bě tehdy runje jara wulka woda. Ša někotre kopejški mje
čzolmicžer pschewješy. Ale wošpředž rěki wón čzolm šastaji a so
mje woprašcha, hacž njecham pola njeho sa čzolmicžerja do šlužby
šastupicž? Dokelž žanych pjenes f dalíšchemu pucžowanju wjazy
njemějach a tež jara šjawnje prošpčž njeshmėdžich, dha do tajkeje
šlužby šastupich. Myšlach, so budu febi tudy tola někotre ruble
wulutowacž a so potom čzim šferscho domoj podacž móž.

Nětko tójšchto čžaša ludži psches rěku Bug pschewožowach.
Žež drugeho džěka so tu na došč namata, dokelž běchu wotrocžzy
f wjetšcha pola wójška. Skóncznye pschińdže wješny pan fe mni a
naja febi mje sa šwojeho pohoncža, dokelž bě jeho přjedawšchi
tež pola wojaťow. Duž nětko najbóle na roli džělach abo wožach
wješneho pana f šušodam na wopytanje. Ale jako junu přje-
dawšchi pohoncž domoj pschińdže, dha so mój šnješč njemóžach-
moj, a duž so ja f nowa wo druhu šlužbu štarach, a ju tež
skóncznye w tej šamej wšy dostach; běch so pschistajil sa šwinja-
žeho paštyrja. Žaf daloko bě f kralowškim šakškim wojaťom
pschischł!

(Pschichodnje skóncženje.)

Či kščiže.

Šowjedacžto po podawku je Ššerbow.

(4. pokračowanje.)

Pschipołdnju bě džě Šerta Šanej prajicž dala, so by do
wjecžerje f nim pschischł. Šhwatajzy tehodla jėdžesche, so by
čzim přjedy hotowy byl, a přjedy hacž so šlónzo thomasche, bě
hižom domorať. Wčzipny, šchto našoni, poda so tak rucze hacž
bě konjom wupšchahnył a jimaj šypnył, f Wjeńkežom. Šdyž do
dwora šupi, nadeńdže Šertu hnydom, kotraž radoštna jemu ruku
podawajo džesche: „Budž wješeky, nětko pschińdže namaj skoro se
šhije. Šnješstwo dyrbi šašo 48 wojaťow dacž a duž šym wuja
prošyła, so by jeho tež šobu wšaf a wón je mi to šlubil.
Ššrjedu rano jich hižom powjedže.“

„To tola wěrnó njeje, wšchaf hišchče ničtó nicžo powjedaf
njeje.“

„Šawěšče! wuj jeno tehodla nicžo njepřaji, so njebychu
wschitzy pschischli a jeho prošyli, so by jich njewubrať. Šutšje

póndže te knjeistwu a pschinješe šebi wschittkich napřbaných, kotřiz dhyrbja wojazy byč. Ale Bože dla, njepowješ to nikomu."

"Ach t čzemu bych powjedał, njeměj žaneho stracha."

Hdyž do jstwy pschińdže, nadeńdže tam tola šašo Surja, kiž s Wjeńkoweje powjedasche, nětko pať šo wotmjelkny. Tať rucze hačž San šwojeho pschecziwnika wuhlada, dopomni šo hnydom na wczerańschu šchimbdu; ale spominajo na to, šchtož bě Šerta powjedžika, pošmėwowašche šo jeno škóstinje, kaž by prajicž chyzł: Ty šy se mnu dohrať, prawje sa tebe, šo budžesč wojak! Tať dołho hačž bě Wjeńkowa wo jstwy, Surij ani njepřkny, hdyž pať bě wotešča, rjekny: „Nó, kať je šmóřistwo wotešča? Wěšče prawje wješele, šo ani móřchnicža dořahala njeje, kaž Wiczasež wotročł powjedasche.“

"A tón mohł prajicž, šo nješym pjenjes měł?"

"Njemyl nje jeno, s pytanjom Šerty šy lešnje s pašli wulěčž chyzł, šo njeby prajicž trebał, šo šu pjenjesy wušče. To jeno tať mješ namaj praju, hačž runje drusy tež na to tula; dokeľž je Šerta pošdžišcho šaž tebe pytała a potom s někim druhim domoj šča."

Pschi tajkim šchecziapanju a kaťanju bě San dołho doščž měřny; wschať myšlesche pschi šebi: čaťaj, čaťaj, pacholko, twojeho klubuczińjenja budže škoro šonz, hdyž čze wojazy dostanu; hdyž pať tamny wo wczerańschim domhicžu šapocža, bě šo s Šanowej pošknojšču štało a wón praji:

"Hdy by nje pschi wschēm mylicž a šlepicz njechať, ja dawno twoje nješnicžomne kuski šnaju — ty šy wczera s nowa škoby na mnje wuschasť a wěšče šam druhim narččať, šo šu pjenjesy wschē byle. Tebe džē ženje hańba byla njeje, kžē a kleski rošnoschowacz."

Tajke wobwinjenje bě ša tajěřšeho Surja tola nješnješomne, hačž runje šwoju hrubosčž we Wjeńkež domje po móžnosčzi šhowasche, njebě šonz nad šobu s knjesom, ale pušchczi na Šana wschē škoby. Tež tón njewosta jemu ničžo doľžny; dužž bě mješ nimaj šwada hotowa. Mješ tym šo šo tať wurčžowaschtať, pschińdže Wjeńk domoj. Tať rucze hačž jeho Surij pytny, by radny hadriju pschestať a njewěřesche šebi wjazny wumjetowacz, přješesche jeno, čžež bu winjenty. Šan pať piťasche jemu čzim šhroblišcho do woczow, myšlo, njech Wjeńk šhoni, kaťki šy pachol, potom nješmėje čze wěšče wjazny radny. Ale s tym bě nimo kulik. Š woprědka njekeďžbowasche Wjeńk na jeho rěče, potom džesche hneřny: „Čziń šonz s twojeje haru, hewať šu tamle durje. Mašch-li s nim něšchto wuczijecž, to šebi wuczijń druhdže a wostaj naš na pošoj!"

Šan bě s tymi škłowami kať pošluscheny, pomaklu haťle šapschijowasche, šchtož bě Wjeńk prajil, a rudžesche a mješasche šo žalostnje, šo je Wjeńk napschecžo njemu kať napschecžo někaťkemu hólžej wustupil, mješ tym šo je jemu Surjowu škomyšłnosčž poškasacz chyzł. — Poštanywschi rjekny: „Ša du, ale wy hižom šhonicže, kaťki Surij je, hdyž šmějeczje jeho na šchiji!"

Na to wotmolwi Wjeńk: „Moje dla, njetrjebamy ani twojich wopřtow, ani twojeho powuczenia."

Hdyž bě tón wotešchol, njewěřesche šebi Surij ničžo prajicž, dokeľž šo bojesche, šo je šwoju pschijasnosčž pošla Wjeńka šhubil, hdyž je pschecziwnik tajke wěžki powjedať; šedžesche tam, kať by šebi hubu wopariť. Potom haťle, hdyž bě šo jeho Wjeńk wopraschtať: „Kať štaj s Šanom do šwady pschischkoj, hdyž jemu ty wschudžom s pučža džesč", wotmolwi Surij:

"Wschasť wěšče, šo wón jara na mnje džerži; dženk chyzč s nim trochu pošortowacz, šo bych jemu pošasať, šo jeho nješpschecžel nješšym. Ale tu trjechich, kať bych čzmjelam do hneřda šwustkať. — Dženk bych waš radny wo něšchto prošyl, čžeczeli tať dobry byčž a pomhačž."

"Čžešodla niz, je-li móžno!"

"To wschať njeje ničžo čžežke, jeno dobre škowo trebacze ša mnje šapokozicž. Ša šym mjelčazej wěžny šhoniť, šo dhyrb knjeistwo šašo škóřchto wojakow dacž; wěšče wuda tež mje rychtať. Duž mohli to ša mnje wuczijicž, wēm, šo wam rychtať to t woli ščini."

"To drje móžu špytačž, pošdu tam hišchče dženska, šo by rychtať přjedy nikomu druhemu nješšubil."

Pschińdže šjeda a we Š. bě wulka šrudoba a žalosčjenje, wóškomjo dhyrbjachu do wojakow a mješ nimi tež Surij a Šan. Wschitzny nowaczkojo běchu štruchli, pschetož žadny njewjedžesche. hačž hdy wjazny šwojich lubych a domišnu wuhlada abo hačž jemu wójna w zusbje row pschihotuje; jeno na Šurjowym woblicžu pošhrawasche žadławy šmėch. Wón džē wjedžesche, šo do wojakow njetrjeba, šo je šwojeho pschecziwnika wotbyť a nětko Šertu wěšče dostanje. Duž rěčesche na pučžu šwojim towařšam: "Ach, hólžy, njebudžče hlupi a njerudžče šo njetrjebawšchi, škžda kulka njetrjechi, a ja šebi myšlu, šo ša mnje hišchče žana lata njeje; hola, šaspėwajmy šebi radšcho něšchto!"

Hdyž běchu w Budyšchinje do wušbėhowanškeje štwy pschischli, rošžohnowachu šo našchi hólžy, dokeľž ničtō s nich njewjedžesche, hdyž pschińdže; tež Šan pošla Šurjej ruku a džesche: „Ničžo ša ško! Mješ je mješ namaj wschitko přjedawšche šabyte. Wóh wě, kať dołho budžemoj hišchče žiwaj a hačž šo hdy wjazny wogladamoj!"

(Pschichodnje dale.)

Rospominanju.

Mačž jeno čzije w wutrobje,
Šchto šbožownosčž a lubosčž je.

*

*

*

To, lubny bratšje, čžesči čze,
Hdyž dokonješ, šchtož móžno je.

Wschelake s bliska a s daloka.

— Šandženu njeđzeli mějesche šo šetusche přenje šerbške šemšchenje w šchijžnej žyrkwi w Dražžanach. Knjes šarať Domašča s Budestez mějesche špowjednu wuczbu a knjes šarať Šencž s Wjelecžina šerbške předomanje.

— 23. haprleje, jaťo na wopomnjeńškim dnju naroda našeho šakšeho krala Alberta, budže šo šašo dań šerbškeho krala Albertoweho šonda rošželicž. Dań dostawaju wudowy šahe šemřjetny šerbškich wuczeryow, a njemōža tajke wudowy do praschenja pschicž, kotrychž mandželszy šu we wuczělškej škužbje štejeli, přjedy hačž šu šo na wotpočžinť pošali. Wudowy, šotrež do praschenja pschindu, maja šwoje proštwy w bližšich tydženjach pschedydže wubjerka ša krala Albertowy šond: knjesej šararjej Šólčžej w Šalezach, pschedpořicž.

"Pomhaj Wóh" njeje jenož pošla knjesow duchownych, ale je tež we wschēch pschedawarńjach „Šerb. Nowin" na wšach a w Budyšchinje dostacz. Na šchtwóřčž-šeta pošaci wón 40 pj., jenotliwe čžišla šo ša 4 pj. pschedawaju.

Šamolwity redaktor: J. Šólč. Ššoburedaktor: K. A. Fiedleř.

Čžiščezel a nakladnik: M. Šmoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłał
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođu ty.

Z njebjes mans
Njeh či khmans
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew čel

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihcizisczječni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu přichodplatu 40 pj. dostacž.

Njedžela Palmarum.

Mark. 11, 1—10.

Palmarum — tole mjeno njedžele naš na to dopomnja, so Jesuś něhdy pod wytkanjom jutrowných pučowarjow do Jerusalema nutsch čehnjese a kał jemu meje a selene hałoh na puč sczelechu. Pošdžišo je so to prajilo, so so to palmy byle, so bychu jeho česćili kaž fěrschtu, kiž swój lud wopyta. To nam sczenik dokładnje pomjeda. Najmjetscha wažnosć tejele njedžele pak w tym leži, so nutsch wjedže do čicheho tydženja, kaž běsche jeho nutschehnjene nutschehnjene k čerpcjenju. Pšchetož kaž kral wón nutsch čehnjese, ale kaž slóšnik bu sa nělotre dny sašudženy, čehnjese i kšizom na křibjese sašo won, so by na Golgatha wumrjel. Tak nam njedžela Palmarum praji: „Hladaj na swojeho krala, kiž k šmjerčzi dže, a pšchewodž jeho na jeho martračskim puču!“

Čak čžemž my jeho powitacž?

1. S ponižnej a
2. s džaknej wutrobu.

1. Sczenje pokasuje nam Jesuśa jako ponižneho Šbóžnika, kotryž čže šwojich w ponižnosći, niz s mozu k šebi čahnyč. Tehodla wón we fěrschczinskej pšyche nutsch njeczehnje do Jerusalema, ale to je jednorý čžah: žani blyšchczazny strážowarjo wokolo njeho, ale w křudej pučowarčkej drascže a na wóšle, kotryž njeběsche sa šlužbu

we wójnje postajeny, pšchewodžany wot mała šwěrných. (Šcht. 1—7.) Ale tam čži šwjedženszy pučowarjo jemu pšchewyščachu jako šwojemu Wumožnikaj — to jednore waschnje jich njemylesche. Tak tež naš mylicž nješmē na Jesuśu, dokelž we šwontownym blyšchczu wustupil njeje. To jednore waschnje nam jeho ponižnosć šjewi, a kał mohli jemu lěpje holdowacž, jemu napschecžiwu hieč hacž ponižni? To płaczi wošebje w čžichim tydženju. Pšchetož tehdom je Jesuś so hiešchže wošebje jako ponižny šjewil, je wšchu hanibu šnješł, je bješ morkotanja šwoje žiwjenje wostajil. W tym wščem wón nam pšchimoła: Budžče mi runi a křodžče sa mnu w ponižnosći! Tajke napominanje je nusne, dokelž so wot pšchinarodženja k hordosći křilamy. Šdyž běsche Jesuś ponižny, kał wjele bóle dyrbimy my ponižni byčž! Jako šnješowi wučžobnizy pak mamy so tež šwětej napschecžiwu jako ponižni wopokasacž. A ponižnosć pokasuje so wošebje w čžichim čžerpcjenju. Pšchetož nam dže so podobnje kaž Jesuśej: my budžemy hanjeni a šazpjeni, kaž by to slóšć byla, so so křchescžijenjo mjenujemy. To budžemy lohko hórzy a hněwni. Ale my dyrbimy na Jesuśa hladacž, kotryž je ponižnje wšchitku hanibu nješł. Tajka ponižnosć dyrbi naš napjelnicž, hdyž dyrbi Jesuś fěrschta našeho žiwjenja byčž. Šordych a tajkich, kiž čžerpicž njemoža, njeha wón sa šwojich wušwolicež. Jesuś, tón ponižny, wubudž naš k ponižnosći; to je jemu najlubšche powitanje.

2. S džakownej wutrobu. (Šcht. 9 a 10.) Lud niz jenož šwoju wješelosć šjewi, so je Jesuś tón šlubjenty

pschischol, ale tež sjamnje so Bohu dżakuje, kiž chze žedzenie pobožnych dopjelnicz a kralestwo wótza Davita w starym bljšchczu sašo postajicž — pschetož teho so wot Jesuša nadžachu. My mamy, dofelž to hišchče wjele lěpje wěmy, hišchče wjele wjazg pschicžiny, Bohu so wutrobnje dżakowacž, so bychmy s tym Sbožnikej holdowali. Hdyž tež Hosianna njewolamy, hdyž Sbožnika na puczu czętpjenja pschewodžamy, chzemy tola khwalicž, so je w Božim mjenje a po Božej porucžnosći tón pschischol, na kotrehož su wschitg pokutni hrěšchnizy wot spoczatka šwěta czatali, so je psches njeho huadne kralestwo postajene, wot kotrehož běšche Davitowe kralestwo jenož šlabny wobras a so so wón tež šmjercze bojal njeje, so mohli bycz stawy jeho kralestwa. Ale my chzemy so tež Sbožnikej šamemu dżakowacž, a to njemóžemy lěpje potasacž, hacž s tym, so na jeho ewangelijon posłuchamy a so s njebjestemu Wótzej potasacž damy. Psches posłuschnosć a šwěrne khodzenie sa nim jemu šwoju, dżakownosć najlěpje potasamy a jeho najlěpje powitamy jako šwojeho Anjesa a krala a Wumcžnika.

So by nam czichi trdžen žohnowany byl, dyrbi Jesuš Ahrystuš, nasch ferichta žiwjenja, kiž je kichž nobyl, nam stajnje psched woczomaj stejecž a šwoju ponižnosć kaž tež šwoju lubosć šjewicž. Potom budžemy wabjeni, sa nim w ponižnosći khodzieč a jemu jeho lubosć we šwěrnosći dżakownje šaplacžicž. Šamjen.

Golgatha.

Drje wjele horow jima
Zow wóczko człowjela;
Tu wožnosć žana nima
Kaž hora Gulgatha.

Hdže hora je, kiž bliži
Nam takle njebjesa?
Schto Božu milosć niži
A nam tak kaž Gulgatha?

Šso s kichža wužórluje
A nam s kraja do kraja
A nasch hrěch wucziscžuje
Krej šwjata s Gulgatha.

Šynt wšchšchich harfow brincži
Tam šbóžne glorijs
A wěczna khwalba klineži
Sa jehnjo s Gulgatha.

Tam nastaj cziche khody,
D duscha wěrjaza!
Škož hrěch a wschitke šchłody
Šod kichž na Gulgatha!

Dha šbóžni w njebjy praja:
Kaš derje so cži sta!
Pucž do Božeho raja
Tón dže psches Gulgatha!

K. A. Fiedler.

Čsi lěta w Ruskej.

Šistorijska originalna powjesć s Napoleonowych wójnaw.

Špišal M. A. Kral.

(Štónčjenje.)

Šyku našemu nětko šwinje pašych na šchěrošich ladach. To bě wostudle džeło, kiž so mi dołho njelubjesche. Duž w póšdnjej

našnje wostajiwšchi wscho prjecžku džeč, a so sašo psches řetu Bug pschewjesch. Šyma bě so hižom pschiblicžka, s nowa wobdawašche mje pušta hola, sašo dyrbjach w šněšy brodžicž dołhe, dołhe dnj.

Sako junu tak we šwojich myšlach w lěšu dale šahach, mje šanki pschesčěhnych, na kotrychž tšjo kofakajo šedžachu, kotšž kaž njemdri dale jědžechu. Tola mějesche jedyn s nich telko khwile, so mje s czežkim šchudom poschwika, prajžy, so nješym s pucža šchol, schtož pak bě šža. Woni jědžechu dale a ja móžach njesašlužene pufi šam njesč. Dołho pak nijetrajese, dha pschiběža jachlo šchwórtg kofak sa nimi a prajšesche so mje, hacž jeho towaršchom widžal nješym. Wschitg schtrjo běchu kofakšy offizierowo a tamni běchu w pjanosći wuczekli. Duž nětko w hromadže sa nimi šahachmoj, hacž jich w małym měšacžku sašo doščezčechmoj. Dužy po puczu řeczachmoj to a tamne, hacž mje štónčuju mój kofak narěča, so dyrbu sašo do wójška štupicž, kiž w bližšim cžaku do Franzowskeje pocžehnje. Na měšče mi do myšlow padže, so je šnawo to tola najlěpšcha škladnosć, sašo do wótzneho kraja abo tola do Němzow pschicž. W měšacžku, do kotrehož pschicžechmoj, ležese runje wotdžel rusšich pšchlow; s tym so podach a buch tež hndom sa wojaka pschijaty. A hlej, bórny pschifasnja pschicž, so dyrbimy so pomaku s němskim mjesam šezahnyč. Dužy po puczu pak mje wot pšchlow prjecž wšachu a mi konja dachu. Tak buch druhi ras khěžorski ruski jěšnik a pucžowanje špšchnišcho džešche. Na puczu pak w někotrymžkuli domje hospodowachmy, hdžež hižom lěta dołho na wróčenje teho abo tamneho lubeho wotčakowachu, kiž běšche tež psched lětami šobu do Ruskeje cžahnył. Někotra macž je so naš naprašchowała, hacž šnawo jejny šyn tež tu wot ranja šobu nješchicž, s wotkal my pschicžechmy. Šene wójško po druhim drje mjesy pschekrocži, ale horzo domoj hladany so nihdy njewróči — wón špašche cžišche w dalokaj zušbye. A tola macžerne wošo s bolosčju s ranju hladašche, hacž šnawo šerja droheje nadžije štoro nješawitaju.

Hospody běchu sa naš pschezo tak nětak duschne, runjež bě na nich widžecž, so wójna hišchče žyle šabyta njeje, kiž běšche tehdy žyly němski kraj šaměšchala. Nětko tež našonichmy, so je Napoleon žyle šbity, a so dyrbimy do šarisa, trón noweho krala podpjeracž.

S někotrymi druhimi towaršchemi pschicžech junu tež do buršeho kubka na hospodu, na kotrymž wobstarna macžerka šama hospodarjesche, dofelž běšche s wudowu. Šchecželnje buchmy powitani, a štara macžerka nam to a tamne na blido noschese; na jejnym lubym woblicžu bě widžecž, so nam wschitko lubje radu dawasche. Potom pak džešche won na huno, pschelicži nasche konje, pschicž sašo do štwn a tež naš pschelicži, s cžicha pschi šebi prajo: „Dženka tež hišchče šobu njeje.“ My s teho špšnachmy, so ma wona wěšče něšajku drohu nadžiju we wutrobje. A hlej, tež wona so naš pocža naprašchowacž, hacž šnawo jejny luby jenicžki šyn so štoro wróčicž njebudže? — Schtož wopomni — jenicžki šyn — jenicžke džečzo, kotrež je daloko prjecžku do njesnateje zušby šahnate, tón šošymi horžu nadžiju lubeje macžerki. Šejny šyn bě tež šobu s počnoz žzahnyč dyrbjal, njebě so pak wjazg wróčil, a luba macž hižom tš lěta na njeho cžakasche. — My njewjedžachmy, schto dyrbjachmy jej na to wotmolwicž; prajachmy tehodla, so je šnawo hišchče móžno, so so jejny šan sašo domoj wróči, ale so šu tam w zušbye tež jara, jara wjele towaršchom wostali. Šuba macž so s tajkim wotmolwjenjom špokoji a woteńže, prajo: „Dženka tu hišchče njeje — ale wón wěšče jutšje pschicž.“ Šwontownje bě drje šmėrowana a šwoje hospodarštwo derje šastara, ale we wutrobje so nadžija žehlesche, kiž jejne mozg pschezo bóle podrywasche. Wona so na

pschichod sepjerasche, na pschichod tak njewěstny! Tola khlrow wjazny njemějesche we kwojimaj woczomaj, hdyž ruzny stynnywšchi psches wofno k ranju hladasche. Szlyh bėchu ko hižom dawno i horzej nadžiju wuronile. — Mascha wjebekosć bėsche tež zyle prjecz, jako tajku hluboku bolosć a sczėrpliwosć widžachmy; mējachmy wutrobne dželbracze i jejnej želniwosću. Róždy džen ko nań wona prasche- fche, hacz knano luby knn tola storo njepšchidže. Róždy džen psched wjeczorom hladasche psches wofno k ranju sa jeniczkej pruhu stoteje nadžije. Ale wschitko bė podarmo, a wona bu pschezo smėrnischa. — Nam pak cžinjėsche cžim wjėsčhu dobrotu, wboha macz, mėnjo, so budza sa to tola tež jejnemu lubemu knnej w zusbje dobrotu wudželec. — My spósnachmy, so drje jejne bėdne žiwjenje ke kónzej khwata, pschetož wona džen wote dnja na mozach wotebjerasche. Pschezo dlėje pschi džeke we hlubokich myš- lach stejėsche; ko drje na khwilu sgrabu, kaž by jej nadžija i nowa wutrobu jahorika; ale i kóždym dnjom buchu jej hodžinki dlėjšche; pschezo dlėje wona psches wofno hladasche. — Tak pominychu ko někotre tydženje, hacz junu luba macz k nam rjekny: „Dženka pschidže sawěcze mój luby knn; hejso-li ko dženka njewróczi, dha ženje wjazny njepšchidže.“ To bė dopoldnja a my ko i njeju roszohnowachmy a jėchachmy na kwoju dženisku klužbu. Jako pak ko na pósdnym popódnju sašo domoj wrócizchmy a cžicho do jstwy fastupichmy, dha kėdžesche bėdna hosposa, wócžny sandželiwšchi, na stole pschi wofnje, kiž bė k ranju wobrocžene. Ruzny mējėsche kaž k wofoschenju we wulkim wjebelu wupšchestrjenej, pschetož dženka bė lubeho knna wofoschała — w njebjėsach. — My kmj ju potom hišcže wschitzny k rowu pschewodžili a ko na to wot- šal pušcžili.

Jako domoj pschidžech do wótzneho kraja, dha bė wón do dweju kručow rostorhnyeny, a tež našch luby kėrbšči splah bė rosdžėleny do dweju dželow, tola wěscze niž we wutrobje. Nětko buchu zusbnižy wot ruskeho wójska wotdžėleni a domoj rospušcženi. Tak tež ja kwoju kwovodu dostach, ale niž na dolho; dyrbjach cžahnyč je sakštim wójskom na wjeczorne strony Europy, do nje- mėrneje Franzowskeje. Napoleona bėchu na kupu Helenu domjėsli a w Parisu noweho krala se stareje kwojby postajili, a teho dyrbjachmy sakitacz psched kamknymi poddanami w mjenje tych móznarjow, kosiž bėchu wěczny měr mjes kóbu scžinili.

„Wěczny měr“, rjane kłowa! ale tak dolho budza ludy hišcže na tebe wotčakowacz?! To budze drje tež wěczne wot- cžakowanje! Krejpschelecze njepšchestanje, doniž ludy móznarjam mjecz i ruki njetorhnu, potom knano budza lėpsche cžakny. Ale hdy ko to stanje?! Wjele křwė budze mjes tym ko hišcže k njebju wołacz, plomjenja mnogich mėstow a wšow budza mjes tym hišcže njebio pocžėtwjenjecz. Na bitwišcžach křwaw- nych je dospoknje widžecz, so i křwė žane sbože wurosć njemóže, žane róže wěczneho pokoja ko njeposbėhaju, ale wjele bóle wósty pschichodneho wjeczenja. Schtóz mėni, so psches bitwy sbože sa ludy kčėje, tón ko jara moli. Lud ko pjerje — wjėch pak bjerje. — Wjele křubow nam cžinjachu po tamnych bitwach Napoleonowych, ale dostali kmj mačo. Schto pomhāsche wschitkim mojim towaršcham pschichodne sbože, hdyž ko tola wjazny domoj wrócizcz njemóžachu, ale dyrbjachu šblednyč na honach kėwjernych?! A hdyž kam na ko pohladam, mi ko hišcže do dženknischedo dnja nihtón sa to podžakowal njeje, so knm tež kwoju krej psche- lecž dyrbjal w zusbje; ale kajki džak dyrbjal žadacz, wschak tola žadny dobry plód i křwė njewrosće. Za cžzu spokojom bječ, hdyž junu po wotwołanju i tuteje cžaknosće wschėch kwojich lubnych jašo namakam, kiž ko prjedy mje wrócžili do wěczneje domisny. Čhzu ko spokojicz, pschetož mój row budze tola we wótzowškej semi; młodemu narodej pak pschowołam sbože na pschichodne cžakny. —

* * *

To bė powjescz kstarjenedo nana, dopomnjecze na jeho mło- dosć, jako kėdžesche na kamjėitnej lawzy, pod kotrejž drėmachu we wěcznej cžičinje bėdžerjo i bitwy pola Budyščina. Čžichi wěstij naju wobdawasche, — jeno dny a dny i daloka wot počo- dnja křimot pschinoschomasche; bė to křimot kanonow i bitwišcžca w Čzechach, hdyž rostorjena Němcžina ko na ko kama kłobjesche. A cžehodla ko bija? Sjednoczicz ko cžedža psches krejpsche- lecze! Polsta lėt ko hižom sa tym stali, a sjednocžili ko hišcže njejku, a to drje ko tež tón křocz jim njeradži. Kapaki budza hišcže dolho wokoło rospadankow Němcžiny lėtacz — knano wěcznje — a kławnemu Barbarosfej mjes tym broda psches semju křosće! — Ranje kłowjanskich splahow jich wubudži i twjer- deho kona, džen narodow najmóznisčich na semi. Masch fastup do kławnego pschichoda pak njebudž i křwju wopanzany. Smėrnje křhadžej kłonzu našchedo wózwjenja, so by křwėcžilo do pschichoda sbožowneho. Tola křucze wustupujmy pschecžimo kwojim sanicze- rjam, dha stupamy do stopow kławnych našchich wótzow! —

Sa cžichi pjatk.

Džen khlrow duscha wita,
 Hdžez křonu cžernjowu
 Čži, kłowa křwawnje šbita,
 Sa wuškėch stajichu;
 Hdžez tebe křchizowachu
 Na horje Golgatha,
 Čže křóšbnje moricz dachu,
 So hela sawyšta.

Mje njemhlcze, wy drusy,
 Kiž macze lubo křwėt
 A kotrymž Šbóžnik zusy
 Se hižom wjele lėt;
 Mjech w cžichej kamotnosći
 Šwój styš dženk wuškřžu
 A placzu w džakownosći
 Wšchu lubosć i lubosću.

Tu cžiče plakam, klecžu,
 Ból jeho sacžuwam;
 Hdže widžu nusu wjėsčhu,
 Kiž cžėpi Šbóžnik tam?
 Wón scžėpnje počny křmėcha
 Se kmjerczu bėdži ko
 A nima tola křėcha
 To Bože jehnjatko.

Schtó bjes khlrow mohl stupicz
 Šso pod křchiz Šbóžnika
 A jeho widžecz wupicz
 Křelch hórki wot Wótza?
 Šsyn Boži lubowany,
 Kiž kama lubosć je,
 Tón njeke našche rany
 A našche poklecze!

Hdy kmjercz ko hižom mėri
 Na tebe, Šbóžniko,
 Čže hišcže lubosć cžėri,
 A nam křozicz wobliczo:
 Čhžesč, prjedy hacz tu hašnje
 Čži wócžto we kmjerczi,
 So wofschemil by cžaknje
 Naš troscht twój njebjeski.

Duž, Abryščeže, rěčž t tym fwojim,
 Nót fwojaty wotewr ty;
 Glej, tu pod kšyžom tvojim
 My płacžo stejimy.
 Njech pošlednje te fłowa,
 Niz rjetny pšched fmyercžu,
 Nam se fweťneho doła
 Bucz t paradisej fu!

K. A. Fiedleř.

Či kšyže.

Powjedańčžo po podawku se Šerbow.

(5. pokračowanje.)

We Š. njeđiwachu fwo njemato, hdyž šhonichu, so je fwo Turij f rchhtarjom domoj wróćil; tehorunja swjebelišchtaj fwo jeho starškej, hdyž jeho safo wohladaschtaj, pšchetož ani jimaj njebe prjedy nicžo rjetk. Š tajkim pohroženjom chyžyše džě jeju t temu pšchinucžicž, so byšchtaj jemu kublo sapisacž dakoj. Duž džesche, hdyž fwo wonaj nad jeho pšchilhadom džiwaschtaj: „„Šaj, tón króć fym wojakam wuschol, ale šchtó wě, hdy mje safo šhrabnu, hdyž mi sapisacž dacž njechataj. Tych, kotrychž fu nětko wubrali, škoro we wójnje sabija; tak tež fwo mje teřak njesminje.““

Nan drje jemu na to nicžo njewotmolwi, ale macž mēnjeshche: „„Šanfo, dajmój jemu sapisacž, potom njetrjebamy fwo wójnny wjazny bojecž.““

„Sa chzu febi pšchemyřlicž, i wšchaf džě hiščeže tak nusne njeje!“ —

Šdyž bě fwo Turij rošhotowacž woteřchol, prajeshche nan: „Semu njeby wšchaf nicžo šchłodžako, byrnjež jeho wojazy dostali a trochu woczěřali, to by tola fwoju hruboscž šhubil; tak myřli, so dyrbja fwo wšchitny pšchod nim pokoricž. Šdy by jeno ta sabita wójna njebyła, njebych jemu sapisacž dacž: ale šchtó džěčžo radu do stracha poda? Pšchezo febi njewěrju, jemu sapisacž dacž, šchtó wě, tak fwo namaj póndže, hdyž budže Turij fwo fwoj knjes! Šchto dha ty myřlišč?“

„Kak fknadž budže rořomniřchi, póčnje-li do fwojeho horněřka nučacž; to wěřch, mlody hólz pol semjana. Mózemój džě fěj wučžinicž, so chzemoj hiščeže nětko lěta fwoamaj hospodaricž; ženicž fwo bjes teho njetrjeba, wšchaf móžu ja wšcho derje řastacž.“

„Nó, dha njech tak wořtanje!“

Wječor powě macž Turiej, šchto běřchtaj f nanom wučžinicž, a wón wotmolwi: „„A šchto, to pomha, byrnjež sapisane mēř, hdyž chzetaj tajke wumēnjehje čžinicž, wořmu mje tola do wojakow. Šaj wšchaf, wamaj je wšcho jene, hacž mje řatřěla abo niz; njebych-li fwo fwoam postarał, bych hižom teřak nořbył.““

„Ale, Turjo, njerěčž tak hřupje.“

„„Nó, dha dajtaj mi bjese wšcheho wumēnjehja sapisacž a potom njetrjebam fwo nicžeho wjazny řachowacž.““

„Chzu f nanom porěčžecž, prořch tež fwo nana a njeřtajej fwo jemu tak hřupje. To dawno wěřch, so febi jeho f tym njeřchilřkonišč.“

„„Ač, to drje wěřch, macži, so mi date njeje, nětko prořbyčž; prajicž drje jemu chzu, njeřechže-li pař, potom njech moje dla podeřdže mje, šchtož chže.““

Šsobotu pšchi wobjedže řitwajche macž na Turja wjazny króćž, wón wotmolweshche jej f hłowu wijo. Fwo wobjedže wořta pšchi nanje wo řitwaje, a hdyž běřchtaj fwoamaj, džeshche: „„Nano, ty mohł mi kublo sapisacž dacž, ale bjese wšcheho wumēnjehja. Njetrjebali fwo potom wójnny bojecž; njewěmy džě ženje, hdy safo wojakow trjebaja. Budža-li f nowa bracž, pšchidžže najřkerje tež na mnje řjad. Duž by najřepje był, so bych hižom fwoam hospodar był; pšchetož hospodarja njemóža nihdy na nihdy wřacž.““

„Šdyž hinař njeje, sapisacž drje fwo čži bjes wumēnjehja móže, ale hospodaricž budu t najmjeřřchemu pjeć lět fwoam; fwoam f macžerju hiřchče jara mlodaj, so bychmój fwo hižom na wumēnjeh fhdnyłoj. Trjebasch namaj jeno řlubicž, so fwo řubka tak dolho mozowacž njechasch, doňž čži je fwoamaj njedamój; dha móžemy na řapitř hicž, byrnjež řutřje był!“

(Přchichodnje dale.)

Wječor a ranje wutrobny.

Ššo wječor čžemni wutrobje,

Šdyž wšcho je wuhajnył,

Šchtož řbože běřche řiwjeřřke

A wjeřele tu był;

Š nim lóřchtne řpěmy woněmja,

Wřcha radocž bořmje praji,

Ššo módre njebjó řamrócža

A řlónžo řařne taji.

Řaž po nožny pař řhadžuje

Džeň purpurojny řařny,

Tak řwita twojej wutrobje

Tež ranje w řjeřřchkej řrařny.

A njechadža tu twójnu nóz

Čži řane řerja řařnicž,

Glej, we njebjó chže Boža móž

Čže f wěčžnym řwěťkom řrařnicž!

K. A. Fiedleř.

Wřchelake f bliska a f daloka.

— 1. řaprleje dołonja fwo 100 lět, so fwo Bismarck w Šchönhausenje narodž. Šchtož je wón našchemu ludej był, fwo ženje njeřapomni, a wořebje nětko fwo jeho wobras pšchod našchimaj woczěřomaj blyřchčeži, hdyž w čžafu čžežleje řwěťneje wójnny stejimy. My wěmy, f řařkej wobhladnimosčžu je naležnosčže našcheho luda a wótžneho řraja w pošlednjej wójnje řastupował a tak fwo nam we wutrobje řběha to čžiche pšchecže: Ač, hdy bychmy w tutym čžežkim čžafu našcheho Bismarcka mjes nami mēř! Wěřče budže jeho 100lětnny narodny džej řaž řiwe přědowanje na našche wutrobny řřutkowacž: Štejmy řrucže a twjerdže w duchu a myřli našcheho Bismarcka — potom našch lud dobudže.

— Šřřjedu po řutrach, 7. řaprleje, je, řaž řóžde lěto, řłowna řhromadžřřna Macžizny Šerbskeje w „Šerbskim Domje“ w Budyřchinje.

„Řombaj Bóh“ njeje jenož pola řřjesow duchownych, ale je tež we wřchěch pšchewawarňjach „Šerb. Nowin“ na wřach a w Budyřchinje dořtacž. Na řchtwóřčlěta płacži wón 40 řř., jenotliwe čžišřla fwo řa 4 řř. pšchewawaju.

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedleř.

Čžiščejer a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-ll spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech čí khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew čel
F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa so kóždy sobotu w Šmolerjez knihicizšcyčerni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedyplatu 40 pj. dostac.

Jutry.

Matth. 28, 1—10.

Marja Madlena a Marja, Zakubowa macz, džěschtej k rowej, srudnej, bylly we woczomaj — tola njełhabłazej w lubosći k swojemu Šbóžnikaj. Semja sarža. Kaž běšče so Wóčez pschi wumrjeczu byna wobšwědčik, rěczy wón nětko tež rěczy swojeje wschěhomozy pschi jeho horje-staczu. Čzi wajchtarjo so nastročichu. Njebjeski pošol pschińdže s njebjes. Jeho wobliczo běšče jako blyst a jeho drašta běła jako šněh. A tam, hđez je šmjercz swoju móz wopokajala, rěczy wón šłowa žiwjenja (šcht. 5—7). Šmjercz je morwa, žiwjenje je žiwe. Šmjercz je pošrjeta, dobyče je dobyte. Myšl jandželskeho přědo-wanja je:

Budžeče štroštni!

Pšchetoz

1. Jesuś je žiwy.
2. Now je prošny.
3. Šwět je pschewinjny.

1. Jesuś je žiwy. „Wón je stanył, kaž wón prajił je. Wščitke jeho šlubjenja šu „Šaj a Šamjeń“. Žony so nabojachu. Šchtó čze je našwaricž? Wone nimaja wotročkowstu bojosć, ale šwjatu bojosć psched něšchtu wulkim, kotrež dže psche wscho čłowške myšljenje. Tak praji tež šchćenik Jan: Ja nješym hódny, so bych čzi-jowe rjemjenje wotwjasal. We tych žonach pak šhadzuje wješela jutrowna wěra. Duž khwataja k wučobnikam, so

bychu tež šhonili wo jich wulkim wješelu. A hdyž wone tam džeja, šetka je Jesuś a praji k nim: „Bomhaj Bóh wam! Njeboječe so!“ Wone pschijachu so jeho nohom, so bychu so pschěšwědčile, so to šón njeje. Wone šwjecza woprawdže jutry, dokelž šu jeho žiweho wohladale.

2. Now je prošny, tón row, kiž běšče čłowška hluposć přiedy s kamjenjom šamknyla. Šygl wyschšeho mēšchnika je šlamany. Šak móža so čłowšekojo šwěricž, Wožim wotmyšljenjam šadžěwacž! A šchtu widža te žony w rowje? Niž tkacze, ale šlědy jeho ruki, kiž je wschitko mudrie wjedla, a njebjeskeho pošla, kiž je pošłany. Now je pschěš šańdženje a wuńdženje s noma šwjeczeny. Na wschitkich šchělečijanskich rowach šedža jandželjo a přěduja: Šbóžni šu čzi morwi, kiž we tym šnjěsu wumru: Šmjercz, hđe je tvoje žahadło? Šdže je, hela, tvoje dobyče? Jesuś je žiwy, duž je mi šmjercz šańdženje k žiwjenju.

3. Šwět je pschewinjny. Njedyrbjachu so te žony bojecž, hdyž na krawnu šmjercz Šbóžnika myšlachu? Njedyrbjachu so bojecž, so tajke něšchtu tež na nje pschińdže? Alle jutry wopokasachu, so je móz šwěta šlemjena. Semja je saržala, pschetoz šud je so na nim štal. Wajchtarjo šu roščěkali. Šchtu pomhaja jim hlebiše, mjecze a šchity? Šandžel přěduje: „Šłaj, wón přiedy waš pošdže.“ Niž jenož dženska, ale wschitke dny hacž do kónza šwěta. Moš-wjasany šygl wyschšeho mēšchnika je šnamjo čłowškeje njemozy. Šwětlo njemóže so wot čmy šacžmicž, wěrnosć niž wot njewěrnosćje šwjasacž. Jesuś praji: „Džicze a pschpowjedaječe to mojim bratom! Žony dyrbja pschi-

powjedźetki jutrowneje powjeseže sa wučobnikow bycz. Dženša hiščeže spyta śwēt horjestacze Ebóžnika sa bajku wudawacz. Ale njech śwēt woła a herjeta — my jo lěpje wěmy — dobyče jutrowneho fěrschtu dže dale śwój dobyczerski pucz! Bajka njedawa móg nad śwětom, smjerczu a rowom. We nim pať, tym horjestanjenym, mamy troscht, móg a žiwjenje. Posbėhncze swojej woczy: Stare je saschtó, hlaj, wschtitko je so nowe scziniło!

Powitanje jutrowniczki.

D najšwjeczischa jutrowniczka,
W bñschczu selenym, nalětnim!
Budź nam šwjatoczñje powitana
W templu Snjesowym wyšolim;
Šwjate pschėndže wutrobu czucze,
Niewuprajne hiba so hnucze,
Šduž twoje swony nam klincza
A twoje thėrlusche hncza
Šaleluja dobnczėrske.

Jutrowna radošč.

Šsmjertne jastwo roškamane
Jutrowniczka pschipojdzı,
Wješelosczje tsělba rzi;
Póšne hłobny dospėwane
Do pok czichej' nozy šu;
Šshtyščischi radošč jutrowny?

* *

Pschespolo jutrownych czaharjow na ranischi temischi.

Šdže šu mi banty czertwjene
Na šwjedzeñ wješeky,
Šchtó módruch, bėkuch pschinješe
Na šwjedzeñ jutrowny?

Šdže šu, mój pschyny koniko,
A šhto so šradujesch?
Kož škónčko škoczi šhadžejo,
Ty se mnu šejhravjesch!

Šdže je mi woda jutrowna
Se žórka czerstweho,
Šchtó mi tej' jafnej' naczerpa
Do škónza na ranto?

Šdže šu mi jeika pišane,
Sich downo žadny šym,
Šchtó dženyš je kulecz se mnu čže
Na brjóžku selenym?

Šdže šu mi rjane thorhowje
Na šwjedzeñ dobycza,
A bubony a pišczęle
Do šwjatoh' thėrluscha?

Martrač Ignatius.

Pod romskim thėžorom Trajanom, kotryž wot lėta 98 hacž do lėta 117 po Šhr. knježesche, bissop Antiochije, Ignatius, kiž bė wučobnik japoschtoka Šana, w lėcže 107 martračku smjercž počerpi. Šoto mjenujz thėžor na jenym wójnskim czahu do Antiochije pschindže, wón špomnjeneho muža Wožeho t šebi škaso a so s nim takle do rėcže da: „Kajki šy ty bohafabhwat, so niž jeno naschim wukafam njepošłuchasch, ale tež druhich t tejšamej škafnosczı šawjedujesch?“

Ignatius wotmolwi: „„Theophorus (to je człowjek, w kotrymž Wóh bydli) njemóže so bohafabhwat mjenowacz. Šduž pať mje ty bohafabhwarja mjenujesch, dokelž šym njepschczel pohanskich pschibohow, dha tole winowanje pschijimam.““

Thėžor šnapšcheczıwi: „Pracij mi, šchtó je Theophorus?“ A Ignatius džesche: „„Tón, kotryž ma Šhrystuša we swojej wutrobje.““

Duž rjetny Trajan: „A njewėrischi ty, so pschibohoyo tež w naš bydla, kotkiž tola sa naš wojuja pscheczıwo naschim njepschczelam?“

Ignatius wotmolwi: „„Šeno jedyn Wóh je, kotryž je njebjo a semju, morjo a wscho, šchtóž je we nim, štworit, a jedyn Šesuf Šhrystuš, kotrehož kralestwo je moje herbstwo.““

Na to rjetny Trajan: „Teho kralestwo, ty prajischi, kotryž bu wot Šilatusa šschizowany?“

A Ignatius džesche: „„Teho, kotryž mój hrėch t jeho šakadnikom šschizowasche, a kotryž wschu lešč a škóšč satana tym pod nobi da, kotkiž jeho we swojej wutrobje noscha.““

Duž praji thėžor: „Maschi ty potajšim teho, kiž bu šschizowany, we swojej wutrobje?“

Ignatius wotmolwi: „„Šaj, pschetož pišane šteji: Ša čžu w nich bydlicž a w nich thodžicž.““

Na to wupraji Trajan šlėdowazy wušbud: „Dokelž Ignatius wušnawa, so wón teho pschi šebi nošy, kiž bu šschizowany, dha my pschikafamy, so by so wón šputowany do wulkeho Šloma pschinješt a t šabawjenju luda džiwim šwėrjatam woprowat. A taž bėsche thėžor poruczit, tak so šta. F.

Džeczatka, lubujcže so mjes šobu!

Šako Šesufowy japoschtok Šan pošlednje lėta swojeho žiwjenja w Šesju pschėbnawasche, wón tež pschi najwjetschej czėlnej šlabosczı ženje njefakomžowasche, so do šhromadžisnow wofady nošycz dawacz a w nich pschitomny bycz. Tola wobšchėrnje t wofadže rėczecz, kož bė to hewat czınil, njebėsche częščędoštojnemu šchėdžiwzej w jeho wyšolej starobje wjazy móžno; wón wobmjefowasche so tehodla na pschivolanje: Džeczatka, lubujcže so mjes šobu! Dokelž pať tole napominanje njepschestajnje wospjetowasche a šhromadžisnje ženje nėšchtó druhe a nowe njeprajesch, bu wón škónčnje praschany, czehodla tola pschęzo tušamu wėž naspomina a wobtwjerdža? Dokelž je to Šnjesowa pschikafanja, wón wotmolwi, a hdyž so ta dopjelnja, dha je došč.

F.

Jutrowny špėw.

D najšwjeczischa, o najšbóžnischa,
Šnadu dawarka jutrowniczka!
Šbóžnik našch mily,
Šesuf je žiwny.
Wješel šyła so šchęščęzanška!

D najšwjeczischa, o najšbóžnischa
Šnadu dawarka jutrowniczka!
Šsmjercže móg šlemi
Šhrystuš na šemi.
Wješel šyła so šchęščęzanška!

D najšwjeczischa, o najšbóžnischa
Šnadu dawarka jutrowniczka!
W smjerczi Šhryst pobny,
Šprawdošč nam doby.
Wješel šyła so šchęščęzanška!

Jutrowne jeika.

Waschnje, so jutry s jeikami wobdaric, je jara stare a nahadza so pola pohanskich ludow kaž pola křesćijanow; mjes poslednichimi bě wono hižom w přenim lět-thřazu po Šhr. sawjedžene. W Persiskej pada džen noweho lěta nimale na tón samy čas kaž naš jutrowny hwyjeden, dokelž tam protyka čas nalětneje runonóznoscje jako spocatk lěta postaja. Hižom popoldnje teholec dnja podawaju so hwěšdarjo do bndkow bohoto w provincach, so bychu tón wokomik wobkedžowali, hdyž runonóznosc fastupi, a tak rucze hacz woni w tym nastupanju snamjo dadža, so ludej s kanonowymi salvami spocatk noweho lěta wosjewi. Potom sapocžnu so wulke hwyjatocžnosće, pschi cžimž so ludžo, tak husto hacz jeno nětak móžno, nowu draštu woblekaju, cžehož dla tónle cžas tež „hwyjeden nowych draštow“ reka. Mjes darami, s kotry miž so ludžo přeni džen swjebeluja, wošebje jeika na přenim městnje steja. Wone su s drohotnych mjedžow dželane, wobmolowane a wyškeje placžiny. Tež w Serailu, pačazu hłowneho města, so tón džen na 5—600 jejow rozdželi. Wone placža pohanam jako snamjo radošće — mjes tym so su židam symbol želenja. Žarowazym so jeika s jědži poskicžowachu, a pódla jutrowneho jehnjecža, s dopomnjecžu na wučah s Egiptowskeje jutry na blidže wěrjazežo žida stejazežo, nješmédža jeika pobrachowacž.

Pola křesćijanow je jejo wobraz horjestacža. Kaž s njehibiteho jeika žiwj ptacžk wukhadža, twjerdu skorpinu pschekamje a so na hwojimaj křidleschomaj do powětra posběhnje: tak je Šhrystuž w pschekrašnjenej podobje se sanknjeneho rowa wustupit; tak tež my junu s rowow stanjemy, hdyž so wone kaž skorpinu roškamaju a my na poliw našeho Šbžnifa so jemu napschecžiwu s njeju posběhnjemy.

W žanym kraju njeje waschnje wobdarowanja s jeikami tak rošicherejne kaž w Ruskej, hdyž kóžny domjaz, haj samo kóždu wojak jeiko nekajsežkuli podobisny dostawa — nihdže pak so tež pschi tym lubosnišchi jutrowny postrow nješhšchi dnyžli tón, kotruž tam jedyn druhemu pschimołuje: „Tón dnjes je stanjk!“ a ženje njepobrachuje wotmołwa: „Wón je wopravdže stanjk!“ F.

Či kšiče.

Powjedaničto po podawku se Šserbow.

(6. pokračowanje.)

IV.

Šchěsč njedžel bě so po Janowym wotwjedženju s wojakam minuto, Surij mějesche kublo sapišane, bě s Wjeńtez Hertu po hlybje a dženša hižom tšeczi křóc pschypowjedany. Pola Wjeńtez su runje kšičički. Njewjesta je wscha srudna, dokelž nihdy na to myšlita njebě, so budže hebi Surja bracz dyrbjecž. S nim bě jeno wobšhadža, so mohla so psched druhimi holzami hordžicž. hewal pak njemóžesche jeho wustacž, haj bojesche so jeho. A jeje towarščki njewobzarowachu ju, byrnjež jeje srudobu widžake, ale myšlachu hebi: prawje sa tebe, so tebi dawaju, kohož nochzesch, cžehodla su tak hlybje cžinika. A jena mēnjescche: „To bym hebi dawno myšlita, so so ji tak kšidže. Šchtóž Surja na schiju dostanje, tón jeho njewotšchaze, barnjež čyžk.“

Druha wotmołwi: „„Wón je jeje nana cžisče sašlepik, tón je Hertu sam s wudacžu nucžik a jej rjek, so njeby jej nihdy dowolil, hebi Zana wsacž.““

„Ale to njesapšchijam, tak mohł tón někoho sašlepicz.“

„Ah wón so tež tajicž wě, hdyž je nusne a trěbne.“

Mjes tym bēchu so holčata najēdke, a dokelž so reje sapocžachu, njemējachu wjazn kšiwile, so wo Šercžine naležnosće staracž.

Jan njebě hacž dotal nicžo wo tym šhonit, šchtóž bě so wot jeho wotšalenja hem w domowinje podalo, haj njewjedžesche ani,

so Surij wojak njeje. Štajne wuwučowanja we wojerškej škužbje njewostajichu jemu žaneje kšiwile, so mohł w Budyščinje sa Š... cžanami hlydacž, a wbohej jeho starškej ani njewjedžeschtaj, hdyž šon je. Šbndželu po špomnjenyh kšičičkach bu wojakam powjedžene, so maja šchtwórit s Budyščina cžahnyč. Duž hlydasche, hacž njeby nikoho snateho trjedicž mohł, so by nanej prajicž dal, so by jeho wutoru abo šrjedu wopntal. Špopoldnju trjedji wopravdže někoho s Š., a hdyž bě jemu hwoju naležnosč wupowjedak a jeho prošyl, so by nanej wo wotčehnjenu s Budyščina prajit, woprascha so: „Šchto je w našej wotolnosčzi noweho?“

„Njewēm cži nicžo noweho, šchtož by sam njewjedžak. Šeno wo Wjeńtez kšawu hebi ludžo wschelake protyka cžisčecža. Ša njewēm, šchto dyrbial do teho prajicž, to ty šnadž lēpje wěsch.“

„Ale kajki Wjeńtez kšaw?“

„Nó njewěsch dha, so hebi Šibšchez Surij Wjeńtez Šertu šjerje a so budže jutšje kšaw?“

Šan njewěresche hwojimaj wuschomaj a woprascha so: Šibšchez Surij? — Šo tola móžno njeje, tón džē je se mnu do wojakow kšoch!“

„Šawěsče s Šibšchez Šurjom; ja sam šym škšchak, hdyž so pschypowjedaschtaj, a wsche teho džē je so dosč wo nim rēcžako. Ščžera pschi wobjedže hšchecže powjedasche hebi našcha cželedž, tak štaj tebe tehdom šaplacžiloj, hdyž su s Šertu s nam do Š. kmóšit, so štaj so tebi ššhowaloj a potom, hdyž su wotěschot, mohł rjež, hacž do ranja rejawoj.“

Ša tole wukžowanje njekedžbowasche Šan dale, dokelž mějesche žehrawosč a hnēm na Šurja, na Šertu a jejneho nana. Šjes teho so by tamnemu božemje dal, wotēdže, a hdyž do hwojeho bydla džēsche, cžinjesche štoro, kaž by bjes rošoma byl. Šeho towaršč putny, tak rucze hacž do jštwy štupi, jeho njepokojnosč a woprascha so šobuželnje: „Šchto cži je, Šano, su džē wschōn štorhan.“

Šěsto wotmołny rēcžesche Šan džiwe po jštwje šhodžo: „Ně, tak ja se šobu hracž njedam — wschudžom su mje jebali — mi wopntu šakšali — se kšemi mje do wojakow tyšnyli, ale ja hebi wscho lubicz njedam — cžakajcže jenož!“

Takle žychowasche Šan žyke popoldnje a žyly wjecžor; wot hwojeho šnutškwoneho njemēra šmucžnjeny lehny drje so, wušnyčž pak njemóžesche hacž na ranje, pschetož cžwilowaze špominanja na wschitke minjene podešdženja s Šurjom a Šertu šhodžachu jemu njepšchestajnje po hłowje. Šēdy bě rano wotucžit, dopomni so šako na njesbožowny kšaw, a runjež njemējesche pschi hwojim hnēmje ani rošomneje myšlicžki, wobšankny tola, so šlubjenaj so nihdy na nihdy wērowacž nješmētaj; ale tak čže jeju šadžeržecž, to džē sam njewjedžesche. Šwokoło džewjateje hodžiny halke so šhraba, naja hebi šonja, pschetož hwojeho wojerškeho wsacž njemóžesche, a jēchascche domoj.

(Pschichodnje ššoncženje.)

Budž dželawy, niž pak bjes požohuowaneje njedžele.

Wješna šlawišna, špišana wot W a t a.

Wěsche njedželu do Wožeho špēcža a krašny džen. Mětož Surij bě so cžistu kšchlu woblekł a njedželske rubjeschto wokoło schije šwjasač, s temu pak masanu jaku na so šczahnył, pschetož wón čyžsche hšchecže dženska hwoje bērny (kulki) wobkopowacž. Surij bě wošebny hošwodač, kiž so sa šwój dom, sa žōnu a džēczi se wschej móžnei próžu starasche; to dyrbjesche jemu kóžny wostajicž. Šschjednje šhodžesche na džēto; hwoju tydženšku mšdu pschijneschy kóžny křóc njepšchikróšchemu domoj, nicžo wot njeje w šorcžmje njewosta a njebu tež hewal w palenzu abo w piwje pschecžinjene. Wěsche so žylicki tydžen sa žušnyh ludži cžwilowak, džēsche njedželu potom hšchecže hwoje sam šne make polo wobdželacž. Šo

by byw pschezo w prawym czaſu do semje pschichoł a njerjad czim sferſcho wotſtronjeny był, na to wón ſwěru dzeržeſche a budžiſche t dozpiczu teho drje ſam u nóz na to waſik. Seho žona bě runje taſ džětawa. Džěi wote dnja khodžeſche na džěto; domach jeno woſta, hdyž bě w njeđzelach; lědy pať bě džěczo nětotre njeđzele abo mēſazy ſtare, dyrbiachy hižom te ſtarſche jo pēſtonicž. Mětož dwaj — rēfaſche wo wſy — ſo ſwěru ſa ſwój dom ſtarataj; bychu-li wſchitzu tať ſo ſtarali, njeby wjele proſcheſtwa wo wſy byto. Haj — prajachu tehdy druſy — to je wſcho prawje derje, ale wón je tola pſchejara na ſaſtuzenje, a to niž jeno w tydženju, ně, teſ tu lubu njeđzeli. Ke mſchi pschińdže lědy na rōcžne czaſy a hdyž wob lěto raſ t Božemu bliđu džetaj abo hdyž ſo jeho žona požohnowacž da. Džěczi wotroſtu jako luby ſtōt; žona ſo wo nje wjele njepraſcha; nječeſhane a njemyte ſ roſtorhanej draſtu wokōto bēhaju. Do ſchule porēdko pschińdu; hladaju radſcho domach lōſyſtwa, wobekhaja potom ſtarſcheju, a taj ſo lědy ſa tym wopraſchataj; pschetož hdyž zylicžki džěi domach njebēſchataj, namaſataj potom we ſwojim domje teſ hiſcheže tōiſchto džěta, tať ſo ani czaſa ani lōſchta nimataj, ſo praſchecž: ſchto ſy ty cžinił, a ſchto ſy ty džęſa nawuknył? Wjele bōle ſydaju pufi, hdyž widžitaj, ſo je wokno roſbite, abo ſo ſy w ſahrodže rjadki ſateptane. — To je wſchitko jeno hōrka nuſa, prajachu přeni ſaſo. Wječ džěczi chžedža jēſcž, a hdyž ſtarſchej njeđžěta-taj, dha teſ ničžo nimataj; a ſ cžęſanjom, myčžom a plofanjom ſo tehdy wjele czaſa pschecžinicž njeſmje, teſ ſ do ſchule a ke mſchi khodženjom wſcho tať hlady njeńdže, tať po prawym dyrbjato. Ale ſchto dyrbja khudzi ludžo cžinicž? Nuſa wſchaf ſo wſchello huſa. Mětož dwaj ſtaj prawdoſčžiwaj doſcž; taj byſchataj hižom ke mſchi khodžikoj, jeno mohłoj.

Mětož ſtaj prawdoſčžiwaj doſcž! tať ſebi Mětož ſamaj myſle-ſchataj. Mōj bychmoj rady ke mſchi khodžikoj, jeno mohłoj. Tola ſwoje ſwědomje ſ tym njeſmērowaſchataj; hdyž ſo ſwonjeſche, bēiche jimaj, jako bychu ſwonu wōtake: „Pōj pōj, pōj pōj!“ Džęſa nimamoj khwile, ale pschichodnu njeđzeli pschińdzemoj, prajęſchataj tehdy. Tať ſta ſo to wot njeđzele t njeđzeli, hacž bē jimaj ſkōncžnje džěto a njemēr pschęſ hōwru ſroſt a wonaj ſamo to: „Pōj poj!“ wjozy njeſtſchęſchataj.

Zako chžyſche Zurij džęſa na lubej njeđzeli ſaſo motyku ſhrabnyčž a jeho žona Hertta, tať pschezo, pschi plofanju ſtejeſche, ſtupi Muzęž San, Hercžiny bratr, do iſtwy. „Mō, tōn budžiſche mohł teſ džęſacž minutow poſdžijcho pschińcž“, ſabōrbota Zurij, kotremuž bē San pschi tajlich ſkladnoſcžachy prawy cžeru we wokno. Muzęž San bē Mětož najbližſchi ſuſod, mējeſche teſ tať mału khęžku a runje telko dothja na nej jako Mětožy. Mēſchto role bē ſej pschinajal, runjež pjenjeſy t temu lědy w hromadu ſehua; tola bjeſ ſamſyuch bēruow njemōžeſche wobſtačž. Wječ džěczi chžyſchu byčž naſyčzene, a Hana, Zanowa mandželſta, ſo njemako džiw-ſche, ſo džěcžom lēpje ſtodžeſche, hacž jej ſamej. San, mudriſchi dyžli wona, jej wukładowaſche, tať dyrbja džěczi teſ na roſcženje ſobu jēſcž, mjēſ tym ſo je wona tola nětko dorōſčžena. Hana tu wēž ſapſchija a njęſtarſche ſo dale; wona bē cžichcho waſchija, a ſchtož ſama njemējeſche, bēſche wot Zana nawukta, pschetož tōn bē ſtajnje w dobrym troſchcže, a ludžo, kotrymž to prawje njebē, mjenowachu jeho tehōdla „Wjeſſtarōſcžiz kmōtra“. Wjeſſtarōſcžiz kmōtr pať cžinjęſche, tať by to njeſtſchęſchaf; žortniwje ſo poſmja a myſleſche: Pschezo wukmēchujęze mjē, t bēženju njepomha psche-ſchto wjele pſchęjara ſpēſchuy byčž, wſchaf mōžemy wobładacž, ſchto ma prawo. Mětož dwaj pať ſo najwjozy nad tym hñęwaſchataj. „Hana lědu poloju tať huſto na pola pschińdže“, prajęſche Hertta, „njeđzeli ani ſ ruku njehibnje, a tola ſy tam lobka wſchitzu žiwu jako prhzojo, mjēſ tym ſo ſo my džęi wote dnja dracžujemy, jeno někať ſ cžęcžu pschęſ ſwēt pschińcž.“ So San lōždu njeđzeli

rano pschihadžeſche, a jedyn raſ tať druhi prajęſche: „Wōh baj Wamaj žohnowanu njeđzeli!“ a potom roſtrocženy pōdla ſtejeſche ſ bjeſwocžom, kotrež ſo wſchello wukładowacž hōdžeſche, pschihlad-ſchto wjele pſchęjara ſpēſchuy byčž, próza ſo njęſmje lutowacž, a ſcžępnoſcž teſ wjele doſonja. Sa hroſne bjeſwocža nimam žanej woczi, ſa ſke ſłowa žanej wuſchji, a ſda ſo, ſo mohło pufi ſydačž, ſtupju w prawym czaſu na boť.

Sako džęſa nuz ſtupi, pschejeſche, tať pschezo, ſwoju žohno-ſchto wjele pſchęjara ſpēſchuy byčž, próza ſo njęſmje lutowacž, a ſcžępnoſcž teſ wjele doſonja. Sa hroſne bjeſwocža nimam žanej woczi, ſa ſke ſłowa žanej wuſchji, a ſda ſo, ſo mohło pufi ſydačž, ſtupju w prawym czaſu na boť.

Wukładowacž hōdžeſche, pschihlad-ſchto wjele pſchęjara ſpēſchuy byčž, próza ſo njęſmje lutowacž, a ſcžępnoſcž teſ wjele doſonja. Sa hroſne bjeſwocža nimam žanej woczi, ſa ſke ſłowa žanej wuſchji, a ſda ſo, ſo mohło pufi ſydačž, ſtupju w prawym czaſu na boť.

(Pschichodnje dale.)

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócnny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spař měrnny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z, njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa šo łóžu šobotu w Smolerjez knihicizšćečni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Quasimodogeniti.

Jan. 20, 19—23.

Měr budž š wami! to je jutrowny postrow teho Anjesa. „Nětk wulki měr je bjes kónza, wscha škóřba kónz je wsala.“ Měr, wěstosć wěry šu njebjeske dary, kotřez horjestanjeny šwojim wuczobnikam jako jutrowny dar nješesche. Ale šchtóz chze je dobyć, dyrbi teho Anjesa wohladacž, jeho šłowa wěšty być! „Šłaj, ja šym pola waš wschitke dny hacž do škónčjenja šwěta?“ Šdnyž wón tež widomnje wjazy mjes naš nještupi, wón šo tola šacžuwacž dawa, hacžrunje widžecž njeje. Wócžko wěry dženska hischće teho Anjesa widži, pschetoz wón je žiwny a je pola naš.

Tón Anjes šłewi šo tež nad nami w mozy
šwojeho horjestacža,

šo by

1. wěru pošylnik;
2. měr dawał.

1. Šht. 19. 20. Tón Anjes pošylni wuczobnikam wěru š tym, šo šo jim žiwny wopolaže. Duž šhubi šo wscha šrudoba, „či wuczobnižy šo šwjěšeliču.“ Šeho hnadyšpolne wócžko šašo nad nimi wotpoczujje, woni šłyscha jeho šłóš. Tole žohnomanje horjestacža Šhryštušoweho, tole pošyljenje wěry ša wschitkich wuczobnikow dale traje. Šdnyž je wón wot šmjercze horjestanył, je wón žiwny a knježi do wěčnosće, je žiwny w towarštwje š tymi šwojimi,

je pola nich wschitke dny. Ale jene wumějenje je: našcha wutroba dyrbi polna žedženja na njeho wobročena być, dyrbi wješele mēcž nad jeho šłowom. Šytajmy w pišmije a wšmimny Šesusa, wo kotrymž šwědczi, horje. Šdnyž šo twoja wutroba njemóže namafacž do wěrnosće šłowa, hdyž njecha pschezo hischće džěczazy, ponižny duch wěry, radošć nad tym Anjesom ššhadžecž, hdyž pschezo hischće dwěluješ; pohladaj, š wotkal tuto dwělowanje wukhadža, šo njeby dlěje bjes wutroby był, kotraž šo w tym Anjesu wješeli. Běda tym, kiž njewěrja hordosće, šwětnje lubosće dla. kiž w nich bydli. Derje tym, kiž maja žadanje po wěrje, kiž maja wolu, wěricž. Derje jim, pschetoz tón Anjes šnaje našchu wutrobu, wón šrošymi našche myšle wot daloka. Ššhes šwojeho Ducha chze naš pošylnicž a pschihotowacž, šo bychmy šo šwjěšelili, hdyž teho Anjesa wohladamy.

2. Š postrowom měra dawa tón Anjes š dobom móž měra. Šemški měr tón Anjes njedawa. Wón džě šam na šemi šwonkownje měra měl njeje. Ale njebjeski měr wón dawa, kiž je wyschšchi dnyžli wschitkón rošom, kiž šo wopišacž njeda, ale jenož šacžuwacž dawa. Tón měr je plód horjestacža Šhryštušoweho; psches šwoju šmjercž je wón hrěchaj móž wsal, jón na drjewje šščiža woprowal a š tym njepschecželstwo mjes Bohom a nami wutupil. Našchich hrěchow dla je wón wumrjet, našcheje prawdosće dla je šbudženy. Šdžež pał je prawdosć, tam je měr (Rómšf. 5, 1). Tehodla mamy šo wješelicž: njebjeski měr wotpoczujje nade wschitkimi tymi, kiž wjazy w rowje hrěchow njeleža, ale šu š Šhryštušom duchownje horje-

stangli, kiž mōža we wěrje prajicž: Sa šym žiwu, niz pať ja, ale Khrystuſ je žiwu we mni. Wěra dyrbi tu bycž, so bychmy mēr mēli. Hdyž dwělujesch nad Božej luboſcju, hdyž ſo bojiſch ſmjercže, hele — maſch ty potom mēr, mōžeſch ſo wjeſelicž? Hdyž pať wēriſch, je mēr twój. Potom rēka: Mēr budž ſ tobu, ty poſutny hrēſchniko, wotpolož brēmjo hrēcha pola ſchiza Sbožnika. Jeſuſ ſteji tebi ſ bofej. Mēr budž ſ tobu, kiž ſo ty poſlednje bēdženje bēdžiſch. Jeſuſ je ſmjercž pōzriel do dobycža, wona žaneho žahadla wjazny nima. W mērje ſ Bohom wſchitko leži, po cžimž ſebi wutroba žada. Wōn woſmje wſchu ſtarocž, wſchu ſrudobu, dawa poſoj, radoſcž, žiwjenje, ſbožnoſcž. Kōtſiž maja mēr ſ Bohom pſcheſ naſcheho Knjeſa Jeſom Khrysta, cži wjeſela ſo w tym Knjeſu. Hoſny ſa tym mērom, kiž naſ pſchewodža do wēcžneho žiwjenja. Jenož ſchtož jōn ma, mōže ſaſcž do bydlenjom wēcžneho mēra.

Samjeń.

Pohnuwanje k jutrownemu žiwjenju.

Malēcžo a jutry kraſne
S nowa ſeſthadžachu nam;
Eskōnzo blyſchcži ſo tať jaſne,
Stwōrba ſbēha ſ njebjeſam
S nalētnim ſo roſcženjom,
Schtowroncž ſpēwa ſ wjeſelom.

Mjechaka ty, duſcha, ſpēwacž
Stworicželej miķemu?!
Mjechaka dže radny dželacž
K cžeſcži Božej ſ radoſcžu,
Hdyž ſy jutry ſwjecžika
S Knjeſom žiwym ſbudžena?

Stangl žiwu Knjeſ je ſ rowa,
Sa nim ſtawaj ſ žiwjenju!
K ſradowanju wōn cže woła,
Hrēje tebje ſ miķoſcžu;
Jērſchta žiwjenja cže twój
Na pucž ſ Wōtzej wabi ſwój.

Žiwu wōn je, ſ nim budž žiwa
Jako jeho njewjeſta!
Hdyž ſ nim cžeſnjesch radoſcžiwa,
Mjeſima cže njeroda;
K njebjeſam ſo hotujesch,
Na kwaſ ſ Knjeſom wēcžny džeſch.

Jutry junu ſaſwitaju
Kowe cži we njebjeſach,
Hdžež džel ſbožni ſ Knjeſom maju
Tam po cžaknych cžerpjenjach;
Kwaſ tam jehnjecžowy je,
Na nim wēcžne wyſtanje.

Hdyž je tu cži ſeſthadžalo
Hižom nowe žiwjenje
S Jeſuſom a ſawdawł dačo
Pſchichodneje kraſnoſcže,
O tať budže blyſchcžaze
Junu herbtwo njebjeſte! —

Duž tam ſ herbtwu njeſwjadnemu
Krucže pſcheſtrēwajmy ſo!
Hrēhej wotrjeķny ſo wſchemu,
Knjeſa dđeržmy žiweho,
Kōtrž hłowa naſcha je
K naſ domoj dowjedže! —

U.

Quasimodogeniti.

Jutry ſy nimo, Bože ſpēcže ſo pſchibližuje. Semja ſo wotewri, kotraž Jeſuſa dđeržecž njemōžeſche; njebjeſa ſo wotewrja, jeho powitacž. Domiſna duſche je horjeka we ſwētle. Quasimodogeniti! Jako ſ nowa narodženi! Scže-li ſ Khrystuſom, dha pſtajcže, ſchtož je horjeka, hdžež Khrystuſ je ſ prawizy Božej. Wot jutrow ſ Božemu ſpēcžu je tež naſch pucž. Hdyž pať naſch pucž ſ njebjeſam wjedže, dha dyrbi tež naſche kłodženje ſ njebjeſam hicž. Esmy-li ſ Khrystuſom horjeſtany-li, budžmy tež ſ nim žiwi; pſtajmy, ſchtož je horjeka, hdžež wōn je. Hdyž ſmy jutry dđerželi, dđeržmy tež Bože ſpēcže ſ nim! Haj, nje-pſtajmy to, ſchtož je na ſemi, pſchetož my ſmy ſ Khrystuſom mumrjeli a pohrjebani; ale pſtajmy to, ſchtož je horjeka, pſchetož my ſmy ſ Khrystuſom horjeſtanyli a dyrbiſmy ſo ſ nim junu ſjewicž we wēcžnej kraſnoſcži!

F.

Wěra woſtanje.

Wěra pſchezo woſtanje,
Njech ji njewěra ſo ſmēje,
So ſ nej nētko ſ kōnzej dže
K ſo wona hańbu ſmēje.
Eskowo Bože wēcžne je,
S nim tež wěra woſtanje.

Wobkhowaj tež we wutrobje mēr.

Mēr ſch tōn khowaj ſej we wutrobi,
Mēr, kiž ſo na nihdy njeshubi cži!
S wyſoka mēr, tōn, kiž wot Boha je,
Wjedže tež pſcheſ ſmjercž do žiwjenja cže.

Mēr ach we hrēchu ſo njenamka cži,
We ſwētle ſmējeſch jōn, niz pať we cžmi;
Mēr jenož namaſaſch pſchi Jeſuſu,
Se ſwētom bēžiſch pať ſ wopjecžizu.

Bjes mēra kłodžicž, to hubjenſtvo je,
S njemēra ſkōnčnje ſo do ſmjercže dže,
Wōh je twój ſudnik cži napschecžimo,
Hdže ſ tvojim towarſtwom ſchowacž cžyſt ſo? —

Budž dželawy, niz pak bjes požohnowaneje njedžele.

Wjeſna ſtawijna, ſpiſana wot Wařka.

(Pōtracžowanje.)

San džeſche nētko ſa Surjom do iſtwy. Tam tež rjane nje-trejechi. „Mařka, pſchidž raſ rucže ke mni“, ſawoła San žort-niwje, „jow je nēſchto wohladacž!“ Mařka ſpēſchnje pſchifkocži, ale tež Herta a Surij wczipnaj ſa nej ſtupiſchtaj. „Bohlej raſ, Mařka“, rjeķny San ſmējo, „ſy wēſcže wczera wjecžor hižom drēmaka, ſo ſy bērnaze bēliſny ſa kſachle cžiznyka, a cžyſche je tola ſwinjecžu donjeſcž; hejſo ſo ſ Bjarnatom jow na nje ſhd-njeſch, dha maſch ſwinjazny khlēwczk hotowy.“ Mařka a Bjarnat ſo loſchtniwemu wujej ſmējeſchtaj, ſhrabaſchtaj bēliſny do korbika a bēžeſchtaj won. Herta pať na džečzi ſwarjeſche, a Surij ſo

hnevasche a hańbowasche. Stwa podawasche woprawdže hrošny napohlad. Wulke kožo bě hišće tajke, kaž běchu dženš rano i njeho wulěsi; schěsčlětna Gilžiczkla i zhykej mozu małego bratsifa kolebasche, so by we swojich hišće wot nozhy kem mokrych pjeluschkach pschejara njewrěschcał, a tykasche jemu i czašami fižaty wusot do hubki. Jako Herta pschezo dale šwarjesche a nanu a prózu skorzesche, šnapšhecziwi Jan khtunje: „Wój wobhaj cšlowjekaj staj prawje wobzarowacž.“ „Mó“, rjekny Herta, „ja myšlu, Wój tola tež butru tołstišcho masacž njemóžetaj.“ „Wobutšje so tež njerěči“, pokračowasche Jan; „ale pošluchaj ras, fak so ta wěz ma: Schěsč dnjom w tydženju šym Mlužez Jan, khdny džělacze, tehdy budže wo luby khlěb džělane, hacž fak pót i cžoka běži, a wšchelke semise starosče cžohaju cži psches hlownu. Se šyma kruta, dhrbi mēcž Leńka nowu spódnju kufniczklu a Šhrystha jaku; mi šamemu njebychu nowe schłornje nicžo schłodžile, a Hana by psche rady nowy kožuschł wšala. Tež dhrbjaka hornja komora so woblicž a wulěpicž, so Handrije a Hanzhy wuschy njesmjeršnete, a nowy plót wokoło šahrody by so derje hodžil; Mětož hušbu hižom nětotru rjadku rostętake; a schtož tehurunja starosče ja naš khdnych ludži dale šu. Hana so šwěru šobu stara; dom a džěči drje tajki napohlad nimaju, fak by to rady chzyla; tež budže jej to pšofanje a myče, pšofanje, pšofanje, rycze a kopańje kšetro fižale, wošebje hdyž druhdy lohr na najětkę knjeni pohlada, kotraž po zhylych dnjach w šahrodze we kšłodnizy šyda. Ša praju, to wšchitko je džělame dny; ale hdyž so šobotu k šwjatofej šawoni, tehdy ma džělo a wšcha starosč kónz; wšchak mōžesč pōndželu šašo šapoczeč, a masč zhyly tydžen czaš k temu Šsobotu wječor hižom budže wšchitko wumjeczene a do rjada šporane. Džěčatka budu wumšte, njedžělška drašta wukładžena, a na njedželu maja dom a džěči fak šwjedženšti napohlad, so mi a Hanje so wutroba w cžele šmęje; a fak je wot ranja hacž do wječora. Najětkę knjeni šbožownišcha hycž njemōžesche, haj šam kral niz. Njedželu šmy runje fak wošebni, jako najwošebnišchi ludžo; tehdy šmy wšchitzy Bože džěči, a nimamy žane druhe powołanje, hacž jemu šlužicž, a ja chzyl so pašcž, tajke wušnamjenjenje njewužiwane wostajicž. Młynkej šym wōndano njedželu rjane bjeswocžo ščinił, jako nimo jeho šahrody džěch; wōn runje buny kładžesche, a duž prajesche ke mni: „Mluzo, Wy byšchče mi prawu lubosč wopofasali, hdy byšchče popołdnju schli moje bęrnj wobkopowacž.“ Ša fak jemu hordže prajach: „Mischtrje, to je pschecziwo mojej dostojnosčzi a so ša mnje njehodži.“ Wōn i wulkim špodžiwaniom na mnje hladasche, haj runje fak kaž Ty nętkle, Šurjo, ale rošymišch, schto ja i tym męnju? — (Nętk bu Jan se šwjatej šahorjenosčzu napjelnjenty, a rēcžesche dale, fak šlęduje.) Masč knjes Šhrystuš je mje fak wyšoko pošbęhnył a mje fak droho wukupil, so bych węcžnu šbožnosč psches njeho herbował. Šurjo, węcžnu šbožnosč tola wěrišch? Fak mohli my wobohy khdnzi ludžo bjes te je wěry našche žiwjenje šnječ, žiwjenje połne prózy a džěla, starosče a nush! Haj, Šurjo, budžich tule wěru njeměl, hišchče džęška bych do wody škocžil. — Šdyž fak je wěra mój jenicžki troscht, moja jenicžka nadžija, dha tež ju nochzu i lohkej myšlu wot so štokacž; wjele bóle chzu ša šwojim šnješom a Šbožnikom, kiž je šam šačožł tuteje nadžije, w lubosčzi a šwěrnosčzi khdžicž; pschetož žadny cšlowjek njeje jeho našlędnik a njeje kšchesczan, kiž jeho kasnje i nohomaj tepze. Wono ręka: „Ty dhrbišch šwjaty džęń šwjecžicž!“ Šo prawym to žana kasęń njeje, ale prawje hnadny dar a balsam na tamne twjerde šłowo: „W pocze šwojeho woblicža dhrbišch šwój khlěb jęšcž!“ Šbōžda njedžela je tajki kruč šbožnosče, kruč njebyš, kotryž dhrbi nam cžęžli tydžen polōžicž; a hdyž nętko te 52 njedželow a rōcžne cžabhy hromadu šlicžimy, dha je to hižom kšętry džěl wot lęta, hdyž mōžemy fak w njebyšach žiwi hycž.“

Hercze so šylšy po lizomaj ronjachu, kotrež fak pola njeje ženje twjerdže nješedžachu. Tež džęška njebē to hnuče, hdyž plakasche, wjele wjazhy mjeršanje, so męjeshčaj so Jan a Hana lępje na šwęcze dhyli wonaj. Džělo jej pokoja njewostaji, a šwědomjo tež niz. W jejnej wutrobje njebē žadny mēr, a wona so hinał troschtowacž njewjedžesche, hacž psches šdychowanje a skorženje. Šurjej fak bē so dawno hižom žolcž pschelał. „Šo šy šwoje žiwe dny Bjesstarosčzi Młots był, dawno wěmy!“ prajesche hnešny, „Wōh wē, fak jeno šwoje wacžli šęžiwišch, so nješahłodža!“ „Haj, Wōh wē“, šnapšhecziwi Jan męrnje, „a derje je, so wōn to wē, a so to moja wěz njeje. Moja wěz jeno je, jeho kasnje džęrcęč, a Wōh we šwojej wulkej dobrocžiwosčzi njebudže šej nicžo wote mnje žadacž, schtož ja njemohł džęrcęč. Fak ja šwjaty džęń šwjeczu, a dam jemu so staracž, so moje džęči nješahłodža. Ša tež njebych k temu ani próšchla pschicžinicž mohł, fak tež Ty to njemōžesč.“ „Fak? njemōžu ja ša nje džělacž?“ šapadže jemu Jan hrubje do ręcze. „A schtō Cži mozy da k džělanju?“ džęsche Jan. „Šo so hižom namala“ — šnapšhecziwi Šurij trochu šamlyent. — „Šurjo!“ prajesche Jan i džělbranjom, „ja Cže nječam k šłowam nawabicž, kotrež Cži i wutrobhy njepšchidnu. Ty runje fak derje do Boha wěrišch, fak ja; Ty wěrišch, so je Cži Wōh žiwjenje a štrowosč dał a hacž dotal šdžęzał, so fak mōže Cže tež na šhoro-kožo cžišnyč a Twojej džělamej ruzhy k męrej pschijesč. Ty tež wěrišch, so, hejšo-li to ščini, tola Twojim džęcžom węcze šahłodžicž njeda. Šo to njemę žanu starosč; špytaj, fak pōndže, hdyž njedželu po Božej woli žiwy šy. Cžišni motyku wot so, woblecž so njedžělku šulnju, a pój šobu ke mšchi. A Herta, Ty masč tež hišchče cžaba dosč; wostaj schaty stejō, wottorhni so pōndželu wot druheho džěla, pšofaj a pšofaj jutšje, a cžin dhy a dhy džělawy džęń fak, to Cži węcze wjazhy wunjeke hacž Twoja mšda. Schtož mōžesč psches prawy porjad šalutowacž, to i žyła hišchče njewěsch. Ty dhrbišch šebi kšwile wšacž, tež šwoje džěči k porjadej a k rōdnosčzi pohanjecž, potom budže fak nětotry kruč drašty mjenje trjebany. — Herta! (jeho kšōš bu mješti) Ty wěsch, ja šym i Šamaj pschezo derje męnil.“

Hercze so šašo šylšy po lizomaj dele ronjachu, a to nętko i woprawdžitym hnučom, a Šurij, kiž kašanje, kotrež po tajkich rošręcžowanjach we šwojej wutrobje cžujesche, hewak rad i něotrymi hordhy mi šłowami podušchesche, šdasche so džęška wot Šanowych bratrowszy šprawnych šłowow šajaty hycž, k najmješšchemu njeda wōn jemu žane hrube wotmolwjenje, ale mjelcžesche. Herta fak rjekny: „Pschichodnu njedželu woprawdže ke mšchi pōndu.“ „Wój džęška šobu!“ prošchesche Jan wutrobnje; „njewocžafuj k temu šnješu so wobrocžicž, a njewotštoruj to wot jeneho dnja k druhemu. Džęška nimašch žane wotdžęženje; schtō wē, schto luby Wōh pschichodnu njedželu pščęle! Pschetož hižom wječor mōže wšcho hinał stejecž, hacž rano bē.“ — „Ach, schto tež to!“ prajesche Šurij, „schto dhrbjal pōšlacž? Šdyž džęška njemōže, dha ju wostaj. Ša džęška tež njemōžu. Pschichodnu njedželu pōndžęmoj k Božemu bšidu, a pschi tym wostanje.“ — Nętko so pocža šwonicž; Jan na wobeju šrudnje pohlada, postrowi jeju hišchče juntrōcž a džělęsche so cžišche wot njeju. Šeho wutroba žarowasche, ale jeho modlitwa ša šakudženeju bē cžim horzyscha; kručze staji wōn šwoju nadžiju na teho šnješa, kiž pomha.

Hercze bu žyly šyštko pschi šwojich schatach. Šwony šašo wołachu: „Wój pój, pój pój! a jej bē šoro, jako by chzyla Bohu trōžlacž. Wōn wołasche, wona njepošluchasche. — Šurjej so runje fak džęsche, wōn so i motyku mjes kęmschęřškich ludži njewěri a stejęsche wocžafujō šady šosoweho kęřka pschi dworownych duřčłach. Pschichodnu njedželu pōndžęsch k Božemu bšidu, troschtowasche so. „Njewotštoruj to wot jeneho dnja k druhemu!“

hšyſcheſche hiſche Sanowy napominazy hłóſ, „ſchtó wě, ſchtó móže tón Knjes mjes tym póſlacz!“ Bóji, póji! wołachu tež ſwony. Tón Knjes woła i zunym, luboſčiwym hłóſom; nje-poſłuchaſch-li, budže cze i mozu cžahnyč dyrbjecz. „Njebudžcže jako konje a jako mule, kiž roſoma nimaju, kotrymž wuſda a hryſadło dyrbiſch do huby kłaſč, hdyž i tebi nočzedža.“

San běſche dom njeporjada a ſnutſkowneho njeměra wopuſchčizil a ſtupi nětk do ſwojeho kamſneho doma, kotryž běſche jemu kruch ſbóžnoſcže, kruch njebjeſ. Hana bedžeſche je wſchěmi džěčžimi w njedželſkei draſcže pſched kžěžnyimi durjemi w małym cžiſcže wumjeczonym dworje. Stwine wołna ſtejachu ſwoczjinjane, ſkóncžne pruhi ſwěczachu na jaſne ſchpundowanje, a ſnapſcheczonym wołnom wějeſche wěſit ſkódku wón ležějazych roſtlinow do iſtwy. Hana kulki bēleſche. Hdyž bē prjedy we ſebi a wołolo ſo wſcho njedželſzy pſchihotowała, njelažeſche džělo jejneju rukow ſnutſkowny mēr jejneje duſche. Ščtyrnacželětna Rhatržina mējeſche macžerne ſpěwaſke, rubjeſchto a wonjeſchł w rukomaj a poſłuchaſche nutre-nje, kał ſotſi a bratr macžeri kžerluſchowe ſchtuczki, wot wucžerja ſobotu jim nawdate, prajachu. Jako ſo jaſwoni, poruczil Hana 12lětnej Hany najmłódschju ſotſicžku w koležy a jědž pſchi wohny, a džěſche i mužom a druhimi tſjomi džěčžimi ke mſchi. Zyla ſwójbba bē po prawym kžuduschka. Sanowa jako bēſche, jako ſo w nej wērowacž daſche, nacžorno-módra, nětko pał bē ſo ſjaſniła a tkanina bē kžětro widžecz. Hanina kufnja bē plofana a tam a ſem pſchewuſka; wona bē hiſcheže i jejnych ſlužobnych lēt a poſaſowacze hiſcheže trochu ſmubi cžerwjenojtych barbow. Tež džěčžaza draſta bē jara kžudobna. Ale wſchitko bē tał rjenje wupłofane, tał derje ſaplatane — i temu te jaſne bjeſwocža, hładzy ſcžebane hlomy — ſo ſo San je ſwojej ſwójbba mjeſe wſchitkimi wupyſchonymi ſemſcherjemi hiſcheže wuſnamjenjeſche.]

(Pſchichodnje ſkóncženje.)

Či kſchize.

Powjedaſčžo po podawlu je Šerbow.

(Škóncženje.)

V.

Mjes tym ſo San w Budyſchinje w hñewje tałe ſaſhadžeſche knježeſche tež ſtruchloſč we Wjenkež domje. Tał dolho hač bē pſchipowjedanje trało, bē ſo Herta nadžijala, ſo i macžernej pomozu nana ſebi pſchilloni a jeho wutrobu tał daloko ſmjeheži, ſo Surjei wotpowje; ale wſchitke jejne próſtwy a płaſanje bē podarmo było; nan bē pſchi tym woſtał: „Ty ſy džiwna a hlupa holza, hdyž ſy jeho prjedy wuſtač mohla, cžehodla nětko niž? Tajkeho nawoženju njenamaſach kóždy džer na dróy. Bóndže wſchitko derje, cžjeſch-li jenož roſomna byč.“

Alč, kał ſo tu Herta dženkſka kajeſche a rudžeſche, ſo je i pſcheczivnym nawoženjom prjedy tał huſto wobkžadžowala! Žel je jej kóždeho pſcheczelnego ſłowa, kiž bē jemu hdy prajika. Ale ſchtó pomhaſche jej wſchitka želnoſč, njewerjeſche ſebi ani ſrudna ſo pſched nim poſaſacž. Duž do wſcheho, ſchtóž mohlo ju ſetkač, ſo podawſchi, da ſo do njewjeſcžinſkeje draſty ſhotowicž a cžakaſche, ničo dobre njewocžajujo, na nawoženju. Hdyž bē tón dóſchoł a po ſtarym waſchnju poſnēdał, podachu ſo na pucž do Božeho doma. Jako bēchu wote wſy hižom kžětro daloko, ſaſčyſchachu na dobo kóſti dupot, a dolho njetrajeſche, dha wuhladachu wojaka napſcheczjo ſebi w połnym ſtoku jěchajo. Štoro bē jim bliſko. Surij najprjedy jeho ſpóſnajo ſawoła na njeho: „D ty ſy jara ſahe na kwaſ pſchichol, my hałle i wērowanju jědžemy.“

Šědny pſchi ſwojim kžwattu ſo najprjedy na nich najſterje dohladał njebē; nětko nawróčži konja runje napſcheczjo nim a ſawoła džiwje: „Sa cžy wam kwaſ! — Wróčcže ſo!“

Samni i poſtróženjom na ſo pohladowachu. Surij hordže wotmolwi: „„Šoho, tał kžětje to njēndže.““

Lědy pał bē to wuprajil, bē hižom tež roſhněwany jědny i konja ſlecžal a jeho pſchekol, a prjedy hač móžeſche braſchka wobaracž, i jeny wotmachom njewjeſcže hlomu wotcžal. Braſchka, wo ſwoje žiwjenje ſo bojo, bē mjes tym ſwóji teſał wucžahnył a cžyſche ſo ſameho wobaracž, ale nowy raſ a tež jeho prawa ruka wotlecža i teſalom. Roſdžiwjeny San ſlecža ſaſo na konja a cžerjeſche, ſchtóž móžeſche kón doſkocžicž. — Tola hnydom wotucži jeho ſwědomnje a póſnawſchi ſwóji ſurowy ſkuff a njēſkóncžnu ſrudobu ſwojeju hižom ſtareju ſtarſcheju, ſahubi i tym-ſamym mjeczom, i kotrymž bē ſwojich njepſcheczelow moril, tež ſwoje žiwjenje.

* * *

Dolho cžakachu we Š. na nawoženju a njewjeſtu, a hdyž do kónza pſchicž njechaſchaj, póſlachu někoho po njeju. — Šrudoba pſche wſchu ſrudobu knježeſche w zylaj wſy, hdyž bēchu jeju morweju namafali. A jako poſdžičho ſhoničho, ſo je San tón bjeſbóžny mordač był, hrjebaſche někotrehožkuli ſwědomnje, kiž bē prjedy Janej donoſchował abo jeho ſchcžował; druſy ſaſo džiwachu ſo, kał je wón tola tajki njēſkuff wobeſčž mohł, hdyž je prjedy tał dobrocžiwny był. Ale mała ſchtricžka ſapali a ſahubi wulke mēſto, a ſnadne roſklobjenje, hdyž ſo njepotkóčža, ſapucžil wutrobu!

Naž nam powjeſč dale praji, buchu wſchitzy tjo na tym kamſnym mēſtnje ſahrjebani, hđžež bēchu wumrjeli, a tež San tam, hđžež bē ſo ſakol. Po jaſtarſkim waſchnju bu kóždemu ſchicž poſtajeny, kiž tam hiſcheže dženkſa ſteja pſched tał mjenowanymi Wbohez moſtami.

-18-

Wſchelake i bliſka a i daloka.

— **Rupjanſke farſte mēſtno**, kotrež ſo i pſchekždenjom knjeſa ſararja Handrika do Klufſcha wupróſdni, je ſo wupriſalo. Kollaturſtwo ma krajne konſiſtorſtwo a maja ſo ſamolwjenja tam podacž. Nětko je wſchaf praſchenje, hač žane ſamolwjenja doſdu, dolež žanych kerſkich kandidatow njeje.

— **Sandženy pjatl je knjeſ wſchſchi wucžer Kalich** w Njeſwacžidle ſwóji 25lětny woſadny jubilej ſwječizil. Wón ſkuffuje i bohatym žohnowanjom 25 lēt jako zyrkwiny wucžer a prēni wucžer w Njeſwacžidle a je ſebi ſe ſwojim milym, pſcheczelnym, ſprawnym waſchnjom wutroby woſady dobył. Wóh ſpožč jemu hiſcheže dolhe lēta žohnowaneho ſkuffowanja!

— **Dolež je ſo nětko wupolaſalo**, ſo je wjazy pſchenzy w kraju, hač ſu ſebi prjedy myſlili, budže ſo nětko wjazy pſcheſčžneho pječžwa pjež móž — wožebje budža ſo ſaſo załty ſe ſameje pſcheſčžy pjež.

„**Bombaj Bóh**“ njeje jenož pola knjeſow duchownych, ale je tež we wſchěch pſchewawarňjach „**Šerb. Nowin**“ na wſach a w Budyſchinje doſtač. Na ſchtwórcžlēta płačži wón 40 pj., jenotliwe cžiſka ſo ſa 4 pj. pſchedawaju.

Samolwity redaktor: J. Gólc. Šoburedaktor: K. A. Fiedleř.

Čiſchecžer a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpoěń ty.

Z' njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokrěw će!

F.

↳ Sserbske njeđzelske lopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihičiščezetni w Budyščinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Misericordias domini.

Jana 21, 15—19.

Nasche seženje wuklinčja do Knjesoweho napominanja „Bój ša mnu!“ Kaž je to wot Pětra šebi žadał, tak žada šebi tež wot naš.

Bój ša mnu!

1. Šhto k temu šlušča? My dyr bimy nascheho Knjesa a Šbóžnika š wutrobu lubowacž. Pšchetož šhtóž jeho njelubuje, njemóže tež ša nim šhodžicž. Móžemy pak tež temu Knjesej šwoju lubosć runje tak šwjedženšy šawěšćicž, kaž to Pětr činješche na jeho praščenje? To je wažna wěž šwědomja. Tež Pětr nješměđžesche to praščenje lohko wšacž. Tehodla šo Šbóžnik š wotpohladom tróžy prašča, šo by šebi šwoje wotmolwjenje derje rozmyšlil. A Pětr móžesche je šnutškomneho pšchěšwědčženja wotmolwicž: „Knježe, ty wěšch wšchitke wězy, ty wěšch, šo ja će lubuju.“ Wóhli tež my tak prajicž? Ale w našej wutrobje bydli hušto wšchelatora druha lubosć, kotraž nasche myšle napjelnja a lubosć k Ješušej mori; to móže bycž pšchewulka lubosć k žonje a džěczom, k powołanju, k pjenješam a kublam, pola druhich šako nječžišta lubosć k lóšchtam a žadosćam. Wjele jich šebi myšli, hdyž šo jich prašchesch, hacž Ješuša lubuja, šo šo to šamo wot šebje rošmy. Ale to šo šamo wot šebje njerošmy. Pšchetož tón Knjes Ješuš dyrbi nasche žyłe myšljenje napjelnicž, a to je jara čezžo. Pšchi šhutnym pruhowanju najšterje namałamy, šo šebi najšterje pšchemało na šwojeho

Šbóžnika myšlimy. Duž budž nam Pětr we šwojej horjazej lubosći žiwy pšchillad lubosće, hdyž tež w bojošći pšched čłowjekami juntrócž podleža jako šlaby čłowjek.

2. Šhto šebi tón Knjes wot naš žada? Wot lubosće k Ješušej wotwišuje žohnowane wukonjenje nascheho powołanja. Pětr běšche wupadnył je šwojeho powołanja jako wuczobnik. Tón Knjes jeho pak šako š nowa postaji: „Paš moje jehnjata. Paš moje wowzy!“ Pašnyšćki hamt dyrbi Pětr dale wješć, ale niz wón šam — ale wšchitzy jeho wuczobnizy. Kaž běšche Pětr we šwojim powołanju šwěrný, dyrbi kóždy mjes nami Ješušowu ponižnosć po šwojich mozach dopjelnicž. Š tym móže kóždy pokasacž, hacž šwojeho Šbóžnika lubuje a ša nim šhodži. A tak wjele je kóždemu dowěrjene! Jedny ma šwojšbu, drugi šlužobnych, třeczi šchulerjom, šchwórtý wóšadu, pjaty pšcheczelow a šušodow. To je nasche paštwišćczo; pšchetož wšchitzy, kiž šu nam dowěrjeni, šu wowzy Ješom Šhryšta. Wuczobnik Ješušowy dyrbi, kaž dobry paštyč, wutrobu ša druhich měcz.

3. Šhto nam tón Knjes do přědka praji? Niz wulku čzesć a šbože, kaž šo we šwětnym powołanju woczakuje. Pětrej to Šbóžnik do přědka praji, šcht. 18., a šhto je š tym myšlene, wujakni 19. šchtuczka: Pětr dyrbi ša šwojeho Knjesa a we šlužbje teho Knjesa šwoje žiwjenje wostajicž. To je šo pječja w Romje štało. Ša naš w našchim čašu to reka: Šdyž my ša Ješušom šhodžicže, šmějeczje wjele wot šwěta čzerpicž. Pětr bu

křichžovaný, my dyrbimy na druhe čerpenja pschihotowani byč. Šchtóž šo wottrašchicž da, njeje Šbóžnika hódny. Šchtóž čže sa Šbóžnikom khodžicž, dyrbi šo prjedy křutnje pruhowacž, hacž tež w čerpenju pschi nim wutraje.

Zutry šu nař wubudžile, sa Šbóžnikom hicž, kiž je dohycžetřzy s roma wuschol. Nawukimy wot Pětra, sa Šbóžnikom khodžicž w lubosczi, w šwěrnosczi, w čerpenju. Hamjeń.

Budž džělawy, niž pak bjes požohnowaneje njedžele.

Wjeřna stawina, ipřana wot Warka.

(Škónczenje.)

Lěto běšče šo pominyło; Jan bě šwěrnje šotje a šwatej šwoju žohnowanu njedželu pschal. Druhdy drje šo šesda, kaž by w Suriju šo něšto lěpšče hibacž počało, tola wón pschezo šašo na šwój stary pucž pschińdže. Še mšchi dyř a dyř s Hertu džěšče, tola jenicžzy jeno tehodla, šo by Bohu tak se škladnosčzu pschiřkusčazu čžecž šobu wopofasał, a ludžom pofasał, šo šo hiščeže ke křeščijanam džerži; hewał wosta čžicže tón stary. A wón pschi tym ničžo hinaschi njebě, džyli wšchelazy druř wjeřni wobydlerjo, kofliž tež ničžo njewjedžachu wo njedželškim žohnowanju, derje pak wo prózy a wobčežnosčach žiwjenja. Tola w Suriju, kaž hižom špomnjene, hibachu šo s čžafami wořebite myřle: „Ša šo wo dnjo a w nozy čžwiluju, a tola dale nje-pschińdu hacž Wjeřtaroscžiz Wots.“ Ša wěž bě mjeřaza. „Po-řluchaj ras, žona“, wón junu rjekny, „ja šym lutował a lutował, šo móžemoj dwě šwinjeczi kupicž. Twój bratr tam lobika s jentym dořahnje; Šana dyrbi tola hořpošenje rořymicž.“ — „Šaj“, wotmolwi Šerta ranjena: „Šan tež šej žadyn poččž k šnědanju nježada; tón je pschi křlěbje a šeli radostny.“ — „A ja njewěm“, rjekny Šurij šašo, „Šan lědy počojzu telko křlěba trjeba kaž my; nasče njerodne džěczi njeřbu nařucžicž.“ — „Šo tež žadyn džim njeje“, šnapřecžimi Šerta, „Šana škoro kóždy džěń wari, a bėrnaza abo mutowa poliwa derje wudžerži a jeno počojzu tak wjele pľaczi jako tón luby křlěb.“ — „Wšchaf móžesč tež huřcžišcho waricž“, Šurij šašo praji, „špytaj tola ras, kaž Šona, a wař a pľataj wjazy; šo Šan a Šana dale pschińdžetaj džyli mój, to tola kóždy widži.“

Šerta bě žyle ša to, a tam a šem buchu we šwonkownym žiwjenju pscheměnenja pschedewšate a tež wuwjedžene. Šle šchto pomha nowa šapľata na štary drařtu? Ščtož žyle žiwjenje bě šhnik; nad nim žane žohnowanje njewotpočowasche, dofelž běšchtaj wonaj bjes bohabořasnosčže žiwaj, a hdyž pscheměnenje abo porjedženje žiwjenja s najnutšownišcheje wutrobny, s pokuty a s rořlacža njeřchińdže, dha tež ani proška njeřpomha. Tola Šanowa šwěrna wutroba pschezo hiščeže nadžiju njeřpuřcžzi; jeho modlitwy buchu pschezo horžyšče, a tón Šnješ bě měr wobřamknył nad hješmėrnymaj. „Njechadža-li, dha dyrbja ke mni pschińcž.“

Běšče šašo njedželu, bliřko do Božeho špěcža; šwonny se šyl-nyh hľořom wolachu, ale Šerta a Šurij njewbžěšchaj pschińcž. Šurij na kóžu ležesche se šandželenymaj woczomaj a s čžezkim wodychom; šľabej ruzny pschi botu wotpočowaschtej. Šako džělacžerč bě pola něfajšeho twara džělkał, čžezki křuch derjewa bě jemu pschi tym na křribjet padnył, we tupym pohľuřchenju nětko ležesche, a lěkar šam njewjedžesche, šchto s teho budže. Šan pschi kóžu ředžesche a kľadžesche řhoremu mokro-řymne bjeńtuchji na čžolo; Šerta štejesche ruzny ľamajo jemu k nořomaj. „Modl šo, Šerta“, rjekny Šan s džělbranjom, „modl šo; žane njeřbože njeje psche wulke, hdyž móžemy šo hiščeže k Bohu modlicž.“ Šerta to řpřta, ale kaž džěšče to čžezčlo! šwědomje čžyšče jej wřchu móž a nadžiju rubicž. „Ša na teho Šnješa pořľuchaka njeřřym, duž tež mje wón nětko wuřľušchecž njebudže.“ — Š nabľařny čžłowjecže,

a budžišče štotřkaz křočž njedžakowny a šymneje wutrobny pobyl, Šnjeřowa luboscž, hnada a šwěrnoscž wostanje pschezo jenajša, pój jeno, wupřchestrěj šwojej ruzny k njemu, prošch wo šmilnosčž; je tež twój hřech wulki, Boža hnada je tola hiščeže wjetřcha. Šra-řiřch s rořlatej wutrobu: Šnježe, budž mi hnadny, pschetož ja šym šľaby, dha tón Šnješ rjeknje: „Dořčž mařch na mojej hnadže, pschetož moja móž je we šľabych móžna.“ — Šerta njewóžesche šo modlicž, ně, jeno řdychowacž, ale tón Šnješ řľušchi tež řdychowanje. „Šo je řhořtanje ša naju hřechi“, wona řkoržesche. „Wěřch, Šano, kaž pschezo prajachmoj: Ač, řchto-tež-to tón Šnješ pójčele! a kaž mějachmoj, šo šo džělo naju rukow lěpje ša naju džěczi řtara, džyli Šnjeřowe žohnowanje?“ Šan mjeľčesche, tola Šurij woczzi pomoczini a šwony čžicho s hľowu. Wón bě k pójnacžu přchřchol, a bě Šercžine pořľednje šľowa řrořymil. Šerta, wuřbožny řwjeřelena nad tajkim řnamjenjom žiwjenja, šawoľa: „Ač, Božo Šnježe, kaž čžu šo čži džakowacž! Šurij šašo budže.“ — Šaj, k džalej šmy pschezo hotowiřchi, džyli ke křichžnosčhenju. Šerta čžyšče jón tak rada wot šo wotwobrocžicž. Wř-li Šurij šašo wotřhoril, wřchitko dyrbjačo šabyte byčž a pschi řtarym wostacž. — Šurij pak s hľowu wjeřsche a pofasa horje. „Ně“, rjekny Šerta pľakajo, ja čžu šo k Bohu lubemu Šnjeřej kaž wjele modlicž, šo Čži wumřecž dacž njedyřbi. Pořľej tola na naju pjecž džěczi.“ Wone wřchitke w durjach řtejachu, kaž čžicho a řtyřkno. Šurij řtyřkny ruzny a pľakasche hórke řhľřny. „Ša nochžyl hiščeže wumřecž“, wón čžicho rjekny, „ač kaž rady čžžyl hiščeže pola wař wostacž, ale luby Bóh mje k waschemu řežiwjenju nje-trjeba.“ — „Ně“, pschiřtaji Šan, „nuřneho Čže nima, wón hiščeže řanej wbořej řyročže řařľodžicž dał njeje, kiž na njeho nadžiju řtajesche, a kaž derje, kaž je Šebje jako grat trjebał, móže řebi tež druhu pomoz řbudžicž. Šu wěru džerž křucže, hdyž tež Bóh řhoroscž wot Šebje wošnje; a kaž čžemy jeho prošnyčž. Pořčže, džěczi, řestupajče jow, Šurjo, řtyřkny ruzny, wřchaf to móžesč, a Šerta, modl šo prawje s hľubokeje wutrobny: Š luby Božo! my šmy wřchitzy šľabi hřěřchnizy, řpoččž nam móž, šo šo k tebi džeržimy, wřmi wřchitku řnutšownu nuřu wot nař, njechash-li řwonkownu wot nař wřacž. Šnježe, kiž ty nam žane čžezřsche brėmjwo njeřapočožišch, hacž řnjeřčž móžemy, o pomhaj nam, pomhaj řhoremu, pomhaj macžeri, pomhaj tym pjecž džěcžatľam; řpoččž jim wěru a měr, daj jón nam wřchěm, a wjedž nař junu wřchit-řich do šwojeho njeřjeřšeho křaleřtwa! „Wótcže nasch“ — a kaž modleřche šo Šan dale. „A nětk, lube džěczi“, prajesche wón na to, „wěrcže jeno pschezo, šo budže luby Bóh w njeřjeřach to naj-lěpřsche ša wař čžinicž; podajče jemu wutrobu, žiwjenje a myřle. Šdyž wam něšto pobrachuje, prošchče; čžwiluje wař řtarořčž, prošchče. Š kaž lubošne budže wasche žiwjenje, budžecže-li s po-božnosčzu psched tym Šnjeřom khodžicž! Wasch nan móže žiwny wostacž abo wumřecž, wam šo jow čžafnje a tam wěcžnje derje póńdže, hdyž lubeho Boha řej k wótczej wuřwolicže a jeho ľařnje pschezo psched woczomaj a we wutrobje macže.“

„Ty dyrbiřch šwjaty džěń šwjecžicž“, rjekny Šurij s pohľibli-nyh hľořom. — Přchecžiwwo tej ľařni bě wón najwjazny s wědo-moscžu hřěřchil, tehodla jemu najčezřšcho na wutrobje ležesche. Wón bě Bože šľowo a přědowanje řazpřwał, duž bě tón Šnješ řam s tak řhľnyh přědowanjom do jeho doma pschřchol. A tole přědowanje, runjež šo prawny řtrach byčž řdascche, běšče jeno řna-mjo luboscže a hnady. Šanowe modlitwy běchu wuřľušchane a řotra a šwal dyrbjeschaj ša teho Šnješa dořhtaj byčž. — Wřchit-řich čžłowjekow tón Šnješ kaž k řebi nječžehnje, jeno druhdy psches podobnu trařchľiwoscž řich wutrobny řařľchajuje. Woni pak maju woczzi a njewidža, a maju wuřchi a njeřľušcha. Šle njemolče šo, Bóh šo njeda ša šmėch mēcž. Na řudnym dnju budže tón Šnješ prajicž: „Džicže wote mnje, ja wař njeřnaju.“ Šotom žane ľacže,

bychu so na jeho knjejtweje Zambergu sašydli. Woni so mjes sobu bratřija mjenowachu a jakožichu w lécze 1457 pod mjenom „Bratrřka jednota“ hamostatnu zyrkej, kotraž so wot Roma runje tak džěleše, kaž wot druhich Ğužitow. Woni pak šhubichu jako wotpadnizy kralowu milošež a mějachu wjele čerpicž.

W pschiduzny čašu so ewangelskim Čzecham wschelako džěše. Druhdy buch u jara pschescžěhani. Tehdy dyrbjeshe jich wjele wótzny kraj wopuschecžicž a s tym rosnoschowachu ewangelski duch po druhich wošebje němřich a pólskich krajach. S tym pschihotowachu pucž Lutherowemu skutku. Pak sašo běchu čašu, hdžež móžeshe so ewangelske žiwjenje w měrje rospłodžicž. Tehdy nastachu přenje spěwarřke knihi 1501. Pojdžicho so žyła biblija do čžěšcžiny pscheloži. Nowy sakoň pscheloži ham Jan Blahobřlaw, jara wučeny wjedniř „jednoty“; pscheložerjo stareho sakoňja běchu: Schečžepan, Eneasch, Zibulka, Kapita, Strejz, Efferaim, Ježen, Albrecht a Seliz. Žyłe džělo wuńdže w jchěšcž džělach wot 1579—1593 pod mjenom „Biblija Kralizka“. Wulke pjenjezne wopory sa čžishečž nješebhtaj bratraj Jan a Ğhorla je Žerotina, semjanstaj sobuštawaj „jednoty“.

Němřka reformazija bu wot Čzechow s wyskanjom powitana. Běšhe tola Luther ham prajil: „My žmy wschitzu Ğužitowo“. Woni so pschisamknychu pak Lutherřkim, pak Calwinistam. Ğizom běšhtaj mjes sto Čzechami lědy hišcžcž dwaj katolikaj; duž so 30 lětna wójna šbėhuu a čžorna nóz so nad krajom roschěrjeshe.

Bitwa pod bělej horu pola Prahi 1620 bu row čžěškeho wójřka, čžěškeho naroda a čžěškeho ewangelřtwa. Pschescžěhanje nasto, kotrež žylo semju sašo katolřku čžinjeshe a s ewangelskej wěru tež čžěřku narodnosčž šnicži. Wjednizy buch wotprawjeni; šchtóž njechajche ewangelsku wěru wotpschisřahacž, dyrbjeshe wótzny kraj a wschitko to žwoje wostajicž a do žyřby čžeknyčž. Ženož tu a tam někotři sřradžu bibliju šřhowachu a w nej troscht pytachu.

Sahnacži čžěřy ewangelsžy rospřošichu so po ewangelskich krajach, wošebje do Šskowakřeje, Pólřkeje a Ğrusřkeje, a mějachu dołho hamostatne ewangelske wořady. Někotry žlawny muž je s nich wuřchol, kaž Jan Amoš Komenski (Comenius), suaty wobnowjer řhulřkeje wučžby († 1671), jeho wobras mařch na řtr. Jablonski, dwórřki předař prusřkeho krala Bjedřicha Wřylema I., Bogazky, spiřacžel suatyř nabožnyř knihi, Janiř (Žaniře), jakožer „Ğrusřkeho hłowneho bibliřkeho towarřtwa“ (1814) a towarřtwa sa řšcšcžijanske natwarřaze piřma (Hauptverein für christliche Erbauungsschriften, 1816). Tež Bjedřich Wulki je hišcžcž ewangelskich Čzechow do Šchlesřřkeje pschijař, hdžež řu woni hacž na dženkniřchi džeri žwoju narodnosčž řđerželi. Žich wořady řu Ğuřinez, Ğroř-Žriedřichřtabor, Ğroř-Žriedřichřgräh, Ğroř-Wartenberg.

Rospřošeni čžěřy ewangelsžy řu s wulkim žohnowanjom sa ewangelsku zyrkej s tym nastali, so hrabja Mikławřch Ludwig s Zinzendorf w lécze 1724 řahnatyř „morawřřkich bratrow“ na řwojich kubřach Ğerrnhut (Ğchranow) řařydli. S tuteje kolonije nasto 1727 „wobnowjena bratrřka jednota“, kotraž so bórřy daloko roschěrjeshe a tajkich, kotřizž čžiche žiwjenje w Bosř lubowachu, řhromadžeshe. Jako lužiřka džowka je bratrřka jednota tež mjes Šserbami wjele pschecželow měla.

(Wokracžowanje.)

Bedženje sa měrom.

Šsmjercž, ty řyła řy
Nowe řeřchowy —
Bitwiřcžcža te řrwatne města,
Šhdžež jim wjele řsmjercž bě města.
Šsu dha byłe hdy
Tajke řeřchowy?

Wřchitzu w řhromadži
Ležo w řwojej řrwi
Řo tamřhntach něřř tam řřaja,
Wotpocžinř řwój čžiči maja.
Řo wschěm bědženju
Řječ tam řměrom řřju!

Řoľnyř holořcžow
Leži wjele řtow
Lazarety žyłe řraje.
D řřtó dořcž tu nusu řnaje?
Wopomni, wutroba,
Tute čžerpcjenja!

Řnježe Wožo, řřto
Řaže něřřko řo?
„Ře mni woľaj w čžařu nusu,
Čžinicž nochžu řo čži žyř!“
Šswěrný Wožo, řam
Tak řy řasař nam.

Duž něřř woľamy,
Wjelež jich tu řmty:
Řařche řřěchi wodaj, Wožo,
Řławimy ach s řřacžom řožo!
Řłomjo hněwa řař,
Řřchestař řřwilačž nař!

Daj nam řařo měr,
Wójnu woteczět!
Řošcžel s nusu wumoženje,
Řařchich přřřtwow wuřřřšcženje
Řesom Řřřřřtuřřa,
Tvojoh' Šřřna, dla!

Šřřřodu narunaj,
Řotruž njeře kraj!
Šřanjenyř čžyř wulětowacž,
Řanej, macžeri jich řřhowacž!
Dha čže řřwalimy
Řrawje s wutroby.

Wřchelake s blřřka a s daloka.

— Nowe řhulřke lěto je řo řapocžato. S wjetřřha je pschijecžcž nowyř wučžomžow do wysřřřchich řřulow w tutym wójřřkim čžařu po ličžbje tež řřětro mjeřřcže byřlo. Na řeminarje, hdžež je řo lěřřa přeni řřocž 7. řřadownja jakožřka, řu řo řamolwjeni mřodženzojo nimale wschitzu pschisřali, a njeběřcže tež ličžba řamolwjenyř wjele pschěř ličžbu tyř, kotřizž móžachu řo řakoniřžy pschijecž. Žara nadpadne je, řo je do pořřlednjeje řřadownje na řřmnasřřju jenož s nich 13 řastupřko, měřto teho řo je řo na wysřřřcšej realžy wjele wjetřřha ličžba řamolwřka a pschijařa. Šda řo, kaž by nasřřemu čžařej stare řřmnasřřalne wutwucženje wjařy tak pschijomne njebyřlo.

— Žutry wschit řu řo minyře, ale dopřelnjenje jutrowneho řřrowjenja: „Měr budž s Wami!“ nam njeřřku hiřcžcže pschinjěřke. Čžim bōle řměrnřcže je, řo po něřřčřřřřim řřejniřcžcžu na bitwiřcžcžach nadžřja řo pschěř wutroby řřboli, řo tola, čžyř-li Wōh dacž, wōjna wjařy dołho tracž njebudže. Wěřte wořřřabnjenje pola nasřřchich njeřřcžcželow řo přecž njeda. Wořebje je něřřčřřcže wořřwanje Ğranžowřow s tymile woporami kaž pořřlednje řadwělowanje, s kotřymž řo hješ praweho rosmřřřlenja do předřa wala. Wōh čžyř dacž, řo řo tež nasřřa nadžřja dopřelni.

Šamolwřty ředaktor: J. Gōľč. Šřoburedaktor: K. A. Fiedľř.
Čžisřcžer a nakladniř: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

— Sserbske njedželske lopjeno. —

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihcizničce w Budyšćinje a je tam ja schtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Jubilate.

Jana 21, 18—23.

Wo kšćiznu, klž mějesche Pětr jako japoschtol njesež, kłowo kwojateho pišma rěczi. Ale kóždemu wuczobnikej placzi: „Schtož kwoj kšćiz na so njewosmje a sa mnu njedže, tón njemóže mój wuczobnik bycž.“ A kóžde czerpjenje, niz jenož pschescžehanje Khrysta dla, dyrbi so kšćescžijanszy snjescž. Duž to praschenje:

Kak njeke kšćescžijan czerpjenja, jemu wot Boha napoložene?

Wón praji:

1. Kaž wón mje wjedže, tak dyrbju hicž.
2. Hdyž wón mje wjedže, tehdom chzu hicž.
3. Dokelž wón mje wjedže, móžu ja hicž.

1. Kšćetije nawalnemu, kamowólnemu Pětrej tón Knjes sjiwi, so budže so pod swontowny pschah potulecž dyrbjecž. To běsche jemu czežko, ale wón so podda; pschetož tón Knjes je prajił: schtož wón cžini, je derje cžinjene a dyrbi so tež jemu spodobacž. Wón džě je runje kwoju lubosć temu Knjesej wusnał a najkrafnišche powołanje je so jemu pschepodał; kak mohł so wobaracž, tež czežkotu snjescž?

Kak so sastróžimy, hdyž czerpjenje na naš pschindže! Wny kmy kěbi něšto wotmyslili a bórny bychmy wotkynjenu kónž dozpěli; na jene dobo je wschitto hinał. Nan a hospodał wjekeli so kwojich dla, so do

prědka džě — duž dyrbi so na khoroložo, knano na kmjertne ložo lehnycž. Macž w njewustawazej lubosći kwoje džěczi woczehnje — wona dyrbi fastacž, dokelž cžělna kłabosć ju wobjima. Schtož ma schto sa wěste a najpotřebnišche, wón dyrbi jo shubicž.

Wón dyrbi. Ale kak je to czežko! Derje nam, so my wěmy, so to kšćepny pschipad njeje, ale so je Boža ruka nad nami, kotraž wjazny na naš njepoloži, hacž my njesež samožemy. Ssmj-li temu Knjesej w lubosći pschikšileni, potom budžemy so tež, kaž czežko nam tež budže, w ponižnej pokłuschnosći pod Božu khostazu ruku pokšilecž móž. Nasch troscht wostanje: Wón je tón Knjes! a našch rošbud: Wón njeh cžini, schtož so jemu spodoba.

2. Praschenje wschaf s tym hišcže ke kónzej njeje. Hdyž tež něšto wě: Ja dyrbju runje to czerpicž, dokelž ma tón Knjes to ja dobre — wón so sašo prascha: Cžehodla runje nětko, hdyž so mi to najmjenje pschihodži? W starobje dyrbja na Pětra czežke dny pschincž. Wón so drje praschesche: „Cžehodla runje w starobje?“ ale wón mjelczi.

Tak so kšćescžijenjo tež njetrjebawšchi prascheja, hdyž kšćiz pschindže. A tola dyrbjeli wjedžecž: Tón Knjes kam prawy cžak snaje. Wón wě, hdy je mi khostanje wuzitne, hdy kym sa pruhowanje sraly a kšćilny doscž, so bych druhim s pschikšladom byl. Duž budž nasche kšćetko: Kak a hdy Bóh chze. A kajti dobytł ma kšćescžijan wot tajkeho poddacz, tajkeje scžetpliwosće, ponižneho pokšilenja pod Božu wolu? Tak budžetej ramjeni kšćilnišchej pod czež-

totu. To su njeliczomni kschiznoscherjo nashonili. Pohladajmy do swjateje historije. Abraham, Isaač, Jakub, Josef — kak su woni namukli czakacz w domerjenju na teho Anjesa! Hdyž tež woni w czaschu swojeho podrožnistwa wschitke slobjenja dopjelnjene njewidzachu, woni hladachu we wěrje a nadziji k njebieskemu wótnemu krajej a wješeli wotšal czahnychu. K temu dyrbi tež pola naš dończ, so w dobrych a slych dnjach, w žiwjenju a wumrjeczu swólniwje a wješele Božemu wodženju so domerjamy. Potom smějemy so mjenje prashecž a skoržicž.

3. Potom smėje kschesczijan pschezo krašnišče nashonjenja Božeje hnady. Pětr so prascha, hacž tež Jana podobne trjedicž njebudže. Tón Anjes jeho pomuczi, so ma w Božim kralestwje kóždy sam swoje powołanje. Schtóž je swěrnny we swojim powołanju, na druhich njehlada, hacž maja wjazny abo mjenje czěrpicz, ale směrom a stroschtnje swój pucz dale dži. Wón wě: Tón Anjes wjedže mje a je pola mje, duž so mi nicžo stacz njemóže.

Kak husto so stawa, so samo dobri kschesczijenjo w czěrpjenju hiščeže so praschejo na druhich, žnano na njewerjaznych-sobuczlowjelow hladaja, kiž maja so po sčaczu wjele lóžo. Abó někotreho boli, so tak bjes sadžewanja kaž druzi sa Sbožnika skutkowacz njemóže. Tehdom dyrbišch so jenož huadneho wodženja Božeho troichtowacz. Tale myšl pošlynja a woschewja wutrobu. To namuknjesh, so swětne a kschesczijanste sbože stej něšto wischelake. Kschiz je kschesczijana pycha a czěstne inamjo. To je kschesczijansta msda: Pšches kschiz te kónowanju. Kschiz je schula Boža, w kotrejž chze jedyn tak a druzi hinač wodženy bycz. Skóncznje pak, hdyž tón Anjes pschińdže (sch. 22), wón kóždemu swěrnemu wuczobnikej midu da.

My njewěmy, kajke czěrpjenja naš hiščeže potrechja a hdy na naš pschińdu. Ale to budž nam wěste: Tón Anjes swojich wjedže. Schtóž so jeho džerzi, temu budže pschezo lóžo, tež czěrpicz, hdyž Bóh chze.

Kaž Bóh mje wjedže, tak chzu hič
Pšches wješele a sruđbu;
Tež w tyšchnoščzi chze woschewicz
Mje Bóh psches swoju wuczbu,
Kak rjenje wón mje sastarač,
Pšched njesbožom je sathowak,
To junu w swětne widžu.

Samjeń.

Maršcha, pschirodna macž.

Hiščeže jena wješna stawisna, spišana wot Warka.

Budychcz Měrczin šedžesche se swojej šotru a se swojej džowtu w njedželszy czjstěj stwě. Mjshpor bě nimo, Měrczin mějesche wulku swójbnu bibliju psched šobu, i kotrejež běšche runje žonomaj čital. Wórta, jeho šotra, šedžesche jemu i napishecža, swoju šedžblitwoščž na čitane nastajejo, mjes tym so Sejna pschi małym wotnjeshku stejesche a rospróschena psches njo hladašche. Wórta i hlomu wijo so k njej wobroczi: „Tam nětk stejish, Sejna, a hladašch sruđnje na deshcžik, a mašch swoje myšle na to škožene, kak mohla k młodym holzam a k swojim njedželskim radoščam pschińcz.“ — „To mje runje njestara“, rjetny Sejna čzišchinko, tola so trochu sačžerwjeni. — „Schto dha hewak?“ woprascha so Měrczin pošmewajo. — „Sa mějach tak wischelake myšle“, wotmolwi Sejna k semi hladajo. „Sa tež pomyšlich, so mohlo pschewjele so nańcz sa našchu rožku; wona tak husta steji, a hdyž so ras lehnje,

mohla i čezka šako postantycz.“ — „Ej, dženska je njedžela“, wša Měrczin šako šlowo, „dženska so njehodži staracz; dženska mamy šwjecžicž a so w tym Anjesu wješelicž. Hdyž wo tydženju rěka: „W pocze swojeho woblicza dyrbišch swój khlěb jěščž“, — dha njedželu rěka: „Wschitku swoju staroščž čzišćncže na njeho.“ — „To holczo tola tak žyle wopak nima“, šapocža nětko šotra. „Pohladaj ras, kajke čzomwe mroczele wysche Krawzez dwora steja; powětr je tak tužny, to móže hiščeže šle nastacz; psches žny tydžen hižom je so tak schlo, semja njemóže telko wlohi pschetrjebacz.“ — „Wote wschitkich staroščžow su te wo wjedro te najškasnišche, Wórta“, šapadny jej Měrczin do šlowa, „pschetož k přenjemu njemóžemy ani to najmješche pódla čžinicž, a k druhemu je Bóh hacž dotal wschitko najšepje wobstarač. My štari šmy to na doščž šhonili, ale tola rěka husto: Schto-tež-to i teho wjele deshcža budže? Žito dyrbi na polu šhnicž; pak šako rěka: O Božo, kajka horzota; kak wonkach wscho pali a šmali, to wěščže dobre njebudže a pschinješe hubjene žně! A tak ty tež škoržish, Wórta, a to kóžde lěto, a dyrbjača tola nětk štoro k tej wěrje pschińcz, so tón Anjes hiščeže ženje so pschehladač njeje we swojim hospodarštwje. Wěrnó je, husto dawa bohacže, husto tež mačo, ale i tym chze pošacž woboje, so je niz jeno šmilny wóczez, ale tón Anjes, kiž ma móž dacž a njedacz, a so dyrbinny w czaschu nudy na jeho hnadže wišacz a bracz wot kubkow, kotrež ma pschezo sa naš pschihotowane. A, Wórta, wopomń, tele hnadne čzasy běchu tola pschezo žohnowanishe sa našche woprawdžite šbožo, hacž čzasy semisheje pošnosče, hdžez prošycz dyrbjachmy: Anježe, njewjedž naš do špytowanja. Mjedch jeno pschezo na kónž semislich krašnosčžow pomyšlimy, so, hdyž so pominjajo, tola pschegara šhudži psched teho Anjesa njestupimny, dha nam to, schtož hiščeže nusne je, šamo wot so pschipadnje. Luby Bóh“, tak hiščeže pošmewajo pschistaji, „nam wšchak hloda wumrjecž njeda.“

Měrczin běšche lědy škóncžik, jako nahle schumjenje powětr napjelni. Čžorne mroczele buchu psches šplyny wichor šnjemdrjene a deshcž so jako i šhanow lijesche. Žyhele lětachu i tšchom, štara kruschmina pschi wotnje kšilesche swoje hašosy hacž k semi a šopjena a pšody lětachu do wschěch bokow. Kjecžasnik, kiž bě šej hacž dotal směrom na hlomu padacz dač, šalěse i šhwatkow do hěty. Kurn a hošbje pytachu šhowanku, a hušy a kacžki so škružichu a tykachu pyški hluboko do pjerow. „Anježe Božo, šliw!“ štonasche Wórta. „Anježe, šmil no nad nami!“ Sejna naštróžana krocžel našpjet štupi a hladašche prošče na šatrašchnu hru. Měrczin pak so k wotnu pschibliži. Mjelczo hladašche do džiwje šakhadžazeho njewjedra, jeho hubje so čžicho hibaschtej. Šižom po něhdže džekacz minutach wichor a deshcž trochu popušchžičschtaj, ale woda walesche so po puczach, kamjenje a semja a wšchelaki njerjad se šobu torhawšchi. „To budže sa naš čžak pruhowanja“, rjetny Měrczin hnuty. Wórta ruzny šamasche, a šplyny jej bohacže po ližomaj dele běžachu. Šomakku deshcžik žyle pschesta, njebjo bu jašnišche a wješne drohi so wožiwjachu. Tu wutyšny jedyn hlomu psches wotno, tam štupachu ludžo psched dwórške wrota, a špodžiwanje a škorženja běchu wot wschitkich bokow šlyšhecž. Šenotliwi hospodarjo krocžachu je wšy won, swoje pola wobhladač, a tež Měrczin so swoje wulke šchórnje wobu, wša čžapku a kij do ruki a džěšche se šadnimi dwórnymi duržemi na polo won.

Měrczin bě šahrodnik w Brunožach; wón bě mače pschedoščžene kublescho wot nana pschewšak. Šhorosče a wšchelake njesboža njedachu jemu k wotplacženju dolha pschińcz. Wunosch kubla lědy došahasche, dań a dawki wotwjescž a mače hospodarštwó i jeho wšchelakimi wudawkami dale wjesčž. Šenicžke prawje njesbožowne žně dyrbjachu jeho nimale čžižncž. Šón, dvě krumje, někotre wowžy a šwinjo běchu nusny škót, rolu w dobrym porje-

S druhimi fmy w mĕrje živi a fmy došč czeſeženi, ſchtož fmy dyrbjeli ſej wudobnyč; pſchezo ſu doſho na naſ hladali jako na kazarjow a katolſka zyrkej je naſ potločowala, hdžežtuli je mohla. Mjes katolikami ſmahuje ſylna njewĕra a njeſpokojnoſež, to teſ nam ſchtoždi. Ale naſch czaſ hiſcheže pſchindže a ſylniſchi budžemy, lĕpje ſa naſ. Džĕla budže wjele. Sdy bychmy mĕli, ſchtož potrebujemy, bychmy hnydom 6 nowych woſadow mohli jakožicž.

S lutherſkimi evangelikami chzemy cžim lĕpje hromadže džĕlacž, ſ druhimi pak to derje njeindže, dofelž woni „pſchecžiwu nam ſkutkuj“.

Lutherſka zyrkej je mjes Cžechami wjele njeiſcha hacž reformowana. Haj, ſkorži ſo, ſo w pomĕrach zylcho naroda taſ nje-pſchibjera, kaž by ſo dyrbjalo docžakacž. To leži pſchede wſchĕm na tym, ſo ludžo je wſow do mĕſtow a do zuſby cžahaju a tam lohko ſwoju wĕru ſhubjuja, hdyž ſwojeje zyrkwe nimaja. Jeno w mĕſtach teſ lutherſka zyrkej pſchibywa, woſebje w Prahy, hdžež lĕtnje na 50 katolikow do lutherſkeje wĕry pſchĕstupi.

Licžba lutherſkich Cžechow je w Cžĕſkej (kŕnž lĕta 1913) 13843, na Morawje 18577, w rakuſkej Schleſyſkej 2000.

Woni maju ſwojich woſebitnych ſuperintendentow. W Kralowce Gradzu džerža kŕĕžu „Lutherowu wuſtaw“, hdžež džĕcži na wyſchſchich ſchulach bydenje a wocžehnjenje namakaju.

Bratrſka Jednota je halle 1870 we ſwojej ſtarej domiſtije mjes Cžechami ſapocžala džĕlacž. Wona jakož ſyrot-nizu w Cžermnej, w Botſchtnje a w Dubje. Dofelž wona kručze na pŕožežiwu žiwjenje džerži, njedostawa wjele ſobuſtawow. Tola ma jich hižom pſches 1200, mjes nimi 870 Cžechow. Jich wjed-niſ je w tu khwilu k. duchowny Reichel w Prahy, kiž teſ jich cžaſo-piſ „Bratrſke liſty“ wudawa. Wot lĕta 1880 ſem je bratrſka jednota wot wyſchnoſeže pſchipoſnata zyrkej.

W lĕtach ſydomdžeſatych minjĕneho lĕſtotka ſapocžala „American Board“ ſ Bostona evangelizaciſke džĕlo w Rakuſkej. Jemu ſo radži, cžrjŕdku tajkich Cžechow k ſebi cžahnyč a ſhromadžicž, kotjiž bĕchu pſches pŕedowanje fararjow Schuberta w Arabĕžizach a Balzara w Radechowje k žiwĕj wĕrje ſbudženi. Dolhi czaſ mĕja-chu woni wojowacž pſchecžiwu wonkowym njeſpſchecželam a nuts-kownym ſkazerjam. W lĕcze 1881 jjednocžichu ſo woni pod mje-nom „Sſwobodna reformowana zyrkej cžĕſka“. Tuta zyrkej njeje wot ſtata pſchipoſnata, teſ ſej to nježada, wona džĕla najwjazy ſa evangelizaciſku katolikow, tola teſ ſ druhich evangelikich zyrkwjow ſobuſtawow pſchijimuje. Po ſdacžu ſteji wona we ſwojim ſarjado-wanju zyle na narodnocžĕſkim jakožku a je wot zuſych wukrajnych inſtanzow njewotwiſna. W tŕn czaſ maju woni 3370 duſchow (2070 ſobuſtawow a 1300 džĕcži), woſadow pak maju w Cžechach a na Morawje 28, w Ruſkej 2, we Winje 2, we Wuherſkej 1, w Nĕmiſkej 1, wſcho dohromady 34 cžĕſkich woſadow. Jich cžaſopiſy ſu: Betania, Mladu kſchĕſ'an, Wiſchitel Lidu, Liſt ſzeptar. Wjednikaj ſtaj duchownaj Clark a Adlof, kiž ſo teſ jako dobry ſpižacžel wuſnamjenja.

Baptiſt i ſ ſka zyrkej wot lĕta 1885 mjes Cžechami džĕla. Wona ma wjetſchu woſadu w Prahy a w Brnje, tola wjazy ſobu-ſtawow mjes Cžechami w Ruſkej a mjes Sſlowakami do hromady nĕhdže 2500 duſchow.

Woſebje mamy naſpŕomnicž wulku ſylu evangelikich Cžechow w Amerizy. Je jich tam na 20000, kotjiž ſu ſo wſchelakim tam-nym zyrkwjam pſchijamknyli, ale ſ domiſny pŕedarjow doſtawaju a mjes ſobu teſ ſwojſki cžinja na narodnym podložku. W Amerizy ſo teſ nĕkotre cžĕſke a ſlowakiſke nabožne cžaſopiſy cžiſcheža.

Slicžimy evangelikich Cžechow hromadžu, dha doſtawamy ſlĕdowaze licžby:

Lutherſkich:	13843	w Cžĕſkej,
	18577	w Morawſkej,
	2000	w Schleſyſkej,
	34420	do hromady.

Reformowaných:	85829	w Cžĕſkej,
	46630	w Morawſkej,
	8000	w Pruſkej (Schleſyſkej),
	10000	w Ruſowſkej,
	150459	do hromady.

Bratrſkeje Jednoty:	870
Sſwobodných reformowaných:	3370
Baptiſtow:	2500

Lutherſkich a reformowaných hromadže we Winje:	3000
tehorunja w Sſlawoniji:	1800
Wiſchelakich zyrkwjow hromadže w Amerizy:	20000

Do hromady wſchitkich: 216419.

Nabožne praſchenja namakaju w cžĕſkim ludu žiwu wothloſ. Duch reformazije žehli ſo pod popjelom bluda. Jednory lud runje taſ jako wſdžĕlani je džakowny ſa powuczenje. Wjeſele je, w tajkim džĕle ſtejecž. Pſched nĕkotrymi lĕtami džĕch tam ſ du-chownym bratrom po jĕho roſpŕoſchenej woſadže. Dŕndžĕchnoj hacž k podnoham Kerkonowſchow do fabrikſkeho mĕſta. Tam bĕſche wjecžor ſhromadžiſna. Stwicžka džĕlacžĕrſkeje wudowy bĕſche rjenje pſchihotowana a napjelni ſo po cžaſu ſ poſlucharjeni. Pſches 30 ſo jich ſeindže, mjes nimi jenož pjecž evangelikich. Skat nutrnje poſluchachu na roſkladowanje Božeho ſlowa, kaſ na-božnje proſchachu, ſo by pŕedat bŕſy ſaſo pſchichoſ, kaſ radiy po-ſſicžachu ſwoje ſtwy k tajkim ſhromadžiſnam. Sawĕſeže, ſchtož tajke žadanje ſa Božim ſlowom widži, tŕn dyrbi ſo ſahoricž ſa tuto wulke a kraſne džĕlo, tŕn dybri proſnyč a džĕlacž, ſo bychu wutrobny ludži ſaſo wobrocžene byle k wĕrje jich wŕzow, ſo by kſelich ſaſo ſo blyſchĕžil jako jnamjo wumŕoženja nad tutym ludom.

(Wiſchodnje dale.)

Wiſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

— **Wubſne nalĕcžo wotucžuje w Božej ſtwŕbje.** Nalĕcžo je czaſ nadžije, kotraž wutrobu ſ nowa poſbĕhuje. A rjana na-džija cžehnje nam pſches naſche wutrobny, ſo — Wŕh lubny Kriſeſ chzyl tule naſchu nadžiju dopjelnicž — by wŕjna ſo bŕny k ſwojemu kŕnzej bližika. Sda ſo, kaž bychu Franzoſojo ſnadž poſlednje ſadwĕlowaze wojowanje wojowali, a Ruſojo w Kar-patach džĕn a wjetſche ſchłodowanja pocžerpja. Žane poſpny naſchich njeſpſchecželow ſo w poſlednim cžaſu poradžite njeſku a nahladnoſč ſendželčanow khabka teſ we wukraju. Wiſchecžiwu nim ſo ſbĕha Egiptoſka, Induſka, Afganiſka — a pſchi Darda-nellach ſo jim ničžo njeporadži. Wiſchitko to leži w Božej ruzy. K njemu mamy ſwoje dowĕrjenje, hdyž mamy dobre ſwĕdomnje w tutej wŕnje.

— **Naſch lud je ſa wotwobrocženje wŕniſteje nuſy** hižom rjane wopory luboſče pſchijneſl. Ale naſtala je wulka nuſa, duž njedajče nam pſchi naſchim dobrocžinjenju wuſtacž. Taſ je ſo nowe nawabjenje ſtało, kotrež je wopomnjenja hŕdne a kotrež jeno ſamowobtnježenje na 1 džĕn ſebi žada. Namjetuje ſo „njekurjeiſki džĕn“ k dobremu naſchich wojakow — a to taſ, ſo ſo wſchitny 1 džĕn — a to 6. meje — jako na narodnym dnju naſcheho kronpŕynza Wilhelma kurjenja ſderža, a to, ſchtož woni wob-džĕn ſa kurjenje wudawaja, ſa naſchich wojakow wopruja. Je ſo wulicžiko, ſo by to wjazy milionow wunjeſko, hjes teho ſo by nĕchtŕoſch wjazy hacž hewaf ſ moſchnje daſ. Wiſchedawarjo zigarrow a tobaka mŕža to teſ pſchenjeſeč, pſchetož woni maja nĕtko lĕpſche dokhody hacž hewaf, hdyž ſo taſ wjele ke kurjenju na bitwiſchĕčo ſeže.

„Bombaj Wŕh“ njeje jenož pola knjeſow duchownych, ale je teſ we wſchĕch pſche-dawarňjach „Sſerb. Nowin“ na wſbach a w Budyſchinje doſtacž. Na ſchtwŕcž-lĕta plačži wŕn 40 pj., jenotliwe cžiſka ſo ſa 4 pj. pſchedawaju.

Samolwity redaktor: J. Gŕlĕ. Sſoburedaktor: K. A. Fiedleſ.
Cžiſchĕžer a naſkadnik: M. Smoleſ.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłał
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoćń ty.

Z, njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

Šserbske njeđželske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjež knihcizišczerńi w Budyšćinje a je tam ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

Cantate.

Mat. 20, 18—20.

Tole słowo Bože nam praji:

**Kač kražnje tón Anjes šwój šbóžnikowski skutk
na semi wobšantny.**

1. Wón šjewi šwoju wschehomóz.
2. Wón poruczi, rozpšchescžeracž jeho kralestwo.
3. Wón šlubi, šo chze štajnje bliško bycž.

1. Na horje šjewi šo tón Anjes šwojim wuczobnikam. Šako jeho wobladachu, padnychu někotš pšched nim dele. Někotš pał dwělowachu. Duž wupraji wón te słowa, kotrež wscho dwělowanje poraža: Mi je data wschitka móž w njebjěšach a na semi. Dženša jich wjele dwěluje, šo je Šhryštuš wěrný Bóh. Čłowške dopokašma nicžo njerwucžinja. Š temu Anješej dyrbinny šhwatacž a jeho słowo šlyšhecž: Mi je data wschitka móž. Š wón je twój Šbóžnik, kotryž šmě tał wo šebi rěcžecž, twój dobry paštyč. Móž je jemu data, niž na wěšty čzaš, niž š nělajkim wobmješowanjom: Wschitka móž, na pšchezo. Wón ma šako džěla na knježecštwje a krašnosći Wótza. Šešuš Šhryštuš knježi jako kral w njebjěšach. Wón šam móže š Bohu prajicž: „ja chzu“, a na semi, hdyž wón praji, štanje šo. „W njebjěšach a na semi“ to je našcha šbóžnosć; wón tón skutk, kiž we wutrobach wěrxaznych šapocžnje, pšchewjedže hacž do njebjěš, hdyž jeho skutk pšched Bohom wěcžnje placži. Šuba wutroba, móžecš šo

šastróžicž, šo mašch tajkeho móžneho pomocnika a knješa? dyrbjeli šo bojecž šchecžijaniškeje zyrkwje dla? Šni helške wrota njebudža ju pšchewinyč. Bojish šo šwojeho žiwjenja? Budž wěšty, taž Šětrej na morju, podawa wón tebi šwoju wschehomóznu ruku. Bojish šo šmjercže? Wón je šmjercži móž wšal. Šemu je tajka móž data, dokelž je šwój nadawč na šo wšal a dopjelnił, čłowjekom wot hrěcha wumóz a wokolo šebje šhromadžicž w kraleštwje Wótza.

2. Tajki Anjes ma móž, pšchikašnju, porucžnosć wudacž: „Džicže a wucžče wschitkich pohanom a šchecžicže jich w mjenje Wótza a Ššyna a šwjateho Duča.“ Niž š mjecžom, ale je šłowom hnady, š ewangelijom měra dyrbja wuczahnyč. Š jeho mjenje dyrbja wabicž: Šójče šem wschitzy, kiž wy špróžni a wobcžezeni šče. Šapocžtoli šu po tej pšchikašni činili, a ta pšchikašnja dženkša hišcže placži: „Džicže!“ Ššłowo a šchecženiza štaj taj šredkaj teho Anješa. Bože kralestwo njeđyrbi jenož twarjene bycž na našchu wěru, ale tež na tón skutk, kiž Bóh nad nami škutkuje we šwjatej šchecženizy. Šot špocžatka šwojeho žiwjenja štejiš pod šchecženškej hnadu. Šo dyrbi tebi móžny trošcht bycž: ja šym šchecženy na mjeno trojenicžkeho Boha. Dokelž šy šchecženy, mašch tež porucžnosć, Božu wolu čžinicž. Ša porucžnosć je tež twoja, mišionški skutk dokonjecž. Šawučń jón lubowacž. Šjet š wutrobu džěl na rozšchěrjenju Božeho kraleštwja, a ty žohnowanje we šwojej wutrobje šacžujecš. Š tajka pošlušnosć tež šwoju mšdu namaka.

3. „Glej, ja bym pola naš wschitke dny hacz do skónčzenja śwěta.“ Niz jeno kral mozy a krafnoscze wón je, ale tež dobry pastyr, śwěrnny wodźet, pscheczelnny troschtar. Jako tajki chze wón pola naš bycz wschitke dny. Tudy na śwěcze njeje bėdzenja kónz. Wulka je mōz njewěry. To chze wutrobitošč spadnyč, hdyž Bože kralestwo po sđaczu do přědka njekroči. Wjele nusy a hubjenstwa je wschudže. Wschudžom šu sprožni a wobczězeni. Budźcže stroschtai! Wón praji: „Ja bym pola naš.“ W tym mamy najwjětsche zohnowanje. Sčto chze wuczobnit Jesušowy šebi wjazny žadacz, khiba šwojeho Šbōžnika šameho? A wón tu je, hdyž jeho tež njewidžimy, hdyž čžemne mrōczalki pohladanje šaczmija. W nusy šebi myšlimy, šo šmy wot Boha wopusčězeni, a runje tehdom je wón najbližichi. Hdyž je něščto, na čžimž je wěščze pošnacž, šo tón Knješ tu je, dha je to jeho šchiž. Jesuš a šchiž šluščataj hromadže. Wjes šchiža njemōžemy tudy žaneho Jesuša mēčž. Sčtož chze jeho bycz, nješe jeho šnamjo. Derje nam, šo mōžemy šobudželacžerjo bycz ša jeho kralestwo. Šnadne šwětlo jeho woblicza šwěczi šo do wschěch, tež do najmjeńšich prózowanjow ša jeho kralestwo a čžini je wulke a krafně. Wschetož jemu je data wschitka mōz w njebješčach a na šemi, a wón je pola naš wschitke dny hacz do skónčzenja śwěta. Šamjen.

Čwařny Bože kralestwo!

D wschěhomōžny Šbōžniko,
Ša š wyškosčzi hladam
A šebi tvoje kralestwo
Tu š žylej dušču žadam —
To kralestwo, kiž na šemi,
Ty, Jesu, něhdy šakoži
Wšchěm čžlowškim duščam š šbožu.

Hdyž wono paš škuff čžlowški njej,
Niz wot tuteho šwěta,
Dha šteji w mozy njebješčej
Tu jako Boža hěta;
Šu hela pschemoz njemōže,
Ščtit jeiny Jesuš Šhryštusž je
Šacz do skónčzenja čžaba.

Nječ, Knješ, tvoje kralestwo
Šso dale rošpschěščžera,
Daj, šo teže pschezo rjenišcho
W nim pobožnosč a wěra;
Šaj, nječ čži škinczi na šwěcze
Čžescž, šhwalba po wschěm čžlowještwe,
Čže kōždy kraj nječ šlawi.

Tež njepschěščelam žyřtwiny,
Kiž tvoje mjeno hanja
A še žiwjenjom bjesbōžnym
Čže pschezo š nowa ranja,
Čžyž džiwy hnady pošasacz,
Šim š wobrocženju dopomhacz,
Šo tebe š nami šhwal.

Wschěch wěryžych paš twōj Duch čžer
A wušwjecžuj jich wolu,
Šo šmēja w šwojej dušči mēr,
Do twōjich šasnjom šwolu;
Wšchěz hłubje nječ Duch šakoži
Šich w twōjej šwjatej wěrnosčzi,
Dha njejima jich čžemnosčž.

A tak we Božim kralestwje
My š wěryžymi wěmy,
Šo tam we raju krafnoscze
Ščat woczakowacz šměmy,
Kiž Boža hnada wobleša
Tyšč, kōšiz wěrya do Šhryšta,
Šso jeho šchiža džeržo.

K. A. Fiedleř.

Wostań pola mje!

Šbōj, Jesu, wostań pola mje!
Budž š hoščom w mojej wutrobje;
Čži lubosčž durje wotewrya
A wotpočžinš w njej poššicža.

Mi šobu pschinješ, ščtož ty mašč,
Nječ mojej dušči š šbožu dašč
Mēr Boži, mišosčž njebještu,
Kiž doby wschěmu čžlowještwe.

Glej, mōj džen šo tež našhila
A nōz mi šwa čžemnita;
Duž budž mōj hoščž, ja prošču čže,
Ach, wostań š hnadu pola mje!

Budž moje šwětlo w čžemnosčzi,
Kiž wutrobu mi roššwětli
A roščžeri hřěchow čžmu,
Šo do njebja pucz njěšmylu.

A jima mje ras šmjercze nōz,
Dha pomhaj mi pschěš šwoju mōz
A daj, šo š twōjej šaškužbu
Ša potom šbōžnje domoj du!

K. A. Fiedleř.

Maršča, pschirodna mačž.

Šiščezje jena wješna šawišna, špišana wot Wařka.

(I. Šotracžowanje.)

„To je tola hěška wěž, šmōšije!“ wōlašče š wulkej naščosčžu jemu napschěčžiwō. „Wōštorženo, ščto dha dyrbi š teho nastaczž? Ša mam ša to, namaj je šo najhōrje šejščto, ja šym žyle wo wscho pschišchoł; Wam šu tola š najmjeńšchemu hiščezje kulki štejo wōštake.“ — „Šaj, džakowano Bohu!“ rjekny Měrcžin wješele. — Šowak pohlada še špodžiwanjom na Měrcžinowe mērne, Bohu pōddane woblicžo. „Nō, šmōšije, to dyrbju prajicž“, šawōka š hłowu wijo, „Wy šče mi prawy šlegmatikač, pschetož mje tola to hěške njewjedro do čžišta čžiško njeje, ja mam škerje hiščezje něščto pschišadžicž; ale tak š Wami budže, to njewěm.“ — „Ša tež niz!“ pošmjia šo Měrcžin. „Do tak čžežkich wěžow šo tež njetyšam.“ — Šaha to tak?“ praščesče šo Šowak. — „Aj, dofelž budže to luby Bōh drje šěpje rošymicž. Wón je ščtitowat mojego žiwjenja, Wón tež mje njewopusčžzi.“ — „To dyrbju tola prajicž!“ rjekny Šowak š wōšpjetowanym hłowuwicžom. — „Šče Wy druheje myšle?“ praščesče šo Měrcžin pošmewajo. „Wěšte je, šo jedyn pschi tajkich myšlach tak lohko hłowu njěšhubi, a je šebi pōdla tež čžežke brēmjo š wutrobny walik. Hdyž šo jedyn we wutrobje prawje šmērjuje, pschidžze hiščezje najškerje na myšlicžku, ščto š Božej pomozu dale šapōčžecž.“ — Šowak budžišče jemu rad wotmolwil, kaž jeho njewěra jeho wuczěšče, jako na pschiklad: Aj, tak mōže šo luby Bōh wo kōžde polo we wschěch wšach štaraczž? a ščto pomha potom jeho pomoz? Ščtož je š dešččom šapadane, je šapadane! Ale jemu bē hařba, wōšhemu štaremu mužej, kiž bē tak wjele šhubik, hiščezje jeho jenicžki troscht rubicž; a wyšče teho bē něščto w Měrcžinowym waschnju, ščtož jemu

węste strachowanie nacżini, kotreż febi sam prawje wułożicż nje-
móżeſche. Wón rjekny ſ hordym pohladom: „Nó, kóždy ma ſwoje
waſchnicżto; ja piſcheju, ſo by ſo Wam derje ſchło.“ — S tymi
ſłowami kroczeſche po bróſdże dale, a Měrczin ſo na dompućz poda.

Mjes tym bę Wórta domach we wulkim njeměrje, a jako tónle
njeměr wjazny ſnjecż njemóžeſche, dżęſche bratrej napschecżiwo, ſo
by ſhonika, ſchto je njewjedro nacżiniko. Safo bę Wórta dom
wopuschcżila, a Lejna zyle ſama woſta, ſtupi ſaſo k malemu
wotnjecżku, a hladeſche ſamyſklena wen. Na njewjedro wjazny
njepomyſkli. Prjedy drje bę na njo myſlika, a cżecżine żałoſczenje
a nanowy ſrudny pohlad bęſchtej jej bliſko ſchtej, ale wona męje-
ſche dobre doměrjenje, ſo ſnadż taſ ſlę njebudże, — każ młodoſcż
wſchaf piſchezo wſchitko lóžſcho woſmje a męni, hiżom radu wjedżecż.
Lejna ſo ſtrowa cżujeſche, nanej a cżecze hiżom ſobu piſchepom-
hacż. Mětk bęchu jejne myſle lobrka na wulkim burſkim tuble,
jejna wutroba wiſaſche na Kóſateż Mikławſchu, jenicżkim ſynu
najbohateſcheho bura we wſny. Wona też wjedżeſche, ſo wón ju
runje taſ lubowaſche, każ wona jehó; ale wonaj to hiſchcze taje-
ſchtaj, dokelż ſwojeho ſboża hiſchcze węſtaj njebęſchtaj. Mikławſch
bę ſyn bohateho tublerja a Lejna dżowka khudeho ſahrodnika, a
ničto drje na to njemyſleſche, ſo budżetaj wobaj muž a żona,
hacż wonaj ſamaj. Mikławſchowy nan bę hordy muž, a piſchi
tym bu hiſchcze khętro wot ſwojeje drugeje żony, Mikławſchoweje
piſchirodneje maczerje, wobtnjeżeny, kiż bę hiſchcze hordżiſcha hacż
nan, a kiż zyle dom po ſwojej hlówoje wjedżeſche. Ta bę dawno
wotbudżila, taſ ſ Mikławſchom budże, ſo dyrbjecche febi jenicżku
dżowku holanſkeho wuja bracz a ſo taſ do drugeho tubka ženicż.
Teho młoda piſchirodna ſotra paſ dyrbjecche na nanowym tuble
ſawoſtać a febi ſyna maczerneje ſotry, Wobuſez Fryžu, bracz.
Mikławſchowy nan, każ też cżi druſny wobdżeleni ſtarſchi to wſchitko
ſa jara dobre ſpóſnachu. Wjietſchi dżel bohateſch burow njepraſchjeju
ſo, hdyż chzedża ſwoje dżęczi woženicż, ſa hódnoſcżu cżłowjekom,
a taſ ſo drje wutroby w hromadu namaſaju, woni praſchjeju ſo
wjele należniſcho ſa hódnoſcżu tubłow, a taſ by ſamożenje k ſa-
moženju ſo namaſako, hacżrunje jara huſto na piſchitkadach widża,
ſo jeno njeſbožo ſ tajſch mandželſtwow piſchińdže; haj, hacżrunje
to ſami na febi ſhonja, dha tola na to njedżiwaju. Tu reka:
„Sa ſa ſwoju dżowku žadny dwór we wſny njewēm, ja ſo dyrbjju
dale wobhladowacż, měſto teho ſo ſwěrnny nan praji: Sa žaneho
muža we wſny njewēm, kotremuż mohł ſbožo ſwojeje dżowki do-
wéricż, kotryż by jej ſwěrnny wodżer był a ſa jeje cżaſne a wo-
ſebje ſa jeje węcżne ſbožo ſwěru ſo ſtarak. Staraj Kóſateż też
piſchi ſaſtaranju ſwojeju dżęſcżow męnjechtaj: „Teno ſo prawje
w poſnym ſedżitaj, dha ſo wſchitko druge hiżom namaſa; a nje-
budżiſchtaj drje njemało njemdrikoj, byſchtaj-li Mikławſchowe
myſle ſnaſoj.“

Mikławſch bęſche tule njedzelu popoſdnju pola dobrnych
piſchecżelow, hdzeż bę też Lejna ſ druhimi młodymi holzami piſchińcż
chżyka. Piſchi tym njewjedrje pomuſkli Mikławſch prjedy na
Měrczinowe, dnyli na ſwojeho nanowe polo; lędy bę nimo, dha
hiżom won bęzeſche, a widzeſche to wopuscżenje, prjedy hacż
Měrczin won piſchińdže. Zyle naſtróžany piſchińdže dom, a jehó
ſtarſchej njemóžeſchtaj jehó ſrudobu ſapſchijecż, hdyż tola bęchu
iich pola zyle njemobſchłodżene woſtaſe. Mikławſch jeno piſchezo
na žałoſcż lobrka pola Budnychez myſleſche, a budżiſche wutrobnje
rad pomhał. Safo ſo ſaſmėrnny, bęzeſche, ſo by ſ Lejnu po-
ręcżak, do maleje haſti, kotraż nimo Budnychez dwora do polow
wjedzeſche. Lejna bę jehó ſ dwora wuſtupicż widżala, wocżini
małe komorżyne wotno a poda jemu radoſtnje ruku. Mikławſch
jej hnuty ruku tkózeſche a rjekny: „Leńka, njerudż ſo, ja Wam
pomham.“ — „Se taſ ſlę?“ wopraſcha ſo Lejna. — „Ty jo
hiſchcze njewęſch? Haj, ſlę je; ale ja Wam pomham.“ S tym

jej kożanu móſchnicżku do ruki ſtkóczy. „To baj nanej, ja to
radu dam, ſawęſcze!“ piſchitaji hiſchcze, a jehó wobliczo ſ wjeſelom
ſo roſjaſni. — „A ty męniſch, ja mohła te pjenjeſy nanej dacż?“
rjekny Lejna naſtróžana. — Mikławſch ſpobjiwany na nju po-
hladny. „Cżehudla dha niż?“ — „Dha dyrbjal ſo wón drje
tola dżiwacż“, wotmolwi Lejna a bu woheńcżerwjena. „Mě, to
njeńdže; ja to niħdy njecżinju.“ — „Nó, derje, ja móžu jemu je
ſam dacż“, rjekny Mikławſch trochu mjerſazy. — „Haj, cżiń to!“
rjekny Lejna troſchtowajo. „Hdyż jow po ſchcżężny k polu won
dżecch, ſetkaſch jehó ſ Wórtu. A wſmi też mój wutrobnny dżak,
Mikławſcho“, cżiſchjinko piſchitaji, a poſliczi jemu ruku. — Mikławſch
jejnu ruku ſ wobemaj rukomaj dżerżecche: „Sa Cze njepuſchcżu,
Leńka, to mi węc!“ prajeſche, a wobroczi ſo ſ khwatkom wot
njeje.

Leńka ſbożowna ſa ſwojim ſwěrnym Mikławſchom hladaſche,
a do myſlow ponórejna lędy pytny, jako nan a Wórta do iſtwy
ſtupiſchtaj. Nan bę cżiħi, Wórta paſ cżim ſręcżliwiſcha. Węſtoſcż
njeſboża bę jej lóžſcho njecż, hacż njewęſtoſcż, a piſches wupraje-
nje chżyſche febi wutrobu polóžicż. „To njeſbožo je tu, Leńka!
ale ſ tym Knjeſom chżemy jo ſnjecż. Na Twój len pohladacż,
je žałoſcż. D ja wēm, ſchto to reka, hdyż druge holzy wjeſele
tręja a wochluja a ſwoju radoſcż nad dżękom maju, a jedny
dyrbi próſdnny piſchihladowacż.“ — Leńny ſo ſylſy po liżomaj
ronichu, ale ſamu febie troſchtowajo rjekny: „Mamój tola hiſchcze
wot lońſcheho lenu, cżeta; nimamój ničžo druge cżinicż, dha
ſ cżaſom pilnje piſchędżemój a mamój piſchichodne nalęczo nad
wulkim płat-blędženjom naju wjeſele.“ — „Haj, něſchto wſchaf
piſchezo je, ſchtoż móže jeneho ſwjeſelicż“, rjekny Wórta, „jeno ſo
ſo woczi wocżinitej. Wulke ſbožo je, ſo ſmy telko bėrnow wu-
ſadżeli, duż jemy pilnje bėrnny a ſkót też. Schto ſ wboheho
ſwěrjecża, ſ teho liſchafa budże, to njewēm. Wompa ani ſornjatka
njeſynda. Ale też to ſo namaſa. Tola hiſchcze jene wjeſele
dyrbju Czi ſobudżelicż, piſchetož wono tola derje cżini, hdyż ſo
dobrym cżłowjekam do wutroby pohladnje. Runje jako ſo ſ pola
wrócżicż chżychmój, piſchińdže namaj Kóſateż Mikławſch napsche-
cżiwo a chżyſche nanej ſto toleć dacż jako pożcżontu, każ prajeſche,
a bę na nim widżecż, taſ rady by je wotbył; ale Měrczin njecha-
ſche, a męjeſche też prawo.“ — „Njechaſche?“ praſchecche ſo Lejna
zyle ſamylena. — „A, taſ ſmėdžeſche pjenjeſy bracz wot teho
młodeho pachóła, taſ njelcžo ſtareju? Piſchetož teho dyrbjecche
ſo Mikławſch wuſnacż, ſo taj ničžo wo tym njewęſtaj. Wón paſ
męnjecche, ſo ſu jehó nalutowane pjenjeſy, a na Michala budże
ſ poſnym lętami, tehdy doſtanje ſwoje zyle maczerne herbſtwo, a
móže ſ nim ſapocżecż, ſchtoż chze. Tola Měrczin piſchi tym woſta,
wón ſ nim njecha ničžo ſradžu cżinicż męcż. Ale ruku dobremu
pachólej tkózeſche, a ſylſy jemu do wocżow ſtupichu, jako praje-
ſche: Wóh Cze ſwarnuj, Mikławſcho!“ — Leńny też ſylſy we
wócżku ſtejachu. „To mje bóle ſwjeſeli, hacż mje naſche njeſbožo
ſrudži“, rjekny na to. — Wórta na nju ſ boka pohladny. Lejna
paſ ſpęſchuje ſtrowu wopuschcżi, ſapoſdżenu wjeczeł piſchihotowacż.

Měrczin dženſa k jedži modlitwu nutriſcho ſpėwaſche hacż
hdy prjedy; to bę jenicżke piſchemėjenje, kotreż bę na nim ſpóſnacż.
Bo wjeczeri wſa ſaſo ſwoju wulku bibliju do rukow, wſchitzy tjo
ſeħydachu ſo ſa blido a Měrczin cżitaſche Mat. 6, 24—34, hdzeż
wo lilijach na polu a wo ptacżkach pod njebieſami ſteji, a hdzeż
reka: „Pytajcze paſ najprjedy Boże kraleſtwo a jehó prawdoſcż;
dha budże wam to wſchitko piſchidate.“ Wórta a Lejna nutrnje
piſchipoſtuchowaſchtej, a jako ſo leħnyć dżęchu, dyrbjachu febi
wſchitzy wuſnacż, ſo žanu taſ piſchewulku ſtyſnoſcż njecacżuja; haj
frute, wjeſele doměrjenje bę iich wutroby napjelniło. „Wono
budże lępie hacż febi myſlimy“, rjekny Měrczin ſ jaſnym po-
hladom, „ſpomńtej na mnje, ſo ſym to prajił.“ (Piſchichodne dale.)

Evangelium mjes Sslowjanami.

Spisba farar Schwjela w Deschnje.

(Potraczowanje.)

7. Sslowazy.

Sslowakow snajesch; po wšchem kraju khodza, prajimy jim „schlabatojo“ abo „pašlicžtarjo“. Jich wótzny kraj je podpolnózna Wuherška. Krajne wysoke horiska so tam k njebyu sběhaju. Karpaty su hraniza mjes pólskim a slowakškim narodom. Rjany lud su Sslowazy. Sswizni mužojo poskiczeja we swojej narodnej drascze luby napohlad, noscha kozane kholowy, krotku jopku, wuschiwanu koschlu, kulojty niski klobuk. Žony su sažadzite a mózne, jich drašta je podobna naschej kerbskej, kajkaž běsche a je w Lischkowskej a Sslepjanskej wošadze.

Něhdy běsche slowakški lud mózny a wobšydli žnawo wjazy hač polojuzu nětczišcheje Wuherškeje. Slowne město Budapest ležesche w jich kraju. Morawške kralestwo wjercha Kostibkawa wopšchija tež Sslowakštu; prjedy nasponnjeny wjerch Sswjatopłuf mějesche tam žiwój hród. Posdžišcho pschidže Slowakška k pólskemu kralestwu, pod žwjatym Schczěpanom pač k Wuherškej. Dwójny bě Sslowakška žama s knjesom a to pod wjerchom Matousch Czaf-Trencziškim a w czašu Huzitow pod Janom Žistru s Bromdyža 1440—62. Tehdy běsche slowakška rěč tak rosschěrjena, so kral Wladibkaw II. wuherški žejm w czeškej rěči wjedžesche.

Dženka je slowakški lud žnawo najhubjenschi w žykej Europje. Podtkóczowanu w narodnym nastupanju wot Madžarow, wuzhžany w hospodarskim nastupanju wot Židow leži wón kaž do rječčasow sputany. Lud je so tak do wotrocžkowskawa nawucžil, so ani njewě, kač hubjenje so ma. To wobšwěta žlědowaza bajka: W njeměrnym lěče 1848 džesche Sslowak do města. Po puczu setka jeho czižoda madžarskich rebelantow. Woni so jeho praščachu: „Schto žy?“ Wón wotmolwi: „Sšym Sslowak.“ Šnydom jeho pschepraškach. Šrudny džesche dale. Po někotrym czašu nadeńže druhu kopizu. „Schto žy?“ na njeho jarejowachu. Wón so nowych pukow bojesche, duž wotmolwi: „Sšym Madžar.“ Ale tuczi ludžo běchu šhorwatojo, njepscheczelsjo Madžarow. S hrošnym žwarjenjom pschebichu jeho hišcheže hórje hač prjedawšchi. Sslowak džesche dale a setka so s wotdžělbu kžžorškich wojakow. „Schto žy?“ prašcha so korporal. Sslowak jemu khribjet wobroczi prajo: „Schto dha so prašchesch, bij jeno, bij!“ Wot teho czaša, so je Wuherška sažo žamostatna, je křudowanje Sslowakow psche wscho hrošne. Pschikladow tajkeho podtkóczowanja njechany tu nasponnicž, Bóh dai, so by so tež tu polěpschenje stało.

Šdyž je lud w tajkich šrudnych wobstejnoščach, dha njeje džiw, so jich jara wjele s wótzneho kraja wuczahaju. Najwjazy so do Ameriki wobroczeja, wjele je jich w Ružowskej, Boharškej, wjele jich czaša do žyby na sažlužbu a jeno w šymje su doma. Tajkich je tež w Němskej wjele.

Evangelška wěra namaka mjes Sslowakami hižom sa czaš Huzitow wjele pscheczelow. Šhromadna rěč je jich w duchownym nastupanju s Čzechami swjasala. Potom so pschisamknychu Lutherškej wuczbe. Šdyž buchju evangelžy Čzechjo pschescžehani, wobroczi so jich wjele do Sslowakškeje, so bychu so tam šhowali. Ale tež tam so pschescžehanje šběhny. 1671 bu w Přeschowje 20 semjanow dla evangelškeho wusnacža k žmjerczi sažudženych. 1675 bu 40 evangelškich předarjow jako wotrocžy na galery (kódže) pschedatych. Tola je so došč wjele evangelškich šđeržalo.

Licžba Sslowakow je dženska po wěrhdošojnych pomjesčach wokoło 2 600 000, wot nich je na 620 000 evangelškich augšburgškeho wusnacža. Reformowaných je jeno na 10 000. Wošadow maju 298, filialow 170, žyřwjow a modlitwownjow 342, šchulow 425, wučerjow 500. Po drugej pomjesčzi je czištoslowakškich wošadow 198, slowakško-madžarskich 98, slowakško-němskich 11, slowakško-němsko-madžarskich 23. Reformowaných wošadow je 11. Po duščach ma najmjenscha wošada 300, najwjetscha 28 000, w pscherěštu maju 2000.

Někotry žlawny muž je je Sslowakow wuschol, kač Školar, Šchafaršik, Šchtur, Ružmany a dr. Sslowak běsche tež Samo Lomajšik, pěknje s nateho špěwa „Hej, Sslowane“, wo kotrymž špiščal Škalincžak praji: „Da pěkn posběha tyžazy nad Wšflu a nad Dunaju, kotřiž njewjedža, so jednory lutherški knjes jich žyly posběha, so dhyrba so nimowólne dacž pschijimacž jeho sa-palu“ (Sslow. Pscheklad 1913, 345). Evangelžy steja wěrnje

k swojemu narodej. Snaječ tamnych wobstejnoščow (St. Klina) pišche: „Želi so budže slowakška rěč ras hažnyč, dha budže evangelški farški dom pošledni, w kotrymž so wona naloža.“

Sslowakški lud je žyřwjny a nabožnje smyžleny, a sa Bože kralestwo rad dawu. Žyřkej s městnami duchownu nusu luda njewidži, s městnami pač džela wěrnje na jeho nabožnym posběhowanju, wošebje w Šiptowškim, Nitranškim a Turczanskim woškrješu. Njedželske předowanje so w macžernej rěči stawa, bohužel pač žada wyschnosč s mozu, so so tež w czištoslowakškich wošadach porjadnje madžarsžy předuje. W bibliškich hodžinach, pschednoschkach atd. džela so nad mlodžinu a wošadu. Sa wulku licžbu žyrotow stara so žyrotnica w Modře, kotraž je so pschesdary žyłego luda natwarila. Džěšchi czaš hižom wojuje so pscheczivo alkoholismej, kotryž je najwjetscha škoda sa lud. Tudy steji na přenim městnje Kristina Rohowa, džowka evangelškeho fararja. Wona ma kražny dar powjedanja. Žyly rjad lubošnyh knižkow je wona špiškala, někotre su do wjele rěčow pscheložene. Wona tež ludži po wšach wopytuje a s nimi nabožne šhromadžinki wotdžeržuje. Sšlyšchmy, kač wona tajku domjazu nabožnosč wopižuje. Wona pišche: „Wly žmy w jednorej burškej štwije; wulka wižaza lampa dawu žwětko, mjes wošnomaj steji jenicžki štolcžl sa předarja, hewat steja kawki. Šhuda je štwicžka, ale Boža kražnosč žwěczi s woczow šhromadženych. Pšchi boku předarja steji rynchžl štarých mužow s czežnymi šchěrymi woškami. Žadriwošč je widžecž na jich woblicžu. Woblecženi su dolhe běle koschle a krotki cžorny laz. Dale su tam mlodšchi mužojo w kražnje wuschiwanych koschlach; potom žony, mlode macžerki je žwojimi džeczatkami a rjane holžy. Šoždy pschitomny ma bibliju w ruzy a jich woczi hladajaj pač na předarja, pač do kniži. Š temu to mózne špěwanje, to pobožne modlenje, wšchitko je lubošne. Kajka woporniwosč je pola nich! Bratr Štruhar je se žwojim žylym domom wěryžy. Wón wobdžela je žwojim žynom make kubleschto. Wobaj pač wěštaj, so kšchescžijan tež se žwojimi pjenjesami Bohu žlyšcha. Wonaž dawataj džekatk wot wscheje sa-žlužby sa Bože kralestwo. Pschichodna džowka Šufanka ma runje tajku lubošč k dobrým štukam. Šdyž sa žwoje šhromadžiny make byrglicžki trjebachmy, sažlyži Šufanka s tkanjom a wuschiwawjom pjenjesy sa nje.“

Šškoda, škoda, so maju pola Sslowakow kač tež hewat tak hušto mjes slowjanskimi narodami powołani wjednižy, semjenjo a wšdželani tak malo lubošče k swojemu ludej a so radšcho wjetšchim a knježazym ludam pschisamkujaj hač žwoju pschisamknyšč pscheczivo swojemu ludej dopjelnjeja. Kač šrudnje to je, hdyž najšwjeczišche, šchtož cžłowjek ma, jeho nabožne potrebnosč, so njewužiwaju k podtkóczowanju pschinarodženeho byčža, kač lubošnje pač klineži Boža kšwalba, w bratrškej lubošči wot wulkich a malých, wot bohathch a šhudnych ludow špěwana. Nječ dželo so swjasa s nadžiju na Božu pomoz, so by tež tu nowe ranje duchowneje žwobody a wěrneje pobožnosče saščželo.

(Pschichodnje dale.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

— **Komitej sa žerbšli krala Albertowho fond mějesche žwoje lětne pošedjenje žriedu 21. haprleje popoždny w Šserbskim Domje.** Pschitomni běchu knjes kanonik Žur, knjes justizny radžicžel Žuž, knjes farar Šolcž a wučer Polan. Mějesche so 110 hr. rošdžělicž, a wobšankaj so, je po potrebnosčzi na 3 wudowy sahe semrijetych kerbskich wučerjow rošdawacž. Wupłacženje podpjery je so 23. haprleje, jako na narodnym dnju njepomniteho krala Alberta, měko. Tež postaji so, so so pošna daň pschichodnje njerosdžěli, ale so so něščto k powyščenju fondoweho kapitala naloži. Tež so nadžija wupraji, so so tež knježa žerbšly wučerjo we swojej šhromadnej konferenzy wo powyščenje kapitala pschesdobrowólne dary staraja.

— **Turlojo su pola Dardanellow wulle dobyče měli.** Šdyž su žendželčzenjo do žwěta won trubili, so nětko drubi žyly nabběh na Dardanelle cžinja, kotryž šmėje wuspěch, je nětko jich nahladnosč psches tole wulle podleženje cžerpika a drje nětko pošnaja, so so Dardanelle dobyčž njehodža. Wly pač sažo pošnawamž: Bóh steji napscheczivo hordym a wón žam knjejštwo wodži.

Samolwity redaktor: J. Gólč. Šsoburedaktor: K. A. Fiědler.

Čziščezčer a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Boh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpoď ty.

Z, njebjes mana
Njeh čl khmana
Žiwosć čje;
Žiwa woda,
Klč Boh poda,
Wokřew čel
F.

↳ Serbske njeđělske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihičiščetni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Rogate.

Mat. 6, 9—13.

Na pohrjebniščezu wulkeho města běšče so młodženz, kotryž běšče po žadosćiwym žiwjenju sahe wumrjel, khował. Duchowny njeběšče pschi khowanju byl. Pod šacziščezom khotneho wokomiknjenja spyta jedyn pschewodžet i najmjenšcha Wótczenasch wuspěwacž. Někotre próstwy wuspěwa, potom wusna: Ja jón wjazy njemóžu. Tak tež drugi a třeczi. Skóncznje wot šušodneho rowa stara maczěrka pschistupi a Wótczenasch wuspěwa. Ta móžesche. Móžemy my Wótczenasch spěwacž? To praschenje ma šwoje prawo w našim čašu, pschetož tónle podawł wobrasuje našch čaš. A šamo Wótczenasch w pomjatkú měcz, njerěka hiščeze, jón modlo spěwacž móž. Podarmo jón Luther njeje najwjetšeho martrarja na semi mjenował, a podarmo tež njeje šam wusnał, so jón šam hiščeze prawje njemóže, runjež je stary a wuczeny doktor. Duž wopomni my žyle nusnje to praschenje:

Móžesch Wótczenasch spěwacž?

To móže jeno tón, kiž wě, so je

1. Boh Wótz,
2. našch wschitkich Wótz,
3. našch njebjeski Wótz.

1. „Tehodla wy so tak modlcze!“ Bohanjó so tež modla, ale ke komu a kak? Tež Israel tule pschibłuschnosć dopjelni, ale tšhepotajo. Tež šwětnje džěczl to činja, ale

jenož w nusy a k nješnjatemu Bohu. Šinał my tšhesćizjenjo, hdyž šmy psches Khrystuša Boha sa Wótzá pšnali, na kotrehož móže so tež najkřudšchi, šamo hrěšnik wobrocizč. W tej pschitani, jeho Wótzá mjenowacž, leži rukowanje wušłyschenja. — Damy so my psches to wabicž k pilnemu, džěczazemu modljenju? To so tola rošmy, so so džěczo we wschěch wobštejnoscžach, we wješelu a šrudobje, najpriedy na šwojeho Wótzá wobroczi. Ale kaž dženska wjele džěczl, runjež hiščeze nješratlych, šwojemu čělnemu naney psches hlówu rošče w křobłosćl, jich hiščeze wjele wjazy šwjast i njebjeskim Wótzom rošwjasa a jeho mjeno jenož šakrujo do rta hjerje. A šamo pschi wschědnym spěwanju Wótczenascha šebi pschezo na to njemyšla, šchtož hnydom w přenim šłowje leži. Tu pobrachuje pak džěczaze doměrjenje, pak džěczaza ponižnosć, pak šapomnja, so jenicžka próstwa wo čašnych kublach — a to wo wschědnym křlěbje rěczl, pak pschewidža, so rěka: twoja wola so štañ. Tak mamy hiščeze wschitzy wufnyčž, pschetož jenož tón so prawje modli, kiž je šebi wědomny: Boh je Wótz, ke kotremuž so modlu! A to

2. našch wschitkich Wótz: Šajki trošcht, so my to šami njespěwamy! Šaž hušto jo spěwamy, wěmy so jako štawy wulkeho luda Božeho. A hdyž modlitwa jenicžleje wěrjažeje dušče, hdyž k wutrobje dže, šwoje wušłyschenje namaka, kak budže hagle, hdyž wschitzy hromadže psched Boha štupja! Tak pak nješmě jo ništo šam sa so spěwacž, pschetož ništo njeje šam sa so Bože džěczo. Šóžda mjesa so i tym „našch“ šběhnje. Šhudny džělacžet je Bohu runje

taf luby, kaž kral na trónje. Tež twój njepšhecžel je do Wótczenascha wobšantnjeny. Taf móže jeno tón prawje šwój Wótczenasch spěwacž, kiž to „nasch“ Wótcžez s wutrobu šapšchimnje a šwójich bratrow a šotry w Šhrystušu do šwojeje modlitwy wobšantnje.

3. „Wótcže nasch, kiž šy w njebjesach.“ Šdže šy te njebjeska, wo kotrychž Šhrystuš rěczy? To je šwjate kralestwo duchow, hđžež je Bóh wschón šjewjeny a hđžež wot njeho wufhadžaza šbóžnosć šo psche wschitkich žórli, kiž šy tam šanicž mohli. Šyle do njebjeskeho njemóžemy tudy na šemi pschešadzeni bycz, ale njebjeska móžemy tola taf daloko tudy hižom mēcž, kaž my bójške šwětlo, móž a mēr na šemi nješemy a na tym Wótczu we wěrje wišamy. A to wuczja naš te šłowa „w njebjesach“, šo móžemy šo jeno s wutrobu k njemu bližicž, kotraž je čžišta wot wscheho, šchtož šo do jeho bliškoscže njehodži, a napjelnjena je s pobožnymi, na njeho šloženy mi myšlemi. Wótczenasch, s hinascheje wutroby spěwany, wuhlada na wufšlyšchenje nima. Bjes šwašneje drašty njenamafasch měštno w njebjeskim kraleštwje.

A nětk šo prašchamy, hacž móžemy Wótczenasch spěwacž abo niž. Štejmy ša tym, šo teho Wótcza pschezo lěpje pošnajemy, pschezo nješebicžnišcho naschich bratrow lubujemy, pschezo šwobodnišcho šo wysche sachodneho pošbėhujemy, potom tež junu tam došdžemy, hđžež te šłowa „w njebjesach“ wjazy k Wótczenaschu pschistajicž njetriebamy, dofelž budžemy šami w njebjesach pola nascheho Wótcza. Šamjeń.

Šswjaty Wótczenasch

we wjazanej rěczy.

Wótcže nasch — psches Šhrysta jeno —
W njebju šlyšch naš modlicž šo:
Šswjecžene budž Tvoje mjeno;
A nam pschidž Tvoje kraleštwo.
Kaž šo štawa Tvoja wola
W njebju, taf tež na šemi;
Tvoja miškoscž špožcz, šo rola
Wschėdny šhlėb nam wobradži.
Našche winny tež nam wodaj,
Kaž my šwojim winnikam;
Šchlit pak Twój, to hnadnje dodaj,
Njedaj špytowanju k nam.
Škėncžnje nješapomń wschaf teho:
Wumoz naš wot wscheho škeho.
S kraleštwom njech Tvoja je
Móž a čžescž do wěcznosće!

Šamjeń.

K. A. Fiedler.

Maršcha, pschirodna macž.

Šiščežena jena wješna šlawijna, špišana wot Warka.

(2. pošracžowanje.)

Běšche wo žnje. Šošakowa měješche na došč čžinicž, tych šhėtro wjele džėlawych ludži našycžicž. Šunje šedžesche s Bertu — tajke wošebne mjeno běšche šwojej džowzy dača — we šhlėdnej šhėži, wječer pschihotowajo, jako šašo pošna wješba rožki do dwora jėdžesche. Šur pošla džesche, a jako wješba do brėžnje šajėdže, štupi, šebi poš trejo, do šhėže. „To je tola šanibalška horžota!“ štonasche. „Nėtko, Berta, rucže šchalku šhoseja. Šena horžota dyrbi druhu šahnacž.“ — Berta došpaže s kuchinje wulku šhanu šhoseja, štaji ju na šlido a šhlėb a butru pošla, a nan da

šebi derje šesłodžicž. — „S teju wješbu šče tola psches mēru dołho wostali“, rjekny Maršcha (Margaretha) — taf rėlasche burowa — mjeršaza. „Ale taf je, čžim wjazy ludži, čžim wjazy lėnjoscže. Tón hłėdny lud by šo čžim dlėje, čžim lubšcho pola naš do šyteje wole našral a našlofal.“ — „Macžeska, wono wschaf je horzo“, rjekny Berta traschijwe, šwoje blėde woblicžo a šwojeje zunje, brunej wócžy k macžeri wobrocžo. — „Džerž mi hubu, ty šmorže rošymiš!“ šarjemi na nju Maršcha, do šyđla drėbjo, a šašo k mužej šo wobrocžiwšchi, kiž jej runje s pošnymaj ližomaj napschežo šedžesche, pošracžowasche tafle dale: „A potom, Šandrijo, šym pschi wschēm prawje rošmjeršana: Miškawšch praješche pschi pošlednej wješbie: te dwazycžiči čžyđli šebi šhroble s myšlow pošchecžicž, nětk wschaf ke šonzej dže.“ — „Ša bych myšlit, Ty mohla šo špokojicž na naschich žnjach“, šapadny jej Šandrij do rěče; „wschitzy ludžo na mnje wolachu, šo mamy taf wjele. A wērno je, my šmy čži jenicžy, kotrychž njeje w lėcže tamne njewjedro pošrečičko.“ — „Mó, nó“, šnapschecžiwona, „dženša mi, jutje tebi, praji pschisłowo. Ale šo mje na to njewjedro dopomnišch: Šchto šadžimoj, našch Miškawšch ma wěščže šwoju ruku pošla, hđžež Šudhčezom lobrta šradžu wješbu rožki a hromadu lena do dwora čžišnychu. Mi šo pschezo tafke něšchto šdasche, ale dženska wupowjeda mi šary Šhryšcha, šo je, jako tukamu nóž na šycženje džesche, prošny wós do Wješki jėcz widžal. Miškawšch běšche dwė njedželi prjedy we Wješzy pola Domtez wuja, a tón je tajki šlasn, šo mohł do tajkich wrótnosčow šwolicž.“ — „Šchtož njewēm, to mje njepali“, rjekny Šandrij šašo mērnie. „A hdy bych ja to wschitko wėricž čžyđł, šchtož šy Ty ša šwoje žiwjenje hižom wuczuschlita, ja s wohnja pschisłol njebhch.“ — „Ty wschaf we šwojim žiwjenju hiščežena wjele wufšlėdžil nješy“, wufšmėchowasche wona jeho; „ale čžakaj jeno, ja čžy hižom tu wėž na čžiste pschinješcz. Njedawno rěczach s tej štarej Wórtu, ta šo taf pošmėwasche, ja budžich mohla šo s hnešwom pošnycz. Tón prošchėřski lud drie woprawdže myšli, s tym Miškawšchom hiščežena něšchto budže! Ale šawěščže, Bóh mje šwaruj, prjedy hacž to čžerpu!“ — „Njerocz šo, macži!“ rjekny Berta nastrožana; „hdy by nětk Miškawšch to tola ščinił a Wój to pschidacž dyrbjaloj —“ — „Wschidacž? nanihdy niž!“ šapadny jej nan nahle do šłowa, a wša taf šwojej žonje šłowo s huby; „taf wērno, hacž mi Šošakoz Šandrij rėłaja, a ja wēm, šchto šamožu!“ — Tónle prak!“ pošracžowasche Maršcha, „ja šo pschi dróšy na njón wohladačž njechala. Ša šnježna šmė taf malo jow we dworje šo pošasacž, hacž mojej pošy mje moje žive dny do teje budki lobr njeponješetej. Prawo dyrbi prawo wostacž.“

Šow poštrėžena šasta. Š wěšty mi šrocželemi štupi Miškawšch do šhėže. Šona na nim pošna, šo bė jejnu rěcz šlyšchal. Šón bliško psched nju štupi, tyšny wobej ruzy do šožanych šholowow a rjekny šhutnje: „Ty tola wěsch, macži, šo budu pschichodneho 15. t. m. 24 lėt šary?“ — „Šaj to wēm“, rjekny wona trochu šamylena, ale pschezo hiščežena hubata došč. — „Mó, čžak je“, pošracžowasche wón s trochu njewěšty m hłošom, „šo šwoju myšł wupraju. Ša čžyđch šo k přėnjemu wudžakowacž ša wschu luboscž a štaroscž, kotruž šy na mnje wažila, a ja Twój džakowny šyn wostanu šwoje žive dny. Ale k druhemu čžyđch tež prajicž, šo budu šo wot nětk šam ša šebje štaracž a njecham žaneho drugeho čžłowjeka s tym wjazy wobčezowacž. A s tej žėntwu je Šantelez Šhātu ničzo njebudže, to jeno šej s myšlow pošchecžtaj.“ Miškawšch šhluboko wodychny, a rošmołwa šo pschetorhny. Šan štaji šchalku s ruki a čžinjeschche wulkej wocži; macž bu blėda a čžerwjena, a Berta bė k Miškawšchej štupila a pošladowasche traschijwe na štaršcheyu. Šola jeno wšomil trajeschche. Macžeri šo žošcz pschela. „Njeprajach hižom dawno?“ šawoła roššłobjena, „ta wošpoba, ta Šejna jemu we šłowje tčži!“

So macz tole mjeno najprjedy wupraji, a to waschnje, i fotrymz to czinjese, sczini Miklawſchej wufnacze lozſche, hacz be ſebi to myſlił. Rozhorjeny ſaſtoczi jej do rěcze: „Haj, haj, tule woſobu, tule Lejnu ſebi woſnu, a žanu druha.“ Potom paſ zunišcho pſchiſtaji: „Sa i tym nitomu bliſko ſtupicz njecham.“ — Macz wuſmėchujō ſo ſaſmja: „Nitomu bliſko ſtupicz? Na tajke hlupe rěcze! Ale to nětko ſklyſch: Ta Lejna nanihdy jom njeſchiczehnje! Paſ ja abo paſ wona!“ — „Wo tym tez jom rěcz njeje“, ſapadny jej Miklawſch do ſłowa, „Leńka njeſmė jom žaneho wuczſiſchecze; ja myſlu, Budychez Mėrczin mje rady do domu woſmje, a hdyz ſwoje maczerne ſamoženje pſchwoſmu, ſym do žyła ſpoſojeny. Sa nježadam ſa wyſokimi wėzami; Berta wobkhowa dwór, a Wy mőzecie i nim ſahhadžec po ſpodobanju.“

Maczeri pſchińdžechu tele ſłowa pſchegara njenadžujzj. S wulkimaj woczomaj a roſdajiwſchi huby na Miklawſcha hladaſche; tola we wokomiku ſrijadowa pſchi ſebi žyłu wėz k ſwojemu wužitku. Berta bė ſo mjes tym luboſcziwje na bratra, kotrehoz pſche wſcho lubowaſche, ſlehnjta a rjekny pſakajo: „Mė, Miklawſcho, Ty woſtanjeſch we dworje; ja Cze wuczſiſchecze njecham.“ — „Tajke njerofomne džeczo! Do wſcheho dyrbi ſo tyłacz!“ ſawoła Marſcha. „Ty jeno mjelcz, to ſo hižom wſchitko namaka.“ — „Haj, to ſo namaka“, rjekny nan, bliže k Miklawſchej ſtupiwſchi. „Mój jeniczi ſym dyrbjal do ſahrodniſkeho dwora? — To by něſchto bylo.“ — „Hdyz Leńku jom mėcz njechacze, dha tam hižom dyrbju czahnycz“, wotmolwi Miklawſch. „Pſchetoz to je wėſte, wona budže moja žona a žana druha.“ — Nan chyzſche runje trochu hrubje wotmolwicz, jako macz jemu do rěcze padny: „Seno niž tał horzo! i tym njeje niczo pomhane. My chzemj tu wėz wobſpacz; jutſje je njeđzela, tehdy da ſo wſchitko derje roſpominacz. Miklawſch je roſomny hólz, my hižom na jene pſchińdžemy.“ — „Tez derje!“ prajese nan. „Ale to jeno chzu prajicz: ja žanu ſtopu lobreka do kėže njeſtaju, na to ſpominaj, žanu ſtopu!“ — „To hižom potom luby Bóh wobſtara“, ſnapſchecziwi Miklawſch mėrnje. — „Luby Bóh njech czini, ſchtož chze, a ja mőžu tez czinicz, ſchtož chzu, a hiſchecze junkrócž praju: i tym ludom tam njecham niczo czinicz mėcz, a cziniſch-li jo tola, dyrbiſch wjedžecz, ſo ſy nana pomėł!“ — „A tola, tola, nano!“ rjekny Miklawſch i mjehkim hłokom, „Ty mój nan woſtanjeſch.“ — „Miklawſcho, mjelcz!“ macz ſapadny, a wón czujese na hłokſu tutych ſłowow, ſo ma ju na ſwojim boku. A tał bė. So ſo Miklawſch lubla wotrjekny, bė jej doſcz; Miklawſchomj dońt jej dale na wutrobje njeležeſche, a jeje ſranjena hordoſcz, Budychezow jako tał bliſke pſcheczelſtwo widžecz, bu pſches jeje lałomnoſcz pſchewažena. W poczahu na lublo bė ſo pſchezo hižom czežkoſczow i Miklawſchom bojaka; Miklawſch mėjeſche krutu myſl, a runjez bė tez pſchezo pſcheczelniwy a poſluſchny pſchecziwo njeje, dha wona tola jara derje wjedžese, ſo ſebi do tał wažneje wėzy, jako ženſwa je, niczo rěczecz njeda, a ſo bė ta ſa njeho wobſtarana njewjeſta tał bohate holeczo, njeby jeho tez nawabiło, pſchetoz wón mėjeſche dživne napohlady, a Marſcha njebe nėłajku potajnu hroſu pſched Miklawſchom ženje žyle pſchewinycz mohla. Niczo jej tehodla lubſche bycz njemőžese, hacz na tał lohke waschnje ſwoje wotpohlady dozpicz.

(Pſchichodnje dale.)

Evangelium mjes Sslowjanami.

Spisła ſarať S ch w j e l a w Deſchnje.

(Poſtracžowanje.)

8. Polazj.

Pólſki narod bydli wot Karpatſkich horow hacz k Baltiſkemu Morju; něhdj w czaſu jeho najwjeſeje ſlawy doſahajſche jeho kraleſtvo wot pomorſkich a prufſkich brjohow hacz k Czornemu

Morju. Někotry czaſ ſu Polazj tez nad Lužizu knježili, na czož hiſchecze někotre ſpomnjeńki w ſerbiſkich ludownych pėknjach poſaſuja. Wot lėta 1697 hacz do . . . a potom ſaſo 1807—1815 bėſche Pólſka je Saſkej ſwjaſana, tał ſo bė ſaſki wójwoda i dobom i pólſkim kralom. Něłajke poczahi mjes Polakami a Szerbami pſches to njeſſu naſtałe; temu ſadžewaſche hižom roſdžel wėry.

ſcheczijanſtvo je do Pólſkeje woſebje i czeſkich ſtronow i tym pſchiſchlo, ſo pólſki kral Mjeczſław ſebi džowku czeſkeho wjercha Boleſława w lėcze 965 ſa žonu wſa. Pſchewinjenj wot pobožnoſcje tuteje kralowki pſcheſtupi kral do ſcheczijanſkeje wėry. Lud ſo, kaž wſchudžom, jėnož pomaku do noweje wėry namaka; kralojo pał czim pilniſcho tez do wokolnych krajow ſcheczijanſtvo roſſchėrjachu. Boleſław Khrabty († 1025) podpjerawe biſkopa Wójczechu (Aldalberta), kiž chyzſche Pruſam předomacz, a Boleſław III. († 1121) nuſowaſche Pomorjanow do ſcheczijanſtwa. Wulku mőz dobu Pólſka, jako Jadwiga, poſlednja džowka jich kralowſkeho rodu, ſo i Litawſkim wójwodu Władſławom Jagjellom woženi. Tón pſcheſtupi 1386 do ſcheczijanſtwa a přowowaſche ſo wo wobroczenje ſwojeho litwjanſkeho luda, kotryž wot teho czaſa i Pólſkej ſwjaſany woſta.

Kaž přenje ſcheczijanſtvo k Polakam i Czech pſchińdže, tał tez přenje poſnacze ewangeſteje wėroſcje. Jan Milicz a Matiaſ Janow, i Czeſkeje wuhnataj, namakaſchtaj ſchow w Pólſkej, pólſzy mlodženzwojo ſchudowachu w Prahy, Duſowj pſcheczel Jeronym, bu 1410 do Krafowa woſany, ſo by tamnu wyſoku ſchulu w ewangeſkim duchu wobnowił. Najmőzniſchi knjeſwojo ſo pſchijamſchnu Duſowej wuczbe a pólſzy ſemjenjo rěczachu na konzilu w Koſtuzach ſnužite ſłowa ſa njeho; Duſitojo namakachu pola někotrych pólſkich ſemjanow wukhow a ſchit.

S tym bėſche nowemu duchu Lutheroweje reformazije pucz pſchiprawjeny. Mlodžina ſchudowawe we Wittenbergu a pſchinjebe noweho ducha ſobu; ſwjaſki i ewangeſkimi Czechami wobſtachu dale. Wjetſchi džel luda poſna ſo k ewangeſkej wėrje. Kral Sigmund August 1548—72 wſa ſebi ewangeſku žonu Barbaru Radžiwillez a bu ſchitac a pſcheczel ewangeſkich. Troje poſnacze ſo w Pólſkej ſameſtni: lutherſke, reformowane a bratrowſke Jednoty. Tute ſjednoczihu ſo w lėcze 1570, ſo bychu ſo ſwojich pſchecziwnikow lėpje wobarali. W mėjeze Sandomir ſczinichu ſwjaſt pod mjenom „Sandomirſka ugoda.“ Najwoſebniſche wumjanjenjenje bėſche, ſo ſo tute tſi zyrkwje jako runoprawne pſchipoſnachu a duchownje po potrebnoczi ſobuſtawant druheje zyrkwje ſlužachu. S tym dyrbeſche ſo ſkőcžnemu wojowanju mjes ewangeſkimi ſadžewacz.

Kraſne plody duchowneho džėła ſwjaſachu ſo tehdy w pólſkim pižnowſtweje. Jan Seklužyan wuda Nowy ſakon 1552, poſdžicho tez kherluſchowe knihi. Žyłu bibliju da wjerch Miklawſch Czorny Radžiwill w lėcze 1563 ſa 10,000 ſlotnych cziſcheczeč. Na hlady a plodny předať Samuel Dambrowſki wuda 1621 předaťſke knihi, kotrez ſo hiſchecze dženkja pola ewangeſkich Polakow cziťtaju. Jeho knihi „lėkařſtvo duſche“ (1611) ſu tez do naſcheje ſerbiſkeje rěcze pſcheložene. Druhi ſaſođer ewangeſkeje zyrkwje bėſche Jan Baſti, kiž dołhi czaſ w Hollandſkej a druhich krajach pſchewowaſche a potom kőz ſwojeho žiwjenja jako ſuperintendenta „Wateje Pólſkeje“ hacz do lėta 1560 ſkutfowaſche. Tehdy pohlada wólſki reformator Pėtr Pawoł Bergerius do pólſkich woſadow a piſajche wo nich: „Tute woſady napjelnjaja mje i wutrobnyj wjeſelom, pſchetoz tam ſo ſklyſchi cziſty, jaſny hłob ewangelija bjeje wſcheho wadženja mjes wuczerjemi abo poſluſcharjemi; tam ſu pſchiſtojne zyrkwine waſchnja; tam je khtny porjad, kiž najprjedy wėrnu pokutu žada jako korjeń wſchitkeho polėpſchowanja.“ Hižom 1584 namakamy w naraňſchich kőzach Pólſkeje powſchitkownu ſchulſku pſchibluſchnocž. Kanzler Guſtaf Wollawicz pſchikaja na ſwojich wulkich lubkach, ſo bychu džeczi wot 8. hacz do 15. lėta do ſchule khdžite, hólzy k wuczerjej, hólzy k ſaračzy.

Schtož bėſche ſo i tajkej rjanej nadžiju ſapoczalo, to ſahiny a ſpadny, jako buch u Jeſuitojo 1579 do kraja ſawołani. Pomaku dobychu mőz a potom bėſche i ewangeſkim žiwjenjom kőz. Kralojo ſtejachu pod jich wliwom a dowolichu tez najhróſbnicſche pſcheczehanje ewangeſkich. Zyrkwje buch roſtamane, duchowni ſabicezi, ewangeſzy i kraja wuhnaczi. W Torunje pſchihlowawe ewangeſki hólz katoliſkej prozeſſiji a njewſa ſebi mėzu i hłowy, kaž je to katoliſke waſchnje. Jedny katoliſki jeho teho dla bjeſche. Ewangeſki mėječan, to widžo, da njeno tuteho cžlowjeſa na ſraži napikacz, i teho naſta ropot, a jako khoſtanje da kral džekja-

czom nahladnym ewangeliskim mješczanam hłowu wotczecz. Rodobnych wężow sta ło wjele. Ewangeliska wěra bu nimale zyle wuforjenjena, wokoło 1750 jeno hiščeže 59 wožadow wošta, ale s tym bješche tež kónz pólsteho kralestwa wuczintjenu. Pólsta móz spadnu, smutškowny njeměr a swada rostwjaja zyly lud, kušodni kralojo rosdželiču kraj mjes ńobu: Ruska, Pruska a Austriska podežijnychu pólsti lud swojej mozy. Pošledni ewangelizy semjenjo padnychu sa wótznu semju, pscheczivo Ruskej wojuju (1794).

Dženšnišchi džen je pólsti lud snaty jako zyle katolski; pólsti a katolski sda ło tožame bječ. Róždy wot naž je pólstich dželačzerjow widžal, kotsiž ło po zykej Němskej rosschěrjeja, hdyž s polnymi wojami po železnicy k wječoru czahaju, abo hdyž ło w naschich městach a wuhlowych jamach k swojej kemschi czijščeja. Róždy tež wě, kajke sahorjene wojowanje ło wo pólstu semju a narodnosć stawa. Tola mało snate je, so je w tutym ludu wjazny hacž pol miliona ewangeliskich, kotsiž ło s czaža reformazije swoju wěru wobkhowali. Tuczi ewangelizy Polazy ło po kraju shromadzeni do někotrych hupow.

Zyła podpołdnišča strona Jutro-Pruskeje je wobydlena s Polakami, kotsiž ło „Masurojo“ mjenuja. Halle wot lěta 1818 pschizpi ło tuto mjeno ewangeliskim Polakam; prjedy ło tak njenowachu katolszy wobydlerjo něhduskeho wójwodstwa Masowije, kotraž nětko k ruskej Pólstej ńluschu. Tutón kraj je hižom dołho psched reformaziju do ruki „němskich ryczerjow“ pscheschol. W lěće 1525 je wójwoda Albrecht zyly Jutro-Prusku na šwětnu knjezstwo pscheměnik a reformaziju pschewjedł.

Sacžrunje pólsta narodnosć tam psches pscheněmzowanje jara hinje, je tola dženža hiščeže 112 wožadow. (bjes filialow), kotrež maju stajnje pólstu Božu ńluschu. Sa nich ło wudawa „Pruski pošjaciel Ludu“ a „Przyciel Mišynju“, s narodnopolsteje strony czažopiž „Mazur“, kotryž pak je mało w ludu rosschěrjenu.

Kaž s zykeje Pólsteje, tak je ło tež s Masurow wjele luda podawalo do Westfalsteje a Rheinskeje, so bychu w tamnych wuhlowych podkoplach ńwój khlěb sańluschili. Sa nich je našch krajan J. G. Nyczka s Blunja, kiž bješche tehdy w Essenje s wuczerjom, přenje ewangeliske Bože ńluschy sarjadowal. Wón ńam pišche wot tym (Br. Zańnik 1889, 6—9) „W januaru lěta 1882 bu mi powjedzene, so tudy pólstzy ewangelizy ludžo bydla, kiž wjele němszy njemóža. To mi k wutrobje džěše. Ja ńebi myšlach: wobyly ludžo! hdyž kemschi džěja, sčto dha woni wot němskeho přédowanja maja! Ty móžesh trojšku pólsti czitacz, ty dyrbišch ło nad nimi ńmilicz a jim w jich rěczy kemsche džeržecz. A ja sapoczach w Božim njenje to džělo. Tudy w Essenje jich wjele njepšchindže, dokelž jich tudy wjele njebydli, ale hdyž potom do bliskeho westfalsteho města Gelsenkirchena džěch, tam ło jich s rasoni wulka ńyła shromadzi. Ja pschepokožich tehodla swoje kemsche do tam. My spěwachmy pólste kherluschu a ja jim czitach pólste přédowanja. To bješche wječele, jim pschipońluschacz a na jich pobožnosć šhladowacz. Němzy njemóžachu ło temu dodžiwacz. Woni běchu Polakow sa pol pohanow měli a nětk widžachu jich wulku lubosć k Božemu ńłowu! Pschezo wjazny ło jich pschinamaka, tak so bješche jich druhdy wjele stow.“ Nyczka je potom hiščeže w městach Bochum, Schalke a Wattenscheid tajke kemsche wotměwal. Na jeho próstwu bu wot zyrkwineje wyschnosće 6. dezembra 1885 w Gelsenkirchenu přeni pólsti duchowny postajeny. Nětko skutkuje tam 8 pólstich duchownych a 7 „wožadnych pomoznikow.“ Dokelž mlody dorostk tamnych Masurow dospolnje němszy rostymy, wudawa ło sa nich němske kopjeno: „Seimatgrüße“. Tudy liczi ło na 140,000 Masurow, mjes tym so je jich w domjazej Pruskej na 170,000.

Nabožne požadanje Masurow je žive. Ale pschegara wulke wožadny sadžewachu duchownemu džěku. Tehodla nastachu wschelake wošebarstwa a rosschězěpjenja mjes nimi. S wěstym dowěrjenjom móžemy hladacz na „Gromadkarjow“, kotsiž ło k zyrkwini džerža, ale pschipońdla swoje wošebite „shromadžinki“ džerža, hdyž jedyn s nich nabožnje rostwuczju.

Tudy mjes Masurami je hižo wokoło lěta 1860 myšliczka nastala, so maju ewangelizy Masurojo wot Boha nadawł, katolskim Polakam czistu ńwězu ewangelija pschintjesć. W czažopižu „Prawdžiwny Ewangelik pólsti“ pišche Anton Gonchorowski w tutej myšli a jedyn drugi pišche: „Pólsta rěcz w Pruskej njefmě, tak ło nadžijamy, prjedy hańnyč, hacž njeje ńwój nadawł dopjelniča, ńwěza ewangelija bječ sa Polakow.“ (Senjel S. 19.20). Jara wobzarowacz je, so nětežijchi masurizy duchowni tutu myšli

rasnje wotpokajuja. Sčtož pak woni pscheczivo temu praja, je jara ńlabe. „Swiž s ewangeliskimi sa hranizu je pschestal“ ale tón tola móže ło kóždy džěni sažo wobnowicz; tež njetrjeba ło dla ewangelizacije Polakow sa hranizu hič.“ Masurojo pišchu je schwabachom, Polazy s kacžanskimi pišnikami“, so tuta wobčežnosć wjele prajicz nima, wěmy my Šerbjo, kotsiž bjes schulsteje wuczby schwabachste a analogiske pišmo czitamny, a so ło hodzi zyly prawopiž pscheměnicž, ńu nam katolszy Šerbjo pokasali, kotsiž maja ńami najwjetšchi wužitk wot teho, so nětko jeno kacžanizy pišchu. Dale „mało Masurow — tež duchownych — je, so bychu mohli ło swěricž sa Polakow pišacz.“ Temu napscheczjo je prajicz, so s rjanej rěczy nihdy ło ewangelion njeroschěri, ale jeno s lubosćju, kotraž s wěry wukhadža. Šswjaty Pawol je nam tež w tutych wěžach pschiklad dał. Wón bješche s zykej wutrobu žid a tola je pschikasał pošluschnosć k wyschnosćzi, wón bješche jara wsdželanu a tola je pižal a přédowal „bjes człowškeje mudošče.“ Ewangeliski człowjek dyrbi to w ńebi s jednoczicz: dopoknu a wutrobnu ńwěrnosć k krajnej wyschnosćzi a tež ńwěrnosć k swojemu narodej. Sdyž Masurizy duchowni měnja, so swojich wožadnych pscheczivo katolskej propagandze najšepje schitujaja, hdyž je pscheněmzujaja, dha je to myšjenje, pschetož katolska propaganda nihdy psched němskej rěczy njesastanje. Sa hořmny našche wožadny sa ewangelizaciju Šlowjanow, potom njebudže strach, so woni katolskim do rukow padnu. Kajki plód dha maja Masurojo wot pscheněmzowanja? Šsami dyrbja pójnacž, so ło psches to zyrkwije wupróšdnjeja, so domjaza nabožnosć pschestawa a sozjaldemokratija pschibjera (Senjel S. 78). „Tak dołho hacž doma jeno pólstzy rěczachu, běchu wuczbam demokratow njepšchistupne.“

(Pschichodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

— Sandženu njedzelu mějesche ło zyrkwinska wjitzija w Njěpwacžidle psches knjesa wyschšeho zyrkwinskeho radžiczela Rosenkranza.

— Njesh farat em. Birnig, kiž je dołhe lěta s bohathym žohnowanjom jako farat w Kluschu skutkowal, je ło na wotpoczint podal a ło do Budyschina pschěndli. Šeho džakowna wožada wupraja jemu šjawnje hnuty džak sa jeho žohnowanja bohate duchowpastyrške skutkowanje. Bóh wobradž jemu miły wječor žiwjenja po spróznimym skutkowanju. — Kaž ńluschimny, maja ło w tu šhwilu wschelake porjedzenja w Kluschanškej sarje, a po dołonjenju knjes farat Handrik, kiž je ło sa fararja w Kluschu wušwolil, ło do Kluscha pschěndli. Našwilne šastupjenje ma knjes farat Mikela w Mašchězach.

— Sdyž ło ratarjo nusnje domach k ratarštemu džěku, wošebje nětko w ńynowych žnjach, trjebaja, wojerška wyschnosć wojakow na šhwilu domoj puščeja, hdyž ło potrebnosć dopočaže. Próštwy pak maja ło w prawym czažu podacz — a to w Šakstej na hamtske hejtmansstwo — a w Pruskej na krajne radžiczelstwo, kotrež te próštwy pruhujetej a potom dale datej. Wějo pak dyrbi tež wopravdžita potrebnosć bječ a wyschnosć ło njefmě s próstwami wobčežowacz, hdyž nusnosć njeje.

„Bombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wschěch pschewawarńjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyschinje dostacz. Na šchtwórcz lěta placzi wón 40 pj., jenotliwe czijšča ło sa 4 pj. pschedawaju.

Samolwity redaktor: J. Gólč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedler.

Czijščežer a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spéwał,
Pilnje dźéłał,
Strowja ós
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny ja.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njech ty spéwał,
Swěrnje dźélaš
Wšédne dny;
Džón pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpoóš ty.

Z, njebjes mana
Njech ói khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew óel

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjež knihiczišcžećni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Exaudi.

Precž, precž, wy myšle zwojšlowanja!

Bóh tón Knjes kłyschi sawěšće. (Aheřl. 589.)

Šdže šće, wy hubjene, srudne, š chorosću wobčežene a tyšchene dusche? Bóh, kiz wutrobny a jěrčeny pschepyta, widži jara derje, šo jich wjele mjes wami tajke myšle we šwojej wutrobje helczi: „Ach, hdy by wschał tón Knjes tež dženska hišcže we widomnym šchtalcže po semi kłodžil, šo móhli my jemu šwoju nusu a hubjenstwo wuštoržicž, kaž tamny škulski wyschchi Šairuš abo ta na krawawu khorosć čžerpjaza žónsta abo šlepy Bartimej a drusy, a móhli šo tak jeho pomozu a wumozjenja nadžecž.“ Ale to šu prošne a njewušchne myšle. Njewěšće, šo šmédža wschitzy wěrjazy kšesčžijenjo šo hacž na tole wókomitnjenje Božeho hnadneho pódlabycža trošchtowacž a šwojebelicž? Njeje wón šam wam šlubil: Ša šym pola waš wschitke dny hacž do škóncžjenja šwěta? A hdyž wam tež kaž tamnym popschate njeje, Šchryštuša š čžělnymaj woczomaj widžecž a jeho widomne pódlabycže wužiwacž, dha wschał macže došć trošhta a wješela nad tym, šo móžecže jeho lubosć a hnadnu pomoz na widomne waschnje wužiwacž a šo je wam pschistup k njemu kóždny čžas w modlitwje wotewrjeny. W modlitwje móžecže š Bohom rěčecž, kaž muž se šwojim pschecželom; pschetož modlitwa je rozrěčjenje wutrobny š Bohom. Šdnyž šo modlimy, rěčimy my š Bohom, hdyž jeho šłowo kłyschimy abo čžitamy, rěčzi wón š nami.

Ale kaha? kłyschi tež Bóh našču modlitwu? Ach haj, wy najlubšchi, modlcže šo jeno prawje hušto a nutrnje. Wudry Širach nam to wobšwědčzi, hdyž praji: Modlitwa hubjenych čžišcže šo psches mróčzele a njeje špokojom, hacž tam pschindže, a njepschestanje, hacž tón najwyschchi na to pohlada (Šir. 35, 21). Wón wušchchi proštu, tehodla pschikhadža wscho čžělo k njemu, praji kral Dawit (Šl. 65, 3). Šchto dha čžecže, wy špytane dusche, nad Božej pomozu dwělowacž? Šdnyž móžecže šo jeno modlicž, dha wam žana nusa njeje. Modlitwa je tón bow, š kotrymž móžecže se šudnje Božej dobroty a šmilnosće čžerpacž hnadu ša hnadu. „Kač hušto je mje“, praji šary žyrkwiny wótz, „modlitwa pschijala jako šforo šawutlazeho a je mje wot šo puschčžila jako wyskazeho, š Božej hnadu bohacže trošchtowaneho.“ Šenicžy Bóh šam je wasch pomoznik we waschey čžělny a duchowney šłabosći a we wschey druhej nusy. Wón je wumoznik a pomoznik (Dan. 6, 27), tajke njeno wón š prawom wjedže. Šdny bychu tamni šlepi, šedni, jichtni, wušadni, tamni žlonizy a hrěšchnizy, Matthej, Šachej, Šarja Šadlena a drusy šašo š procha a se šemje štawacž móhli, woni bychu pschew waš šupiwšchi wam š jeny hłoškom wobšwědčžili, šo Šesuš kłyschaze wucho ma a pomha. Woni bychu wam prajili: Wy mamy Boha, kiz pomha, a Knjesa, Knjesa, kiz wot šmjercže wumozje (Šl. 68, 21). Šo je jich njewuprajnje wjele šhonilo. Našchi wótzjo šu k Bohu nadžiju měli, a jako woni nadžiju mējachu, je wón jich wutorhnył; čžehodla dyrbjal wón wam šwoju

pomoz sapowjedzić? Nè, nè! wona je wam wěsta, tu macze jeho słowo: Budźe šo stacź, so prjedy, dnyli budźa wolacź, chzu ja wotmolwicź, hdyž hišcže rěcža, chzu ja jich wušlyšecź (Jes. 65, 24). Na to móžecze šo spušcžecź a s kralom Dabitom šo powołać a prajicź: Moja wutroba dopomni šo twojich słowom: Wy dyrbicze moje wobliczo pytać, tehodla pytam ja tež, Anjeze, twoje wobliczo (Př. 27, 8).

Tow šnano budźecze wotmolwicź a prajicź: „Gaj, šlubil drje Bóh je, nam dacź, šhtož prošymy, ale to wšchať šo tola nještanj; my hušto wo něšto prošymy a jo njedostanjemy.“ Na to wam wotmolwju: Spytajcže šo šami, kať s wami je, kiž prošycže. Scže-li wy šamopaschni hrěšchnizy, je bjes džywa, so nicžo njedostanjecže, Bóh hrěšchnikow nješlyšchi (Jan. 9, 31). Hdyž wy runje šwojej ruzy wupšchestrěcže, dha ja tola mojej woczy wot waš precź wobrocžu, a hdyž wy šo runje modlicže, dha ja waš tola njewušlyšchu, pschetož wašchej ruzy stej polnej křwě (Jes. 1, 15). Ale smyjcže šo, wucžijcže šo, cžinčže precź wašche šle štutki wot Božej woczow, njeprawdošč, lašomnštw, šawišcž, njepšchecželštw, nješjednocžiwoscž, njepózcžiwoscž atd. Wostajcže šo šleho, wuřncže dobre cžinicž, hladajcže prawdy, a potom pschindžcže a proščcže, praji tón Anjes. Proščcže-li wy bjes nutrnošč, dha je šašo bjes džywa, so nicžo njedostanjecže; pschetož jenož ta próštw a wjele pola Boha šamože, kiž špravna je (Zak. 5, 16). Tak wón tež žanu hordu wutrobu nješlyšchi. Šordži šo jemu hišcže nihdy špodobali nješbu, ale kóždy cžaš je šo jemu špodobała tych hubjennyh a ponižnyh modlitwa (Judith. 9, 13). Wy, kiž šcže cželnym lošchtam a žadoščam poddaci, šo tež žaneho wušlyščenja nadžecž nimačže; wy proščcže a wšchať nicžo njedostanjecže, tehodla so wy šle proščcže, so bnyšcže to we šwojich lošchtach pschecžinili (Zak. 4, 3). Runje to šamšne placzi wam njepošlyšnym. Pschetož šhtož šwoje wucho wotwobroczi, so by šakon nješlyšchať, teho modlitwa je hrošnosč (Přchibš. Sal. 28, 9). A kať dyrbial Bóh waš njewěrjazyh a njedowěrnyh wušlyšecź? Šhtož prošy, njech prošy we wěrje a njebudž njewěšty; pschetož šhtož je njewěšty, tón je runje jako móřšta žolma, kotraž wot wětra budže honjena a mjetana; tónšamy cžlowjeť njepomyšl šebi, so by šhto wot teho Anjesa dostať (Zak. 1, 67). Tak je pschezo tež wjele tajkich, kotřiž Božej pschilasnje nicžo kěžbu nimaja, kotraž chže měcž, so bnyšchmy šo w Šhryštušowym mjenje modlili, chžemy-li šo wušlyščenja nadžecž, kaž našch Anjes Šhryštuš šam wucži, hdyž praji: Ša cžož wy teho Wótza proščcž budžecže w mojim mjenje, to budže wón wam dacž (Jan. 16, 23).

Kěžbujcže tu dale na to, hacž je to, wo cžož proščcže, wam tež woprawdže dobre a wužitne. Wjele cžlowjeťow prošy něšto wot Boha, na cžož wón jim wotmolwicž dyrbi: Wy njewěščcže, šhto proščcže (Matth. 20, 22). Jedyn prošy Boha wo bohatštw, ale jo njedostanje, cžehodla? Dofelž Bóh do přědka widži, so by jemu tošame košndlo bylo a jeho do škaženja a šatamanštw a ponóřilo. Druhi prošy wo cžašnu cžescž, Bóh ju jemu šapowjedži, cžehodla? Dofelž wě, so by wón šo teješameje pschěšběhnyť a wot njeho wotpadnyť. Šašo druhi prošy wo štwowoscž a dobre dny, Bóh je jemu njeda, cžehodla? Dofelž do přědka wě, so by wón tajki dar šle wužiwať a s lošchtami pschecžinil. Ach, šhore a bēdne cželo je hižom někotru dušchu pschēd helu šakhowať

a ju š Bohu domjedlo, pschetož nusa wucži šo š Bohu modlicž. Anjeze, hdyž štyšnosč tu je, dha cže pytaju, a hdyž ty jich šchwikaš, tehdy wolaju woni štyšnje (Jes. 26, 16). Hdy by Bartimej šlepy, Gehasi wušadny, Šiskiaš hubjenny njebyť a drusy wšchellu nusu cžerpicž njeměli, šhto wě, hacž bychu š Bohu cžekali a pola njeho pomoz pytali. Šhtož pať we wěrje Boha wo tajke wězy prošy, kiž šu dušchi a cželku nušne a wužitne, temu je Bóh da, a to hušto hišcže wjazy, hacž je prošnyť. Tamny lud w puščinje žadašche šo jenož najěšč, a Bóh da jim tak wjele šhlěba, so šbyťnyh křuščkow dwanačže korbom našbērachu (Matth. 14, 20). Šalomo proščcže jenož wo mudru a rošomnu wutrobu, so by šwój lud mohť prawje šudžicž, ale Bóh da jemu niz jenož tole, ale š temu tež hišcže bohatštw, cžescž a šboža došč (1. Kral. 3, 12. 13). Gaj, Bóh móže pschēš mēru cžinicž psche wšcho, šhtož prošymy abo myšlimy.

D duž modl šo jeno, šhtož šo modlicž móže; pschetož Bóh ma wucho, kiž na to kěžbuje. Wón je Bóh, kiž blišto je, a niz Bóh, kiž daloko je (Jerem. 23, 23). Wy šhudži, proščcže! pschetož tón Anjes je šhudeho hród w cžašnu nušy (Př. 9, 10). Wy šrudni, proščcže! pschetož tón Anjes je blišto a jeho wucho waš šlyšchi, tón Anjes budže waš wošchewicž na wašchim šhoroložu, wón pomha wam wot wšchitkeje wašcheje šhoroscže (Př. 41, 4); wón položi brēmjo šhoroscže na waš, ale wón wam tež šašo pomha (Př. 68, 20). Wy šchizanoscherjo, nimo Boha njepytajcže žaneje pomozy; Bóh budž wašcha nadžija a šylnošč, ta pomoz w tych wullich nušach, kotrež waš šu šajale (Př. 46, 2). Cžišncže šwoju wobcžejnosč na teho Anjesa, tón budže waš wostaracž a njebudže praweho pschezo w njeměrje wostajicž (Př. 55, 23).

Alle napošledť budže šnadž tón abo tamny prajicž: Ša šym něť hižom něotre lēto pošpochi wo dnjo a w nozy šo š Bohu wolať, so by moju wobcžejnosč pať žyle wote mnje precž wšať, pať mi ju položiť; hacž šem pať njeje šo žane pschemējenje štať, škerje šo šda, so moja wobcžejnosč dale bóle pschibjera.

Ša šym wolať wo dnjo, w nozy
š Bohu, mojom' Anjesowi,
Kiž ma wšchitko w šwojej mozy,
Šo by s nušy pomhať mi.
Kaž tón, kiž je na drohach.
Šebi žada po domach,
Tak šym hušto žadať šebi,
Šo bych škoro pschishoť š tebi. (Šhēřl. 485, 2.)

Ša šym wuštať wot wolanja, moja šchija je dybawa, widženje mi šandže, so ja tak doľho na šwojeho Boha cžakať mam (Př. 69, 4).

Alle, luba dušcha, kiž ty takle škoržišch, šlyšch, šhto na to štary muž Boži wotmolwi. „Mój pschecželo“, wón praji, „ty nješby přēni, kiž je Boha wo něšto prošnyť a njeje jo dostať.“ Šhto bēšche Mójšaš? Njebē wón muž, kiž bēšche šwěrnny w žyľym Anjesowym domje; se rtom rěcžesche tón Anjes s nim a wot woblicža widžesche wón teho Anjesa (4. Mójš. 12, 7). A tola jako wón Boha proščcže, so by jemu popšchate bylo, šlubjenny kraj wohladacž, njewušlyšcha jeho tón Anjes, ale džesche: Došč mašch, njepraj mi nicžo wjazy wot teho (5. Mójš. 3, 6). Šhto bē Davit? Muž po Božej wutrobje. Tola jako wón Boha proščcže ša žiwjenje šwojeho šynka a pschēš žyľu nóž se šwojej próštwu na šemi ležesche, njedosta šo

jemu žane wuſklyſchenje (2. Sam. 12, 16). Šchtó běſche Pawoł? Wuſwoleny grat Anjeſa Jeſuſa, a tola, jako wón ſ pjaſcžu bity wot ſatanoweho jandžela Boha tſi trócž proſyſche, ſo by tajta čzwila wot njeho wſata byla, dyrbyjeſche wón to wotmolwjenje ſklyſhecž: Doſcž maſch na mojej hnadže (2. Kor. 12, 9). Šchtó běſche Marja? Njebě wona želna macžer Anjeſa Jeſuſa? A tola, jako wona tam w Kana ſa tych mlodych mandželſkich dobre ſłowo rěcžjeſche, bu wona wot njeho wotpoſaſana ſ tym ſłowom: Zónſta, ſchto mam ja ſ tobu? Hdyž dha potajkim tele Bohu tať lube duſche to wot njeho dozpicž a doſtač njemóžachu, wo cžož jeho naležnje proſchachu, njech ſo wam njeſda zuſa wěž, hdyž ſwoju wobcžejnoſcž hacž ſem hiſcže wotbyli njeſcže, runjež ſcže ſwojeho njebjjeſkeho Wótza hižom tať doľho ſe ſwojimi proſtwami nadběhowali. Bſchi tym pať ſebi jeno njemyſlcže, jako by Wóh na waſ potajny hněw dđeržal, doľež ſo tať doľho komdži. Ach ně! wón, ta ſtudžen wſcheho dara, je ſ dawanju wjele hotowiſchi, hacž wy ſ proſchenju, ale wón cžini wſchitko ſe ſameje luboſcže. Tutón luboſcžiwý Wótž widži, ſo je wam brěmjjo ſchizja, hdyž nad wami woſtanje, wjele wužitniſche, hacž hdy by wón jo wot waſ wſal. „D ty luby ſchizjo“, praji tu ſtary w Božich pucžach derje naſhonjeny muž Boži, „taťki wužitť pſchijnjeſch ty tola cžłowjekam! Mój Wóh je ſo mje wſchelko ſe ſwojej cžěžkej ruku podótknył a ſe mni prajił, kaž tam Iſaak ſ Jakubej: Stup wſchať ſem, mój ſyno, ſo cže wobmaſam, hacž ty mój ſyn ſy abo niž (1. Mójſ. 27, 21). Woł ſwěta ja nočžnył ſa to wſacž, ſo by ſo to njeſtało, po tym, ſo ſym ſpóſnał, taťke ſbóžne wotpohladanje je pſchi tym mój njebjjeſki Wótž ſo mnu měł. Ach, tať wjele ſym wuſnył pod brěmjjenjom ſchizja, ſchtož bjeſ njeho niħdy njebych nawuſnył.“

Hdyž Wóh ſo komdži ſe ſwojej pomozu a cžini, jako by njeſklyſchal, čže wón, ſo bychmy w modlenju cžim horžyſchi a wobſtajniſchi byli. Wón cžini kaž macž ſe ſwojim džecžatkom, kotraž niž w hněwje, ale w luboſcži ſwoje woblicžo pſched nim potaji a cžini, jako by na proſtwy ſwojeho džecžca njeleđžbowala, ale na taťke waſchnje wuwabi wona ſ džecžcžoweho rta najluboſniſche a najſłódsche mjena, kotrež wone macžeri dawa. A tež tehodla komdži ſo Wóh huſto ſe ſwojej pomozu, ſo by nam to, ſchtož čže wón nam dacž, potom cžim lubſche a dróžſche było. Hdyž je lačžny doľho cžakač dyrbjal na křanku křlódneje wody, wě wón ſebi tuſamtu potom cžim bóle wažicž. Cžim dlěje, cžim lubſcho.

Duž njewuſtawajcže w modlenju, ale budžcže wobſtajni; wěrjazy cžłowjek ženje podarmo njeproſy. Hdyž ſo ſda, jako by Wóh daloko wot naſ byl, je wón nam najbližſchi. Wón ſnaje ſchtundy wjekeľoſcže, wón wě tón prawy ſbóžny cžaſ. Tehodla, ſchto rudžiſch ſo tať, o moja duſcha, a ſy tať njepokojna we mni? Cžakaj na Boha; pſchetož ty budžeſch ſo jemu hiſcže džakowacž, ſo wón twojeho woblicža pomoz a twój Wóh je (Pſ. 42, 12).

My čžemy jeno křwilku cžakač
A woſtač ſ dobrým pokojom,
Na Božu hnadnu pomoz ľakač,
Ta cžini derje ſ cžłowjekom;
Wóh, kiž naſ jara lubo ma,
Tón wě, ſchto kóždy potreba. (Křerl. 305, 3.)

(Bohumil Cober, † 1717, „latechſkmuſowý předař.“)

Kr.

Marſcha, pſchirodna macž.

Hiſcžeſjena wjeľna ſtawiſna, ſpiſana wot Warka.

(3. pokračowanje.)

Ma druhe ranje, bě runje pod kemschom, ředžeſche Marſcha, ſo liſcžežo Handrijej ſnapſhecžca. Pſched nim ſtejeſche bleſcha ſ palenzom, a jenu ſchleńcžku do druhej wona jemu nalimawſche. Š kóždej ſchleńzu bywaſche wón ſwólniſchi, po jeje žadanju cžinicž, a bě napoſledku ſe wſchěm ſpokojom. Ženo to ſebi wucžini, ſo ſo dla teje wěžy dale ſtaracž njedyrbi, a ſo ſ Budyčezami ani proſchka cžinicž měčž njecha. Šo wo kwaſu žana rěcž njeběſche, ſo ſamo roſhmi. „Cžim wjeľſchi budže Wercžiny“, řmějeſche ſo Marſcha. — „Ja dam jemu jeho macžerne a potom njech běži“, rjeľny Handrij. — To bě Marſchi runje prawje, a wona njepytaſche tón hněw ſacžericž, kotryž Handrij pſhecžiwto ſwojemu ſynej mějeſche, wjele bóle čžyſche jón ſ temu wužicž, roſeſtawjenje ſa džowku tať dobre hacž móžno ſcžinicž. A tať ſo ſta. Bóřny po tym bu wſchitko pſched řudom kručže ſcžinjene a kubko džowžy pſchipiſane. Miľkawiſch doſta wyſche ſwojich pjenjeſ hiſcže ſahrodniſku žiwnoſcž, kotraž bliſko pſchi Budyčezow ležeſche, a w kotrejež domſtim křuda ſwójbja na podruſtwje bydeſche, mjes tym ſo bě pola, bróžen a hróđž Handrij we ſwojim hoſpodařtwje ſobu wužiwal. Marſcha ženje ſbožowniſcha a hordžiſcha byla njeje dyžli nětko; wſchitko bě ſo jej po woli radžiť, a wona mēnjeſche, ſo nětko wjazy trjeba nima, ſa ſbožo ſwojeho dalſcheho žiwjenja ſo ſtaracž.

Lěto bě ſo ſažo pominyło a bě tuſamtu njedželu, hdyž ſańdžene lěto to njewjedro pſchidžje. Měrcžin a Wóřta w rosmoľwje w hromadže ředžeſchtať. „Njeprawje drje je“, rjeľny Měrcžin, „ſo naſ koſakežy na kwaſ pſcheproſyli njeľku, ale hiſcže njeprawiſcho, hdyž ſo nad tym hněwaſch. My mamy pſchicžiny doſcž, wjekeľi a ſbožowni bycž, a njeķměny ſebi žanu hodžinku ſwojeho žiwjenja hórku cžinicž.“ — „To drje je wěřno, bratiſje“, wotmolwi Wóřta, „a ja ſo tež próžuju, to wobleđžbowacž, ale cžłowjek je wſchať ſkaby, a jara hroſnje tola tež wot tych ludži je. Hdyž wopomnju, jako mějeſche naſcha Leńka w nalěcžu kwaſ, ſo Ty ſam lobr džeſche a jich pſcheproſy, — a ja móžu ſebi hižom myſlicž, wěcže pſchegara ſwóřliwje, a tať woni pſchi tymle pſcheproſchenju tať ſ wykoľa, haj woprabže žadławje ſo mějachu.“ — „Woſtaj wſchať to. Šchtó dha to praji?“ pſchetorhny ju Měrcžin trochu njerſazy. — „Berta ſama je mi prajiła. To dobre džecžto tať pľakaſche! Wona Miľkawiſcha bóle lubuje hacž ſtariſchej. Šłowo po ſłowje mi wupowjeda, tať je jeje nan na Twoje pſhecželne ſłowa ľědy poſkľuchal a ſtóncžnje hordže prajił: Mě, něť woſtajcže mje na pokoj, řuřodže, wucžinicže Waſchu wěž w cžichim, mój mamoj wobaj wotdđerženje. Marſcha je ſo póbla wuķmėwowała a mjelcžo ſ porſtami na bliđže bubnowala. To tola mjenuju horddoſcž! A wonaj ſo bjeľady jow njebyſchtať trjebaľoj hańbowacž, a pſchihotowala ſym wěcže wſcho, kaž móže ſo jeno žadacž.“ — Měrcžin běſche jej poķmėwajo pſchipoſkľuchal. „Widžiſch, Wóřta“, rjeľny, „Ty ſo tež horddoſcže woſtajcž nje-móžeſch, wuhotowanje kwaſa je Cži tola bliſko ſchło.“ — „Wſcho, ſchtož ſo řklyſcha!“ wotmolwi Wóřta řuř ſamhlena, bóřny pať ſo ſažo ſhrabawiſchi, pokračowawſche: „Marſcha je na wſchěm wina, wona je Handrija naſcžuwawała. Njeje to bjeſbóžnje, ſwojeho jenicžkeho ſyna tať ſapřecž? Pſchetož njebudžiſche Berta nad tym wobſtała, njebudžichu dženřa tež Leńku na kwaſ pſcheproſyli. A pola Marſche njeje jeno horddoſcž: Pſchetož po prawym wſchať je wjekeľa, ſo je Miľkawiſcha na taťke waſchnje wotbyła, a ſwoje pſhecžca dozpiła. Bóla Marſche je ſawicž, hněw a pſchekorny duch, wona njechaſche Leńžy taťke ſbože popſhecž.“ — „Něť pať njech je doſcž“, rjeľny Měrcžin, „ja mam ſa to, mój mamoj pſchicžcžinu ſ žyle hinaſchim rosmoľwam. Bomyſł na ľońſche lěto!“ —

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móeny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z, njebies mana
Njeh čl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew čel
F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Šsmolerjez knihčizščežetni w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Šswjatkli.

Ducho Šswjaty, wulhadžazh
Wot Wótza a wot Ššyna,
Š njebies deshečo wofšewjazyh!
Maczej hona čłowjestwa.
Wutrobny šu twjerde šmahy,
Wušthnjene a njeplódbne;
Lud je wutky, šhudny, nahi,
Wšcho je w hrěchach štažene.

Ducho Boži, warbowany
Š wumóženjom Šbóžnika,
Š njebjas dele dušcham šłany,
Klě šej tebe wuproscha!
Njeh je žel čzi teho luda,
Wšchindž ty hnadnje š pomožu,
So šo šbudžicž semja šhuda
Š žiwjenju da nowemu.

Ducho šwětla! Šacžer mrofi,
Nasche dušche kryjaze;
Wuhaj hrěcha štrachne šłoki,
So šu ša naš nješklódbne.
Koššwěcz wšchitkich pomókaných
Še šwojimi darami;
Š prawej pokucze šcžiń šhmaných,
Klě šu šwój hrěch pošnali.

Ducho wěry! Ša čze prošcu,
Wjedž mje š wěrje do Šhrysta,
So ja jeho rany šošcu,
Ššlužu jemu do šónza;
Š wěru špožcz mi wušwjeczenje
Dotalnego žiwjenja;
Daj, šo dušchu debi rjenje
Šrej a prawdoscz Šhryštusa.

Ducho trošhta! W twojej mozh
Ššlabosczje šo njestrožu;
Šakne šu mi ššchiza nožy,
Šdžž ty pjelnish wutrobu.
So mje do wěrnosczje wodžish,
Wucžish prawe modlenje,
Bože pucze šo mnu šhodžish;
D šaf mje to trošhtuje!

Ducho měra! Šotoj, šbože
Do dušche mi wultwasch;
Ššwědcžish, šo šym džěczšo Bože
A mi junu šbóžnoscz dach.
Šswjaty Ducho mikosczitwy!
Šdžerž mi šbóžnu nadžiju.
So ja, we Šhryštusu žitwy,
Wěczny Šalem poštrowu!

K. A. Fiedler.

Šswjatkowne přědowanje.

Šap. štutli 2, 1—13.

Šesufowi wuczobnizy běchu w Šerusalemje šhromadženi
a čžatachu na šswjatkli. A šswjatkli pschindžu. Móžne šna-
mjena pschpowjedaja, šo šswjaty Duch š njebies pschindže.
Nahle šchumjenje šta šo š njebies jako móžneho wětra a

najelni žyly dom, w šotrymž šedžachu. Šasylki běchu
jako wohenjowe. Wohen šahorjenja pschindže še šswjatym
Duchom a my widžimy, ššto šon wohen škutkuje:
woni buchu wšchitzy pošni šswjateho Ducha a počžachu
rěczcz š druhimi šasylkami. Šajke běchu přenje šswjatkli
— šajke durbja šswjatkli pschězo šašo bñcz, tež w našchym
čžaku. My štrebamy šswjatkli.

Naschemu czaŕej nowe ſwjatki!

1. Nowe ſchumjenje!
2. Nowy woheń!
3. Nowe jaſyk!

1. „Nahle ſta ſo ſchumjenje ſ njebieſ jako mózneho wětra.“ To ſu te ſwony, kiž ſwjatki nutſſwonia. Wětr je ſtajnje ſnamjo Duchu byl. Duch ſaduma jako wětr. Wětr ſichinjeſe naletny powětr a czoplotu a roſtaje lód. Wón pať ſlama teſ najſhlyniſche ſchtomy w lěſu a podnóri lódže na morju. Tak je teſ ſwjaty Duch ſwětne knjeſtwa ſniczil, ſpjeczinych duchow ſlemił. A njewidzimy ſaſaklych duchow powróczenja, kať ſo woni hibaja w naſchim czaſu! To naſ na to poſaſuje, ſo my ſwjaty wětr trjebamy, móž ſ wyſokofcže, kiž wſchitke njepſheczełſke mozy pſcheminje. Sſwjatkové ſwony ſwonia — wětr ſ njebieſ duma. Sſwjaty Duch pſchińdže we wětriku. We wětriku pſchińdže na człowjeka, hdyž wón ſ noweſ khtnoſcžu Sbožnika ſapſchimuje. To pſchińdže wón we wicherje ſrudoby — tehdy je twoja wěra roſtła, ſo móžeſche ſpěwacz: „Ja ſym pſches Chryſta krawne rany tón prawy jałož namaka.“ Ale wón pſchińdže teſ w czichim duwanju. Tak je wón na tebe dumał we wſchelatim hnadnym wodženju twojeho žiwjenja, hdžež wutrobu woſchewi jako czertwy wětr ſ njebieſkeho wótzneho kraja. Duž ſpěwajmy: O ſwjaty Ducho, pój wſchať k nam jako ſchumjenje mózneho wětra pſhecziwo njepſheczełſkim mozam a jako ſaduwanje mileho wětrika k woſchewjenju naſchich wutrobow.

2. Nowy woheń! Wohnjowe płomjeſchka běchu wnyſche widžecz w podobje jaſykow. Wohń wuczijeſi a hrjeje. Kaſki běſche to woheń. 1. ſwjatkové ſwjedžen! To je płomjo luboſcže ſ Božeje wutroby, kotrež ſo na Golgata najjaſniſcho paleſche. A tajki woheń džeſche tehdom pſches wutrobu wuczobnikow a poſaſa ſo bórsy w 1. ſwjatkovéj woſadže. Wona bu ſhrěta a ſahorjena, tať ſo bu ſahroda Boža. A tam woheń dže do Samariſkeje, do Galileiſkeje. We wſchěch czaſach je ſo woheń Duchu palił. W czaſach pſcheczełhanja wón běſche, kiž mlodych a ſtarych ſ tajkej ſmužitocžu napjelni, ſo ſamo jich czwilowarjo ſo ſaſtróžichu a wobrocžichu. Wohń luboſcže běſche, kiž ryczerjow won wjedžeſche do ſlubjeneho kraja jako ſchizerjow ſ tym heſłom: „Bóh to chže!“ A ſchto da Lutherowym ſłowam tajku móž, naſch žyly lud ſbudžicz? To běſche ſwjaty Duch, kiž běſche woheń luboſcže ſapalił. Je tón woheń mjeſ nami? My trjebamy woheń, pſchetož kſcheczijanſtvo je hiſcheže ſymne. A luby kſcheczijanjo, hdyž ty wopomniſch tu luboſcž ſwojeho Sbožnika k tebi, njedyrbjata ſo twoja wutroba ſahoricž, ſo ty ſaſpěwaſch: „Luboſcž, ja ſo poddam czi, chžu twóji woſtač wobſtajnje!“ Jedyn naſchich wótzow je wuprajil: O luboſcž, luboſcž k temu njewidomnemu kralej, ſwjata duchowna luboſcž, kať ſbožni ſu twoji ludžo! Woni khdža w radoſcži, kotraž je tyſaz krócž kraſniſcha hač radoſcž, hdžež pſches kčžejaze naletne ſahony džemy. Bjeſ luboſcže Jeſuſkoweje žane ſwjatki. Tón woheń my trjebamy.

3. Nowe jaſyk! Móž ſwjateho Duchu, kiž je wutroby wuczobnikow napjelnił, dže pſches rót, ſo ſ nowymi jaſykami rěcža — to je rěcž ſwjateho Duchu. To je rěcž džecži Božich — prawa macžerna rěcž. Ale rěcža teſ wſchitzy tule rěcž? Wona ſo powjeda w rańſchich a wjeczornych paczerjach, — wona je rěcž ponižnoſcže a luboſcže. Powjedamy my tu rěcž w naſchim žiwjenju? Hdžyž ſcže wot Boha žohnowanje doſtali we ſwojich domach,

na ſwojich džecžoch, potom dyrbicže ſpěwacz: Kſwal teho Knjeſa, moja duſcha, a njepomni jeho dobrotow! My ſpěwamy rjane ſwjatkové kſerluſche. W nich je ſwjaty Duch živy, kiž wutroby poſběhuje. Chžemy ſpěwacz ſ wutroby, wot ſwjateho Duchu napjelnjeneje, potom ſpěwamy teſ ſ nowymi jaſykami:

O ſwjaty Ducho, pój wſchať k nam,
Bydl we naſ ſ twojej hnadu ſam!

Samjeń.

Swjatkové kſerluſch.

(Gerol: Palmbblätter. N. Folge.)

Sſwjatki ſu pſchichle, něť pſycha ſo lěſy a hola,
W ſwjedžeńſkej ſukni ſo blyſcžeja wſchě ſahrody, pola;
Sahony ſtu,
Njebieſa kraſniſche ſu,
W naletnej pſiche teſ rola.

Sſwjatki ſu pſchichle, duž pſchińdž k nam, o Ducho ty ſwjaty,
Kiž bu ty ſwětej we ſpoczatku na wodach daty,
Potom teſ tam
W Seruſalemje bu ſam
Do doma, wutroby laty.

Saſo pſchińdž, ſaſchaj ty ſchtomowe hałoſy něťo,
K ſwjatocžnej kſwalbje ſbudž kwpjeńka, ſtwjelza — haj wſchitko,
Trawiczi tu
Wožiw teſ k ſaſpěwanju,
Luboſny nałécža ſwětko!

Chromadžuj ptaczatka ſ lěſow a ſ žykeho kraja,
W kſerluſchach ſwojich njech kſwalbu a cžeſčž Wótzej praja;
Schowroncži czi,
We nozy kſklobiki
Kadoſtnje ſpěwy njech haja.

Do žyſkajow pſchińdž teſ, žno ſaſlinečža ſwony do kraja,
Móznje njech ſ nowa ſaſ piſchcžeze byrglow něť hraja;
Pſchikaj, ſo
Kneſowe ſkutki teſ ſo
Wótſiſcho pſchipowjedaja.

Dóť ſo ty jaſyka wuczeryow k ſwědcženjam ſwěrnym.
Dóť ſo teſ wutrobow człowjecžich k cžeſcženjam wěrnym,
Njech kſwala cže
Kaž kłóſki najpołniſche
Tudy je žiwjenjom měrnym.

Pſchińdž wſchať do domow, cziń hroſnych a wobožnych czilych,
Swadnikow ſmėruj a ſlobjentych cziń ſaſo miłych,
Spokoſiwiſchi,
S jandželſkim ſłowom ach dži
Wujednacž w roſkorje živyh.

Schědžitwzow dopomni, kať džeržeſche Kneſ, ſchtož je ſlubil,
Mandželſkim poſaž, ſchto jedyn je druhemu lubil;
Młodžinu, haj
Kſhoble teſ napominaj,
So jej cžert njeby měr rubil.

Pſchińdž teſ do komorki khorých a wobohich něť ſ nowa,
Sahoj jich, rjeť jim najſkłódiſche a ſbudžaze ſłowa;
Do wutroby,
Njebieſki troſchtarjo ty,
Wſchitkim kładž ſmėrnime ſłowa!

Wobthlōdkuj mrējazoh' wobliczo, o swjaty Ducho,
Wotew' ja njebieski dom jemu wofo a wucho.

Es pomozu pschindz,
Dobycza khērlusch njech klinecz
Do dusche jemu, o Ducho!

Pscheł. Suriy Brósk.

Marscha, pschirodna macz.

Hischce jena wjeřna stawisna, spiřana wot Wařka.

(4. pokračowanje.)

Měrczin pokračowasche: „Bomhł, Wōrta, kať tu dženřa psched lētom ředzachmy, na najhłubichu řrudni a rořbiczi; na najnufniřhim nam pobrachowasche a njemējachmy řanu druhu myřliczku, hacž jenicžy tu, kať by nam ř pomhanju bylo. Al kať řo potom se řaloseřu a prōzu do dźēla dachmy, pēř a njerjad ř pola řrumowacz, a kať to czeřke dźēlo mje pocziřny, a ja dyrhjach řo lehnyč a tajki czař czeřko-khoru ležecz. My w naschej řtyřnosčzi dwēlowachmy, pschetož my njewjedzachmy, kať derje tōn řnjes ř nami mēnjesche, a řo dyrhjesche se wřhitkeho tajkeho njesbožā nasche řbožo cžim rychliřcho wurořcz. Al kať je řo dopjelniķo, řchtož tehdy na dnju nascheje najwjeřsčheje řtarosčze jow w mořim řchazřasčeziku wotewrič.“ — Měrczin wřa maķu, do kože řwjařanu řniřku ř ruzy a cžitařche: „Sa řzu moje hnadne řłowo nad wami wobtwjerdžicz: pschetož ja derje wēm, řajke myřle řebi wo wař myřlu, praji tōn řnjes: Myřle mēra a niž njesboža, řo bych wam dať tōn tōnz, na kotryž woczafujecze. Wy budžecze řo ře mni wolacz, a ja řzu wař wuřkyřchecz; wy budžecze mje pntacz a mje namacz. Sa řzu wařche jastwo wobrocžicz; pschetož řłowo teho řnjesa je prawe, a řchtož wōn řłubi, to wōn wēřcze džerži. Pschetož hdyž wōn řjeknje, řtanje řo; a hdyž wōn rořkaže, řteji hižom.“ — „Hdy by řo w nury tať lohko wēriķo, řo je Wōh prawy a wērnny, cžehodla dawa wōn telko řlubjenjow? Wēriřch prawje, dha tež to wuczafasch, ale husto czeřko dořcz. Pschetož pomoz řo mi jeno njedliji, ale husto řo řesda, jako by wřhitko řlubjenju napscheczimo řchlo. Tehdy pomyřł: To je Wōži pucz, řwoje řłowo dopjelnicž, wōn pschezo per contraria dže. Wōn najprjōdzy w řnutřkownym pomha, řo by řwonřowna pomoz prawje řreřbana, řbōžna a tať nadwōjna byla.“

„Wōže řłowo dyrbi wostacz;
řchtož nam Wōh řam řłubil je,
Dyrbi tola řawēřcze
řswoje dopjeljenje dořacz.
Wohu budž wřcho řdowēřjane,
řemu wřhitko mōžno je,
řeno niž, řo řlubjenje
Wostajicz mohł njedžeržane.“

Měrczin poķoži řniřku na boť a řjekny potom, řtyřnjenej ruzy na řlin poķožo, ř hnutym hłōřom: „Wōrta, hdyž wopomnju, řajke dořoty je tōn řnjes mi na moje řrōtte cžerpjenje pōřkať, dha dyrhju ř řakubom prajicz: Sa njeřřym dořtořny wřhitkeje twojeje řmilnosčze a řwērnosčze, kotruž ni, řwojemu wotrocžkej, řy wopofařať; pschetož ja bēch drje husto řłaby a řym dwēlowať, a budžich wjazy dowēřjenje ř lubemu Wohu w njeřjeskach mēcz dyrhjať. řdyž řebi tu hodžinu psched woczzi řtaju, hdyž tať řubjenje řo mnu džēřche, a ja tam na řožu ležach a myřłach: řy dyrbiřch w nury a řtarosčzi na dořhim řhoro-řožu ležecz, a hdyž řy njebohı, řchto budže ř Wōrty, řchto ř Leńki, ř teho wboheho džēřcza? řomu řnadž do ruři padnje? a hiřchcze wjazy řajkiř myřłow. Al řtrach a horzota pschezo pschibjeraschtař a řtupařschtař pschezo bōle ř wutrobje, a ja mōžach řēdy dychacz. W tym wōřomiku wocziniķu řo durje, — o ja mohł řo ř hańbu řacžerwjenicz, luby Wōh pschiwjedže mi jako pōřkoľa, runje wot njeho

pōřkaneho, — Miřławřcha. řižom jako jeho řwērne wobliczo widžach, bē to mi řtrořch, a nēř mje wōn pōřtrowi, řapschimny moju ruřu a řjekny ř cžopkej wutrobu: Wudychez nana, haj ja řym Wař dořho hižom jako nana lubowať, a nēř řcze řestariłi a wōřłabnyli, ja řzu Wařche dźēlo wobřtaracz, ja řym řtrowy a pschi mořach. řaj, njech řym Wařch řyn, a njech je Leńka moja řona. — Sa ř wopředřa myřłach, řo je to řōn, a prajach: Miřławřcho, teho mohł řo tola řacz, řy pschindžesch jow tať prawje do řhudobny. — řajke řle hješwoczō tehdy řcžini a řjekny: řa mēnjach, Wy mje řēpje řnajecze; řchtož řym ja řebi řas řsche-myřłil, to řteji řrucze; ja řym Leńzy hižom dořny, jako bē wona 14 řēt řtara, a ja mōžu řiez, moje řmyřłenje pscheczimo njeř njeřřym řenje pschemēniķ. řima Leńka řane řemřke řubķa, dha mam je ja; ja mam řa to, to řo derje řodži. Al hdyž budu njeřjeskeho řohnowanja dźēlomny, řotrež nad Wařchim domom wotpoczujje, dha řym ř tym derje řpokořom. řať dawajmoř a řjermoř wobaj a wumēmnoř naju řubķa. Leńka je moje řiwjenje a moje řbože. — W tym wōřomiku wuřtupi Leńka ř řuczka, wōn poda řej ruřu a pohłada tať wutrobnje na nju, mi řnyř ř woczow bēřachu, ja řapschimnyř jeho ruřu a prajach: „To njeřřym myřłil, řo budže luby Wōh mje hiřchcze tať řbožowneho řcžinič a mi řajkeho lubeho, droheho řyna wobradžicz.“ řy wřchitzy řjjo pľakachmy, a ja wu- pōřnyř řohnowanje teho řnjesa na nař dele, a tōn řnjes je mje wuřkyřchať, wōn řenje řwoju hnadnu ruřu wot nař nje- řcžehnje a řbože naschich wutrowow řaschcz njebudže. „Al nēř, Wōrta, hdyž je tōn řnjes nař tať řbožownnyř řcžinič, bychmoř tola prawje hješbōžnaj byķoj, mohłoj naju to hiřchcze řudžicz, řo na řwař pōřchenaj njeřřmoř. řaka-li řze řwoja řranjena hor- dořcz, dha pomyřł, to je tōn řol we cžēle, řo by řōždy džen řwoju wobcžeznosč mēľa, a dař namaj ředžbowacz, řo njeřřcheczēl namaj ř hłowje njeřrořcze.“ — Měrczin hiřchcze wjazy řēčesche a bē Wōrtu bōřny řyle řmērowať. řať ředžeschtař nēřko ře řpokořnej wutrobu w hromadže, mjes tym řo řwařna hudyřba łobřka pola řořkařez řlineřesche.

řam łobřka w tu řhwilu wřhitko tať mērnje njebē. řhoseř- picze bē nimo, cži muřojo bēchu ř pimeř a druhim picřam pō- řracželi; řwoje řubķi řurjo, řtejachu abo ředzachu w cžrijōdžiczřach, rořrēčowachu řo, řortowachu a pschewoľachu cžišchinke řchepřanje řonow. řola hiřchcze piches niķ řlineřesche hudyřba, pō řotrež w pōblanřkej řtwe młody lud řejwasche. Miřławřch a Leńka ředžeschtař w najwjeřsčhej řtwe; Miřławřch řēčesche ř nēřotrymi řtarřchimi muřemi, a wōn a Leńka njemēřeschtař řaneho řōřchta ř řejwanju. řež řerta, řa njewjeřta, ředžesche w řutej řtwe, wona njemōžesche řōřchtniwosč młodeho łuda pschenjescz, bēda a mucžna ředžesche we řwořim řōžku, řaž byřchtej wēnz a czeřa řwařneje puchi ju řaczisčezecz řzyķej. řot nawoženje nufowana, nořchesche mēřchczanřku drařtu; řijaľko-mōdry, řidžany řchat (řleid) bē pō najnowiřchēj mōdže řeschity, bēty řchawl wōdžewasche řuchu řchiju a bēle czeńke řłasē-řufajzy ředzachu řej řubjenje dořcz na ruřomaj. Nawoženja bē řo tež tať wjele, hacž mōžno, wjeřneje mōdy wotřjeľ. řōn bē ř dźēla w mēřcze woczehnjenty, bē wřchelle nawufnyľ, bēřche pať tež wřchellu mudrořcz a druge pschiwucženja pschiwřať, řotrež budžisčhe mohł radřcho wulko-mēřchczanam wōřta- jicz. řēř řtejesche wōřřjedž nēřotryř młodyř buřow, wjedžesche řłowo, řmēřesche řo wjele a pschewōřřje, a bē pōřnacž, řo bē pūnřch jemu hižom řhēřro ř hłowje řtupiķ. řschichodna macz řarscha na njeho řrucze ř bōfa hładařche; ju mjeřasche, řo tať řubjeneho nawoženju cžinjesche a řertu pschezo řam u řōžku ředžo wō- řtaji. řona pschisřtupi ř njemu: „řō, řryřza, abo »řnjes řyno« dyrhju drje nēřko prajicz“, pscheczelnje cžinjō pschisřtaji, »wřchaf řy prawje řōřchtniwy! cžiniřch hiřchcze, jako by młody hōłz byl! njeřřy tola pōřahyľ, řo řy do mandželřtwa řtupiķ?“ řřchi řyř řłowach pohładny na řertu, řiž runje woczinjenty durjam napscheczimo

bedžešče, a Fryza, kaž tež czi wokoło njeho stejazy, šhudachu
 i jeje słowow a i hłōsa, i kotrymž to wupraji, jejne wotpohlada-
 nje. — „Haj, knjeni pschichodna maczi, to wēm“, snapscheczīwi
 Fryza i dwōrliwosću, a khelpasche do jstwy, hdžež Berta bedže-
 šche. — Marscha šo i nowa hnēwasche, a młōdži pacholjo, kiž
 blifko stejachu, rosmjersachu ju hiščeže bōle psches cziče wuřmē-
 wanje. — Sako chzysche šo Fryza i Berče wobroezicž, wuhlada
 žyle blifko Leńku, kiž bē i czeščzi tuteho dnja hiščeže ras šwoju
 šamřnu njewješćinsku pychu šej napokožila a, wubjernje rjana,
 Fryzej wjele lēpje, hač jehō šamřna žona, šo spodobasche. „Nj,
 Leńka, tamle tčzišč?“ rjekny šmējo, „šym Čže tola jako heikoju
 jehku pytač. Nētko pōj, njech w hromadže porejwamoj.“ — Leńka,
 kiž jehō psches picže pschibhwazu khrōblosč pntny a pschēd jehō
 hłupny mi žortami šo štrachowasche, rjekny khrōble: „Sa šo tōn
 krocž džakuju, Fryza, ja šym hižom šapojdžena.“ Pschi tym štkōczi
 Mikławškej ruku. — „Haj, Fryza, runje chzyschmoj šapoczecž“,
 rjekny Mikławš, a postanywšchi šapschimny Leńku ja ruku. —
 „Čj“, wokošche Fryza mjeršazy, „ty wostudka prāludija, hdy by
 kōždy se šwojej žonu rejwacz chzyl! Šejda, i teho ničžo njebu-
 dže! Leńka je moja rejwarfa.“ — Mikławš, kiž Fryzowu
 worafawosč šnajesche a šwady šo rady šminycž chzysche, rjekny
 pscheczelnje: „Leńka, wōn ma jako nawoženja dženkā prjednosč,
 porejwaj i nim czeščzomnu reju!“ — Leńka tež widžesche, šo bē
 šwolenje jow to najlēpsche, a džēsche i Fryzu. — Mikławš šo
 i Berče šydnj, ta na njeho tač šrudna pohladny a kōcžesche
 jemu ruku. — „Haj, Berta, tōn džēn je ja nawoženju a njewjēstu
 pschēzo njemēny“, rjekny wōn troščtujo, „ale budže hižom šašo
 mērnischo.“ — „Daj to Bōh!“ šychnj Berta, „o lubny Mikławšcho,
 Ty tola mje njewopuschēzisch?“ prajesche dale a šylšy podušychu
 jeje hłōš, ale wona šwoje bjesmōczō wobroczi, šo by ničtō jeje
 šylšy njewidžak, a šo ryhly šašo hromadu šebra. — Ale Marscha,
 kiž kēdžbliwje i jeneje stwy do drugeje kōdžesche, bē runje tu
 rosmōkwu widžaka. Šej bē, kaž by šo jej nōž psches wutrobu
 drēl a bē wjēšeka, jako po nēkotrych minutach, hdžež Mikławš
 troščtowajo se šotru porēcža, tu šo šašo pošmēwacz widžesche.

(Pschichodnje dale.)

Jeho Majestosczi
kralej Bjedrichej Augustej
 i Jeho wyšokim narodninam
25. džēn meje 1915
w mjenje kralošwērnnyh Šerbow
 i najpořornisčej pōddanosću
A. A. Fiedleť.

Šhto šwony klicža i wyšokosče dele
 A khorchowje šo i domow šmahuja?
 Šhto hymny šnoschuja šo do njebja,
 Lud wēnzny wije, džaka palny ščele?

Kaž pošol Bōži dženk naš šašo strowi
 Džēn, i kotrymž nēhdy miłosč njebjēka
 Da Šakškej krala Bjedrič Augusta
 A kotryž Šemu wospjet hnadu nowi.

Duž w hrodach, hētach wyšchšcha radosč kčžeje
 A i dušchow pschēcža, proštwy šhadžeju,
 Kiž plomjo lubosče a šwēry hrēje.

Haj, ja Njeho, kiž šakšu kōnu nořny
 A šzeptar w kraju wodži i miłosču.
 Wšcho pōddanstwo dženk Bōžu hnadu prošny.

* * *

Tež Šerbja dženk šo Tebi, kralo, bliža,
 Lud, njepowalny w kralošwērnosčzi;
 O kač šu woni Bōhu džakowni,
 So jandželjo šwōj šchit Čži i njebja niža!

Duž i miłosču wšmi našche kōřdowanje,
 Kiž Ty tež Šerbow šwēru wařišč šej;
 Šlej, w kōždej šerbškej wješzy lužiškej
 Šso modla ja Tebje w tu kōžde ranje:

Njech nad kralom šo Bōže woło jašni,
 A škōnzō njebjēteje miłosče
 Wettinow rōd njech šchēžedre dale krašni!

Njech horjo krala njebjo njepomrōczi,
 Njech i radosču Bōh Šeho žohnuje,
 Džēn rōdny Šemu hiščeže dołho wrōczi!

Ščēřpliwosč.

Dwē džowzy, Šerta a Šilža, džēsčtej do mēsta, a kōžda nje-
 šesche cžežki korb pošneho šadu na khrībjesče.

Šerta njepschēstajnje morfotasche a šychnowasche; Šilža pač šo
 šmējesche a jeno žortowasche.

Šerta džēsche: „Sa njewopschijam, kač mōže czi na šmjecze
 hieč! Twōj korb je džē runje tač cžežki kač mōj, a ty wo ničžo
 šylnišcha nješny džyli ja.“

Šilža wotmolwi: „Sa šym wēšte šelicžko i šwojej cžeži
 pschipołožila, a tač ju lēdma čuju. Čžin tež tač!“

„Nj!“ wumōla Šerta, „to dyrbi drohotne šelicžko hieč. Sa
 chzyla šebi šwoju cžežu i nim tež rad pošōžicž. Šraj wšchaf mi
 tola, kač wono rēfa.“

Šilža šnapscheczīwi: „Tole drohotne šelicžko, kotrež wšchē
 wobcēžnosče woloža, rēfa — ščēřpliwosč; pschetož:

Šyč cžeža šda šo malicžkosč,

Šdyž pschidajš i cžeži ščēřpliwosč.“

Wschelake i bliska a i daloka.

* **W Šakškej hromadžuje šo šwjatki šolletta ja žyrkwiny
 šond.** A krajna žyrkej prošny w tym lēče džiwajo na khtny
 wōjnški cžaš wo bohate dary, pschetož wōjna je ja našču krajnu
 žyrkej nowe nadawki pschijneška psches duchowne šastaranje našchich
 šmužitych wojakow na bitwiščežu kač w lazaretach, a našcha žyrkej
 šmēje po dořonjanej wōjnje wjele šrēřtow nuřnych, šo by wšchelakej
 žyrkwinskej nuřny wotpomhaka a pomhaka to žohnowanje, kotrež je
 tutōn wulki cžaš našchemu ludej psches wubudženje pobožneje
 myšle pschijnešl, wošebje w kħudšchich a šabriškich štronach
 šdžeržecž. Duž lubnyh Šerbow namōkwjamy, šwoju woporni-
 wosč šwjatkowny šwjedžen wopokasč.

* **Narodny džēn Jeho Majestoscze šakšeho krala Bjedriča
 Augusta** budže šo we wšchitlich žyrkwjach druhi džēn šwjatkow,
 24. meje, džēn do narodneho dnja, šwjecžicž, a to po wošebitym
 pschēcžu krala šameho, kiž je šebi pschaf, šo by na šwjatym
 mēštne i jehō narodninam jehō lud šwoje modlitwy špēwak ja
 šwojeho krala. Sako dar budže jemu šakški lud „šjenježnu šbēřku
 ja Čžēřwjeny kšchiz“ i šastaranju šranjennyh pschepodacz. To
 budže po myšli našcheho krala, kiž šo stara i wutrobu ja wobohich
 šranjennyh a lazarety wophtuje, šo by še khorōkožam šwojich
 wojakow pschistupil a jich i pošylnjazyhmi šłowami troščtowak.

Šamolwity redaktor: J. Gōlč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedleť.

Čžiščēř a nakladnik: M. Šmoleť.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džěń pak swjatosk,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z, njebjes mana
Njeh čl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjež knihiczišczerńi w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Sswjedžen šwjateje Trojizy.

Do Boha Wótza wěrimy,
Wšes Ahrysta jeho džěczi šmy;
Wón stwori, šđerzi, wodži naš
A šastara wšěch kóždy čaš.

Do Jesom Ahrysta wěrimy,
Wón, Bóh a čłowjek rodženy,
Ze ša naš wumrjel na křižu,
Nam wotantnył pucž ł žiwjenju.

Do Šwjatosh' Ducha wěrimy
A jeho Boži tempel šmy;
Wón ł Wótza, Ššyna wuřadža,
Našch trošhtar je, naš wuřwjećza.

K. A. Fiedler.

Prědowanje

ša šwjedžen šwjateje Trojizy.

Šap. štutli 2, 38—39.

Šswjedžen šwjateje Trojizy, klž nam wobšankuje to šbože, klž ł njebjes dostawamy — wot Boha Wótza, Ššyna a Šswjateho Ducha.

Šnada trojenicžleho Boha je našch šchlit,
našch pucž ł šbožnosćzi.

Šak jón džemy, to praji nam šwjatkonny předar šapoštol Ššetr:

1. Čžincze pokutu!
2. Šapschimncze Božu hnadu!

1. Šswjatkowne ščenje nam powjedashe wo přenješ šwjatkownej wošadže: „Woni šapoczachu řěčecž ł druhimi šasškami, kaž jim tón Duch da wurěčecž.“ Šswjateho Ducha móž šo wopokasuje. „Ššto řěchze ł teho byčž?

Šak řěšche to praschenje na šwjatkonnym dnju. Šle po Ššetromym přědowanju řěšche to druge praschenje wutrobje a šwědomja: „Ššto mamy čžinicž, šo bychmy šwjatkonneje hnady džěłomni byli?“ Šderje nam, hdyž šo tak praschamy, kaž tam čžl ludžo na přěních šwjatkach. Šderje temu čžłowjekej, klž tole praschenje we wutrobje šacžowa: „Ššto mam čžinicž?“ šo bych dobre čžinil, šštož šym šakomdžil, šo bych hněwej Božemu čžeknył? Ššetr dawta nam rašnje a šaknje to wotmolwenje: „Čžincze pokutu!“ Ššchemyšlcze šwoju myšl, wotwobrocžecze ju wot teho, šštož šo Bohu nješpodoša, čžěłajecze hřěchaj!

2. Šle našch njebjeski Wócžez je tež šama hnada a lubosć. Ššchitku šwoju lubosć a hnadu je wón do Ahrystuša položil. Šwe nim je nam šwoju wótzowšku wutrobu ššewil. Šwe nim wón nam napschecžiwu pschindže. Šjeho dla wita wón pokutnych hřěšnikow we šwojim domje ł šwojej wutrobje. Šduž Ššetr wustupi: „Dajecze šo kóždy řěchćicž na mjeno Jesom Ahrysta.“ Ššchćeniza je řěđt hnady, naš ł Ahrystuškom šjednocžicž. Ššo řěchćicž dacž

je wopokajmo wěry do teho Knjesa. My bmy kščeženi. Mamy my wěru do teho Knjesa? Hdyž ju nimamy, nimamy džela na nim. Potom je nam pokuta nusna. Duž proschmy teho Knjesa wo prawu wěru! W Khrystu nam Bóh swoju hnadu poskicža. Sapschimamy ju! W ewangeliju wo swojim Ssynu wón nam tu hnadu napšhecziwo nješe. Wěrmny do ewangelija, so bychmy polni byli Sswjateho Ducha. „Pšchetož wam a waschim džěcžom je so to šlubjenje stalo, a wschitzy, kiž daloko su, kotrychž Bóh, našch Knjes, budže powołač.“ Duž čžiněže potutu a wěcže do ewangelija, potom dostanjecže to šlubjenje wot Wótza jeho Ssyna dla: dar Sswjateho Ducha (šcht. 38). Tak budže Boži Duch, kiž je sapočzał tón dobry skutk, jón tež dokonjecž. „O Wótče, daj nam swojeho Ducha swojeho Ssyna dla!“ To budž našcha próstwa na šwjedzenju šwjateje Trojizy, a čžescž budž Wótzej a Ssynaj a Sswjatemu Duchej, kaž je bylo wot spocžatka, kaž je a budže wot wěcžnosće do wěcžnosće.

Samjen.

Wěra do Jesom Khrysta.

O trošcht! ja wěm, šchtó čžiněž mam,
So duscha šbóžnosć směje:
Ja na Khrysta so šakožam,
S tym ja mnje šbože kčžje
Sa čžaknosć tu, ja wěcžnosć tam;
Wšchal š wěru Khrysta prawdosć mam,
Měr Boži w swojej duschi.

Buč druži ništtó njepytaj,
Pšchicž do Božeho raja;
Wón šamoprawdosć na boš staj,
Šow skutki njepomhaja.

Šlej, pomoz je we Khrystu,
Pšches njeho dusche š njeju du,
Hdyž w twjerdej wěrje steja.

K. A. Fiedler.

Pšches hnadu!

Pšches hnadu junu šbóžnosć směju,
Tak we wěrje praj, wutroba!
Pšches hnadu měra palmy žněju,
Hdyž wobjimam šchiz Šbóžnika.
To wěcžna wěrnosć wostawa:
Nam hnada njebo wotanka.

Pšches hnadu! Duž so njespuschžamy
Na dostojnosć a počžinki;
My Khrysta krej a prawdosć mamy,
Njej šbóžny trošcht to we duschi?
Šsmjercž naš nětk traschicž njemóže,
Naš hnada š njeju powjedže.

Pšches hnadu! Džerž so teho šłowa,
Hdyž hrěch čže tama, čžwiluje;
Šlej, Khrysta krej wo hnadu woła,
Hdyž štejšč w prawej pokucže;
Šacž runje bě šyn šhubjenty,
Pšches hnadu Bože džěcžo šy.

K. A. Fiedler.

Je Bóh ša naš, šchtó móže pšhecziwo nam byčž?

(Rom. 8, 31.)

Hdy bychy runje šamjenje š njebeš padaše, to njeby nam ničžo šchodžilo, hdyž ma jeno tón wajchtaš Šraelski swojej woczi nad nami wotewrjenej a naš š šchidkami swojeje hnady pšchitrywa. Našchi Goliathojo su so točo wokoło napšhecziwo nam lehnly, měrja so na naš a wołaja š Šdomškim džěcžimi: Šabiwaječe, roškamajče! Roškamajče do čžista! (Šf. 137, 7.) Ale tón, kiž žyly šwět wodži a nješe wschitke wěry se swojim móžnym ramjenjom, kiž ma kraleštwu we swojej ruzy kaž hru hrajerškich šhartow, kiž š morju praji: „Šacž šem dyrbišč pšchicž a niž dale; tudy dyrbja so lehnycž twoje horde žokmy“ (Šiob 38, 11), tón tež tutym nadutym hrožakam a šmorežakam mjesu staji a jim, kaž něhdy tamnemu Šanheribej, rynu do noša a ryšadło do hubow položi (2. kral. 19, 28). — Je Bóh pšhecziwo nam, njemóže ničžo ša naš byčž. „Hdy bych ja špěl do njebeš, šy ty tam, a hdy bych šebi pščak do hele, hlaj, šy ty tež tam; wošmu-li ja šebi šchidka rašchich šerow, so bych bydlil pšchi najdalschim morju, dha by wschal twoja ruka mje tam wjedła a twoja prawiza mje džeržala“ (Šf. 139, 8—10). Pšhecziwo njemu naš žane štworjenje njemóže pšchitrywacž, dyrbi mjele bóle šobu pomhacž a šebi tak-rjež rukawy wuhornycž, Bože wječjenje na naš pšchijewecž. Šemja praji: Ša čžu jich pšžrjecž, kaž Škoru, Dathana a Šbirama; woheš: Ša čžu jich špalicž, kaž Šchana; powětr: Ša čžu jich šadušncž, kaž Šudascha; woda: Ša čžu jich potepicž, kaž Šaraona. Tak ničžo ša naš njeje, hdyž je Bóh pšhecziwo nam. Ale hdyž je Bóh ša naš, šchtó móže pšhecziwo nam byčž? Nječ je našchich njepšhecželow čžim wjažy, tón Knjes našch Bóh wě naš hižom pšchod nimi šahowacž, a hdyž Šehasi, Šelisony wotročž, so štróži pšchod hoberškim Širiskim wójškom a woła: „Ach, mój knježe, tak čžemy nětko čžiněž?“ wotewri tón Knjes temu hólzej woczi, so wón widži, a hlaj, ta hora je polna wohenjowych šonjow a wošow wokoło Šelisy (2. kral. 6, 15—17). Je Bóh na mojej štronje, dha je mi pomhane, mój njepšhecžel tón šhoni, so šchodžicž njemóže, je Šawoš Šerhard špěwał (šhěrl. 234, 1). Š němški šhěžor je teho mēnjenja, a nej' wěrnó? my tež šobu š nim: Šedyn muž hromadže š Bohom je šoždy čžak wjetščina.

Něhdy pšchi ščoncžnym šacžmicžu w narašškej Šubiskej pšlachy a poščachy so pohanjó a wołachy žakšnje: „Wěda nam wbohim hubjenym ludžom, dokelž je šmij ščoncžto pšžrjek!“ My drje wěmy, čžěmnosć wojuje pšhecziwo šwětku a šža pšhecziwo wěrnosći, a husto so šhoni, so je šwětlo druhdy wot čžěmnosće šacžmjene, ale ženje so njemóže štacž, so by čžěmnosć šwětlo žyle wuhaschala abo pšžrjela. Šapošled ščoncžto dobywacžy š čžor-nych mróčželow wustupi. My budžemy podškóženi, ale my šonz njewošmjemy (2. Šor. 4, 9). Šerš tam pšchi Šorjebje, kaž jara so š wohenjom hori, so tola njespali, a žyrkej, njech so tež podšunje, njech pštknje a padnje, kaž Šětr tam na morju, dha wschal so njesapadne; pšchetož Šhryštuš ju džerži ša ruku. Ššakajki pohan džěšče něhdy wo šwojich pšchibohach: „Wo tych małych bohow ničžo njerodžu, hdyž mam jeno teho wulkeho ša pšhecžela.“ Š šchtó rodžimy my wo knjesow na šemi, kotřiž naš bješ winy pšchěščehaja, hdyž mamy jeno knjesa wschitkich knjesow, teho wěcžneho krala, njesachodneho a šameho mudreho, na swojej štronje? Š Šesajšom prajimy: „Šhromadžče so, wy ludy, a tola budžecže pšchěhracž. Šošluchajče wschitzy, kiž wy w dalokich krajach bydlicže. Šwobroněče so, a tola budžecže pšchěhracž; pšchihotujče so, a tola budžecže čželacž. Škladujče radu, a š teje ničžo njebudže; šrěcžče so, a to so nještan; pšchetož tu je Šmanuel“ (Šef. 8, 9, 10). Š tróžy šbožowne měšto, kotrehož wrota Boža wšchěhomóž šanka a Boža šmilnosć šašo wotanka! Šara trošchtne

widženje mějesche swjaty Jan. „A potom widžich ja“, wón šwědczi, „štyryoch jandželow stejnych na tych štyryoch kónzach semje; czi džeržachu te štyry wětry semje, so by žadny wětr nje-
duł na semi ani na morju ani na žane drjewo. A ja widžich druheho jandžela, kiž horje džěsche wot šhadženja kónza; tón mějesche sngl teho žiweho Boha, a wołasche s wulkim hłogom t tym štyryjom jandželam, kotrymž date běsche, semi a morju škodu činicž. A džěsche: Nječiniče žaneje škody semi ani morju ani štomam, hač my sasyglujemy tych wotročkow našeho Boha na jich čołach“ (Sjewi. Jana 7, 1—3). Tak móže-
my tež na pólverowym wosiu směrom spacž, hdyž tón knjes naš wobarnuje. Što bojiš so, čłowjecze, na klinje swojeho Boha? Pod twojej hnadu mam ja pschede wschej swadu dobre pschitnje; nječ tón šty duch ruje, nje-pscheczel nječ schcjuje, Jesuž pomha mi; hdy by wscho so blystalo, hdyž mje hrěch a hela srudži, Jesuž pomha wschudže (křesl. 443, 2).

Duž so njeboj w žanej strachocze. Wěra, prawa wěra sazpiwa kaž wschě kłubjenja swěta, tak tež wschě jeho hroženja, kaž Luther ras pišče: Ani lebných wabjenjom ani kuromých hroženjom bamžisheho stoła nješym žaneje ledžby měł. Safo bu wón w lěcze 1521 do Wormsa žadany a jeho pscheczeljo jemu tajki pucž wotradžachu, dofelž mohlo so jemu lohzy došč runje tak seńcž, kaž Janej Šukej w Kostnizu, džěsche wón bjese wscheje bojoscze: „Sa widžu, čert chze mje do hrošy stajecž; ja pak chzu tola do Wormsa, hdy by tam runje tak wjele čertow bylo, kaž zphelow na třechach.“ Wěra, prawa wěra sazpiwa tež wschu čwilu a wscho čerpenje, kaž Sadrach, Mesach, Abednego, czi swjeczi japoschtoljo a drusy martarjo nam to se swojim pschikladom połaža. Daj jeno wschitkej kšofczi a njeprawdosczi daloko hycž wot twojeho doma, a torha s mozu t hebi njebjese kralesstwo! Dowěr so Křystuše, hdyž ty s hamorami tyschnoscze bity kaž na nakowje ležiš, a wěr křoble, so je tutón knjes sa 5000 lět wjele sprózných wutrobom wofschewik a wjele rošbitých kosčow sahajk. —

Seho hnada rukuj nad nami a jeho wschedomž wobaraj wichoram Křystušoweho pschecziwnika, kaž mamy nadžiju t njemu. Krügar.

Bóh je šwěrnny.

Bóh je šwěrnny! Nječ to klyšči
Twoja srudna wutroba,
Hdyž ju klyšči a horjo tyschi,
Staroscž, nusa wobdawa;

W prawym čašu wutorhnje
Twój Bóh tebje s čěžnoscze,
Zeli porucžiš wscho jemu
A masch dowěrjenje t njemu.

Bóh je šwěrnny! Nječ to hnada,
Balsam trošchta sa duschu,
Hdyž czi do hromady pada
Wschitko sbože w žiwjenju?
Wopomni, Bóh czi blisko je,
K lěpschemu wscho powjedže;
Wón ma twój dónt w swojej mozy,
Koššwětluje čžemne nozy.

Bóh je šwěrnny! Wón cze nošy,
Trjebasch pomoz w starobje;
Da czi, wo čož twój rót prošy,
Twoja duscha sdychuje.

Swoje hnadne kłubjenja
W kóždy čaš Bóh dopjelnja;
Zeno njepuschcž s dusche wěru,
Džerž so jeho ruki šwěru.

Bóh je šwěrnny! Wěrnoscž swjata
Budž to twojej wutrobje,
Kotraž wot Boha bu data
Sa twój kšód psches žiwjenje.

Pschimasch w klyšči, we nusy
Ty so teje sepjery,
Žołmi trošcht czi psches wutrobu,
Dofelž wěsch, so Bóh je s tobu!

K. A. Fiedler.

Maršcha, pschirodna macž.

Sischče jena wječna stawisna, swjána wot Warła.

(5. pokračowanje.)

Maršcha bě dženska wotkynjenty kónz swojich pschecžow a požadanjom dozpiła. Sa tymle dnjom bě hižom lěta dołho žedžika, swojou džowku jako wobšedžerku wulkeho kubka a bohatemu mužej pschiwěrowanu widžecž. Bohata a krašna macžerna pomoz, kotraž bě jej hižom dołho prózu a staroscž nacžinika, ležěsche we dwěmaj wulkimaj komoromaj t wobhladowanju rozkladžena. Židžane a druhe kłubnje we wschěch barbach, wulke drohe wobjemny, haj tež židžany klobuť, dwanatť porow čžrijow a hišcže wjele njenušnych pschaznych wězow, wysche njelicžomnych schlinzow platu a najdrožšeho domjazeho gratu. Burske žony s pschecželstwa kšodžachu se spodžiwanjom wot jeneho křucha t druhemu, a to bě Maršchinej hordej wutrobje njemalo derjecžinjaze. Tak běsche hebi to wumyšlila a tak běsche chžyła kóna wječnych macžerjom, najšbožownišča žona na swěcže hycž. — A běsche dha to wopravdže? — Wona so žama na so hněwasche, so to tola njeběsche. Zeje macžerne šacžucze njebe pod čžernjemi bohatswa, požadnoscže a hordoscže tola hišcže tak dozyla poduschene, a s mozu bu jej druhdy wobras žiwjenja psched woczi stajeny, hdyž swoje džěcžo šbožownišche widžěsche. Leńka lóbrka w šahrodniskim dworje, muža kaž Mikławšcha po boku, njeje wona šbožownišča? prajěsche tehdy kšob we nej: Leńka, kiž ani židžane kłubnje, ani tajku pomoz njemějesche a tehodla nihtó ani se sawiscžu, ani se spodžiwanjom na njn njehlada. Mikławšch bě husto t nej prajk: Čžlowjeljo a wutrobny a luboscž wucžinja šbožo, niž wulki dwór a druhe semiste kubka. Wona běsche t temu so šmjala, a jako wón ju křotko psched Bercžinym kłubom na Křyzowy křarakter ledžbliwu čžinjěsche, bě so wyšoko šarocžala, so je Křyzowy křarakter jej runje prawy a so so šbožowna čžuje, tajkeho pschichodneho křyna mēcž. Haj, tak drje bě so šarocžala, ale hižom w druhim wolo-
miku dyrbjěsche hebi wufnacž, so pschi tym s žyła na Křyzowy křarakter pomyšlila njebe, ale jeno na jeho bohatswo. — Kunje dženska jej tale rosmořwa a tole šarocženje jako kamjeń na wutrobje ležěsche, haj hdyž Křyzu widžěsche, tak so křabkajo tam wokoło schmatašche, wobladny so traschijwe sa Bertu, a jako nětk klyšy we wócžku swojeho džěšča widžěsche, chžyche jej to wutrobu šadušycž. Nětk stejěsche Křyzu mješ rejwazyimi, wón mějesche Leńku sa ruku, čžerjěsche wschelle hlupě a nje-pschistojne žorty a šmějěsche so bjes pschestacža; ale jeho kłowa rošmiecž njemóžěsche, a to bě jeno derje, pschetož wona njeby so nad nimi jara swjěšlila. „Budžishe Berta jeno pol tak rjana byla kaž Ty, Leńka!“ rjekny wón šmějo; „jeneho grawuje, hdyž ju tam kaž hromadku nješboža šedžecž widžiš.“ — Leńka na njeho křutnje pohlada: „Křyzu, Křyzu, ja tola nochzu wěricž, so Ty wopravdže tak mēniš, hdyž wo grawowanju rēcžiš! Ty šy wěšcže dženska dobreho hižom pschewjele wužiwal, a njewěsch, što rēcžiš, pschetož ja tak šleho Čže tola džeržecž nochzu, so mohł psched woltarjom lžu rēcžecž. Šlej, to Čži wobkřucžu: hdy bych ja tak pobožna a čžicha byla, jako Berta, ja chžyła so šbožowna čžucž.“ — „Nó haj, s tym masch wschaf tež prawo“, šnapšchecžiwí jej wón, „pra-

wje dobrocziwa wona je, po maczeri njeje radzena, pschetož to je wopravdzity cz. — „Ale Fryza!“ sapadny jemu Leńka hrožo do rěče. — „Na, Leńka, hdyž masch pscheczivo temu neschto“, rjekny wón, „dha je khanje na Twojim boku. Zyla wješ wě, schto do Kantippy wona je. Ale ja chzu febi ju hižom nasdala dzeržecž, ja chzu ju mores wuczicž. Ty nješmješch wo tym dale nicžo klesfacž, Tebje runje tał blisťo nastupa hacž mje.“ — „Sa bych so hreča hańbowala, tał rěčecž“, snapscheczivi Leńka nahle; „Ty dyrbišch nana a maczer czešcizicž! Nětť je wona naju macž tał derje kaž Miklawšchowa a Bercžina. Wot Miklawšcha wěšcže hišcže žane njepokorne a nječesčowne słowo słyschał nješch, a ja šym žyle na jeho boku a so nadžiju, Ty so tež hišcže lěpscheho dopomnišch a swady a šwary do šwójby nješchinješch. Pschetož, hdyž na něčzeje sadžerženje škoržišch, činišch pať se šamošom runje tał, šy hišcže hóršchi hacž tón druhi, kiž drje š pschewwatanjom tał činiješche.“ — Fryza so šmješche. „Aj, tał wulkomyšlne možesh Ty rěčecž! Ty dyrbjala ras šlyšhecž, tał macž druhdny na Tebje cžehnje. Šišcže njedawno wječor ju kaťasche, so dyrbjeshche Ty pódla byčž, a ja šym hišcže trumpf na to štajil, so dyrbjeshche Tebje pscheprošecž. Tehdy do teho šwoli. Wón so pať š tym potroschtowa, so čže šwój hněw hižom na druhe waschne nad Šamaj wochlódžicž. Do Wascheho domu nanihdy nještupi, a nan tam tež nješmě, tón dyrbi rejwacž, kaž wona pišta.“ — „To moja wina njeje, a schtož moja wina njeje, to mje nicžo nještara“, rjekny Leńka. — „Ale hněwacž Waš tola dyrbi, so Šam tajlu hańbu nacžini“, pschistaji Fryza. — „Hańbu?“ prašeshche so Leńka špodžiwana. „Hdyž jedyn hubjenje a njeprawje so mnu wobkhadža, na kotrym boku je tehdy hańba?“ — „Ty to jara mudrje wobročišch“, rjekny wón. — Leńka wotmolwi: „To je tał mój napohlad, a čžesch-li wobradženy byčž, čžin tež tał. Šedžbujesh Ty na šwoje sadžerženje, so Čže to nje-wocžescži, dha njech drusy ludžo pištaja a rejwaja po špodobanju, to Tebje potom nicžo nještara.“ — „To rěka, mudrikojta pať možesh tež byčž“, pschetorhny ju Fryza. — We wschej pscheczelnosci!“ snapscheczivi Leńka šmėjo a šezahny žylu wěž do žortneho. „Šój, njech porejwamoj a wschitlón hněw šapomnimoj.“ — Wonaj so nětťo do rynchow šacžiščesčestaj, ale Leńka bě wješela, jaťo šašo šastaschaj a wona do druheje stwy cžeknyčž možeshche. Wona tež š Miklawšchom porěča, so tu tola psches žylu nóz wostaťoj njebyšchaj. Woběmaj bu žyle njedomyžny mješ tajlim džiwim žiwjenjom. Fryza a hišcže nětťi hrubi młodži hólžny wscho možne nješchistojne šanoschowachu a tał tež tych dobroczi-wišchich šawjedžechu. Wješna młodžina bě hižom husto wješela w hromadže byťa, ale pschi tym bě tež pócziwa. Šišcže Leńžnyh kwaš bě tał rjenje w hromadže šwojecžila; tehdy šanoschowasche Miklawšch pola młodžiny a Měrcžin pola starych. Dženša Miklawšch šwojich šnathch a towaršchow lěhdy šašo pšna, tał džiwje hawtowanje bě nastalo. Šsami nanojo so psches měru hičž dachu a možachu psches to maťo respektu pola młodnych šbudžicž. Starý Šandrij jenu bleschu wina po druhej pschinoschowašche, wón naliwasche, hdyž pršodne šchleńžny namaťa, ale wón tež šobu pijeshche, a jaťo Miklawšch pschistupi a jeho škradžu š pschedhladnosčzi napominašche, šawola šmėjo, „Miklawšcho, dai temu byčž! dženska je kwaš, a schto wot žiwjenja mamy, hdyž je njewužiwamy? Ale“, šchepťajo pschistaji, „ja chzu ša Twojeho stareho tam lobeťa tež por bleschow štajicž, možesh je potom pod jaťu wsacž.“ — „Sa šo Šam džakuju“, rjekny Miklawšch, šrudnje šo pošmėjajo: „Měrcžin febi š wina nicžo nješčžini.“ — „Tehodla je drje tež Wasch kwaš tał jara šhuduschti byť?“ wu-šméchowasche jeho Šandrij. — „Šutšje rano čžemoj šo ras šašo woprašhecž“, Miklawšch měrnje pschistaji; „Měrcžin budže wješety a w dobrym trošcže, a Wy budžecže šo hubjeny šacžucž a wino a palenz šatamacž.“ (Pschichodnje dale.)

Šswěra napscheczivo Šbóžnikej.

Džowka wošebneho šastojnika kšěžora w Marokko mějeshche pobožnu kšeschčžijansku njewólnizu. Šutrna modlitwa tejele njewólnizy čžiniješche tajti šacžiščecž na młodu muhamedanku, so šo wona wot njeje w kšeschčžijanskej wěrije rošwucžowacž da. Wóh tule wuczbu tať požohnowa, so bu prynžekžyna bóršy dospoťnje wěrižaja kšeschčžijanka a Šhryštuša psched kóžnym čžlowjekom jaťo šwojeho Šnjesa pšnawasche, hacžrunje derje wjedžeshche, so šmėje tuteho pšnacžza dla šmjercž pscheczecpicž. Wot tych, kotřiz š nej wobkhadžachu, bu wona pať prošena, pať pohrožena, so by pschi islamje wostaťa; ale to wschitťo wona jeno jaťo špřutowanja wobhladowasche, kotřez ju w jejnej wěrije jeno hišcže bóle wobtwjer-džowachu. Škónčžnje tež kšěžor, jejny nan, šašlyšcha, kaťke pscheměnenje běšche šo š jeho džowku štaťo. Wón šo nad tym štroži, da šwoju džowku š febi pschicž a šo ju woprašcha, hacž je wona kšeschčžijanka. Wona to wobšwědčži a š dobom tež šawěšcži, so šo nadžija, hacž do šwojeho škónčženja kšeschčžijanka wostaťa, a so nicžo šamóz njebudže, ju š wotpadej wot jejneje noweje wěry pschinesčž. Šultan jej hnydom se šmjercžu hrožeshche. „D“, wona džeshche, „ja šo šmjercže njeboju a chzu ju wutrobnje radny šwojeho Šnjesa Šesufa dla pscheczecpicž. Wšchón šwět njebudže žanu tať hróšnu martru wumyšlicž, kotraž mohťa mje wot njeho dželicž.“

Na to bu wona šudnikej pschepodata, kotřiz ju šmjercže winowatu džeržeshche. Duž jejny nan špřta, jejnu wutrobu hišcže je šlubjenjem š wrócženju š muhamedaniskej pohnučž. Wón jej wošebje najwošebnišcheho muža šwojeho kraľestwa pošćicžowasche. Tež to běšche podarmo. Š wulkej wješelosčžu wona wotmolwi: „Žyťny šwět je pschekhudny, so by šo mi Šhryštuš, mój jenicžti trošcht a moja najwyschšcha radoščž, š nim wurěčecž mohť. Šbóžna šmjercž je mi wjele lubšcha, dnyli nješbožowna žeitwa. Š polnej wěštosčžu wěm, so je muhamedanška wěra šame jebanštwó, a š žylej wutrobu chzu š lubosčže š temu, kotřiz je ša mnje wumrjet, šwoje žiwjenje šhubicž!“

Na to bu šmjertny wušud nad nej wuprajeny a tež hnydom wufonany. Žyle nještrachocžiwje wona šwoju hłowu pod šekeru poťoži. — To šta šo w lěče 1619. F.

Wšchelake š bliska a š daloka.

* **Šdižesjanške šhromadžiny w Budyškim wokřejžnym hejtmanštwje**, na kotřez šu šastupjerjo žyrtwiškich pschedštejicžestwom pscheproscheni, šmēja šo w Budyščinje pšndželu 7. junija popołdnju 1/24 hodžin w šali wjychšcheje realki a wutoru 8. junija popołdnju 1/24 hodžin w hoscženju „škoteje hwěšdy“ w Šamjenžu. Šsobuštawy žyrtwiškeho pschedštejicžestwa, kotřez čžedža šo na šhromadžiny wobdželicž, maja to tydžeň přjedny wokřejžnemu hejtmanštwu šjewicž.

* **Š Šrodžiščezja**. Šlašchemu žyrtwinemu wučerzej knjesej Šetrikej je ministerštwó šchulškich naležnosčžow š pschihłošowanjom krajneho konsistorštwu jaťo pschipšnacže jeho šašlužbneho škutkowanja w šchulškej a žyrtwiškej šlužbe titul „šantor“ špožčžilo. Šdiplom bu jemu šřjedu 19. meje wot wokřejžneho šchulškeho inspektora š cžesčžaznyhi šłowami pschepodaty. Wóh špožčž našchemu knjesej šantorej hišcže wjele lět dalscheho žohnowaneho škutkowanja!

* **Š Šlubym šwjatlam**, hdyž šo nadžijachny, so dobry duch hišcže škeho šašakťeho ducha we wutrobje italskeho luda pschewinje, džěšche nam kaž šatorhjenje našcheho kšeschčžijanskeho šacžuwanja psches wutrobu ta powjeshčž, so je šwjatłowny džěň Štalšta Šwštriskej wójnu pschipowjedžila bješe wschjeje pschicžiny a tať šwoje cžestne šłowo kamaťa psched wschěm šwětom, š kotřymž je šlubila, šwěru štejecž š trojowjaskej hacž do lěta 1920. To je hanibne pscheradženje, kaťtež jo historija hišcže nješnaje. Š to čže byčž kšeschčžijanski lud, kotřiz psched Boha štupi we šwojich modlitwach. Nowe cžezłe wopory ša našch lud, nowe cžezłe domapřtanja! Ale my štejimy psched Bohom š dobrym šwědomnjom a tehodla tež džiwajo na teho noweho nješcheczela špěwamy: Šedyn twjerdy hród je našch Wóh šam!
Wóh dawa prawdosčži dohnyčž.

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedler.

Čžiščecžer a nakladnik: M. Šmoleť.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duš! daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščyčeti w Budyšcinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

1. njedžela po šwjatej Trojizy.

Jap. štutti 2, 42—47.

Prěnja kšchesczijansta wošada našch jakub pschiklad:

1. W čyštej wěrje a w žiwjenju;
2. W towarštwje s Bohom a w bratrowskim towarštwje mjes šobu.

1. Prawa wěra njepschińdže bjes pokuty a wobroczenja (šchtuczka 43). Pokuta je nam husto něšcto šwonkowne, nakhwilne pohnuwanje čyucza. Prawej pokucze a wobroczenju pač dyrbi sastróženje šwědomja přjedy hieč, wona dyrbi šo narodžicž s bojosće psched šwjatym Bohom, s nutštowneho nashonjenja bójškich kšostanskich a hnadnych džiwow. Čim hłubje tač pokuta wutrobu sapschimnje, čim hłubšcha a wěšćišcha budže tež našcha wěra. My nawuknjemy pravu wěru, kotraž šo słoži na wučžbu japoschtolow a Šbóžnika. Čłowjetojo šu we wšchěch čyach spytowali, druhu kšchesczijanstu wěru, kotraž je lóžšcha, špodobnišcha, ja našch čyach pschihódnišcha, napravieč. To rad wučza a wěrja něšcto druge, hacž šwjate pišmo wučzi abo to wopak šebi wuložuja, njeh je s wotpohladom abo mjes wotpohlada. To je wopacžna wěra. Jena kšchesczijansta wěrnosć a jena kšchesczijansta wěra je, mjenujžy ta, kiž steji na wučžbje japoschtolow a teho Šnješa. Do teje wučžby mamy šo pschezo bóle podacž. Pschezo hłubje dyrbinj čyerpacž, šo bych-

my ju pschezo lěpje šrosymili a do wutroby wšali, pschezo bóle w nej roštli. Šdyž našche pšnacze stajnje njepschińbjera, potom wone wotebjera a s tym tež našcha šnutsłowna móž, našcha wěra, našche kšchesczijanstwo wotebjera. Tež we wěrje reka: dale rošč a šo rošwivacž k pschezo wjetšej dołonjanosći. A šwjate pišmo je tač hłuboče, šo móžemy hacž do kónza s njeho čyerpacž.

2. Prěnja kšchesczijansta wošada wobhladowašche šo jako šwjata šwójba Boža. Woni běchu wšchědnje hromadže w templu (šcht. 46); woni natwarjachu šo hromadže we šwjatym pišmje (šcht. 42); woni njepšechu psched Boha šwoju modlitwu (šcht. 42, 47); woni šwječachu hromadže Božu wječet (šcht. 42, 46). Čyujemy šo tež my tač jako modlaza wošada, jako šwjata šwójba Boža, stajeni na tu šamu hnadu Božu w Šhrystušku? Prěnja kšchesczijansta wošada běšche nutrnje šjednocžene bratrowske towarštwó (šcht. 44—47). To njebžana šwada mjes nimi, žadyn roščžěl mjes bohathymi a kšudnymi, wyšokimi a niškimi. Woni čyujachu šo wšchitžy jako bratsja w Šhrystušku, psches teho šameho Šbóžnika powolani k tej šamej šbóžnosći. Tešame pschikšluschnosće — tešame prawa. A našche kšchesczijanste wošady šu rostorhane psches žyrtwinske štrony a parschonstu hordosć. Wulka kšchesczijansta žyrtkeje je džělena do wošebitnych žyrtwjom, kiž w njepschecželstwe pschecžimo šebi steja. Měšto lubosće widžimy hidženje, měšto měra wojowanje. A njeje tež našcha ewangelska žyrtkeje tu myšl jednoty šhubila? Čy prěni kšchesczijenjo běchu šahorženi w prawej

pomhazej a šmilnej bratrowskej lubosczi!
(Scht. 45, 46.) Zadyh njechafche pšched druhim něščto
placzič. Woni mējachu wščitko pšches jene a w lubosczi
wšchitke njerunosče wurunowachu. To bēšche šobudželaza
luboscž a šmilnosčž, kiž tež do hētow khdoby a hubjen-
stwa khdžesche — prawa bratrowska myšl.

Duž tež nad prēnej wošadu Bože žohnowanje a
Boža pomoz wotpoczujeschtej. Bōh čzinjesche džiwj mjes
nimi. Woni mējachu hnadu pola zykeho luda; woni čzi-
njachu wulki sacziščež pola Židow a Grichow pšches šwoju
pobožnosčž a šwoju bratrowsku luboscž. Sich pšchikladne
žiwjenje pšched Bohom a čłowjekami bu tež najmōžnišche
mizionske předomanje: „Tōn Anjes pšchida wšchēdnje tej
žyrtwi, kotřiž buch sbožni.“ Štunajmy šo tym prēnim
šchesczianskim wošadam, potom budže tež žohnowanje
wot naš wulhadžecž do wšcheho šwēta.

Šamjen.

Sswjatkowna wošada.

Zapowšt. štutki 2, 42—47.

(Gerot: Šfingštrojen.)

Šlaj, woni wostachu we wucžbje wobštajni,
Wot škały sboža njejšu ženje twochnyli.

We šwērnym towarštwje kaž bratšja stejachu,
We wješ'lu, šrudobje šo džeržo ša ruku.

Ź pšchezo šamachu tōn khlēb džek wote dnja,
Źa Anjesa myšlivoschi, kiž jim to pšchifasa.

Šso šahorjachu tež mjes šobu š modlitwam
Ź š nutrnosčžu šhladowachu š njejškam.

Ź bojošč napjelni nětk wšchēch, kiž widžachu,
Źaš krašne štutki Anjesowi tam čzinjachu.

Źaž prawo njejšeste wšcho maju pšches jene
We šwērnej lubosczi a šawisčž njebēšche.

We Božim templu rad šo wšchēdnje šaidžechu,
We domach tam a šem tōn khlēb tež šamachu.

Ź Boha w lubosczi kaž džeczi kšwalachu
Ź wšchudžom mjes ludom tež hnadu mējachu.

Bōh paš je pšchisporjaš tu mašu čzrijōdžicžku,
Źa pšchibēraša je kaž roša w šwitanju.

Ź šbōžne šera wy we krašnej jašnosčzi,
Źe wasche šwētko dha nětk hašlo we žyrtwi?

Ź rjany mēšazo, ty meja lubošna,
Ššy š twojim kēženjom dha šo wēcznje šhubiša?

Źiž nam šy šhubjene, ty šbože šchesczianske,
Źch, njem'že wrōczicž š nam čze našche wołanje?

Źch, paradiso našch, nam šantnjeny šy šaš'!
Ź kajki šherub dha je š nješo štorczik naš?

To šwēta šakoš je, šo, šchtož našch dobrego,
Čzi tudy na šemi na šwilku dosta šo.

Šdyž dženkša paradis nam hnadu wobradži,
Źaš š nješo čłowški hrēch žno jutšje wucžeri.

Šdžež dobre šymjo tu pšches Šhryšta šhadžesche,
Źam njerjad wošycž čžert šo rucže přozuje.

Šchtož wot Boha paš je, šo minycž njemōže;
Šchtož Bōh Anjes plōdžik je, to nihdy nješhinje.

Źjech hroža kupy, wēt' a šchōdne čžerwiki,
Šaj, Šhryšta pšchēža kēže a šorno došrawi.

To šrawi w horzocže, tež we njewjedrje tu
Źa tamny žnjowy džek wšchal š Božej pomozu.

Duž wojuj, wudžerž tež, ty Šhryšta wotročžo;
Šso dopomā, š wotkal šy, ty šwjate mēšchništwo.

Špomā, š kajtoš' ducha ty bu junu plōdženy,
Ź š kajkim mlokom ty bu junu šubšany.

Duž wostaš wobštajny we wucžbje Anjesowej
Ź nihdy njewotštuš wot škały špomōžnej'.

Džerž pēnaje š bratrami ty dobre towarštwo
We wješ'lu, šrudobje wōdž š nimi šwēru šo.

Ššchi blidže Anjesowym khlēb husto šamaj tu,
Źjē Šhryšta w pomjatkū a jeho pšchifasnju.

Źež šapal wšchēdnje ty šej pšomjo modlitwy,
Źjech wērna nutrnosčž šo hōri š wutrobny.

Dha budže we šchizju, we nusy, tyšchnosčzi
Duch Boži š troštarjom a š radžicželom čzi.

Źaš, Boži ludo, ty tež budžesch w nješju štačž
Ź Anjesej lubemu šo wēcznje džakowacž.

Ššhel. Šurij Brōšl.

Ščērpliwosčž.

Šato šhorowaty Šellert, we šwojim čžaju professor w Šipsku,
pšchi tamnych šrowotnych žōrlach čžēškeho kraja pšchewwasche, hđžež
šo wōn š mnohimi runeho wotšhorjenja nadžijesche, trjechi wōn
š nahladnym mužom hromadu, kotryž bēšche šo pšches šchtyrzeczi
mil daloko šem pšchinjesčž daš, šo by pšchi tešle študni jeno něščto
polōžnosče šwojich wulžny bolosčžiwnych čžeršpenjom namakaš, a
kotryž po wšchēch wōbcēžnosčžach došheho pucžowanja njenadešdže,
šchtož pytašche, ale š kōždym dnjom jeno wjazy pohōrščenja šacžu-
wasche a šo napōšledku bjes pomozu ššjoch a wjazy wošobow
wjazy pošbēhycž njemōžesche. Wo tutym čžēžko pruhowanym
čžeršpenju Šellert šwojim pšchecželam pišasche:

„Wōn bēšche tōn najhōršchi a tola najščērpnischi muž w žykej
kupjeli. Šeho žyke čžēko bēšche wicž, a tola, taš rucže hacž jeho
bolosče jeno někotre wōkomiki wopušchēžichu, bē jeho woblicžo po-
božna špokojnosčž. Wōn žohnowasche mje ša wšcho, šchtož ja š jeho
duchowonemu wotšchewjenju čzinjach, š wutrobny m džakom, a na
pošlednje trošchtne šłowa, kotrež wōn na šwōj čžēžki domojpucž
š mojeho erta šebi žadašche, jako jemu še šlubjenjom šwjateho
pišma pšchiwōlach: Źjebōj šo, ja šym š tobu! Źjestrōž šo,
ja šym twōj Bōh. Ša pošylnju tešje, ja tež tebi
pomham, ja šdžeržu tešje š prawišu šwojeje prawdosče,
— na tele šłowa štykny wōn, š nješju hōrje pohladnywšchi,
šwojej šchepotazej ruzy a džēlesche šo wote mnje š najwutrob-
nišchim hnučžom.“

To je jedyn pšchiklad, šo bēšche mjes mnohimi čžeršperjemi
najščēršjazyschi, mjes mnohimi šhorými najšhoršchi š došom tež naj-
ščērpnischi a najmērnischi, potwjedženy wot šwēdka, kotryž bēšche
šam w šchuli čžeršpenjom čžehnjeny, pšchecžel čžeršjazeho čłowjšewa,

Pod tajmille a podobnymi rosmotkami pschi džele bě so ranje minylo, a Měrczin a Miklawšch hotowaschtaj so na dom-pucz. Běšče pak tež čaš, Leńka bě hižom s platblědženjom na sahrodže pschestaka a jimaj kusl napscheczimo schla. Tež Wórta nětko s dwora wustupi. „Mó, Leńka, dženkka naschej mužej dołho wostanjetaj“, pschimołasche tej, „dawno hižom je pschebiwako, a bėrny budža stwjerdnycž.“ — Wórta bě mjenujzy hiščeže s hospošu w domje, a Leńka bě pschejara dobra a pschidawaza, jej knježstwo wsacz, runjež mějesche k temu prawo. Leńka, hdyž tež jej druhdy žyle prawje njebě, so pschezo po Wórcze skozowacz, čzinjesche jo tola. Wona pomnygli, kať je ju tón Knjes tak sbožownu scžinił, a kať móže sa to tajke knadne wopory lubosče a pschidawanja derje wot njeje žadacz. Wšchať mějesche šwoje wobstaranja, wona blědžesche płat, kotryž běšchtej s Wórtu sańdženu symu napschadlej, wobstara sahrodu, džekasche na polu a pomhasche Wórcze w hospo-darštwje. Nunje tak so tež Miklawšch a Měrczin w lubosči jedyn do drugeho namaschtaj, a schtož by widžal, kať wobaj tam s pola pschijědžeschtaj, kať buschtaj najprjedy wot Leńki a potom wot Wórtu pscheczelnje postrowjenaj, kať Leńka potom Miklawšchej po boku do jašneje čzišteje stwy stupi, kať žyła šwójba wješela a bohabojašna pschi blidže šedžesche: tón budžishe so pschekwědcžik, so je lubosč, měř a čziča sbožownosč jo w s domom. — Pola Kofakez lobrať běšče w tu šwilu kus hinať. Šašne šlónčko tu do puštych stwow šwěczesche, proch a njerjad ležesche na blidach a stolach, rosbite schleńzy, kručji tyłanza ležachu na semi; wschitzy běchu čaš pschepali, Marscha stejesche s puštej hłowu w jenej komorje a šberasche s laťomnym wóčžkom te wschelake šbntki. Pschetož wčera běšče přeťi a pódlu schlo; duž bě jej dženkka hižom strach, a mějesche myšle, něť čzim lěpje šašo lutowacz. W tym wołomiku šastupi Fryza s blědym bjeswoczom a se schleńčanzymaj woczomaj do komory. „Si, maczi, schto dha so jow pola naš prózujecž?“ rjekny wón s lónčožnym hłokom, „ja měnjach, so šče hižom wčera na wumjeńť šaczahnyła?“ — „Měnišch to? dha by so ščetro molik!“ šnapscheczimi wona runje tak kaťazy. — Fryza so do hubow kušasche. Wón derje póna, so tak lohko njeponđže, tule pschichodnu macž podtlóčez. „Schto dha je to jow do njeporjada!“ hñěwnje pokrəcəomasche; „jako dženkka rano wotucžu, leži nan w mojej komorje!“ — „Šaj to čzyła tež rad wjedžecž“, pschetorhny jeho Marscha; „kať dha je to w nozy wschitko schlo? kať štaj wobaj w komorje do póstole pschischłoj, so šym Bertu šobu na wumjeńť wsacz dyrbjať?“ — Fryza samylent a mjelčžo k semi hladajo rjekny: „Pschi tajkej škladnosči — tehdy drje so wschelake stanje.“ — „A jenemu šlyščenje a widženje šańdže!“ wušmja so Marscha; „ja myšlach, so je špodžiwanje nad tajkim njeporjadkom jeno na mojim boku. Čziń jeno nětko, so so myjesch a čžekasch. Šsy jako šcherjenje. Šdyž Čže Berta tajkeho wuhlada, dyrbi so psched Tobu bojecž.“ — „Mój šebi wobaj ničžo wumjetowacz nimamoj!“ wuprašny Fryza a wopuščezi komoru, durje šaprašnywschi. — Marscha s hñěwom tšchepotajo stejesche, — jeno wołomik, a wona běžesche sa nim; ale wón bě do šwojeje komory šaschoł, a psched čzeledžu nječasche tola tak wótsje rěčecž. Tak so wón šylneho khostazeho přėdowanja šminy. — Čzim horžyscho wušpny něť šwój hñěw na Šandrija, kiž bě runje s loža stanył a něť we štwje na stole šedžesche. Bě tola prawje šrudny napohlad, tajki šary muž se schědžimymi wlošami a s wonjecžesčazymi šlėdami wopikštwu na woblicžu! „Si, hańbuj so, šary hrěšniko!“ rjekny Marscha; „žylicžu nóz by wysťal a šejhrawať a něť móžesch lėdy na nohomaj štejecž; njedyrbjať to jeneho na šmjercž hñěwacz: dweju tajkeju lidorakow w domje?“ — Šandrij drje šwoju winu čzujesche, ale na tajke waschnje njedyrbjesche so jemu psched woczzi štajecž. Pola bjesbóžnych pak hinať njeje: Kaž ty mi, tak ja tebi, a wa-

jomnje pschinješu so psches šwój hñěw pschezo hłubšcho do hrěcha. „Džerž mi šhlamu“, šawola Šandrij, „a daj mi kšofej jow, Ty štara Xanthippa!“ — „Šaj, ja čzy so pasčž, jeno jenicžu krocžel šezinicž! Šufnyčž so mohła se šamym hñěwom. Tam knjes pschichodny šyn, jow knjes pschichodny nan, wobaj jenajťaj japoštolaj. Ně, na tajku hańbu, kať so tam wołoko walataj! Šle tón abo tamón dyrbi po mnje pschińčž, hejjo to hinať njebudže!“ — Si Ty infamška kšodojta, jeli Šwoju bjesbóžnu šhlamu nje-džeržišch“, — s tymi šłowami štupi Šandrij psched Marschu, kiž wot šwojeho hewať tak ščeřpliweho mužaj štwu špjecžiwosčž do-čzakať njebě; wona naštróžana postoczi, jako runje Berta do štwy stupi. — Berta, blěšcha hacž hewať, šlecža k šarschimaj: „Wožėdla!“ prošesche, „radšcho čzyła wumrjecž, hacž tajke widžecž!“ — Wobaj šarschej hladašchtaj na blėde, pobožne džėcžo, a hańbowaschtaj so. Šandrij šydný so šašo na šwój stoł, Marscha wopuščezi štwu. Berta pschinješe kšofej, šestaja nanej wschitko k ruzhy a bě tak pscheczelnja a lubosčiwja, so wón šwój hrěch a šwoje njesbožo nad tym pošaby a pošny wješela na šwoje džėcžo hladašche. Tež Fryza nětko šastupi. „Dobre ranje, Fryza“, rjekny Berta pscheczelnje, „něť so šydn, šym nana pschepošyła, so by hiščeže juntrócž pola naju kšofej piť, dokelž je wschitko hiščeže w njeporjadku. To pak hinať njeje po tajkim njeměrje, my hižom bórny šašo do rjada pschidžemy.“ Pschi tym podawasche Fryzej wscho, schtož jeno šebi žadacz móžesche, a pytašche psches šwoje waschnje a šwoje šłowa tu winu wobaju mužow šapschitryčž a jeju na dobre myšle pschinjesč. Šhrěšchazym je škerje s miłosčzu, dnyžli s twjerdošczu pomhacz. Tež Fryza bě šwoju winu jara derje šaczul, ale napscheczimo žykemu šadžerženju šwojeje pschichodneje maczerje mějesche ju sa jara šnadnu. Bercžina čzišosčž a zunjosčž jeho pošnu, a běšče pschi šastupjenju mórcžaty a nješřeczliwy byl, dha bu nětko pscheczelný a šřeczliwy pscheczimo Bercže, a jako wona jeho pošdžischo prošesche, hacž njeby jej pschi šriadowanju žykeho doma pomozny byl, čzinjesche wón to wólnje a lubjerad. Tak bě w tym mlodym hospodarštwje na wołomik šašo dobry měř. — Niž tak w šarym. Marscha běšče woprawdžity jėd a žokčž; wona bě so do šwojeje stwy šantnyła, a Šandrij, jeli nječasche hłodny wostacz abo haru čzinicž, dyrbjesche šebi tón džėń pola džėscžow wuprošycž, hacž njemohł jeju hósčž byčž. (Pschichodnje dgle.)

Wschelake s bliska a s daloka.

* **Šašo so šerbšle šarsťe měštno wuprošdni, a to w Hornym Wuješdže.** Knjes šarať Wjazka je tam wot lėta 1882 s šararjom, potajkim 33 lėť. Wón běšče přjedy šaplan w Kluschu a bu wot tam sa šararja do Hornjeho Wuješda powołany a wot teho čžaka s bohатыm žohnowanjom we šwojej wošadže štukuje. Šarsťe měšto w Hornym Wuješdže šteji pod šollaturštwom Budyšškeje měščežansťeje rady, a maja so šamolwjenja tam hacž do 1. julija podacz. Dokhodow je 3368 hritnow 84 pienještow. W Hornym Wuješdže je so 1904 rjana nowa šara natwarika.

* **Šańdženy šchwórtl mějesche so hłowna šonferenza Ružišch duchownych** w hrodže Ortenburg. Pschichodnu šrijedu šmeje so nětko dižesansťa šhromadžišna Budyšškeho wokrješa, kotraž je so pschepołożika. Měštno šhadžowanja je šala myššescheje realki w Budyššinje a šapocžnje so popołdnju 1/24 hodžin. Dokelž budže so pschednoschowacz wo „žonjaza šlužbo! tež po wójnje napominanje žyrťwje a wótzneho kraja“, tež žony, wošebje se žonjaznych towarštwow, so namołwjeja, šhromadžišnu wophtacz.

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Ššoburedaktor: K. A. Fiedler.

Čziščežer a naškadnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihcizničceřni w Budyschinje a je tam sa šchwórilětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

2. njeđzela po swjatej Trojizny.

Zap. skutki 3, 1—10.

Nasch text nam powjeda přeni džiw japoschtola Pětra pschi rjanych durjach templa: wuhojenje khromeho, kiž by tam wo šmilne dary prošyl.

Wuhojenje khromeho pschi templowych durjach w Jerusalemtje.

1. Kak so sta?
2. Šhto chže nam prajicž?

1. Templ mějesche durje, kotrež běchu wošebje rjenje wupyschene a tehodla „rjane“ rěčachu. Tam jich mjele won a nuts khodžesche. Tam hadžachu wšchědnje rano khromeho, so by prošyl šmilny dar wot tych, kosiž do templa khodžachu. Jako tam jedyn džeń ředžesche, pschińdžeshtaj dwaj mužej. To běšhtaj Pětr a Jan. Wonaj tež jako řschesczjanaj templ lubowashtaj a řo porjadnje tam modleshtaj. Jako řo pschibližishtaj, wón prošo na njeju pohlada. To jimag wutrobu hnujesche a Pětr řawola: Pohladaj na naju! A hdyž wón na njeju pohlada, nadžiwšchi řo, řo něšhto wot njeju dostanje, džesche Pětr: Šklěboro a šloto nimam, řchtož pak mam, to řamo čiř dam: W řnjenje řesom řhryřta, řazarenskeho, pořtań a řhodž! A řapschijawšchi řeho řa řeho prawu řuku, pořbēže řeho a řhnydom buchu wobtwjerđžene řeho nohi a řoscze. řak mějesche řo to wuhojenje.

Kak řo řta? Řěchtó je prajil: Řapohlad řrařchneho hnujesche wuczobnikomaj wutrobu. Řjane řurje templa powjedachu jimag wo najřjenřchim řjes řřlowřřimi džěčřimi a ř jeju woczow řwěčřesche řo řesufřowa lubosć. řač je řak byřo? řak mjele je wěřte: Šřmilnosć řeho řnjesa řwěčřesche řo ř jeju woczow, ř wulkej řmilnosćřu řta řo to wuhojenje. řle niž jenož ř wulkej řmilnosćřu řta řo to wuhojenje, ale řež ř wulkej wěřtosćřu wěřy. „Šklěboro a šloto řa nimam.“ řak praji japoschtol. A wot řeho, řchtož řeho řót řěčři, je řeho wutroba pořna a pschěřwěđčřena. řdyž wón řawola: W řesufřowym řjenje řtań a řhodž! řo to řta. řak wulka běřche řmilnosć, řak wulka řež wěřtosć wěřy.

řle řaž wulka běřche řež řa řmilnosć, ř kotreřž japoschtol řón řkutř dořonja, a řaž wěřypolne a móžne běřche řež řeho řřowo, řón woprawdžity dořonjeř wón njeběřche, ale řón, na řotrehož řjeno wón pořasa. Dořonjeř běřche řón řchizowany. řaž běřche wón přjedy džiwny řřiniř, řak řež něřto. řenož pschēs řjeho móžesche řo to wuhojenje řtacž.

2. Šhto chže nam prajicž? řón džiw řřinjesche wulki řačřisćež. řajpřjedy pola khromeho řameho: řón řhodžesche a řtakařche a řhwalesche řoha. řak móžesche to řinař byřež? řón prošesche wo řařmořinu a bu řtrowy. řchtož řisćež njeběřche řamohl, móžesche: řtejecž a řhodžicž. řulki běřche řačřisćež řež pola řuda. řoni widžachu, řo řhodžesche a řhwalesche a pořnachu řeho řež. řěřo běchu napjelńjeni ř džiwanyom nad řym, řchtož řo řtalo běřche.

Bože skutki dyrbja saczišciz czi nicz we wschych czaſach a kaž huſto je blyſchimy. A temu ſu ſo ſtate — a tež tónle skutk.

A ſchto chze nam nětko prajicz? Tón skutk ſo ſta we wulkej wěſtoſczi wěry a ſ potaſanjom na Jeſuſowe mjeno. Wón dyrbi nam prajicz, ſo je Jeſuſ tón pomoznik. Kažkaž je tež ſchłoda, wón móže pomhacž. Na njeho móžemy, na njeho dyrbimy twaricz. Czim wěſcziſchi by we wěrje, czim rjeńſcho je ſa tebe. To wuhojenje ſta ſo tež ſ czoplej wutrobu. S wěru njeje doſcž. Wěra dyrbi luboſcž ſkutkowacž. Doſcž njeje, ſo bymy ſwěrní we kemſchi=łhodzenju a modlenju, my dyrbimy tež luboſcž mēcz, a niž jenož luboſcž je ſłowami a jaſykom, ale tež luboſcž je ſkutkom. Jenož tam, hdžež ſtej wěra a luboſcž ſjednoczenej, tam je prawe žiwjenje w Ebóžniku a tam je Ebóžnik tež bliſko je ſwojej pomozu.

Samjeń.

W Jeſuſowym mjenje

jeho japoſchtoljo ſwoje skutki wufonjeju, w Jeſuſowym mjenje woni wuča a ſkutluj; tehodla je jich džeło a wučenje wot žohnowanja pſchewodžane. „W Jeſuſowym mjenje“, to reła jako jeho póbli, wot njeho ſ polnomožu wuhotowani a we wěrje do jeho moży a luboſcže. Wopomá, kaſ ſo w tym žiwa wěra, kaž wutrobna ponižnoſcž, kotraž ſo jako Anjeſowy ſrēdł wobhladuje, wupraja. — W czejim mjenje by ty živy a wufonjeſch, ſchtož je tebi nawdate? — Kol. 3, 17.

Kaſ pſchecželnje a miłoſcziwje ſudži Pētr: „Sa wēm, lubi bratija, ſo ſcže to ſ njewědomnoſcžu czi niki.“ Duž njeſudžcže a njetamajcže! „Tehodla pofucžejcže a wobrocžcže ſo, ſo bychy waſche hrēchi ſahubjene byle.“ Tu blyſchimy ſaſo tón ſtary, jeniczki pucz k žiwjenju mjenowacž! Pokuta je to nuſne wumēnjenje hrēchowwodacža a potajkim naſcheje ſbóžnoſcže. Duž wſmimy ſebi Pētra ſa pſchiklad, kiž tudy wjelele a móžnje dobre pōſnacže wotpołoža pſchede wschēm ludom a jeho wſchnoſcžu!

My dyrbimy Boha bóle poſluchacž džiſli cžłowjekow! Eſwēdcžicz wo wěrnoczi, kotraž naſ ſbóžnych czi ni, njejmē nam ničtō wobaracž. „Mój ſo wſchaf teho njemōžemōj wofajicz“, džeſchtaj japoſchtolaj. Derje temu, kiž taſ prajicz ſamože!

Wyſchſchi mēſchnizy bēchu wērili, ſo njeſmēja ſo po Jeſuſowej ſmjerczi ničeho wjazy wot njeho bojecž. Mēſto jeneho ſwēdla paſ tyžazy poſtažechu, kotřiž bēchu hotowi, kublo a krej na to ſtajicz. To je mōž kraſneho ewangelija, kotruž móžemy a dyrbimy tež my na ſebi ſhonicž. F.

W oſebnoſcž nabožiny.

Nadobny Gellert, kotryž 1769 jako profesor w Lipſku 54 lēt ſtary wumrje, we ſwojich pſchedomſchłach wo w oſebnoſczi nabožiny taſle praji:

„Sa bym pjecždžepacž lēt živy byl a wſchelake wjelela wužiwał. Žane njejſu ſa mnje wutrajniſche, njewinowacžišche a woſbožowniſche byle, džiſli te, kotrež je moja wutroba, wot zunich putow nabožiny wobmjefowana, po jejnej radže pytała a wužiwała; tole wobſwēdcžam na ſwoje ſwēdomnje. Sa bym pjecždžepacž lēt živy byl a wſchelake cžežniwoſcže žiwjenja pſchecžerpił, njejſym paſ nihdže wjazy ſwētkla w cžēmnoſczi, wjazy ſhynoſcže, wjazy troſchta a wutrobitoſcže w horju namał, džiſli pſchi žōrle nabožiny; tole wobſwēdcžam na ſwoje ſwēdomnje. Sa bym pjecždžepacž lēt živy byl a ſtejach wjazy krōcz pſched wrotami ſmjercže, a bym naſhonił, ſo ničō, haj ničō bjeſ wufacža, hačž bójiſta mōž nabožiny njeſamože ſtrachy ſmjercže pſchewinycž; ſo ničō hačž

ſwjata wěra do naſcheho Ebóžnika a Wumōžerja njemōže ſtyſk-
neho ducha pſchi roſſudnym pſchēstupje do wēcžnoſcže poſhlynicž a
ſwēdomnje, naſ wobſtoržowaze, ſmērowacž; tole wobſwēdcžam
jako pſched Bohom!“ F.

Rhodž ſ Bohom!

Eso tebi, Anježe, porucžam,
Hdyž nimam tebe, bym ja ſam;
A ſu-li ſta tu pola mje,
Eswēt bjeſ tebe mi pōſbdny je.

Kaž džečžo dže je ſtarſchimai
Pſches mlodolētny rjany haj,
Taſ ſ tobu, Božo, troſchtny du
Pſches ſlōncžne hona, mroftotu.

Sa ſhroble du w tej wēſtoſczi:
Mje twoja ruka njepuſchcži!
A njewidžu-li wuhoda,
Eso wōcžko k njeju poſbēha.

Ty widžiſch pucz, kiž mam ja hicz,
Wēſch prawy kōnž mi wotmēricž,
Tež ſnajēſch, ſchtož je dobre mi.
A duſchi k ſbožu poſkuzi.

Duž wuſwol, Anježe, ſchtož ty chzeſch
A ſ wōtžnej ruku wudželeſch;
Sa woſmu wſcho, ſchtož wuſwolifch,
Njech ſapowjedžēſch, dopjelniſch.

Njech ſcželeſch radoſcž, ſrudobu,
Daj jeno duſchi dowěry,
So deſchcž a ſlōncžna jaſnota
Mi twoje žohnowanje da.

Taſ dha ſwōj khōd njech troſchtnje du,
Hacž ſcžinju krocžel poſlednu
A junu ſ duchom wěrjazym
Tam wēcžnje twoje džečžo bym!

K. A. Fiedler.

„Khlēba tradacž Bože džečzi njetrjebaju w ſwēczi.“

(Mhērl. 426, 7.)

Wērifch to? W dołhim žohnowanym czaſu mēra je někotryžkuli Boži khlēb a dar loſhtomyſlnje roſbrojał; nětko, hdžež wōjna nam khlēb taſ-rjež do rta kraje a naſchi njepſchecželjo naſ wuhlōdnicž pytaja pſches ſawrjecže žitoweho pſchiwofa k nam, je jich wjele, kiž ſu ſo do hroſy podali a ſo ſtyſknijwe kaž tamni Iſraelfazy praſcheja: Budže tež Bōh mōž blida pſchihotowacž w puſcžinje? (Pſ. 78, 20.) Ale ſawēſcže haj! to wón móže. Wón móže dženſa hiſcže pldžicz, ſo w ſkałach ſwoje picže mam a ſ njejeſ jēdž, wón móže drohotu nahle do tunjoty pſchewobrocžicz, kaž tam we woblehnijenym mēſcže Samariji (2. kral. 7). A ſo bychmy na tym žaneho dwēla nje-
mēli, datwa wón nam kōžde lēto junu, haj dwōjzy we ſwojim domje wo tym pſedomacž, kaſ je jeho luby Eſyn nēhdy w puſcžinje wulki lud ſ mało pofrutami džiwnje naſhycžil (njedžela Lātare ſcž. Jana 6 a 7, njedžela po ſwj. Trojizy ſcž. Mark. 8). A by-li mōžno bylo, ſo bychy dawno wuſthnjene koſcže tamnych ludži ſo ſaſo ſelenile a jich cžēla nětk ſ rowa a ſmjertneho procha ſeſtawale,

wščitzy dyrbjeli postanuwšchi nam wobšwědźić, so móže Bóh tež w puscizinje nam blido pschihotowacž, haj blido psched naschimi njepscheczelemi, a hlódbne a wutle dusche bohacze naschecze.

Nječ je, so Bóh dženka to takle wjazy nječini a swoj khléb hlódbnym nětko na tajke wofebne a na woczi stupaze waschnje wjazy njedawa, dha wschał čini wón to na druhe waschnje. Wón wopytuje semju a wobohacza ju jara. Wón napoma jejne bróšdy a namacza jejne woranje. Wón požohnuje jejne srosczenje a da so žitu derje radzić. Bastwischcza su polne wozow a doły su se žitom pschifryte, so ludžo so sraduja a spěwaja: Boža studniczka ma wody došč (Ps. 65, 10—14). Njepschindže to wschitko se žohnowanja = polneju rukom nascheho Boha?

D so bychmy lěpje spósnali a žiwischo saczumali, tak dyrbjeli wschitzy sawutlicž a hlóda wumrjecž, hdy by Bóh swoju milu ruku wot nas wotcžahnył a s nami činicz chzyl, kaž to naschi njepscheczeljo s nami w myšlach maja. Saklužili wschał šebi nješmy ani najmjenscheje šrjódki a drjebjeńčki, to chzemy ponižnje wusnawacž a hlubofo so psched Bohom šhibowacž dla naschich wschellich a wulkich hrěchow a jeho s wutrobu prošecž, wón nochzyl hladacž na nasche hrěchi a niz tych šamych dla nam nasche próstwy šapowjedžicž, kiž nětko w tutym čježkim čašu s njemu ščelemy wo žohnowane žně. Saczna semja šdychuje s njebešam wo hnadne wobšrjepjenje, šdychujmy tež šobu! Šchi tym so na to dopomnju, šštož štary pobožny Šchriwar pišche we šwojich „nutrnych wopomnjenjach“.

„Wóndano, jako po hnadnym njewjedrje, kiž bě laczne hona s milym plódbnym deschčikom wofšewil, ja šwojej woczi s njebešam posbėhnych a na čah mróčzelow kedžbowach, džach šam pschi šebi: Mój Božo, tu wone čahnu, twoje wofy, na kotrychž ty jėdžesch, so by ty šebi — ja rěcžu po čłowškim waschnju — šwoje pola, kufi, šahrody, hona a lěšy wobhladowal. Prošerjo bėža ša wofom bohattych ludži, wo šmilny dar wolašo. Wny, mój Božo, šmy wschitzy twoji prošerjo a wolašy so ša tobu, hdyž ty jėdžesch na mróčzelach: Nasch wschėdny khlėb daj nam dženkā.“

Haj, prošmy jeho s hlubokaj pokornoscžu, ale tež se wschaj nadžiju jako lube džeczi šwojeho lubeho nana, w njehnutyh dowěrjenju na jeho drohe šlubjenja, a potom njemějmy žaneho štracha wo žyrbu. Šrjednyli na pošlednju šlibku pschindže a hrymsaty hlódb s wulkimaj woczomaj kufi s pinzow a šubjom, šrjednyli naschim njepscheczelam jich bjesbóžne wotmyšlenje so poradži, budže tón Anješ do teho hladacž a s pomozu pschihwatacž a radu naschich njepscheczelow s ničomju ščiničž, dyrbjale tež rapaki khlėb nam s njebeš nobycž.

Wěščje, šštož žaneho hnadneho Wótza w njebešach nima a nješnaje, tón so boji a štrachuje, a štaroscze njedadža jemu šmėrom špacž. Ty pač, ty psches Šhryšta wujednane džecžo Bože —

Ty pač po čichim španju džesch
A šwoje džėlo šapocznišch
S tej wěštej nadžiju,
So tón Bóh, kiž cze štworil je,
Cze s khlėbom šabycž njebudže. (Šhėrl. 22, 13.)

Krg.

Marscha, pschirodna macž.

Šiščje jena wješna šlawišna, špišana wot Warła.

(7. pokračowanje.)

Dwė lěcze bėšchtej so šašo mintylej. Marscha, pschecziwo šrjedy khetro blėda a šucha, šedžeschje s Šandrijom wo štwije na wumjeńtu. Wona čitascze pilnje w něšajkim dokumencze a Šandrij šedžeschje jej napschecziwo, s dobrym špodobanjom se šchleńčki pohkušchazy šchčipal šrėbajo. „Tónle čłowjeł naju hiščje s naju šamšneho doma a dwora wucžeri. To je šatracnje! Šandrijo, čini, so so ta wěž šašo pschemėni; Berta a Šryza mataj so rošwėrowacž, to šapišmo nješmė ničžo placžicž.“ — „Haj, čini ras!“ rjekny Šandrij mješazy, „to je bóršy prajene. Ššorunje dopomnju, so s teje šameje šchleńčy pijach, jako ty mi pschirėčžowascze, so dyrbjy to šapišmo ščiničž dacž; wobohi Wiskawšch dyrbjeschje s dwora tam na šahrodništwu a tónle nješnicžomnik s naju nješbožu šem. Nětk šy dwór šwojemu šchwarnemu šotšinemu šynej na šchiju čišnyła, a mój móžemoj naju brėmjeschko šwicž abo so na šmjercž hnėwacž, kaž so namaj špodoba.“ — Marscha mjelčeschje wofomik. Haj wona jara derje šwoju njeprawdu čujeschje. Še žadlawymi šrėdkami bė šwoje wotpošlada-nje dozpiła, s tym pač šebi šamej šamu žaloscž pschihotowala; nětk dyrbjeschje tónšamny šrėdk jej s tejele žaloscze wupomhacž. Šryza, kiž bė hižom šrjedy w potajnym pil, bė so nětk žyle do picža podal, šwada a pschekora w domje bėšchtej jeho s temu čžeritej; pschetož hdyž Berta w špoczatku wscho móžne činješche, so by mēr šdžeržaka, dha Marscha se šwojim nutšmėščenjom a šušanjom tón dobry štuk žyle šašo štašy. Šako bė Marscha na wschėm pošledtu tak daloko pschinješka, so do Šryzoweho doma wjazy šupicž nješmėdžeschje, bė tež Bercžina mōž pschekłaba, so by nad tym nětko pschezo hlubšcho padazym něšcho šamohła. Berta bė nětk to woporne jehnjo, kotrež bėšchtej nahrabnosč a hordosč štaršchaju tam podalej. Džowžynemu čžepjenju a nješbožu pschihladowacž, bė ša Marschu krute khostanje; wona chzysche temu nětko s mozu wotpomhacž. Berta dyrbjeschje so dacž rošwėrowacž, a Šryza se šwojim nutšpschinješnym šašo do šwojeje domišny čahnyčž. Marschina mudrosč pač so šlemi na Šryzowej a jeho pschihwusnych woli. Šryzowa macž šama bė so s Marschu, šwojej jenicžlej šotru, tehodla šnjepscheczelila; wona myšlesche, Berta wschał dołho wjazy žiwa njebudže, a nječascze šwojeho jenicžleho šyna, kotremuž tola šubko po prawym pschipadny, tehodla pschikróšcheneho widžecž. Marscha derje wjedžeschje, kač te wěžy štejachu, ale s tej horzotu, s kotrež pschemėnjenje žadascze, nadžijeschje so tež, so hižom šrėdk s dopjelnenju šwojeho pschecza namala. „Ty jėdžesch jutije s justizkommissarej“, rjekny s Šandrijej a nala jemu šchleńču šašo poknu, so by jeho napoł šapity rošom šašo wožiwila a jeho s štukowanju nawabila; „czi šhadlojo su pokni leščje, a so drje něšajki šrėdk namalacž da, so tehole bjesbóžnika wotbudžemy. Šak wón, pač my! tak pschindže, to móžesch mi wėricž. A tu hańbu tola njeby šnjescž mohł, šam kšudy prošer a hiščje pschihladowacž, kač naju šubko a šamoženje so rošmjeta.“ — Šandrij so s temu šmėjo s hlówu pschihwuty a porjedži šebi hiščje šchleńčtu. — Duž Marscha pokračowascze: „Ša czi pokny šorb nakladu, tón dasch temu kšejej hnydom s woprėdka. Móžesch jemu tež hiščje šoty do ruki škėčicž.“ Tu bu wona psches móžne wolanje pschetorhnjena. „Mój Božo, Berta wola, Šryza ju bije!“ žaloscžeschje a bėžeschje psches dwór s Bercze. Wona namala ju wo štwije w jentym kucžiku štejo. Ššepotajo džeržeschje šwojej ruzy psched so, so by so pschecziwo Šryzy, kiž jej khetro blišto štejesche, wobarala. — „Šiščje ras mi wo rošwėrowanju špomni!“ wolašche wón s čježkim jashkom, s škufimaj wudžerazymaj woczomaj na nju hladašo, „potom wěsch, ššto temu šlėduje!“ — „Wón je cze bił!“ wolašche Marscha

psihi wuhladanju Berczineho hischcze ho palateho liza; „wón je cze bil, Berta, to cze wot njeho džěli! Čzafaj jeno, ty nječrafniko, to czi schiju slemi!“ Psihi tym slecza k Bercze, so by ju s jejneho stracha wumohla. — Fryza ho k nej wobroczi. Wón bě hylnje napity, ale bjerjesche ho w hromadu. „Schtó? ja Bertu bil?“ wufmja ho hrubje; „schto chze to wobhwědźic?“ — „Wobhwědźic?“ drějesche ho Marscha džiwje, „njepali ho jejne lizo jako woheń? Berta, praj, nijeje wěro, wón je cze bil?“ — „Wostaj jeno, maczi, wostaj jeno!“ rjekny Berta. — „Ně, ně!“ sapadny jej Marscha hischcze džiwischa do hłowa. — Fryza stupi s posběhujenej piasczu psched nju, so jej hłowa w hubje tčazy wostachu. „Sj, ty helsta khlama, schto je tebi kafak, jow lohr pschińc?“ Psihi tym sejhrawasche jej s piasczu pschezo bliže psched woczomaj; Berta nětko wótije žaloscjesche a Marscha wołasche po pomozu. Duž we wokomiku najwjetšeho stracha wotewrichu ho durje a Miklawš fastupi; Fryza nastrožany ruku dele puszczě a schmatašche ho někotre kroczele s boka. — Miklawš s wěstymy hahami a s krutym pohladom pschibliži ho k njemu. „Fryza! Fryza!“ rjekny hrožo, „ty byš hódny — ale wschał twoja hubjenoscž je khostanja doscz.“ S wobzarowanjom ho wot njeho wotwobroczi. „Bój, Berta, pój, maczi, wot jow precž“ — wobroczi ho nětko k žonomaj. — „Haj, czińcze jeno, so mi s woczom pschińdjecze, to zpkle pažmo!“ bórčjesche pjany Fryza; „ja pschihaham, so ho ta khostojta njejmě wjozy w mojim dworje pokasacz. A teho stareho wóbla tež wjazny žiwicž nochzu!“ wobroczi ho k Handrije, kiž runje s durjemi nuts stupi. Handrij bě, psches wołanzu nastrožany, s dobom k myšlam pschischol. Bě to jakny wokomik w jeho saczmithm rosomje, a jako nětk tschepotazu Marschu a blědu, swjadnjenu džowku widžesche a k temu Fryzowe hłowa ktschjesche, saczu na jene dobo zpkle wulkoscž hwojeho hubjenstwa. „Mój Božo! mój Božo!“ sduchny a khlly ronichu ho jemu polizomaj. Miklawš sapšchija jeho trošchtowajo sa ruku a wjedžesche jeho se jstwy. Miklawš, haj Miklawš, kiž tak čerstwy a khlly jemu hwěrnje k boku stejesche, bě wschał hischcze jeho jenicžke wjekle. Kaf rady budžiče nětk tónle dom wscheho njesboža wopuschczě a lohrka pola Miklawšcha mēr a pokoj namakal! ale jeho saroczenja a sawěszenja, so do Miklawšchoweho domu ženje stupicž nochze, padachu jemu czežto na wutrobu. A Marschi ho runje tak džěsche. Miklawš bě hischcze jejno a Berczina jenicžka pomoz pscheczěwo Fryzowym hroženjam, a wo Bertu mějesche wjazny stracha a staroscze hacž wo hěbje hamu; kaf rad by s nej nětk s Miklawšchom hōbu schla! pschetož tež na wumjenku dhrbjachu ho psched Fryzowym sakhadzenjom a njemdrjenjom bojecž; ale jejne prjedawšche bjesbōžne a hordy rěcze stejachu nětk s pčomjenjazhmi hłowami psched jejnej duschu. Miklawš tele myšle sjawnje na jejnymaj woblicjomaj cžitasche a saczu hłuboke hōbučerpjenje s tymaj njesbožownymaj. Wón proschesche jeju a Bertu, so bychu s nim schli, doniž Fryza jako strōšby njebudže, a Leńka, kiž runje do dwora stupi a Miklawšchowe hłowa ktschjesche, proschesche runje tak pscheczelnje, so bychu tola lohrka wot hwojich strōželow wodychnyčž chzpli. Handrij pohladny na Marschu a ta na hwoju njesbožowmu džowku, kiž mějesche lědy hischcze mozy, ho někak sđeržecž a pokna stracha na woczinjene wočno hladasche, s kotrehož Fryzowe selenje pschezo hischcze klincžesche. Marscha kwny s hłowu haj a džěsche s rosbitej a skamanej wutrobu lohr do sakrodnišeho dwora, do teje proschěrsteje hěty, kafž bě prjedny tak husto prajila. Starý Měrcžin bě widžal wschitkich psches dwōr pschińcž, wón džěsche jim napšcheczěwo, powita jich luboscžiwje a pschemodži jich do mlodeju stwy. „Mano Měrcžino“, sapšchija Miklawš hwojatocžnje hłowo; „Wy drje scže tola spokojom, hdyž mojej starschej sa přěnschi czaž jow w naju komorzy wostanjetaj, a ja a Leńka k Wam do wulkeje komory sacžehnjemoj? Wschal

je w lěcže a wono drje wscho pōndže. Mēr a pokoj je tola hłowna wěz, a ta dhrbi ho Wamaj, lubaj starschej, jow bohacze dostacz. A kaf wjele hacž w naschich mozach steji, chzemy Wamaj žiwjenje lohke a spodobne scžinicž a Waju trošchtowacz pntacz we Waju njesbožu.“ — Mjes tym so wón kaf rěcžesche, bě Berta s proschazhymaj woczomaj na njeho hladala. „A mje, luby Miklawšcho, tola njeschczesch fastorcžicž?“ prajesche potom, a lědy bě to wuprajika, padže njemōžna Marschi do rukow. Sejne hłabe mozy njemōžachu telko horja snjesč. — „Berta, moje džěcžo, njewumt mi!“ žaloscžesche Marscha a plakasche hōrke khlly. — „Wona wschał njewumrje, ale je jeno do njemozy padnyka“, trošchtowasche Leńka a pokhwata, s Miklawšchowej a s Handrijowej pomozu tu khoru na hwoje hamgne ložo položicž. Berta wotewri k trošcže njesbožowneje maczerje bōrky jako woczě, a jako telko pscheczelnych a džělbjerjazhych hłowom ktschjesche a bě teho wěsta, so mōžesche jow w pokoju wostacz, tehdy sthlyny ruzny a sbōžny mēr pschińdže na nju. Psihi tych wschelaticch sriadowanjach ho džěń bōrky pominy. Handrij a Marscha rad do Miklawšchoweje stwy cžehnjeschaj, so byschaj kaf hněwanju a horju, kotrež bēschaj dwě lěcže dołho pschetracz dhrbjakoj, s puczka schloy. Najnufnische wězy buchū s kōfakēz dwora jow snoschene, Berczine ložo bu do jstwy stajene, starschej lēhaschaj pōbla w komorzy. — „D so mōžu nětko jow kaf mērnie wumrjecž!“ schepny Berta Leńzy, kotraž, jako bēsche jej wschitko lubosnje a rjenje pschihotowala, nětk s džělbrihanjom psihi jejnym ložu stejesche.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

* Pōndželu mějesche ho dižesansa shromadžina Kamjenšeho a sriedu Budyschinskeho wokrježa. Wo wuspěwanju shromadneho kherlucha, kotryž shromadženyh myšle wjedžesche na tutōn czežki czaž, mějesche knjes wšchschy zhrkwinski radžiczel Rosenkranz wotewrjensku rěč, pokasujo na hibanje zhrkwinskeho žiwjenja w ludu, kotraž nadžijomnje roswiwa žiwu ludowu zhrkej.

Na to pschednoschomasche knjes duchowny lic. theol. dr. Gehring-Sohlanski wo: Žonjaza klužba tež po wōjnje napominanje, tež po wōjnje zhrkwje a wōtzneho kraja. Wón pokasa na nufne skutkowanske polo smutskowneho mišionstwa, na kotrymž budže sprōžniwe skutkowanje po wōjnje cžim nufnische. Žiwa rosmōlwa ho pschida. Bohata licžba žonow a hōbustawow zhrkwinski pschedstejicžestwow bēsche ho schla, so nadžijomnje tež pčodny wufyتهho hymjenja ho we wošadach pokaza.

„Bombaj Bōh“ nijeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wschěch pschedawarňjach „Serb. Nowin“ na wsach a w Budyschinje dostacz. Na schtwōrcžlěta placzi wón 40 pj., jenotliwe cžišla ho sa 4 pj. pschedawaju.

Samolwity redaktor: J. Gólč. Šoburedaktor: K. A. Fiedleř.

Čžičezet a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Duši daty,
Wotpošć ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!
F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa so kóždy łobotu w Smolerjez knihcizisčezetni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

3. njedžela po šwjatej Trojizy.

Šap. štutli 4, 8—22.

To wažne słowo, kotrež Pětr wurěcza a kotrež je jadro nascheje křesćijansteje wěry sa wschitke czašy, klinczi nam džěnsa do wutroby:

„Njeje w žanym druhim sbóžnosć; tež njeje žane druge mjeno pod njebjom date cžłowjetam, w kotrymž mohli sbóžni być, hačž jeno mjeno Jesuž.“

1. Žane sbože bjes njeho, to dopočasuja jeho njepschěczeljo;
2. sbože s nim a we nim, to dopočasuja czi wuczobnizy;
3. wscho sbože psches njeho, to dopočasuja wschitzy, kotřiz do njeho wěrja.

1. „Njeje w žanym druhim sbóžnosć!“ Žane sbože, žana sbóžnosć bjes njeho, to dopočasuja jeho njepschěczeljo psches šwoju njemóz a psches šwoje štaženje.

Šcho samochu pschěczimo temu Krijesej? Woni widžachu teho cžłowjeka, kotryž běsche wustrowjeny a njemějachu nicžo pschěczimo rěczecž. Woni widžachu, kaž běsche šjawne, šchož so dobreho psches teju japoschtołow šta — a to přecž njemóžachu. Woni pschitalachu, so bychu mjelčželi wo Jesužu, ale šcho jim pomhašche? Woni šebi nješwěrjachu ruzy na njeju položicž, pschetož lud jimaj

pschimišowasche. Woni šu njemóžni pschěczimo nimaj! Haj hišcže wjazy, žaneho sboža njenamajaja, ale štaženje. Doklěz njeběchu wopomnili, šchož k jich mērej šo hodžesche, wotšud wójny na nich cžakasche. Doklěz běchu teho šaczišli, kiž dyrbjesche rózknj kamjeň jich doma, jich wěry, jich sboža a žiwjenja być, njedyrbjesche jedny kamjeň na druhim wostacž wot jich domow, wot jich města, wot jich templa. Štaženje bjes njeho! A džěnsa? Njemóz jeho nje-pschěczelow. Wjele šo rěczi a psiche pschěczimo Jesušej — to je wopacžna wědomnosć, njewěra. A tola njemóža nicžo druge pschijnjesć, lěpschu wuczbu postajicž, lěpsche žiwjenje žiwi być, hačž je wón žiwy był. A hdyž woni widža, kaž je šjawne, šchož wón cžini w škutkach lubosće nascheje křesćijansteje žyrtwie, w škutkowanju jeho lubosće na wutrobje a žiwjenju jenotliweho křesćijana; woni to přecž njemóža. Woni nicžo pschěczimo temu nješamoža: To twarjenje tu šteji, kotrež je natwarjene na rózknj kamjeň, kiž je Jesuž Křystuž. Jeho wuczobnizy předuja ewangelijon. Wulki lud jemu pschimišuje.

Woni pak šami? Žich žiwjenje ma tónšamy běh: Žich sbožu pobrachuje prawa křona, jich džěku prawa móž, jich škutkowanju najwšichchi wotryknjeny kónž, jich šrudobje najlěpschi trošcht, jich wumrjecžu jenicžta nadžija. Wobhladuj šebi jeho njepschěczelow! Woni dopočasuja: Žane sbože bjes njeho.

2. A potom wobhladajmy šebi jeho wuczobnikow. „Woni pak pohladachu na Pětra a Žana křoblosć.“ Š wotkal ju mējachu? Woni wjedžachu: Tón Krijes je

f nami a: To je to sbože, kiž my šwëtej nješemy. „Mój njemóžemoj wostajicž, so bychmoj njerëčžoľ, šchtož šmój widžžoľ a šlyšžoľ.“ Njeje to wërnošč?

Prëdarjam našeho cžaka mohła tež šhrobłošč a radoič spadnučž, hduž šwoje cžëke pomožanje šastawaju a tola tak maľo plodom wohladaja. Woni drje prëduja, šchëščëžijenjo drje šlyšča, ale tola po tym nječžinja. Š wotkal radoič? Jene móže naš a wšchitkich strošatnych a šhroblych šdžeržecž pšchi wšchitkich šrudnych našhonjenjach; to je ta wëstosč: Tón šnjes je f nami a f nim našče sbože.

3. Njeje w žanym druhim šbóžnošč. Wšchitko sbože pšchëš njeho. To šu našhonili: cži wučžobnižy, tón šhromy, milliony f nimi.

Šy tež ty to našhonil? Twój Šbóžnik je f tebi pšchikhadžal a šwoju šbóžnošč tebi pošchëžował pšchi wučžbje w šchuli, pšchi konfirmožiji, w kóždej Božej šlužbje, pšchi šwjatym wotkasanju, hduž šy štejal pšchi rowach šwojich lubich. Njetrjebajšch tole sbože wjele bóle hacž nšchitko druhe na šemi? Wón je, kiž tebi jo dawa: Šesuf Šhryštuf, kiž hody wot Wótža pšchindže, teho Wótža tebi poškasuje, kiž jutry šmjercž pšchewinjšchi twoje wumrjecže pšchëtrašni, kiž na Bože špëčže wëčžnu domišnu tebi wotewri, kiž je tebi šwjatki šwojeho Duchu pošplač, kiž čže tebe wot šemje f njebješam wješč. To je twoje sbože, twoja šbóžnošč.

A wo nim čžyli my mjelčžecž? Në, my njemóžemy wostajicž, so bychmy njerëčželi, šchtož šmy widželi a šlyšcheli. Šaj, my čžemy wobšwëdčžicž se šłowom a f myšlu a f šhodženjom:

„Njeje w žanym druhim šbóžnošč, tež njeje žane druhe mjeno pod njebjom date cžlowjekam, w kotrymž mohli šbóžni byčž!“

Šamjen.

Šbóžnošč w Šesufu.

Šap. št. 4, 12.

We žanym druhim šbóžnošč njei,
Tež žane druhe mjeno
Njei w šwëčže date cžlowjekej,
Naš šbóžni Šesuf jeno;
Šaj wón, naš Šbóžnik jenicžli,
Še pučž a wodžer f šbóžnoščji,
Šdžëž mëra palmy wëja.

Našch doľh džë Šesuf šaplacžji
A wufupi naš f hele,
Šduž na šchizju šmjercž pšchëčžëpji
A pšchëtra martry wjele;
Wón wumó naš se šwojej šrwju
A woblecže naš f prawdoščžju,
Š tym wujedna naš f Bohom.

Wón Šesuf jeno njerëka,
Wón je, šchtož mjeno praji;
Wšchal pomoz, trošcht wón ja naš ma,
Šduž hrëča móž naš daji.
Šaj, škutk je f mjenom pšchëšjene:
Wón puča, šchtož je šhubjene
A dušče šbóžne cžini.

Nječ mjeno Šesuf w dušchi mi
Duch Boži pšchëtrašnjuje;
Šwët to, šchtož wono šnamjeni,
Džë ženje nješacžuje.
Šak mohł tež rošom šapšchijecž,
Šchtož bóšli šlyščëž ma roššwëtlecž?
Në, ša šwët je to tajnošč.

Ač, nječ šo mjeno Šesufa
Šak šlónžo we mni jašni,
Šak šo móž jeho wušnama
Mi we dušchi šo jašni;
Dža hašnu hrëča tyšchnoščje
A Boži mër mi w dušchi ščže,
Šaj, džha šum šbóžny; šamjen.

K. A. Fiedlef.

Šle plody.

Šchtož cžlowjek šnje, to wón tež žněje. Mošče škutki šu wušny, a jich ščžëhwki dnyšimy žnjecž. Tola ščžëhwki šu hušto došč jara njewidomne, a doľho traje, prjedy hacž Wóh hrëch šhosta. Nëkotry hižom ša čžoš młodosče šymjo wušnywa, ale hušto lëta jašnu, prjedy hacž šymjo šhadža. Tu je džëčžo, kotrež šymjo wušnywa: macžerine šlyšy a nanowe ščžžby, a to je jara šly wušny. Šduž šo tež Wóh doľhim lëtam nad nim minčž dawa, šymjo, kotrež młodženz abo šnježna wušnywa, wëščže šššhadža, hduž tež w pošdžišchim žiwjenju. W Budyščinje bëšče raš muž živy, kotryž na šwoje stare dny wjazy džëčacž njemóžëšče a dnyšëšče tehodla pola šwojich džëčžji wušow pytačž. Dofelž mëješče nëšchto pjenëš, tež wopravdže pola jeneho f nich pšchëbytk namaša, kotrež paš f nim jara šlë šahadžëšče. Wón w jenej šomoržy pod ščëchu bydlesče a mëješče lëdma šhudobne lëhwo; druhdy drje wón šdychowasče, pšchetož wón mëješče hušto hłób cžëpëčž a bëšče jara džakowny, hduž jemu nëšchto pšchijëšëchu. Šako šo jeho nëšchto, kiž jeho wopštomasče, raš woprašča, hacž šo nadžija šbóžnošč dostacž, wón f pšchëtrašnjem woblicžom wotmolwi: „Šaj, teho šo pšchëš Božu hnadu nadžijam!“ A jako wón jeho wobžarowasče, šo šo jemu tak hubjenje džë a jeho šamšne džëčžji šo tak nad nim pšchëhrëšchujaja, wón šdychny a džëšče: „Šaj, Wóh hrëchi mojeje młodosče domapšta; ja šym šo pšchëčžiwjo nanej a macžeri šam jara hubjenje šadžeržal, a nëtko je to mi pšchishčlo, ja mam pod mojimi džëčžimi cžëžko cžëpëčž. Ale to je Boža hnada, pšchetož ja šym pšchëš to f pošnacžju šwojeho hrëča a f pošucže pšchishčol; nëtko wëm, šo je živy Wóh na njebju, kiž wšcho wodži. Ša šo jeno na Šesufowu šašlužbu špusčëžam, pšchëš nju nadžijam šo, šo wobacže doštanu.“

Tónle štarž w pošoku domoj džëšče a šo šorka Bohu lubemu šnjëšej wëščže bóle džatuje ša cžëžke dny a hodžiny, w kotrychž je wón f wërje a f pošnacžju pšchishčol, džžli ša dobre dny na šemi, hduž bë wón bjesbóžnje živy. Šduž cžëžke cžošy ša tebe pšchikhadžëju, luby cžitarjo, džha špominaj na šwoje hrëchi a šrošny prawje, šo čže cže Wóh tón šnjes f pošucže šbudžicž, dofelž wón po šwojej luboščji nochže, šo by ty šhubjeny był. F.

Mój pomožnik.

Š Šesufom wšcho špocžinam,
Džëtam cžišče w jeho mjenje;
Šduž ja jeho pomoz mam,
Dža šo mój škutk radži rjenje;
Šcho miłosčž njebješa
Ša wšcho žohnowanje ma.

S Jesuſom ja t méréj du,
S nim tež rano čerſtvoj ſtawam,
Spěwam ſwoju modlitwu,
Čžeſć a ſhwalbu jemu dawam,
So je wón mje ſchkitował,
Sdyž ſym w nozhy derje ſpał.

Esym-li wulky, Jesuſ mje
Na ſelenu paſtwu wodži;
Sdyž pał duſcha lačžna je,
Wón ſ njej t čerſtweje ſtudni ſhodži,
Sdyž ju ſ wodu napoja,
Riž ſo žórli do njebja.

Mam-li jeno Jesuſa,
Sčto ja potom wo ſwět rodžu?
Wón mi njebjo wotanka,
Sdyžom jeho ſbóžnoſć ſłodžu.
Ja ſym poſtny radoſće,
So mój Jesuſ pſchi mni je.

Jesuſ mój troſcht woſtanje,
Scho ſtajnje w duſchi ſměju;
Moje ſłowo poſlednje
Budže Jesuſ, hdyž ja mrěju;
Haj, tež na ſwój row čžu dacž
Mjeno Jesuſ napriſacž.

K. A. Fiedlef.

Dolžnik.

Moſhorjenty ſo muž ſe ſtola poiběže, čžikny liſt, kotryž běſche runje čžitał, na blido a dželche: „W. džiſch, žona, tał ma pſchińć! Najprjedy ſmój dobročiniwaj a počžimowaj tojtemu čžlowjeſej, petom njedostanjemow ničžo ſažo a damow jeho wězhy čžasacž, a nětko ſo wón napſchecžiwja a dawma namaj hreſacž, ſo naju hnydom wobſtorži, jeli jemu čžasane wězhy njewróčžimow. Eſłowcžto „hnydom“ je hiſchće toſcže poſmužſnjene. Sa čži ſ žyła wurjez njemóžu, tał wohidna mi ta žyła nalčžnoſć a tónle čžlowjeł nětko je.“

„Ach“, ſnapſchecžiwja žona, „wón je tola pſche ſhubobneho a ſmilnoſće potriebneho nopoſhlada. Wóndano jeho na dróhy trjechich; mi bě jeho nimo mery žel.“

„Nó!“ napomni muž, čžeſch-li to tał wſacž, dha ſo ta wěz hnanow hiſchće ſnjeſć da; twoje ſłowo mje trochu ſměruje.“

„Haj“, žona pofročowajche, „hdyž móže mi čžlowjeł pjenježneho dołha dla hižom tał wohidny być, tał wohidna dhyrbjała ja Bohu hałle być ſwojeho wulkeho hreſchneho dołha dla! A tał ſym ſ Bohom huſto doleč wobſhadžaka njedžiwajo na hroſbny dołh, ſ kotrymž pola njeho napriſana ſteju! Sčto móže ſo ſo mnu ſtacž, jeli jeho mje žel było njeby!“ F.

Marscha, pſchirodna macž.

Hiſchće jena wjeſna ſtawisna, ſpiſona wot Wałta.

(8. pofročowanje.)

Ma wječorje ſedžachu Měrcžin, Wórta, Mikławſch a Leńka, taž pſchezo, ſa wulkim blidom w Měrcžinowej ſtwje, ſo bychu w hromadže džeń nutrnje wobſanſnyli. Měrcžin ſwoju knižku wocžini a čžitaſche:

„Njewopuſchć mje, Božo, w ſtarobje, hdyž ſeſchědžiwju. Wobarnuj moju duſchu a wumož mje; njedaj mi t hanibje pſchńć; pſchetož ja mam nadžiju t tebi. Eſnernoſć a prawdoſć njech mje ſakhowa, pſchetož ja čžakam na tebe. — Bože wotmolwjenje: Poſłuchajće na mnye, kiž wy budžeće wote mnye w žiwocze

noſcheni, a w mojej macžernizy ležicže; haj, ja čžu waſ noſhć hacž do ſtaroby, a hacž wy ſeſchědžiwicže. Ja čžu jo čžinicž; ja čžu waſ ſběhacž a noſhć a wumož. Sčto je hdy ſahani- bjeny, kiž na Boha je nadžiju ſtajit — O troſcht, čžeho moł ſo bojecž?

Jako worjoł ſwoje mlode
Se ſchidkami pſchitrywa,
Tał mje ſtajnje Boža hnada
Jako w ſahłwecžku wobrewa.
Sdyž ja hiſchće njeběch žiwu,
Da Bóh mi to žiwjenje
We macžernym žiwocže;
Wiſches njeho ſym hiſchće čžily.
Ma ſwěće wiſcho ſahinje,
Boža luboſć woſtanje.

Moja duſcha je čžicha t Bohu, kotryž mi pomha; pſchetož wón je moja ſtala, moja pomoz, mój ſchit, ſo mje žadny pad njepobije, tał wulki hacž wón je. Tehodla ſpuſchćjeće ſo toždy čžaſ na njeho, lubi ludžo, wuſtrajće ſwoju wutrobu pſched nim. Bóh je naſche domerjenje. A było tež naſchich hrechow wjazhy, hacž pělka pſchi morju, jeho hnada je tola wjetſcha; a dhyrbjeli rjez: Moje hrechi pſchědu moju hłowu, jako čžeſke brémjo wone mje wobčežuja, dha tón Knjeſ praji: Slej, to Bože jehnjo, kotrež ſwěta hrechi njeſe, a: Slej, ja ſym twój hreč wot tebe wſał.

Mój Ebožnik je troſcht hreſchnika,
Sdyž jom' wot brémjenja tej' ſkoſće
Niz čžlow'k, niz jandžel njepomha,
Sdyž naſtróžane ſu wiſchě toſcže,
Som' čžeſny je ſwět ſchěroki,
Se ſej a Bohu t hroſnoſći,
Wot Mójſaſa precž ſacžiknjenje
A t horzei heli wotſudženy;
Slej, ſa teho je ſhowanka
Mój Ebožnik, tón troſcht hreſchnika.“

Hižom mjeſ tam, ſo Měrcžin čžitaſche, bu Mikławſch pſchezo wuſſcho wokoło wutroby, ſylſy ronichu ſo po jeho ližomaj; Leńka ſ dželbranjom na njeho hladajche, hiſchće ženje jeho njebě pſakacž widžala. Jako bě nětk Měrcžin ſlónčik, njemóžeſche ſo Mikławſch ſwojeho pohibanja wjazhy ſdžeržecž, wón položi wobě ruzhy na wocži a pſakofche ſ htoſom. Wiſchizhy mjelcžochu. Po ſhwilzhy wſa Měrcžin troſchtowajo ſažo ſłowo: „Luby Mikławſcho, to njeſbože je wulke, ale tón Knjeſ móže pomhacž.“ — „O nano, ja wiſchal horja dla njepſakam“, ſnapſchecžiwja Mikławſch pohibanu; „ja dženka tał ſjawnje widžu, ſo tón Knjeſ pomhacž čže, a to mje t ſylſam hnuje. Wonaj ſtaj mojej ſtarſchey, dhyrbjał jeju hubjeneju a ſhubjeneju widžecž? Ja čžyhy jeju wumoz a njemějach tola žaneje pomozhy. Duž myſlach: Knježe, dha pomhaj ty! A to ſym ja krucje wěrit, tał ſ žtej wutrobu, hdyž tež njewjedžich, tał dhyrbjał wón pomhacž. Ale wón radu wě, a jeho dobrota a hnada je wulka. Haj wón budže wbohimaj ſhubjenymaj ſtarſchimaj pomhacž, ja pſchewidžu nětk jeho hnadne wodžjenje. Wiſches čželnu ſtudobu je jeju wutrobu a hordu miſł roſbił, čžeža ſamſnyh hrechow nad nimaj wotpočžuje a jeju potula, ale wonaj hiſchće ſwoje hrechi pójnajeť, a Bóh budže jimaj hnadny. Njeje wěrnó, nano, wón ſam móže wumož? Wón móže hrechi woadč a ſyſknoſć ſwědomja a čžwilu hrechow wot naſ wſocž. Wón jo rady čžini, jeno ſo t njemu pſchitadžamny.“ — „Bójće ſym te mni wiſchizhy, kiž wy ſpróžni a wobčeženi ſče, ja čžu waſ wofſchewicž, praji tón Knjeſ!“ tał ſnapſchecžiwja Měrcžin ſ hnutym htoſom. — „Bóh daj, ſo byſchtał pſchitčłoj, ſo byſchtał

Sy-li spéwał,
Pilnje dźélał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mórny
Čerstwosé da.

Njeh ty spéwaš,
Swérnje dźélaš
Wšédne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel!

F.

— Sserbske njedźelske łopjeno. —

Wudawa ƒo łóždu ƒobotu w Smolerjez knihicziščjezni w Budyschinje a je tam ƒa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostać.

4. njedźela po swjatej Trojizy.

Sap. štutli 4, 23—31.

Jako běšchtaj Jan a Pětr s jastwa puščeženaj, pšchiń-
dželchtaj wonaj ł tym ƒwojim a pšchipowjedatstaj jim,
šchtož jimaj ćzi wyschšchi měšchnizy a starschi běchu prajili.
Duž džakna modlitwa ƒo ł Bohu posběhuje. Pšchetož
woni wjedža a ƒačuwaju, ƒo jako kšchesczijenjo pod pšchi-
trjećom Božim steja.

**Pod Božim pšchitrjećom je kšchesczijan stroschtny
łóždy čaž!**

1. Jed'n twjerdy hród je našč Bóh ƒam;
2. Brón dobra, ƒylna skala.

1. „Jed'n twjerdy hród je našč Bóh ƒam“, to staj
taj wučobnikaj našhoniloj. Ta wošada běšče srudna byla,
jako běšče pomješć pšchischła, ƒo ƒu ƒarisejšy teju wodžerjom
šajeli. Ale to dyrbjesche tež pruhowanje być ƒa tu přenju
wošadu. Woni dyrbjachu nawuřnyć, ƒo niz na ćzłowjekom
spušćjeć, ale na Boha ƒameho. A ta wyšoka rada
bebi nješwěri, tymaj wučobnikomaj něšchto šleho ćzinicz a
jeju ćzwilowacz. Kšchesczijanstwo je hižom móž. Woni
ƒo luda boja a jeju puščeža. Woni našhonja: „Jed'n
twjerdy hród je našč Bóh ƒam.“ Taj wučobnikaj ƒo
šako ł nim wróćitaj. Smuzicze staj ƒo šadžeržaloj.
Poniznaj a poddanaj wyschnosćzi, tola křutaj a wěstaj staj
ƒwoje wušnacze wušnalaj ƒa teho Kņjesa. A tak tež
stroschtnej pšchińdžetaj ł tym ƒwojim a pšchipowjedataj,

šchtož jimaj ćzi wyschšchi měšchnizy a starschi běchu prajili.
A šchto ƒo na to sta? Křwala ƒnano jeju smuzitošće
dla? abo ƒwarja na wyšoku radu a jeju šćosć? Šdyž
njepšcheczeljo šachadžuja, je pšchibłuschnosć kšchesczijana,
niz ƒo rošhorjecz, ale wješele we wěrje Boha křwalicz. Wty
šłyschimy přenju kšchesczijanšku džaknu modlitwu, kotraž je
spěwana na šaložku rjaneho 2. psalma: „Kņeže, ty ƒy tón
Bóh, kiž ćzinił ƒy njebjó a šemju a morjo a wšchitko,
šchtož we nim je.“ A štworiczelej njebjekow a šemie woni
horje hladaju. Wón je tón wšchedomóžny, wón móže tym
ƒwojim pomhacz a je to nad tymaj wučobnikomaj šako
šjewil. Jed'n twjerdy hród je našč Bóh ƒam — tak
křinczi pšches tule džaknu modlitwu. Tajke pohladanje
ł Bohu, kiž ƒam kņejstwo wodži, w kotrehož ruzy my
ƒmy a našchi njepšcheczeljo, to dawa džěćom Božim we
wojowanju pšchecziwo njepšcheczelštemu ƒwětej s džěla prawu
křoblošć wěry w tej wěšćosćzi: „Je Bóh ƒa naš, šchto
móže pšchecziwo nam być?“ a dawa na druhim bołu prawu
poniznosć, ƒo ƒo wšdawšchi wšcheje ƒamopomožy a
wjeczenja ƒudjenje temu pšchewostajamy, kiž prawje ƒudži.
2. psalm je dopielnjeny: „Čžohodla šběhaju ƒo pohanjo
a ludžo wumyšla ƒebi prošne rěče? Křalojo šemie
pšchistupja a kņeža škladuja hromadže radu pšchecziwo
temu Kņjesej a jeho Křrystuskej.“ Móžnych dolć je ƒo
šběhnyto pšchecziwo temu Kņjesej Ješuskej. Wyschšchi-
měšchnizy a pišmawučeni ƒu ćzi přeni byli a tak je šchto
pšche wšchitku historiju kšchesczijanstwa. A tola — „jed'n
twjerdy hród je našč Bóh ƒam“ — woni jeniczzy ćzinja,

ščtož je Bóh prjedy postajil. Kaž mējesche Kajfas pravo: Jedn cžlowjek dyrbjesche wumrjecz sa lud, so bychu wschitzn sbóžni byli, tač dyrbja njepscēcželjo šami pomhacž twaricž na Božim kralestwje. Woni drje kamjen wot twara Božeho kralestwa prjecž swalu, hdžež ma ležecž, so bychu šo nowe kamjenje na njón twarile. Tón Knjes wobfhoma dobycže! „Jed'n twjerdy hród je našč Bóh šam!“ wón je našča pomoz we wschěch nusach, kiž naš trjehja. Duž njewopokažmy šo nješkodni jeho pschitrycža, dowěrmny šo jemu, štajmy nadžiju na njeho, wón budže wschitko derje cžinicž.

2. Pod Božim pschitrycžom je šchescžijan stroschtny kóždy cžaš. Šchetož wón je: „Brón dobra, šylna škala.“ To taj wučobnikaj wopokasujetaj. Šeho šlowo je jich brón, jeho džiw jich škala. Pohladaj na jich hroženja! to je to jenicžke, š kotrymž na šwojich njepscēcželow pokasaja. Woni chzedža prajič: Mny na jich hrožaze woblicža wjazny njehladamy, my šo njebojimy jich škutkow, to je twoja wěz, o Knježe, kotremuž to pschewoštajamy. Pohladaj na jich hroženja a pomhaj nam! Mny šo njewobaramy. A ty š twojim šlowom šy našča brón.

Duch šchescžijanskeje ewangelskeje modlitwy rěcži š teje modlitwy. Niž kaž Jan a Jakub tehdom: Bóšcžel woheń š njebješ — ale „daj šwojim šlužobnikam, so bychu se wschěj šhrobloščzu twoje šlowo rěcželi.“ A jich škala: Šeho džiwny. „Košpschestrěj šwoju ruku, so bychu wuštrawjenje a zejchi a džiwny šo štale psches to mjeno twojeho šwjateho džěščja Jesuša.“ Štrowošcž cžěta je tón Knjes mnohim dač. Ale pschede wschěm chze wón pschinješcž štrowošcž dušche a so by tale štrowošcž, tole wuštrawjenje dale krocžilo, dyrbi tale modlitwa bycž proštwá našcheho šhoreho cžaša. Do natyškaznych hrěšchnych šhorošcžow našcheho cžaša dyrbi nuts škutkowacž džiwna móž Jesušoweho mjena. To je ta prava škala, na kotrejž štejimy w njepscēcželškich móřškich žolmach našcheho cžaša. Šow našč šwoje brónje — niž cžělne, ale duchowne. Š Božim šlowom, wy štarschi, woczehńcže šwoje džěcži. Š Jesušowej lubošcžu šetkajcže šo, hdyž šnano njejednota šo šaknydluje do twojeje wutrobny. Šduž je Bože šlowo našča brón, budžecže tež džiwny widžecž, džiwny, kiž wutrobny wuhója a šahója. W Šhryštušowym Duchu namakacže pokoj a mēr.

Jed'n twjerdy hród je našč Bóh šam,
Brón dobra, šylna škala.

Šamjen.

Proštwa praweho wjele samože, hdyž špravna je.

(Šaf. 5, 16.)

„Šeliaš“, pišche šwjaty japoschtoł Jakub, „běšche cžlowjek runje jako my. A wón šezini modlitwu, šo by deschcž nješchol, a deschcž njeńdžesche na šemju ša tji lěta a šchěscž mēšazow. A šašo wón šo modlesche, a njebješba dachu deschcž a šemja pschinješke šwój vlód.“ — Šchto chze tón lubny muž š tutyimi šlowami? Prajicž nam chze, šo šo Bóh tež nam šapowjedžicž njebudže, runje tač mač kaž Šeliašej, jeno šo chzemny jeho we wěrje prošncž „Šchetož proštwá praweho“, wón praji, „wjele samože.“

Šaj, šchto móže je wupomjenowacž wschitke te džiwny Bože, kiž šu hižom wot špoczatka šwěta šo na šemi štale na prošchaty hlób modletšeho šwóněčta? Ššches modlitwu wotwobrocži Móřšaf hñew Wšchehomóžneho wot Šsraela

(2. Móřš. 32, 11) a šbi š wupšchestrěnymaj rukomaj wójško Amalešitšich (2. Móřš. 17, 11), a Młanoah šcže š hloškom šwojeho wołanja Knjesoweho jandžela š wyšoka dele do šwojeje bliskošcže (Knih šudn. 13, 8). Ššches modlitwu domach w komorzy šbi Šamuel wójško Šilistšich a pschewjedže na nich štrachi a štyški šylneho hrimanja (1. Šam. 7, 9). Šral Šoahas, runjež bě hrěšchnik, šahna š mjecžom modlitwy wojerške cžrjódny Širistšich, kotrychž hewaf žane brónje pschewinycž njemóžachu, a Šsraelške džěcži bydlachu šašo w dobrnym pokoju kaž prjedy we šwojich hětach (2. Šral. 13, 4). Ššches modlitwu bu Šištiškej hišcže 15 lět š jeho žiwjenju pschidatny (Šes. 38, 5) a buchú tamni tjiž mužojo šdžeržani we ptomjenjach žehliweje pjězy (Šan. 3). Na modlitwu bratrow roštoržechu šo njebješba šwjatkowny džěń, a druhi ras — džěńka dopołdnja je šo w našchich Božich domach wo tym přědowalo — šarža psches jich šhromadne šdychowanje š Bohu to město, na kotrymž běchu šhromadženi (Šap. šf. 4, 31). Modlitwa te rjećazny, do kotrychž bě Šětr šamknjeny, a wotewri durje jeho jastwa (Šap. šf. 12, 5. šcž). Modlitwa je wichoram wobhrošyla, šhornych šahojila, mornych šašo š žiwjenju šbudžila.

A šchto dyrbju dale prajicž wo mozy, džiwach a škutkach modlitwy? Žyłe pišmo je wot teho pošne. A pošne wot teho bychu tež našche wošady byłe, našč lud a našche žyłe žiwjenje, hdy by šo mješ nami wjazny modlenja namakalo. Štoro žadny cžaš njeje byl w žiwjenju našcheho luda, kiž by naš móžnišcho š modlenju wubudžowal, hacž runje tón nēčzišchi. Šlaj, do kola wokolo wschudžom njepscēcželjo na wschěch štronach! Šdže šcže wy šwěrní modl.rjo? — Šako w lěcže 1813 š bitwje dońdže pola Wulkeho Šeerena, poča w bliskim Šarlinje wulka hrosa mēšchčanow jimacž. Ššchetož Šranzowšojó běchu hrošyli, po doštatnym dobycžu wschitšich do brónje šhmanych mužškich jatnych wotwješcž a město na wschěch kónžach šapalicž. Duž šawola Jan Šänika, duchowny pschi Šetlehemškej žyrkwi w Šarlinje, najšwěrnishchich modlerjow šwojeje wošady a šjednoci jich š towarštwu, kiž by šo bješ šatorhnenja pošpochi še Knješej wschitšich wójškow wo hnadu a dobycže wołalo. A šo by žane mjelcženje njebyło psched tym Knješom džěń a nóž, běšche wón kóždemu modlerjej wošebitu hodžinu, hdžež mēł šo š Bohu modlicž, poštajil a na papjeku napišal, a to tač, šo kóždu hodžinu wodnjo a w nozy wjazori š došom na kolenach psched Bohom ležachu. Wóršny došta šo tym šwěrnym modlerjam powješcž wo dobycžu. „Šchto je Wulkeberensku bitwu dobył?“ džěšche pošdžišcho wěšty pruški wójškowodžer š nēkotrym, kotřiz běchu šo Šänikej šmjeli, a da šam na to tole wotmolwenje: „Šänika je ju dobył; tón je se šwojeje wošadu wodnjo a w nozy na kolenach ležo najwjšchšcheho wodžerja bitwow wo dobycže prošyl.“

Šamaká šo pola naš podobna šwěrnoscž a horliwoscž? Našč šhěžor, šam šwěrnny modler kaž domach w cžašu mēra, tač wošebje nētko wončach na šrawnych bitwišcžach, je pschezo šašo lud š šwěrnemu dobrošpochenju napominal. „Džicže do Božeho doma a wołajcže šo š Bohu wo dobycže.“ „Nječ šu našche modlitwy kaž wohnjowa murja wokolo lēhwa našchich bratrow. Šak budže jich ta myšl pošylnicž a šahoricž: Šyšazny, haj milijony nošča naš domach na modlazej wutrobje!“ Šehorunja je tež našč wulki pošny marschal š Šindenburg šwěrnny modler. Ššchi škladnoščzi wójškeje

Božeje služby w Beuthenje w Schlesijskej stupi so wón na kónzu teje kameje se swojimi wyschami psched wołtar a modlesche so wótsje wo Božu móž a pomoz ja tón wulki jemu poruczeny nadawf. Nimamy dha tehodla so wulky hanibowacz, hdyž smy w poslednim času se rta tuteho pobožneho wójskowodźerja tu škórbu šlyšecy dyrbjeli, tak jara wón we swojim dźele saczowa, so je móž dobroproschjenja w našim ludu wošlabnyła? To šlowo pschima nam na šwědomnje, a někotry mudracz, kotremuž so sda, so wonkach rucze doščy do přědka njeńdže, a kiž so džiwa a prascha, czechodla hišcže dale pokračowali njejsmy, njech šebi s tamneje škórbu na šwoje czechodla? to wotmolwjenje wosnje: tehodla, došelž by ty tajki lěni a šasparny modleć. Šunje kaž para, kotraž najprjedy někotre lohče do wyšoka stupa, potom pak bórny šašo dele pada na semju, tak ma so pola naš s tyžaz modlitwami kóždy džeń.

Bratřija, šotry! njedajče šebi doščy byč na waschej šmucženej, do hlowny nawuknjenej blidowej, rańšchej a wječornej modlitwu, pschi kotrejž husto doščy wutroba njewě, šcho ert rěczy. Proschče s horjazej nutrnosčju a s njewustawazej šwěrnosčju! Proschče ja naš lud a wótzny kraj, ja šhěžora a wójsko, ja šranjenny a mrějazny! Proschče wo dobyče a měr, wo šhlěb a plódně wjedro, wo trajazny, žohnowany plódn s tuteho czechkeho domawntanja, wo našeho luda wěrne wobroczenje s Bohu! Proschče ležo w prošče jako šhudži hrěšchnizny, prošče štejo na škale Božich šlubjenjow jako lube džěczy! Tamna modlerška hromadka w Jerusaleme, kotruž nam dženšnišča njedžela psched woczy staja, wěšče wy, šcho wona nam pschowoła? „W tych wulkih bėdach a nusach nětčžiškeho čaša štawaj, wošada teho šenješa, štawaj s modlitwam!“ Haj, ruzny šbėhčže, bratřija šjednjeni:

Šhryščeže, ty pomoznišo swojich džěczy,
Šhwataj a pomhaj, wumož naš na šwěczy.
Wobaraj njepscheczelam, štaž jich radu
Šsam s twojej hnadu. (Šhěl. 449, 1.)

Kgr.

W horju.

Wě, njebo kryje mrofta;
Šdže wosta jeho módrina? —
Mi njeje strach: Nad mroftami
Šso Bože wóčžo šyboli.

Šak howri wětra džiwa móž!
Ššche cžemna bywa husto nóz. —
Šlej, duscha, runjež ššepjeta,
Wě tola, so ma Šbóžnika.

Nad wona s njemu dšchla by
Do njeješkeje wótcžiny;
A pschi tym čaša ščepiwje,
Dóžž wón ju wumož njepschidže.

Šódž prochna tu mi semja je,
Šu lohko wichor rošlamje;
W njej štejo s njeju šhladuju
A škožu nohu na kromu:

A dasch-li pokiw, šenježe ty,
Dha wotšorcžu kóž do šady,
Šso šchwihnu tebi s rukomaj,
Škónž jěšby je, ja wyškam: kraj!

Haj, radny čyž ja s tebi hič!
Čhzešch pak mje dlěje wostajicž
W cžemnych nozach, wichorach,
Dha duschu šylí, so nima strach.

Njech wona w horju, tyšchnosčži
Tu s cžesčži šluži šwěrnje cži,
Dóžž njewołašch: „Proch wušlecž so,
Něit pschidž, mój šwěrnny wotrocžo!“

K. A. Fiedleř.

Dopomnjenju

na swěrneho Serba, šprawneho wótcinca,
wysokodostojneho knjeza,

Jurja Moritca Brosku,

wulczyaslužbneho fararja w Křišowje z Čětowom,
znamjeniteho špěwarja a khěrlušerja serbskeho luda,
w sylnej wěrje do swojeho Zbóžnika džeń 17. jun. 1915
w Zhorjelcu zbóžnje dokonjaneho

a na to 19. junija w Čětowje česčownje khowaneho,
p oswječuje tute šlowa z hnutej wutrobu
w dołholětnej přečelskej swěrje a bratrowskej lubosći

K. A. Fiedleř.

Što we Serbach so želne sylzy ronja
A zrudoba so jima wutrowow?
Ach, z nowa jedyn serbskich wótcincow,
Naš Broska, swój běh njenadžujcy skonja.

Wón, kiž je swoje stadlo swěrnje wodzil
A duše z čerstwej wodu napočaj,
Je swoju narodnosć tež lubował
A Serbow zbože z horliwosću plóžil.

Duž serbski lud při jeho rowje plaka
A jemu za wšo džělo wótcinske
Na smjertnu hórku šćele palmy džaka.

Njech jeho stawy w rowje prochnu, tšaju,
Wón w Serbach w žohnowanju wostanje,
Hač junu widžimy so w Božim raju.

Maršcha, pschirodna macž.

Šišcže jena wješna štawina, špišana wot Wařta.

(Město škónczenja pokračowanje.)

Wješ tym so Berta takle rěčesche, hładawche Šandrij štyšnje na nju a šwntny cžicho s hlownu. Maršcha pak žyle šprostnjena a mjelčžo jej po boku šedžeiche. Macži, njehašch dha Ty s namaj hič?“ woprašča so Berta žunje. Maršcha so njehibny. „D macži, Ty nješmėšch šama dale tón pucž hič, hdyž ja tam s šwětkym njeješam du. D macži, Šebje na wěcznje wjazny njewohladacz: ně, ně, to nješnješu; pomyšl tola: na wěcznje wjazny so njewidžecž! Ty tola šwoje jenicžke džěczy wot so štorčicž njemóžesch? Ně, macži, hješ Šebje wšchaf ja tež šbóžna byč njemóžu.“ Maršcha bu šatschšena. Šako miša roška padachu tele lubosčžiwě šlowa do jeje palazereje wutroby. Wona kšafny so psched Berečine kóžo. „Šdy bych jeno mohla, ja drje rad čyžka“, šdychny wona. — „D hdyž jeno čhzešch, dha je wšchaf so hižom

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoěń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščezěni w Budyšinje a je tam ja šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

5. njedžela po šwjatej Trojizy.

Šap. štutki 5, 34—42.

Gamalielowa rada we wyškej radže pschindže se rta muža, kiž nicžo njeje, khiba šymny mudry šwětny muž, kotryž žaneho šahorjenja nima ja Bože kralestwo, ale je we šwojej wutrobje šymny. A tola leži w jeho radže hluboka wěrnosć. „Redžbujće na tych čłowjekow, šchto hysčeže měli čzinič!“ Wón napomina, na Boži hlóš kěžbowacž w historiji, wón widži Bože šlědy na tych pucžach, po kotrychž je šwój lud wodžil, wón žada, šo bychu šo pluwý wot pschežy džěłite, hdyž jeho přědowanje japoschtolow šymneho woštaji. Tak wopomámy tež my Gamalielowu radu we šwojim žiwjenju. Redžbujmy šami na šo, šchto je w naš čłowjeczne waschnje, čłowjeczna wola. Tak móže Gamalielowa rada nam wubudjenje byčž ja našče žiwjenje, ja našch pschichod.

1. Šchtož je čłowjeczne, to šahinje;
2. Šchtož je wot Boha, wobšteji.

1. My šmy w čašu živi, kotryž šo runa tamnemu čašej přěnjeho kšesćizianstwa, dokelž šo tež wschitko džěli, dokelž šo wschudžom wari a hori w ludu. Šhryštuš je ta škala w rězy šwěta, na tej škale džěla šo žolmny k prawizy a k lěwizy, nimo žana žolma njemóže. Wón je tym jěnym róžkny kamjeń jich myšljenja a štutkowanja, šažožkny kamjeń jich žiwjenja, kaž wěrijazej wošadže w Jerusaleme, kotraž šměrom šteješče w torhazyh žolmach hanjenja a pschěščěhanja; tym druhim je kamjeń postorka, kotryž

šu čžěšlojo šačizbli. My w našchim njeměrnym čašu šlyšchimy šchumjenje wodow a žolmow, kotrež šo žolmja wokolo škaly kšesćizianstwa. Na jěnym bohu šašlyšchisch wołanje hidženja, ty je čžitasch w njewěrijazyh nowinach, je šlyšchisch se rta njewěrijazyh, kiž šrijedža w kšesćizianstwoje bydla. Ale Bohu džakowano š druhého boła kšincža šynki lubosče, spěwanje tych šwěrných, kiž šo šhromadžuja w Božim domje, kiž domach šo modla a temu šnješej šluža. Ty čželšch wěšče tež do tych šwěrných šlyšchecž, kiž šu tak-rjez te žolmny na prawizy. Ale kak štejišch k temu šnješej? Je to njewomasane kšesćizianstwo, modjenje w duchu a we prawdže? Tež w našchim čašu tajzy mudri postawaja kaž Theudas, kotřiž čžedža nowe kšesćizianstwo natwaricž po šwojej šwětnej myšli a bóršy je rošpřošcheny jich čłowjeczny twar a jeho pschiwikowacštwó. Pschetož to běšče čłowjeczna mudrosć. Šusto šo wopacžne šašchowane parole a drohotne kamjenje pschedawaju — njeje tež wjele wopacžneho a njepraweho waschnja w kšesćizianstwoje — a njeleži nam blisko to praschenje: „Mam ja tu dobru parlu, pravu šuknju prawdosče? Je moje kšesćizianstwo čłowjeczne abo Bože? Je jěnož poštocžene abo čžiste hacž do jadra? „Je-li rada abo tón štutk wot čłowjekow, dha budže šahinycž.“ Gamaliel měješče prawo. Tež přěnja wošada měješče hižom šwoje šlabosče a blecžli. Šak bóršy šhubi šo rańšcha roša! Šo dyrbišch tež ty pošnacž, kiž ty we wyschšchich lětach šy. Je twoja wutroba hysčeže tak čžopla, kažkaž běšče, hdyž šo horješče w přěnim wohenju lubosče? Bóršy pschind-

džechu spytowanja swěta a wona mustudny. To cłowjeczne bywa tak lohko i knjesom nad nami. Duž płaczi Gamalielowa rada: „Schtož je cłowjeczne, to njech sahinje.“ Wobhladajmy hebi tež nasche Bože služby! Kunaja ho Božim službam přenjeje wošady? Schtož pschindže swontowneho waschnja dla — tón pschinješe swět, cłowjeczne do Božeho domu. Wjele je pola naš cłowjeczneho — to njech sahinje. Musna je byllišča ewangelska swěrnosc, wjetscha radošč, sa teho Knjesa, wjetscha wobstajnosć a rošbudženosc. Schtož we mni, w naš i tym psches jene njeje, to je cłowjeczne, to njech tón Knjes w naš sahinyc, da.

2. Se swěcžatymaj woczomaj steja czi japoschtoli psched budom. Gamaliel něschto saczu wot jich snutkowneje mozy a radošč, wot mozy jich skutka a słowa, hdyž wón tež to hišče njesrosymi. Tehodla wón praji: „Se-li pa ta rada abo tón skutk wot Boha, njebudžecze wy to móž skasyc.“ To běšche rada poslušneje wutrobny, kiž pschecziwo Bohu wojowac, njecha. Eso powjeda, so je tež Gamaliel swoju msdu dostał sa swoju swěrnú dobru radu. Wón je pjecža wukhowany wostał pschi wutupjenju města Jerusalema a hišče potom 18 lět žiwu byl. Jeho rada je swěrnosc stajnje a pschezo. My widžimy, kač czi swědzy Khrystušowi dale swój puc, džej. Woni jich schwikachu a sakasachu jim, so bych u njerēczi w mjenje Jesušowym. Woni pa wotendžechu i wjekešču, woni su czi dobywarjo a stroschtu do pschichoda hladaja. Ewangelij je jim khorhoj, kotruž wyšoko džerža, skala, na kotruž ho sałoža. Schtož je wot Boha, dale wobsteji — to płaczi tež naschej žyrtwi. To bójste nam ničo wsac, njemóže. Njech tež czi nje-pscheczeljo hanja, woni su swěrne stawy kšesčijanske žyrtwe hižom husto pschescžehali psches cžwilowanja, ale wone su w pruhowanjach wobstale. Skutk reformazije je dobył, hač runje bamž a khezor pschecziwo njemu stejeschtaj. Čehodla skutk misijonstwa do předka kroczi pschi wschém pschecziwjenju pohanow a hanjenju kamo kšesčijanow? „Se-li tón skutk wot Boha, njebudžecze wy to móž skasyc.“ S tymle troschtynym pohladanjom my do pschichoda hladamy. Hdyž mašch ty we wutrobje to prawe sbože, kotrež njehinje, žiwu wěru do swójeho Sbožnika a w tajkej wěre jeho kameho, kiž wěcžnje wostanje, potom směrom swoju drohu džesch a hladasch na swětle sahonny wotžneho kraja, kotruž tebi wostanje, hdyž dyrbišch se seriškeho wotšal hič.

Samjen.

Hłob i Božeho kralestwa.

Niškiž Khrysta, Bože kralestwo
Se pohórschł mnohim ludžom;
Sich njewěra a hida ho
We žyrtwi kšlemi wschudžom;
Majradšcho bych u sničili
To kralestwo, kiž sałoži
Nasch Sbožnik i duschow sbožu.

Hdyž wono pa skutk cłowski njei,
Niž wot tuteho swěta,
Dha steji w mozy njebieskej
Tu jako Boža hěta;
Tu hela pschemóž njemóže,
Schkit jejny Jesuš Khrystuš je
Hač do stónczenja čaža.

Njech, Knježe, twoje kralestwo
Eso dale rospšesčžera,
Daj, so kče pschezo rjenišcho
W nim pobožnosć a wěra;
Daj, njech czi klinczi na swěcže
Čžesć, kšwalba po wschém cłowjestwoje,
Čže kóžny kraj njech kšawi.

Tež nje-pscheczelam žyrtwinym,
Niž twoje mjeno hanja
A se žiwjenjom bjesbóžnym
Čže pschezo i nowa ranja,
Čžyž džiwu hnady pokasac,
Žim i wobroczenju dopomhac,
So tebe i nami kšwala.

Wschém wěrjaznych pa twój Duch cžer
A wušwjećuj jich wolu,
So směja w swójei duschi mēr,
Do twojich kasnjow swolu;
Pschez hlubje njech Duch sałoži
Sich w twojei swjatei wěrnosczi,
Dha njejima jich cžěmnosc.

A tak we Božim kralestwoje
My i wěrjazymi wěmy,
So tam we raju krašnosće
Schat woczakowac, kšmemy,
Niž Boža hnada wobleka
Dych, kotsiž wěra do Khrysta,
Eso jeho kščiža džeržo.

K. A. Fiedler.

Marscha, pschirodna mac.

Hišče jena wješna stawisna, spišana wot Warka.
(Stónczenje.)

Marscha je kóbu wojowasche. Wona pomyšli na wčera-wšchi wječor a džěšche i cžěžkej wutrobu. S žyle hinašchimi sacžucžemi pschekroczi proh swójeho stareho wobydlenja, hač tehdy, hdyž by jo wopušchčika. Tehdy pjelnješche džiwu hněw a wječiwosć jejnu wutrobu; nětk bē duzy, wulkosmyšlny skutk wuwjesč. D kač jej to wjele bóle derje cžinjěšche! wona i nowa cžujěšche, so dobra a pobožna byč je wjele kšóbscho a pschijomnišcho, hač cžělu a jeho kšósczi i woli byč. S žunymi sacžucžemi stupi do istny. Fryza, hižom napoť cžělo, ležěšche na kóžu, jeho mac, i wuplakanymaj woczomaj a ruzy kamajo, kšedžěšche pódla njeho. Marscha sarža. Sačo posledni kšobč kotru widžěšche, běšche ta wušméchowaza, horda a kalata — žana móž na swěcže nje-dyrbješche jejneho Fryzu i teho dwora pschinjěšč; ale wona na to nje-pomyšli, so tón Knjes to cžinicz samože. Nětk kšedžěšche pschi rospadankach swójich nadžijow. Daj, wona je nje-sbožownišcha hač ja, pomyšli Marscha; ja mam tola jandžela na khorokóžu, a wona — šhubjene džěcžo. „Pomhaj Wóh, Marja“, rjekny Marscha žunje, i platazej stupiwšchi, „njech wschak sa-pomni-moj, schtož sesady naju leži, a njech ho wsajomnje troschtujemoj!“ — Ta kotra, kiž se kšabym kšarakterom ho runje tak lohko i kšemu, kač i dobremu poda, bu psches Marschinu njenadžitu wulkosmyšlnosc hluboko hnuta. „Ach, ty luby Božo!“ plakajšche nětk, „kač Čži to saplaczu? Sa kšym tak wjele nad Tobu sawinewala.“ — Marscha mějěšche sačo sbóžne sacžucže we swójei wutrobje. D kač je wodawac tak kšódko! tule kšódkosc njebe wona hač dotal hišče ženje snala. Wona poskiczi kšotije ruku a rěčěšche hišče wjazny šjednaznych kšowow. Tež Handrij a Miklawšch pschistupišchtaj, a wschitžy tšjo tu njesbožownu mac.

trošchtowachu, hačž Fryza na wječor skónčnje swojeho ducha spušćeži.

Nětk wšach by wšcho sašo pschi starym byčž mohło, Gandrij a Marscha budžičtaj mohłoj s Bertu sašo do wulkeho dwora čahnyčž — ale wšchitžy tšjo to nočžyžu. Berta nočžyže to město wopušćežičž, hdžež bě se starschimaj tač sbóžne hodžiny žiwa była. Marscha swoli do Bercžinych pschecžow. A Gandrij čžyže swojou njeprawdoščž pschecžimo Miklawškej tač rucže hačž móžno sašo dobru scžinicž. Woni mostachu na mačym saħrodniškim kuble, Miklawš a Benka pač čžehnjeschtaj na tón wulki dwór a napjelnišchtaj jón bórny s tym čžichim a pobožnym duchom, kiž lohrka tu maču kšěžku wobhydlesche. Gandrijowe swjadnjene čžěło, kotrež hačž dotal jeno psches palenz šo trochu bě dđeržako, bórny podleža, jako wón s dobrej wolu a pod stajnym na šo kędžowanjom šo picža žyle mostaji. Wón wumrije, a hdžž tež jeho psches picže woblabjeny duch ženje wjazž s prawej mozu myšlicž njenawukny, dha mějesche tola w šmjertnej hodžinyje tu wěru, šo budže junu se šwojimaj dđerščžomaj tam horjekach w hromadže sbóžny. Berta bě šo hiščče na khoroložu, šwěrna w tym šnjese, po šwojim nanje s njewustawazej lubošču horjebrača; wona pytašče jeho powucžecž a tač temu šnjesej pschijescž, hačž do jeho šmjercže. Marschiny žiwjenški pucž njebě tač krotki, a jej njebu tač loħto tač Gandrije, po tym nowym pucžu kħodžičž; jejna wutroba a žyle pomyšlenje běšchtej w hrěchach štwjerdnyłej. Ale tón šnjese ju njewopušćeži. Psches wjelełetne čžerpjenje pschi Bercžinych khoroložu wón ju tač na wusdže dđeržesche, hačž Berta skónčnje wumrije s tej měštej nadžiju, šo tón šnjese macžernu wutrobu hiščče dospołnje wuhoji, hdžž tež niž na tutym šwěcže, dha tola tam horjach we šwojim njebjeskim raji.

Marja.

Wješna stawišna, spišana wot W.

Bohu štorženo! prajesche jena kšótra s čžicha s druhej, je tola žałosčž, tač šwojich ščěščž dđerčži sawostajicž a wotšal dħrbjecž. Šaj, ja tež praju, wotmolwi druha šdħujio. Wobej stejeschtej pschi čžěle runje semrěteje žony bura Dđermarja. Dha je wopravdže njeboha? woprascha šo tšecža šuħodniza a postupi s durjemi. Tej žonje s ħłowu šwnyšchtej a pošasachtej na njebohu, tač tam ležesche, blėdej ruzž na plascžče, ħłowu žunje we saħkwalach. Wutrobu ħnujazž napohlad! Šaj, budžiču jeno wutroby sa njebešami šo ħnucž dale, budžiču šlyšchače, ščto tole čžěło přėduje: „We šlabošči budu wuħyte, stanyčž budu rjenje nowe“, a budžiču jeno napominanje a trošcht mohłe šapschijecž. Wšchitke tšji žony njewjedžachu šebi ničžo trošchtneho prajicž: Se tola šrudoba! — haj žałosčž! — ale ħinač njeje; — bluke šacžucže, šo po šmjercži hiščče něščto šlėduje, a ščtož tam drje pschindže, čžini jich tšchepotatyč, něščto šatschafuje jich dušču, tola ju njedošbudži; njeboha budže pohrjebana, tón ħnujazž wobras je nimo a budže wšach bórny šabny. Se tola šlė, šo wšchitko wokoło jeneho tač wotemrije, a jedyn njewě, na čžim je.

Šóbla wo jštwje wudowž s čžahami wótšje šaplakowasche a žałosčjenje wobohič dđerčži bu psches to pschezo šylnišche. Dħrbimy tola ras s njemu pošupicž, čžemy jeho potrošchtowacž, rjekny jena wot tħč žonow.

„Mó, kšóšje, šmėruječe šo jeno“, praji jena, „nětk wšach ras ħinač njeje.“

„Ach, luby Božo, ty luby Božo!“ wotasche wobohi muž; „njepomyšli pač pschi tym na lubeho Boha, ale jeno na to, ščtož bě šhubič.“

„Se tola prawe njeshožo“, rjekny druha.

„Mój šo tola pschezo tač derje wobjeńdžemioj“, žałosčesche wudowž.

„Wěrna je, běšče dobra žona, a hiščče tač młoda!“ praji jena wot tħč žonow.

„Rač jeno móže Bóh to čžinicž, ja tola nikomu žaneje šchidny čžinik nješħym!“ štoržesche wón sašo.

„A te lube njewinowate dđerčžatka; haj, tola pač na šwěcže ħinač njeje“, rjekny přėnja sašo.

W tym wotomiku wotewriču šo durje a nahladna žona stupi nuts. To je Dđermarjowa wudowžowa šotra; nó, pschi tajkich škladnoščžach šo wona hodži, pomyšlichu šebi žony, wona je šej šararjej wotħladača; ale tač měrna wonħlada, a běšče tola najlėpscha pschecželniža njebočžičžje! Wona dđeršče s bratrej, poškicži jemu ruku a prajesche wutrobnje: „Luby bratsje, Bóh luby šnjese, kiž čži tónle šchizž je napołožil, pomhaj čži jón tež njescž.“ Šotom pschistupi s dđerčžom. Šilžbjeta, najšaršča, 16łetna ħolža, mějesche najmjensche na ruzž. Čžeta dowjedže muža a dđerčži s semrjetej.

„Šlajcže, tač tu leži, tač měrnje a šbóžnje, haj měrnje a šbóžnje, dokełž běšče bohabojašna, a dokełž je we wěrije do našcheho Šbóžnika šesom šħryšta wumrijeła. Šohladaječe nětk tač prawje na macžer“, wona praji; „dđerčži, budžče bohabojašne, šo waš junu wšchěč sašo mam, šo móžecže tež měrnje a šbóžnje wumriječž.“

Šilžbjeta, kiž ħewak čžecže dobra njebě, dokełž bu šradowanje jeje młodoščže psches čžecžine pobožne šmyšlenje ħusto pschikrotšchene, běšče nětk ħnuta, tajke rėcže šlyšchecž, wona da jej ruku, pschitkóčži šo s nej a wupłaka šo na jeje wutrobje. Tež bratr mějesche nětk šłowa šlyšchecž, kotrež dħrbjachu jeho se štareje liwkoščže a njewěry wutorħnyčž, a wón šwólniwje na nje pošluchasche; běšče to tola něščto trošchtne w jeho prošdnocže a bješpomozž! Šsamo žony, kiž hiščče našdala stejachu, pschitkowachu s ħłowu. Šaj, haj, wono dħrbjało ħinač byčž, žana šwěrnosčž, žana wěra wjazž we šwěcže njeje! prajachu šdħujio, ale šo tež pola nich wo tym pobrachny, na to njepomyšlichu a wotėndžechu s šwojemu wšchėdnemu dđerku.

Njeboha bu pohrjebana, njemėr najpřėnšchich dnjow bě nimo, wšchitko bě sašo w štarej koliji a Dđermač namaka we wobštaranju ħošpodarštwia něščto rošprošchenja. Ale hiščče niž doščž, prajesche jeho šwał Bėtnač, wón dħrbi wjele wjazž mjež ludži, šo šo jeho myšle dale bóle wot teje wěžž wotwobrocža. Šswoju žonu njemóžesche šapschijecž, ta ničžo wo rošprošchenju myšlow wjedžecž njechascže, wjele wjazž šebi wšču móžnu přėžu dawasche, šo by bratr prawje ħłuboki šacžišččž šwojeho šchizža šħowač. Bóh jemu tole njeshožo podarmo pošłat njeje, prajesche měrnje, a wón je hiščče rucže doščž šapomni, čžemy wobhadacž, ščto ma prawo.

Njebě přėni krotčž, šo běšchtaj mandželštaj tač dwojateje myšle, haj Bėtnač bě šwojej žonje s wjetšcha pschezo napšchecžiwio, a njebudžesche wona tač sa wuschomaj mėła, tač šam prajesche, budžišche jeho myšl a wola štajnje placžila. Tola čžahny, hdžež žona šo njeshawesche, žaneho šłowčžka šobu prajicž, běču nimo, a to šo tač šta.

Šako šo w ħromadu dawaschtaj, běšchtaj wobaj jeneje myšle, wón bě najbohatschi bur wo wšy, rjany, młody pachok; tež wona bě bohateho burowa džowka a jeje nan prajesche: „Ša šħym muž, ja móžu jo čžinicž, a móžu šo jeho tež mostajicž; ja šedžu w pošnym, mój šħn šedži w pošnym a ša pschichodneho šħna njerodžu žaneho našeho.“ Młoda burowka bě w tej šamej myšli žiwa a špušččesche šo na bohastwo; s mužom šo jara derje wobħhadžesche, pschetož běšchtaj jeneje myšle. Nětk šo poda, šo šтары duchowny wumrije, a młody bu pošłany, šo by prošdne měštno na šħwilu wobštarač. To pač bě džiwny muž, čžertowy přėbač, tač jemu naprajichu, s tym žane wobjeńdženje njebě. Dobry šтары

duchowny! rětasche tu, wón žanemu cžlowjejeje šleho šlowcžka njepraješche, a my jemu tež ničžo na pucž njeపోkožichmy a wschitto tať duschnje džěšche; tónle pať pschinoschuje njeměr a njeపోfoj do žhlyje wšy. Tež do Bětnarjez domu njejednotu pschinješe, pschetož wěšte bě, so bě młodu burowku wrótnu přėdował. Haj wona tať cžishe wokolo šhodžesche, wjedžesche husto bludne rěče, a chžyšche wschelke nowe waschnja w žiwjenju šapocžecž, kotrež bėchu tola šmėščne. Bětnar šo nad tym roshněwa, šakhadžesche bórny šlė se žonu, a wboha bu pschezo bble šamyšlena. Młowy duchowny chžyšche ju troschtowacž, ale njemóžesche, dofelž žadny cžertowy přėdar njebė. Šejny nan šo nad tym pschegara šrudži, pschetož jenicžka džowka bė jemu droha jato wóčžko we hłowje, a njemóžesche jeje waschnju šroschmicž: wona bė tola w tym šamym padže jato wón, móžesche wscho cžinicž a tež šo wscheho wostajicž a bė tola tať nješbožowna. Štónčnje šej pola nana wudoby, so šmėdžesche š małym džěščom, krašnym dwělėtnym hólžom do Šórki š šwojeje cžecže šapucžowacž. Bětnar šam špóšna, so dnrbi rošpróšchena byčž a na druge myšle pschicž, wschal wutrobnje rad chžyšche, so by šo šako wulėkowala a wschitto kať přėdny byčž mohšo. Šo tam tež cžertowy přėdar je, wo tym nan pschichodnemu šynei nješpomni, pschetož tehdom budžishe Bětnar cžėžžy do pucžowanja šwolik. Žona bė wóškom njedžel přecžkach, pschicžidže šako a bė žhle wulėkowana. Kať přėdny pať tola njebė, wona drje wjele rěčžow wo tym nječžinjesche, bė pschecželnawa a šrěčžliwa š kóždym, ale pschi wschėm tym šhodžesche šwoje šamšne pucže a mějesche šwoje šamšne myšle, a hdžėž šo šmana škladnosčž pokasa, wupraji šo wo tym š wschicžnymi a pschichódnymi šlowami. Mjes tym šo nětk nowy duchowny ničžo na pucž njeపోkoži, cžinjesche jo wona, a tam a šem tež jedyn abo pošasta a šo dopomni, tať šo ta mušakša, kať jej bórny narješnychu, tola hišchje něotre žony nadoby, kiž bėchu š njeju prawje jena wutroba a jena duscha. Ššwojeho muža njedobu, wonaj njebėšchtaj we wulkej pschexorje žiwaj; pschetož wón runje najhórschi njebė, a wona bė rošomna doščž, po móžnosčži wschitku pschicžinu š šwadže wostronicž, ale tola bėšche wón wschemu jeje žiwjenju a šapocženju napschecžiwny, a to bė wschudže š pntnjenju, najšrudnišcho pschi wocžehnjenu jenicžkeho hólža. Šo džěčžo bórny pntny, šo šarschej psches jene njebėšchtaj, a dofelž nan jemu žiwjenje wjele lóžšche a špodobnišche cžinjesche, džeržesche šo bble nana a bu wješkelny pachol kať wschitžny drusy wješni hólžny. Wón runje pschewulke hrošnosčže nječžinjesche, dofelž šhėtro wjele na cžesčž a pschistošnosčž džeržesche; bė tola najpřėnišcheho bura jenicžki šyn: ale mjes tym šo duchowny na kłėžny cžerta přėjesche, cžėriesche tónšamy we wóšadže šwoju lóšchtniwu hru, a pola šarych a młodych bė nimo wschitjeje cžesčže a pschistošnosčže bjesbóžne a nje-duschnje žiwjenje šo šažraťo.

Njeboha Džėtnarjowa tež š tym cžichim škuschesche, wona džeržesche šo š šwalowej, a tale šwalowa, hacžrunje najmėrnischa pschi wschej šrudobje, cžujesche ju najšklubšcho, pschetož jej bė wulki troscht w žiwjenju wotemrjel. Šak nělotru hódžinku bėšchtej wobej žonje, hdžž mužej w šorcžnje šedžeschtaj, w hromadže pscheblyej, wonej bėšchtej měr tuteju mužow, domjazy měr a šbóžnosčž šwojich džěčži w hromadže na wutrobje nošylej, bėšchtej šo troschtowatej, hdžž šo wschitto tať njeporadži, kať bėšchtej rad mėlaj; pschetož runje kať pola Bětnarjez šyn šo š nanaj džeržesche, tať bė Šilžbjeta w pošlednich lėtach šlabej macžeri wotrošła, a hdžž bėšchtej tež wobej macžeri š nanomaj jeneje myšle, šo šo wobaj pschichodnje bracž dnrbišchtaj, dha tola bjes šrudoby na pschichod tuteju džěščžow pomyšlicž njemóžeschtej. Nětk bė šwėrna macž njeboha, Šilžbjeta bė šama šebi šawostajena, bė hišchje džěčžo, hdžž tež niz po wulšosčži, dha tola po šmyšlenju. Džėtnar to šam špóšna a bė šwólniwy, na šwaloweje radu pošluchacž, jeho džěčži

dnrbiachu mēcž druge wothladanje a wobšedžbowanje. Ničto šo š temu lėpje nješhodžesche hacž Masdaliž Marja, blisheho wujowa džowka, kotrež šarschej bėšchtaj hižom njebohaj. Šižom wjele lėť pschebnywasche pola šwojeje cžety w Šóržy, bėšche tej šamej w hošpodáštwje a pschi džěčžoch pschezo jara pomozna byla, a móžesche šo nětk parowacž. Hacžrunje šakle dwazecži lėť šara, bė tola domėrna a šchtož je najwážnišche, wėrjaza. (Pschichodnje dale.)

Prawe žohnowanje.

Špodžimnje je, kať pošileni šu mnošy ludžo, šwoju bolosčž, je-li tón šnješ jim šakšu napoškožil, do šjawnosčže nošyčž, měšto teho, šo bychu šo š nej w cžichej šamotnosčži šabjerati. Budžichu-li woni wopomni, šo je kóžda bolosčž pošol Boži, kiž šo wo durje našcheje wutrobny klapa a kotryž je jeno škusšecž, hdžž my pošluchamy a šo wopacžnych radow šdalujemy, kiž rošpróšchjenje porucžejy, dha njebychu šo woni w šakšich cžakšach šamotnosčže a cžisčiny wšdawali. Mly wschal šmėmy pntacž, šebi šamym pošhacž, šo wot teho, šchtož naš cžisčje, wušwobodžecž a nješmėmy š bolosčžu a žarowanjom kultuš hnačž abo šamo něšchto šošlžšne w tym widžecž, hdžž šo nam něšakšikšuli šchiz napoškoži. Šle jeno woprawdžita bolosčž wucži woprawdžite šušly w cžisčiny šakacž. Njeprawdžiwne šušly Bóh njelicži. Duž niz tať wjele rěčecž wo bolosčžach a tšchnosčžach, wo šwojich šnutškomnych podėndženjach a našonjenjach. Šo wschitto tola jeno našchu šamšnu duschu a Boha šameho nastupa. Šod šyku troschtowacych pschecželow a pod wocžomaj šjawnosčže šo žohnowanje, kóždu woprawdžitu bolosčž w šebi wopšchijaze, pošhudi. F.

Wschelake š bliska a š daloka.

* Š Draždžan. Šakše šerbške šemšchenje šandženu njedželu w šchiznej žyrtwi bė wot něhdže 400 šemšcherjom wopytane. Mjes šemšcherjemi bėchu tež nělotši wojazy, kotrychž štajnje š wóšebitej radoščžu witamy. Šad tež wschelazy Šėmžy šastupja a šwilku na jim nješrošymliwe šanki šerbškeho přėdowanja pošluchaja. Špowjednu wucžbu š. šarať Domaschka š Budestez, přėdowanje pať š. šarať Šschizjan š Šucžiny wotmė. Šo šwucženym waschnju štejesche po došonjanej Božej šlužbie wjetšchi džěl špowjednych, wóšebje štajne šwėrne šobustawy „Šžornoboha“, psched žyrtwiny mi durjemi, šo bychu se šwojimaj duchownymaj šlowcžko porěčželi a š pschecželnym ruku-šawdacžom šo rošžohnowali. Šedyn š najšwėrnisčich pschecželow našchich šerbškich Božich šlužbow, Šurij Šamšch, kiž tu hewak štajnje bė, we wulkej Šanskej šhorowni šhorny leži. Šato jeho šerbški duchowny pošodnju wopyta, w jenej štwi šjoch lubnych Ššerbow nadešdže. Bóh špočž jim wuštrawjenje, našchim Božim šlužbam pať trajaze bohate žohnowanje.

* Šurjadny šakšli šejm w Draždžanach je hromadu štwik a je tež rošrěčžowanje mėl wo šarjadowanju šewjenja našcheho luda na pschichod. Še šlowow šnješa šministra bėšche š radoščžu škusšecž, šo nam žadny štrach na pschichod nješrošy, ale šo budže šo w pschichodže nadžijomnje wjazy šhlėba kóždej šwóšbje pschizpicž. Ša to budže šo pschi domšhowanju něčžisčich žnijow do přėdka džiwacž. Šašterje budža šo bėrny šako kóždemu ratarjej pschewostajicž. Šššo je cžėžko, w tutym cžakšu wscho to tať šlo-žicž, šo by kóždemu prawe byťo a šo šo w malicžšosčžach šmylenja štanu, ale to dnrbi nam najwážnišche byčž, šo je w našchim wóčžnym kraju šawěščene, šo nam našchi nješpschecželjo psches wuhłódnjenje šchodžicž njemóžža. Š šejmje je šo tež namjetowalo, šo by šo šawjedjenje noweho dawłoweho šakonja hišchje wo lėto wotštorčžiko. Šle ani wušchnosčž ani wulki džěl šapóškanžow temu nješpschihłóšowasche, a duž budže šo naššterje nowy dawłowy šakon š nowym lėtom šawješčž.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócnny
Napoj móbnny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spań měrnny
Čerstwosć da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njech ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

Šserbske njeđželske łopjeno.

Wudawa šo łóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišczerńi w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

6. njeđžela po šwjatej Trojizny.

Šap. štutli 6, 1—7.

Šizom tehdom w přěnjej ššhesćizijanskej wošadze w Šerusalemje dla rošdželenja darow lubosće šhudym mórcženje nasta. Šdnž tež ćzi japoschtoli šwěru na to hladachu, šo by šo wschitko prawje ćziniło, njeje šo pschi šylnym rošćenju a pschiběranju wošady porědko štalo, šo wudowny jim bliže šnatych Šebrejškich přěnje dostawachu a šo něhdže wudowny Šrichow šapomnichu. Šchtóž ma w našchim ćžašu hladanje šhornych we wulkich wošadach, šyrbi hušto mórcženje šlyšćecž, šo tež tajžy šmilne dary dostawaju, kiž to trjeba nimaja, a tola šo hušto tueži mórcžazy jako ćzi mjenje potrebni wupošasaja, kiž šamohli šo šami ša šebje a tych šwojich štaracž, wošebje jako ćzi, kiž doštojni njejšu. Ššchezo prawje pruhowacž a to prawe trjehćicž, je jara ćžežko. Šzim wjetšcha je potrebnošć, šo šo šastaranje šhornych po móžnošći šarjaduje a šo wschitko jenemu njenapoloža. Ššłowo šwjateho pišma da nam hladacž do porjada šhornych-šastaranja w přěnjej ššhesćizijanskej wošadze, do njeđostatkow, łotrež šo bóršy pošasachu a šaš bu jim wotpomhane pschěš postajenje šastojnišow jašmožinom.

Powolanje šastojnišow jašmožiny w přěnjej wošadze.

1. Potřebnošć tehle powolanja;
2. Doštojnošć k temule powolanju;
3. Šohnowanje tuteho powolanja.

1. Šaposhćoli běchu šastaranje šhudnych w Šerusalemškej wošadze najpřědny šami šobu wobštarali. Šola pschi rošćenju wošady nastachu njeđostatki. Wono šta šo mórcženje wot Šrichiškich, 1. šcht. Wucžobnizy paš šo tehodla šranjeni njećžuwachu, kaž bychu šo mylicž njemohli, ale pošluchachu na te hłošy. Woni w powołanej ššromadžišnje wuprajichu, šo je jich najwažnišće powolanje šlužba na šłowje Božim a šo mohla tale jich hłowna šlužba pschěš to ćžerpicž, hdnž měli dale šobu šastaranje šhudnych wobštaracž. Wěšo w malej wošadze je žyłe dobre, šo jeje wóđer tež šlužbu na šhudnych šobu šastara. Šam šo wobštejnošće lohko pschewidža, tam „pobjera“ taš lohko do wopacžnych rukow nješšhindže. We wulkich wošadach paš je nušna potrebnošć, šo by šo šastaranje šhudnych šarjadowale a jenotliwe wokrješy šo wěšćym šastojniškam pschipošasale. Šo duchowny šam wobštaracž njemóže. Ššchetož jow ma šo potrebnošć a doštojnošć šhudnych pruhowacž, a to je jara ćžežka wěž. Šož w Šerusalemje ćžujesće šo potrebnošć po šastojništwje diašonow. Šaposhćoli, hdnž tež wot teho wothladamy, šo čžychu w bližšchim ćžašu jako mišionarojo do druhich krajow ćžahnyć a šo šyrbjachu tehodla druhim šwoje ššutkowanje na Šerusalemškej wošadze pschepodacž, ćzi japoschtoli njemóžachu tež wjazy džěło šastaranja šhudnych šami došonjeć.

2. Duž woni namjetuja, šo by šo šastaranje šhudnych hinaš napravilo, šcht. 3. Šónle namjet namaka pošne pschihłošowanje. „Ša rěć šo žyłej ššromadžišnje špobobasće.“ Wošada mějesće šama wušwolicž tych mužow,

ke kotrymž mějesche dowěrjenje. A na tajkich mužow dyrbjesche dźiwacź? Scht. 3. „Kotřiž dobru khwalbu maja a su polni swjateho Ducha a mudrosće.“ Duž so bndom mužow wustwoli, mjes nimi duchamóžny Schcžěpan. Pod shromadneje modlitwu a ruzynakladženjom buch do swojeho powołanja sapokasani. Zady njebšche so sapowjedzil. Kóždy bšche k tej službje hotowy. Tež dženka sa kóždeho njeje, tole sastojuštwo sataracź. To došč njeje, so ma něchtó dobru khwalbu a je šwěrný i kublom, jemu dowěrjenym. Tajki dyrbi tež wot Ducha a lubosće Khrystuškoweje napjelny bycz, wot ducha šmilnosće teho, kiž bu khudy, so by naš wobohaczil a kiž je tym šwojim we šwojej wošadze khudych na wutrobu položil a na khudych a hubjenych wošady pokasajo prajil: „Schtož wy činili šče jenemu mjes tymi mojimi najmješichimi bratrami, to šče wy mi činili.“ Wšče wy, kaš je šlowo „jakmožina“ nastalo? To wotkhadža wot grichiskeho šlowa, kiž reka šmilnosć. Šmilnosć dawa jakmožinam prawu wažnosć. Schtož wutrobu nima sa khudych a hubjenych, tón khmany njeje k službje kšescžijanskeje šmilnosće, kšescžijanskeho sataranja khudych. Ta šebi njemyšli jeno na wotwobrocenje čělneje nudy. Šmilna dušcha Šilža Fry wupraji: „Najšěpsche hladanje khudych je hladanje khudych dušchow.“ K temu šluscha šylna wěra a horliwa lubosć. K temu paš tež šluscha prawu mudrosć, so njebychu so dary na wopacžnym městnje dawale a so njeby šmilnosć wošady wot požadliwych a njedostojnych wuwužila. Tajka mudrosć je tež jara nusna pschi prózowanjach kšescžijanskeje šmilnosće w našim čašu.

3. Žohnowanje sarjadowanja hladanja khudych w přenjej wošadze. Tole žohnowanje sacžuchu najpředny potriebne štawy wošady. Ale tež na powšchitkowne žohnowanje so pokáže: „To šlowo Bože roščesche a tych wučobnikow w Jerusaleme šu bórny jara wjele.“ K temu je tež tole naprawjenje pomhala. To bš čuč, kaš šwjatkowny Duch škutkowasche we wošadze, kaš šylny bšche wšchitkich šwjastny šwjast lubosće, kaš so nusa bratrow jako šhromadna nusa wobhladowasche. Bratrowske towarštwo, dušcha i dušchu šjednocžena! To činjesche móžny sacžičež na tych, kiž i daloka štejachu. Šsamo městnyz buch tej wěrje pošlušni. Wot praweho hladanja khorych tež dženka wjele žohnowanja wukhadža. Tón Knješ chžyl, kotrehož lubosć je porucžila, so mamy so lubowacź, tež wošadam našeho čaša wobradžicž tajkich šwěrných sastojuštwo jakmožinow, kiž šu wuhotowani i mozu i wyšokosće, i lubosću a mudrosću! Šamjen.

Budžny šmilni!

Šłob: Čin so mnu, Knješ, po hnadze —

Bycz šmilny, kaš naš Wóčez je,
O to je pcha rjana!
Šdyž dušcha tu so woblecze,
Dha — bójzy došonjana —
Kaž Bože džěčo škutuje
So Šbóžnikowym pschiladze.

Šdžez w kšescžijanskej wutrobje
Šso lubosć i Bohu hori,
Tam Knješowy Duch do njeje
Tež lubosć i bližšjim štwori,
Kiž wšchitku hidu wuhascha
A druhich šbože pschilporja.

Šdžez khudy placze we nudy,
Nječ dary šylny trěja,
So potriebnym so wutrobu
We džakownosći hrěja;
Schtož khudym šylny šuschil je,
Žnje jumu rōže njebiešte.

Tež braschnych, khorych, hubjenych
Nječ i troštom wotšewjuješ
A pschi jich lěhwach bolostnych
Wšchu štyšnosć šobu čujesch;
Šim tajki wolij šmiljenja
Wól ranow wulzy polōža.

O Božo, pošny šmiljenja,
Kiž naše čezje mješichil
A i tym, so nōž saš wotkhadža,
Nam čašny pschewytł rješichil:
Mje pschetwoč šebi i šnamjenju
A psch mje i bójškej šmilnosću!

Šdyž ja kaš Ty tež šmilny šym,
Mam hnadu Božich džěči,
Tak so po čašu sachodnym
Mi wěčne šwětko šwěči;
Schtož paš kaš Wóčez šmilny nje,
Pschicž njeshamōže i Šbóžnikaj.

K. A. Fiedlof.

Prěni kšescžijenjo.

Prěni kšescžijenjo njemějachu so tak derje kaš my. My n. psch. so njedzeli šwoju najšěpschu draštu woblecženy a dany wješelemu šwonjenju i wěže šallincžecž, a potom pschilhadžuju wješni ludžo w dołhich pišanych rjadach po pošnych pucžach a na drohach, a špěw šemscherjow klineži móžnje i wotewrijnych žyčwinych durjow do wješki, so je to radošč pošluchacž. Tak to něhdy njebšche. Bohanszy kšězorojo a jich bohotojo kšescžijanow na wšchě móžne wšchne potkōžowachu a pschescžehachu. Pschetož woni wěrnosć njelubowachu a mējachu štrach wo šwoje pohanske temple, a nočžychu, so by trapjenty lud k pošnacžu pschilchol. Tu so šta, šchtož bš Jesuž šwojim wučobnikam tak hušto do předy prajil: „Woni budža waš pschescžehacž a podacž do žalosće a budža waš moricž, a budžecze hidženi mojeho mjena dla wot wšchitkich ludži.“ — Ale kšescžijenjo tež wjedžachu, so bšche wón prajil: „Šbóžni šče wy, hdyž waš ludžo prawdosće dla pschescžehaju; tehodla budžecze wješeli a šradujcze so.“ Duž so woni tež w pschescžehanjach wopokasowachu kaš škoto w šchtrějškej pjezy. Wohen njeshamōže škoto šnicžicž, ale jo wot špława čiščji, so so hišcže rjenišcho bljšcži.

Pschede wšchěm paš hidžachu wyšozny pohanskeho šwěta šwjate šhromadžiny kšescžijanow. Woni roščerjachu wo nich wšchelake ške prajenja a pschilškodženja. Pschetož jich čiče bójške žiwjenje wosta šwětnje šmyšlenny potajne a bšche jim wušměch a pohóršchl. Tehodla woni šhromadžiny kšescžijanow tajnje wušlědžowachu, dawachu je wot wojašow wobšupicž a hušto wšchitkich šurowje moricž abo šjawnje špalicž a wotprawjecž. — Tola kšescžijenjo čim nutrnjšcho hromadu džeržachu a tak derje wšchě štrachi kaš tež čašne kubla bratrowszy mjes šobu džělachu. A nješmēdžichu-li so w čłowškich bydlenjach na wšach a w městach šhromadžowacž, dha škhadžowachu so w pošemškich pošbnjenjach a lěšach a khwalachu Boha.

F.

Marja.

Wjeſna ſtamisna, ſpiſana wot W.

(1. potracoſowanie.)

Marja pſchicſahny, dſiwno powjedanja bęchu hiſom do předka wo njej blyſhecſ, haj ſ wjozorych ſtronow bu Dſetmarjej wotra-
dſowane, tajku muſarſku, tajkeho cſemniſa ſebi do domu bracz. Tón paſ ſnapſhecſiwi, wſchaſ bęſche moja njeboha ſona teſ
modleſta ſotra a ja ſym ſo ſ njej jara derje wobęſchol; moja
ſotra, kiſ runje taſ myſli, roſhmi węſcſe w ſiwjenju wſchitko naj-
lępje ſapſchijecſ. Wſyſche teho ſ Marju taſ ſlę bycſ njemóſe, bęſche
tola wuſnamjenjene, duſchne a pódla cſerſtwe a ſiwjenja wjeſete
holcſo.

Bętnarjeſ Handrij troſchtowaſche ſwoju cſetku Hilſbjetu,
Hilſicſku, kaſ bu we wſy mjenowana, a prajeſche: „Redſbuj, nęſt
ſo pola Waſ haſle ſort a wjeſete ſapocſnje, Marja ſo tajka
njeſda, jako hornſ poſny myſchi; ſchtó wę, to wbohe holcſo je ſo
w Hórzny dſyrbjaſo modlicſ a ſpęwacz wuſnycſ, nęſt budſe rad
ſ nami ſtaſacz a rejwacz.“

Hilſicſka paſ ſ hlouu wijeſche, pſchetoſ pſchi wſchej loſchtnoſcſi
Marja huſto wulkej wocſi naſtaji, hdyſ chſyſche Hilſicſka po
ſwojim waſchju ſanjecſ.

Marja bę pilna wot ranja hač do wjecſora, wona namaka teſ
tóſſchto dſęka, a Dſetmar mějeſche ſa to, ſo je hiſchcſe roſhlad-
niſcha hač jehó njeboha ſona; wona paſ bę teſ wjele wjeſſcha a
bóle pſchi mozach. Hilſbjeta ſo přenje dny hromadu ſebra, wona
chſyſche ſo cſecſe w dſęle runacz, niſchtó njebę ju předy taſ
hanjecſ a bęhacz widſaſ kaſ nęſt. Bętnarjowa bę ſboſowna, a
pomſyli, wono wſcho derje pódſe, Marja je wuſtojna, wona ma
paſ teſ wutrobu na prawym měſtne. Kaſ luboſcſiwje a ſtaro-
ſcſiwje wobhādſeſche ſ mólcſkimi! Najmjeſſche wja do plaſchcſa,
ale nimo teho ſpody ruſy wuſny, ſo mójeſche ſchalſi woploko-
wacz, a ſmęjo kaſeſche druhe mólcſke jej na ſhribjecſe, abo wona
wulicſowa jim a ſpęwaſche ſ nimi, kaſ bę jo njeboha macſ cſiniſa;
haj, dſęcſi męnjachu, cſeta je taſ dobra kaſ njeboha macſ, jeno ſo
móſe bóle ſortowacz.

Taſ pſchicſiwdſe přenja njedſela. Marja hiſchcſe njebę ſ domu
pſchicſka a bę maſo wjeſnych ludſi widſaka, pſchetoſ cſaſ, hdyſ
holſy na pſchafu ſhodſachu, hiſchcſe njebę. Wona dſęſche ke mſchi,
teſ Hilſbjetu wſa ſobu, pſchihotowa paſ předy wſcho taſ, ſo bęchu
dom a dſęcſi wobſtarane. Zyrtej bę ſhętro přóſdna a duchowny
dſerſeſche předomanje, kotreſ ſo jej prawje doſhe ſdaſche, ale we
nim njebę niſčo pſchecſiwo Woſemu ſlowu, a wona bę ſpokojom.
S jenyſ paſ ſpokojom njebę; horſach na ſubi, hdyſ bęchu młodſi
hólſy, bę taſ njemęrnje a bu ſtajnje ſchęptane; jako raſ bjeſwólne
horje pohladny, bęſche runje Handrij, kiſ ſe ſmęjazny bjeſwocſom
kleſtaſche. So bu tam jenicſſy wo njej taſ ſchęptane, jej do
myſlow njeſchicſiwdſe, ale wboheje Bętnarjeſ cſety bęſche jej ſel, kiſ
dſyrbjeſche jenicſkeho ſyna taſ bjeſbóſneho widſecſ.

Stnjeſ duchowny bęſche nęſchpor ſa dorocſenych holſow pſchi-
powjedal, Marja doma ſpomni, ſo tam ſ Hilſu popoſdnju pódſe.
Ta paſ ſo ſaſmja: „Dwę lęcſe ſym tam ſhodſika“, prajeſche,
„nęſt paſ ſo ſa mnje wjazny njehodſi. A nęſt haſle Ty, ja mam
ſa to, duchowny ſo cſi wuſmęje, jeli tam pſchicſiwdſe.“

Marja ſo ſ wopředka njemaſo ſpodbſiwa, praji paſ tola, ſo
tam pódſe.

Nęſt Handrij pſchicſtupi a ſpſtaſche ſ wuſmęwanjom a ſ kaſa-
tym ſortami Marijne wotpohladanje k niſčomu ſcſinicſ, haj wón
k Hilſicſſy prajeſche, jako bęſchtaj ſamaj, ſo je Marju doſkadnje
wulękowaſ, tej je węſcſe wſchón loſcht ſaſchoſ, tajke nowe módy
do wſy pſchicſiwdſe, ale Hilſbjeta prajeſche: „Sa ſym pſchęſwęd-
cſena, wona tam tola pódſe.“

Haj woprawdſe, jako ſo ſaſwoni, dſęſche Marja w dobrym
męrje na nęſchpor a ſtupi ſ nęlotrymi 14- a 15-lętnymi holſami
pſched woltaſ. Duchowny ſam ſdaſche ſo naſtróſany, jako ju
wuhlada, wona paſ jemu ſhroble do wocſow hladaſche a ſ tajkej
radoſcſu wotmolwjomawſche, ſo dſyrbjeſche ſo wón ſam wjeſelicſ.
Haj ſamo, ſo bę Handrij ſe wſchęm ſhwatkom cſyrdku młodnych
hólſow hromadu ſehnaſ a na ſubi ſaſo wſchelli hoſt cſęrjeſche,
ju njeſmyli; jenicſki raſ pohladny wobſarowajſy na njerodnikom,
ſo ſo ſacſerwjenichu. Ma dompucſu dſyrbjeſche hiſchcſe na wſchelle
ſmęchi poſtuchacz, ale wona cſinjjeſche, kaſ by je njeſlyſchaka a
bę doma radoſtna kaſ předy.

„Dſenſ wjecſor węſcſe ſobu k Maſulizom njeſchicſiwdſe“, praje-
ſche Hilſicſka k ſnatym, kiſ ſ njeju ſady pſchi ſahrodſinych duſcſ-
ſach ſtejachu, „pſchetoſ ſo ſo tam na nju pocſęhnje, da ſo myſ-
licſ, hólſy ſu zſle njemđri na jeje bſaſnoſcſe.“

ſo wjecſeri wopraſcha ſo jeje Hilſicſka pomjeſtnje, hač njeby
ſobu k Maſulizom ſchla, tam je tóſſchto młodnych holſow a hólſow
ſhromadſenych.

„Haj to ſo wę“, prajeſche Marja, „je tola ſtoro cſaſ, ſo ſo
trochu jow ſeſnaju.“

„Ta je hlupa, ſo mohſ ſ njej durje pſchędſyricſ“, pomſyli
Hilſicſka pſchi ſebi; pſchetoſ hewaſ dſyrbjaſa dawno wjedſecſ, kaſ
te węſy ſteja. A ſ nękajkej wobſarowaloſcſu da Hilſicſka nęlotre
ſlowcſka ſaſlyſhecſ.“

„Ach, njeboj ſo“, ſaſmja ſo Marja, „ja ſym zſle bjeſe
wſcheje hroſy, pód jeno!“

Hólſy ſtupicſtej do młodoſtneje bjeſady, kotraſ bęſche hiſom
doſpolnje ſhromadſena. Maſuliz Hanſa, prawje ſchibaſe holcſo,
pomita ju najpſchecſelnimſcho. Marja poſtupi ke kóſdemu a po-
ſſicſi ſnatym a njeſnatym pſchecſelnimſe ruſu. Seje jaſne, męrne
wóčſko ſcſini na dobrocſiwych w bjeſadſe wóſebity ſacſiſchcſ, woni
budſichu najradſcho widſeli, ſo budſiſche ſmęch a ſchcſękanje zſle
ſady woſtaſo; ſam Handrij hladaſche je ſpodbſiwanjom na duſchne,
jaſnje wokoſo ſo hladaſe holcſo. Ale Maſuliz ſhryſcha, wucſi-
njeny njerodnik, pſchędrę hačjenje.

„Nó, węſcſe tola, ſo je nowy abejſejar do wſy pſchicſahnyſ.“

„Haj“, prajeſche druhi, „a to ſhętro wulſi.“

„Ale ſchtoſ ſanſ njenawuſny, ſan węſcſe njenawuſnje, ſhiba
ſo jemu prawu hroſnykowu titu darimſ.“

Hólſy ſo wſchcſerjachu, hólſy tehorunja, a ſhryſcha bu
pſchęzo hóſſchi ſe ſwojim ſmęchom.

„D, ſhryſcha“, ſapſchimny wſchitkim k ſpodbſiwanju Marja
ſlowo, a taſ męrnje, kaſ budſiſche raſka njeſpnyſka, ſo wſchón
ſmęch jej pſacſi; „hlaj, ja dſyrbju tola abejſejarjej pomhacz, pſchę-
toſ je teſ trochu ſary pſchi ſwojim loſchcſe k wuſnjenju, dſa je
tola lępſchi hač lęni, njeſnicſomni njerodnikojo, kotſiſ ani přóſchſ
wuſnycſ nočſedſa.“

ſaſne ſmjecſe ſlędowaiſche tym ſlowam, a kaſ pſchi taſ bjeſ-
jadritnych cſłowjeſach je, Marja mějeſche wſchitkich ſmęerjom ſaſo
na ſwojim boſu a ſhryſcha kuſaſche ſo do hubow. Ale hiſchcſe
ſo jatſ njeda. ſow wo lęnich njeſporadnikach ſana ręcſ njeje,
prajeſche, ale wo ludſoch, kiſ ſu ſwoju ſaſnu młodoſcſ k wuſnje-
nju wuſiwali a wſcho w prawym cſaſu nawuſli.

„Aj, ſhryſcha“, ſnapſhecſiwi Marja ſaſo, „tehdom ſo ſhętro
myliſch, pohlej raſ, pſchicſlowo praji: „Niſchtó taſ ſary njeje, ſo
njemohſ hiſchcſe chſyſcſ pſchicſwuknycſ. Wſchaſ hiſom w bibliji
ſteji, ſo ſo jeno bſaſnja ſa mudrych dſerſa.“

ſaſo ſmjecſe. — ſola teje ſy rjenje pobſk, wolaſchu neu-
tralni, Handrij paſ, Hilſicſka a Hanſa njerſazy mjelcſachu.

„Sa ſej pſchicſiwuſnjenje ſhwalu“, ręcſeſche Marja dale, „tehobla
ſym teſ dſenſa pſched woltaſ ſtupila a budu jo kóſdbu njedſelu
cſinicſ, hdyſ na naſ holſy rjad pſchicſiwdſe, a ja chſyſla tola bly-

Sy-li spéwał,
Pilnje džéłal,
Strowja óe
Swójbny statok
A twój swjatosk
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móony
Lubosó ma;
Bóh pak swérny
Přez spař méry
Čerstwosó da.

Njeh ty spéwał,
Swérnje džéłas
Wšédne dny;
Džeń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpoń ty.

Z njebies mana
Njeh ói khmana
Žiwnosó je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew óel
F.

Šserbske njedžel'ske łopjeno.

Wubawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihčizšcžetni w Budyščinje a je tam ša šchwórtlétnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

7. njedžela po šwjatej Trojizy.

Šap. štutli 6, 8—15; 7, 55—59.

„Wy macže wjele čžerpčž mojego mjena dla“, bššče tón Anješ šwojim wučžobnikam wššcžžil. A bóršy šo tole wššcžženje dopjelni. Lědy je šo přenja wóšada ša-ložila a čžerpjenja šo tež šapocžnu. Pětr a Jan busčhtaj pšched wyšokóu radu štajenaj. A hladař khorých Šcžžžepan bu přeni křwawny šwěđł ša ewangelij. Š nim šapocžnje šo bolži čžěžłi čžadž pššcžšcžžehanjom ša kššcžšcžžijanow.

Prěni křwawny šwěđł ša ewangelijon.

1. Šak wón wo Šhryštušku šwěđčži;
2. Šak wón ša Šhryštuša čžerpi;
3. Šak wón š Šhryštuškom wumrje.

1. Šcžžžepan nještara šo jeno ša čžélne derjehicže jemu porucženyh křudnych — ale wón je pódla dušchow-paštřé. Še šemškim darom šawoštaji w hětach nusy tež duchowne žohnowanje a š tym wobšwěđčži, šo ewangelijon njewobšteji w prošdnych šłowach, ale šo je duch a žiwjenje a bójšta wěrnosčž. Njeje to jašnosčž křašnosčž Šhryštuškoweje? Šesuš šedži pola šamaritškeje žónškeje a prošy wo wodu; hnydom pššhíndže rošřčžžowanje na wodu, klž šo do wěčžneho žiwjenja žórlí. Wón našycži 5000 a jich myšł šložl na tu jěđž, klž wóštanje do wěčžneho žiwjenja. Wón wubudži mormých a praji: Ša šym to horještawanje a to žiwjenje. Widomny dar je jeno šnamjo njewidomneje hnady, jenož šažožłny kamjeń ša natwarjenje dušče.

A njedyrbi šo tež š twojeje wutrobny, š twojeju woczow, š twojich šłowow něščto wot Šhryštuškoweje křašnosčžje won šwěđčžicž? A we twojej wokolnosčži, njehašč je šwojej wóšobu šwěđčžicž ša wěrnosčž ewangelija a Šhryštuškowemu dučej a lubosčži we tebi knježicž dacž?

Wohladajmy, šak tón jednory Šcžžžepan nad šwojimi šřčžžnimymi šđžžželanymi pššcžžžimnikami knježi. Šcžžžepan njeje bohatty na ducha, ale ducha pošny, pošny šwjateho Duča. Jednore šłowo wo ššhžžžowanym Šhryštušku, Židam pohóřščł a Gřicham hluposčž, šo tu křašnje wopolašuje jako bójšta móž a bójšta mudrosčž. Duž džiwa njeje, šo niz jeno to, čžehož bšš jehó wutroba pošna, pššcžš rót wuńdže, ale šo šo tež jehó woblicžžó šwěđčžšcžšcž. (Ščł. 15.)

2. Wón čžerpi ša Šhryštuša, w pošlušnosčži ša nim křodžo (ščł. 11—14; 56—57). Tón Anješ bššcž k šwojim wučžobnikam prajił: „Ščłož čžže ša mnu hicž, tón wšmi šwój kšhžžž na šo a poš ša mnu!“ To bššcž wón do přěđka prajił, šo njebyču šo na nim pohóřšchowali a na jehó wěrnosčži dwělowali. Nětko pššhíndže tole křodže-nje ša tym Anješom pššcžš kšhžžž a čžerpjenje. Židowška wysčnosčž štaji Šcžžžepana pššcžš šud a pyta wopacžžnyh šwěđłkow, runje šaž pola teho Anješa šameho. A Šcžžžepan wš, šo ma ša šwojim Šbóžžnikom křodžicž, a wón dže pošluščny pučž čžerpjenja ša teho Anješa. To tež my wěmy a šwój kšhžžž njekšemy. Ale šak? to je wažne prasčhenje. Wy dyršimy hicž w čžičej myšłl a ščžerpli-

wosci pucz czerpjenja, kaž so wón podda do wole swojeho Wótca. Kaž Chrystuś sašo nješwarjesche, hdyž šwarjenu bu, njechrožesche, hdyž czerpjesche, ale wscho temu poruczi, kiž prawje šudži, tak tež Schcžëpan. Sczerpliwje nješesche wschitke czerpjenja i Chrystuśom.

Wón wumrije i Chrystuśom, hdyž wón sa swojich nješcheczelow prošy (sch. 59), kaž je to tón Anjes tež cžinił. A to płaczi tež sa naš wschittich, hdyž so tež wot naš nježada, so bychmy jako martrarjo wumrjeli. Schtóž so i šmjerczi bliži, dyrbi šwój dom wobstaracz, to njerěka jeno, se šwojej šwójbu a i tymi šwojimi šwoje naležnosće šariadowacz, ale tež se šwojimi nješcheczelemi do cžista pschiciz. Chzemy-li šwoje rachnowanje i njebjesami cžinicž, so by naš žana wina njewobškoržowała psched Božim trónom, potom dyrbimy tež šwojim winikam jich hrěchi wodawacz. To dyrbi naš posledni skutk w žiwjenju bycz, potom tež šmilnosć dostanjemy na dnju šudženja. Š wješelej nadžiju poruczi Schcžëpan šwojeho ducha do Jesuśoweje ruki. Pschetož wón je tym šwojim šlubil: Šdžez ja šym, tam dyrbi mój šlužobnik tež bycz, a šwěrnny šlužobnik, kiž je hač do kónza pschëtrał, bëiche Schcžëpan. Kaž šurowy a cžwilepołny bëiche tež jeho kónz, wón bëiche tola „wufnjenje“. Wón položi šwojeho ducha do Jesuśoweje ruki a wjedžishe, so je derje šhowany kaž džeczó w macžetnej ruzy hač i wješelemu wotucženju.

Hdyž my se šwojim Šbóžnikom šhodžimy w žiwjenju a czerpjenju, potom budže tež nóz našeho wumrjeczja wot Jesuśoweje krašnosće wobšwětlena a ty móžesh so wuškowacz do ruki šwojeho Šbóžnika w šbóžnym woczakowanju wotucženja pschi wutrobje Božej. Duscha, horje i njebjesam! Šamjeń.

Wschitko i Jesuśom!

Šlób: Jesuś, moja nadžija —

Šhodžimy i našim Jesuśom,
Wón nam šwjaty pschittad dawa
A naš wjedže i Wótzej dom,
Cžer dže w cžernjach, je pał prawa.
Jesu, dži ty we přědku,
Šlej, my džemy sa tobu.

Cžerpmy šobu i Jesuśom,
Njesh naš jeho bolosć rudži;
Se šylsami, czerpjenjom
Šunu njebjó radošč šbudži.
Schtóž i nim tudy czerpjesche,
Wón dže tam do krašnosće.

Mrějmy šobu i Jesuśom,
So šmjercž wěčnu njewoptamy,
Ale i cžělajm wumrjeczom
Žiwjenje tam w njebjó mamy.
Mrěcz nam, Jesu, tudy daj,
Dha nam šywa Boži raj.

Budžmy živi i Jesuśom,
Šotryž krašny i rowa štany;
Šwědcžmy i nowym žiwjenjom,
So naš hrěch je pohrjebany.
Šmy-li živi, Jesu, cži,
Dha šmy wěcznje pschi tebi!

K. A. Fiedler.

Martraš Schcžëpan.

1. Widž w Schcžëpanu móž ewangelija! Pschetož ewangelij wo Chrystuśu bëiche w nim šbudžil a) rošom a mudrosć. Jeho pschecžiwizy njemožachu napschecžiwio štač mudrosći a duchu, i šotrymž wón rěčjesche. b) Šwěrnosć w powołanju jako jałmožinar a wučer gmejny, kaž tež we wufnacžu wěrnosće. c) Cžichomyšlnosć a poměrnosć w pschescžëhanju, krute a móžne šastupowanie wěrnosće bješe wscheje horkosće pschecžiwio cžłowjekam. d) W šmjerczi wješełu njebojasnosć. Tak móžesh so wón modlicž: „Anježe Jesu, wšmi mojego ducha horje!“ e) Dubosć i nješcheczelam w mozy a po pschittadže teho, kiž so najpriedy sa nješcheczelow modlesche: „Wótče, wodaj jim, pschetož woni njewjedža, šcho cžinja!“ — Šak móžna, šak wutrobu wobnowjaza dyrbi tola ta wučba bycz, šotraž móže šlabnyh cžłowjekow do tajšichle wěrorjekow pschewobrocžicž! Tež ty móžesh to našhonicž. Wosmjesh ty ewangelij šprawnje do šwojeje wutroby a šcžinisch jo sa prawidlo we wschěch wězach šwojeho žiwjenja, dha tež ty mudrosć a poměrnosć we wschittich naležnosćach dobudžesh, njebojasnosć a wobšajnosć w štrachosćach a bėdženjach, trošcht a njebojasnosć w šmjerczi.

2. Wuš wot Schcžëpana i šbóžnje wumrjecz!
a) Šwěra we wufnawanju wěrnosće a w džěle sa šamery teho Anjesa, b) lubosć i Jesuśej a i bratram, c) cžistosć žiwjenja w bohabojošči, d) twjerde dowěrjenje na Boha — to dawa šbóžnje wumrjecz. Šotom blyšcži so junu tež tvoje woblicžo jako jandželske woblicžo, a ty widžish, hdyž so row wotewrja, psches cžemne wrota njebjeska wotewriene!

3. Widž pola nješcheczelow móž cžemnosće! Wona so pokasuje a) we wotšhilenju wot wěrnosće, dokelž wona wobnowjenje žiwjenja žada; b) w šašlepjenju ducha, šotrež jašne šwětko widžecž njeda; c) w nješchecželstwie pschecžiwio wschěm, šotšiz we wěrnosći šteja; d) w šapschijecžu najhanibnišich šrědkow (šalschnych šwědkow), so by so wěrnosć se šwojimi šwědkami wotštronika. F.

Wumož naš wot šleho.

Š přěnich cžajow šchescžijanštwja je nam wot jeneho stareho žyrkwinskeho špišacžela šlědowaze powjedańcžko wuškowane. Šromski šhěžor Domitian, šurowy pschescžëhar šchescžijanow, bëiche šhonik, so šu hišcže něłotši šotomnižy i Chrystuśoweje šwójby w Šalāštinje šbytni. Wón da tyh ludži i šebi pschiciz a so jich woprašča, hač šu woni i Dawitoweje šwójby rodženi a šak wjele šubkow maja. Woni džachu, so hromadže male šamóženje wobšedža, i 39 jutrow kraja wobštejaze, šotrež šami wobdžekaju a wot cžehož šwoje dawki płacža. Pschi tym pokasowachu šwojej wot džěla mošlatej ruzy. Wón so jich na to wo Chrystuśu a jeho kralestwje wuwoprašchowašche, hdy, šak a hđže so tošamo šjewi. Woni wotmolwichu, so to njeje žane šwětne, ale njebjeske, njewidomne kralestwo a so šo wono na kónzu šwěta šažož; šotom Chrystuś we šwojej krašnosći pschicidže, budže žiwnyh a mornych šudžicž a šobdemu po jeho šutkach płacžicž. Šako šhěžor to šlyšesche, šazpowašche wón šymplojšcž tyšle ludži a da jim njewobškodžentym hič. Woni šo na to domoj wrócžichu a jako Anjesowi pschitwufni hišcže wjele lět cžijche a njewobšedžbowani žyrkwi pschedštejachu.

Cžile jednoru ludžo šu wobraš wschěch wěrnnyh šchescžijanow. Woni šu i šralowškeho rodu, pschetož „Chrystuś je naš šralow a měšchnikow šcžinił psched Bohom,“ ale žadny nima šdacža wo wyškošej doštojšnosći, šotruž je jim tón Anjes dał; woni šu i njebjeske šwobodže powołani, ale šu hišcže pod cžijchčom cžěžleho džěla živi; wschitko je jim wotšasane, ale hač do nětko jim jeno

hischce nětotre pjedže semje pschikluscheju; woni su pola Boha w cześci, ale dyrbja so jako symplojezi ludžo sazpiwacz dacž; woni dyrbja wěcznje živi byč, ale su hischce smjerczi podczifnjeni. Nunje kaž bē Dabit hižom ja trala žakbowany, jako wón hischce ja stadlami swojeho nana khodzěsche; jako Sawl lebiju do njeho mjetasche a jeho wschědnje se smjertnym strachom pohrozěsche; jako wón wotehnaty a kaž do klatby daty mjes Žilisterami wokoło bludžěsche a ani dlon kraja njewobšedžěsche: tak njeke tež kschesczijan swój poklad w hlinjantch kudobjach a čaša na sjewjenje swojeje krašnosče we wěcznym kralestwie Jesom Khrysta. Tak rosdžela so kschesczijan wot swětneho čłowjeka. Tutón ma wscho swoje w pschitomnosći a njemóže ženje k wěrnemu wobšedženstwu pschińcž, dofelž so jemu pschitomnosč pschezo pod rukomaj pomínuje; kschesczijan je tež w pschitomnosći žiwj, ale sa pschichod, a jeho lubosč, jeho žedžiwosč a nadžija je tamnemu njebjeskemu herbstwu pschimobrocžena, kotrež jeho s bjesdwělněj wěstosčju junu woczafuje. Wón je tehodla s dobom woboje, khudy a bohaty, mały a wulki, niski a nadobny, sazpieny a krašny, Wón hižom nětko triumfiruje, hdyž na sbóžne „junu“ myšli; ale w pocžahu na čiščez pschitomnosče a horjo tuteho čaša dyrbi so wón modlicž: Wumož mje wot sčeho!

Ja mru wschědnje.

Schtóž so narodži, smjercž sobu na swět pschinješe a ju pschezo w šebi nošy. Tež pola najstrowscheho a w najrjenšchim kčěwje stejazeho čłowjeka wona w potajnym kucziku šedži a kaša, doniž nahle njewudhri, jeho skoncžnje pschemozujschi. „Schtó wě mój kónz? wón šnadž je blisko; čaš minje so, smjercž pschikhadža.“ Duž čžu ja wschitke dny a hodžiny na swoje wumrjecze spominacz. Wotebjera džě kóždy džěń, kotryž dožiwjam, džěl mi pschiměreneho čaša, a schtož wot mozy stawow a smyšłow pschetrejubuju, to so skoncžnje mojemu žiwjenju woczahuje. Tak ja wschědnje mru, hdyž to prawje wobhladuju. Š kaš je mi to nusne, so so wschědnje na wumrjecze pschihotuju! Běžny a krotki je mój čaš, ja nješmēm jemu njewužitemu twochnyč dacž. Wóh šbudžuj mje k swěrnosći; wón wučž mje wopomnicž, so dyrbju wumrjecž, tak so bych mudry był, swój čaš derje wufupowal a so wschitke dny wo dobyče tajkich pokladow próžowal, kiž mi wěcznje wostanu, hdyž ja w smjerczi woblednu.

Haj, ja mru wschědnje. Hdyž je čaš čłowjěskeho žiwjenja pokojzu pschetrocžik, dha pocžinaju smyšly a stawy čiče snjenahla džělo smjercze na smjertnym čěle sačuwacz, a bórny so podoba kloni a k semi potula, wot kotrež je wšata. Mad tym so nočžu stróžicž, hdyž je to nětko na mni, ale čžu čžim naležnišcho to žiwjenje phtacz, kotrež njeje wot delka, ale je wot horka a nad kotrymž smjercž žaneje mozy nima.

Wschědnje móžu w tym swoje wumrjecze sačuwacz, hdyž widžu, kaš mi swět njepšecželniwy bhwa a na wschelatore waschne čucž dawa, so mje sańcž nima. Tola tež nad tym so nočžu frudžicž, ale čžu šebi to wjele bóle sa snamjo šlužicž dacž, kaš je ja mnje wulki čaš, so khutnje sapocžinam, swětej wotemrěwacz a na jeho lubosč abo njelubosč njedžiwacz, ale jenicžny na swojeho šnješa hladacz; pschetož wón je, kotryž mje šudži, a mam-li jeho, dha ničžo njerodžu wo njeješa a semju. Dobre šwědomnje psched nim, to budž mój trošcht a moja podpjera, hdyž so wschitke čašne šepjery pocžinaju šamacž. Wóh je šnješ mojeho žiwjenja; jemu so poruczam; wón wšmi mje do swojeho wobarnowanja a spožč, so ja pschi wschěm wschědnym mrěčžu tola wschědnje rostu w tym žiwjenju, kotrež njewumrje a sa kotrež je mje wón powołał psches Jesom Khrysta.

Marja.

Wješna stawisna, špišana wot W.

(2. potracžowanje.)

Marja wscha nastrožana sapocžatkej hry pschihladomasche. Šbždy hólz wša jenu holzu na klin, a Michal nakasa Marju, so k njemu šydnycž. Marja jo pał njesčžini. Wschitke wčipnje na nju hladachu: tu stejěsche wohenčewjiena hačž pod čžoko. Wona so hańbuje a my so njehańbujemy, wołasche tehdom w nětotrymžkuli mlodym holecžu, a bjeswólne postocžichu horje. „Haj, wona so hańbuje a my so njehańbujemy,“ — jejne šadžerženje móžnišcho předomasche hačž krute šłowa.

„Schtó dundyra dha to saš je?“ šawoła Šandrij hñěwny.

Marja pał hischce šacžewjienjena so wobhladowasche, jeje hubje šašo kschepjetaschtej: „Ši na tajke holžy!“ praji a wopuschčži bješadu.

Nětš šběhny so wulka hara w bješadže. — „Šušob horka a šušob delka“ je tež hrosna hra!“ prajachu nětotre holžy. — Masche maczerje pał so ju tež hrale“, prajachu drusy a Masuliz Šańža přěnja mjes nimi: čžecze šnadž lěpsche byčž hačž našchi štari?“ — Tam a saš bu rěčžane a čži, kiž druhich pschewołaču, mějachu prawo a hra šašo do khoda pschińdže. Šilžbjetu kušasche šwědomje, ale Šandrij bē ju našwaril, a tak mēnjěsche, so je čžestna doščž byla, a hraješche dale. Čži najbóle lóhkeje myšle bēchu najdžiwische pschi hracžu, so by so Marijne postupjenje šterje do žyla šabylo, tola so jim njeporadži. Nětotre holžy šebi pschezo prajachu: „Wona so hańbowasche, a my so njehańbujemy; si na tajke holžy!“ A čži hólžy škoro wschitžy myšlachu: „Duschna čžestna holža Marja tola je. Haj Šandrij čžujěsche to najjašnišcho pschi wschěm swojim swontownym napschecžiwjenju, a holzow džiwje wštanje a smjercze bē jemu našhwilnje prawje wohidne. Wěšche dha jeno tale hra, kotruž Marja njepšichstojnu namafacz budže? Nē, žyle wobjeńdženje mjes mlodym ludom bē lóhke a bjesbóžne. Šandrij wscho prawje derje wjedžěsche, pschetož hdyž tež jeho macž jeho wctžeržecž njemóžěsche wote wscheho, schtož sapocžěsche, dha bē tola jemu wo wschěm woczži wotewrila.

Šandrij dženk šažo hačž hewal domoj džěšche. Čžehodla, bē jemu šamemu njesapschijomne. We jenym Marijny wobras psched šobu widžěsche, kož s kschepjetazymaj hubomaj Wóžtez Michakej ruku poda a kož tež prajěsche: Ši na tajke holžy! Njemóžěsche šebi pomhacz, dyrbiesche nětotre krocžele našpjet k jejnemu wofnu pschistupicž a nuts pohladacz. Marja šedžěsche žyle šama, hlomu mějěsche s ruku podprětu a čžitajche w knihach. Druhdy pohladny horje šamyšlena psched so. Šandrij s pukotazej wutrobu wscho widžěšche, halle hdyž nēšajke šchrótowanje šašlyšcha, čžicho woteńdže.

Šako šašo škoro pornjo Masulizom pschińdže, šlyšesche snate wołanje a smjercze hižom našdala, a hačž runje bēchu holžy wofno se šchórzuchom šawěšyle, widžěsche dola doščž. Šak tola te holžy tak horjaze a džiwje wonhladachu, haj, Šilžbjeta, mjes wschěmi najmlódscha, hewal duschne holecžo, šchčěšasche so s Masuliz Khryšču tak njepšichstojnje, so bu Šandrijež žyle horžo a wón pschi woteńdženju do wofna šakapa.

Ma drugi dženk šebi tu wěž hinał pscheloži, wošebje jako šlyšesche, so so we wšy wo Marijnym šadžerženju rěčžěsche a na nětotrych měšinach na druge holžy so šwarjěsche. „Šj,“ myšlěsche, „budžichuli wschitke holžy kaž Marja byle, by so mi ta wěž tola wostudžila, hdyž je jedny mlody, dyrbi tež wješely byčž. Wón pał jeno tak njepomyšli, ale tež rěčžěsche, a dofelž bēšche wustojny pachol, narěčža šam so a druhich, so su na prawym pucžu, šajkiž ma mlodoščž hicž.

„Posłuchaj ras,“ prajesche mjelczo k Sylżiczy: „hdyž cze hiscze juntróc i Rhryschu tak wobladam, kaž tamón wječor psches wofno, dha je won i namaj. — Sylżbjeta so faczerwjeni, wona derje wjedzišche, sčto wón mēni, jara derje bē pytnyła, so bēšche wón, kiž wczera do wofna saktapa. S bohathm wujom njeby rad stahyła, ale hdyž wón pschibōdla njebē, spodobasche so jej Rhryscha tola teŝ jara derje, wón mōŝesche bledzičj pornjo Gandrijei a bē pschi tym wjele pscheczelniwischi a lubosnischi.“

So nēcim dōndže czaŝ, so holzy počachy na pschaju khodzicj; tehdom pschiindžechy hiscze husczischo i hōlzami w hromadu. Maria so wot tamneho wječora sem wot nich zhye sbalena dzeržesche, a njeby teŝ nuczena, do tejele bjeŝady pschiincj, pschetoz skoro wšchēm bē czern we wōczku.

Me teŝ doma so Maria derje niemjesche. Sylżbjeta, wot Hańže a Rhrysche naschczuwana, czinjesche jej k lubu, hdyž jeno mōŝesche; tola Maria so i tym potroschtowa, so je wuj i jeje wobkhadzenjom i džeczimi spokojom. Haj, pola Džetmarja bē nje-mało derje sapisana, — a ludžo hižom sčeptachy: Sylżicčka chzyla so jeno na ledžbu bracz, wona mohła lohčo Marju hiscže k pschirodnej maczeri dostacz a i tym so wšcho wobrocicj. Sčto Bētnarijowa k temu myšlesche, bē njesnate, a jako so Gandrij, kiž mējesche wulki lōscht, wo tej wēzy rēcžecz, pola swojeje maczerje wobhonjowasche, dha wona wo tym ničō wjedžecz njechasche. Seje ŝwakowa je lēdom hymna a jeje bratr ŝwētej tajku kelliu njeda, a dyrbjaše tajke rēcže hiscže dlēje ŝlyšchecz bycz, dha Maria na mēscže prjecž počehnje. Prawje bē, so Džetmař po žoninej ŝmjerczi tak husto wjaz do forczmy njełhodžesche kaž prjedy, ale to teŝ ničō džitwne njebē: jehō ŝotra jehō husto došč napominasche, kaž ma nētk ja swoje wbohe ŝyrotki žiwy bycz a je wopuschczicj njeŝmē, a jehō wutroba bē wot žonineje ŝmjercže hnuta došč, tole wobkēdžbowacz.

Bē Maria ŝama, dha džesche i koletkom k Bētnarijcz cžecz a ta dobu to holcžo tak lubo, so ŝej wumyšli: hdyž so Gandrij woženi, tehdom wosmu to holcžo k ŝebi na wumjeńk a k jeje wulkej radošči bē muž w tym i njej zhye na jene.

Sedyn wječor pschiindže ŝama wot czety. Bē runje w tym czaŝu, hdyž teŝ mlody lud rōsno džesche, a nasdala hižom ŝlyšchesche, kaž jej napscheczimo džechy. Sej bu trochu hrosa, woŝebje psched Rhryschu, kiž bē hrubny, džitwi pachol a kiž ju hidžesche hiscže woŝebitych pschiczinow dla. „Seno khrobleje wutroby“, rjekny k ŝebi ŝamej, „i wutrobitosczu so najlēpje psches ŝwēt pschiindže“, a tak džesche w dobrym troschče dale.

Pschi wulkej sčeczēzhy psches bōczany pucz postaji koletko, so by towaršchom prjedy pschepuschczika. Bēsche jaŝny mēŝacz, so bē kōdny pōsnacz. Sena wot tych mlodych holzow pschi njej pofashta, wona bē so hižom dhyŝ a dhyŝ i Marju widžala a spodobanje nad njej namafala.

„Tak ŝama?“ so ju pscheczelniwje woprascha.

„Haj, to ŝym“, snapscheczimi Maria, „pschiindž jeno a mje druhdy wopytaj, ja ŝym prawje rad w bjeŝadže.“

„Sa wēscže w bliŝschim czaŝu pschiindu“, prajesche ta holza ŝaŝo, „to budžesch widžecz.“

Wōjtez Michał, kiž hnydom ja njej pschiindže, bē te ŝłowa ŝa-ŝlyšchal a rjekny: „Sēmēm ja teŝ pschiincj?“

„D wēscže, komuž je moje towarštwo lube, je rad powitany“, snapscheczimi wona.

„Gandrij, kiž teŝ bliže stupi, to widžesche a ŝlyšchesche, a njebē jemu tak prawje. Hižom dawno bē pytnył, so mējesche Michał kēdžbliwe wōczko na Marju. Tale žēntwa by so derje hodžika. Michał bē ŝahrodnik, mējesche jeno hiscže staru maczer pschi ŝebi; wón budžishe teŝ i cžezka bohatschu holzu dhyli Marju dostak,

ale Gandrij mēnesche, jehō to hnēwa, so je rosomny cžlowjeł na ŝwēcže, kiž so k Marii džerzi. Tak džesche ŝwōj pucz a Maria chzysche na druhdy bok; nētk halle pytny, so bē so bjeŝada tam rosdželika, a pschi małej czrijōdžiczy, kiž na tamnym boku wosta, wuhlada teŝ Sylżbjetu a wobej Masuliz. Tak bē, Rhryscha chzysche jej nēsčto k lubu sčziničj, wón stupi psched wulku sčeczēzku a praji sčibakizy: „Sow steju ja a ty džesch tam.“ Pschi tym pofasa pōdla na bōto.

„D ja mam khwile“, prajesche Maria mērnje.

„A ja teho runja“, ŝaŝmja so Rhryscha.

Sylżbjeta a Hańža so wuŝmēwaschtej a dwaj zhye mlodaj hōlžaj, kotrajž mējeschtaj wšchitko ja žort, ŝmējeschtaj so teŝ.

Maria ŝebi pschemyšli. „Ma koho pschiindže wšcha hańba, hdyž ja psches bōto dyrbju?“ prajesche hiscže juntróc mērnje.

„Wo hańbje tu žana rēcž njeje“, ŝmējesche so Rhryscha, „jeniczy wo bōcže, a to wēscže na tebe pschiindže.“

Michał a Gandrij buschtaj psches to rosrēcžowanie najpjet wabjenaj, a Gandrij, jako najspēschnischi, stejesche pornjo Marii, jako runje psches bōto chzysche. „ŝkupohōlcžaze sčtuki so wo wšy nječžerpja!“ ŝawola nahle: „Tak slē i nami tola hiscže nje-stei, — hańbuj so Rhryscha!“ Ma to wša Marijne koletko a pschenjeŝe je hačž na dobry pucz a woteńdže, džak abo wotmol-wjenje njewoczakujō. — Wōjtez Michał hiscže na Rhryschu pofwari, tōn pał zhył wēž ja žort wudawasche a mēnesche, ta lēgna knježna ma wutrobitnych ryczerjom.

Wot teho czaŝa bu Rhryscha Marii pschezo nje-pscheczelniwischi, wona pał so njeda ŝatraschicj, haj je ŝwojim jaŝnym wōczkom na njehō tak kručže pohlada, hdyž jej do pucz pschiindže, so so wón naboya a pomyšli: Psched tej dyrbisch so na ledžbu bracz. Haj, jara mējesche so na ledžbu bracz bracz, pschetoz wona bē dawno jehō wotpohladanje pschewidžaka, a wjedžishe prawje derje, so ja Sylżbjetu khodzēsche; wón derje myšlesche, teje pjenjesy mohle jehō pschedoŝženemu tubleschtu wupomhacz.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake i bliska a i daloka.

* **W Budyškim wokrjeju so nētko 3-dnjowste wōjusle warjenste kursy wotdžerzujō, a to dopōdnja a wječor. Žony a mlode holzy, kotrymž so dopōdnja lēpje hodži, mōža so dopōdnja wobdželicj, druhe wječor. Hodžiny so darmo. Wuczētka w nich tunje a ŝłōdne warjenja psched woczomaj pschitomnych pschihotuje a na kōnzu mōža so te jēdže woptawacz. Hdžēž so so te hodžiny wotdžeržake, bēchu wone tak ŝajimawe, so so nowe kursy žadale wot tych žōnskich, kotrež so pschi prēnim wobdželicj njemōžachy. Pschi tutych warjenškich hodžinach so wo to jedna, wšchelake jēdže, kotrež so hiscže njesnaja, pschi nētcžisich wobstejnoscžach i teho, sčtož mamy, pschihotowacz, a to je wulzy wažne. Ma nowy tydžen smēje so tajki warjenški kursus wot 19. hačž do 22. julija w Rakezach.**

* **Wulki wohen w holi pola Kulowa je so nētko i pomožu wojakow i Budyšcina, Kamjeńža a i Ğrōdka wobmjesowal. Sčtoda je jara wulka. Mimalne zhyła kōsčtrsta hola je ŝnicžena.**

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda.
Wokřew ćel

F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šmolerjez knihicziščezěni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

8. njedžela po šwjatej Trojizny.

Šap. štutli 8, 26—39.

Komornik i Muristeje i Jerusalema domoj cžehnje. Wón cžehnje pšches pucžinu, ale na pucžowanju wón pošhljenje ša šwoju dušchu pyta. Wón je šebi šwjate pišmo šobu wšak na domojpucž. Wón šam njewoštanje. Tón Šnješ pošcžele jemu praweho pucžowanškeho towaršcha. Tón šo stara ša prawe rošmoštjenje. Wón jemu Šilippa pošcžele. Tón jeho nuts wjedže do praweho pošnacža wěrneho šboža a mēra i žohnowanemu domojpucžowanju. Tak namaka wón prawe žohnowanje. Wón dosta šwjatu šchcženizu a cžehnješche jako Šnješowy pucžowar i wješe-łoscžu po šwojej drošny hacž i wrotam njebjeskeho Jerusalema.

Domojpucžowanje komornika i Muristeje — pucžowanška historija našeho šchescžijanškeho žiwjenja.

1. Wšmi šobu prawe pucžowanške knihi;
2. Prošch teho Šnješa wo praweho pucžowanškeho towaršcha;
3. Nješ domoj prawe pucžowanške žohnowanje.

1. Na pucžowanjach maja ludžo pucžowanške knihi šobu. W nich hižom do wotpucžowanja cžitaja a šo na pucžowanje hotuja, a wone šu tež dobre dopomnječe na pucžowanje. Šchtož čže wot pucžowanja wuzitt mēcz, tajke knihi šobu bjerje. Tež komornik ma pucžowanšku

knihu šobu — to je kniha profety Šesajaka. Tu wón šobu domoj wša a wón tež duzy w tej kniшы cžitafche. Ty mašch wjazny — šchtož je profeta Šesajak wěšchcžik, je dopjelnjene. Cžitafch tež ty we šwojej bibliji, kiž čže twoja pucžowanška kniha bycž? Cžitafch tam rano a wjeczor? Abó leži jeno w khamorje abó šapróšchena w róžku abó trjebaja bibliju jeno twoje džēczi w šchuli? Komornikowe domojpucžowanje — našcha pucžowanška historija do njebjeskeje domišny. Twoje pomolanje je tón wós, na kotrymž šedžišch. Čžaš a lēta šu te konje, kiž jón cžahnu. Mašch nětko tež bibliju pšchi šebi abó je šawalena do pucžowanškich šmachow? A hdyž cžitafch, cžitafch tež tak wóttje, šo to twoje džēczi a twoja cželedž šlyšchi? Džerž, šchtož ty mašch, ewangelište šchescžijanštvo. Biblija je twój poklad — wona dyrbi bycž našch duchowny wšchědny šhlēb.

2. Na pucžowanju mamy tež rad towaršchow. To šo lóžo a lóšchtnišcho pucžuje w zušym kraju, hdyž mamy pucžowanškeho towaršcha. A tón Šnješ nam na džiwne wašchne husto tajkeho towaršcha pšchuwjedže. Tež komornikej wón towaršcha poškla. Šandžel rēcžesche i Šilippej: Dži i pošdnju na drošhu, kotraž wjedže wot Jerusalema do Gazy. A tam nadeńdže wón teho komornika, kiž cžitafche 53. štam profety Šesajaka, ale wón nješrošhymi, šchtož cžitafche. Bóh tajkich towaršchow šcžele. Tam tymaj wucžobnikomaj na pucžu do Šmauša šo Šbóžnik pšchitowaršchi. To njetrjebasch se šwojeje wšny wuńcž, a tola mašch pucžowanškich towaršchow na pucžu šwojeho žiwjenja.

To ſu tvoji ſtarſchi, kiž je tón Anješ tebi dał na ſpo-
czátku twojeho žiwjenja, ſo bychu tebie wodžili; woni ſteja
pſchi woſu twojeho pučowanja. Tež tón Anješ huſto
runje w prawym čaſu poſćzele towařſcha mlodoſće, ſo dyrbi
kſheſćijan poſdžiſcho wuſnacž: Gdy bych teho njenamał,
ſchtó wě, ſchtó by ſo mnu bylo? Derje temu muzej, kiž
móže ſwoju žonu, derje tej žonje, kiž móže ſwojeho muža
wobhladowacž ſa towařſcha na pučowanju pſcheſ puſćzinu
tuteho ſwěta. Šbóžne to mandželſtvo, hdyž je wós
komornika, na kotrymž mandželſki a mandželſka hromadže
ſedžitaj kaž komornik ſ Filippom. Proſchmy teho Anjeſa
wo praweho towařſcha na pučowanju ſwojeho žiwjenja.

3. Šchtóž prawje pučuje, ſměje tež něſchtó wot ſwo-
jeho pučowanja. Komornik mějeſche bohate žohnowanje.
Filippuſ jemu wukładowaſche kraſny 53. ſtaw profety
Jeſajaſa. Wón předomawſche jemu ewangelijon wo Jeſuſu.
Komornik čujeſche, ſo je namał, po čimž ſebi jeho
duſcha žada. Duž ſebi žada, ſo by kſchćeny byl. Filipp
džeſche: je-li ſo wěriſch ſ žylej wutrobu, dha móže ſo derje
ſtač, a wón wotmolwi: Ja wěrju, ſo Jeſuſ Chryſtuſ je
Boži Syn. A wón čehnjefche ſ wjeſelofćzu ſwoju dróhu,
pſchetož wón mějeſche Jeſuſa we wutrobje. Šchtóž ma
Jeſuſa, móže ſ wjeſelofćzu ſwoju dróhu čahnyč.
S nim čehnjemy pſcheſ zuſbu do wěčnej domiſny.

Samjen.

Aethiopiska žyrkej w Afrizy.

W japoſchtolſkich ſtutkach na 8. ſtawje w 27. ſchtucžy je nam
komornik ſ Muriſteje na pučzu do Jeruſalema wopiſany. Wón
bě potajim mór, t. r. čorný wot woblicza. Šeho bydlo je, kaž
měnja, w Aethiopiskej w Afrizy bylo. Š wěrje podobne je, ſo je
wón, ſam wukſchćeny, we ſwojej domiſnje kſheſćijanſtu wěru
roſſchěrjał, tał ſo je w jeho kraju Aethiopiska žyrkej naſtala. Na
tele ſańdžene čaſy ſu ſo wſchelazy kſchćeni čornochojo nowi-
ſcheho čaſa dopomnili. W lěče 1882 počachu mjenujzy wſche-
lozy kſheſćijanſy čornochojo ſe ſwojimi miſionarami njeſpokojni
byč, dokelž ſo jim wjazy po Božich kaſnjach kſhodžicž njechafche.
Miſionarojo jich napominachu, ſo bychu Bože kaſnje džeržecž nje-
pſcheſtali. Dokelž pať ſo dale a bóle wot teho wotwlatowachu,
dyrbjachu jich ſ žyrkwe wuſantnyč. Duž ſo nětko čžile wuſant-
njeni čornochojo ſhromadžichu a ſaloženje „Aethiopiskeje žyrkwe“
w Afrizy wobſantnychu. W tej ſamej mějachu jeno čornochojo
duchownſke ſaſtojniſtwa doſtač a wſchitzy běli běchu wot teho wu-
ſantnjeni. Afrikaſka žyrkej mějeſche jeno ſa Afrikaſkich byč.
Šo bychu wjazy mozy nabyli, ſo do Ameriki na čornochowſku
žyrkej wobrocžichu a wot tam bu čornochowſki biſkop Turner do
połodniſcheje Afriki póſłany. Šo ſo ſta w lěče 1895. Šón
tam nětko tych čornych, kiž běchu ſo wot ſwojich miſionarow
džělili, pytaſche a jich do woſadow hromadžeſche, jim čornych
duchownych, kiž žaneje wědomnoſće ani ſdželanofćze njemějachu,
poſtajeſche a woſebje wſchěch na europiſkich miſionarow a na
wſchěch běkych, Šendželčanow, Němzow a druhich, ſchćuwaſche.
Šať naſta pola čornochow hidženje pſchecžimo wſchěm zuſym, kiž
je mjeſ druhim tež na tym wina, ſo je ſo w němſtej Afrizy ſnath
čornochowſki wjednik Šendrik Witboi tež pſchecžimo němſtej wſch-
noſći ſběhnył. W nowiſchim čaſu je ſo hibanje tuteje Aethiopi-
ſkeje žyrkwe trochu ſměrowało. Šo wſchal derje roſymimy, ſo
ſebi čornochojo žadaju, ſo bychu jim duchowni ſ jich luda a ſ jich
krwě předomali. A ſo by ſo to ſtónčnje ſtało, to je tola tež
wotpohlad wſchěch miſionarow. Nětko pať tamne čorne ludy
hiſchće tať balofo njeſku a dyrbjole wjeſole byč, hdyž ſo
Europižy ſ lubofće k nim nucženi čžuja, ſo k nim podacž a

pola nich wucžicž, jim předomacž a jich k ſbožu wodžicž.
Miſionaram nětko tuta Aethiopiska žyrkej wjele ſtarofćzow čžini.
Šadžijomnje pať tež tuto hibanje Božemu kraleſtwu pučž hotuje.

Bože ſłowo, ſwětko na mojim pučzu.

Putnik bym a dom ſej žadam,
Pučž tón dže pſcheſ puſćzinu;
Duž jow ſa towařſchom hladam,
Wiſchēju jeho roſmołtu,
Šotraž by mje dowjedła
Š prawej wěrje kſheſćjana.

Šajte by to žohnowanje
Wiſchinjeſtko mi ſa duſchu!
Duž njech do njeje pruha panje,
Šo mi ſluži k žiwjenju;
W ſwětku ſłowa Božeho
Wiſchitka čžemnoſć ſhubi ſo.

Žedžu manna ſ njebjeſ ſłodžicž
W mojej čžahnej puſćzinje,
Šžył mje Wóh ſam k bliđu wodžicž,
Šotrež ſa naſ kryte je,
Šdžež wón duſche naſhčja,
Šſchewi ſ wodu žiwjenja.

Šwěža nohow, ſwětko pučža
Bože ſwjate ſłowo je;
Wiſchetož jeho kaſnje wucža,
Šwječćicž Bohu žiwjenje,
Šotrež plodny wěry da,
Boži raj nam wotanka.

Ducho hnady, džělaj dale
Š Božim ſłowom we naſ wſchěch,
Šo ſo wěra runa ſtala,
We naſ knjeiſtvo nima hrěch;
Njech my twoje poſkady
W duſchi ſebi wažimy.

Šktowo Bože, ſ njebja date,
Wucž naſ ſlěd ſa Jeſuſom,
Dha ſu naſche běhi ſwjate,
Šotrež wjedu junu dom,
Šdžež, ſchtóž tudy wěrjachmy,
Šotom ſbóžni widžimy!

K. A. Fiedleř.

Prjedy njepſchecžel, potom pſchecžel.

W Dinga (w dołhowječornej Indijej) raſ čłowjek, kiž běſche
hač dotal ſurowy wojowar ſa póhanſtvo byl, k miſionarej
pſchińdže, ſ dhyſafa nowy teſtament wucžeže a džefche: „Anježe,
šym tute knihi čžitał a namał, ſo ſu ſwjate a dobre knihi.
Wiſchće pſched džekacž dnjemi běch hórki njepſchecžel waſcheje wězy.
Ša ſjawne pſchednoſchki pſchecžimo kſheſćijanſtwu a miſionſtwu
džeržach. Šotom čžyč tež pſchecžimo bibliji rěčecž a k temu
počach w njeje čžitač. Ale čžim dlěje čžitach, čžim bóle ſo k njeje
čžehnjeny čžujach. Moja wutroba běſche wot njeje ſajata, a nětko
njemóžu dlěje napschecžimo wěrnofćzi wojowacž. Nětko wěm, ſo
ſo pſcheſ tele knihi bójſke ſwětko ſwěći.“

Šať je ſo w Indijej hižom něotry njepſchecžel ewangelija
jeho pſchecžel ſčžinił — jeno pſcheſ čžitanje ſwjateho piſma.

bebite podało. Ale każ głęboko też samęta leżesche a każ czicho bo we wschęc domach sdašche, we wutrobach bę njemęrne hibanje a wošebje bę mjes mlodnym ludom spodzıwne hromadubęhanje. Bęšche jenu njedzelu fbnz wulkeho rózka, bęšche tať sřma, a toľsta kurjawa sadzęwasche sa zřly džen rosřasřnjenje. Marja bę sařny ř konfirmowanymi holzami psched woltarjom była a wysche njeje hišcže dwę wjetřchej holzy, řz bęšchtej řo psches Marijnu wutrobi-tořcz też řkřoblikej a na řadřny řmęch njekedzbowaschtej. Njebę pať też wřazy tať řlę; Marja stejesche w nahladnořczı, řchtoř wošebje řhřyschu pschese wřchu męru mjersasche. Na tón džen bę wón řa nřu nęšcto wumřřliř: wón bę řfóncznje dořahnył, řo řo też ř řilzřbječe njedzřřka bjeřada řeńdže, hač řunje bęšche řo Marja teho dawno wobarała. Hač też woteńdže? D nę, wona budže řo pařcz, wona řmęrom wostanje a mřřli: ř woteńdženju je pschezo hišcže czařa dořcz, hřny widzřřch, tať řakhadžeja. W czřchım męjesche nadzřju, dženřa dřrbjesche ras ř rořřbudženju pschıńcz a czřřodzřczka jej derje řmřřlenyř řo wotdžęlicz a nř najmjeńřcha wostacz.

Marja bę mjeńřche džęczı do łořa dowjedła, wjetřche bęchu ř řwojim towarřchım wuřchle; też bę Džętmar řřzom do forczřny, pschetoř řtarřchi řu wřchaf břasřnyř, řo řunje lořkřomřřlenej młodzřnje polo rumuja, řo mólřla bjesřadzęwnje řwoju dżıwju hřu częricz. Marja doczafanřa-poľna ředzjesche, czař bę bliřko, řo dřrbjachu czı hořczę pschıńcz. Dżıwno tola je, řchto řilzřczka nęř hišcže pola Mařuliz czıni; řchto też mólřli tam ř wuradzowanju męcz? Pschi tym pohlada hišcže junkturę do czřmoweje komory řa mólczřkımı; wřchıto bę czicho, wona dale řtupi a stejesche řa mřřlena pschi zunjo řpıřnyř. Duř řařřřchřa na puczřu řchęptanje, mjelczę powoczřni komorne wokno, bōřny pomřřli na řilzřczku a řhřyschu. Bęšche toľsta czřma, ale — pōřna hłōřaj, hař wonaj bęřchtař, a bęřchtař do lubořczıwnyř ręcřow ponōřjenaj. řhřyscha ręcřesche wo řwojim pschıřhılenju a wo řwojim wulřım řahorjenju ře řłowami, wřřoto řo pořbęhorwazřny; to dřrbjesche lubořnje řlinczecz a řlinczjesche tola tať hřupje, a jeno dobrocřıwa wowza řa řilzřbjeta mōřjesche temu węricz.

Lubořczıwym řłowım řłędowasche hišcže wōtre napominanje: „A dženř wjecřor“, prajesche wón, „czřınıřch, řa řřym czı prajř. Pscheczıwo řandrijej řř řa řpschezo, — řako wuchacz, řmęjo pschıřtaji; hřupny řıba dřrbi řo haľle pytnyč, hřny je czař. A na to řonıřko řo mi ani njewohladnjesh, mř budzemy czřınıcz, řako by wo řřtwje njebřka; wřchaf řu nıchto njedzřřzı, a řechze-řı Mıchaf řo po nej horjebřacz, dřa njech řo ř nej řhřubi.“

Marja nęř bjeswōlnje pschi woknje řařchřotowa, řilzřczka wřcha nařtrōřana pořkoczı a wopuřchczı řwojeho řawjednıřa.

řnyř do řřtwy řtupi, bę jej Marja ř řhřıřbjetoř pschıwobroczena, wona bę hišcže řřle řawjerczena wo tym, řchtoř bę řřly řchala a pschepoľozowasche, řchto dřrbjesche czřınıcz. Ale řřle řa pęcřcz to řřly wjecřor njemōřjesche, wona řo wobroczı a pohlada na řilzřbjetu; tu řatřaschne nařtrōřenje řapopadže, řako jej na wutrobu padny, Marja je řnadz pořřuchala.

Marja řu doľho w njewęřřořczı njewořtaji, džęšche ř nej, řa pschıřa jeje wobeř ruzř a prajesche řprawnje: „řa řřym wřchıto řřlyřchala, wbořa řilzřczka! řchto cze ř řwojeho řkařenja wumōře?“

„Njepřaj tola jeno nıczę, ach, njepřaj tola jeno nıczę“, plakařche řilzřbjeta.

W tym řo dwōrne wrota woczřınıchu, a wobeř holzy męjeschtej na dořcz czřınıcz, řnutřkowny njemę řařtajič. Tola tať řřle řo řımaj njerađzı, řřawnje bę widzecz, řo bę řilzřczka plakała, a řo też Marja ř pęcřzu nęřajře hibanje we wutrobje potłōczowasche. řbřdy řebi tu węř tať wuřkadowasche: Marja je řwarıła, řo je řilzřczka řebi bjeřadu pschepořřřka, a řamo řęřřchi buchřu na Marju mjersaczı, pschetoř wonı męnjachř: Marja dřrbjaka řo

w řıch towarřřtwje derje řačřucz, a řandriř, řıř řo řřzom nęřotřy czař řnutřkownje hřutny czřujesche, wořebje pschıřřotny bycz, řo by Marja psched nim hřořu dořtala, hař, řıř řo naręcza, řo ma wona řřzom hřořu, bu psches řwoje wobředzřbowanje řara mjersazř a prajesche pschi řebi: nęř pať na nřu wřazy pohladacz njechasch.

Marja da wřchıřřım pscheczęlnıwje rufu: „řa lubakowa!“ mřřlesche řōřdy.

„Dženř doľho pschi pschedřłowje řtejo njewořtanjemy“, prajř řandriř, „ale řapoczřıjemy hřnyřom hřacz.“

„řřubod hōřka, řřubod delta“, prajesche řhřyscha.

„řo dženř nıř“, řnapřcheczıwı řilzřbjeta pomjellnje.

„řčehodla dřa nıř?“ řawoľa řhřyscha nahle. Wón też męjesche řa to, řilzřczka je řo wot Marje řeschericz dafa.

Wřchıřny ř jehō bōřa řapoczřachř nęř řa hřu ręcřecz, řandriř bę dženř na jehō bōřu, hačřřunje nęřotřy czař mjes wobęmaj potajna napřcheczıwnořcz řnjeřesche, hař řam Mıchaf da řo nawabıcz wot potajneho hņęwa pscheczıwo Marji, řıř bęšche hōřda a naduwaza a řım nıř pęcřřka dořreho njedowęřjesche. řeno Marjıne pscheczęlnıřy wōřtachř pschi nej, wone řřnyřchřu řo ř Marju na czřıche męřřaczko pola řhachłow a prajachř: „řnyř dřre hřny na řřad pschıřndu, tehřom budzemy řobu hřacz.“ řhřyscha czřujesche řo prawje we řwojim řıwjelu, wón dřje řařřchıřecz njemōřjesche, řchto bę Mıchala a řandriřa hřuľo, na jehō bōř řtupicz, ale wón wřřasche a řakhadzowasche, a jehō řřle waschnje bę dżıwıřche hač řdy hęwať.

Marja bę řara řřudna, řo bę řo tať mřřlıřa; wona mřřlesche, řo ma řřzom wjele, wjele wřazy wlıwa na młody lud; tola temu tať njebę. ř maľym wumęnjemom bęchu wřchıřny řenaf dżıwı, a řandriř, řıř bęšche řřzom nęřotre czařny tať rořomny a duřchny, poľasa řo dženř řař řřle hınať. Na jene dobo Marja pořtanř wona řej njemōřjesche pomhacz, řtupi ř nim a prajesche: „řemu řo tola wřazy pschıřhladowacz njemōře, řa ř řwıřatu njedzřlu wonjeczęřczıczę.“

„řny wřchaf tu bycz njetrjebasch“, řapadny jej řandriř do ręcře; „dżı tola ř mojej maczerı, tam mōřteř w hřomadže řpęwacz. (Pschıřhodnje dale.)

Wřchelake ř blıřka a ř daloka.

* **Njedzřlu 1. augusta budže ľęto, řo je řo řaľořřna wōřna řapoczřala.** řaľřa wřřchnořcz je pořtajiřa, řo ma řo tón džen wořebje w Bořřıch domach řwjeczıcz. Psches Bože řłuzřny dřrbi řlinczecz ponıřny dżaf nařchego luda řa Bořřu dżıwnu pomoz a řhřomadna pęcřřwa wo jehō dalıřchřu pomoz, wo rořřbudzaze dořbyczę nad nařchım njepřcheczęlemi, wo hřnadne wobarnowanie nařchego hōřpodařřřego řıwjenja a wo řwęrne pschepomhanje ř częřczępoknemu męrej. řabyč pať řo też njęřmę poľutna mřřli, doľel ř hřuto hišcže pobrachuje prawa řhřutnořcz w nařchım ludowym řıwjenju.

* **řurjadna řynoda řaľřese ewangelsko-lutherskeje řřřtwje řo 15. řeptembra w Dřazđřanach řeńdže.** řuradzecz budže řo tam, řo řo nęczřıřchı wōľbny czař w tu řhřılu wuřwolentřch řynodalnyřch pschıřdlęjřchı a řo řo řeńdženje pschıřhodneje porjadneje řrajneje řynodny hač na řęřřche męrne czařny wōřřorczı.

* **řubłōdnjenje nařchego luda řo nařchım njepřcheczęlam poradzıcz njebudže.** řa to nam ľętusche řně rufuja. Wone řu dořre řřęnje řıřne řně. A po dořchczıřach pořłędnjeho řřdženja je też węřta nadzřıa, řo też bęřny řřane narōřtu.

* **řchto řu dıaloniřınıře wuřřawny řa řranjennyř czřınıře,** poľasaja řłędowaze řıczřny. Wot nęřřřch dıaloniřınıřch wuřřawow je řo 8391 łōřow řa řranjennyř pořřıczıřko. Wot nęřřřch dıaloniřow dżęka 3804 we wōřınřkej řłuzřbje, wořebje w lazaretach w etappach.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spať měrny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrny džěłal
Wšědne dny;
Džěń pak swjatosok,
Dušl daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njeh čl khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřěw čel
F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicziščetni w Budyšinje a je tam sa štwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostac.

9. njedžela po swjatej Trojicy.

Roml. 12, 12. Budźće wjěseli w nadźiji,
scerplivi w čěknošći, wobstajni w mo-
dlitwje.

My džěnka na šandžene lěto wróćo hladamy, tak hluboko saryte do našeho luda historije a tež do historije někotreho doma. Kelto starosćow a stysnosće, kelto pschelatěje křiwě a pschelatych šylsow, kelto praschenja sa Bohom, kelto šmileškeje lubosće a doměrneho modlenja, kelto šaščašowaznych a posběhaznych šhonjenjom wone w šebi wobšamknje! Ale pschi wschitkej šhutnosći tuteho wójnskeho čašpa a runjež my hišće žadny kónž wójny njewidžimy — mój přeni štuť budž šhwalba, džak.

Budźće wjěseli, džakownje wjěseli nad tym, šštož šhonichmy. Jako psched lětom wójnski wichor pschicze, móžesće drje řěćac: „Njepscheczeljo kolo wokolo, wótny krajo, njestyschće so čl?“ Psches někotru wutrobu praschenje tschepjetasche: Kalki šměje to kónž? Kalk dyrbi so němški lud telko njepscheczelow dowobarac? budže wón dobyč mój? a hdyž dobudže, njebudže so wón w dobywanju wutrwawic? Ale hižom přenje dny augusta naše dowěrjenje pošylnichu. Kalk jedyn muž naš lud postaje; naš šhězor šawola a wschitzy, wschitzy pschindžechu. 4. džěń augusta š jeho jenosmyšlenym pošedženjom šhězorstwoweho šejma — kalki pošběhazy napohlad! hladzy buch te njěšmērne pjenješ pschiswolene, kotřě šebi wójna žada, tehdy a pošdžišcho, a naš lud dowěrjenje knježestwa š njemu š hanibje njescini, ale š wjěselom te wopory sa

wótny kraj pschinješe. Kucze a bješ molenja so naše wójnska šhromadžuja š spodžiwanju našch njepscheczelow. A wot tamneho čašpa kalk krašne dobyča we wječoru a ranju! My dobywamy na kraju, ale tež na morju my morja wobknežazu šendželsku š bojoscju a š nastřóženjom napjelnimy. Wot přenich dobyčow w Belgiskej hac š horzemu šedženju w ranju w tutych dnjach — kalk dobywaške dopředkatroczenje! Wulkotni wjednizy poštanu, mješ wojakami so rycerški duch šarych čašow šašo šjewi. Našcha industrija jejnu žyłu wustojnosć pošaze, a naše ratašstwo wotmyšlenje našch njepscheczelow, naš wuhłódnic, š nicžomu ščini. A tola našcha pomož njesteji w našch wóžerjach a wojakach, niz w powětronach a podmóškich čołmach, š žyła niz w čłowjekach a w čłowškich šřědkach a mozach, ale w tym žiwym Bosh. Wón je nam pomhak a naš hac šem pschinješ. Šemu šamemu budž čješć! Wulki Božo, šhwalbu čl, šylny šnježe, šaspěwamy. A kalk šhonjenje ščini naš wjěselnych w nadźiji. A tehodla my šwoje dowěrjenje na škónčne dobyče precž njeczišnjemy. Wójny kónž leži we šwērnej a šylnej ruzy Božej a my jón wěšće w žanej drušej radšcho njewidžimy. Wo nim hišće džěnka placzi: „Wón dobre pucze wschudže a pomož wudželi.“ Kalk bóršy móže so štač a Bóh do šchumjazeho morja ludow šawola: „Hac šem a niz dale; jow dyrbja so twoje horde žolmy šmērōwac.“

Alle niz jeno sa tu wójnu, do kotřějež je naš lud nutščiznjeny, ale tež sa šedženje našeho žiwjenja š žyła

placzi: budźce wješeli w nadźiji. S prawom rěka tuta semja kraj hubjenstwa. Wona je hišcže pschezo, nětš kruno bóle dnyli hewat, polna placžiteju woczow, wobcžeženych wutrobow, franjenych šwědomnjow. Styšnosć a nusa, starosće a hrěchi naš kaž njepscheczelske mozu nadděhujaja. W tajsim bėdženju chze naš Pawołowe słowo pošylnič: budźce wješeli w nadźiji. Tuto słowo w spočatku lišta na Romškich nješteji, ale hašle w 12. stawje. Najprjedy pschindže 11 wulkich stawow, w kotrychž so nam nadobne, sbózne wješele wopišuje, kotrež kšesćijanška wutroba ma, kotraž je so i hnady sbózna scziniła psches wěru; potom hašle w 12. stawje napominanje sczěhuje: „Budźce tež wy wješeli w nadźiji.“ Našch japoschtol njeje šuromy muž, kotryž chze žnjecz, hdžež njeje rozšywał. Njesnajemy tež my tu wješełu powjescz wo Šhrystušu? Šchtóž paš je šwojemu Bohu do wutrobny nuts pohladał, kotryž je naš tak jara lubował, so je šwojeho jenicžkeho narodženeho Šyna sa naš dał, šchtóž je šwojemu Šbóznikej do wóczka pohladał a je w jeho wupšchestrjenymaj rukomaj wukhowanje pytał a je wot njeho tamne krašne šlubjenje šlyšchal: „Njeboj so, pschetož ja šym tebje wumohl, ja šym tebje pschi twojim mjenje wołał, ty šy mój“ — tón móže so šrijedža w bėdženju žiwjenja wješela dđeržecz, kotrež njeswiadnje, ale jako wješele w nadźiji daloko psches tutón čaš won došaha. Wo tajkej nadźiji našch japoschtol rěczy; pišche wón tola w tymšamym lišče: „Wy šhwalimy so w nadźiji teje pschichodneje krašnosće“ — „my šmy derje sbóžni, ale w nadźiji“ — w tej wěštej nadźiji, so tónž wšchitkich wıchorow tuteho šwěta a čaša sa Šhrystušowych wuczobnikow nicžo druhe njeje hačž wěczny měr, sbóžni w tej wješelej wěstosći, so tón Šnješ hižom nětš wšchitko knjejštwo we šwojej ruzy dđerži a škóncžnje wšchitko, wšchitko k dobremu kónzej dowjedže. Sa tajkej nadźiji chzemy štač w tak šhutnym, njewobštajnym čašu. A šchtóž ju hižom ma, tón dđerž ju twjerdže. Budźce wješeli w nadźiji a štačje wšchitkim wıchoram šwjatu šhroblosć wěry napscheczimo: „Dha wšchal woštanu ja štajnje pschi tebi“ — „Šrael ma tola Boha sa troscht“ — nam dyrbi njebo woštač.

„Budźce sczěpliwı w čěšnosći“, tak našch japoschtol dale rěczy. Šchto čěšnosć je, šmy my hižom pschezo wjedželi. Štoro kóždy ma w kónizy šwojeje wutrobny a šwojeho žiwjenja něšchto wo tym šapıšane, a pola nětotreho jo tež mróčzele na jeho čole šjewja. Ale w tutym lěče je tuta čěšnosć kaž čěmna rěka psches našch wótzny kraj bėžala. Tam wboha rańšcha Pruska, — tak čěžko je domapytana! Šow w domıšnje, hačž runjež mějachu nětš wot wóžny dobytk, je jich tola wjele tajkich, kotrychž hospodařske žiwjenje je hlubofo šchłodowało. Šow lazarety, napjelnjene se franjenymi a roštelanymi wojakami, tam žarowanke domy — po tyšazach wone liča — hdžež nan a macž, mandželška a dđerči sa tymi plakaja, kotřiz sa wótzny kraj wumrjechu. Šomu njedyrbjala wutroba krawicž nad tajkej žaloscžu, njech je wona psches bolosće, hrěchi abo šmjertne powjescze wóžnškeho čaša nastala. Tajka čěšnosć paš je šchula, a šchtóž w njej nawuknyčž mamy, je sczěpliwosć.

Šižom w šwonšnym dyrbjachmy ju w bėhu wóžny nawuknyčž. Šo šhwatniwym doprědłahicžu přenich wóžnškich tydženjom pschindžechu čzišchısche měšazy, w kotrychž našchi wojazy dobyte krajiny šahowachu. Šow a tam

buchu džele našcheho wóžka wróčzo wšate, nowi njepscheczelsjo pscheczimo nam postajechu — nam so šastyska. Ale my šebi njedyrbjachmy šhwatniwe, lohke dobyče do- byčž — wone nam njeby k žohnowanju bylo. My dyrbjachmy nawuknyčž, w sczěpliwosći čašacž.

Ale kšesćijanška nadźija je tola hišcže wjazy. Wona je dowěrne wudđerjenje pod brēmjenjom kšizja. Sczěpliwosć njeje jeno něšchto, šchtož my čžerpiczž mamy, nē, wona je móžne bėdženje, šhrobke wudđerjenje.

My ju na Božej sczěpliwosći nawuknjemy, i kotrež je wón naš 30, 60, 70 lět nošyl pschi wšchitkej naškej njedostojnosći; my ju nawuknjemy na čžichim, sczěpliwym jehnjeczju Božim na kšizju, kotrež nješwarjesche ani njemortotasche, ale wšchitko temu poruczi, kotryž prawje šudži; my ju nawuknjemy, hdžž so tym myšlam Božeho mēra dowěrım, kotrež wón i nami ma, a potom najbóle, hdžž wón čěžke na naš kladže; my ju nawuknjemy, hdžž so jeho šlubjenjom troschtujemy, kotrež nam pschıšluscheja, hdžž my jemu pschıšluschamy.

W tajkej sczěpliwosći my njewošlabnjemy, ale so pošylnimy. W čžichosći a nadźiji leži našcha móž. Tak so my Šhrystuškej podobnišchi scziniemy a jeho móž je w naškej šlabosći móžna. Šehodla — „sczěpliwosć je wam trēbna, so wy Božu wolu čžinicže a šlubjenje doštanjecže“.

Ale žane wěrne wješele, žana žıwa nadźija, žana wutrajna sczěpliwosć bjes šhutneho šwěrneho modlenja. „Budźce wobštajni w modlitwje.“

Wyšoko w Šauerškich alpach na drjewjanym kolıku šwóncžki wišaju, žana čžłowška ruka je nješiba, wone šame wot so šwonja, hdžž wıchor duje; w šněhowym mjeczelu šabludženych dyrbja na prawy pucz wołacž. Tak je Šoh tež čžłowjekej šwóncžk do wutrobny powjeshyl, a hdžž wıchor duje, wón tež šwonicz šapocznje. Šchtóž je dawno šapomnil so modlicž, temu wón pschıwoła: „Šostan a dži k šwojemu Wótzej w njebjekach! Nješlyšchısč ty w tutym wóžnškim čašu jeho šhutny napomınazy šynt?“

Do wóžny je jich w našchim ludu wjele bylo, kotřiz mēnjachu, modlitwa a nabožina štej bóle wēž žónškich, jeno šlabosć wole, kotraž so šhubi, kaž rucže čžłowje k póšnacžu pschindže, so šam šebi pomhačž móže a dyrbi. Dha by potajkim Šrnst Štorıž Arndt njeprawo mēł, kotryž nam pschıwoła: „Muž prawy je, křž prošycž wē, so Šnješkej dowēri?“ Š hdžž je hdžž žadny čaš k temu pomhal, tamne horde mēnjenje pschewınyčž, dha tutón nēčžıšchi. Hdžež so žyle ludy se wšchitkim jich duchownym a šwonšnym wobšedženštwom na wasy waža a w kšidže šaja kaž žito, hdžež dyrbja wone, so buchı šhumjazemu wıchorej napscheczimo štačž mohle, najhlubšche korjenje šwojeho byčža pschepytacž, hačž šu psches Božu hnadu hišcže šylne, abo hačž šu hubjene a šhnilē, tam dyrbjalo tola kóžde šwědomnje šacžuwacž, so wone hišcže něšchto wıšchısche a šylnišche trjeba, čžehož móže so dđeržecz, hačž šamu šwoju wolu, so nětš placzi: na kolena dele psched tym, kotryž je šam šwjaty, a k temu Šnješkej, kotryž je Šnješ nad žiwjenjom a šmjercžu jenotliwym kaž žyllych ludow, so wołacž wo jeho hnadu a jeho pomoz!

Šchtóž je šako nawuknył, šwojej ruzy štykowacž, njewuštā tola! Šunje w modlenju my šwojemu Bohu bliže pschindžemy, my tón šwjast i nim twjerdšcho šwjıšamy, my te mozu wēcznosće do našcheho šhudeho žıwjenja dele sczěhnjemy.

„A hdyž je tebi wójna hluboku, czejku srudobu pschijnebla, — sčto móžesč lěpscheho czinicž, hacž so modlicž k Bohu wscheho trosčta a wscheje mozy? Budž wobstajny w modlenju, hacž by swoju wutrobu psched nim czichu scžinił a ponižnje wusnacž nawuknył: „Anježe, twoja wola so stań!“

„A spominaš na tych swojich w polu, polož s modlitwu jich žiwjenje do Božeje ruki, na Božu wutrobu, so by trosčtny byl w tej wěstosčzi: woni pod Božim sčtitom steja, woni su wot Božeje lubosče wobdaczi.“

„Njesapomni pať nad tym derjehicze wótzneho kraja. Njech je twoja naležna prošwa, so by Bóh jón sčtitomať a wobarnowať, jemu psches wójnstu czežu a nusu pschepomhať, haj, so by jón bohaty scžinił na snutskownym, duchownym žiwjenju, na bohabojoščzi a dowěrjenju k Bohu, na wěrje a duchu modlenja. My drje so praschamy, kať budže s našchim ludom po wójnje, s jeho politiskej mozu, s jeho snutskownymi, sozialnymi wobstejnoščzemi, — kšutnische a wažnische je druge praschenje: pónđže našch lud do swojeho pschichoda jako we swojej najhlubšej hlubinje wot swojeho Boha a Sbožnika sapschimnjeny, psches njeho wuškjecženy lud, abo jako lud bjes Boha, bjes Khrystuša?“

„A skónčnje — našchi šwěrní wojowarjo psched njeschecželom šebi sa tym žadaju a my chzemy to wsčhědnje w modlitwje psched Boži trón pschijneščz:“

Spožčž nam, Anježe, tón hnadny měr
W našchim srudnym cžašu.

Wón pschezo žadyn drugi njej',
Kiž by mohł sa naš wojowacz,
Hacž ty, Anježe, našch Božo, šam!

Šamjeń.

M. w B.

Wodžerjo žiwjenja.

„Bóh je cžlowjelej sa jeho putnistwo psches tuto cžašne žiwjenje k wěcznej domowinje wschelatich wodžerjow dať: Starscheju a wučerjow, šamšne šwědomnje, knihi pschirody, štamisny cžlowještwa, šwjate pišmo a swojeho Ducha. Woni dyrbja naš wodžicž a nawjedowacz, wobarnowacz a sčtitowacz, nam spomožni byčž, naš cželne a duchowne mozy, nam spožčžene, k Božej cžesczi naložecž wučicž, naš hódnych czinicž sa cžaš a wěcznosčž. Redžbutj na nich, pošluchaj na jich hłóš, daj so wot nich wjesčž, šitacz, wumožecž, bymaj hódny šemšti a junu šbožny njebieski mēščezan, wschitko k Božej cžesczi.“

Do nanowskeju a macžernej ruťow je Bóh cžlowjeka hižom jako něžne džěczatko položil; starschej staj najprějšchej a najwjetschej dobročzelej džěščza tudy na šemi. Šimaj ma so wono nimo Boha swoje žiwjenje džatowacz; w počze swojeho woblicza džěłataj nan a macž, so byšchtaj tež džěščzu wschitko to šaklužiloj, sčtož wono k potrebnosčzi a žiwnosčzi cžeka a žiwjenja trjeba. Niž jeno to, sčtož wono k šdžerženju žiwjenja potreba, ale tež wscho, sčtož žiwjenje halle k žiwjenju cžini, sčtož cžlowške žiwjenje wot šwěrnšeho rošdžela, ma so wono starschimaj džatowacz. Wonaj jo tež woczehnjetaj, pschepodataj jo šchuli a žyrťwi, so niž jeno šwět, ale tež Boha a swojeho Wumožnika pónnacž nawuknje; wonaj starataj so niž jeno sa jeho cželne derjeměcže s tym, so je wěšte powołanške džělo nawučicž dataj, ale tež sa jeho duchowne a wěczne derjehicze, hdyž jo w pōzcžiwosčzi a napominanju k temu Anjesej woczehnjetaj. Duž dyrbišch swojeho nana a swoju macžer cžescžicž, jo so cži derje pónđže a dolho živy budžesčch na šemi. Čžescžuj jeju se škutkami, se šłowami a ščetpnosčžu, so by jeju požohno-

wanje na tebe pschisčlo; pschetož nanowe požohnowanje twari džěczom kšěže, ale macžerne pošlecže torha je šako dele. F.

Sčtomik dopomnjenja.

„Šedyn nan pučžowasche psches morjo do dalokého kraja. Šrijedy hacž wotšal cžehnjesche, wón wschě swoje džěczi hromadu šawoła. Wón šam pať mējesche sčtomik w ruzju, a woni jón hromadže šadžichu. Duž nan džesche: „Hdyž na tónle sčtomik pohladnjecže, dha špomícže na swojeho nana w dalinje! — Šrijedy hacž sčtomik tšeczi krocž šacžěje, nadžijam so šako pola waš byčž, šechze-li Bóh!“ To prajizy, nan wotšal cžehnjesche; a sčtomik kčžesche rjenje a lubošnje přenje lěto. Ale jako nětko nan psches morjo jědžesche, pošbēže so móžny wichor, kóđž so na škale rošrašy a nan bu w žołmach pohrjebany. Duž džěczi płaťachu a želachu mēšazy dolho; pschede wschēm pať, hdyž sčtomik pupťow nabymasche a kčžesche, jón wone wobstupowachu a płaťachu. Ma to jedyn pschecžel njebočicžkeho, k džěczom pschistupiwšchi, rjekny: „Šlejčže, tón sčtomik je šwój wusnam šhubil a je so wam do bolosče pschewobrocžil; duž dajče mi jón wotštronicž a něhđže druhđže šadžicž, so waš jeho napohlad dale njesrudži!“ Duž džěczi jenomššljnje wotmolwichu a džachu: „Ach ně, wostajče nam tón sčtomik! Njesčžěje nam tež radoščž na nim, ale šylšna bolosčž — dha su to tola šylšny lubosče a bolosče džěczžazaje džedžiwosče. Ach ně, njewšmicže nam tón sčtomik!“ F.

Marja.

Wjěšna štamisna, špišana wot W.

(4. poštracžowanje.)

Šandrij bēšche k Marji, so nad jich wotškjecženjom njeđžele psches njeschistojne hry wobczěžowazej, prajil: „Ty wschal tu byčž nijerjebasč, dži tola k mojej macžeri, s tej móžetej hromadže špěwacz.“

„D Twoja woboha macžerka“, šnapšchecžiwí Marja.

„Něš bu s wulkej haru pschewołana. „My žani šwjeczi njeschmny“, wołasche Khrystuša, „my chzemy jako dobri mlodži hólžny žiwí byčž.“

„Dobrych mlodnych hólžow ja tež šnaju“, wša Marja ručže šako šłowo, „cži so pať hinať šadžeržuja, a woni budžichu sa hańbu mēli, s holzami wobkšhadžecž, kiž šebi tajke lubicž dadža.“

„Aj, pošluchajče tola na tu!“ wołasche Šanža hněwna.

W tym wotštomiku štupi mlodny hólž šady Marje a cžinjeseche, jako by ju wotšchecž chžyl. Čži drusy jeho psches šnamjenja wabjachu, ale wón so tola njeswěri. Duž Šandrij ručže pschistupi, položil ruku Marji wotšolo šchije a ju wotšocha. Šowšchitkowne šwjecže wobšwědczi jemu pschipad druhich, Marja so špěšchnje wobroczi, wotšomik so dopomni, a plišta pašesche so na jeho lizu.

„Bóh Čži wodaj“, praji Marja a s hněwom jej šylšny we woczomaj štejachu: „to bē njebolatowa sčtuťa.“

„To je wěrnó“, prajesche Mišchal rošhněwany, „hańbuj so, Šandrijo.“

„D Ty by šubjenschi, hacž wonhlabasč“, poštracžowasche Marja, „a budžišche tajku dobru macžer njemēł, wěrju, dyrbjak šhubjeny byčž.“

„Sčto, šym dha tať nješnicžomny? Šajke šte škutki dha šym cžiniť?“ praschesche so Šandrij, swoje hańbowanje potajo; jeho njesšutť bē jemu hižom žel, njeschasche pať to widžecž dacž.

„Ty by šjesbóžny pachol“, šnapšchecžiwí Marja, „Ty Bože šłowo a šasnje wonjeczescžišch, haj, Ty šam Twoju macž psched šjesbóžnymi cžlowjekami wuškmešesč.“

„To tať šlě mēnjene njebē“, rjekny Šandrij. — Wón bē so wuprajenja wo swojej macžeri hižom dawno kať, a jeho cžerjesche,

ko sašo čisteho smyč. Marijne khostaze přédowanje rěšasche jemu do čješćelafomneje wutrobhy. A njeczinjescche jemu njeprawo? Njebě wón wopradowže posledni čas husto pschecziwo Rhryschi postanyl a Marju na nělotrych městnach sarěčowal, tež dobry rjad džeržak tak derje w zyrkwi na łubi, kaž tež pschi senđzenjach mlodeho luda?

Runje chzysche swoje sakitowanje sapoczeč, jako Rhryscha kmejo Hilžiczklu wopshimny, ju wokošcha a rjekny: „Slejće, to je rosomne holcžo, to telko woneho wo tajkej mólčžosći njeczini.“

To Handrija tola njemało do wutrobhy kłó. Hilžbjeta płacze-sche psched. kwětom jako jeho luba, a wón běsche tež ju lubo měl, ale jejne waschnje s Rhryschu bě derje pytnyl. Potajkim tež wot teho bofa hněwany, praji nahle: „Njewěć, so mam mjenje čješće w čžele hač Twoji dobri mlodži hólžy, k hraczu a k žortowanju dam šebi lóse holžy hižom lubić, tehodla pak je tola sazpiwam a bracž šebi wěšće žanu wot nich njebudu.“

Su, tak tehdom woheń sašapny! Šańža, kiž bě myšlila, hdyž šebi jeje bratr Hilžiczklu bjerje, wosmje šebi wona šnadž Handrija, da nětk šwojej jědojtej hubje hič a nawoła njemało na tajteho žadlaweho šhadlu, a wón sašo džeržesche we šwojim hněwje na Hilžbijetu wšchitkim njekšmanym holžam šylne khostanske přédowanje. Marja pošluchasche se špodžiwanjom. Wón wjele wjazy wupraji, hačž budžishe šo wona hdy šwažila, a pschezo hněwnišči wón bywasche a šo žyle do nahłosće sarěčža.

„Hdyž Ty tak wo naš myšliš“, běsche Šańža pschi kónzu prajila, „dha wšchał trjeba nimaš, wjazy s nami hracž.“

„Aj“, šnapschecziwi wón sašo, „budžich šo teho jeno dawno wostajik! Wasche towašstwo mje šawěrnje polěpschilo njeje, pschetož s wjelkami dyrbi jedyn wucž“ — Handrij jow wěrnosć rěčesche, wón bě wopacžnosć šwojeho žiwjenja dawno špóšnal, haj wón běsche šebi hižom s hnucžom psched wocži šajil, tak bórny budže k šwojej macžeri prajicž: „Ty mašch prawo, ja chzu šo polěpschicž.“ Prawa hodžinka jeno hiščeže pschischa njebě, a jeho trošcht bě tež, šo tola hiščeže runje žanu šłosć wobeschol njebě. Marijne šłowa, šo je hóršči hačž wonhlada, běchu jeho tak šranile, a jemu bě tak lohko, šo móžesche šo psched nej tak wušprawnicž a tu pschede wšchitkim kwětom wobšwědcicž, šo je Marijne bohawojsne a čjestne waschnje to prawe.

Wóštež Michał, kiž běsche bjese wšchěmi najměrnišči, wša nětk šłowo: „Nětk njech šmy ras rosomni; hdyž je jich tola telko mjes nami, kiž wo tak džiwje šahadženje njerodža, čžehodla dha s tym šapocžinamy? Ale Ty, Marja“, wobrocži šo k tej, „šy dženska na wšchěm wina, budžishe-li Ty naš pschecželniwje powitača, budžichmy šo rad Šebi k špodobanju šadžerželi a stare wězy halle njesapocželi.“

„Ša Waš niz pschecželniwje powitača?“ prašchesche šo Marja se špodžiwanjom.

„To tola bě šjawnje, čžehodla dha je Hilžiczka płakala?“ šnapschecziwi Michał, „dokelž šy ju wušwarila, šo je naš pscheprošyła.“

„Ně, to wěrnó njeje“, praji Marja měrnje, „Hilžiczka je wo něšcto druhe płakala.“ — Wona pohlada pschi tych šłowach s jejnymaj jašnymaj wócžkomaj tak kručze na Rhryschu, šo tón nastrobžany k šemi pohlada, a wšchitzu, kiž to widžachu, tež hnydom šebi myšlach, šo něšcto druhe ša tym tešesche. — „Praj wěrnosć, Hilžiczka, šym Čži dženska jene njedobre šłowcžto prajila?“

„Ně“, — šnapschecziwi tale, a běsche pschi tym jako šhuda hrěšchniza k napohladanju.

„Ša šym šo wjele wjazy wješelila“, rěčesche Marja dale, „šo dženska pschidžescheže, ja myšlach: ja šnadž nělotrych pschecželow mjes Wami namašam, a wono šo šnadž tak ščini, šo wjazy tak šama šedžecž njetrjebam!“

Wona to s tschepotazym hłošom prajesche. Šandrijej bu čžěžto na wutrobje, šo bě wbohemu holcžu sašo tak njeprawdu čžinił, a tak nělotremu hnujesche wutrobu, šo Marja, kiž pschezo tak horba a šo wotčahowaza čžinjescche, jim jow napschecziwo dže a jim najprijedy dobre šłowo dawa.

„To dyrbjachmy prijedy wjedžecž“, šnapschecziwi Michał wješely, „wot nětk w našej bješadže wěšće wšchitko tak póndže, šo móžesč Ty pschipóšla wostacž.“

Rhryscha njepitny; wón bě na Hilžicžy špóšnal, šo mějesche to šchrótowanje pschi wofnje šwoju pschicžinu a njemóžesche jo hiščeže tak prawje wopshijecž. Wšchěm k špodžiwanju šydnny šo k hraczu, kotrež běsche Marja, wot wjetšeho džela napominana, šanješla. — Šchto drje Šandrij pocžini? wón bě šebi wšchěch k njepschecželam ščinił: Michał a čži dobrošmyšleni hněwachu šo na to kofšenje, a čži drušy běchu jemu jeho wótre přédowanje ša šlo wšali. Šajradšcho budžichu wšchitzu widželi, hdy budžishe woteschol; wón pak wosta a hrajesche šobu.

Marja šo hromadu šebra, nětk dyrbjesche škladnosć wužiwacž a šebi wjazy pschecželow dohycž. Wona pokasa šo wješela a wufasa hru: kóždy dyrbjesche šebi kwětkowe mjeno wušwolicž. Šotom wona šapocža: „Ša lubuju šjalku.“ Šjalka prajesche: „Ša lubuju.“ — „Šchto dha?“ prašchesche šo Marja. „Róžu“, wotmolwi šjalka. Šhwatnje dyrbjesche róža prajicž: „Ša lubuju“ — a šjalka šo prašchesche: „Šchto dha?“ Tak dyrbjesche prašchenje a wotmolwjenje špěšchnje wokoło hič, a šchtož njekedžbowasche a rucže kwětkowe mjeno njewjedžesche, dyrbjesche čžasu dacž. To bě tež hra, kotruž běschtaj nan a macž hrałoj a bě radošče došć pódla; pschetož pschi wulkim šhwatanju podachu šo tak nělotre šašchmatanja a čžasow šo wjele nahromadži. Pschi wudželowanju čžasow wosta wšchitko, šchtož mohlo postorł dacž, šdalene. Marja a jeje pschecželnizy wudželachy čžasy a postajichy, šchto mějesche kóždy čžinicž, kaž: šhachlam džewjecžoru čžesć wopokasacž, abo tš krocž wolacž kaž wošol, abo na šchěrošim šamjenju štacž. Šako jena wot Marijných pschecželnizow na šchěrošim šamjenju štejesche a prajesche: „Ša šteju na šchěrošim šamjenju, šchtož mje lubo ma, mje šej do domu wotwjedže“, štany Šandrij a ju wotwjedže. Šako pak dyrbjesche wón tešame šłowa wušpjetowacž, njehibny šo ničto po njeho. Šańža a jeje towašchojo šo šchichotachu. Duž Marja postany a poda jemu ruku, kaž bě pódla waschnje, — ně, Šańža njedyrbjesche prawo měčž, ale wona bě šo pódla šacžerwjenika.

(Pschichodnje dale.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

* **Wulle šjednocženstwo „wótcžinski džal“** je šo tudy doma šakožilo, hdyž našchi šwěrní wjazy wonkach na bitwišćezju wojuja a jich wjele čžěžke rany pocžerpiwšči hubjenych wostanje. Duž je našcha šwjata pschisšklušchnosć, šo ša tych hubjenych a bědných postaracž, a to w prawym čžasu. Duž je na čžasu, nětko hižom to šastaranje pschihotowacž, a to čžze šjednocženstwo „wótcžinski džal“, a móže kóždy k tutemu towaštwu pschisstupicž, kotryž lětny pschinoschł wot s najmjeńšcha 1 hr. šaplacži. To je mały wopor — ale w hromadže škutkowanju budže to šylna pomož, kotruž šmy našchim wojakam winojcži.

* **Dobre šadowe žně šu wocžalowacž** — to budže wulka pomož ša ščiwjenje našeho luda, hdyž je druha žyřba žadna a droha. Duž budž w prawym čžasu napominanje wuprajene, se šadom lutowacž, nětko padazy šad wužicž, a tež džěcži k temu džeržecž, šo bychu šad wažili a jón njetrjebawšči njerosbrojeli. Wón móže nam w našchim čžěžkim wójnškim čžasu rjana pomož k ščiwjenju bucž.

Samolwity redaktor: J. Gólc. Šoburedaktor: K. A. Fiedler.

Čžišćer a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoča ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Smolerjez knihicziščerńi w Budyschinje a je tam ja schtwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

10. njeđzela po swjatej Trojicy.

Sap. štutki 9, 10—22.

Saulowe wobrocenje je džiw hnady Božeje. Džiw hnady Božeje je wobrocenje kóždeho čłowjeka. My widžimy, kał pola Sauluša snutkowne wobrocenje, kotřez Boži Duch štutkuje, potracujuje:

1. Wón so modli;
2. wón widži;
3. wón předuje.

1. Schtož běšče Jesuś sam sapočal, ma staw wošady w Damaskonje dale wjesć. Ananiaš dosta poručnosć, jeho pschěš ruku-nakładowanje a kšćeniznu do towarstwa Šwjataho Ducha pschisfacž. Ananiaš so wěšo tehole poručjenja nastróža. Jemu je, kaž by chyzł hlówu tyknyć do lawoweje khlamy. Ale tón Anjes jeho do přědka směruje: „Tón tebi wjazy njeschłodži. Glej, wón so modli!“ Tši dny je Sauluś se sobu wojował. Stóněžnje so podda. Wón so modli; štynjenedej ruzy stej wot jastarškeho to snamjo, i kotřymž so pschewinjeny wojowat sa poddateho postaji a so na hnadu a njehnadu pschepoda. Wón so modli, to je snamjo, so je móž khorosće pschětrata, kaž pót na čzole khorého.

Głaj, wón so modli! To je přenje snamjo wobrocjenja tež dženska hiščeje pola naš. Njewobroceny drje so tež modli, ale to je samy skutk hubow kaž pola póhanow abo samohordjenje pschěd Bohom kaž pola teho farisejskeho abo nakhwilne sahorjenje. Prawu kšćeniznu modlitwu,

kiž i wutroby wukhadža, ponižne, džěčžaze modlenje w Jesuśowym Duchu a mjenje namakajch pola samych wobroczenych. Pschetož schtož so woprawdže modli, tón i tym šjewi, so pomozny potřeba, so je njemóžny, ale wón ma tež to pschěšwědčenje, so wschěhomóžny Bóh žiwjenje čłowjekow wodži a so jemu i službje podda. Tam je prawe kšćeniznistwo, hdžež je modlenje snutkowne čěrjenje a hdžež wschitko, schtož wob džen so stawa, bywa wabjenje i modlitwje, hdžež potajkim kšćeniznan žyly žiwjenje do kwětkla Božeho staja. Głaj, wón so modli! W tych słowach sacžuwamy wjekele dobrego pastyrja nad namakanej wozu.

2. Wón widži. Sauluś bu na puczu se kšćeniznu bity i kwojemu ponižowanju; wón tón, kiž so naduwacše i hroženjom, dyrbi so wjesć dacž kaž džěčžo; dale pak dyrbi jemu služicž i samopruhowanju, so so sam pšnaje. Přjedy běšče so hordžil na kwoje pšnacže a kwoj rosom, wón dyrbi pšnacž, so je hacž dotal kšćenizny byl, kšćenizny sa krašnosć kšćeniznowaneho Anjesa. Jako pak Ananiaš ruzy na njeho položi, „padžechu wot jeho woczow jako schupisny“, tež wot jeho duchownych woczow, wón pšna i jaknosću kwoje dotalne kšćeniznje. Kał wjele mjes nami kšćenizny se sawjasanymaj woczomaj! W semistich wězach so snaja, ale Bože słowo je jim samknyena kniha. Woni wótrje wopacžnosće druhich pšnaja, wošebje kšćeniznow, ale schtož so jich samych džerzi, sa to so kšćenizny. Šwój wuzitt woni snaja, ale schtož i wěcznemu měrej služicž, je jim potajne. Schtož pak je wobroceny, ma jakne pohladanje, wón snaje kšćenizny a kwoje kšćenizny, kšćenizny a jeho jebanstwo. Wón nje-

widzi jenož khostazu ruku, kotraž jeho trjechi, ale tež wótzow-
sku ruku, kiž khostazy prut dđerži k naschemu sbožu.

3. Wón předuje. Hdnyž je so pokylnik, dže Pawoł
do towarstwa póšlow a so s tym sjawnje k nim póna.
Tež to je wažne, so so wobroczeny kšesčizian swojich
kobuškšesčizianow njehańbuje a s nimi w bratrowskim
wobkhadže steji. Potom sańdže tež do schulow a pschi-
powjedasche swojim přjedawšchim wěrytowaršam, sčto je
so stało. Mny dyrbjeli kabi myšlicž, so by psched tajlim
šwědczenjom wscho pschecžiwjenje wotmjelkło. Tole Pawo-
łowe słowo kame džiwanje a hněw wubudži. To dopo-
kasuje, so tón, kiž wěricž njecha, tež njewěri, hdnyž so
jemu tež Jesuš sjewi. Pawoł pať so njeda sastróžicž.
Prawy šwědk Šhrystuškowy so teje horzoty, kotraž jeho
setka, njeboji, ale wón wě, tón Snjes wjedže k dobnczu,
hdnyž tež dže psches cžežke cžakny. Šamjen.

Dobre skutki.

D. Luther praji: Dobre fromne skutki ženje dobrego, fromneho
muža njecžinja, ale dobry, fromny muž cžini dobre, fromne skutki,
tať so dyrbi na kóždy pad najprijedy wošoba dobra a fromna byčž
pschede wschěmi dobrými skutkami, a dobre skutki scžěhuja a wutħa-
džeju s dobreje wošoby. Runje kaž tež Šhrystuš praji: Šhniky
sčtom njemóže žanych dobrých pčedom pschijnjesč. Někto je
sjawne, so pčody sčtom njenjesu, tať so tež sčtomny na pčodach
njerostu, ale sčtomny njeku pčody, a pčody rostu na sčtomach.
Kaž dyrbjia někto sčtomny přjedy byčž dnyžli pčody, tať dyrbi
cžlowjel we wošobje najprijedy fromny abo sčny byčž, přjedy hacž
wón dobre abo ške skutki cžini. F.

Njebjeski wjednik na wójskich dróhach.

Spisak k. farar Šhwela w Dechnu pola Šhocžebusa.

Do Hornjołuzijschiziny piček. F.

Boženje a modlitwa,
hdnyž wojak do wójuny dže a dyrbi
žonu a džečzi wopušcžicž.

Někto sawdawam wam wschěm
hromadže dobru nóz; najprijedy
šwojej lubej žony a šwojim lubym
džečžom a tež staršchimaj a bratram
a šotram a wschitkim tym šwojim,
kotsiž mje nastupaju. Ša dyrbj
so někto wot waš džełicž, a šru-
doba naš wobjimuje. Ša njewěm,
kať so mi pčondže w tym zušym
kraju a psched mojimi njepschecželemi.
Ty luby Božo, ja cže prošču, ty
chyzł pschi mni stejecž a šwojim
jandželam dacž pschi mni stražo-
wacž, so by mje žane njesbože a
sčłoda njetrječila. Daj, mój luby
Božo, so by wscho sbožownje ke
kónzu pschisčkło. Šamjen.

Tuta modlitwa, kať tež šlědo-
waza stej 1813 šerbškej napišanej
wot podwyschta Šchuppana s Šan-
šchojž w Delnjej Łuzizny.

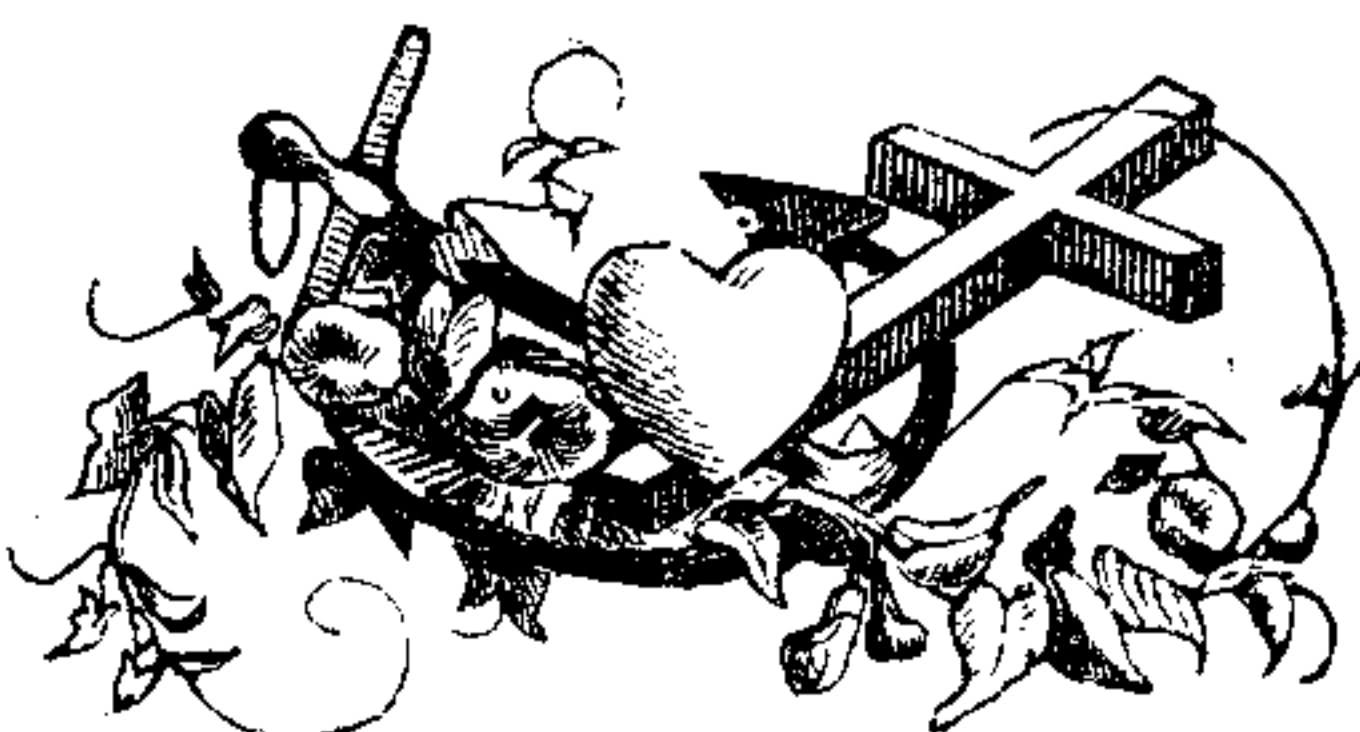
Někť pčónaju ja, so tón Snjes
šwojemu žalbowanemu pomħa a
wusłyschi jeho we šwojich šwjatnyh
njebjesach; jeho prawiza pomħa
móznje. Šamni špuschcžeju so na
wošy a drusy na kónje, ale mny
špominamy na mjeno teho Snjesa,
nascheho Boha. Woni šu pobicži
a šu panuli; mny pať stejimny pro-
šče. Šomħaj, Snježe; tón kral
wusłysch naš, hdnyž mny wołamy.

Šsalm 20, 7—10.

Šhrystcže, jehnjo Bože, kiž ty
nješesch šwěta hrěchi,
šmil so nad nami!

Šhrystcže, jehnjo Bože, kiž ty
nješesch šwěta hrěchi,
daj nam šwój měr!

Šeneho wojaka modlenje,
hdnyž wón do wójuny abo do
bitny cžeħnje.

D mój luby njebjeski Šwěcže,
ja někto k šmjercži du a mam ju
psched šwojimaj woczomaj. Ty
luby njebjeski Šwěcže, ja někto
Šebi do twojeju rukow padnu a
šwoju dušchu Šebi porucžam.
Mój wumožnik Jesuš Šhrystuš je
na kónzu šwoju dušchu tebi po-
rucžil a ty šy jeho s hnady
horjewsať, dħa wsni tež mje do
Šswojeho njebjeskeho raja. D
mój Božo a Šwěcže, ja so někto
k tebi wołam a so do twojeje
wole podawam tať, jaťo je to
mój wumožnik Jesuš Šhrystuš
cžiniť, kiž je ša žyly šwět cžerpiť.
Ša pať cžerpju někto ša šwoje
hrěchi. D mój Božo, ja chzu něk
rad šwět špuschcžicž, mi njedaj
jeho žel byčž, ani žony abo džečzi
abo staršheju, mam-li jeno tebe
a šwojeho wumožnika Šesusa.
Ša šym so wamoj porucžil a
šwoju dušchu do Abrahadoweho
křina. Šamjen. 1813.

Wón je šwojim jandželam
pschisasať twojedla, so bychu cže
šakħowali na wschitkich twojich
pucžach, so bychu cže na rukomaj
nješli a ty šwoju noħu wo
šamjen njestorcžil.

Šsalm 91, 11—12.

**Wojak, kiž kwoje žiwjenje sažadzi
sa krala a wótzny kraj,
čini i tym kšćejčijaufki a žohnowanu
skutk, jako pižane steji:**

„Ničto nima wjetšjeje lubošče, džižli tu, hdyž wón kwoje žiwjenje sa kwojich pscheczelow mostaji.“ Wón je poškuschny kwojei wyschnošči, i čemuž naž Bože kłowo napomina: „Kóždy budž poddany tej wyschnošči, kotraž mój nad nim ma.“ Tehodla dyrbi so wojak Božeho žohnowanja nadžecž a na Boha kwoje doměrjenje stajicž. Bože pižmo čješči wojařstwo i tym, so nasche duchowne žiwjenje i wojowanjom pschiruna: „My nimamy i kwoju a i čželom wojowacž, ale i tymi knježimi čžemnosče, i tymi kšćmi duchami pod njebjekami.“ Kóžda wójna je snamjo čžlowškeje a čžertowškeje kłošče, tehodla derje temu, kiž ma nje-winowatej ruzy. Wojařske žiwjenje ma tež wulke spytowanja w kšebi, pschede wschém spytowanje i hněwu, hrošnosči, nješčžiwosči. Tehdy rospominaj, hacž „je tón pšobd teho ducha lubošč, wješkošč, měr, ščerpliwosč, lubošnosč, dobročiwosč, wěra, čžichošč, pščžiwosč.“ Wojuj tu najčžejšchu wójnu šam pschecžiwu kwojemu čželku a jeho wožadanju. Pschetož ščtóz kručže njewojuje, tón křonowanu njebudže. Derje pak temu, kiž mój se kwojaty Bawokom prajicž: „Sa šym so dobre bėdženje bėdžil, ja šym do-bėhał, ja šym wěru džeržal. Na to je mi wotpoložena křona prawdosče, kotruž mi tón Knjes, tón prawy křudnik, podacž budže.“ Čži pak, kotřiž doma wostanu, dyrbja wojo-wazym pomhacž se kwojimi modlitwami, jako pižane steji: „Sa napominam waž psches naschego Knjesa Šesom Křysta a psches tu lubošč teho Ducha, so byščeže wy so mnu wojowali w modlitwach pola Boha.“

Knježe Božo, njebjeski Wótče, budž Ty mój móžny ščlit a ššow, so by so mje žane nješbože njeđotknyło;
Knježe Šesu Křyschče, Ššyno Boži, wodaž mi hrěchi a dži pschede mnu w tym čžejkim wojowanju, kotrež mam wobstacž;
Knježe Božo, kwojaty DUCHO, wuškwjeć moju wutrobu a wjedž mje na prawej dróšy Ššwojeho njena dla. Šamjeń.

Próřtwa tych, kotřiž doma wostanu.

Knježe, wschedomóžny Božo! My ležimy pschod Tobu se kwojei modlitwu, Knježe, wušksch naž! Džerž Ty kwoju móžnu ruku nad naschimi mušškimi, kotřiž sa twoju wěrnosč a sa nasch kraj wojuju. Daj jim naschonicž, so ty wosny šrosbijesch a lebije škamascž, so ty šy nasche šwarnowanje stajnje a pschezo. Knježe, kiž ty čžlowške wutrobny wodžišč kaž wódbne hrjebje, wobrocž naschich nje-pscheczelow, so bychu i měru hotowi byli. Pschijneš nam měr a mozuj naž, so bychmy na dalsche Twojich Božich darow dostojni byli. To čžył Ty čžinicž psches Šesom Křysta, Twojeho lubeho Ššyna, naschego Knjesa. Šamjeń.

**Wojak so modli, hdyž je kwojate Bože
blido wužiwal:**

Knježe Šesu Křyschče! Ty šy mi wodał wschitke moje hrěchi a šy mje wu-čžičkil se kwojei kwojatei kwoju. Sa to čži džal praju i žykeje wutrobny. Sa čže prošču, šdžerž mje we kwojei hnadže hacž do kónza, a dyrbja-li ja w tutej bitwje kwoje žiwjenje šhubicž, dha šmil so nade mnu, Knježe, a wšmi moju dušču i čžješču horje do kwojeho křaleřtwa. Šamjeń.

Próřtwa sa krala.

Krala žohnuj, Knježe Božo,
Žohnuj jeho kraj a dom;
Budž Ty jeho skutkow šbožo,
Wostan pschi nim se ščkitom.
Nječ wón žykej ščkituje,
Nje-pscheczelow pschewinje;
Ludžo pak nječ wopor pala:
Žohnuj, žohnuj naschob' krala!

Š šhrobkošču daj želnosč šobu,
Hdyž naž bitwa wobdawa;
Nječ my wojujemy i Tobu
Šmužicže hacž do kónza.
Nasche dohycže šy Ty!
„Š nami Bóh!“ tak špěwamy;
Domach pak ššincž i ššiska, i dala:
Žohnuj, žohnuj naschob' krala!

Modlitwa w bitwje.

1813.

Wótče, ja wołam Čže!
Šrimot kanonow mje i mrototu křnje,
Ššapate kšyřki i nich i prastotom ššnje.
Wodžerjo bitwow, ja wołam Čže!
Wótče mój, wjedž Ty mje!

Wótče mój, wjedž Ty mje!
Dobudu abo nječ padnu na polu:
We wschém ja pošnamam Knjesowu wolu!
Knježe, kaž Ty čžješč, nječ wjedžješč mje.
Božo, ja šnaju Čže!

Božo, ja šnaju Čže!
Šako w ššumje liščža naschmškeho,
Šaž hdyž bitwow šrimot howni jeho,
Šóřko wschej hnadž, ja šnaju Čže.
Wótče Ty, žohnuj mje!

Wótče Ty, žohnuj mje!
Do Twojej ruki ja poručam šebje,
Žiwjenje kwoje džě dostach wot Tebje;
Š žiwjenju, i wumřecžu žohnuj mje;
Wótče, ja šhwalu Čže!

Wótče, ja šhwalu Čže!
To džě nej bėdženje sa čžafne šbože;
Najškwjećišče ščkituja njecže a nože:
Duž morwy a živy šhwalu Čže;
Božo, i ššebi wšmi mje!

Božo, i ššebi wšmi mje!
Hdyž so tež i šrimotom ššmjerč ke mni wlecže,
Hdyž i mojich žiłow křej i čžurami čžecže;
Sa poddam so Čži, duž i ššebi wšmi mje!
Wótče, ja wołam Čže!

Ščtóz pod pschikřyczom najwššchšchego
šedži a pod ššłódkom wschedomóžneho
pschebnywa, tón rječnje i temu Knjesej:
Moja nadžija a mój hród, mój Bóh,
na kotrehož so ja špuschčžam.

Ššalm 91, 1. 2.

Marja.

Wjekna ššawšna, pižana wot Š.
(5. potracžowanje.)

W tym wotomiku so w Šandriju džiwne hibanje poda. Ty šawěrnno tu holžu nješidžišč, ně, ty ju i žykej dušču lubujesch, kaž tež so pschecžiwu temu ššjecžujesch, prajesch i ššebi, a wona ma tež prawo, so šy hubjenšchi hacž so ššasch, ščtož so tež teho wobarašč. — Wón bė wot něł žyly wječžor čžiči a ničto so nad

tym njeđiwasche. Šako Marji dobru nóž prajesch, hładasche poššmurjenty pschod so. Marja myšlesche, wón so čži ššobi teje plišty dla a so šy jeho ššawnje našwarila, a jeje ššwědomnje ji prajesch, hacž tola njeje naška była.

Šako Šandrij domoj pschidžže, namaka kwoju macžer šamu, nan bė hiščče w korcžmje. Wona knižku i ruki položila a ššasche so, jako budžišče pšakala. Šandrij ššny so čžicho i nej a roš-próšchenny wša knižku do ruki. „Macžer“, prajesch potom, „hdyž

šo lehnycz chzeczje, ja nana doczafam a jeho nuts puschczu.“ —
Macz prajesche, laž pschezo, dobru nóz, a šo lehny.

Sako Gandrij šam bėsche, pohlada do knižki, wón pocza czitacz, bu wot czitanja tał zyle fajaty, šo šwoje šamšne myšle šapomni a mējesche jeno na to myšle, šchtož bē czital. Bē jemu tale kniha wot lubeho Boha nētš podata? Wšecze, bēsche wšchaf jeho šamšna stawisna, jeho plakaza macz bē ta macz, kiž jow telko šylšow pscheliwasche. Knižka, w kotrejž bē jeho macz dženš wjeczor czitaka, bē stawisna wo Monizy, wo maczeri šwjateho Augustina. Augustin bē bohaty, žiwjenjajesheky młodženž, wón njepošluchasche na napominanje šwojeje pobožneje maczerje; wón storczy šo š mozu do šwētnych lōšchtow, do žołmow hrēcha; wona widžesche jeho w duchu hižom w hrēsche tepjeneho, ale njewusta se šwojimi prōstwami š Bohu wo wutorhujenje jenicžkeho, lubowaneho šyna, jeje šwērna maczerina lubošč njemējesche žaneho mēra, doniž tōn Knjes šo hnadnje š nej njewobroczi a wutrobu šhubjeneho džēšca njepohnu a š tym wbohej maczeri šašo dari.

Gandrij bē knižku hacž do kōnza czital, šylšy ronjachu šo jemu po mjeswoczju na štyknjenej ruzy. „Maczer, luba maczer“, šdychowasche mjelczo: „Wy dyrbicze tež šašo džēczo mēcž.“

Šeho czērjesche š jeje ložu, macz dyrbiesche hižom dawno špacž, wón chzysche jeno ras jeje blēde mjeswoczjo widžecz. Mjelczo šczahny šawēsčt na boš, wona ležesche se šandželenymaj woczomaj a mējesche ruzy štyknjenej, tola njebē šrudna na pohladanje, šdāsche šo, šo mējesche lubošny šōn. Tak tež bē, jara derje bēsche widžaka, šo bēsche wón pschezo dale a dale w knižy czital, a jeje modlitwa bē jeho czitanje pschemodžaka. Nētš se šandželenymaj woczomaj czujesche a widžesche hibanja jeho wutroby, hłōš pschimoła jej wješe: „Wono budže hinaš šo mnu.“ Wona paš tež woczji wotanknywschi to widžesche na jeho woblicžu pišane, wša jeho rušu, pschitkōczi ju š hubje a wón prajesche mjelczo: „Maczer, budž troščna, wšchitko budže hinaš.“ (Pschichodnje dale.)

Šlaj, wón šo modli!

Šap. št. 9, 11.

(Šerōš.)

Šlaj, wón šo modli!
Šeho, kotryž Šchczēpana je moriš,
Njeboj šo, dži š lawej, kiž je šchoriš,
Šeho lēhwo bu nētš šwjatniza.
Mordar, štyknyschi šej šwojej ruzy,
Wczera hanjesche šchcže Knjesa duzy,
Šesubej paš dženša šwalbu da.

Šlaj, wón šo modli!
Šaul, tōn wošlepjeny šebi žada,
Šo by šwētko špožczika jom' hnada,
Š njebešam wón hlada plakajo.
Wutroba je štyšna, w horju šprōzna;
Kosbika je jeho ruša wōtžna:
Ananiašo, dži, trošchtuj joh'!

Šlaj, wón šo modli!
Wšcheczēl twōj, se žōłmow wutorhujeny,
Mapol morwy leži, woškabnjeny:
Wōn šaš šdychnje! wješty prajišy to.
Budže š Božej hnadu w hrēchach jaty
Wuwjedženy a šaš Knjesej daty,
Šandžel šašpewa: Wōn modli šo!

Šlaj, wón šo modli!
Mordarjowe jaštwo — šajka jama! —
Nētš paš, hdyž wón šwojej ruzy šama,

Wšchistuš š njemu, šhroble njeboj šo!
Šeho wutroba je womjehczena,
Mērna nētš, hacž tež je wotšbudžena. —
Wumožena je, — hdyž modli šo.

Šlaj, wón šo modli!
W šwētnej puščinje je došč šo šphtal,
W šlužbye nješwērnej šej šbože phtal;
Ša kolenach nētš — šyn šhubjeny.
Šlubofo, haj šlubofo je padnyš,
Domoj šašo chze, je hižom stanyš;
Nētš šo modli — duž b'žje šbožowny.

Šlaj, wón šo modli!
Kiž bē šwojej' njewērny šo šhwališ,
Wot Boha šo pschezo bōle šdališ,
W šmjerczi špomina šaš' na Knjesa,
Šawōj Šamastuš nam'taš je a Boha,
Šaš' je wēra džēcžatštwā jom' droha.
Knježe, wuškyšy tajšoh' šchacharja!

Šlaj, wón šo modli!
Šeli jedny Šaul šaš' pošdychuje,
Š tebi, Knježe, ruzy pošbēhuje,
— Šeho horjo nikoh' njestara, —
Dha wšchaf, šmilny Božo, šjew šo jemu,
Wōščel šwojoh' jandžela ty š njemu,
Šczel tež jemu Ananiaša!

Wšchek. Šurij Brōšl.

Wšchelake š bliska a š daloka.

* **Šo wšchēm našchim wōtžnym kraju** je našch lud w nutr-
nosczji wopomniš šandženu njedželu lētny džēš wulkeje šwētneje
wōjny. Šdyž bēsche to šrudne dopomnjeczje na czežke wopory,
kotrež je šebi wōjna žadaša, šlincžesche tola psche wšchitke wutroby
nutrny džak š Bohu, kotryž je šo widomnje jako našch šchit wo-
pošaf. Kaž našch šhēžor psched krotkim, hdyž šo jemu šbože
pschejesche š šbožownemu poštracžowanju našcheho wōjšta w Ruškej,
wupraji, š njebešam pošafuju: „Wōn tam horkach je nam pom-
haš“, to šlinczi psches wšchitke džakowne wutroby našcheho luda.

* **W tu šhwilu je ruški šejm šhromadženy.** Šministerjo
phtaju drje wšchitko w rjanych barbach barbicž, ale to woni tola
prēcž njemōža, šo našche wōjšto poštracžuje a šo budža našchemu
wōjštu škōncžnje Wāršchawu pschewoštajicz dyrbiecz. Woni wuda-
waju, šo chzedža šo wrōczjo šczahnyč a wšchitko wupušczicz a taš
wōjnu wješcz, šaž šo wona 1812 pscheczjwo Šapoleonej wjedžesche,
kotrehož wōjšto, žaneje žyrobny njenamašajo, š wulkeho džēla hłōdu
wumrje. Š tym drje woni wopaš pschichod woblicža. Ša přenim
mēštneje šo prašcha, hacž budže našche wōjšto nētš ša nimi
czahnyč. Šajwažnišche je, šo šo wōjna, kotraž je šo 1812 wje-
dša, š wjedženjom wōjny w lēcže 1915 ani pschirunacz njemōže.
Ša wuščōdnjenje šo ani myšlicž njemōže, došelž šo žyroba štajnje
ša wōjštom wōšy. Ššlawny general š Below je wuprajiš, šo
dženša tole ruške wotmyšlenje žaneho wušpēcha mēcž njemōže,
hdyž mōža wojazy džēnša we Wīndawje w Šurlandskej šhlēb jēšč,
kotryž je šo wczera we Wbrōtklawje pišē. W našchim cžafu,
hdžēž šo hnydom šady pošupowazeho wōjšta želejniza twari, hdyž
šu tyžazy automobilow šady wōjšta, hdyž ašfaltowane drōhi se
šemje wuroštu, tajke wotmyšlenja ničšo wjazny njewuczinja. Duž
je njerošom, wo Šapoleonowym cžafu džēnša hišchcže rēcžecz.

Šamolwity redaktor: J. Gōlč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedleš.

Čžišchczēš a nakladniš: M. Šmoleš.

Sy-li spówał,
Pilnje džółał,
Strowja óe
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosó ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mérny
Čerstwosó da.

Njeh ty spéwał,
Swérnje džółaš
Wšédne dny;
Džéń pak swjatosok,
Dušl daty,
Wotpočl ty.

Z njebies mana
Njeh ói khmana
Žiwnosó je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew óel
F.

Sserbske njedželske łopjeno.

Wubawa řo łóždu řobotu w Smolerjeř knihcizřcžerńi w Budyřinje a je tam řa řchwórtlétńu pšchedplatu 40 pj. dostać.

11. njedžela po řwjatej Trojiznj.

Řap. řtutki 10, 25—33.

W řeženju na džekńišču njedželu praji Šbóžńik:
„Šchtóž řo řam powyřhuje, budže poniženj; a řchtóž řo řam ponižuje, budže powyřchennj.“ Š tym wořnamjenja wón ponižnosć jako wořebity poczińk, kotryž řebi wot řiřeřcžijana žada. A řwjate piřmo pšeho řa řo napomina ł ponižnosći pšched Bohom a čłowjekami. Džekńa mamy dweju mužow: Pětra a Kornelija, klž řtaj pšchilad teje ponižnosće, kotryž mamy wopokasć pšched Bohom a pšched čłowjekami.

1. Pětr řjewi prawnu ponižnosć pšched čłowjekami.
2. Korneliuř řjewi prawnu ponižnosć pšched Bohom.

1. Korneliuř, klž běřhe wyřřchi móřřta w Žařariji, je wořobny, nahladny Řomřki. Wón běřhe drje póhan, ale pobožny, bohobojasny muž. Wón je po Pětra póřklat a Pětr ł njemu řastupi. Šdnyž Pětr řastupi, padže Korneliuř ł jeho nořomaj. Wón řebi myřli, řo je jemu jako póřklej Božemu tajku čžeřć winojty. Ale Pětr jeho pšbėhny a praji: „Štawaj, pšchetož ja řym tež čłowjek.“ Ło je prawnu ponižnosć, kotraž w łóždym řobučłowjeku, řajlejež wėry tež je, bratra widži. Wona pak bė něřdy pola Židow jara řadna, klž mějachu wřhitřich póhanow řa njecziřtyř, řo do jich domu njestupichu. Tež Pětr je ju řalle narukńyč đyřbjal (řht. 28.) — řadna tež pola póhanow;

pšchetož romřy řhėžorojo řebi řadachu, řo by řo lud ł nim modlił. A tale ponižnosć je džekńa řiřcže řadna. Wamž řo pšbėhuje a řada řebi, řo řo řatholřy řiřeřcžijenjo pšched nim poklonija. Njeje pak tale ģordosć tež řřjedža mješ nami? Niz jeno pola wyřřonarodžennj, klž řebi myřla, řo jich řemjanski narod wyřře druhich čłowjekow wuřbėhuje, tež na łóždej wřy ju namakař, řdnyž bohatty řyčerkublet abo wobředjet na řhėžarja, klž ma řruwicžku, ģordže dele ģlada. Wot Pětra móžemy prawnu ponižnosć narukńyč. Wón w Korneliju póřana wjazy njewidži, pola kotrehož mořł njecziřty byč, niz teho Řomřkeho, t. j. řtaw wot Židow ģidženeho luda, ale čłowjeka, řajklž je řam. Wry njemóžemy řwonřowne wřchelatosće mješ čłowjekami wotřronič, ale wry řabycž njekńemny, řo řmy pšched Bohom wřchitřny řuni, čžřkami řřeřchnizy, teje řameje ģnadny potrebni. Šaj, njefabudžmy, řdnyž pšched druhim čłowjekom řejimy, Pětrowe řłowo: „Ša řym tež čłowjek.“

2. Šht. 30—33. Wry widžimy, řo je Korneliuř jeno po mjenje řiřcže póhan, niz pak we wutrobje. We wobřhadže je Židami je wón teho jeneho Boha póřnal a pnta řebi jeho řpodobanje dořnyč; wón řo pščzi, wón řo modli, wón čžini řtutki řmilnosće. A řo je jeho pobožnosć čžista, widžimy na tym, řo Bóh łon řnjesh, klž wutrobny řnaje, jemu wotmolwjenje da. Šht. 30. 31. Korneliuř je potajřim Božu ģnadu a řpodobanje namakał. Wón pak đyřbi řiřcže po Pětra póřklacž; wón ło čžini a ředžiřwje na njeho čžaka, řo by řłyřřal, řchto ma jemu wot Boha

prajicž. Scht. 32. 33. Schtu pať dyrbi hišcže Pětr? Schtu Korneliušeji hišcže pobrachuje?

W našim dženšnišim sczenju (Luf. 18, 9—14) mamy farijejskeho, kiž je šo kaž Korneliuš modliť, pošcziť, jaľmožiny dawal. Tón je s tym jara spoťojom, šo šamo Bohu dźakuje: Ša šo tebi dźakuju, Božo, šo nješkim jako drusy ludžo. Korneliuš nawopať hišcže spoťojom njeje, wón wě a čuje, šo jemu to najlěpsche hišcže pobrachuje. Scht. 33. W tym šjewi šo ta prawa ponižnosć pšched Bohom. Kať wjele mamy my to hišcže wutnyč! To je něščto rjane, hdyž je čłowjet we šwojich wobštejnosćach spoťojom a na wyschšche njehlada. Wono pať je tež hrěšna, straschna spoťojnosć — t. j. šam se šobu spoťojom byčž, hdyž šebi kšhesčijan rěčži: Šajkiž šym, tajki šym prawy a dobry, ščto móže mi hišcže pobrachowacž? Kať wjele tať myšli! Doťelž šu kšczeni, konfirmowani, doťelž porjadnje ke mšchi a k spowjedži kšodža, porjadnje něščto ša škutki kšhesčijanšeteje lubošče wopruga, doťelž šu dobri nanojo, šwěrne maczerje, pošlušni poddanjo a šwontownje čžestne žiwjenje wjedu, šebi žaneje dalscheje štarošče wo šbože šwojeje dušche nječžinja. Šich šamošpoťojnosć šo potom najbóle šjewi, hdyž čžezke domachpytanye na nich pšchindže. Šotom šo prascheja a škorža: Ach, Šnježe, čžehodla šy ty nam to čžiniť? Š čžim šym ja to šašlužil? Čžehodla mam ja runje čžerpicž? Šim pobrachuje ta prawa ponižnosć pšched Bohom. Našch Šbóžnik kšutne šłowo wurěčži: Šdyž šče wšchitko čžinili, ščtož šče čžinicž winoježi, šče wy njewužitni wotročžy. Šwoje pobožne kšhesčijanšete žiwjenje, mój kšhesčijano, ma šwoju čžesć, twoji šobucžlowjekojo tebe w tym čžesća a lubuja, ale pšched Bohom šo teho kšwalicž nješměš, hdyž čžesć wopravdže ponižny byčž. Šawol njech je tebi s pšchikladom: Niz jako bych ja hižom šapschijať abo hižom dokonjany byl; ja honju pať ša tym, hacž bych jo šapschijať, jako tež ja wot Šhryštuša Šesuša šapschijaty šym. Korneliuš, kiž pšchi šwojich jaľmožinach a dobrych škutkach k Pětrej rěkaje: „My šmy něť wšchitzy pšched Božim woblicžom, šo bychmy šlyšcheli wšchitko, ščtož tebi wot Boha je roškasane, njech nam pucž pošasuje k prawej ponižnosći pšched našim njebješkim Wóťom. Pšched Bohom a jeho šłowom šhibujemy šo we hľubokaj ponižnosći a k šwojemu Šbóžnikej šhladujemy w nutrnej modlitwje. Šamjen.“

Ponižnosć.

Šłób: Wšchitzy ludžo wotšal čžahnu —

Pšched Bohom šo ponižujmy,
Čžesćmy jeho Majestošć;
Modlo čłowšku njemóž čžujmy,
Šwoju šłabošć, wotwišnosć.
Dary wšchě, kiž wužiwamy,
My pšches Božu ščezedrošč mamy;
Wšcho je hnada njebješta,
Nicžo nješkimy bješ Boha.

Mudrošč, šylnošč, šamožitošć
Njech šej ničto nješwali;
Šeno šhwalbna pľomjenitošč
Bohu šhadžej we dušchi.

Šaj, njech mudry, šylny šhwal,
Ponižnosće wopor palo
Š dźakom na to špomina,
Šo ma wšchitko pšches Boha.

Ponižnosć šo w dušchi budži
Tež pšches hrěšnu šłazenošć;
Pšchetož hrěch naš tama, šudži,
Kšcži naš dla winow došč.

Duž pšched šwjatym Bohom wšdawa
Duch šo šašlužby a prawa,
Šokornje šo haťbuje
Tajkej nještojnosće.

Ponižnosć tež w štamje hnady
Wšchitkim jara nušna je;
Šsu-li špofucžene padu,
Dožpi dušcha šwječenje.
Dha njech šwěru pošnawamy,
Šo tón škutk wot Boha mamy;
Našcha móž to nišdy njej,
Pšchindžemy-li k Šesušeji.

Hnadne možy šu, o dušcha,
Bože dary we tebi;
Duž čžesć jeno Bohu šłuscha
Ša wšcho, ščtož ty dopjelni.
Pšchi wšchěm pať šmy hišcže šłabi
A šty šłóšht naš štajnje wabi,
Šad naš k padu pšchinješł by,
Šo šmy žadni pomožy.

Duž dha s wyšošče dele!
Šložmy šo po Šbóžniku;
Tón nam špožči možow wjele
K pobožnemu žiwjenju.
Šeli čžemy kšonu dostacž,
Mamy šhudži, nišy wostacž;
Budžmy tudy ponižni,
Tam naš hnada powyšchi!

K. A. Fiedler.

Košti junu do njebješkeho kraľestwa pšchindu?

Našch Šbóžnik ras pšchi jenej šładnosći džesche: „Šeli šo šo njewobročicže a njebudžecže jako džecži, dha do njebješkeho kraľestwa nješchindžecže!“ Kať prawje je tón Šnješ rěčzał, se ščžehowazyh šhonjenjom widžič, kiž je jena wučerka čžinika a napškala.

Ras powjedach, tať wona pišche, pšched džecžimi wo Šesušowej lubošći k nam a šmjercži ša naš. Wón je wšchu šwoju njebješku kraľnosć a šwoje žiwjenje našche dla dať. Duž pať mamy tež my jemu k lubošći najwjetšchi wopor pšchinješč. Našajtra šetkach jeneho s tyh šchulerjom, kotrymž běch to powjedaka. Wón šhwatašche a měješche paket pod pažu. „Šdže dha čžesć, Šhorlka?“ šo woprašach. „Do žyrkwe“, bě wotmolwjenje. „Ščto dha mašch tam čžinicž?“ „Ša wšchak čžyť rad Šbóžnikej něščto daricž“, wón wotmolwi a pošasa pšchi tym na šwój paket, „ale pšchezo je žyrkej šacžinjena.“

Ša džech s nim, dach šebi žyrkej wotantnyč a tón hłcžť pošoži šwój paket na wotkar a woteńdže rucže, šo ani juntrěč njewohladawšchi.

Šdyž bě s žyrkwe, štipich k wektarjej, woczinih paket a namakach w nim jeho — konika. Na nim bě wón wišal, w nožy bě wón pšchi jeho kšžku ležal a jeho — to najlubšche, bě Šbóžnikej woprowal. Ša šym konika potom hody jenemu šhudemu džěšču dala — a tať je drje konik tón prawy pucž namakal. Tutón wopor pať drje bě temu pjenježkej runy, kotryž bě ta šhuda wudowa do šašcžča pšched templom pošožila.

Abu drugi pschiklad: Pod jenyh torožom w Barlinje mu-
hladač ras wjeczor mału khudu holcžu stejo, tiž wobšlowe
schtrychowanczi pschedawasche. Wjele jich hišcže srospschedała
njebē, ale s wulkej sczerpliwoscju pschezo sažo kōždemu, tiž nimo
džēsche, te schtrychowanczi poslicžesche. A telko džēsche nimo,
so njełupowachu! Duž stupich k tej małej a wobhonjach šo:
„Ty drje hišcže wjele pschedała njejšy?“ Wona tschafesche
s hłowu a srudna na mnje hladašche. „Kač rēfash?“ „Greta.“
„Masch hišcže starscheju?“ „Nē, macž je morma a nan šo
wo naš ženje postarał njeje.“ „Wola toho dha šy?“ „Wola
jeneje stareje žony. Ta pač je dušchna pschecziwo mi.“ „Ale
njebojisch šo ty, hdyž tu tašle wjeczor šama stejisch?“ Duž sa-
blyšcžischtej šo jejnej woczi a to blēde džēsčowe woblicžo šo
rosjafni: „Ach nē, Wōh tōn Anjes je tola pschi mni, duž šo
bojecž njetriebam.“ Ša wotkupich jej pakčik a džēch dale. Ale
šabyła tu mału holcžu njejšym s tej tač mōžnej wēru do
Boha.

Maš psched šwojimi džēcziwo wo lubosčzi pschecziwo bratram
rēcžach a na to šlowo dopcmnich: „Schtož scže wy činili jenemu
mjes tymi najmjejšchimi mojimi bratrami, to scže wy mi činili.“
Pschi tym jim prajach, so dyrbja w kōždym njesbožownym,
khudym cžlowjeku šwojeho Šbōžnika widžecž, so dyrbja pomhacž,
hdžeztuli mōža, pschetož šchtož khudemu dobrego činimy, to
činimy šwojemu Šbōžnikaj.

Wōrshy po tym na šymnym našymškim dnju psches jenu kuku
džēch. Tam našdala dweju hōłzow widžach. Šdyž bliže pschi-
džēch, bē tōn jedyn mały, rostorhanu draštu woblecženy a se šymu
dyrkotazy hōlcžk, kotrehož kholcow mējachy wjazhy džērōw hacž
drašty, a tōn drugi bē jedyn s mojich schulerjow, tiž šo runje
šwoje kholowczi suwasche.

„Alle Santo“, džach ja k njemu, „schto dha tu ty činisch?“
Duž dowērnyje na mnje pohlada a džēsche: „Tutōn šbōžnik tam
nima žanych kholowow, a ja mam domach hišcže dwoje druhe.“
Ša temu hōlcžkej nētko rofestajach, so jeho kholowy jeho njejšy,
ale jeho starscheju, a so tehodla s nimi cžinicž njemōže, schtož
chže. Ša pač šebi khudeho džēsčowe bydlo a mjeno napišach
a my šmy potom šwēru ša nowe kholowy hromadžili. Mały
Šant šwēru šwoje kroschki lutowasche, doniž došč hromadže
njemējachmy.

Tajke šu džēczi. Masch Šbōžnik je je šnač, a tehodla wōn
rjekny: „Šeli šo šo njewobrocžicže a njebudžecže kač džēczi, dha
do njebjeskeho krałstwa njepšchiūdžecže.“

Dele, dele!

Pucž Khryštusowu dele dže;
A ty chžesch k wyškosčzi? —
Šso wšdawaj wšcheje hordosčže,
Wōž njedaj nadutosčzi.

Chžesch s Khryštusom ty k njebjy hičž,
Dha dyrbišch tōn pucž nastupicž,
Kiž prjedy wjedže dele.

Tež wōn je pschischot dele k nam,
Šso ša naš ponižowač,
Šo dowjedł naš by k raju tam,
Kiž nam je pschihotowač.
Š nim prjedy dele do doła,
Šdžez bydli šchiz a njeħoda,
Tōn pucž cže k njebjy wjedže.

Duž dele, horde myšle wšchē,
Pecž, wšchitko nabuwanje!
Dycž ponižny, kač Šbōžnik bē,
Se rjeišche šwoblekanje.
Wōj woczi, dele složtej šo,
Wōh stejy hordym nopschecžo,
Ša ponižnych ma hnadu.

Tež dele tudy s rufomaj,
Šdžez khudzi bratšja steja;
Šich šchew, jim s nuly wupomhaj,
Njech s tobu k njebjy džeja.
Šaj, dele, moja wutroba,
Dha Šbōžnik w tebi bydlo ma;
[Kač dym cžesch šwēta šaūdže.

Tež dele junu s tobu dže,
Ty moje cžēko cžafne;
Šow s procha šy a wot pjeršcže,
Tam budžesch junu krošne.

! Duž pschey šej dele do rowo,
Wšchak s njeħo, hdyž Wōh hnadu da,
Ty pōndžesch k njebjy horje!

K. A. Fiedler.

Marja.

Wješna stawišna, špišana wot W.

(6. pokračowanje.)

[W tym šamym cžafu bēschtej tež Marja a Šilžicžka šamej,
Marja njemōžesche na dalsche wotštokowacž, s tej holzu šprawnyje
porēcžecž. Šižom dawno bē škladnosč k temu phtala, tola ženje
prawu pschicžinu njemēła, jej tu wēž tač do wocžow prajicž.

„Šilžicžka“, šapocža nētš Marja, „praj ras, hdže jenož Ty
won myšlišch s Khryšču?“ — Šilžicžka pšakasche. — „Womyšł
šebi, kač se šwojej macžerju a se šwojej šotru šakhadža“, prajesche
Marja dale, „wōn s Tobu prōschł hinač šakhadžecž njebudže, wōn
je bjesbōžny cžlowjek.“

„Ša tež šebi jeho bracž njecham“, šnapschecžimi Šilžicžka.

Marja se špodžiwanjom na nju pohlada. „Ty šej jeho bracž
njechasch? Tač Ty pač dženska njejšy rēcžala, a Khryšču dyrbi
wēšcže myšlicž, so chžesch šebi jeho bracž.“

„Šaj, dokelž mi pschezo tač štrach cžini: hdyž jeho njewōjmu,
chže naju wobeju škōnzowacž“, štonasche Šilžicžka.

Marja nētš wjedžesche, na cžim bēšche a mōžesche šebi wšchitko
myšlicž. Šilžicžka bē s lchkej myšlu šo s Khryšču šaschmatała,
a nētš bu jej šyššno. Wona njebē ženje hinač myšlika, hacž so
budže burowa na Wētmarjez dworje, njebē pač wopomniła, kač šo
k temu jeje cžinjenje s Khryšču hodžesche, a nētš budžischy rad
wot njeho wotškocžila, tola tōn bē pschellepany došč. Ale psche-
llepanosč njedōšaha a macžerne žohnowanje a druhe pobožne
modlitwy šu mōžnišche hacž cžertowa lešnosč; Šilžbjeta dyrbi byčž
wumōžena, hišcže w prawym cžafu.

Ma druhe ranje džēsche Marja k Wētmarjez cžecže, s nej wo
Šilžicžy radu škladowacž. Wēšche rjany džēč, škōncžlo jašne na
bēlych tšchach ležesche a cžerwjenojty šur kudžerjesche šo k mōdre-
mu njebjy. Wētmarjez dwōr bē po kōnz wšy, wulki hat ležesche psched
nim, a małe hōrki, s wišchnjemi wobšadžane, wobdawachu na
jenym boku hat. Wētmarjez cžeta tu dušchnje bydli, pomyšli šebi
Marja, s jeje wofna bē tač lubošny wuhlad, wišchnjowe šchtomny
s cženikimi bēlymi hačožkami šu štoro k napohladanju, jačo bychy
lcžēte; kač rjenje dyrbi jow tola w nalēcžu byčž! Tola nimo
rjaneho wuhlada a nimo nahladneho dwora njeje wona šbožowna,
jednota a mēr w domje njeje, — ale jednota a mēr je tola w jeje

wutrobje, pschistaji potroschtowajo, wona nima drje wjele wješela wofoło ƚo, ale wona ma wješele we wutrobje, pschetoz:

Derje je temu, kiž móže prajicz:
Mi pomha tón Bóh Zafuba,
Hdyž móže nadžiju na njeho stajicz
A spuszcza ƚo na Zesufa.
Schtož tajkoh' Anjesa pomoz ma,
Tón dobru radu namafa,
Haleluja, haleluja.

A teho Anjesa ty tež pschezo t pomozu sméjesch, pomyšli Marja dale, a kaž ƚo czi tež pónbže, we wutrobje tola budžesch sbóžna a wješela, twoja wutroba budže wschať pschezo ƚylnišcha a troscht- nišcha we ƚwojej wěrje.

Sato Marja psches dwór džěšche, bě Gandrij w bróžni a mjetasche mlóžlam ƚnopy na huno, wón ƚo pschi liczenju samyli a czi mužoju dyrbjachu jeho hagle sažo na prawu cžěr pschinjesč. Wona t twojej maczeri dže a budže cze wobstoržecz, ƚebi wón myšlesche; budžišche ƚo dobra škladnošč potajafa, mohł jej dobre ƚłowo dacž, ale něł taf nuts hicz ƚo czi tola njecha.

Bětnarjowa bě tež Marju widžala psches dwór pschińcz a ƚebi myšliła: wona pschińdže twojeho Gandrija wobstoržicz; pschetoz tež wona bě hižom rano wo wčerawječornej swadže mlodeho luda ƚyšchała. — Schto dyrbjesche t Marji prajicz, wona dyrbjesche jej prawo dacž: Gandrij lubowasche lóšchtne waschnje a ta směrna holza bě jemu cžern we wóczlu; — jo bě ƚebi něšcto lěpsche pschedewsał, chžyšche hišcže samjelczecz, tón Anjes dyrbjesche ƚo wschitkemu prjedy w potajnym radžicz dacž.

Marja pschińdže se ƚwojimi sbóžnymi a wješełymi myšlemi a njewjedžesche ničo wo wobstorženju. Wona tež se ƚwojej wězu hnydom t durjemi nuts njepadny, ale pošunny ƚo t cžecze a rěcžesche wo wjedrje a wo ludželi, a potom hagle prajesche: „Sa chžyła tež wo Šilžiczžy t Wami porěcžecz“, — a wupowjeda žyłu wěž.

Cžeta šdychowasche a wobej ƚebi pschemyšlowaschtej, schto by ƚo cžinicž hodžilo. „Wo mojej myšli dyrbjala wona t Masuliz ƚužobstwa“, prajesche Marja, „wona dyrbjala jow t Wam do domu, hdyž tež ƚušcha, dha by ta wěž tónž mēla, a Šhryšcha by wjedžak, na cžim je.“

„Taf by najlěpje bylo“, prajesche Bětnarjowa, „a Gandrij njedawno spomni, jo chžyl hišcže lěto něhdže sa schošarja psche- bycz; hdyž ƚo wustup t domu hišcže lěpje hodži, dha móže wona nasche džěcžo bycz, hacž ƚebi ju wón wosmjje.“ A potom pschi- staji cžeta wješele, „hdyž je Gandrij woženjeny, a mój na wu- mjeńt cžehnjemoj, potom ƚym hižom t nanom wucziniła, jo Ty t namaj pocžehnjesč a naju džěcžo budžesch, doniž Cži luby Bóh druge měštaw njepschipołafa, ƚamo ƚo rošymi, jeli t namaj rady pschińdžesch.“

„Rady?“ prafchesche ƚo Marja pošmēwajo, „ja ƚo jeno boju, t teho ničo njebudže, dokelž by sa mnje pschējara dobre bylo.“

„Se dha ƚo Cži hižom hubjenje na ƚwěcže schło?“ prafchesche ƚo cžeta, a połožil džělbjerjo ƚwoju ruku na holczžyne cžoko.

„Pschējara derje ƚo ni njeje schło“, pokračowasche Marja, „ƚym tola ƚyrota, a njewēm, hacž mje ludžo lubo maju, a ƚym pschezo taf wot jeneho t druhemu cžahala; ale njeje ƚo mi tež pschējara slē schło, a mam ƚo temu Anjesej došč džatowacz. A cžeta“, pschistaji ƚmējo, „njebudžišche ƚo hižom wjele blašnjam taf šeschło, dha bych ƚebi myšliła, mi je hišcže wošebne šbožo štho- wane, taf psches mēru wješela ƚym husto we wutrobje.“

W tym wotomiku Gandrij nuts pschińdže, wón ras „Bombaj Bóh!“ njepraji, džěšche proščje t maczeri a praji: „Sa chžu ƚo jeno wušnacž, jo ƚym pschi šadnym wotnjeschtu wschitko ƚyšchał, ale sa schošarja njepóndu, a Šilžbjeta nješmē do domu, ja ƚebi ju wěcže njebjeru a njecham wo tym wschitkim wjazy ƚyšchecz.“

Marja bě wscha nastrožana t wotnu stupika, pschetoz Gandrij mējesch tal cžmowny pohlad a bě w taf nahlym hibanju, jo mēnjesch, wón budže ƚo t maczerju jara wadžicz.

„Gandrijo“, rjekny tale, „Ty ƚy jara nahly, tajke chže bycz w dobrym mērje rošpomnjene.“

„Šaj, macži“, wón šnapšcheczimi, a t druhim hložom: „ja chžu bycz ščěrny jako jehnjo, ale pschi tym wostanje, Šilžbjeta ženje moja žona njebudže, a wo wumjeńtu žana rěcž njeje, hdyž ƚo ras woženju, wostanjetaj Wój w domje a moja žona je Waju džěcžo, kaž jo ja ƚym.“

Macž hišcže něotre smērowaze ƚłowa prajesch, wona myšlesche: Wón je ƚyšchał, jo Marja t namaj dyrbi, a jo njecha, teho- dla wo wumjeńtu rěcži. Marja ƚebi runje taf myšlesche a praji t šhwatkom cžecze božemje. Wona chžyšche rucze nimo Gandrija, tón pať jejnu ruku šapschija a ju něotre wotomiki podžerža, wón chžyšche, jo by horje pohladnyła, ale w njeměrje a bojosčzi njebě jo wona cžiniła, wón ju dyrbjesche spuszcžicz.

„Wboha holza“, prajesch macžer, „wona bě taf wješela, jo móžesch t namaj na wumjeńt, Ty mohł jej tu radosč popšchecz.“

„Sa Marji to njepošchecz?“ prajesch wón, a bēžesch sa nej, ale wona bě hižom t dwora a t bolostnej wutrobu ƚo sažo wróczi, tola niz t ƚwojej maczeri; wěnošč, taf poprawom wo Marji myšlesche, jej tola powjedžicz njemóžesch, dokelž hišcže ƚam njewjedžesch, taf jemu w myšlach bě.

(Pschichodnje ščoncženje.)

Wschelake t bliska a t daloka.

* Anjes farar **Wjazka w Hornym Wuješdže** ƚo na Michala na wotpocžint poda. Wón je ƚo narodžil 1855 w Barče jako ƚyn knjesa kantora Wjazki w Barče. Šswoje duchownstwo je wón nastupil w lěcže 1880 jako kaplan w Kluschu. W lěcže 1882 bu sa fararja w Hornym Wuješdže wušwoleny jako nasłědnik njeboh knjesa fararja Kalicha, kotryž ƚo jako duchowny na Michalsku žyrkej do Budyšchina pschegndli. Wot lěta 1882 je wón — 33 lět — t bohatym žohnowanjom jako duchowpastyr we ƚwojej Hornjo-Wuješdzaniškej wošadže štktowak. Sa jeho nasłědnika je ƚo wušwolil knjes farar **Rišižan w Šuczjinje**. Duž ƚo bohuzel sažo farške měštno w Šuczjinje wupróšni, na kotrež budže ƚo t cžěžka nasłědnik namafacz, dokelž žanych ƚerbškich kandidatow duchownstwa nimamy. Šupošste farške měštno je hižom wupróšnjene. A hdyž do pschichoda hladamy, budže potřeba na ƚerbškich duchownych sa nasche ƚerbške wošady hišcže rošč, a to prafšenje nam nětko hižom wutrobu jima: „Budže tež w pschichodže móžno, wschitke ƚerbške wošady je ƚerbškimi duchownymi šastaracz?“

„**Bombaj Bóh**“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wschěch psche- dawarňach „**Serb. Nowin**“ na wšach a w Budyšchinje dostacz. Na schtwórcž- lěta płaczi wón 40 pj., jenotliwe cžiška ƚo sa 4 pj. pschedawaju.

ščje a jednocze w duchu, wone wobdawaju trala na trónje, naschich ewangelskich bratrow w rošpróščenju, šyna a džowku w zusbje, tych, kiž su w strašče, spytowanju podlejeć. W modlitwje pschińdže do wutrobny snutstowna wěstosć, so Bóh tym šwojim pomha, kaž je sa nich najlěpje. Duž čakaaju

3. doměrnje na pomoc teho Anjesa. Woni temu Anjesej wschitko porucza po šlowje psalmisty: „Ja posběham šwojej woczi k horam, wot kotrychž mi pomoc pschińdže!“ A tón Anjes da Pětra i jastwa wuwjesć a my widzimy w pomocy jašnje porst Boži. Pětr khwali teho Anjesa. „Šwětlo šwěćesche šo w jastwje.“ Šdyž ščesćijan leži na čěžkim thorołožu a thorosć šo wobroczi k polěpsčenju, njeje jemu tež, kaž by šwětlo šwěćilo do jastwa jeho thorosće? A spominajmy na četpjerja na thěžorskim trónje, na thěžora Bjedricha, kiž četpjesche na šmjertnym četpjenju! Šdyž wón šwoje četpjenje ščetpliwje nješesche a we šwojich bolosćach modlo k njebešam hladasche a tón Anjes jeho wjedzesche i jastwa dolheho četpjenja do šahonow šbóžneho mēra, hdžež žana šrudoba a bolosć wjazny njebudže, nješesche to tež pomoc a wumóženje, so šo šwětlo do čžemnosće šwěćesche? Ššlyšchmy a wopomamy w jastwje šwojeho ššyža a četpjenja k šwojemu šnutstownemu a wěčnemu šbožu: „Budžće ščetpliwí w čžšnosći, wobštajni w modlitwje a čžakajće doměrnje na pomoc teho Anjesa.“ Šamjení.

Ščetpliwosć w čžšnosći.

Šswój ššyž wšmi na šo, ššesćjano,
Krocž sa šeskom šwěru;
Njech wójna howri, mróžni šo,
Ššes čžšnosć pónđžesč k mēru.
Kaž Bóh čže wjedže, dži,
Wšcho i jeho ruki wšmi
A čžakaj jeno ščetpliwje,
Šacž dušcha horjo ššewinje.

Šštož ššabny čžlowjet šamóže,
To šnaje milosć Boža;
Duž ššes móž brēmjo njeponđže,
Kiž Bóh čži napoloža.

Šštož ššadže na ramjo,
Šjet i džakom, podwol šo;
Ša wěstosć trošchtuj, šmēruj čže:
Šštož čžini Bóh, wšcho dobre je!

Ššam Šhryštus ššes ššyž, čžšnosće
Še nješja krašnosć dobył;
Duž čžlowjet žadacž njemóže,
Šo by tu w róžach pobyl.
Šlej, krašnosć nješeska
Ša i čžernjom šacžewa;
Šštož nješe ššyž sa šeskom,
Bóh teho debi i purpurom.

Duž ššđžmy šo a ščetpliwje
Ššyž nješmy w horju šwěta;
Wšchak Boža lubosć daka je
Šón nam sa čžakne lēta.

Šad ššyžom na šemi
Ššo tróna šybolí;
Šam wēja palmy Šalemške,
Bóh trēja ššly čžšnosće!

K. A. Fiedler.

Wobštajnosć w modlitwje.

Šłóš: Šes, moja nadžija —

Modl šo, šrudna wutroba,
Šdyž čže ššyš a čžšnosć tyšči:
Šwoje ššóžby, ššychnješčka
Ššmilny Wóćez w nješju ššyšči;
Wón čže, wóšach doměrnje,
Wěćže i nush wumóže.

Ššyńdže jeho prawy čžak:
Wuššlyšči wón ššychowanje,
Ššimnje i móžnej ruku naš,
A nam šwita rjeńšče ranje;
Wšchitke ššly we wóćžu
Šotom wušššene šu.

Duž přecž je ššarosću wšče,
Modl šo w šeskomym njenje;
Wěru ššož na jeho krej,
Dha mašch wěšte wušššenje,
Dokelž jeho ššlyžba
K nješju wrota wotanka.

Šandžela Bóh pšščeje,
Šdyž we horju horzo pššasch,
Šwoje ššwastki rošwježe,
Šeli wěrišch, ššoschtnje čžakach;
Njedwěluj, twaš na Boha,
Ša wšchón ššyž wón pomoc ma.

Mašch-li Boha po boku,
Dha wšče ššachi ššonža ššēja;
Njech tež pucže w čžernjach du,
Ššoncžnje tola róže ššēja;
Ššytaj jeno i modlitwu
Božu wóžnu wutrobu!

K. A. Fiedler.

Ja posběham šwojej woczi k tym horam, wot kotrychž mi pomoc pschińdže.

Šš. 121, 1.

Bóh je čžlowjelej woczi ššworil, ššotrež štej niž jeno do přědka, ale tež horje do wššokosće ššoženej. Š tym je jemu Bóh hižom ššy ššworjenju to prajicž čžył, šštož je posđžišcho ššwjaty Šamol nam ššchwołal: „Ššytajće, šštož je horjelach, hdžež Šhryštus je!“ Šole pak tež žadny ššesćijan ženje ššyčž njedyrbjal. Šad ludžo k horam ššladuja. Šo je wóššewjazny napohlad, hdž mašch ššched ššobu wššoku horu, wobšwětlenu wot ššo ššowazeho ššonža. Šaž se ššotym wēnzom ššyšči ješny wjeršch šššncžne ššwětlo. Wóššebitu rjansć posticžuja hššste wjeršči we wššokich alpach. Wěty ššněh je wóžewa, tež w najčžoplišchim lēčžu. A hdž je šššncžne pruhi šššcha, je čži, jako by šššchena njemjesta ššched tobu ššala. Š dalokich krajow ludžo pucžuja, tajke nēšchto wóššadacž. Šle bohuzel, wššche hacž k tutym horam ičž duchownej woczi i wjēšcha njeńđžetej.

Šo powētra šš šo hižom ludžo ššched lēttšžazami šššroblicž pocželi. Šehny drje ššes wjēšcheho wuššēcha, nētko pak je šš jim lēpje radžiko. Šo tutym jēšđženju šš w nowinach wššēbnje pišče. A tola ludžo ššyšči tym wššchēm se ššwojimi myššlemi na ššemškim wšštanu.

Duž je nam wššchēm jara trēbne to napominanje: „Ja posběham ššwojej woczi k tym horam, wot kotrychž mi pomoc pschińdže.“ Šaj, wššche wššcheho ššemškeho hšška a toška, wššche

wšcheje semsteje nudy a hary, wšche wšchěch semstich kralestwow a krajnow, wšche wšchěch tudomnych chorosców a bolosców a wšche tať nješmilneje šmijercze šu hory. Šbóžna šwětlošč na nich leži, šwuki nješkončnjeje radoščje klicza pšes jich haje a došonjeni šwjeczi šo tam wodža. Tam je tón, kotrehož wutroba tež naš, tu na semi bydlazych, na starošči nošy; tam je ruka, kiž tež do našeho žiwjenja pšima, šo by wšcho po prawdže šchlo; tam je to wóczko, kiž naš paše, kaž šwěrnny paštyr šwoju wozu; pšchetož tam je našch luby Bóh.

A tutym horam šběha Dawit šwojej woczki a š nich lěha šo na njeho pomoz, kaž roša šhadža a na kčějate kwětki pada, šo rano wšchě womłodžene šwoje hłowczki šběhaju. A tutym horam chzemy pať tež my šwojej woczki šběhacž. Šomoz wěščje na šo čaščacž njeda. Bohatšeho Anješa tola na šwěcže njeje, lěpšeho lětarja nihdže njenadešdžesch, hačž našeho Boha. Čžehodla dha hačle dolho ł druhim kłodžicž a niž na měščje na njeho šo wobrocžicž? Derje kóždemu, kiž durje ł njemu šnaje. Tón „ma hižom njebo na šwěcže“. Ale starajmy šo wo to, šo bychu jeho tež póhanjo šterje a lěpje šesnali, šo móhli tež woni š nami šwojej woczki šběhacž ł horam, wot kotrychž jim pomoz pšchindže!

Dowěra na Boha.

(Mahlmann.)

Nješpuschčž nadžej, wutroba,
Šunu kwětki šchčžipach rjane;
Twój Wótz, šama dobrotu,
Próštwy nješchekšyšcha žane;
Na twoju wón dowěru
Dele hlada š mišočžu.

Mroki pšchithadžaja, du;
Twať na mišočž šwojoh' Boha!
Šorje wjedže ł wješelu
Wichorata čžemna droha;
Tola Wješchny njedrěma,
Duž šo nještróž njewjedra!

Na škalinje kótwizuj,
Šběhń šo ł Wótzu nješestemu,
Ššwoje horjo wotankuj,
Wól najšlubšchu wuškóž jemu;
Wón, tón mišočžiw, čže
Wolšchewja we šrudobje.

Wutrobotočž nješpuschčžej,
Wóh čži ščzele pošhlnjenje,
Š ruku, džiw čžinjazej,
Njebo šašo jašni rjenje.
Wón je šama dobrotu;
Nješpuschčž nadžej, wutroba!

K. A. Fiedler.

Marija.

Wješna štamšna, špišana wot W.

(Škóncženje.)

Běšche pšchi šapocžatku nalětnika, jenu šobotu wječor, powětr bě šwuki, džěcži hrajšachu na pučžu, jednore čžiche škote hwěžki pošafowachu šo na módrum njeju. Marija šedžesch pšchi woczki njentym wotnje. Štwa bě hižom nješdžesz čžista a Marija šwječesch w čžichim šměrkaniu. Šak tež tola šo mnu hišchče budže? tať bě pšchi šebi myšlika, lětne ptaczki wšchitke do wšy pšchicžahnu, a hdyž tať daloko je, dyrbišch ty wotšal. Budžišche chžyła, mohla drje wostacž. Džětmať bě jej hušto došč ł rošymjenju dať, šo by

najradšcho ju w domje ššhowať, tola jeje wutroba šo ł temu njebě rošymika, a priedy hačž lětne džěko pšchindže, dyrbišche hižom nowa hospoša w domje byčž a tež šilžička šašo pšchincž, kotraž běšche hačž dotal w Šórzhy pola čžety. — A hišchče mohla wo wšy wostacž, hdyž by Wóžtez Michała lubo mēcž mohla, ale wona žaneje wutrobhy ł njemu njeměješche, a njebě jemu to žadny wóšomiť potajika, šo by jeho ł lubu njeměka, kaž drje hewať holžy rad čžinja. — Najradšcho by Marija ł Bětnarjež čžecže na wumjeńť šchła, budžišche-li jeno Šandrij pšchecžiwu temu njebyť; ale wona ššawnje čžujesch, kaž šama mēnjesch, šo ju wustacž njemóže. Wot tamneho wječora š tej plištu njebě žaneho pšchecželnimeho šłowczka wjazhy š njej porěcžal, haj jako jeho někotry ras, hdyž ł čžecže džěšche, doma potrjechi, běšche wón žyke hodžiny pšchi šhachlach šedžal, a Marija tam pošledni čžaš hačle wjazhy nješhodžesch, šo by jemu do pučža nješchischla. Šola druhich ludži bě jeho tež mačo widžata, wón drje š čžašami do towašstwa pšchindže, kotrež bě šo wokoło Marije ššromadžiko, ale tola šo šdajšche, šo šwoju njelubošč pšchecžiwu njej pšchewinycž njemóže. Šaj, kaž by tať prawje wopofaščacž chžyť, šo bě Marija jemu njeprawo čžiniť, bě wot teho čžaša žyke drugi čžlowjeť. Žuhy to drje jara nješhtnychu, běšche wšchaf pšchego na čžescž a pšchistošnosč wjele džeržal; ale wón bě we šwojim žylym wafchnju hinašchi, jeho mačž jeho šhwalešche, a wono bě tež do woczow padaze, kať běšche jej ł woli žiw, a tež nana wobrecžowafche, hdyž chžyšche tón hinať.

Wona runje tať myšlesche, jako šo durje š čžicha wotewričhu a Šandrij ššstupi. Šej bu škoro hroša, šo bě š nim šama, a myšlesche pšchego, wón mohť jej hišchče juntrócž počžškowacž; wón pať prajesch pšchecželnimje „dobry wječor“, a rjekny, šo jeho mačž ščzele, hačž njechata jutije šobu do Dubrawki ł mišchi jěcž, a po kemschju hišchče dale do Šólšta ł šwafej Štarifej.

Marija wješele pšchilubi. — W Dubrawhy bě wěrjazhy předať, kiž šhlnje předomafche a kotrehož chžyšche š čžetu hižom dawno ras šhšchecž. — Šako Šandrij na to mjelčžo pšchod njej šteješche, rěcžesch wona wo wjedrje a wo dobrum pučžu, wón pať wšchón šamhšlentny ju lědom šhšcheschche a na jene dobo prajesch:

„Marija, Dž šy ras prajika, šo šym ja hubjenšchi hačž šo šdam, to mi jako šamjeń na wutrobje leži, a móžesch-li šwoje šłowo někať šašo najšjet wšacž, dha jo čžiu.“

„Šandrijo“, wotmolwi Marija, „ja šym njeprawo mēla, njeměj mi dlěje ša ško.“

„Čžesch-li, dha njech pšchecželstwo čžinimoj“, rjekny Šandrij a da jej ruku. — A dofelž na to hišchče mjelčžo pšchi njej wosta, rěcžesch wona wo rjantym wjedrje a wo nalěcžu, hačž džěcži do ištwy pšchindžechu a Šandrij šo džělesche.

Na druge ranje Šandrij wješele a špěšchnje pšchahafche, šhorejta bě čžista, bšhšchčžato, a Šandrij bě radoštny a šwjedžěńški ł napohladanju.

„Ša njewěm, čžemu Šandrij hačle po Mariju jědže“, rjekny Bětnarjowa ł šwojemu mužej, ta holža mohla prawje derje jow pšchincž, hdyž wšchaf tu še wšy dyrbimy.“

„Ššy tola hewať tať mudra žona“, šmēješche šo Bětnar, „ale to hišchče pšhtnyka nješšy; hdyž ma mlody lud šo lubo, něšchtožšluli čžini, šchtož rošomni ludžo šapšchijecž njemóža.“

Šandrij š wrotami won jědžesch, wješele ł šaršchimaj horje pohladny, rańšche šłóncžko runje róžojte pruhi na hat ščzelesche a šchłowronczki nad wišchjowej hórku špěwajo wšchšcho a wšchšcho šlětowachu, pacholowa wutroba pať hišchče wšchšcho wššafche, a to bě na jeho mjeshwoczju čžitacž.

Šako pola Džětmarjež šasta, šteješche Šhryšcha š trubku w hubje, a hišchče niž nješdžesz (ša njeho šo nješdžela hačle wječor šapocžesch) pšchod šwojimi wrotami. Šandrij jeho pšchecželnimje

postrawi, swontownje so sašo derje wobjendźeschtaj, a jako běšče nětk samwóćit a s wosa stoczi, pschistupi Rhrjsha bliže.

„Hdže dha tak sahe?“ woprascha so.

„Do Dubrawki le mšchi“, wotmolwi Gandrij.

„Ach, t tym pobožnym?“ prafchese so Rhrjsha.

„Haj, hdžež Bože słowo čizte a prawe wucza.“

„He, he, tak nětk prajisch, potajkim tón ptacžł wopravdže w kóhndle wišy?“

„Ně, Rhrjsha“, rjekny Gandrij, „tón ptacžł je swobodny, tak swobodny a wješeły kaž ptacžłi, kiž nětk se swojim spěwom nalěčzo pschipowjedaju; Tebi pať pod Twowej kožu derje njeje, to jara derje wěm.“

W tym wofomiku pschińdže Marja, Gandrij jej do wosa pomhašče, a wobaj jědžeschtaj prawje wješełaj a sbožnaj wyschšcho słónzu napschecziwo.

Rhrjsha so do hubow kufny: dyrbjalo tola wěrnó byč, so so bohabojasnym na semi derje dže a bjesbóžni [maja helu? Semu derje w myšlach njebe, a so Hańža nětk sadu durjow wustupi, a hiščeže wšhelke na Marju a Gandrija wjedžišče, jeho njewofšchewi.

Sako Marja s Gandrijom t Bětnarjezom pschijědže, sacžerwjeni so, dofelž Bětnarjez nan so na nju tak schibale poškni. Wona rjekny: „Sa drje so t čezče šydnú.“ — „To by bylo“, prafesche Bětnar, „młodži słušcheja w hromadu a stari słušcheja tež w hromadu.“ — Wón s tajkej pscheczelniwošču sprawnje mjenješče, a czechodla? Marja běšče wšchal jeho žyłu wutrobu dobyła, a jeho hólž mějesche pjenješ došč, jemu njebe trjeba, na pjenješy hladacž, tak bě wón runje t swojej žonje prajil, a jeho žonje bě tak džiwno wołólo wutrobny; chžyšče dołho žedženy mēr wopravdže do jeje doma pschicžahnyč? Haj, tón Rnjesh ma radu, hdnyž scžerpliwje woczakujemy a njewustanjemy proškycž a pschezo sašo proškycž, tehdom nam njenadžiujžy pomoz pschińdže, hdnyž na to njemyšlimy, a wón da bohatšcho hacž proškymy.

Wot teho čaša Gandrij swoje myšle psched Marju wjazy njetajesche; skoro kóždy wječor bě s nej w hromadže, a Wójtěz Michal bě dobročiwny došč, so do teho namacacž a s Gandrijom so wujednacž. Nětk hatle mějesche młodny lud wješełe wječory w hromadže; wono bu čitane, spěwane, powjedane a hrane, a Marja hatle nětk pokasa, tak wješełka móže byč; ničto so jeje scžezěłanja njejmny. Gandrij, kiž mějesche stajnje swój blečžł pódla jejneho koleška, jej wodowy nopašchl napjelnjowasche abo pschitorhnyenu nič sašo pytač pomhašče, da so jej najradšcho se sobu scžezěłacž, dofelž dyrbjesche jemu potom sašo najlěpsche słowo dawacž. — Budžišche-li jeno w kóždej wšy tajta holza była, běšče Michal něhdy prajil, dyrbjalo bórny wšcho hinať stacž, — tak bohabojasna a tak wutrobita (šchtóž pať ma prawu bohabojasnosč, tón ma tež wutrobitosč, a pschi tym prawu scžerpnosč) — te holzy dyrbjale so hžom wufnyč hańbowacž a te pětne bychu bórny pschewahu dobyle. Wot teje njedzele, hdžež Marja psched wołtar stupi a hdžež potom wutrobitče wšchitlón šmėch wot so wobrocžesche, a hdžež prafesche: Ši na tajte holzy! mam ja reschpekt psched nej.

* * *

Sako bėchu so lėtne ptacžłi wšchitke sašo wrócžile a polne džělo so bližesche, pschicžahny nowa hosposa do Džėtmarjez dwora, a Bětnarjez pschiwjesechu šebi swoju pschichodnu džomku do domu.

Tak nětko dže, pomyšli šebi Bětnarjowa: Sako njeboha cžičha a blėda w komorje ležesche, mėnich ja, tež mi je žyly kručž žiwjenja wotemrěl, a nětk je tón Rnjesh wšchitko tak derje scžinil. — Ta njeboha běšče psches swoju šmjercž wjazy na swojim mužu wufutkowata, hacž psches swoje žiwjenje, a nowa žona dyrbjesche

s Božej pomozu tón mēr w domje dostacž, kotryž bě njeboha psches swoju pobožnu myšl pschihotowala.

Šilžbjeta bě w Šbrzy wostala na Marijnym prjedawšchim blaťu, a Džėtmar šewi swojej šotšje, so je tam sa nju duschna štkadnosč, so wudacž.

Sako Marja pať najprjedy s Gandrijom šama we wulkej štwě štejesche, pschi tym wołnje, s kotrymž mějesche so tón lubošny wuhladať na hat a wišchujowu hórku, prafesche Gandrij: „Njeje tak lěpje, so šmy Čze jow do wulkeje kžěže wšali a niž tam na wumjeńť? Šlaj, jako ja tehdom wo wumjeńťku šlyšhecž njechach, mējach hžom to w myšlach; ja chžyč šebi tu najpěknishu holzu šam bracž.“

Marja, žyle hnutu, poda jemu ruku a prafesche: „To ja tehdom nješym myšlika, ja mėnjach, Ty so Teje plisty dla na mnje hóršchisch.“

„Ta plista bě Twój najpěknishy kusť“, šapadny Gandrij, „a ja šym ju bórny šabyl, pschetož wot teho čaša wjedžach, so Čze moja wutroba lubowasche, a to cžinjesch mje sbožowneho.“

„A ja chžu Čze lubowacž a cžescžicž swoje žitwe dny“, prafesche Marja, „a chžu s pomozu teho Rnjesa Čzi dobra hosposa byč.“ — Šf. 1, 1—3.

Wšhelake s bliska a s daloka.

* **Wot 1. augusta** placži wšchitlón kopor, mošas a cžisty nill jako statej šlyšchazy. Wobšedžerjo móža jón dobrowólne na tych měštnach, hdžež so pschiwosmje — a to budže wšchudžom šjawne cžinjene — wotedacž a dostanu sa to pschipołasańsku papjeru, na kotryž postajenu placžisnu wuplacžemu dostanu. Dobrowólne wotedacž placži hacž do 25. septembra, potom so, šchtož něchtóžkuli hiščeže ma, wuškwoji. Na pschestupjenje tych postajenjow je cžezke khostanje štajene. Wobšebje so t wobarnowanju psched khostanjom na to pokaze, so ničto wot 1. augusta nješmė wjazy žadny mošas, kopor a nill wjazy někomu druhemu pschedacž, hacž statej šamemu. Duž chžyli so wšchitžy hladacž tajlich kupowarjow, kotryž nětko w tudomnej wokolnosčzi wołólo kšodža a wobšebje pola mješšchich ludži špytaju mošas, kopor a nill sa tunju placžisnu kupicž, so bychu je potom statej sa wyschšchu placžisnu poštkicžili. Rudžo chžyli šebi wšjewjenje wyschnosče, kotrež so wupóšnje, šwėdomliwje pschecžitacž a pschi tym wopomnicž, so je to wopor, kotryž wótnemu krajej pschinjescž dyrbi kóždy hotowy byč, a stat šebi tón wopor, kotryž wšchal wšhelake wobczěžnosče pschijnješ, žadať nješy, hdnyž nješy žyle nušne bylo sa pschichod nascheho wótneho kraja.

* **Wotedacžje swoje što**, kotrež hiščeže macže. Wy wot njeho žaneho wužitka nimacže — naschemu wótnemu krajej pať je t wužitkej.

* **Žyrkwinske septemberke šwjedjenje** so, kaž kóžde lėto, šapocžatť septembra w Draždžanach wotmėwaju. Wutoru 7. sept. dopoldnja w 10 hodžinach je w towarštwowym domje hłowna šhromadžišna šakšeho mišionšeho hłowneho towarštwu. Wječor budže knjes duchowny s Harling s Lipska wo wuhladach mišionštwu mješ Židami a knjes mišionar Ruger wo šadžewčach, kotrež naschemu mišionštwu mješ Tamulemi psches wójnu hroža, pschednoschowacž. We hłownej Božej šlužbje w knjeninej žyrkwini budže knjes mišionški inspektar Roberlin přėdomacž. Wobšebitu wažnosč smėje hiščeže pschednoschť knjesa tajneho radžicžela profesora D. Mirbta s Göttingena wo naschim štejšchczu t Šslamej (muhamedanskej wěrje).

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpočl ty.

Z njebjes mana
Njeh čl khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew čel!
F.

Sserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždu kóbotu w Smolerjez knihicizščežetni w Budyschinje a je tam sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

13. njedžela po swjatej Trojizny.

Sap. skutli 14, 11—22.

Patwol a Barnabaš pschidžetaj do čěšnosće, dokelž ma lud, te skutli lubosće wobladašči, jeju sa bohow a chze jimaj woprowacž. Patwol jim wobara. Ale bóršy so wschitko pschemobroczi. Naschězowany lud chze Patwola kamjenjowacž. Ale kamjenje jemu njeschodža. Wón staže a džěšče do města.

Patwol w Chstře.

1. Szwětnu čžescž wón wotpołaze.
2. Kamjenje swěta jeho njemorja.

1. Lud chze jimaj bójštu čžescž wopokasacž. Tajku móž je Patwolowy džiw na wutrobach mč. Sčto je čžinicž? To so tak lohko njerosšudži. Pschetož to je strasčne, lud na dobo s jeho jahorjenja wutorhnyčž. Potom so jahorjenje lohko do džiwjeho roshorjenja pschemobroczi. Sčto ma Patwol čžinicž? Njehiba so čžescželakomnosčž w jeho wutrobje, kotraž tak rad nasche wutrobny napjelnja? Ně, wón smuzicže napschězowo stupi tajkemu pschěsběhnjenju. Chzemy my tych wbohich póhanow w jich sašlepjenosčži wobžarowacž? Njesta wa so tajke pschibójštwo dženska hisčče? Wulžny mužojo, wumjelžy, spěwarjo, spěwacki so kaž pschibohoyo čžescža. Njedyrbjalo so tež tudy ludu pschivolacž: my šmy šmjertni čžlowjekojo? Patwol je khromeho wustrowik. Nschězžijan tež khudemu

pomha, někotreho troschtuje. Ale kak dha, hdyž wóni tebe tajkeho skutka lubosće dla khwala, so šy dobry čžlowjek — njehiba so potom twoja hordosčž we wutrobje? Tajka hordosčž je šta wała, klž na wutrobje žerje. „Budž khwalba Bohu šamemu“ dyrbi tehdom nascha wutroba spěwacž a pschězžiwno hordosčži wojowacž. Tši wěžy je Bóh šam sa so sšhowal, so čžlowjekow prawnje njeje: Ššud, wječženje a khwalbu.

2. Wóni pschidnu, Patwolowi njepschězželjo. Pola japoschtolow je kaž pola Šbóžnika: Dženša: Šofiana! a jutsje: Nschizuj jeho! Patwol ščetpliwje džž psches to pschězžehanje. Wóni šu jeho kamjenjowali a mčnjachu, so je morný, ale Patwol staže: jako morný, a hlaj, wón je žiwý. Wón so bjes bojoscže do města wróczi a da wošadže woptawacž šłódkl plódkl ššizža. Wonaj pošhlnišhtaj dusche wuczobnikow. Tak je porjad w Božim kraleštwje, so mamy psches wjele tyšchnosčžow pschěncž. Tole prawidlo ššchězžijanšeho žiwjenja šebi napišajmy w duchu na ščženy šwójich domow, wysche khorožow, napišajmy na ššizže wontach na pohrjebnišchčž. Psches ššizž ke trónowanju. Prajiko je so: Pschi šmjecžu šwjadnje žyrlej, čžim wjazy pak šššow pscheliwa, čžim rjenšcho so wona šeleni. Šotšiz se šššami roššwaju, budža s wješelosčžu žnjecž.

We horju a šrudobje
Šrawja plody wěčžnosčže!
Šamjen.

Njestejće sa śweta cześcu!

Ach, žadosć staroh' Gadama
Mje wschěbnje k skemu wabi,
Duž dobre, sčtož ma wutroba,
Eso pschezo we mni kłabi;
Sa druhim radu njeplužu,
Gdyž s teho dobytk nježněju,
To kwoje jeno hladam.

Haj, hdyž kej tole rosmyslu,
Dha jaknje dopósnawam,
So kam so činju k pschibohu,
Čześc jeno temu dawam;
Hlej, kamolubosć, kamocześc
Chze wot Boha mje stajnje wjescz,
Niž w mojej duschi bydli.

To je to straschne hymjenščezjo,
We kotrymž našch hrěch roscze,
Ta studžen, s kotrejž žórta so
Wschě našche bjesbóžnosćezje;
Schtom s teho sapočžina roscz,
So nimašch śweta cześce došč,
Ty mēcž chzesch wjazh kubka.

Nad njebjeskimi kubkami
Měj swjekelenje kwoje;
Wschě śweta duch njech njerodži,
Budž njebjo sbože twoje.
Wsmi, Božo, mje, mje k bebi wsmi,
So, tebi žiwu, wumru mi
A wschitkim schłódnym lóschtam.

Psched naduwanjom, hordosćzu
Mje, Anježe, swarnuj hnadnje,
So w kłowach a tež žiwjenju
To nochžyt sjewicz žadnje.
Hlej, hordosć běšche čžerta pad,
Ach, Božo, pomhaj, so bych rad
Eso stajnje ponižowak!

K. A. Fiedler.

Hdže bydli našch Bóh?

Swjaty Pawol běšche se kwojim towarščom Barnabašom na přenim pucžowanju psches póhanske kraje do města Dystry pschischol a wot naroda khromeho muža wustrowik. To bu s pschicžinu, so tamnišchi póhanjo jeju sa bohoh džeržachu, ale tež, so Boži muž kłowo wo žiwym Bošy k nim rěčesche. Tola njeje to tež praščenje sa našch čžaf, na kotrejž je nusne wotmoltwicž, kajki je našch Bóh a hdže wón bydli?

1. Wjšche čžlowjekow a jich sapschijecža. „Bohojo ku so čžlowjekam podobni scžinili a ku k nam pschischli“ — tamni póhanjo radoštnje wuwolachu, bebi myklišchi, bohoh sčónčnje tež dale ničzo njejk hacz byčža, čžlowškemu byčžu podobne, jeno móžnišche a lěpsche. To džě běšche čžaf, hdžež čžma na čžlowškich wutrobach ležesche. Woni Boha wjšche čžlowškeho sapschijecža nijeposbėhowachu. Tak móžesche so stacz, so čžlowjekow sa Bohoh scžinichu. To jene pak je wěste, so stare ludy na Bošy twjerdže džeržachu. Pucžowak, kiž je ludy čžorneje Afriki wopytowak, wobšwědčža: „Žadyn lud tam njeje, kiž by bjes bohoh byl.“ A tak wjele jich w našchim ludu je, kotkiž praja: Bóh njeje! A sašo drusy žadaju: Pokažće nam jeho, dha chžemy wěricž. Widžicž chžedža. Tola to je runje wěry waschnje, so wona kaž hymjeschko we wutrobje seschadža a čžlowjek wot jeneho wjšchšcheho sapschi-

jaty praji: Sa hym Boha šhonik; o tak wobšwožen ku nětko sa-čžuwam! Mnohich to hjšchěže sadžewa, so Boha s čžlowškej měru měrja a tehodla k žanemu žiwemu Bohu nijepšchindu. Ně, wjšche čžlowjekow a jich sapschijecža bydli našch Bóh.

2. W stwórbje, kotraž nam jeho sjewi. Tola wjedž: Niž na žanym wěštm měštnje jeho trón nještej. „Wón je scžinik morjo a semju a wschitko, sčtož w nich je.“ Duž njetrjeba ani njemóže bebi tu něhdže někajki pschebytł pytačž. Schtóz pak je s rospominajm duchom hušto sa kłóžom a hwěšdami hladač, temu bē tak wulko wokolo wutrobh, kaž chžyla wona jemu prajicž: Mój Bóh tu je! Schtóz je pschi horach, s wěčžnym kněhom pschikrytych, stal, psches požohnowane runiny pucžowak, pod palmami počodniškich krajow khodžesche, temu so duscha tak schěroko wotewrjowasche, so dhrbjesche wuwolacz: O tak wulki je Bóh a nam bliski! A kwojaty Pawol k temu pschida: „Wón je nam wjele dobrego čžinik a s njebješ dele deschčž a kłóžne čžafh dač a je napjelnik se žiwnosćzu a wjekeloscžzu našche wutrobh.“ Njeje tež tole lěto naš žohnowak, kaž nan kyna žohnuje? Tón, kotryž w Pawolowych dnjach žohnowasche, to tež w našchich dnjach hjšchěže čžini. To dhrbi naš do wjškoscže posbėhowacz, so musnawamy: Njech Boha tež žane čžlowške wócžko nijewidži, wón je nam tola w kóždy čžaf bliski.

3. Wón bydli we kwojim kralestwje. Swjaty Pawol je na kwojich pucžowanjach wjele rjaných krajow widžak; ale wón je nimo teho wscheho khwatak, so by čžlowškim duscham Jesuša pschijnjeł a s tym wěrneho Boha. A hdžežkuli ewangelij měšto namaka a so dusche Bohu wotewrichu, tam wschitžy spósnawachu: Tudy je Bóh najkrašnišcho a najšbóžnišcho pntnyčž. Hdžež mjes čžlowjekami Bože kralestwo bydli, tam so woni jako Boži domjazh čžuja. Pschetož s tym Anjesom woni schědnje wobšhadžuja, s nim won a nuts khodža. Lubosć je so tam sadomika; paradis Božeho měra bu tam sačžony.

A je-li tež hušto hinač: Pawol kam bu w Dystrije kamjenjowany — wón wosta na kwojim mišionškim pucžu. „A wonaj pošylnejšchaj te dusche a napominaschaj jich, so bych wu wěrje wostali, a so mamh psches wjele sšyšnosćžow nuts hicz do Božeho kralestwa.“ Tak dhrbi byčž. W čžěšnosćži spósnajesch, so kš wot śweta k Bohu dóschol. Njech přēja Boha tež w našchim čžafu, njech šbėhaju kamjenje sšych kłowow a nijestutkow pschecžtwo kšwěrnym wucžobnikam — wostańče we wěrje. To je pucž do Božeho kralestwa; to ku wrota k Bohu.

Bóh je wschudže.

Se Bóh, hdžež kłóžčto sašwěcži
A měšaczł pake hwěšdžicžki;

Se Bóh, hdžež ptaczil herzuje,
A žuni wěšil w haju dže;

Se Bóh, hdžež pluma rybicžka
A žito něžnu kłóšku ma.

Se w mrócžakach a hrimanjach,
A w škotym hrodže w njebješach;

Se pod semju a na semi,
A wschudžinko tež pschi tebi;

A njech twój pucžil čžěmny je,
Eso njeboj: Bóh wschak s tobu dže.

Radyserb.

Či pohladu.

Naš bu pobožny muž prašchany, tak to pschindže, so móže bebi pschi wschěm žiwjenškim horju tola tajku směrnosć wobar-

nowacj. Wón wotmolwi: „To s teho wukhadža, so swojej woczi derje na ledžbu bjeru; pschetož wschitko so psches smyškla k wutrobje dobywa, ale tež to dobre.“ — Na dalschu praschen, kak to czini, wón dżesche: „Róžde ranje, prjedy hač na swoje dželto a mjes ludži du, swojej woczi rospomnicze na tsi wězy słožam: Najprjedy je k njebju posbėhuju a so dopomnjam, so je moje hlowne dželto a samer mojeho žiwjenja a skutkowanja tam horjeka. Potom namhilam je k semi a wopomnjam, kak mačo městna trjebam, so bych junu w njej swój row namačak. Stóncznje wofoło kėbje pohladuju a slyku tych wobkedžbuju, kotrymž so hiščeže hubjenscho wjedže dnžli mi. Na tole waschnje trošchtuju so wscheho horja a slym se swětom a człowjekami pokojnje w Bosy žiwy.“ F.

B n ě.

Czescz, khwalba s czichej modlitwu
Czi, Knježe Božo, kłuscha;
To so te dary k woporu,
Niž tebi swjeczi duscha.

Ty so naš schcedrje žohnowal
A s nowa rjane žně nam dak;
Měj džak sa tajku hnadu!

Na našchu rolu wobkřtu
Twój deschcz je s njebja padač;
So czople pruhi hrějachu,
Se wukřtu kłónzo žadač.

Ty spožči sřtwam sroscjenje
A twoja móz je křtasche;
Měj khwalbu sa to, Knježe!

Nam s Boha derje radži so,
Schtož s nadžiju bu sřte;
Slej, psched kóbu, o křesczjano,
Masch sažo blido křte.

Duž Božu miłoscz sa to khwal,
Tež jemu džakny wopor pal
A halleluja spėwaj!

K. A. Fiedler.

Evangelium mjes Ssłowjanami.

Spisak farat Schwjela w Deschnje.

(Kotrəcəwanje s czisla 20.)

9. Ružizy Sserbjo.

Stóncznje pohladajmy na našch křbřski lud. Mača czrjódka naš jenož je a tola slym my Sserbjo jeniczi křowjanski lud, kiž je nimale žyly ewangelski. S našchimi katolřskimi krajanami nimamy žaneje swady, wjele wjazny swjasuje naš s nimi wěrna křesczjianska luboscz, schtož so hižom swonkownje pokazuje s tym, so w Budyschinje wulka Běrowka žrkej shromadnje křuži jim a nam. Kajka krařna wěz by to byla, hdy by našch lud ewangelizacijju Ssłowjanow kėbi sa narodne dželto wuřwolit, kajke žohnowanje by so s teho wuliwalo na tamnych a nasřjet na naš. My slym psches ita lět s ewangelskim duchom nasřyceni, my mamy psches sřwoju rěcz pschistup k křowjanskim ludam. Hač njeje Wóh se swojej radu a mudroszczu naš sařhowak, so bychmy tuto dželto dokonjeli?

Sserbřski lud mjesowasche něhdy k połodnju s Czechami, k wječoru s Němzami. Wot woběju stronow namaka křesczjiansko puč do Sserbow. So so tež wot Czechow a Morawjanow powjesze křesczjianskwa k nam pschisřke, njehodži so s piřownym žóřtom wobkřeciz, tola je to wěrye podobne hižom s teho, so bėsche Ružiza něhdy hospodarszy a tež politiszy s podpołodnischimi krajami swjasana. Njeboh S. C. Ssmolec je dopokasmo tuteje

myšle we tym widžak, so najwjazny křowow křbřske žrkwinske rěče a wjele křesczjanskych mjenow se starokřowjanskych pučhadža a so so bjes dwėla wot předarjow se křowjanskich stronow k nam pschinyšene. Tajke křowowa so: scjenje (čtenje), jařon, křeciz a dr., sa kotrež so w Delnej Ružizy němske wurasny: ewangelio, testament, dupisř (wot tauf-en) wužitwaju.

W nowisřim čařu je knjes farat dr. Pschitřyl wobkřěnu studiju wo pučach swjateju Cyrilla a Methodija wosřewit. Wón wupraji myšl, so so stare kamjeńne křicze, kotrež so tu a tam namačaju, městna přěnjeho přėdowanja a křesczjianskeho shromadžowanja. So tuta myšl sa wschitke tajke křicze njetrjehi, je wěste, sa něotre pač móže wěrna byč. Tak so namačataj pola Sslepeho dwaj tajkaj křiczej, přjedy bėchu tsi, a polo wofoło nich rěka „swjeczata“. Bjes dwėla so tute tsi křicze dyrbjake na Golgatha dopomnjecz, a hdžez wone steja, shromadžowachu so nabožni křesczjijeno.

Němzy so křesczjianskwa niž jenož s Božim křowom, ale tež s mjeczom a wohnjom pschinyšli. Sserbjo so žusej wěrye a žusej kwakli stajachu, psches tsi ita lět wojowachu wo swobodu, na posledku buchju pschewinjeni, shubichu kraj a rěcz a křamostatnoscz. Biskopřtwa so jařožichu k wobroczenju Sserbow w Miřchnju 959, w Merseburgu 865, w Magdeburgu 968, w Habelburgu. Najprjódzy postupowasche křesczjianskwa pschi morju w něczisřkej Mecklenburgskej, hdžez tehdy splah Bodrizow abo Obodritow bydlesche. Tam bėsche wo khwilu swobodny křbřski kral Gottschalk jako křesczjijan s knjesom, bu pač 1066 morjenty. W tamnej sřronje přėdowasche Wizelin s dobrym wuřpěchom († 1254). Mjes biskopami něotři tola widžachu, so ma so Sserbam s pomozu křbřske rěče přėdowacz. Tajzy bėchu Benno Miřchnjanski (1066—1166), rodženy Sserb, biskop Wigbert Merseburgski, Norbert Magdeburgski. Posledniřchi jařoži mniřskři řjad přamonřtratenřow, kotřiz polo dželachu a pschi tym Bože křowow rořisčėřjachu. Tež druge mniřskři řjady sařhřlichu so mjes Sserbami. Wo čařu shubi so pohanřtwa, ale tež křbřska rěcz bu husto doscz s mozu jařnata. Sserbřski lud bu k wotrocžřtwu poniřeny, schtož chžyřche postupowacz, dyrbjesche so pscheněmciz.

W čařu reformazije bydlesche křbřski lud s dželta hiščeže sa křbjom, haj křamo w blisřosczu Wittenberga bėchu Sserbja, w Hannoverřkej holi so woni řđeržachu hač wofoło lėta 1750. Nowa wučba namaka pola Sserbow swolnive wucho. Hižom 1520 přėdowasche Budeřčanski duchowny řawok Wóřak po lutherřkej wučbje. Wofoło lėta 1580 bėsche žyła Ružiza ewangelska. Ženož pola Kamjeńza wořta něhdy dželacz wořadow s křbřřtrom Marijnej Swěřdu katolřskich, tež Budyřke tachantřtwa řđerža so katolřke a móžesche na dale czim wjazny sa duchowne posbėhjenje czinic, dokelž jara mačo Němzow pschi nim swosta.

S reformazije nasta přěnje duchowne hibanje abo tola wosřiwjenje mjes Sserbami. Přėdowanje dyrbjesche so itacz w maczernej rěči. „Stawy“, to so semjenje a města, chžychu Sserbow pschi nowej wučbje něcz a řđerzcz, tehodla spėchowachu wuwučjenja křbřřskich duchownych. W lėtach 1540—1546 bu we Wittenbergu 40 Sserbow sa ewangelskich duchownych wukřeczenych, kotřiz wschizny do křbřřskich wořadow pschidžechu. Džiwno so nam řda, so bu w něotřych městach, hdžez je hižom dokho wschitko němske, tehdy křbřřski přėdowane, džiwno nam křiczi, so dwaj bratraj s Kulowa dyrbjesřtaj pruhowanje wosřjetowacz, dokelž němsku rěcz doscz njesnařesřtaj.

Reformazija je maczer křbřřkeho piřmowřtwa. Hižom dwė lėcz po Lutherowej řmjerczi, 1. augusta 1548, bu pschekozř „Noweho Saxonja“ dokřncženy psches duchowneho Mikławřcha řakubiza, kiž bėsche blisřo řarowa, najřterje we Lubnizach, s fararjom. Bohuřel njeje so tuton pschekozř dla khudobny křbřřkeho luda czisřczak, wón leži hiščeže dženřa njeczisřczany w rukopřřhu

na kralowstej knihowni w Berlinje. Prěnje czišcžane berbske knihi běchu „spěwarste“, wot duchowneho Albina Mollera w Tschupzu 1587 wudate, jim ho pschisamfny 1597 hornjoberbski katechismuß wot Warichiußa a 1610 delnjoberbski katechismuß, spisany wot Handrija Tary, kiž běšche s fararjom we Friedersdorfje pola Lěskowa. (Pšchichodnje dale.)

Dwě njerunej mandželstwie.

I.

Swony na wěži běchu wullincžake a pischcžele na chorje šwoje synki psches zyrkej nošćez pschestake. Čižschina w zyrkwi knježesche a jeschědžiwjenty duchowny na woltarju posběhny šwój hlóš a čitajše s biblije: „Dom bjesbóžnych budže skazeny, ale pobožnych hěta budže šo selenicž“, a wukladowasche jo na swucžene rjane waschnje. Mała wošadka běšche šo wokoło woltarja šhromadžika, kaž to pola šhudšeho wěrowanja hinał byč njemóže. Pšched woltarjom pał klecžeschtaj šlubjenaj, na duchowneho hlóš je wschej nutrnosčju ledžbujo. Njewjesta, kiž by šebi, wot duchowneho šłowow wscha hnuta, husto šylsu s woczow setreła, běšche drje niž runje wošobnje, ale na jara jej pschistejaze waschnje šhotowana, a kóždy, kiž by na nju pohladał, by prajil: „Njeišcha a ponižnišcha njewjesta je s čezka hdy psched tutym woltarjom wo Bože žohnowanje prošyla.“ Š jeje bokej nawoženja klecžesche, młody šróstny čłowjek, ale na šdacze tež s niškeho stawa. Běšche to wješny wojnač, kiž běšche, psched krótkim šo s zusbj wróčiwšchi, wojnačstwo wo wšy šapocžak, Šurzež Šan, najmłódschi šyn šwojeju hižom dolho šemrjeteju staršcheju, a jeho njewjesta běšche šukšodžiz Martha, s kotrejž běšche šo psched lětami šlubil, kotrejž běšche w zusbje šwěrnj wostal a kotruž čyžysche šebi nětko do šwojeho doma ša młodu mandželštu wjesčž.

Duchowny běšche rěčž šlónčžil s tymi šłowami, s kotrymiž běšche šapocžak: „Hěta pobožneho budže šo selenicž.“ Pšchi tym pohladnyšchtaj šlubjenaj na šo, kaž byšchtaj šebi prajicž čyžtoj: „Šaj, to dyrbi heško a šamjeitny stolp naju mandželštwu byčž“, a na to šebi ruzy šawdašchtaj a duchowny jeju ša mandželšteju požohnowa.

Šašo šchumjachu zyrkwine pischcžele šherlušch: „Wožo, wonthóš požohnuj“, a wěrowanški čah čehnjeshche s zyrkwje do wojnarjoweho domu. Běšche to mała šhěžka na jentym šchošju, na prawizy štwu a kuchen, na lěwizy warschtot. Š hlaj, psched durjemi běchu rjane čezne wrota s dubowych liščzi a šchmrětowych halžkow, do kotrychž běchu towaršchi rózicžki a asterki špletke, šo šo wscho blyšcžesche; ale wobštarna macžerka njewjesty, pobožna šcheshčžijanka, běšche wěnz na wrota powjeshnyła a do njeho tón šchpruch napišala, kiž běšche duchowny młodymaj mandželštimaj na wutrobu kladl. Teho šo mandželštaj dohladašchtaj a duž młody mandželški šwoju mandželštu ša ruku pschimnyšchi s njej rjelny: „Šaj, s bohabojoščzi šmój w zyrkwi napominanaj, s bohabojoščzi naju tute čestne wrota napominaju, bohabojoščž pał njech je tež naju hwěšda, kotruž ženje s woczow pušcžicž njechamoj. Še to tež twoja wola?“

„Šaj“, wona čižsche wotmolwi, a s tym do domu šastupišchtaj a šo ša šwašne drje šhudobnje wuhotowane šlido, ale pokni šboža, šyžeschtaj.

Tónšamj džen šwony hišcžje juntrócž šallincžachu. Šyžly wješnych šo s zyrkwi čižschcžachu a psched Božim domom šestupachu a tam nětko čžakachu tych wězow, kiž mējachu pschincž, pšchi tym na domške wješneho šubla hladajo a šo jedyn druhého prašchejo: Njechadža dha štoro pschincž? Duž šo durje wulkotneho hrodu wotewriču a młodaj šlubjenaj, wot wulkeho pschemoda ščžehowanaj, s domu pučž s zyrkwi nastupišchtaj. Šchtó dha taj běšchtaj?

Běšche to młody knješ, Gustav Bjarnat, kiž běšche na šchulach šo něšcto lět poschmjatawšchi a nišdže ničžo prawe njenawuňnyšchi šo domoj wróčil, šo by nětko nanowe wulke šublo pschedewšak. Šene bě šobu pschijnješł: hordu myšl a prošdnu wutrobu, kiž žaneje wěry wjazh njeshnajeshche. Šordy tež do zyrkwje še šwojei njewjesty, kiž běšche w mječze šesnał a kiž běšche žyle jeho waschnja, štupašche. Šašo pischcžele šherlušch pschemodžachu a duchowny wošobnymaj rěčž džeržeshche a jeju s pobožnosčzi napominasche. Ale wobaj bješe wscheje nutrnosčze tam šedžeschtaj a kóždy widžeshche: tu duchowny jenož kaž s ščženam rěčži. Šo došonjanyš škutku wošobnaj šwěrowanaj domoj džeschtaj. Wšchudžom běšche wulka pycha, wschudžom wulke bohatswo, ale pšchi šastupjenju do domu młody mandželški s šwojei šwěrowanej rjelny: „Derje, šo šmój s zyrkwje won. Še tola škupoščž, šebi tam tajke njelube šłowa prajicž dacž. Ša šo tam wjazh njepošajam. Moje šbože budže mój dom. Šlaj, tutón hród a te bróžnje a tam te plóšne pola. Šo je wscho našche. Mój šmój bohataj a šebi šamaj doščž. Šože žohnowanje njech šebi duchowny šam ša šo ššhowa. My jeho njetrjebamy.“

Takle hanjo rěčeshche a młoda mandželška šo šmėjo pschistaj: „Ša šebi myšlu, šo móžesh šemšchazu šchcžezlu hišcžje jutije šworacž dacž; dha by s najmjeišcha na njej něšcto narosťko. Šo njej šhodžicž wěšcže njebudu.“

Š tymle šlubjenjom do domu šastupišchtaj a šo s wješkelej hoshčžnje šyžeschtaj. Drje šchědžiwž, kiž šlisko pšchi durjach wo šmilny dar prošcho štejesche, běšche jeju hanjaze šłowa šhšchal a pšchi šebi mjelcžo šóšbotasche: „Taj Bohu njeczeknjetaj. Njemylcže šo, Wóh šo njeda ša šmėch mēcž“, a běšche pšchi tym tón kroschil, kiž běšche jemu bohaty, ale šmjercž škupny młody mandželški dał, do bližšcheje hrjebje čžišnył, s tymile šłowami ša nim hladajo: „Tutón kroschil mje do ruki pali, kaž by njeprawy byl. Ša šón njeróžju. Njech tam šeršawi w hrjebi, kaž tež wěšcže šeršawž njewěry šbože tuteho bohateho domu šezjerje!“ Š tymile šłowami šo do šwojeje šhěžki poda.

Takle mješchtaj dwaj domaj šwój šwašny džej. Še woběmaj běšche wscho wobšwětlene. Ale w Šurzež domje běšche wscho, kaž by tam njebjeske šwětko byko, w Bjarnatež domje pał, kaž byču do njeho hižom šlónčžki šelšich plomjenjow šapaše.

(Pšchichodnje dale.)

Wšhelake s bliska a s daloka.

* **Jeho Majestocž kral Bjedrich August** je knješej šararjej Wjazh w Hornym Wuješdže, kotryž šo Michala na wotpocžint poda, Šbrechtowy rjad 1. rjadownje w pschipóšnacžu jeho žohnowaneho dušchowpastyrškeho škutlowanja špožčžil, kotryž bu jemu psches knješa wšchšcheho zyrkwinskeho radžicžela Rosenkranza w pschitomnosčzi zyrkwinskeho pschedšejicžerstwa šwjatocžnje pschepodaty.

* **Šandženu njedželu** wotđerža šo w Šotežach zyrkwinska wšitazija psches knješa wšchšcheho zyrkwinskeho radžicžela Rosenkranza. Š rošččžowanju šo tež wo tym jednashche, šo je Šotecžanška zyrkej jena tych, kotraž hišcžje tepjenja nima a šo mělo šo na to džiwacž, šo by šo tajke šóšny šaprawilo.

* **Šallse šłowne bibliske towarštwu**, kotrež njemóžeshche šoni šwój pschihotowany 100 lětny šwjedžen wobštacža wójny dla tał šwjatocžnje šwječicž, kaž běšche šo wotmyšlisko, budže šwój 101 lětny šwjedžen w šwucženym waschnju 6. a 7. šeptembra w Dražžžanach šwječicž. Šajimawy budže pschednoschł knješa šonštorialneho radžicžela dr. Šölčža: „Wóžna w bibliji“, a knješa duchowneho dr. Šwejnerta: „Biblija we wójnje.“ Šibliska šwjedženška Boža šlužba šmėje šo wutoru 7. šeptembra popoščnju w 4 hodžinach w knjeninej zyrkwi a šmėje tudy šwjedženške předowanje knješ wšchšchi dwóřki předał D. Šibeliuš.

Šamolwity redaktor: J. Šólč. Šsoburedaktor: K. A. Šiedleš.

Čžišcžer a nakladniš: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonk
Zradny je.

Za staw spróony
Napoј móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpočl ty.

Z njebjes mana
Njeh čl khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klž Bóh poda,
Wokřew čel

F.

↳ Sserbske njeđželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu sobotu w Šmolerjež knihicziščetni w Budyšinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

14. njeđžela po swjatej Trojizy.

Sap. skutki 15, 6—12.

Patwoł skutkuje jako mišionar mjes póhanami. Mjes nimi je wjele křesćijanow, kotřiž su se židowskeje wěry přichistupili a šebi wot póhanow wobřešanje žadaja. Duž wostora hrosy. Ale japoschtoli namakaja prawy pucž, tuto praschenje rošbudžicž. Japoschtoli a starschi so seńdžechu. To běšče přenja křesćijansta zyrkwinska šhromadžisna w Jerusaleme w lěcže 52. Ta bě nusna, pschetož na nej mějesche so rošbudžicž, kotry pucž wjedže do njebjeskeho kralestwa. Dolhe rostěcžowanje so mějesche — potom Pětr staže a wupraji, šcho je jadro našcheho křesćijanstwa. „My wěrimy, so psches hnadu teho Anjela Jesom Křysta šbóžni budžemy — šidži tač derje kaž póhanjo.“

1. Š hnady.

2. Psches wěru do Jesom Křysta.

1. Šnada pschihotuje nam pucž do njebjeskeho kralestwa. Wjedyrbimy so wješelicž, so je nam Bóh psches Křystuša wje do njebjeskeho kralestwa wotewril? A čehodla dyrbje šebi pucž, kaž katholicka zyrkej, njetriebawšchi pocžezicž? Š roslamanej wutrobu so psched Bohom pošhilamy a wusnawamy: „My š našcheje mozy njemóžemy š tebi pschicž!“ To je jenicžki pucž šboža, na kotryž Pětr pošluje. Duž mjelcžesche žyła šhromadžisna. To škutkowasche. Šod šloty artifel so wšchitzy pobbachu: „My namy sa to, so čłowjeł prawy budže bjes šakonja škutkow,

jeno psches wěru.“ Ale tola tošamo wojowanje šašo pschindže w čašku reformazije a Luther njeje ničžo druge činił, hačž Pětrowe přědowanje šašo wospjetował; jeho žyłe škutkowanje njeje ničžo druge, hačž wuloženje Pětroweho šłowa: „My wěrimy, so budžemy psches hnadu teho Anjela Jesom Křysta šbóžni, kaž tež našchi japoschtolžy wótzjo.“ My pak njechamy jeno hladacž na katholicku zyrkej, kotraž tudy wot Pětroweje a japoschtolow wucžby wotštupuje; čžemy so tež praschecž, hačž podobne wucžby a myšle tež mjes nami nješku, so čžedža ludžo š druhimi durjemi do njebjeskeho kralestwa, hačž š tymi, kiž je Křystuš wotewril a kotrež rěčaju „hnada“. Tajke myšle šibaja so we wutrobach duchownje hordych, kiž šebi na šwoje dobre šutki něšcho wjedža; kiž so we wutrobje pošbėhuja, čžedža šebi njebjeska šašlužicž a myšla: „tajkich škutkow dla dyrbjał Bóh jim hnadny bječ.“ Bohu njemóžesch hnadu wotkupicž. Šdyž je Bóh tebe psches hnadu šbóžneho čžinił a ty so teho wješelicž, potom čžin tajke šutki š džakowanjom, ale niž, so by psched nim šašlužbu měl. Pschi Pětrowym šłowje wostanje: „Š hnady budžemy šbóžni.“

2. Psches wěru. Wěra štej nosy, š kotrymajž š Jesušeje bėžicž, štej ruzy, š kotrymajž hnadu Bohu a Křystušowu šašlužbu šapschimnjesch. Šewina njewěra hnadne durje šamkny, wěra je šašo wotanka. Tym póhanam so w Jerusaleme psche lohko čžinjesche, dokelž so šama wěra wot nich žadasche. Pětr jim wotmolwi: „Bóh njecžinjesche žaneho rošdželenja mjes nami a mjes nimi a

wucziszczesz pšhes wëru jich wutroby." A je to wopravdže tajki lohki pucž — pucž wëry, abo mjehki sahłwczł k wot-poczowanju? Wëra naß dele czëri wote wšchitkich šebicž-nych myšlow, wot semškich myšlow. Wëra njeje možna bjes praweje pokuty. A možeš ty pokutu czinicž bjes ponižnosće? Ty dyrbiš hakle prawje sacžucž, kaš khudy ty šy, potom budžeš šdychowacž: Božo, budž mi hrěšchnitej hnadny! Pokutnu roslamanu wutrobu dyrbimy k hnadnym durjam pšchinječž. A temu dyrbimy šo šami šaprecž. Kaš je š tobu, luby šchescžijano? Šdy by Bóh tón Anješ tebe dženska na khoroložo položil a ty by šmjercži blifko byl a šebi myšlil na Boži šud a šwoje hrěchi. Šhto čžeš čžinicž? Čžeš hrěchi š myšlow wuhnacž? Wone pšchezo šašo šwój hlóš šbëhaja. Čžeš je šaplacžicž se šwojim šamóženjom, se šwojim šawoštaještwom? Šhtož czorne je w twojim žiwjenju, tola czorne woštanie. Šeno hdyž je muž, kiž tebe š hnady do njebješ pušchči, možeš nuts šancž. A tón je Ješus Khrystuš. „My wërimy, šo pšhes tu hnadu Ješom Khrysta šbóžni budžemy.“

Šamjen.

Niz pšhes šakoň, ale š hnady a pšhes wëru budžemy šbóžni!

Hlób: Šhtož Bohu wješchnemu šo podda —

Pšhes hnadu junu šbóžnosć šmëju,

Praj š twjerdej wëru, wutroba!

Pšhes hnadu mëra palmy žněju,

Šdyž pšchimam ša šchiž Šbóžnika.

Šaj, Bože krašne njebješa

Šam hnada, wëra wotanka.

Pšhes hnadu! Duž šo nješpušchčamy

Ša doštojnošč a pocžinki;

My Khrysta prawdošč š wëru mamy,

Nje šbóžny trošcht to we dušchi?

Nëtk šmjercž naß traschicž njemóže,

Šaš hnada k njebju powjedže.

Pšhes hnadu! Džerž šo teho šłowa,

Šdyž hrěch cze tama, czwiluje;

Šlej, Khrysta krej wo hnadu woła,

Šdyž štejšch w prawej pokucže;

Šacž runje šyn bë šhubjenty,

Pšhes wëru Bože džëčžo šy.

Pšhes hnadu! Pšchi tym šawoštanie,

Ša wërnošč ženje nješhabla;

Š tym trošchtom štamaj kóžde ranje,

Wón budž cži wëry kótwiza;

Pšich wšchëdnje do wutroby šej,

Šo hnadu mašch pšhes Khrysta krej.

Pšhes hnadu! Š ty šbóžna wëra,

Šaš ty mi dušchu wošchemješch!

Šy, moje žórko trošchta, mëra,

Šaž miš jandžel šo mnu džëšch,

Šacž junu wrota Šalemške

Ši Khrysta prawdošč wotgntnje!

K. A. Fiedler.

Šhto mašch w Khrystušu?

Dušcha, kotraž je Khrystuša namašala a w nim šwojeje wutroby trošcht a najšpšchi džël wobšedži, je a woštawa w šebi šamej pošna nutnosće we wšchëch rošpročënjach šwonkowneho žiwjenja; wona woštawa we šwojej hlubinje mërna pod wšchitkim ju wobdawozym šwëtnym njemërom; wona nješe šredžiččžo šwojeho žiwjenja w šebi a nješmë jo wjazy podarmo pytač w jebathm šwëčže. Dušcha, kotraž je Khrystuša namašala, ta ma tón poklad, kotryž žane mole nješkaža, žani padušchi nješradnu, žadny jandžel ani czert wuwješč njemóže; ta ma to herbštw, kotrež jej wëšče woštanie, dofelž je š wëčžnym testamentom šarucžene, mješ tym šo ša žane cžašne herbštw, ša žane wobšedžëštw, ša žanu nadžiju wëštoščë nimašch. Dušcha, kotraž je Khrystuša namašala, ta ma to wopravdžite a šo njewobšchudža, hdyž šo myšlišnowe pušcherje šemškeje krašnosće pušaju, hdyž šylnosć czëlneje ruki wošhromja, hdyž barby šwëtnje rjanosće blëdnu a najwëščičša licžëža šo šłoncžnje š bankrottom wobšantuje. Dušcha, kotraž je Khrystuša namašala, ta je to wëčžne wušwolika; wona drje krotku žakošč a lóžke horjo cžašnosće šnaje, ale wë wo wëčžnej a pšhes mëru wulfej a wažnej krašnosći, kotraž šo junu pšhes Božu hnadu nad nej dokonja. F.

Wodawanje hrěchow.

W našchim wëruwušnacžu tež rëša: Ša wëry wodawanje hrěchow. A Luther we šwojim wušładowanju praji: W kotrymž šchescžijanstwoje wón (šwjaty Duch) mi a wšchitkim wëryžym wšchëdnje wšchë hrěchi bohacže wodašwa. W tyhle šłowach je na wšchë praščenja wo wodawanju hrěchow wotmolwjene: 1. Šhto šo wodašwa? Wšchitke hrěchi. 2. Šhto to cžini? Šwjaty Duch. 3. Šdže? w šchescžijanstwoje. 4. Šomu? mi a wšchitkim wëryžym. 5. Šaš? bohacže a wšchëdnje.

Šaš dawa šwjaty Duch wodawanje hrěchow mi. A ja pšchijimam je pšhes pokutu a wëru. Wobhladašmy šebi to nëtko dale!

Pokuta.

Čžeš-li hrěchowwodacže mëčž, dha je přenje wumëjenje: Čžincže pokutu, t. r. pšchemëncže šwoju myšl. Š tym šo pošnamjenja, šo dyrbi šo pokuta w šnutškwonym, w myšli šapocžëčž. Šož šo hrěch w šnutškwonym špocžina a š nutška won žyšcho człowjela šajëdojčža: jeho myšljenje a pokhilenje, kotrež je jeno na hrěšchne šłožene; jeho šmyšłojtoščž, t. j. jeho špodobanje a wješele nad hrěchow; a jeho woła, šhtož taš dalošo džë, šo człowjek š njewólnikom hrěcha bywa a šwoju lëšchu wolu š žyła wjazy we šwojej mozy nima; taš šo pokuta tež w šnutškwonym jako pšchemëjenje špocžina. Pokuta je mjenužy wobrocženje, t. r. wotwobrocženje wot šłeho a pšchuwobrocženje k dobremu. Myšljenje a pokhilenje bywa hinašche, hrěšchne šmyšljenje a lóšchtne špodobanje bywa hinašche a čžyčže tež. — Wulžy štrašchne je pokutu wotštokowacž. Šo budže cžim dlëje, cžim cžëžicho; ty džë njewëšch, kaš dołho šy žitwy. Duž njelutuj šwoju pokutu, domž njëšhorišch; a njecžakaj š polëšchënjom šwojeho žiwjenja hacž do šmjercže. Dženš, hdyž wy jeho hlób šlyšchicže, dha njestwjerdžëčže šwoju wutrobu! — Š pokucže šłušchëju šchtyri kručchi: Šóšnacže a wušnacže hrěchow, rošłacže, hidženje, žadanje po hnadže.

Šóšnacže a wušnacže hrěchow. Šako bu šhubjenty šyn pšhes cžëpjenje šbudženy a do šo džëšche, wón rjetny: Ša šym šhrëšchil, Šuf. 15; Šëtr šo dopomni, Šuf. 22, 61, teho Anješa šłowa: Šrijedy džyli šhapon šaspëwa, budžešch ty mje šštrëčž šaprecž. Wobaj pošnašchtaš nëšchto, šhtož wonaj přjedny njebëšchtaš pošnašoj. Šëž Šavit, Šf. 51, 5—6: Ša pošnajy šwoju šłóšč, a mój hrěch je štajnje pšchëde mnu; tebi šamemu šym ja šhrëšchil

a slě psched tobu cžinik. Pschi wopradowžitym pólnaczu hrěcha sda so nam tónkamy kaž najhrobnishe spjeczenie pschecziwo najwyschchemu Knjesej bycz, jako najczornischi njedzał pschecziwo najwjetichemu dobroczelej, jako wotpad wot najwyschscheho kubla, jako žórto wscheho skazenja, jako to jeniczke, ale njewuprojnje wulke njesbože, s kotrymž wo swoju sbóžnosć pschiindžesch a satamanstwu napshchecziwo džesch. Sdžez so tak jako přenja kroczel k pokucze hrěch pólnawa, tam tež wusnacze hrěcha psched Bohom a cžlowjelami njewuwo stanje. Tak shubjeny sijn: Nano, ja sijn s hrěschil. Tak Dawit k Nathanej, 2. Sam. 12, 13: Sa sijn so na tym Knjesu pschchrěschil. Namopak je potajenje hrěcha, t. r. hdyž chze něchtó hrěch sšowacz. Nochze-li džeczó w schuli hischcze wusnacž, dha njeje tu tež hischcze žane prawe pólnacze hrěcha. Rak wjele bóle pola Boha niz; Pschisł. Gal. 28, 13: Schtóž swoje pschestupjenja přeje, temu so derje njepóndže; schtóž pak je pólnaje a so jich wostaji; tón smlinosć dostanje. Ps. 32, 5: Tehodla pólnaju ja tebi swoje hrěchi a njepotaju swoju kóscž.

Roskacze dla hrěchow. Pětr wuindže a pľakashe žaložnje; wón kajeshe so swojeho hrěcha. W schprusche 2. Kor. 7, 10 ros- džela so srudoba swěta a Boža srudoba. Srudoba swěta je ta srudoba, hdyž je něchtó psches hrěch nekajezkuli swětne kublo shubil, n. psch. něchtó wobžaruje, so je kranyl, dokelž je psched ludžimi swoju cžescž shubil a nětko w jasťwje ředži. Pola Božeje srudoby so cžlowjel nad tym rudži, so je psches swoje hrěchi njebjeske, bójske kublo shubil, Boha ranil a srudžil, swojeho dobreho, lubeho, njebjeskeho Wótza; so sijn psches hrěch s jeho gmejnstwa wustorcženy; so so njemóžesch jako džeczó k njemu modlicž. To wscho dosta w rostaczu zlonika tež swonkownje wuras: wón nasdala stejesche; nochžysche swojej woczi k Bohu pschěhnyč. Tuto hluboke rostacze mjenuje swj. pišmo tež roska- manu wutrobu; tischneho ducha. Ps. 51, 19: Wopory, Bohu spodobne, sijn tischny duch; tischnu a rosťamanu wutrobu njebu- džesch ty, Božo, sazpicž. (Pschichodnje dale.)

Dwě njerunej mandželstwe.

(1. pokračowanje.)

II.

Lěta so minychu. We swěcze so wjele pscheměnjenjow nješta; cžim wjazy pak w kóžbeho domje. A tak tež w Surzez a Bjarnatež domje.

Běsche lubosny nalětny wjeczor.

Surzez mischtr s khěže stupiwischi řebi, dokelž běsche s mozu džekal, pót s cžoka trějesche a k ławzy khwatasche, kiž w sahrodže pod lipu stejesche, so by tam khwilku po swjatofu poředzał.

„Se tola rjany wjeczor“, so k swojej žonje, kiž sa nim pschiindže, wobroczi a se schórzuchom pěř s ławki smjecze, kiž běsche jeju jeniczki 6 lětny sijn Sanť hrajkajo tam nasypal byl, „pój, chze- moj so hromadže tu sijnnyč.“ S tym ju k řebi na ławku sčezje.

„To lěto“, mischtr dale rěčesch, „sijn pak swěru sahrodku wobdžekala. Ze rózicžki tola rjenischo řezjeja hacž Salomonowe lilije. Ssebi nihdy pomysłil njebych, so budžesch ty s tuteho pěřka, kiž tu přjedy běsche, tak rjanu sahrodku sšotowacz móž. Ale ty wschaf wscho dokonjesch.“ A s tym najrjenischi wotschcžipny a ju jej sa schiju tytny.

„Daj“, so wona podžalowa, „to rad cžinju; jenož so masch nad tym swoje wjeřele. A kaž na přjedawischim pěřku tuta pycha rosčje s mojej prózu, tak je psches twoju prózu namaj w khudob- nym domje tak wjele sboža narosťko. D, řebi ženje njebych po- mysłila, so směju so pschi tebi tak derje.“ A pschi tym jeho ruky pschimny a ju kóčesch a sijnny džala so jej po lizomaj ronjachu.

„Schtó rěčischi“, wón wobarasche, „psches moju prózu? Moja próza ničó pomhala njeje. Sdy by so na moju móž spuschcžala, by shubjena byla. Derje je, so mam tak wjele na kuble džekacz. Se wschaf hubjeny wobřhad se stupny a hrosny Bjarnatež knjesom. Semu je cžezko, džeko po hódnosći placžicž. A naj- hóršche je jeho pokliwanje a sakliwanje. Sa sijn kóždy krocž wjeřelny, hdyž sijn sašo s jeho dwora won; tam je mi, kaž by nje wscho paliko. Ale dobru sařlužbu wschaf tam tola mam. Seho řebi roshněwacz njeřměmoj. Sewart mohkoj so hlodu na- tradacz. Ale pschi wschēm: Moja próza naju sbože njewucžinja. Se to wjele bóle to, schtóž je so namaj wot duchowneho s wotstarja prajko: Bobožnych hěta budže so selenicž.“

W tym bu wofno wocžinjene a mały Sanť hłowcžu won tytny: „Maczi, móžu hischcze kusť k tebi won? mi so hischcze do kóža njecha; ja chzu něschto rózow naschcžipacz a jutije knjesej wuczerjej řobu pschinjesč.“

„Mojedla pój, ale prawje pěřny dyrbischi sa to jutije bycz.“

„To budu.“ A s tym bě hižom małe cžerwjenolicžlate džeczó, řernicžka swojeju starisheju, pola njeju wonkach a da so do schcžipanja kwětkow.

„Talle“, skóncžnje Sanť praji, „nětko mam dořč a te chzu hromadu swjasacz a je do schule wsacz.“

„Přjedy pak praji, schto je cže knjes wuczer dženska wucžil“, so nan jeho woprascha.

„Ach, dženska so mi tak prawje lubiko njeje! Wón wo řiobje rěčesch, kiž je pobožny byl a kiž je wschē swoje džeczki shubil a swoje kubla a na pokledu hischcze sšhoril. Sdy je potom wurjel — tak daloko knjes wuczer powjedal njeje. Ale prajil je, so tež Bóh druhdy na pobožneho wjele njesboža pójcžele a so so jemu hubjenscho dže hacž skemu. A ty, nano, pschezo se mni prajischi, so dyrbju prawje duschny bycz; pschetož potom so mi derje póndže. Sa pak řebi myřlu, so knjes wuczer to prawje njewě a duž chzu dale duschny bycz; potom budu wulki a chzu džekacz a potom wój wjazy ničó cžinicž njebudžetaj trjebacz. To budže rjenje!“

A tak postakujó do khěže běžesch.

„Sa njewēm“, nan se struchlym hłowom k swojej žonje rjekny, „mi běsche, kaž bychu mje Sankowe řłowa kaž sijnna woda trjehile. Mi je storo tak, kaž so je Bóh jeho namaj sa jandžela póbřal, kiž by namaj prajil: Njesbože je wamaj bliřko; hdyž pschiindže, dha so jeho njestrožtaj, so by waju njepowaliko. Njeje tebi tež tak?“

„Njestrachuj so jeno. Schtó chžyl do pschichoda hladacz? Bóh budže wscho derje cžinicž“, tak jeho směrowacz pytasche, hacž- runje tež jej wutroba ržesch; a tola njewjedžesch, cžehodla.

„Ale pój nuts. Nasdala so mróczi a blyřka. Bóh dal, so by deschčž hnadnje pschischoł a žaneje schřodny njenacžinil, tež niz na mojich rózicžkach.“

„Ze wschaf bychu sašo hłowcžki řesběhnyke, hdyž je njewjedro nimo“, wojnať trořchtowasche.

„Runje tak pak by Bóh naju sašo řběhnył, kaž tajke kwětki, hdy by wscheje wězy twoja bojoscž so dopjelniła. Wschako je so řiobje tež skóncžnje derje schlo.“

Talle řebje trořchtujó so k měrej podaschťaj. Nasajtra běsche rjane ranje. řrimanje běsche hnadny, dolho wocžakany deschčž pschiwjedlo. Wóřny po řnědanju wojnať wjetishe kolo, kiž běsche sa dwór pľatał, wsa a je do dwora kulesche. Tam Bjarnatež knjes pod torožom s wjeřnym bohonym burom Klimantom kaž so řbasche w hněwje rěčesch; pschetož jeho řłowa s luteho kľiwanja wobstejachu. Wojnať nasdala posasta; tola schto widžesch? „Seli so mi to polo, kiž w mojich leži, kóřz sa 200 toleť njepředacz, dha s wami ničó wjazy cžinicž mēcz nochžu. Nětko pak móžecze

mi s woczow hicz, so na wasche hkupe wobliczo so hněwacz njetriebał." Takle na Klimanta, kiž tam měrnje stejese, rejese a potom jemu jene wudmo po druhim nawda.

Tón pak měrnje wotmolwi:

"Čehodla dha seje mje t bebi wokali? Sa bym w mojim domje lubscho hacž pola waš, hdžež žane pěstowe sornjatko njeje, so njeby wot waš džešacz krócz poklate bylo."

"Sčto bebi swěricze? Wy dundaťo! Sa čžu wam pokasacz, sčto wjazy płaczi, ja, abo tajki kusť burskeho kopola. Sultano, na njecho." A s tym so jeho poš do njecho da a wón sam s motyku bura do hlomy prašny, so so wsčón krawoty na semju wali.

To wscho běšče so sa krótki wokomit staťo. Čehodla tež wojnať, kiž rucze burej na pomoz pschiběža, njeskutk sadžewacz nje-možese. Nětko pak pschiběža a na semju padnjenemu pomhasče a jemu jeho rany sawjasowasče.

Bjarnat jemu njewobarasče; pschetož wsčón wustróžany běšče swój hněw wotbyť a se swojim pšom so do domu wróczy.

Rany Klimanta drje tať wulke njeběchu, a bórny staže a domoj džěšče.

Nětko wojnať swoje džělo Bjarnatež knjesej woteda a jemu rjekny, sčto směje sa to dostacz.

"Derje, sčtož bebi žadaš", wón praji, "čžu czy dacž. Wsčako je wscho twoje džělo dobre. A hdby by bebi wjazy žadať, bych čže rad hiščeže lepje płacziť", a pschi tym se spodobanjom na šhotowane kolo hladasče.

"Džiwne", wojnarjež mišchtr pschi bebi myšlesče, "tutón skupy čłowjek mje džentša přeni krócz wo moju msdu njeczisčez, a přeni krócz moje džělo khwali, mješ tym so je hewal mi pschezo na nim wscho móžne wustajecz wjedžal. Mi pak je skoro, kaž by tuta khwalba waczka byla, pod kotrejž so hocžka khowa a ja dhrbju sa rjbu bycz, kotruž čže popadnycz. Tola čžu dale hladacz a so na ledžbu bracz." — "So dhrbjese tutón njeplech, tutón Klimant, mje takle roshněwacz. Tón nětko wěsče se swojim wobschodženym nopom na řudnistwo pónđže a mje wobkorži, so bym jeho ja kaž nadpadnyť a so bym pša na njecho sčezumať. A czy tam na řudnistwo žaneho rosoma nimaju; czy bychu wěsče temu kopolej wěrik a sčonežnje mje na něsčto dnjom do khlódy tylli. D sčto by to do hańby bylo! Sa bych wo wschu čžesč pschischoť. Duž je nusne, so ty, kiž by tu jeniczi kwěť, dusčnje a rosomnje kwědčisč. Ty dale nicžo čžinicž njetriebasč, hacž so prajisč, so je Klimant najprjedy ruku pscheczimo mi sběhnyť, a so bym ja halle potom so do njecho dať. Potom mi nicžo njeczinja. A tebi čžu ja derje płacziť. Ty móžesč bebi s tutym krótkim kłowczkom wjele sařlužicz." Takle Bjarnat rěčese a běšče to přeni krócz, so běšče něsčto bjes polliwanja se rta wuschitnyť. Wojnať na jeho kłowa ledžbowasče. Sčto dhrbjese čžinicž? Njewěrnosč rěčezč? Nihdy na nihdy; njech tež pschidže, sčtož čže. Duž po khwilzy wotmolwi:

"Knjes Bjarnato! Sa bym pschezo swólniw, wam wschu móžnu kłuzbu wopokasacz. Pschikažče mi, sčtož čžezče, ja so sawowjedžicz njecham. Ale jene njemóžu: pscheczimo kwědomnju a Bohu."

"Ach sčto kwědomnje! To je směrom kaž satšeleny poš. Sčto dha budže na tajke bařniczi ledžbowacz? A Boh? Sčto dha wě, hacž žadny je. A te Bože kasnje řu wumyšlenje ludzi. Duž njebudžče kłupy", takle jemu Bjarnat jeho wotmyšlenje wsacz pytasče. "Ně, knjes Bjarnato", wojnať so mylicž njedajo dale rěčese, "ja waš wutrobne proschu, nježadajče to wote mnje. Pschew wěrowanřim wotřarjom bym řhšchac: Dom bjes-bóžnych budže saženy, ale pobožnych hěta budže so selenicz. A řudnik wěsče se s wami sařhadžecz njebudže", a pschi tym

Bjarnatej s tajkej wěstosčžu do woczow hladasče, so tón spřina: tu je wscho rěčenje podarmo. Tola hdby s dobrym njeřdžese, dha čžysče se řym spytacz a duž hrožese:

"Nětko moje poslednje kłowo. Dži domoj a wuži waj rosoma.

A hdby budžesč ja kwěka do města žadany, dha praj tať, kaž řym czy radžik. Hewal žaneho džěla wjazy njedostanjesč a móžesč se swojej žonu mojedla twoje wothěblowane řchěřki řmutacz a potom budžesč widžecz, hacž budže twój dom pschi twojej kłupej pobožnosčži so dale selenicz abo niz. Duž dži a budž rosomny."

S tym woteřdže njemdry Bjarnat do swojeho hrodu a wojnať khwatasče dom. "Nětko drje", pschi bebi myšlesče, "po řiobowych puczach řhodžu. Tola njech je Bohu wscho poruczene. Wón mje njewopuschez." Duž měrnje na swoje džělo džěšče.

So někotrych njedzelach list dosta je řudnistwa. Wě jemu pschikasane, pschichodnu řriedu na řudnistwo so podacz, so by tam wo Bjarnatowym njeskutku kwědčenje wotpokozik.

Sřjeda pschidže. Wojnať so šhotowa a nastaji so na pucz. W durjach Marth, jeho mandželska, se řpřojtymaj woczomaj jeho sa ruku pschimny: "Dha dži s Bohom a ja njetriebam czy radžicz, so by prawdu kwědčiz. Njeboj so, praweho hěta budže so selenicz."

Tať so rosžohnowa a džěšče na řudnistwo. Prařchany kwědčese, kaž běšče wscho widžal. Čehodla bu Bjarnat, dokelž běšče njenusowany nadpad řčžiniť a pša sčezumať, na 4 dny jastwa sařudženy.

Jako wušud řhšesče, wobledny; wontach pak wsčón džiw na wojnarja pohlada a jemu pschiwola: "To čžu czy wotpłacziť. Twoje kłowa dhrbja čže droho pschicž." Tola wojnať směrom do swojeho doma džěšče.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

* **Sandženu njedzeli** mějesče so w řetlicžanskej wofadže žyrkwinska wistazija psches knjesa wřhšescheho žyrkwinskeho radžicžela Rosenfranza.

* **Gornjo-Wujeřdžanske řarise měřtno** je so s nowa wupřacz dhrbjalo. Wř so nadžijamy, so je so tam Sserb samolwik. Hewal by řtrach byl, so so řarise měřtno s němřkim duchownym wobřadži.

* **Ř. wójnska požčontla je so wupřakala.** Sapiski móža so stacz wot 4.—22. sept. na řjawnych nalutowařnjach a bankach, a tam, hdžež nalutowařnja njeje, tež na pšče. Sa řto řriwnow ma so jenož nutsplaczicz 99 řriwnow a daň wuczini 5 procentow. Pschisřluschnosč kóždeho kwěrneho poddana je, po móžnosčži tu požčontlu podpjeracz. Řjenjes řu sawěsčene tať derje a hiščeže wěsčischo hacž hdže dhrhdže. Najwařniřcha pak je nascha wóteřinska pschisřluschnosč. Wř dhrbimy řřědku podacz, kotrychž wóžny kral ř dalewjedženju wójny trjeba. Dlje hacž leto řteji nasch wóžny kral we wójnje s tymi mnohimi njepscheczilemi. Řrařne dohwana nascheho luda rukuja sa dobry kónž kwětneje wójny, kotruž řu nam naschi njepscheczeljio nanušowali. Čžežte pak leži hiščeže pschew nami. Kóždy džei naschi řynojo a bratsja wontach wojuja sa wóžny kraj. Nětko dhrbimy, kiž řmy my domach, nowe řjenježne řřědku řložicz, so bychu naschi řyčerjo wontach s tym, sčtož sa řiwnosč a wojowanje trjebaja, wuhotowani byli. Duž řapřajče so sa wójnsku požčontlu a napominajče tež dhrhich. Sčtož to čžini, wojuje řobu sa dohycze nascheho droheho wóžneho kraja.

Samolwity redaktor: J. Góľ. Šoburedaktor: K. A. Fiedleř.

Čžisčezet a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Dušl daty,
Wotpošń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

— Sserbske njeđželske łopjeno. —

Wudawa ƚo łóđu ƚobotu w Smolerjez knihicizšćetni w Budyschinje a je tam ƚa šćiwórtlětnu přichědplatu 40 wj. dostacž.

15. njeđžela po swjatej Trojizny.

Šap. štutki 16, 9—15.

Wošni ƚyschi Pawoł próstwu Mazedonskeho muža: „Pšćinđž dele do Mazedonskeje a pomhaj nam!“ A Pawoł nastaji ƚo do Filippa, pšćetoz wón je Boži potiw prošnyk. Lidia je přenicžła wošady we Filippje a bu šćěžena. Wona ma wotewrjenu wutrobu, kotraž ewangelijon je žedženjom pšćiwosmje a praweho lěčarja Jesom Khrysta pyta a namaka, kiž jejnu a jeje krajanow nusu sahoji. Wulka je duchowna nusa, hdyž ćłowjek Jesuša nješnaje.

Duchowna nusa žedži po Khrystužu.

1. Žyly pohanški ƚwět šdyhuje:

Pšćinđž dele a pomhaj nam!

2. Jenotliwa dušča prošy: Sańdž do
mojeho doma a wostań tudy!

1. Tam pšći morju w Troas steji Pawoł a widži na druhim boku hrešćkeho morja Europišku. To je drje ƚo jeho dušča praschala, hač je jow jeho štutkowanju mjesa stajena abo hač nowy nadawł jeho wola. Duž jemu potiw wot teho Knješa ƚameho wošni pšćinđže. Nětko je jemu rošbudžene: Kšćěšćijanstwo ma ƚo do wscheho ƚwěta rošnješć. Duž nastaji ƚo hnydom do Filippa, kiž běšće hlowne město Mazedonskeje. Těhdom rańšće sera

šboža nad našcej Europu šćadžachu. Próstwa Mazedonskeho muža běšće próstwa žykeje Europy s jeje duchowneje nusy. A hlaj, žyła Europa je dženska kšćěšćijanška. Pšćes móž ewangelija je wona najšylnišča po žylym ƚwěće.

Kšćěšćijanstwo je žohnowanje ludow, hdyž pšćinđže. Ale my tež nješmemy winowateho džaka šabycž. Dženska my na Pawołowym mješće stejimy. Žyly džěle ƚwěta w duchownej nusy nam pšćiwolaja: Pšćinđžće a pomhajće nam! Tak pšćiwola nam wobohi Šndiški, kiž je podtlóženy — tak pšćiwola nam ćžornuch s Afriki. Bóhanska duchowna nusa wola wo pomoc. Hlaj, nad tobu je šćadžala jašnosć s wyšokosće. Ty ƚy kšćěšćijan a mašch hnadu w Khrystužu a šnajesch pšćikašnju jeho lubosće, ƚo mamy wobohim pohanam ƚwětlo ewangelija pšćinjesć. Pomhaj! Ty drje nje móžesch tam ćžahnyć kaž Pawoł do Mazedonskeje. Ale s darami lubosće, s nutrynymi modlitwami móžesch jim pomhać a prošyć, ƚo by Bóh džělo našchich mišionarow žohnował. A nješabudž, kaž ćžemnosć je ƚo tež sažo na našch wóžny kraj lěhala. Nusa wola wo pomoc: Pšćiwěra a njewěra, šrudoba a hubjenstwo, ćželna a duchowna nusa. Khrystuž móže ƚam pomhać a wón štutkuje pšćes šnutšćowne mišionstwo. A ty dyrbišć tež w tym štutku pomoznišć być. Džělaczerjo šnutšćowneho mišionstwa maja wschudžom ƚwoje polo štutkowanja, hdyž móža w Jesušowym duchu pomhać. So pak bychmy w jeho duchu lubosće štutkowacž móhli, dyrbimy ƚo najpředy praschecž, kaž je našča wutroba,

bydli w niej Jezus sam, dyrbimy jeho najprjedy proŝnyč
kaž — Lidia:

2. Saňdž do mojeho doma a woŝtaň tudy! Na
ŝabatny džen japoschtoli pŝched městom předuja. Woni
maja Božu ŝlužbu. Jena bohabojaŝna žónŝta pať, i mje-
nom Lidia, poŝluchaŝe. Wona kedžbowaŝe na Bože
ŝlowo. Sbóžni ŝu czi, kiž hlódni a laczni ŝu po praw-
doŝci, pŝchetož woni budža naŝyczeni. Tón Anjes beŝe
jej wutrobu wotewriť. A Pawoľ ju ŝchezije jako přenicžku
naŝeje Eropy. Wona pať i tym hiŝeče ŝpokojom njeje,
ale praji: „Deli ŝo mje ŝa tu dđeržicze, ŝo ja wěrju do
teho Anjesa, dha ŝaňdžče do mojeho doma a woŝtaňče
tudy.“ Wjele ŝcheŝcijanow drje ŝo i tym ŝpokoj,
ŝo ŝu ŝcheženi. Lidia japoschtolow horje woŝmje do
ŝwojeho doma, ŝo by jim w luboŝci ŝlužila, ŝo by Jeŝu-
ŝowu duch w jeje domje bydliť. A my wěmy, wona be
prawa wučobniza Sbóžnika, kotraž w ŝmilnej luboŝci
ŝtutkowaŝe w ŝcheŝcijanŝej woŝadže we Filippje. Jeje
dom bu ŝhromadžina ŝcheŝcijanow a wučel ŝa ŝcheŝci-
janow w cžaŝu pŝcheŝčehanja. Sbóžnik chze bydlicž
w naŝchich wutrobach, w naŝchich domach, ŝo bychmy
w jeho duchu ŝtutkowacž móhli kaž Lidia w duchownej nuŝy
naŝheho cžaŝa, kotraž naŝ wŝchudžom wobdawa a wo pomož
wola. Duž wotewěmy jemu ŝwoje wutroby, potom tež
ŝacžehnje do domow w luboŝci a poŝluŝchnoŝci, potom
tež i nami pónđže po pucžach naŝheho powoľanja. Wón
chze bydlenje pola naŝ cžinicž tudy na ŝemi, ŝo bychmy
tež junu pola njeho bydlicž móhli w njebjeŝim wótznyim
domje.

Samjen.

Wodawanje hrěchow.

Bořuta.

(Bořacžowanje a ŝlónčjenje.)

Šidženje hrěchow. Š roŝkacžom ŝo poŝajuje, do ŝajkeho
njeŝboža je naŝ hrěch pŝchinjeŝt: ŝnutŝkowny měr je nam rubiť;
Wóťza w njeju ŝlchitwđžik; i jeho gmejnŝtwa naŝ wuŝtorcžil.
Nětko je czi hrěch napschecžitowny, wohidny, hroŝnoŝč, kiž je cze do
tuteho njeŝboža dowjedť. Hrěch ŝo czi druhi króč bliži. Ně, ty
i ŝoŝeŝom prajiŝch, kať mohť dha ja tajku wulku ŝlóčž cžinicž a
pŝchecžitwo Bohu ŝhrěŝchicž? Tať pola Pětra. Wón ŝtejeŝe,
ŝap. ŝl. 4, 18, pŝched wyŝokej radu a mějeŝe nětko ŝkladnoŝč,
ŝhryŝtuŝa druhi króč ŝapřecž, tola wón to nječžinjeŝe, ale hor-
liwje wo nim ŝwědczeŝe. Hrěch ŝo czi jako to najhroŝibniŝe,
najŝtraŝniŝe woŝjewja. Wo Chryŝtoŝtomje ludžo powjedachu:
Wón ŝo ničeho njeboji, hačž jeno hrěcha. Šedyn druhi poľucžet
džeŝe: Ša chžu radŝcho do wóhňa ŝlócžicž, dhyžli hrěch cžinicž.

Žadanje po hnadže. To Dawit i tymi ŝlowami praji,
Pŝ. 51, 3—4: Božo, budž mi hnadny po twojej dobročže a ŝahub
moje hrěchi po twojej wulkej ŝmilnoŝci. Šmyj mje derje wot
mojeje ŝlóčže a wučžicž mje wot mojeho hrěcha. Tež
ŝht. 11—14: Šotaj ŝwoje woblicžo wot mojich hrěchow a ŝahub
wŝchitke moje ŝlóčže. Štwor we mni, Božo, cžiŝtu wutrobu a
daj mi noweho wěŝteho ducha. Njeŝacžijŝi mje wot ŝwojeho
woblicža a njeŝmi ŝwojeho ŝwjateho Ducha wote mnje. Trowŝtuj
mje ŝaŝo ŝe ŝwojej pomožu, a tón hotowy Duch ŝđerž mje. —
Tež ŝhubjeny ŝyn chze poŝtanycž a i ŝwojemu nanej hičž, doľelž
ma žedženje a žadanje po hnadže ŝwojeho nana, a dhybjať wón
tež pola njeho jako dželacžer dželacž. — Tuto žadanje po hnadže,
kotrež ŝwjaty Duch wubudžuje, wón tež ŝpokoj.

Wěra.

Hrěŝchniť je hnadneho Boha pŝches hrěch ŝhubiť; wón ma
žadanje, jeho ŝaŝo mēcž; wón ŝo wohladuje ŝa pomožu. Pŝchetož
hnadneho Boha mēcž, je tola ŝlónčnje to najwjetŝe kublo žiwje-
nja. Šwjaty Duch poŝajuje nam nětko w ewangeliju, kať móžemy
pŝches ŝhryŝta wodacže hrěchow doŝtač. Š temu nětko bibliŝte
měŝtna: Na ŝhryŝtuŝa mamy my to wumóženje pŝches jeho krej,
mjenujžy wodacže hrěchow. ŝhryŝtuŝ je Bože jehnjo, kotrež teho
ŝwěta hrěchi njeŝe. Šchtóž te mni pŝchidže, teho njeuw-
ŝtorcžu (t. r. moju hnadu njeŝapowjedžu). Ša krej ŝeŝom ŝhryŝta
wučžicž naŝ wot wŝchitkeho hrěcha. My nětko do ŝeŝuŝa
wěrimy, t. r. my ŝtajamy ŝwoju nadžiju, ŝo ŝo nam hrěchi
wodawaju, na njeho. Šo dže je wučžba žyťkeho Noweho
Teŝtamenta. — Huŝto je ŝo wo tym jednaťo, hačž je pŝchi wobro-
cženju poľuta to přenje abo wěra. My prajimy, to ŝo i žyťka
dželicž njeđawa. Šižom jako wopŝchijecža poľuta, wobrocženje,
wěra do ŝo pŝchimaju. Š poľucže je wěra; hewať je roŝkacže
tajke, kotrež ŝo jeno na ŝčěhwki hrěcha poľahuje, a niž na hrěch
ŝamón. Poľuta bjeŝ wěrny do ŝadwělowanja wjedže, kaž pola
ŝaina a ŝudaŝcha. Tež we wěrje je hiŝeče poľuta. Šwjate
piŝmo řečži wo poŝluŝchnoŝci wěrny (Romŝ. 1, 5). Duž je tež
wěra poľutniť mjenuwacž. Šóždy wěrjazy cžlowjeť je dobry
cžlowjeť. Šóždy ŝly cžlowjeť je njewěrjazy. — Hiŝeče jene!
Šapochtoľ praji, ŝaf. 2, 17: Ša wěra, hdyž nima ŝtutkow,
je wona ŝama w ŝebi morwa. Šotajŝim řečži ŝo wo morweji a
wo žiwěj wěrje do ŝeŝuŝa. Morwa ŝo wěra mjenuje, hdyž
njeje dželawa: Čłowjeť tajku wěru jeno praji; wón ju jeno jako
wučžbu wě, ale pŝchi tym njebywa wón druhi cžlowjeť. Šajka
wěra i poľucže njejedže. Šola morweho njeje žane ŝacžucže; tať
njeje pola morweje wěrny žane ŝacžuwanje luboŝče naŝheho Boha
a Sbóžnika we wodawanju hrěchow. Žiwa pať wěra řeča po
podobnoŝci je ŝlowom žiwjenje; ŝacžuwanje a i wutrobje hičže
Božeje luboŝče; roŝčjenje we ŝwjecženju.

Prawyččžinjenje. Poľuta a wěra ŝteji wěž cžlowjeťa,
pŝchi cžimž Boži Duch pŝches ŝaŝon a ewangelij pomha. Ša to
ŝlěduje na Božeji ŝtronje wodacže hrěchow, t. j. ŝpuŝččenje winy a
ŝhoŝtanja. Šwjate piŝmo mjenuje to prawyččžinjenje, a
praji: Nětko ŝmy my prawi pŝched Bohom. Wón je tať i nami
ŝpokojom; tajkich chze naŝ wón mēcž. Ty ŝy, Efeŝ. 1, 6, Bohu
ŝpodobny ŝčžinjeny w jeho lubowanym te ŝhwalbe jeho kraŝneje
hnady (ta ŝo pŝches to ŝhwal, a niž naŝcha ŝaŝlužba a doŝtoj-
noŝč). Romŝ. 3, 24: My budžemy bjeŝ ŝaŝlužby prawi ŝčžinjeni
i jeho hnadny pŝches to wumóženje, kotrež je ŝo pŝches ŝhryŝta
ŝeŝuŝa ŝtalo.

Měr i Bohom. Romŝ. 5, 1: Doľelž tehodla ŝmy prawi
čžinjeni pŝches wěru, dha mamy poľoj i Bohom pŝches naŝheho
Anjesa ŝeŝom ŝhryŝta. Romŝ. 8, 1: Tehodla nětko ničzo njeje,
ŝo by ŝatamaťo tyč, koŝiž w ŝhryŝtuŝu ŝeŝuŝu ŝu. Šo je to
ŝacžucže, kotrež mam, ŝo ŝym hrěchowwodacže doŝtať. Ničzo nje-
móže mi tónle měr rubicž. Romŝ. 8, 31—39: Še Wóh ŝa naŝ,
ŝchtó móže pŝchecžitwo nam bncž? — Pŝchetož Boži Duch ŝwědcži
i naŝchim duchom, ŝo ŝmy Bože dželčži, Romŝ. 8, 16. Šo tutym
ŝnutŝkownym měrje praji Luther: Šraba ŝmjercž ŝa mnu, dha
mam ŝhryŝta, tón je moje žiwjenje; hraba hrěch ŝa mojej duŝchu,
trowŝtujju ŝo ŝeŝuŝa, tón je moja prawdoŝč; hrabateji hela a ŝa-
tamanŝtwa ŝa mnu, dha dđeržu ŝo ŝeŝom ŝhryŝta, tón je moja
ŝbóžnoŝč!

Evangelium mjes Sslowjanami.

Spisak farar Schwjela w Deschnje.

9. Łužizy Sserbjo.

(Pofraczowanje i cziška 35.)

Po tutych přenich popytach nasta wokolo lěta 1700 móžnišće hibanje sa herbske pišmowstwo a duchowne jaštaranje Sserbow. Tu mamy pschede wšchem naspomnicž Michala Frenzela, duchowneho w Kóštach a wot 1663—1706 w Budeštezach. Na jeho pohonjenje seńdže wo 1660 w Budyščinje přenja herbska duchowna konferenza, w kotrejž wo pjatnacy herbszy duchowni sjednocichu k šhromadnemu džěku sa herbske wošady a tež k šhromadneje pomocy w domjazej nusy. Tuta konferenza šnawo je tež šakozf teho, so duchowni herbskich wošadow Hornjeje Łužizy hišće dženka w rjanej bratrowskej myšli hromadu džerža, mjes tym so je w Delnjeje Łužizy po šdacy hižom w přjedawšich czašach malo pschesjednosće mjes duchownymi bylo; tak škorži na psch. Hauptmann, so šu herbszy šajtojnizy bratija jeho wušmješeli, so je herbsku rěcziznu špišak.

Frenzel pscheloži „Nowy Šakon“, kiž bu 1706 w Žitawje czišćezany. Tež drusy duchowni špišachu herbske nabožne knihi. W Delnjeje Łužizy pscheloži G. Fabriziuf, duchowny w Korjenju, a pošdžišcho superintendent w Šhoczebusu, „Nowy Šakon“ a da jon 1709 czišćezecž.

1710 nastachu přenje hornjoherbske špěwarške knihi, 1728 žyła biblija, 1760 wjetšće delnjoherbske špěwarške, 1791 předarške knihi duchowneho Fryza = Šhoczebuskeho, 1796 „Štary Šakon“ delnjoherbski, pscheloženy wot Fryza Šoktojskeho. Nětotre nabožne šemjanske šwójby podpjerachu herbski nabožny czišćez i pjenježnymi woporami.

Sserbszy študentojo bohobłowstwa w Lipsku šakozichu 1716 k wudospolnjenju w herbskej rěczy mjes šobu towarštwu, kotrejž hišće dženka wobšteji, mjes tym so podobne towarštwu we Wittenbergu (1749) šahino, hdyž tamna universita 1814 šandže.

Sara špomoznje k pschihotowanju herbskich duchownych škutkowajšće seminar, kotryž farar Šühna w Šlufšchu wokolo lěta 1760 šarjadowa. Wjele herbskich mlodženzow je šo tam k šlužbje w herbskich žyrkwjach abo škulach pschihotowalo. Tutón škutk hrabjojo i Šersdorfa i pjenješami podpjerachu. Šühn šteješće we wuškim šwišku i „Bratrowskej Šednotu“, kotraž měješće w herbskej Łužizy nětotre wažne šydlišće, kaž Mały Šjeltow, Delni Šujěšd, Šišku, a kotraž po wšěch Sserbach Šornjeje a Delnjeje Łužizy pscheczelow namaka. Šeje šlěd je tež w nabožnym pišmowštwu došć jašnje špójnacž.

Nabožne žiwjenje herbskich wošadow šta šo w pošnej pschějenošći i krajnej žyrkwju, do kotrejž šluschachu. Tež šhromadžiny „Bratrowskeje Šednoty“ šdžeržachu šo wěrnje k wošadnym duchownym. Šjeměr pak, kiž do pruskeje krajneje žyrkwje pschidže pschěš tak mjenowany „union“ (1817), roškó tež herbske wošady. W Šornjeje Łužizy nasta šamostatna „štaro-lutherška“ wošada we Šufrancizach a Šlětnom, w Delnjeje Łužizy w Šepšku, a Šhlowje. Šehdy šo tež wjele njespotojnych Sserbow pod wjedništwom šararja Šiliana do Ameriki pschěšydli, hdyž špecž herbskich wošadow nasta. Pošdžišcho wotdželi šo wot krajneje žyrkwje horšiška ludži we Šjerbnje a šakozki šamostatnu irwingianšku wošadu. Dušcha tuteho hibanja běšće pschekupž Šokozej.

Nowu dobu herbskeho nabožneho žiwjenja dyrbimy licžicž i narodnym wubudženjom Sserbow wokolo 1840. Ššredžišće tuteho šbudžowanja běšće Šan Šrust Ššmoleč, šyn wučerja Ššmolečja we Łuczju (* 1814). Wón študowajšće ewangelsku theologiju, po wobštatych pruhowanjach pak pschibroczi šo šlowjanskemu rěčšpětej a dozpi mjes wučženymi dobru šhwalbu. Šemu šo pschifamnychu drje wščitzy lubowarjo herbskeho luda,

najwošebnišči pomoznižy pak jemu buchu farar Šandrij Šejleč, farar we Łaju (* 1804), Šendrich Šmišch, farar w Šodžiju (* 1819) a Michal Šörnif, kanonikus na Budyškim tachantštwu (* 1834). Łuczki mužojo šu takrež wótzojo noweho Sserbstwa. Duch nabožneje šnješlivosće mjes ewangelskimi a katolškimi bu pschěš nich wobnowjeny a wobtwjerdženy; Šóh da, so by štajnje wostał. Šhromadne přozowanje herbskich wótčiznow dobu pschipójnacze herbskeje rěče w šhuli a žyrkwu. Šola płaczi to jenož sa šakstu Šornju Łužizy. Tam dyrbi byčž w šhuli dospołna nabožna wučžba w maczešnej rěczy a rošwucžowanje w herbskim cžitanju, w žyrkwu herbske předomanje. Šo bychu wučerjo a duchowni došć nashoniczi k tajkej šlužbje byli, šawjedže šo šakultativna wučžba herbskeje rěče na ewangelskim a katolškim šeminaru a na gymnašiju w Budyščinje.

Wjedništwu ewangelskich wošadow pschěšdže do Šmišchoweje rufi. Duchowni běchu pschěšwědženi, so maju w kóždym nastupanju šwójim wošadam šlužicž na narodnym podložku. Šak nasta hižom 1853 herbske mišionške towarštwu, kotrehož měšacžnik „Mišionški Šošol“, wot 1. januara 1854 we Šojerezach wušhadžazy, je šhlyny šwajšwar herbskich wošadow. 1862 šakozki šo „lutherške knihowne towarštwu“, kotrejž nabožne ludowe špišy wudawa.

Džen 19. oktobra 1863 nasta „herbska předarška konferenza“, w kotrejž šu wščitzy herbszy duchowni šwajšani. Wona je widomna a pschipójnata šakstupniža herbskich wošadow. Š njeje šo dale wuwi herbske pobožne Šuštav-Šdolške towarštwu, š. pob. bibliške towarštwu, š. tow. sa šnutškonne mišionštwu. Ša Sserbow w Drježdžanach šo hižom 1848 herbske šemšće šarjadowachu.

Sara wošebna šrocžel k nabožnemu wobtwjerdženju wošadow běšće šakozenje „herbskeho homilitiškeho šeminaru“ 1877, wjedženeho wot Šmišcha w Šodžiju a po jeho šnjerczi wot duchowneho Šwójaka w Šrodžišćezju. Šeminar šo šdžeržuje je šredkow šakšćeje krajneje žyrkwje a šteji tež pod jeje došladowarštwom. W nim podawa šo študentam a kandidatm bohobłowstwa kóžde šchtyri njedžele rošwucžowanje w herbskej rěczy a praktiškim šajtojnškim džěle.

Š wuškim žohnowanjom budže tež wuštwaw njekoh šararja Šurja Šakuba († 1913), kiž je 20 000 hrimnow wotšakal, so bychu šo i danju herbszy študentojo Šožeho šłowa podpjerali.

Šmišch bu šwójich šakšlužbow dla na lizentiata a doštora theologije powyščeny; wón wumrje 1897. Šornjo jemu wuštwowachu jako špěchowarjo pobožneje myšle pschede wšćemi pššnječ Michal Šomaščka, farar w Šošacžizach († 1897), ludowy pššnječ Šětr Škónk († 1887), Šurij Šakub, farar w Šjěšwacžidle, špišar wšchelafich knihi, wošebje rjanych předomanjow, farar Ššhfora w Ššmilnej jako špišar ludowych knihow, wušchšči wučer Šjedleč, pššnječ a wudawar njedželškeho šopjena „Šomhaj Šóh“, a nětotry drubi, kiž ma dobru šhwalbu pschěš pilne džělo sa šwój lud.

W pruskej Łužizy šu wobštejšće Sserbow mjenje pschijomne a špokojaze hacž w Šakškej. Mjes tym so šo w lětach šchěšdžebatnych škulške knihi w němškej a herbskej rěczy wudawachu, šaměštni šo tam wokolo lěta 1880 duch dospołneho pschěšćenja. W škulach šědy tu a tam hišće štaršči wučer najmjenšče džěczi nabožinu herbski wučzi, i wjetšcha pak herbskich wučerjow w herbskich škulach wjazzy njeje.

Šrochu šěpje je w žyrkwinskim nastupanju. Tu knježi wošebje w Šornjeje Łužizy wajšnje, wošadam herbske předomanje wotajicž, tak došho hacž šo to šda šřebne byčž. „Łužiške štawy“ šu štipendij šakozite sa tajšich, kotriž čžedža herbsku šaru mēčž, so bychu herbsku rěčž donawušli. W pošlednišch lětach pak šjemi šo tež tu njedostatk herbskich duchownych, duž je Šwóššlawški

konistorij po namjence Bělkowskeje wotrjebnjeje synody 1913 we Wojerjezach podobny kursus sariadował, kajkiž je Grodzijsko-Grodzijskežanjski homilitijski seminar. Wjednik je k. farar Dobružky.

Erudnišcho je w Delnjeje Łužicy, hdžež je jeno hiščeje małe herbstich duchownych a wučerjow. Mužoj drje řu tu tež byli, kotřiž řu pilnje džělali w Snjeřowej winicy. Naspomnicž chzu jenož wyřichsheho fararja Schindlera Bizanřsheho († 1841), wučerja Lehmana Žergwiřsheho († 1881) a wučerja Gryřa. Tutaj piřařhtaj dobre pěřnje. Njeběřche pař tu žadny muž, kiž by herbstu narodnořež jako tajku řhromadžik a na tutym podložku džělal. Nabožne myřlenje Šerbow bu tu wořebje řpěchowane piřes duchowneho Teřhnarja (* 1829) a wučerja Schwjela (* 1836). Teřhnar wuda 1860 „Nowy Sakoř“, 1868 ř pomozu druhich fararjow žyku bibliju. Schwjela nastupi 1863 redakciju „Bramborřsheho Žařnika“, w kotrymž řo mnohe řymjeřcha wěczneho žiwjenja wuřhwachu. Wupperthalřke trařtatne towarřtwa wuda wokoło 1860 nětotre małe kniřki. Na gymnasiju w Řhoczebuřu jakoži řo 1857 herbstka wučzba, kotraž pař 1888 řo jařo wotřtroni.

(Řichichodnje dale.)

Dwě njerunej mandželstwje.

(2. pokračowanje.)

III.

Sařo běřche řo něřhto lět minyło.

Bjarnatež knjeř bě řwoje dny wotředžal a na řwojej čzeřzi, kotrejež tař runje wjele njemějeřche, něřhto přchikadžik. Domoj řo wróczniřchi ř řwojej žonje, ř kotrejež runje wjele njerěczěřche, a ř kotrejež řo ženje řnjeřl njebě, řjelny: „Na wřchěm je wojnarjež njeplech we winje. Tón móžeřche ř króřkim řłowczłom mi je wřcheho wupomhacž; přched řudniřtwom mi moje piņjeřny ničžo njepomhachu. Něřto řym ludžom řa řměch; a Řlimantež buristo, kotremuž budžich now rořrařeč dyrbiřal, budže řo wěřeže domach na mnje wotřežerječ. Ale řa chzu tutemu wojnarjeř řapalicž.“

„Haj, wodacž jemu njemóžemoj. řa chzu řebi tež na to myřlicž, kař bychmoj jemu wocži wutřěłoj“, mandželřta radžicž pomhacřhe. Wot teho dnja běřhtaj Bjarnatež mandželřtaj, kiž běřhtaj hacž dotal kař poř a łóczka na řo byłoj, řařo hóle je řobu řpřchecželenaj. Kaž něřajři řežerb wjažy rapakow řhromadže řwjedže, řo jedny přchi druhim wot njeho torřa, tař tež myřl na wjecženje tuteju mandželřteju řtowařřchi.

„To přenje je“, tař Bjarnat řjelny, „řo wojnar ani čžeřři wjažy na mój grat přchiplatačž njeřmě.“

„Ale“, jeho žona přchistaji, „řhtó dha dyrbi čži to potom čžinicž? Wojnarřřke džěłło trjebařch, a wo wřny a w blisřořči žaneho wojnarja nimamy.“ — „Ničžo wo to, řa radu wěm. Hiřcheže džęnřa pojeđu do měřta.“

„Řhěžkarjež hólž je wuwuřnył a je w měřeže řa wojnarřsheho. Tón dyrbi won a řo tu řa miřchtra řařnydicž. Potom njech wojnar hlada, hacž bjeř mje pónđže.“

Tole wureczamřchi poje a potom tež po noweho wojnarja jeđžeřche.

Tón přchindže a něřto řa knjeřa džělacřhe.

Duž mějeřche mała wjeřka dweju wojnarjow.

„Haj“, wojnar ř řwojej žonje řjelny, „njewjedro wřsche řwěřkoweje řahrodki nařcheho řbožja řteji. Šhtó wě, kař wřcho wotběhne?“ — „Njeboj řo“, wona trořchtowarřche, „wřchako mařch čžisře řwědomje a Boha řa řo a hěta pobožnych budže řo dale řelenicž.“

Duž měrnaj wotřařhtaj. — Trochu hubjenřcho wřchaf bu. Ale džěłła tola dořež měřachu. Něřto jim je řuřodnych wřow

nořchachu a řa lěto dyrbiřche řebi řurzež wojnar wojnarřsheho přchistajicž, dořelž řam wjažy nad džěłłom dohycž njemóžeřche.

„Haj“, by mandželřta husto řjelka, „Bjarnat je nam řte čžinicž chžyl, a Bóh je runje to do řbožja wobrocžik. — ře tola dobra wěž, wřcho po prawđže čžinicž.“ — „A wřsche teho“, miřchtr ruku pořběhnywřchi přchistaji, „móžemoj řebi něřto wot řuřkoda něřchto pola řupicž, řo namaj, řchtož trjebamoj, přchirořeže, a mařny řank móže na polu pomhacž. Bóh tola wřcho derje čžini.“

řako taj tařle wo řwojim řbožu řebi pomjedacřtaj, běřhtaj tež na řuble Bjarnatež mjeř řobu řečžakoj a helřku wěž řebi wu-myřliłoj.

„To budže pomhacž“, Bjarnat řjelny; „řo jemu moje džěłło wřach, je jemu jeno polěłowało; přchetož wjeřni řhromadu džerčza, kaž dracž a garbař a řu jemu džěłła dořež wobřtarali. Ale řchtož ty mi radžeřche, to budže pomhacž. řa chzu djaboła na tuteho pobožneho řpěwarja a lubuřchka řwojeho fararja póbłacž. Tón helřki čžłowjeł!“ ř tajřim přchecžom ř měřej džěřche.

(Řichichodnje dale.)

Wřchelake ř blisřka a ř daloka.

* **Hiřcheže juntrócz lubnyh Šerbow na to dopominamy,** řo je nařcha wótcžinřta přchikřkuchnořež, řo řa nowu wójnřku pož-čžonku řapřacž. řapřanje ma řo řtačž hacž do 22. řeptembra. Řóždy póřt řapřanje přchijimuje. Wot teho, hacž tuta wójnřka požčžonka dořny wunotřch přchinjeře, nadžijomnje žyly řónž wójnny wotwiřuje. Přchetož hdyž řo wona poradži, budže to móžny řa-čžicž na nařchich njepřchecželow čžinicž, přchetož woni budža ř nowa řacžucz, řo nařch lud přchewinyež njeje. Woni řami hižom na piņježnu nuřu čžerřja. řendželcženjo řu řpřtali požčžonku w Americy wupřacž. Ale to řo jim poradžilo njeje. Amerikanřy njechadža řendželčanam dale piņjeřny požčžicž. Duž ř tym, hdyž řo řa nařchu wójnřku požčžonku řapřamy, tudy domach wojujemy řa řwój wóžny kraj.

* **Sařřta řrajna řynoda** ře króřřkemu wuradžęnju w Draž-džanach řhromadže řtupi. Wořebje budže řo wo tym jednacž, řo řo porjadne wotřhwanje řynody, kotraž dyrbiřche řo po prawom w tym lěče měcz, wójnny dla na pořdžiřchi čžař wotřtoreži.

* **Łudžo přchežo hiřcheže řkote piņjeřny domach řhowaja.** řim woni ničžo njepomhaja, ale řa kraj je ř wužitkom, hdyž řo jemu wřchitřko řkoto woteda. Přchetož wón móže řa łóždy dwazhczihriwnař řa 60 hr. papjerjanych piņjeř wudacž. Duž njekomdžeže řo dale, řwoje řkote, kotrež njetrjebarwřchi řhowacže, wotedacž.

„**Bomhaj Bóh**“ njeje jenož pola knjeřow duchownych, ale je tež we wřchěch přchewawarņjach „Šerb. Nowin“ na wřbach a w Budyřchinje dořtačž. Na řchtwórcž-lěta plačži wón 40 pj., jenotliwe čžiřřla řo řa 4 pj. přchewawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj móeny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrny
Přez spař měrny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kliž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske kopjeno.

Wudawa so kóždu šobotu w Smolerjez knihicziščječni w Budyschinje a je tam ja šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

16. njeđzela po šwjatej Trojizy.

Jena duscha w Božej šchrěječni.

(1. Král. 17, 17—24.)

„Wotkach je mjecz a domach je šmjercz mje wudowu šćinila“ — tak škorzi w šrudnym kherluschu Jeremiašowym (1, 20) Jerusalema, to kralowske město, dla šabitnych šwojeho luda. Tež w našim ludu — kelto žarowaznych we wudowinej drascze, kelto wošamoczenych wot špoczatka wójny šem, kiž šu muža šhubili, k temu šnadž hišće tež jenicžkeho šyna, a w kotrychž ercže šo nětko hnujaza škoržba wobnowi: „Wotkach je mje mjecz a domach je mje šmjercz wudowu šćinila.“ Wudowa — ach, kajte njeje to šrudne šłowo! Wo wudowach praji štary kherlusch w našich špěwarškich: „Wjetšcha šrudnosć njeje žana na ščěrošim šwěcže tu“ (415).

A tola škoro žadny šchtant njeje, kiž by w pišmje bóle čžeščeny był, džžli šchtant wudowow, a tež w tym pokazže šo lubosć a dobročiwosć Boha, našeho Šbóžnika. Šakon a profetojo šu polni tajkich wuprajenjow, kiž wudowu šakitaja a jich šanicžerjam a potłócžerjam Boži hńew a khostanje hroža. W psalmach šlyšchimy pschězo šašo šłowa, kaž te: Wudowu a šyrotu šastara Bóh; wón šastupuje wudowu; wón je nan šyrotow a šudniš wudowow. A kajki dolhi rhyt pobožnych wudowow štaji nam pišmo pschěd woczi, na kotrychž je Bože wošebite špodobanje wotpoczowalo! Na dweju pokazuje naš džženšnišcha njeđzela žple wošebje. W džženšnišchim šćenju widžimy Nainštu

wudowu, kotraž tak šrudna ša kašćezom šwojeho jenicžkeho šyna štupa a kotrejž šnjes šesuf niz jenož šyna, ale šebje šameho dari. A štarotestamentiški tekst džženšniščeje njeđzela wjedže naš do doma tamneje wudowu, wo kotrejž šnjes šesuf we šwojim w Nazarecže džeržanym předomanju praji: „Wjele wudowow běšče w šfraelu w šeliášowym čašku, jako njebješa šamknjene běču 3 lěta a 6 měšazow, a k žanej tych šamych njebě šeliáš pošłany, khiba do Šarepty w Sidonškej k jenej wudowje“ (Luk. 4, 25. 26). Na tutej wudowje je šo Boža lubosć wošebje pschěkrašnila, tak šo je š psalmistu prajicž wuknyla: Wty mamy Boha, kiž pomha, a šnjesa šnjesa, kiž wot šmjercže wumóže (Pš. 68, 21). Šladajmy, tak je to pschiščło.

Šarpath abo Šarepta, kaž w šesufowym čašku prajachu, reka na šerbski tak wjele jako šchrějetnja. Šacž šu tam šłoto abo šlěboro šchrěli, hacž šu tam hamory byle ša kšopor abo ša želešo, to njewěmy, ale to widžimy šjawnje: tale wudowa tu dyrbi pod hamor Božeho domapytanja, tamne šnjesowe šłowo, pschěš profetu šesajaka rěčžane, dyrbi šo nětko na nej dopjelnicž: Ša čžu tebe wušchrěcž a čžu čže wurjedžicž w pježu hubjenštwu. Šschetož nowa tyšćnosć běšče na nju pschiščla. Derje, štarosćže teje žiwnosćže to wjazny njeběču, kiž šo wo jejne durje kšapachu. Wuka w hornyku hišće njebě šjedžena a wolij w karanje hišće njebě šaprašnył wot teho dnja šem, hđžež bě šeliáš k nej na šospodu šašchol. A niz jenož čželo, tež duscha běšče w tutym čašku šwoju dobru

pastwu a zyrobu męła. Pšchetož Heliáš, tutón prěni mišionar mješ póhanami, wón njeje mjelczał to poltsecza lęta, kotrež je tam pola teje wudowny pšchewywał, wón je jej prajil, czeji wotrocžk wón je a fajtemu knjezej wón słuži. A o! kať je wona pośluchala, hdyž je jej powjedał wot teho jenicžkeho žiweho Boha, kiž je wschitke węzy stworil a wschitko sđzerzi a wodži po sřwojim dobrym spodobanju a bjes kotrehož wole žandyn włósk s nascheje hłowy njepadnje; kať je pośluchala, hdyž je jej powjedał wo tych dživnych puczach, po kotrychž je Bóh sřwój wu- swoleny israelski lud wodžil a wo tych huadnych wot- pohladanjach, kiž wón ma se wschěmi ludami na semi; kať je pośluchala, hdyž je rěczał wo pšchichodnym Męšiašu, kiž hadej hłowu roštepta a kiž ma s Abrahamo- weho sřymjenja a s Dawitoweho doma pšchicěz k sbožu žyłego sřwęta. Sawęšcze, to bęšche žohnowany czaš ja tu wudowu, czaš cžicheho męra a wolschewjenja.

Alle czašy njepšchetorhnjeneho męra a derjehicza njejsřu dobre sa cžlowjeka, a Bóh sřo sřam hižom ja to stara, so pola naš na męrne, pokojne czašy tež sašo wıchorojte czašy pšchicudu a na lubosny wotpocžinł we sřłódku palata horzota. Tak dyrbi nětko tale wudowa jow po wschěch wolschewjaznych sřonjenjach Božeje lubosče do Božeje schkre- jetnje. Pšchetož jejny sřyn, ach, jejne jenicžke džęczo, jej dwójzy drohe po mužowej sřmjerczi, jej tsi krocž drohe po tym dživnym sđzerženju we hłódknej nusy, wón sřthori, a sřhorosč sřpochi pšchibęra, s sřhorosčju pať tež macžęrna starosč a sřyřknosč.

A cžomu dha tola nětko? Cžehodla tole czežke sřpyto- wanje? Haj, cžehodla! „Sřpytowanie wuczi na sřłowo kędžbowacž“, praji profeta Jesajaš (28, 19). Tu masch wotmolwjenje na tajke cžehodla. Sřpytowanie dyrbi naš nęšchto wucžicž. Njesřbožowni ludžo, kotřiz wo tym niczo njewjedža abo wjedžicž nochedža, kiž męnja, so sřu sřchto wě kať mudri, hdyž praja: „Wschitko je pšchipad, jeneho trjehi tať, druheho hinať.“ Njesřbožowni ludžo! Sřchto budža cžinicž, hdyž sřo tyschnosč pšchiblizuje? Sřnadž sřpytaju sabncž a wottšascž, kať wjele jim móżno je; hdyž pať to wjazy móżno njeje, dokelž tyschnosč pšchi- bęra a kať sřylny wobronjeny muž na nich dže a jich daji, potom — haj, potom budža sadwęlowacž. Nje- sřbožowni pať sřu tež cži, kotřiz we sřwojej tyschnosčzi niczo druhe njenawuknu, hacž jenož to, so je wschitko sachodne a knicžomne, njewęste a njedokanjane. To wschaf je sa- węšcze węrne, ale sřchtož niczo druhe njewę, hacž jenož to, tón je a wostanje hubjeny cžlowjek.

Ně, nęšchto druhe dyrbi sřpytowanie naš wucžicž. Sřchto dha? Na sřłowo kędžbowacž, mjenujzy na Bože sřłowo. Nětk drje je biblija wulka a tołsta kniha, hdyž jich wjele tyřaz sřłowow Božich steji, ale wschitke sřo sřjed- nocza k temu jenemu sřwędcženju: so sřmy wschitzy sřhubjeni cžlowjetojo, so pať móżemy wumóženje namafacž pšches Božu huadu. Na tole sřłowo wuczi naš sřpytowanie kędžbowacž. A jenož luta lubosč Boža je, kiž cže nam pšches sřpytowanie wutrobu, woczi a wuschi wotewricž, so bychmy wopomnili, sřchto sřo k naschemu męrej hodži.

To sřpytowanie pšchibęra, tón sřyn wumrje. Ach, to wschaf je wschudžom, hdyž prawa nanowa abo macžęrna wutroba bje, njewuprajna bolosč, hdyž jene s jich džęczi wumrje; to je pšchezo, jako by kruč jich sřamšneje wutroby sřobu prjecž sřchol. Alle kať wulka hakle je staršheju bolosč a rudženje, hdyž je to mręjaze džęczo jeju jenicžke

džęczo, jeju jene a wscho, jeje jenicžke wješele, troscht a nadžiya. Tu pšchewobroczi sřo potom žiwjenje kať do puscžiny, ach haj, do praweje puscžiny, ale tola do puscžiny, hdyž cže tón Anješ naš setkacž. Sřchtož sřo tu sřhibuje pod jeho wschedomóznju ruku, sřchtož ponižnje to wschelake pšchibóřstwo wusnaje, kiž sřo tať lohzy runje s džęczi cžeri, sřchtož sřo k temu pšchewędži, so móże prajicž: „Anješ, hdyž ja jeno tebe mam, dha ja niczo njerodžu wo njebeša a wo semju“, tón potom tež sřhoni, so je tón sřwęrný Bóh jemu jeho najlubsche a najdrožsche jenož k temu wšaf, so by sřo jemu sřam dať sa jeho naj- lępsche a najdrožsche kublo. Kunje mręjaze džęczi sřu hižom wjele tyřaz staršchim wodžerjo a pokasowarjo k njebešam byle. — To sřhoni tež tale wudowa; tež jej wumrje jeje džęczo, jejna jenicžka nadžiya a sepjera na starý džen. O kať czežke bę to!

Kať sadžerzi sřo nětko ta žona w tajtim sřwojim sřpyto- wanju? Tak so je widžecž: wona je kędžbowala na to sřłowo Bože, kotrež je wot Heliáša sřyřschala. „Ty mužo Boži, sřchto mam ja sř tobu? Ty sřy kę mni pšchischol, so by na moju sřłosč sřpomujene bylo a mój sřyn morjeny był“, tať wona sřkorži. Wona cže prajicž: Ach, k cžomu sřy ty tola kę mni na hospodu sřaschol? To mam nětk sř teho, so je Bóh na moje hręchi sřpominatł; pšchetož ty sřy mi teho sřwjateho Boha do doma pšchiwjedł, tón je mi do mojeje wutroby a do mojeho žiwjenja nuts pohladať se sřwojim pšomjenitym wóczkom a je mój hręch widžatł. A nětk žada wón ja to moje jenicžke džęczo wote mnje. Nětko je sřmjercž sřo kę mni do doma łamala. O ja cžuju, haj, ja węm: sřmjercž je hręchom mřda.

O so bychmy wschaf my, kiž sřo sřchescžijenjo mjenu- jemy, pośluchali, sřchto jow tale póhanka praji, so bychmy sřo hanibowacž wuknyli, hdyž pšchi kóždym horju, kotrež naš potřechi, cžinimy, jako by naš nęšchto zuseho nade- sřchto, abo morkotamy a sřkoržimy: Ja njewęm, kať to tať, so sřo runje mi tať dže; ja sřym tola pšchezo mojemu Bohu sřwęrný był a njejsřym žanemu džęcžju ženje niczo sřleho cžinil. — Sřlajcže, tale póhanka žonřka ma wjazy pšsnacža wot Božeje sřwjatosčę, snaje tež sřwoju sřamšnu wutrobu a žiwjenje lępje, hacž wjele sřchcžennyh sřchescži- janow. Wona wę: Bóh je sřwjaty a prawy a ja sřym hręschniža; wona wę a cžuje: Sřchtož cžerpju, to sřym sa- sřlužil; sřchto morkotasch, o duscha? (Aherl. 419.) — A teho dla, dokelž sřo sřama tať pšchęd Bohom sřhibuje a ponižuje, ma Bóh na nej dobre spodobanje. Bóh je sřwoje huadne wotpohladanje pšches to sřpytowanie na nej dozpil, wón móże jej nětko sřwoju krasnosč widžecž dacž. Wudowiny dom, prjedy schula czežkeho sřpytowania a sřchkręjetnja Boža, pšchewobroczi sřo nětko do męřtna, hdyž Bóh jej sřwoju krasnosč widžecž da. —

Sřlaj, tu kędži ta žona se sřwojim mormym sřynom na klinje a plaka, plaka na sřwojeho sřyna sřmjercž a na hromadu sřwojich krejčęrwjeny hřęchow a njewę, kotra rana ju bóle pali we wutrobje. Tak wona kędži a pšchęd nej steji profeta sřam hluboko hnuty. Wona sřkorži jemu sřwoju žalosč. So by wona pšchi tym sřebi hižom na- džiju na to cžinila, sřchtož potom wopravdže sřo sta, wo tym wschaf njemóže žana ręcž byč. Alle kať dživno bu jej tola hižom k wutrobje, jako Heliáš se spodživnym sřynkom sřwojeho hłóša wuwoła: „Daj mi jow twojeho sřyna!“ a to sřymne cžęlo na sřwojej ruzy wša a sř nim horje džęšche do sřwojeje komory. „Sřchto tež wón tola

chze?" tak so prascha jejna tschepjetata wutroba. A Heliab so wjedzische, schto chzysche.

Derje, tak dolho hacz swet stejesche a ludzo na semi bydlachu, njebe so hischcze sapschalo, so by hdy zadyu mormy saso woziwik. Ale Heliabej, jako won so sam pschi bebi rudzesche, bu jeno na jene dobo zyle weste. Won sposna, so je Boza wola, so by tutej wudowi pomhane bylo, so by tale ponizna duscha se swojeje tyschnoscze wumozena byla, dokelz be wotpohladanje Bozeho domachpytanja na nej hizom dozpite. Tale westosc, kotraz so Heliabej psches Bozeho ducha dosta, besche tak wulka a mozna we nim, so netk zane sadzewanje wjazh sa njeho njebe. Won wjedzische: ton holz dyrbi saso woziwic, won pak tez wjedzische, so chze Bos bycz proschenn, hdyz schto dawacz dyrbi.

Tak wufhpa netko profeta w swojej komorje swoju wutrobu psched Bohom, bjes tym, so ton mormy pobla na lozu lezi. „Anjeze, moj Bozo, by ty tez tej wudowi, pola kotrejez ja hoscz bym, tak sle czinil, so by jeje byna moril?“ Won i tym Bohu zaneho poroka czinicz njecha, o ne! won chze jenoz prajicz: „Anjeze, chzysche dha ty na woprawske teho holza moricz? Ne, ne, ty chzysche jenoz tu macz k pokucze domjescz psches tschiz; to je so tebi rodzilo, dyrhjal dha netko to dzeczso w smjerczi wostacz? Ne, luby Anjeze, hladaj i hnadu na tu wudowu! A spomni wschat tez Bobu na to, so bym ja pola njeje i hosczom. Wona je mi wjele dobrego wopofasala, ja bych jej to rady saplaczil, ale ja bym khudy, a nimam niczo; saplacz ty sa mije! Haj, a tez to wopomni, so bym ja twoj profeta. Budu ja hanjenn, budzesch ty tez hanjenn. So by twoje mjeno swjeczene a khwalene bylo na semi, tehodla czin netko, wo czoz tebe proschu.“ A duz je won takle rezczal se swojim Bohom, stanje won a meri so tsi kroc na tym mormym, runje jako chzyl prajicz: ja to dzeczso nepuschczu! a potom wola won i najhlubscheje wutrobny horje do njebies: „Anjeze, moj Bozo, ja cze proschu, njech ta duscha teho dzescza saso k njemu pschindze.“ A hlaj, ton Anjes wufhyschi wolanje swojeho wotrocza, to dzeczso pschindze saso k bebi a Heliab pschinjeke jo jeho maczeri i tymi krotkimi pjecz slowami: „Hlaj, twoj byn je zivy!“ Schto chze prajicz, fajke sbodne wjebele je w tutym wotomknjenju ta maczerna wutroba saczula! Netk sposnaje wona, so by sbodne a krafne myhle byle, kotrez je ton Anjes i nej mel w tutej tyschnosczi. A schto je ta tyschnosc, jej pomhala, to pokaze nam to slowo, kotrez wona k Heliabej praji: „Netk ja sposnaju, so ty muz Bozi by a teho Anjesa slowa we twojim ercze by wernosc.“ Derje, to je wona tez hizom prijedy wjedzala, ale netk wona to hischcze wjele jafnischo a wesczische sposnaje, netk we wona se shonjenja, so zadyu Boh njeje, khiba ton Anjes, ton Boh israelski, a so ma wona jemu samemu ziva bycz a tak khodzicz, kaz so derje spodoba psched jeho woczomaj.

Zuba duscha, kiz masch knano netk runje tez srudobu, kiz bedzisch w schuli tschiza a spytowanja, w schkrejerni Bozej, so by twoja wera wjele krafnischja so wopofasala, dnyzli to sachodne sloto, kotrez psches woheh spytane budze, budze dha tez twoja srudoba hischcze so tebi do wjebela pschemobroczech, budze dha tez sa tebe hischcze dzen skhadzecz, hdyz Bozu krafnoscz wohladasch a khwalisch: Won czini, so po srudobje ja wjebely won hladam? — Sawescze haj, to so stanje jeno, so chzesch bebi swoj tschiz a spytowanje k temu kluzicz dacz, k czemuž tebi kluzicz

dyrbi po Bozej woli, mjenujzy so by cze dale bole wucziscziko wot wscheho hreschneho waschnja a cze bliže k Bohu do-wjedlo. Potom mamy hizom prijedy tyschnoscze bohaty troscht, potom dze so nam kaz tamnym tjom muzam w zehliwej pjezy, schtworty be pola nich, a my spewamy: Jeno so mam jeha a so moj won je, dha dze prjecz, schtoz boli, dha bym sbodny w jeha swjatej woli. Haj, hdyz je won pola nas, dha kmemy kaz Pawol Silas tam Boha khwalicz tez w czmowym jastwje. Junu pak, ty Zarpathska, ty Nainska wudowa, ty spytana duscha w zehliwej pjezy hubjenstwa, junu, junu dyrbi to, schtoz nas tschi, swoj konz došacz, junu dyrbi njesbozo wot nas daloko prjecz wostacz; junu budze sa srudnoscz wobdawacz nas wjebelosc (kherl. 420). Tu mamy so bedzicz, tam wudzeluje so dobycze; tu mamy khodzicz w bylsowym dole, tam budze Boh setrecz wschitke bylsh i naschich woczom; tu mamy so dzelicz wot lubych pscheczelow, tam dyrbimy so saso witacz a wohladacz i wjebelom; tu maja wumrjecz naschi lubi, tam budza zivi naschi mormi. „Hlaj, twoj byn je zivy!“ Tu je Zarpath, Boza schkrejernja tam je Bethel, Bozi dom, mesto polneho sjewjenja jeha krafnoscze. — Tam sesthadza mi swetko jafne, so potajnoscz sposnaju a mjenuju to swjate, krafne, schtoz k wufledzenju njebe tu; tam moj duch i dzakom spomina na wschitke dziwne podacza (807, 7). Hamjen. Kgr.

Dwe njerunej mandzelstwie.

(3. pokračowanje.)

IV.

Bo netotrych dnjach — žne bechu domoj skhowane abo do wulkih stohow (sajmow) swozene — besche wojnarjez mischtr sapuczowal byl a halke w nozy wokoło 12 i mesta po puczju do wshy so wrzczil. Runje pschi meschczanski puczju pak tsi stoji wowka a rozki stejachu, kiz Bjarnatezom kuschachu.

Wojnar nimo nich dzesche. Duž so jemu sesda, jako by tam neschto do klomy so skhowalo. Won chzysche pohladacz hicz; tola bebi myhlesche: „to budze najstericho wandrowski, kiz tu lehwo pyta; ja jeha i njeho wuhnacž njecham. Schto we, kaf njesbozowny je a schto je na jeha njesbožu we winje.“ Duž dale sashesche a so k merej lehny, hdyz besche prijedy swoje paczerje po swuczennym waschnju wuspewal.

Tola ledma be trochu pospak, hlaj, schto to be? Njebu wo wshy woheh trubjenn? Esnano so jemu dzije? Ne, ne, netko tez i weze wohejowy swon swoje srudne synki sczele — a hlaj, tam njedaloko straschne plomjenja k njeju kapaju. Sdže moze to bycz? Esnano na dworje abo pola Klimantez? Tola na pomoz, so njebychu ludzo a slot w plomjenjach konz namakali. Kucze so swobleka a potom won do wshy. Tam hizom bykawa stejesche. Runje na nju a potom won k wohenej. Ale schto dha so palesche? Bechu to te tsi sajmy. Straschne plomjenja wetr hischcze wjetsche a straschnische czinjische a klomjane sapalenzy i wetrom daloko a scheroko do wschich stronow letachu. Srosbnny napohlad besche, pschihladowacz, kaf woheh to zerje, schtoz besche czlowiska proza plahowala a schtoz be tak pomaku rostko a srawiko. Czinicz wschat so tu niczo njehodzesche.

Bo khwili pschihna Bjarnat. Eso jara dziwajo, so so jeha stohi pala, won selicz a kactowacz pocza na teho njesnateho njedoczinka, kiz je woheh saozik.

„Esama wot so so kloma njepali. To je mi netajki njepcheczal klubu czinicz chzyl. A kajku schtodu smiju? Sawesczene drje mam, ale schto dha sawesczaze towarstwo dawaj? Schtoda zenje sarunana njeje. „Polizajo“, tak k polizajej pschistupi, „hla-

dajće, so bñschće njedocžinka wußlědžili. Bjes khostanja wostacž njekmė. A to móžecže wjedźecž; mjes mojimi pscheczelemi sa nim phtacž njetriebacže! Pschindžće na ranje te mni, knano móžu wam prawy plėd pokazacž!"

"Derje", polizaj wotmolwi, wšchón wjebeły, so knano tu jeho phtaze džělo tak cžežke njebudže. "Sa chzu na ranje t wam pschindžć."

"Sm, hm", stary schėdžimz, kiž bėšche to wšcho kłyschał, dofelž blifko stejese, t někotrym druhim schepny, so daloko kłyschecž njebė: "Kohož najbóle pali, tón so najprjedy samolwja. Sa njechał schėdžiwne wlošy mēcž, hdyž tu Bjarnat kwoje nimale wuroscžene a nětko mokre do stohow swožene žito, w kotrymž je tak wjazy kufele a kostijanža hačž rožki a pschėnžy, kam sapalił njeje. Derje sawėscžene pak ma a tak hotowe pjenjehy dostanje, a tych ženje doscž dostacž njemóže, so by se kwojej žonu, tutym rjebłom, w mėsčczanskich wjebelach so walal. Wėrcže mi, nihto njeje woheń sałožil hačž wón. Nětko chže, kaž něhdy krawony kłězor Nero na kšesčijanom, tak na jeneho kwojich njepscheczelow winu walicž. Tola njech jeno čini. Woheń we kweđomnju hižom ma a knano tutón woheń jeho kameho jezerje. Sa wješ žana schłoda była njeby."

"Haj", drusy wobkrucžachu, "radšcho hačž tu w našej wšy bychmy jeho něhdy w Amerizy abo Australiskej wjedžili. Do naš so wón se kwojim hrosnym žiwjenjom njehodži."

Woheń bėšche mjes tym so pomjenškil a ludžo so rosenđžechu kóždy do kwojeho domu. Ale nimale wšchitzy bėchu pschėwėdčeni, so je sapaleł Bjarnat kam.

Tak sańdže něšto dnjom. Nikoho hišcže sajeli njebėchu a duž so tež wo wohnju wjele wjazy njerėczese. Senož tu a tam by schto na njón spomnil.

Polizaj bėšche hižom časčizšcho pola Bjarnata pobyl. Sažo tam wó istwoje i nim bėdžese a i nim wo wohnju rėczese.

"Ale wy móžecže mi wėricž, nihto druhi", tak Bjarnat do njeho rėczese, "woheń sałožil njeje hačž Surzež wojnał."

"Ale to tola skoro wėricž njemóžu", polizaj wobkrucžese, "na wojnarja hišcže ženje žana skóžba była njeje. Zyla wješ jeho khwali. Tež je w dobrých wobstejnoscžach a ma w domje sbože kaž i cžežka schto druhi. Čžehodla dha dyrbał runje wón so do tajkeho stracha podacž, druhemu woheń sałožicž? Pschede wšchem je tež bohobojasny pobožny muž, kiž po kwojim kweđomnju kłodži."

"Ach pobožny", Bjarnat hnėwny i ruku wo blido prašny, "pschindžće jeno tutym mutarjam. To so či prawi. Na sbacže luta luboscž, ale pokni falscha, a wojnał je najhórschi. Wón je to byl. Pokłuchajće hišcže juntrócž na to, schtož kym wam hižom džebacž krocž prajil: Tutón wječor bėch so won podal do kušobneho mėsća na schleńzu piwa. Wokolo polnozy domoj džěch. A duž widžach prjedy so wojnarja domoj hič. Dofelž kym so i nim swadžil, njechach jeho doscžahnyč, a duž pomału sa nim stupam. Hdyž t fajmje pschindu, dha žyle derje widžu, kał wón tam stejo wosta a so fajmje bližese. Na wokomil so něšto sažehli. Potom kwoj pucž domoj džěše. Sa kėbi na nicžo šte njemyšlu, knano bėšche kėbi tam wojnał sa čžichim zigaru sažehlicž schoł; na to domoj du. Nětko pak wėm, schto je tam pschi fajmje čžinil. Wėscže je tam so žehlazhy zunder položil a półber do blifosče, a hdyž bėšche tute pasle napowlal, je dale schoł. Posdžizšcho je woheń wudyril. Wón je jón sałožil. Wón je so na mni wječicž chžyl."

"Ale schto dha ma na waš?" so polizaj woprašča.

"Sa bėch", Bjarnat wotmolwi, "so dla jeho njelepeho sadžerženja pschėd lėtami na njeho roshněwal a jemu wjazhy džělacž

njedach. To je mi sa što wšal a nětko so wječicž. Spuschcžeje so na to."

Polizaj i kłowu tšchafese: "Džiwna wėž. Sa wojnarjej nihdy tajke něšto njedowėru. Ale — wšcho na njeho kweđci. Škóncžnje budu jeho tola do pschepytowanja wšacž dyrbač. Schto móže tu hinał."

Na to woteńdže.

(Pschichodnje dale.)

Wschelake i bliska a i daloka.

* **Na mėsćno knjesa kantora a wyschšeho wuczerja Kaplera** pschi Michalskej žyrkwi w Budyschinje, kotryž na derje sašluženy wotpocžinł dže, je so wušwolil knjes žyrkwinski wuczeł Polał, w tu khwilu w Malešchezach. Knjes kantor a wyschšchi wuczeł Kapleł narodži so 12. junija 1851 we Wownjomje pola Budyschjina. Wón je Budyski krajnostawski seminar wophtal. W lėcže 1872 bu i wikarom, 1874 je statnym wuczerjom w Rachtlowje. 1875 bu sa pomozneho, 1876 sa statneho wuczerja pschi mėsčczanskej schuli w Budyschinje postajeny. 1884 bu sa žyrkwinskeho wuczerja pschi Michalskej žyrkwi wušwoleny, hdyž nětko psches 30 lėt se žohnowanjom skutkuje. Wóh tón Knjes wobradž jemu lubošny wječor žiwjenja!

* **S Možacžiz.** Schtož je loni wójna sahačila, je so tola lėtka i najmjenšcha i džěla wuwjedło, byrnjež wulka wójna pschego hworila. Našche nowe byrgle so sańdženu njedželu, 12 septembra, jednorje a čžicho pokwječichu, kaž kėbi kłutny cžab žada. Šrjedu do teho so wone psches knjesa diktora žyrkwinskih mušikow Štoby-žitawškeho w pschitomnosčzi twarža byrglow, knjesa Šsow-Budysškeho, a tutomneho duchowneho a kantora pruhowachu a sa dobre a kmane spósnachu a so na to žyrkwinskemu pschėdštejicžestwu pschepodachu a so i dobom we kwojej wobschėrnoscžzi a rjanoscžzi pokazachu. Njedželu duchowny nowe byrgle wožadže na kėrbstej kaž na němstej Božej kłuzbje se kwojedžėnskej rėczu pschepoda, a knjes kantor a knjes organista Thomas i Lubija w pschitomnosčzi knjesa byrglow-twarža Šsow-młodeho pokwječėnske kėrlusche a kwojedžėnske hry hrajesčtaj, i tym pokazajo, kėlko krašneho a rjaneho móža nam tute nowe byrgle posčicžicž, kotrež so tajke, so w bližšej a dalschej wokolnosčzi jich runjecža drje lėdma namafsch, wošebje tohodla, dofelž maja w kėbi trompetu a tak mjenowany spinazy khamor. Wóh tón Knjes chžyl našchemu krajej bórsh sažo kłoty měr spožcžicž, so by mohla potom Možacžanska wošada tež tón druhi wulki džěl kwojich hižom do wójny sapocžanyh džěłow pschi žyrkwi wuwjesč a došćicžicž a potom we wobnowjenym Božim domje i polnymi kłobami nowych byrglow Bohu kwoje spėwy sanoschowacž.

* **Lubi Šsorbja!** Njesabudžće na wójnstu poččonku. Hačž do křjedy, 22. septembra, móže so kóždy na póscže a na banzy sapisacž.

* **Bohužel je sažo nadžije polny mlodženž na bitwischcžu padnył,** kotryž chžysche našchemu kėrbstemu ludej kłuzicž. Se to knjes studenta Kencž i Wjelecžina, kym něhduškeho knjesa fararja dr. Mėrcžina Kencža tam a bratr něčžisheho knjesa fararja Wjelecžanskeho.

* **Kuziske žyrkwine koptena,** kotrež so wudadža wot knjesa wyschšeho žyrkwinskeho radžicžela Rosentranža a so rosdawaju na wšchitkich žyrkwinskih pschėdštejicžerjom, podawaju jara sajamowy nastawł knjesa Biehlhy w Budyschinje: "Wo žyrkwinskim trjebanju swonow i wošebitym džiwaniom na Kuzizy." Wny žyrkwinskih pschėdštejicžerjom wošebje na to kėžbných čžinimy, a knano so wot nich tež druhim škladnosčž posčicži, tón nastawł čžitacž.

Samolwity redaktor: J. Gólč. Šsoburedaktor: K. A. Fiedleł.

Čžisččecž a nakladnik: M. Smoleł.

Cyfła 39.
26. septembra.

Womhaj Bóh!

Lětnik 25.
1915.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spař měrnny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłał
Wšědne dny; j
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjež knihcizišcžerni w Budyšchinje a je tam ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 pj. dostacž.

17. njedžela po šwjatej Trojizny.

Šap. štutki 17, 16—31.

Šawoł w Athenje, w měšcže mudrosčže. Šchto je čžlowjeł, to běšche to wulke hudańcžko, š kotrymž šo mudri šabjerachu a tola pšches jene njepšchindžechu. Šawoł jim tu prawu mudrosčž předuje. Wón ju nima šam se šebje, ale wón je tu wěrnosčž wot teho nawuknył, kiž š njebjes na šemju pšchindže.

Wěra do Šhrysta nam šjewi, šchto je š čžlowjełom.

1. Š wotkal je pšchischoł? Š Božeje ruki.
2. Čžemu je čžlowjeł na šwěcže? Boha pytačž a namačacž.
3. Šdže wón dže? Pšched Bože šudženje.

1. Šcht. 23—25. Šawoł Athenškim praji: „Ša widžu, šo wy we wšchěch wězach jara pšchibóšžy šcže.“ Woni nicžo njewjedžachu wo Bohu; jich pšchibohojo — běchu čžlowške myšle wo Bohu a tehodla tał hubjene a šhuduške kaž čžlowške myšle. Pšchi tajkej njestroschtnosčži pał běchu polni bojosčže pšched bóšštwom. Wo tym šwědcži tón wotkał, kiž je šwjecženy temu njesnajomnemu Bohu. Tež tym Boham chzedža šlužicž, kotrychž njesnaja. Ša to škoži šo Šawoł: „Ša pšchpowjedam wam teho šameho.“ Šenicžki Bóh je wam njesnajomny — tón jenicžki, jeho dyrbicže šesnacž, wón je šwět šczinił; wšchitko, šchtož je, je štutk jeho rukow, plód jeho ducha. Wón njeje myšł a wotwobraš čžlowjeł, ale čžlowjeł je jeho myšł a

šnamjo. Nětko je hudańcžko wuhudane, š wotkal je čžlowjeł pšchischoł: wot Boha.

To je přědowanje, kiž je nam dženska hišcže wazne. „Š Božeje ruki!“ Šajke mamy ša to dopokašmo? Šěpšche hacž mudri šwěta ša šwoju mudrosčž, my mamy Šesom Šhrysta. Wón je wóžny dom a Wóžza wohladał a jeho šnamjo, kiž běšche šacžmite, najjašnišcho na šebi nošyl, je šam wo šebi prajił: „Ša šym wot Boha“ a nam do pomjatkka pšchinjeł: „Wy škušcžecže š Bohu, pšchetož š jeho ruki wy pšchindžecže.“ Š tym pał je nam tež

2. date, š čžemu je čžlowjeł na šwěcže? Boha pytačž a namačacž.

Šcht. 26, 27. Wšchitke druhe nadawki čžlowjeł nasad šstupja. Šak čžlowjeł tónle nadawł šapšchimmje a dopjelnuje, to wucžinja jeho hódnosčž. Woboje, Boha pytačž a namačacž, je nasch nadawł, niž pytačž šamo, šchtož chžychu niž jeno ša najwjetšchi nadawł, ale tež ša najwjetšche šbože čžlowjeł wudawacž, pšchetož wjetšche šbože by bylo, lacžny žórko pytačž, hacž š njeho šo napicž.

Šdže móžesh jeho pytačž a namačacž? Šawoł praji: Šistorija waš š wobožemu wóžži, pšchetož wona šjewi mudru radu Bohu, kotruž wón w ludowym žiwjenju šjewi. Tež grichiški lud wón do šwojeje rady wobšamkny, ale woni jeho njepšnachu. Šcht. 29. Duž wona jo šama njesamóže, hewał bychu šo ludu dyrbjale pšches nju š Bohu wóžicž dacž. Šesuš šam prawy pucž pokajuje. Šeho nam Bóh da, niž šo by wón Boha namačacž dyrbjal; wón mješche, šchtož my pytačž dyrbimy. Duž móže wón

šewic, kajke so človeške življenje wopokaže, w kotrymž je Bóh, kotrež je hable prawe življenje. Wón móže nam prajic: Bóla mje namakaš ty Bóha; ja chzu tebi pomhac, Bóha namakač. Hdyž ty moje dla t Wótzej pschiúdzješ, potom masch ty je; moje dla wón tebi džeczaze pravo da. Potom by dozpił, schtož dyrbišch, twoje živjenje je živjenje s Bohom, napjelnjene wot jeho mozy. Duž pytajmy a namakajmy Bóha pola Jesuša — a to čím bóle, dofelž wěmy

3. hdže my džemy? Pšched Bože šudjenje. Tak praji našcha wěra. Šhrystuš je nam wopišmo wostajil, kajke dyrbi živjenje w Bóhy byč. Někto dyrbi my po nim činicž a šebi wot njeho pomhacž dacž, hacž budže wón šwět šudžicž.

Jeho šudjenje budže prawe, ničto njebudže šo pschewidžecž, ani maše, ani wulke. Ludžo bychu rad to šudjenje přeli — tola podarmo. Wono wěšče pschiúdze. Duž džerž šo t Jesušej w pokucze a wěje. Pokutu činicž, to reša čželacž se šwojich hrěchow kaž se šo palazeje kžže; wěricž reša — niž něšcto ša wěrne džeržecž, ale wot Jesuša žiwy byč. Wonej šdžeržitej w šudjenju a wěrne ščinitej: Š Božeje ruki, pschi Božej ruzy, do Božeje ruki — to je šbóžny štam.

Šamjeň.

Witaj, našyma!

Ty s njebeš žohnowana,
Na wješlach bohata,
Ty s plodom wobčezžana,
A nam witaj, našyma!

Ty žahle šlónčžo smilich,
Šlób šrawišch s njehnala
A s darnej ruku žiwisch,
Schtož twój dar potreba.

Ty w šwojich pruhach miša
Na šufach, šahrodach,
Šy w šwojich kwětkach žiwa
Šo horach, po došach.

Na barbach hiščeže krašna
A s blyščezom debjena
Kaž pyšchna družka šwašna,
Nam witaj našyma!

Handrij Zejloř.

Modlicž šo a dawacž.

Šedyn bur, kotrehož bróžnje běchu se žitom napjelnjene, měješche to wašchnje, šo wšchědnje modlicž, šo chžyl šo Bóh luby. Njes tež ša potrebnosče nusatradazyh štaracž; tak bóršy paš hacž tajki šhudy t njemu pschiúdze a wo malicžkosč žita prošesche, by wón wotmolwił, šo ničto wysche nima. Šako běšche šo bur jedyn džerž tež ša šhudych a wopusčeznych pomodlič, jeho šyn t njemu džesche: „Ša šebi pschėj, nano, šo bych twoje žito wobšedžil.“

„Šchtoha mohł šnadž s nim činicž, mój šyno?“

„Ša bych twoju modlitwu wuššyšchak“, džeczšo wotmolwi. —

My móžemy šwoje modlitwy šami huščžišcho wuššyšchowacž, byžli to wěrimy. Šesuš praji: „Šhudych macže wy šžždy čžak pola waš“, a tak wjele šwojich modlitwow móžemy my šwuššyšchecž, šmy-li pschėjo šwólniwi, dobrotu čžinicž! F.

Evangelium mjes Šslowjanami.

Špišal šarat Šchwjela w Dešchnje.

9. Ružizy Šserbjo.

(Šotracžowanje s čžiška 37 a šlónčjenje.)

Šo pschikladže hornjošerbšesje „Macžizy“ šažži šo 1880 tež delnjošeršiška „Maschiza“, s kotrejuž dušchu bě wučer Šordan-Šopojški († 1910). Wona paš jenož nabožne a ludowe špišy wudawa. Šeje přenje a najwóšebnišche džělo běšche wudawł nowych „duchownych šjarližow“. Na tutym škutku šu najwžazy džělali Šchwjela, Mato Šošyl s Šjerbnja, wučer Šopf s Lutola a wučer Měčka s Ššena. Ša Šserbow w Šarlinje šariadowachu šo 1882 šemščenja pod wjedništwom Šhocžebuškeho šararja Šronišcha († 1898). Šošdžišcho škutkowasche tam s wulkej pilnosčju wučer Měčka, kiž wječorž žiwjenja w Šharlottenburgu pschewywasche. Wón wotmėwasche měšacžnje šemšchu a wabješche tež študowazyh Šserbow a předarjow s Ružizy do tuteje šlužby. Šo jeho šmjerči († 1901) šo bohuzel ničto njenamaka, kiž by tajke wužitne džělo dale wjedł. Š žyła je to škaženje delnjošeršiškich Šserbow hiščeže wjele wžazy hacž hornjošeršiškich, šo čži, kotšiz šu wyschschu šchulu pscheschli a dyrbjeli s wjednikami luda byč, — šwoju narodnosč šabwaju. Š tym šwostawa lud šwonka šhromadneho čžucža a šwonka plódného narodného rošwijowanja.

Šserbški lud je w žylym wěrneje nabožneje myšle. Žyršwje šu pošne šemšcherjow, t šwjatej wječeri mamy 100—200 % špowjednych (wot žyšeje wošady ličžene), ša potrebnosče Božeho kralestwa šo bohacže dawa, domach šo čžita Bože šłowo a špěwaju šo šhěrlušche. Wšchelake rjane wašchnja šwědcža wo tajkej pobožnosčži: kaž „pušty wječor“, pošne a jutrowne špěwanje atd. Tež někto we wójniškim štrachu šu holžy po wšy šhodžo pošutne šhěrlušche špěwale. Šaj, šama našcha rěč je pschetkana s nabožnym duchom, hdyž „wot Bóha“ šej prajimy: Šomhaj Bóh, Šjersch pomaj, Witajče s Božeho šłowa, abo hdyž prajimy: Bože šlónčžo, Bože žito, Boži šhlěb, Boža rucžka (jeho je šajala).

Nječ tuta pobožna myšl, drohe šerbštwow po našchich wótžach, nam šwostanje, nječ wotpožožimy škutki čžemnosče, kotrež tež w naš hiščeže šu, šo bychmy něšcto byli t Božej čžesčži a še šhwalbje jeho šwjateho mjena.

10. Šchto je dotal na ewangelizaciji Šslowjanow džělal?

Šjednocženštwow, kotrež by šebi šamemu ewangelizaciju Šslowjanow ša nadawł brako, dotal hiščeže njeje. Tola šu někotre t tutemu šónzej pomhali.

1. Šustav-Šdolšške towarštwow, šažžene 1832, ma šwoje šyšlo w Šipšku. Šeho nadawł je, wobštejaze ewangelške wošady w rošpřoščenju s pjenješami podpjeracž t natwarženju žyršwjom, šarow abo šchulow. Šod tutym mjenom je towarštwow tóššcho šłowjanškich wošadow podpjerało a s tym je wobtwjerdžilo.

W lěče 1912 šu po šariškach towarštwowa pjenješne daru dostale:

1	mašurška wošada w Šušowškej,	
4	mašurške wošady w Šrusškej,	
6	pólškich wošadow w Šošnašškej,	
6	pólškich wošadow w Šchleššškej,	
4	čžišto-pólškich wošadow	} w Šwštrišškej,
8	pólšto-němškich =	
1	pólšto-němšto-čžjška wošada	
175	čžišto-čžjškich wošadow,	
13	čžišto-šłowakškich wošadow,	
5	šłowakšto-madžarsškich wošadow,	
2	šłowakšto-madžarsškej wošadže,	

- 7 kłowaſtko = němsko = maďžarskich woſadow,
- 1 kłowjeńſka woſada,
- 1 kłowjeńſko = maďžarska woſada,
- 1 kłowjeńſko = němska woſada.

Wſcho hromadže 235 žyly abo ſ wjetſcha kłowjanſkich woſadow. Poďobna budže licžba drje kóždy lěto.

Gustav = Adolffſke towařtwa ma něotre kłowjanſke „poboczne towařtwa“, mjenujžy:

- 1 hornjołužiſko = herbſte,
- 2 čžeſtko = lutherſkej, a to ja Čžechi 1893 D. E. Hrejſba, farať w Prahy, ja Morawu 1869 farať Dtmár Hrejſba w Šařena,
- 3 čžeſtko = reformowane 1896 Dr. E. Duſcheť, ſuperintendent w Kolíně, ja Morawu Dr. J. Eiſať, ſuperintendent w Klobouřach.

Poboczne towařtwa maju prawo, tječzi džěl ſwojich dořhodow po ſwojej woli k podpjeranju woſadow wudawacž.

2. Comité Genevris pour les écoles réformés de Bohême et de Moravie (Genevſki ſwjaſť ja reformowane ſchule w Čžechach a na Morawje), ſałožene 18... Dořelž ſu tute ſchule drje wſchitke čžeſke, dha ſo ſ nimi ſ najmjeńſcha ewangeliſkim Čžecham hódna pomoz dořtawa.

3. Deutsche Orient-Mission. Tole towařtwa je 1903 farať Dr. Lepſius ſałožil; wono ma ſwoje ſyđlo w Potsdamje. Wono je tať dořho hacž móžno mjes Ruſami džěkaťo, dla njeprěčezelſtwa tamneje wyſchnoſeže je ſo wjazy muhamedanam w Turkowſkej pſchuwobročilko. Něotre němske knižki wo žiwjenju ewangeliſkich Ruſow je towařtwa wudaťo.

4. Mission für Südost-Europa. Towařtwa je pſches bratrow Urbanow, prjedy w Katowizach, nětko w Hausdorfje w Schleſyſkej, ſałožene. Wono je džělo „hromadřarjow“. Hacž runje tučzi najprjedy němskim kſchejczijanam ſluža, dha ſo tola tež naležnje wo Eſkowjanach prězuja. Sich ſařada je po kłowach wjednika J. Urbana: „Wo móžnoſeži w kóždym narodže a žyrtwi duſche ja Jeſuſa dořeč, jo bychu tučzi we ſwojim ludu pólki byli. Wo pſcheſtup ſ jedneje žyrtwy do drugeje njerodžiny, tež niž ſ jedneho luda do drugeho. Kóždy lud ma prawo žiwjenja a teħodla tež prawo, we ſwojej řečzi Bože kłowo dořtač ſe kłowom a ſ piřmom.“

Tole towařtwa ſeminar k wuwucženju džělačerjow Božeho kralejstwa wudžeržuje. W lěče 1913 ſtejeſche 42 mužow a 6 žonow we kłužbje, ſ nich w Ruſowſkej 21, Maľuſtko = Wuherſkej 18, Němskej 7; po řečzi powjedachu 21 němžy, 19 němžy a kłowjanžy, 6 kłowjanžy.

Dobre džělo je towařtwa ſ tym čžiniťo, jo traktaty a wſchelake knižki we kłowjanſkich řečzach wudawa, tež hódne kłowjanſke kniži w němskim pſcheložku roſſchěrja. Se to wořebje ſkutk knihkupſtwa Th. Urbana w Striegawje.

5. Kořtanzer Union — Kostnická Jednota, ſałožena 1903 wot ewangeliſkich Čžechow a někotrych potomnikow ſahnatych Čžechow w Němskej. Wona čže ewangeliſaziju w Ğuřowej ſemi ſpěchowacž a to ſ pilnoſežu čžini. Pſchedřyda je knjeſ Dr. E. Duſcheť, ſuperintendent reformowany w Čžechach w Kolíně.

6. We wſchěm je to jara maľo, ſchtož je ewangeliſka žyrtweja ſa ewangeliſaziju Eſkowjanow čžiniťa. Ale Eſkowjenjo ani nimaju tuto džělo ſ zuſeje ſtrony wocžakowacž. Kaľkež wobſtejnoſeže ſu, by to pſchezo něſchto zujeho wořtaťo. Eſkowjanſtwa je tať wuſžy ſ reformaziju ſwjařane, jo ſo jeno trjeba wotewričž ſwojej ſańdže-noſeži a hnydom budža ſo pruhi ewangelija ſwěčicž. To wuřna-wajo ſu w lěče 1912 ſařupjerjo ewangeliſkich Eſkowjanow na pohonjenje pólſkeho duchowneho knjeſa Kurnatowſkeho w Prahy ſo ſeſchli na „ſjeřd ewangeliſkich Eſkowjanow“. Sařupjeni tam

běchu Čžeſcha, Polazy, lužiſžy Eſerbja a Bořharjo. Eſo wobſamknu, na dnju 500lětneho wopomnjenja Ğuřoweye ſmjercže (6. 7. 1915) wjetſchi tajſi ſjeřd ſwocacž, kiž drje by ſo wobtwjer-džil a wobkrucžil jaťo ſwjař ewangeliſkich Eſkowjanow“. Njech tuta nadžija, pſches wójnu wotřhlena, tola hiſcheže ſo dořjelni.

Dwe njerunej mandželſtwje.

(Bořracžowanje.)

V.

Šaľo wojnarjež mandželſtaj pſched wječžorom we ſwojej ſahrodžy ředžeſhtaj. Maľy Janť w ſahrodžy řiejpejeſche, dořelž běſche řlónžo wo dnjo jara řuſchilko, a ſtarſchej ſ wjeřelom džěřečowemu pilnemu džěku pſchihladowaſchtať. „Nano“, Janť jemu pſchiwola, „hlaj, hižom morchej a žybla řrawi, a taľke banje řu narořtko! To čžemy wſcho bórſy ſe ſahrodki wſacž, prjedy hacž mřoſ pſchidže. Ja řam čžu to džělo wobſtaracž.“

„Se pětne džěčžo“, nan k macžeri řo wobrocži, „tať prawje do džěla. Budže mi bórſy we wojnarjenju pomhacž mřo. Wóh čžyť jeho namaj řderžecž. Eſym řo tež wſchón na njeho ſwocžil. Ğdy bych jeho jenički džěň njewidžal, njewěm, hacž bych to wudžeržal. Wóh tola derje ſ namaj měni, jo namaj w luthym řbožu byđlicž dawa. Dořžakowacž řo jemu njemóžemoj.“

„Ğaj, to tež myřlu. Ale čži hiſcheže prajila njeřyřym, jo řym wčžera wotřach na pucžu Bjarnata řetkaťa. Tón ſ djaboľſkim wuřměwom na mnje pohlada, jo řo wſcha ſařtróžich, a potom do ſwojeje brody ſabórbota: »Čžakaj, twojej pobožnej wocži čžu ja ſe řlonej wodu řylſow namacžecž.« Tſchepotajo domoj dořidžech a řo haľle řmėrowach, jaťo Janť napſchecžiwio pſchiběža a mi řpěwaſche, ſchtož běſche w ſchuli runje wčžera namuťnyť:

Aľ porucž Bohu řwėru
Twój pucž a řrudobu
A wopomń ſ prawej wėru:
Wóh knježi na njeby.

„Ale ſahycž Bjarnatowe hroſne pohladanje njemóžu.“

„Smėruj řo“, troſchtowaſche wojnať, „Wóh wſcho derje powjedže. Tola, ſchťo dha k nam dže? Njeje dha to polizaj? Eſchťo dha tón pola naju čže taľke wječžor? Eſnano budže nětaľke woiřewjenje je řudniſtwa.“

Polizaj pſchidže, ſtrowjeſche pſchecželne a potom řjekny: „Šara čžeľto mi je, jo mje pucž džęňka k wam wjedže. Ale ja dhyřbu. Hacžrunje wėricž njechach, dha tola wſcho na to pola-ſuje, jo — njeřtróžče řo — řče wy tamny wohen ſałožili. Wby řče tehdy ſ mēřta nimo ſchoť, tam poſaťal a — ſchťo dha by to hewať řčžiniť byl? Bjarnat je wař widžal.“

„Mój Božo! Tať řo podarmo bojaľa njeřyřym“, ſawola wojnaťka a ružyľamajo na řemju padny.

Wojnať ju ſ ruťu popadny: „Troſchtuj řo. Kaľ je řněh běľy, tať je w tej wėžy moje řwėdomnje čžiřte a tón Wóh, kiž kóždy džěň čžmu ſacžeri, tež moju winu wuřprawni.“

„Dořelž wėm, jo pola wař žana myřl na čžėkanje njeje, dha woiřtańče domach a ſarjadujče řebi wſcho, ale potom dhyřbicže na něſchťo čžařa na řudniſtwa, jo by řo wařcha wėž pſchepřtaľa. Duž w božemje.“ Na to řo wotřali.

To běſche řrudny wječžor. Ani dořtkla řhlėba pſchi wječžeri řo njedóřnyſchtať a wojnaťy pſchezo jena řylſa po drugej lizo macžeſche. Wojnať běſche drje mėrny. Ğdy by tu řam ſtať ſe řwojim dobrym řwėdomnjom, jeho ta wėž dale ruđžika njeby. Ale řebi prajęſche: „Ğaj, hdyž mje na řudniſtwje ſařudža, řmėja mje ludžo tola ſa řlóřnik a mój čžeřny dom je w ludžazyř wocžach čžeľč řhubil. Eſchťo budže řo ſa žonu a džěčžo ſtaracž, hdyž ja njemóžu? A ſchťo mojemu řynej dom wotewri a jeho

do wuczyby woimje, hdyž shoni, so jeho nan w jastwoje ředži?" Tajkiche myřli řo wobrócz njemóřesche.

Ma řmjercz řrudźenaj wó jřtwje ředźeschtaj; a to běřche jeju přeni řrudny wjeczór a přenja njeparna nóz, řiž wot řpoczátka řwojeho mandźelřtwa mějeschtaj. Wřcho nětko přchindže, czehož řo bojesche. Přched řudniřtwom Bjarnat přchihahasche, řo je wojnarja widzał ř stohej přchistupicz a řo je tam zunder cziřnył a řo wotřalil a řo je jeho wjeczenje ř temu honiko. Duž, řaž řež wojnať se wřchej wěrnosćzu řwoju njewinowatosć wobřruczowasche, řudniřtwo hinať njemóřesche, haczrunjež jeho jara wobzarowasche, řo jeho ř dlejšchemu jastwu řařudži.

Řako ta powjesćz domoj přchindže, wojnařka řo řtróžiwřchi do czežteje řhorosće padny, a wot teho dnja bě w jejnym domje wřcho řbože řlemjene. Ale pola Bjarnatez bě wjeřele. Nětko bě řwělacznj tiger řwój wopor we řwojich pařorach poměł.

Řež wřchelazj wjeřni, řiž běřchu wojnarjei jeho řbože a jeho pobožnosćz řawidželi, řo nětko jeho doma řdalowachju a řež powjedachju, řo drje je po prawdže řařudženy.

Duž wboha wojnařka řhoni, řak mačo přchedźeljo do njesboža řobu džeja. Ženo Klimant by husto přchichol a řhoru wojnařku wopřtował a řa jejnym řynom pohladał, a husto by Klimantez mała Mařka řaž mały jandžel wojnařku trowchtowała a jej to a druhe wot řwojeju řarřcheju řobu přchinjěřla.

Nětko běřche hinať, hacz jejnř schpruch jej lubjesche. Nětko běřche řak, řo: Dom pobožnych je řkaženy, ale hěta řjesbóžneho řo řeleni.

Řola Bóh hiřcheže řaneho řprawneho wopuřchćzil njeje.
(Přchichodnje dale.)

Wřchelake ř bliska a ř daloka.

* **Řrajna řynoda**, to je řastupjeřřtwo nařcheje ewangeliřko-lutherřeje řyřtwje, mějesche přched řyđženjom w Dražďžanach wurjadne poředzenje, w kotrymž řo wo řyřtwiniřch naležnosćzach, řiž ř wójnu řwiřujaj, jednasche. Šłonecznje tajny řyřtwiniřki řadźiczel D. Ğartung ř Lipřka wřcho, řchtož dženřka řiwjenje nařcheje ewangeliřeje řyřtwje pohibuje a řynodže na wutrobje leži, ře řlědowazym řlowami wuprajaj:

„Přjedy hacz řo wurjadna řrajna řynoda, powołana řastupjeřka řrajneje řyřtwje, po řróřkim wuradźowanju we wójniřkim czařu rořeńdže, naleži nam, jeje řtawam, jenomyřlnje přched ewangeliřko-lutherřkimi wořadami nařcheho řraja wuprajicz: Wř řo Bóhu pořornje a ř hřubosćsće nařcheje wutrobny dźakujemy, řo je nařchemu ludu, ře řotremuž nařcha řyřtwje w řymle wulřim wojowanju ř wjeřełosćzu a ř dobrym řwědomnjom řteji, hacz do tuteje hodžiny dohycze přched njepřchedźelemi dať, a niz mjenje řo jemu dźakujemy, řo je jemu řutón czař ř wřchelatoremu nabožnemu řbudženju řohnował. Wř řtrowimř hordžizj a dźakownje wójniřte pořběhjenje nařcheho luda, wořebje řynom řyřtwje nařcheje domiřny, ř kotrymž řo w polu wořebje řjednoczeni wěmy, a řpominamy hnući a ře řarowanjom na řyřch, řotřiž řu w dopjelnjenju wóřezniřch přchihłuschnosćzow řiwjenje a řtrowosćz řchłitei wóřzneho řraja woprowali, a ř wutrobny dźelbraczom řa nařchich ranjenřch, řhubjenřch a řatřch w řyřym řraju. Dźakujemy řo přtazei a pomhazei lubosćzi w lazaretach a we wójniřkej nuřy doma. We řwěřje přchedźimo řralei a wóřznemu řrajei, řhěžorei a řhěžorřtwu řmy řrucze řmyřleni wudžeržecz a přchětracz, doniž Bóh we řwojei hodžinye prawy měř dari. Ale ř dobom prořymř, řo by niřtó njewořřabnył w džełe řdobneho, pobožneho wobnowjenja ludoweho řiwjenja. Ženo ř džeła řu řo wřřořo napřiate woczakowanja na pobožny nowonarod nařcheho luda dopjelniře. Ğdyž řónle czař Bóžeho domapřtanja, řiž řmy dočakali, podarmo bycz njeřmě, dyrbja wřchitřj, kotrymž řteji wóřczina a jeje

řyřtwje lubej, wotřtronicz, řchtož je přchedźimo Bóhu, wořebje njeřwědomliwe přtanje řa dohyczom, hřech přchedźimo řchestei řasni, přched řotřjž lud woprawdže řahubi, a wřchitřu lořkomřřlnosćz, řiž řež nař wo řhutnosćz czařa řjebacz. Wořadny njeřch njepřchěřtanu Bóže řłowo a Bóžu řklužbu přtacz, njeřch řwjařtej dowěry ř řwojei řyřtwi, řotřjž je řo ř czařom přchězo bóle wobtwjerdžil, njeda rořeńdž. Se wřchelaciř řapřchijaznyř řwědčenjow ř pola je řpóřnacž, řajři řłóđ řyřtwine powuczenje njeře. Njeřch řyřtwje, řchula a dom ř teho přchězo nowu wjeřełosćz dohwyaju, nařchu młodžinu, řotřjž nařch czař řak mójnje řiba a řahorja, ř Bóhu řnjesei dowjeřcz, řotremuž řež přchichod řkluřha, a jej herbřtwo wulřeho czařa řařhowacz. Šhromadnje řmy na wulřich nadawřach czařa džełali, jeho nuřu řhromadže njěřli. To njeřmě přchěřtacž, hdyž ř wójnu ře řónzei dońdže, ale dyrbi řo hřubřcho řařořicz. Ğiřchče řtejiřmy w bēđženju a nuřy. Ğacz je džen, na kotrymž řo ře řwonami pořneho dohycza řařwoni, blisřo abo daloko, Bóh to wě. Žemu poruczamy nařchu naležnosćz, nařche wójřka ř jich wóđzerjemi, nařch lud a nařchu řyřtwje ř jeju nuřami, řarosćzemi a nadžijemi. Přched nami řo czař pořběhuje, řiž njebudže łóžřchi, ale hiřchče řamolwjenja pořniřchi, hacz přchitomny, řa řyřly lud a řa ewangeliřte řchěřczijaniřtwo nařcheho řařka. Řeho dyrbja řebi wřchitřj, wořebje czi wědomi bycz, kotrymž je tole řamolwjenje přched druhimi na wutrobu pořožene, přchedřtejičzerjo wořadom. Řapominamy wřchěch, řiž řo řako řiwe řtawj řyřtwje wuřnawaju, mužow a řony, młodnyř a řarnyř, řajřehož řařtořniřtwa, powołanja a řtawu řež řu, ř řhromadnemu džełku a ř řhromadnemu modlenju. Wř řmy řeje nadžije, řo je řebi Bóh řaž ř nařchim ludom, řak řež ř nařchei řyřtwju wulřu wěž přchedewřaw a řo njepřchěřtanje řwoju wořadu řohnowacz. Řnjesei řyřtwje budž řež řele řłowo poruczene.“

J. K.

* **Wójniřte warjenřte řurřy**, řotrež 3 dnř traaja, maja řo, wot Budyřřteho řamřřteho řejřmanřtwa naprawjene, w tu řhwilu w nařchich řerbřřich wořadach. Přched řróřkim je řo řajři warjenřti řurřus wot 6 dnřow w Ğuřřj wotměł. W řańdženřym řyđženju je řo řež dwójny warjenřti řurřus w řtařezach wotđzerzał, hdyž běřche řižom jedny w řuliju. W řym řurřu řo wuczi, řak mójze řo řuřřcho dale řyřna ředž řwaricz. Drje je nařchim řerbřřim řonom a młodym řolzam řara poruczicz, řo řo na nim wobbžěla. Wobbžělenie je ř temu darmo. Přchichodny warjenřti řurřus je w Minakale.

Budyřřte řamřřte řejřmanřtwo, řotrež je řižom ř napravjenjom wójniřřich warjenřřich řurřow řwoju řarosćzimořcz řa něřczijřche wobczěžene wobřtejnosćze wopokasačo, je řež mařchinu ř řuřchenju řadu wobřtaračo. Řa mařchina řo darmo do wjeřřchich wřow dawa, hdyž mójze řóždy řwój řad řebi wuřuřchicz. Wořebity wužitł je, řo řo řad řak cziřcz a řjenje wuřuřchi, řaž řo řuřcheny řad řež w řlamach přchedawa. Wot přchichodneho řyđženja budže řale řuřchěřřka mařchina w řtařezach na řtarei řchuli ř řrebanju pořtajena, a řyřli czi, řotřiž řyředža řu wuřicz, to řam na řarje řjewicz.

* **Wotedaježe řwój řopor a řwój mořař dobrowólneje**. Ğdyž wřchil je mójno, řo řo czař dobrowólneho wotedawanja hiřchče přchidlejšchi, dha řyřli wřchitřj řón czař wuřicz. Nětko řo řa řilogram řopora 4 řriwny a mořařa 3 řriwny płacz. Ğdyž budže czař dobrowólneho wotedawanja nimo, budža řo nařřterje wjele niřřche płaczřny płaczicz.

* **Dobre wobřamljenje je řo řtalo řa Budyřřti wotřejž** a řo nadžijomnje řež druhje bórřy řtanje. Ğdyž je bohuzel přchi wřchěm řrudnyř wójniřkim czařu widžecz, řo řo młodosćz wjeczór po dróhach wokoło řoni, je řo nětko wobřamřko, řo je młodym ludžom hacz do 17. řěta řakafane, dleje hacz do 10 hodžin wotřach bycz, řaž je řež młodženzam hacz do teho řěta řurjenje řakafane.

Řamolwity ředaktor: J. Ğólč. Šoburedaktor: K. A. Fiedleř.

Čziřchczěř a nařkadniř: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džětaš;
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoča ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kž Bóh poda,
Wokřew će!

F.

→ Sserbske njedźelske lopjeno. ←

Wudawa so kóždy sobotu w Šmolerjez knihizisčezěni w Budyschinje a je tam za štwórtlětnu pichedplatu 40 pj. dostacž.

18. njedźela po swjatej Trojizy.

Sap. slutki 19, 23—40.

Wysche teho teksta, kiž nam powjeda sběžk w Efesu a jeho směrwanje, mohli my słowa 2. psalma napikacž: „Rostorhajmy jich swjastki a czikajmy wot bebjje jich schrytki. Ale tón, kiž w njebjekach bydli, směje so jim; tón Anjes hani jich.“ Ubo hišće lepije słowa 93. psalma:

Tón Anjes je wysche wulkich wodow.

1. Něki posběhaja swoje schumjenje.
2. Tón Anjes pak je hišće wjetšchi we wyškofczi.

1. W měsće Efesu je japoschtol Pawol dołho předowal a jeho džělo njeje podarmo było. Mjeno Anjesa Jesuša bu khwalene. Duž pak so tež pschecziwjenje sběha. Wodžet pschecziwjenja je slótnik Demetrius. W Efesu stejese krašny templ Diany, kotryž do džiwow swěta licjesche a w kotrymž so pječa i njebjek padnjeny wobras bohowski khwasche. Wot tuteho templa wón małe wotwobrasy, plěborne klětki džělasche, kotrež bebi pucžowarjo rad jako dopomnjeńku kupowachu a sobu domoj bjerjachu. Dale dobra warba wotebjerasche, hdyž Pawol ewangelijon předowasche. Pschiboha mammona je so Pawol dótknył, a to wón nječerpil. Hdyž so wo pjenjesy a kublo jedna, so wutroba hnydom roshori. Demetrius sběžk swjedze. Hdyž je jemu wo to czinicž, so na pjenjesach schkoduje, wě wón to derje i tym pschikrycz, so wón fastupi za czesć templa a bohowski. Wón žyle pobožnje rěči: Bohowka

je w strasche; wón rěči wótczińsz: wón ma lepsche města we woczomaj. Tym pomoznikam a džělaczerjam pokasuje strach khudoby a hloda, dokelž džěla njesměja, a i tym žadoscze sahoril. Sběžk roscze. Lud wali so na torhoschezo. Tam chyzsche žid Aleksander rěčecž, knano i tym wotpohladom, hidjenje pschecziwo kschesczijanstwou hišće bóle roshoricž; ale wóni jemu njedachu k słowu pschincž, ale wolachu na dvě hodzinje: „Wulka je Diana Efesistich!“

Pschecziwo bebjnosći a samowužitkej je kschesczijanstwo stajnje wojowacž mělo; tehodla so schklovowi wikowarjo a palenzowi wikowarjo wojowali pschecziwo mišionstwou. Na móščen so człowjekej pschimnycz nješmē. Wobebje slē je, hdyž bebi bebjnosć hišće mantl napójknje, kaž bychy najdrožsche kubla człowjestwa w strasche byle. Někotre rasne słowa wschitto wuczinja; někotři wolarjo hromadu luda sobu storhnu. Kač so to spytowali, kschesczijanstwo i tajkim wolanjom potorchacž: Wědomosć, šdžělanosć, rosjašnjenosć, dwazhty lěsttotetk, swobodnosć — t. j. wulka je Diana Efesistich! U pschezo je to takama czělna swětna myšl, kiž so njecha schtrasowacž dacž Duchej Božemu.

2. Hdže je dženska ta Diana? Něchtó so wjazh k nej njemodli. Hdže je jejny templ? Šsame rospadantki hišće to městno pokasuja, hdžež je stejal. Nad Efesom knježi polmēkaz — Turka, dokelž so přenju lubosć wopuschčili. Ale ewangelij je swój dobyczerski pucž schol. Tón Anjes je wjetšchi we wyškofczi, wjetšchi hač Diana. Duž smy stroschtni: Tež najdziwische wody so rosběhnu.

Pšchi skale kšhesčiziansteje zyrkwoje rosbije so blasnistka kódz kšwéta.

Alle tež my dyrbinny kručzi a kšwérni bycz. Pawoł so njeboji: wón chze kšwědczenje wotpołożicz sa teho Knjesa; tola wón tež njecha pšheswažliwy bycz: wón so do martraštwá njeczíščezí. Wón kšwoju wolu podda radže pšhecželow, dokelž wě, so je to tež Boža rada. Šsamo póhanska wyschnosč (kanzler) dyrbi sa njeho sástupicz: Šdnž so nēczeje pucze Bohu spodobaja, wón tež jeho njepšhecželow spokoji. Woni dyrbja wusnacž: Wón njeje žadny hanjet nascheje bohowski. Dianu wón pomjenškil njeje; wón pať je posbėhnul kšwojeho Knjesa. Tak so žada čičha kšwěrnosč w kšhesčizianškim žiwjenju, pšhes nasche kšhodzenje Boha posbėhowacz, Šbóžnika wulkeho čžinicž pšhede wšchēm kšwětom.

Pobožny muž so modli a my s nim: O Knjeze Jesu, tebi staj wěššit a morjo pošlušnaj, smėruj sáthadženje ludow a nascheho čžela a kšwě pšhecžimo tebi!

Šamjeri.

Na wječor.

Šlej, pšhes serjojte wrota
W domčik Boži kšlónčžo dže,
A pruha kšwětki škota
Šom' bydlo njebjeste.

Ša horu wóčžo špróžne
Tam nětko šandžela,
A k štraži hwětki nóžne
Wóh jemu šakšwěčža.

Škóz čžemny šawěškil kšaje
Šo šemi šchėroko,
A pšhes pola a haje
Ššón čžehnje čžišchinko.

Tež k nam so jandžel niži,
Ššón njeke serjojte;
A s raššchim kšlónžom bliži
Šso džen šakš radowny.

J. K.

Šfesuf a jeho wobydlerjo.

Sástupmy se ščženikom Lukášom do Šfesa, nahladneho měšta njedaloko morja na wječornej štronje Maleje Ašisteje ležazeho. Šswjaty Pawoł tu tež pšhebywa, ale jeho njewohladamy; pšhecželjo jemu dženka ludoweho ropota dla njedowola, so s domu podacz.

Šfesuf je hłowne město a šydlo wyschnosčze tehole kručha romškeho kšěžorstwa. Dokelž pšhes njo pucž wjedže, po kotrymž so tworj do kraja a s kraja woža, dha šu torhosčezža s tworami a ludžimi napjelnjene, a tež na hažach so s wikowarjami a pšchiladowarjami mjėtwi.

Šfesuf je póhanske město. Šeho najrjenšcha pucha je wulki rjany templ, kiž we wokolnych krajach kšwojeho runječža nima. Šamožiči mėsčezjenjo šu jón bohowsy Dianje natwarili, kotruž druhđe jako šchitowarku džiwiny a hontwy, jow pať jako plodžetku a šěžiwjetku žiwjenja čžezčža.

Šfesuf je tež putniške město. Š daloka putnizy šem pšchilhadžēja, so bychu šlawny templ wohladali a jeho se šlēbora džėlanu mału podobišnu abo kšėtku sa dopomniėtku kupili.

Lud po wěrje a šadžerženju jara kšmany njeje. Šiščezze mjes nami kšhesčizianami so hóbno pšchitwėry nadehdže, ale w Šfesu je žyke wobydlerštwo pšchitwėrne, a tak tam kšustarjam bohate žně rostu. Šako so Pawołej radži, mału licžbu wobydleri s pruhami kšwojateho ewangelija pšhekwědcžicz, tak hanibnej pšchitwėra a kšustarštwo štej, dha mnošy kšwoje kšustarške knihi spala a s nimi wulke šamoženje šanicžža. Šaž jeni sa knihi, tak drusy sa kšwoje čželo wjele wudadža a šu kaž bohaty muž w ewangeliju wšchėdnje w krašnym wješelu žiwi, prajizy: „Nječ jėmy a pijemy, pšchetož jutšje šmy morwi.“ Šapostol pošdžišcho jara škorži, so je w Šfesu wjele čžerpicz mėl a s pšhecžiwnikami wojowacz dyrbjal kaž s džiwimi šwėrjatami. Šeho wojowanje sa jeho Knjesa a Šbóžnika njeje podarmo bylo. Mij jeno w Šfesu, ale tež we wokolnosčzi mėshta, haj, po žylym kraju je jemu wěrjazych dobylo. Alle čžim bóle so jich licžba pšchisporja, s čžim wjetšchim mjeršanjom Demetriju to widži, pšchetož pšhezo mjenje kšwojich šlēbornych kšėtkow wotbywa. Wón njeje muž, kotremuž by s roššchėrjenjom bohowsynych teplow roššpšhesčezzeranje jeje čžezčze na wutrobje ležalo, wón wjele bóle čžezč kšwojeho wumėštwa pyta; njeje muž, kotruž by so nad woporami wješelił, kotrež so bohowsy pšchinosčujuja, ale wón kšwojeho šamšneho dobytka hlada; muž, kiž po prawom wólacz njedyrbjal: „Wulka je Diana Šfesiskich!“ ale šprawnišcho: „Wulki je pjenježny pšchibóh Demetrijuwy!“ Alle Demetriju je póhan, jemu so njedžiwamy, wón tola tež se kšwojimi kšėtkami druhim šakšlužbu pšchiwobrocži. Še dha tón kšhesčizian lėpšchi, kiž jeno tak daloko sa Knjesowu žyrkej wustupuje, hacž ma šam pšchi njej někajku warbu? tón, kiž so w Božim domje pošakšuje, so by čžezč kšwėrneho kemschikšhodžerja a kšwalbu pobožnosčze wobkšhowal? tón, kiž ma wjele bibliškich šłowow na jasyku, ale jeno na jasyku? Tu placzí: „Woni wšchitzy, kiž ke mni rjeknu: Knjeze, Knjeze! do njebjesteho kšraleštwá njepšchidnu“, pšchetož tu je ludanje wusamkšujene.

Šaž je pjenježna lubosč wšchudže korjen wšchitkeho škeho, tak tež s Demetrijuweje w Šfesu njelube šelo narosčze. Demetriju s blasnym wólanjem kšwojich džėlaczerjom naschėžuma, džėlaczerjo natyknu mėsčezjanski lud, a šlónčžnje hara nastanje, pšchi kotrež ničto njewė, čžehodla šobu wola. Tu widžimny, tak jedyn šawjednik mnohi lud šabludži, tak lud wěšte šłowo bješ dalscheho pšchemyšlēnja šapšchija a tomu lohko pšchipadnje, kiž najbóle hewrjeka. Čžezemy-li ludži, kiž so teleje duchowneje šłabosčze njehašbuja, widžecz, njetriebamy do Šfesa hicz. Šdnž pola naš muž se kšwėtnej mudrosčzu wo nabožinskih wėžach šudži a rėcz šlónčži, husto došč tež s rukomaj kšestaju jemu a kšwojemu šakšlepjenju. Še jow kaž tam. J. K.

Modlitwa.

Na kšwojim pucžowanju do Durinkškeje bė Melanchthon we Šweimaru čžezžo šchoril. Dokelž bė so jeho wobštajnosč džėn wote dnja pošubjenšchika, pošla šakšli kurwječ s wosom po Luthera. Šako tón dónđe, ležesche luby pšhecžel w pošlednich šdychnječžkach. Šeho rėcz bė šlamana, škšschenje so pošhubilo, woblicžo a španja špadnylej; wón niłoho wjazy njesnajesche a wo jėdž a pičže ani njerodžesche. Šastrožany Luther pšchi jeho kóžu štejesche a njemóžesche šłowčžka prajicz. Šlónčžnje šawola: „Šwarnuj Wóh! Šak je čžert tele woblicžo šwobidžil!“ Šotom so k wólnu wobrocži a so s možu, kaž by njebjeka dobyčž chžyl,

wótsje modlesche: „Lubny Božo, ja czi wscho t nohomaj czišnu. Wschato to tola moja wěz njeje ale twoja. Ty, Božo w njebjach, nješy dha wjazy žiwny? nješlyšich wjazy!“ — Sako běšche takle s Bohom porězał a, kaž posdžišcho prajesche, lubemu Bohu polny mječ starosćow psched durje czišnył, jemu wschitke sa modlitwy date šlubjenja, kiž se šwjateho pišma wjedžesche, wopowjedał, tež prajił, so dyrbi jeho wušlyšhecž, hewať njemohł jeho šlubjenjam dale wěricž, dha šo s wjebelej nadžiju t Melanchthonej wobroczi, šapschimny jeho hižom šmuu ruku a džesche: „Budžeže trošchtny, Šhilipje, wy njewumrjecze! Njedajče šrudnemu duchej do šo, ale špuschžeječe šo na teho Anjesa, kiž móže moricž a wožiwjecž!“

Džiwne tele šlowo šlutkowasche. Melanchthon šašo dychacž pocza a bu šašo t žiwjenju šbudženy. Wórny lubodroheho pscheczela šesna, a widžomnje jeho mozy wot šameje hodžiny pschibjerachu. Posdžišcho wo tym takle pišasche: „Sa buch w Durinskkej wot žalostneje šhorosće nadpadnjeny, kotraž s tysznosće a s rudženja wukhadžesche, kiž bě mi njepscheczelska njelubosnosć pschihotowala. Sa bych wumrjel, hdy by doktor Luther njepšichschol a mje šmjerczi njewutorhnył.“ Luther šam pať wobtruczi: „Sa šym tehdy našeho Šhilipa je šmjercze wuprošnył.“

J. K.

Ršchiz.

Dom šo nješu s šchizom šwojim
 A wěrjazemu štadleschu,
 Anježe Šesu, ša tobu,
 Šošyluj mje s šchizom twojim,
 Šo bych, kaž šy pschifajał,
 Tež tón mój rad na šo brať.

Šak tež chžyl tu derje pobnyč
 A pucž nam'lačž do njeja
 Bjes šylow a bjes šchiza?
 Šróny njem'že nihto dohnyč,
 Šiž tu njeje wojowal
 A pod šchizom šbity štať.

Šotorjenje, poniženje,
 Ššylowanje, štyškanje
 Šěka pucž, kiž horje dže,
 Šotom pschindže powyščenje,
 Šbóžne šwětlo po tej czi, mi,
 Šparadis po pusežini.

Šak šy nam, ty Boži šwjaty,
 Šěhdy w twojich cziłowškich dnjach
 Štuwal w šylach, tysznosćach,
 Š šchiza t paradisej wjaty,
 Ššy dom šchol do krašnosće,
 Šdyž bě nimo čerpenje.

Šny-li s teje wěry panył,
 Šerje by mi njebył,
 Šiž minutki rucžišcho
 Šjebych s mojom' šchiza cžahnył,
 Šle Boha roshněwal
 A mój trošcht šej šahypał.

Ššamoprawdne moršotanje
 Š Bohom jenož roškorja,
 Š wutracžu mój pošlabja,
 Šo nje' žane dowoľanje
 Šožej' lubej' pomozy —
 Šě, ja nješu ščeršplivy!

Š šchizom na ramjenju rady
 Šotšal hicž, duch pschiswoli,
 Šěpje budže w Šalemi,
 Ššmi mje bórny jeno s hnady,
 Šesu, t Tebi, ša tobu,
 Šo tam šbóžny docžahnu.

Handrij Zejleř.

Dwě njerunej mandželstwie.

(5. pokračowanie a škónčenje.)

VI.

Šola Šjarnatež hotowcchu šo na wulki šwjedžeń. Šašmista hońtra mějesche šo wódžeržecž. Šjele hošči s wokolnosće a s města bě prošeny; pschetož Šjarnatowe šublo mějesche wjele lěšow a wjele kěčiny a w nej rjanu džiwinu. Ššchi tajkich škladnosćach Šjarnat pošasa, šo je šam něšcho hódny a hoščo dyrbjachu jeho bohastwo widžecž a šhwalicž. Šano jedny wós po druhim hošči wožesche, kotrychž wschěch Šjarnat pscheczelnje witasche.

Šdyž běchu wschizy dšchli, šo wscho na hońtwu poda. Běšche to žyła cziřoda, kotruž wschelazy wješni, kiž mějachu džiwinu honicž, powjetšowachu.

„Šjane wjedro, moji hoščo!“ Šjarnat t šwojim pscheczelam šo wobrecziwšchi rjekny, „nětko pať tež je cžab, šo njebjeka trochu lěpsche woblicžo cžinja, hacž na žnjach, hđžež je nam wschón žrany a pscheńčny njerjad wurošł“, a pschi tym po šwojim waschnyju šelicž pocza, šo bě to jeho pscheczelam škoro pschewjele.

Šucž jich nimo kěchowa wjedžesche. Ššchize, tam na rowach štejaze, wuhladajo, Šjarnat hanicž pocza: „Ššchestrěwajče jeno šwojej běkej ruzy, kaž jara chžecze, ja na wasche šivanje hiščeže doľho njepošlucham. Šwoja krej je hiščeže młoda. Duchowny pschezo na šwojej kětzy wěščezi, šo budžeja morwi junu se šwojich rowow štawacž. Šo, ha, ha! my chžemy dženska se šwojich šklintow buchacž, šo budže šemja ržecž. A hdyž dženska štawacž njebudžeja, dha tež niž na šudnym dnju.“ Takle hrosnje rěčžo se šwojimi pscheczeleni dale cžerjesche.

Šjefni běchu to šlyšcheli. A Ššewcziž wobštarny nan šlowu tšchako rjekny: „Šeli šo tón dženska žiwny dom pschindže, dha bych šo džiwal. Takle šo Wóh ša šmėch mēcž njeda.“

Šońtra šo šapocza. Šjarnat jako wušchilny hajńł wschudžom přeni. Nětko do lěša pschindžechu. Šola šcho tam wuleczi? Šjekě to jelen? Šoj, haj, a šak krašny! Běšche s 30 ržkami.

„Šeho dyrbju“, Šjarnat šo šmėjo mēnjesche, „šam šatšelicž. Šerje, šo šy šam trochu do přědka a wschizy drusy hiščeže do šady. Duž do přědka. Šajke šwěrisko!“

Šžishe do přědka džesche, ša šchtomom šo pošlakny a šo na jelenja mēnjesche — a wrješ — wuššeli, a jelen šo wali. Šnydom „hurrah“ wclajo šo Šjarnat t njemu bliži, šo by jeho se šwojim hajńškim nožom šakšł. Šunje šebi s nim do wutrobna mēnjesche — duž, o štrach, jelen, kiž běšche drje šhětro šranjny, ale niž morjny, šo šhroba a Šjarnata, kiž wschón wuštróžany nož s ruki šhubi, se šwojimi rohami t šchmrojkej pschipře a tš wótre ržki šwojich rohow jemu do wutrobna štorczi.

Ša šmjercž ranjny Šjarnat w šmjertnej bolosći rujesche, šo psches lěš daloko a šchěroko šlincžesche, šo hajńkojo šlyšchachu a na měštno nješboža šhwatachu. Šelen bě mjes tym morwy t šemi padnył, ale jeho rohi hiščeže w Šjarnatowym žiwocze tčachu. Š nusu je wucžezechu.

Šjarnat pať s hložom ššwlo žalosčesche: „Š ja nješbožowny! Wóh šo njeda ša šmėch mēcž! Šš — pošty — šym — šalšch — nje pschifahajo — t njeju pošbėhnył — a šo s nimi šbóžnosći wotrjekł, — s tšjomi — šonzami — je jelen mje — pschekšł.“

„D moje — hrěchi, — hrěchi, — hrěchi! Ze — ja mnje wodacze? Ach, ja hym shubjenn. — Tola prjedy hač wumru, kłyschcze: Sa hym swoje fajmy sapalik; wjedzach, so Surz nimo nich pónidze; duž hym winu na njeho walil, so bych so dla jeneje prjedawšcyeje wězy na nim wjecził. Haj, Bóh so njeda sa kměch měcz. D — helste — płomjenja, — haj, — haj, — ja — waš — čuju, — ja — wam — njeczeknu.“ S tym swoju czornu duschu pušczi.

Sońtwa, wě so, pschesta, a ludžo marj i halosow natwarichu a Bjarnatowe czěło domoj njebechu. Sało czěło nimo kěrchowa njebechu. Schwecził schědžiwz rjekny: „Kschize so kimate, a niz podarmo. Bóh kam je khostał.“ Prjedy hač domoj pschińdžechu, bě so powjescz wo podawku wo wšy rosnješla.

Sanť bě wšcho kłyschał a domoj k maczeri, kiž běšche hišcye pschezo na swojim khorokožu, čěrjesche polny wješela: „Maczi, maczi, nan je njewinowaty, nana dnrjba pušczičiz; jutije budže sašo domach. Nětko ma wšcha našcha nusa kónz.“

„Ale i čeho dha ty to wěsch?“ macz swoju šlědnjenu głowu posběhnwšchi so jeho praschescye; pschetož jej so to k wěrje podobne njesdascye. Duž jej jeiny hym wšchitko wupowjeda.

Wšcha hnuta macz poskłuchascya. Potom swojej ruzy stłnywšchi rjekny: „D Božo, budž ty temu semrjetemu hnadny. Sa jemu wšcho wodam. Tvoje kudy so prawe.“

„A nětko, Sanko, wuhotuj nanowu stwu a naplecz wěnz. Wny chzemy se klyšami wješela jeho witacz, kaž hym se klyšami srudoby jeho wot šebje czahnyčz widželi.“

Tsi dny běchu so minyle. Wojnarjez macz běšche, dokelž wješela powjescz wjazy samo hač lékařstwo, stanyła a i wołnom hladascye, hač nan so skoro wrócził njeby.

Běšche rjany džen, wšcho czicho. Slaj, nětko swony saklinčachu. Běchu to kmjertne swony a i Bjarnatez doma kaschcz njebechu. Šchtó sa nim džěšche? Zara mało ludži. Pschetož Bjarnatowi pscheczeljo běchu drje so i čyrjodami wokolo njeho czichczeli, tak dokho hač jeho dom jim sawješelenja lubjesche — ale psched kaschczom a rowom woni czěłachu. Runje i wrotami na kěrchow kaschcz njebechu, dha wojnať, nětko wšchón wusprawnjenn, do wšy krocžescye. Teho, kiž chzysche jeho stasycz, tu do rowa njebechu. Wón so pschewodžerjam pschisamkny a pschirawje czichi Wóteženascy wuspěwa a tež pjatu próstwu: jako my wodawamy našchim winikam. Potom pał domoj k tym swojim khwatašcye.

D to běšche wješele!

Wón wobjimascye swoju mandželisku a swojeho kyna, wón rěczescye wo tym, kał njeje pschestał k Bohu dowěru měcz a so je nětko wšcho czežke nimo a sabyte.

VII.

Lěta běchu so minyle.

Sašo psched woltarjom teje kameje zyrkwe kłubjenaj kleczešchtaj. Sašo swony swoje swuki i wěže sczelechu, sašo duchowny wutrobu hnuzaje napominanje činjesche. Mjes šwědkami namašach Klimanta, sa kotrehož běšche něhdy wojnať pschecziwo Bjarnatej po šwědomnju šwědcził; a pschi nim wojnarjez nana a wojnaťku. Wobaj staj drje trochu sestarcjenaj, ale sbožo dženska jeju wobliczo pschekrafnjesche.

A šchtó dha běšchtaj kłubjenaj?

Běšchtaj to młody wojnať, kiž so tu i Klimantez džowtku Maťku sa čaš žiwjenja swjasa.

So dołonjanej Božej klužbie so čaš do Bjarnatez domu poda; pschetož młody wojnarjomny hym běšche nowy wobšedžet Bjarnatoweho kubka.

Kał běšche to pschischo?

Swudowjena Bjarnatowa kubko džeržecz njemóžescye. Hač-runje běšche Bjarnat pschecziwo džekawemu ludej jara na kóždy kroschil hladal, běšche tola wjele pschi swojich hoščinach a pschi swojim wyšokim hraczu pschecził. Pschede wšchem pał jeho to dele nješescye, so tola žadny kochž jeho polow njebe, kotryž njeby dwójzy a trójzy saklał był, a duž tež na jeho hospodarstwo žane žohnowanje njeležescye. Pschi sapišanju a sestajenju herbstwa so pokasa, so ma wjele dołha. Tehodla Bjarnatowa kubko pscheda a so do města wróczi. Šdy budžiscye šebi žadała, so bych wješni pschi jeiny wotšahiczu i radošču wješ wupyschili, bych to wěšcye činili; ale klyšom sa nej płacacz, to nikomu móžno njebe.

Kubko běšche Klimant kupil a je swojej džowzy, kiž šebi młodeho wojnarja bjerjesche, dał.

Wješeli wšchitzy sa kwašnym blidom šedžachu a wo tym a tamnym rěczachu.

Duž postany stary wojnať a wotry běke rubischo, a šcto pod nim we swojej ruzy džeržescye? Wěnz i dubowny lisči pleczenn, kiž pał bě dawno swjadnył. Wšchitzy so nad tym džiwachu. Wón pał jón psched młodeju mandželšciju staji a rjekny: „To je wěnz, kiž je něhdy mje do mojeho doma witał, a kotryž hym šebi hač dotal wobkhował. Šeho napišmo hym stajnje psched woczomaj měł. Nječ je to tež pola waju tał. A wěnzowe napišmo je:

Dom bjesbóžnych budže stajenn, ale pobožnych hěta budže so šelenič.“

Wšchelake i bliska a i daloka.

* **Šłowna šerbiska předarška konferenca** směje swoje našymške pošedjenje šchtwórtk 7. oktobra dopołdnja 1/2 10 hodžin w „Šerbškim Domje“ w Budyščinje.

* **W šandženym tydženju je kšěžorštwowy kanšler** Šeho Majestoscž sakšeho krala Wjedricha Augusta w Dražžanach wopytał. S sakim wotmyšlenjom je so tón wopyt měł, njeje so na šjawnoscž dało.

* **Čaž sa šwobodne wotedawanje kopora, možasa a nilla** je so hač do 16. oktobra pschidłějšchil. Potom budže so wote-wšacz, a je praschenje, hač budže so nětczišcha płaczišna dale płaczičz. Duž so ničto njekomdž i wotedawanjom.

* **Wójnšta požžonta je wunješla psches 12 milijardow křiwnow** a nimale 100 milijonow rjane šwědcženje narodneho šmyšlenja našeho luda. To je tał wjele, kaž dobyta wulka bitwa. Našchi njepscheczeljo tajki wunoschł woczakali nješbu.

* **Šwješkelaze je**, so so khostaniške šudženja pschi krajnych šudnistwach w čašu wójny kšetro wotešjerale. Tał na pschiklad so pschikšožne šudy, kotrež mějachu hewał wjele džekacz, nětko w našymje pschi někotrych krajnych šudnistwach žyle wupadnyčz mošte.

„Bombaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wšchěch pschewawarňach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. Na šchtwórcž-lěta płaczi wón 40 pj., jenotliwe čziška so sa 4 pj. pschedawaju.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoju móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spař měrnny
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłał,
Wšědne dny; ě
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpoďń ty.

Z njebjes mana.
Njeh ći khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šsmolerjez knihcizšcžeńni w Budyšinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostac.

19. njedžela po šwjatej Trojizny.

Šap. štutti 20, 17—38.

Šaposthol Pawol so š tymi štaršchimi wošady w Šfesu rošžohnuje, kotrychž je w Wilecže wokolo šebje šhromadžik. Duž ćžini wón rachnowanje wo šwojim škutkowanju. Jeho škutkowanje a wón, tón wulki šaposthol, šteji psched našchimaj woczomaj, a wón napomina: „Budžeće moji našlědnizy?“ — niz jenož ćži pastyrjo, ale tež kóždy šlaw wošady dyrbi wuczobnik teho Šnješa być, šo by šo na pošledku tak rošžohnowacž mohł.

Kak šo šwěrnny Šnješowy wuczobnik rošžohnuje?

1. Wón hlada wróczo na šwoje škutkowanje w tym Šnješu.
2. Wón špomina štrošchtnje na šwoje ćžerpjenje ša teho Šnješa.
3. Wón hlada w nadžiji k temu Šnješej.

1. Nječet psched tym Šnješom běšče Pawol. Wón pak ćžyšče we šwojej ponižnosći jenož wotrocžł być: „Ša šym temu Šnješej šlužik se wšchej pošornosću.“ Jeho rošžohnowaza rěč dawa jeho žyle škutkowanje hiščeže jun-krócž nimo ćžahnyčž. To dyrbjesche hluboki šacžiščež ćžinicz, kaž wobras mrějazeho, kotryž we wopomnjecžu wosta-nje. Tole wopomnjecže wosta. Tak dyrbi to tež ššesćžijan ćžinicz, hdyž šo š tymi šwojimi rošžohnuje. Šanzler Wismarč nječasche nicžo druhe na šwoj pomnik napišane měčž hacž: „Šswěrnny šlužobnik křezora Wylema I.“

Wón njedžesche, šo šo na šastojnikach nicžo druhe njepyta, hacž šo bychu šwěrnny byli. Njedyrbi tež to našche naj-wyššče žedjenje być, šo mohło šo wysche našcheho žiwjenja napišacž: „Šswěrnny šlužobnik Šesom Šhryšta.“ Šotom móžesč tym šwojim šwoj pschiklad na wutrobu pošožicž, hdyž mrějo jako nan abo macž wot tych šwojich šo džělisch. Ššchi džělenju šo praji: „Ššhowajće mje w dobrym wopomnjecžu!“ To ćžedža štaršchi a jich pschiklad dyrbi džěčžom psched woczomaj štejecž. Š temu pak je nušne, prawe bohabyasne žiwjenje wješć w tym Šnješu, šo móže tež š pschikladom tym našchim być jako žiwe wopomnjecže. Ššchikhadžaza našyma naš dopomina na džělenje. Duž ćžjemy šo tež w prawym ćžaku na njo hotowacž. W šwěrnosći štejecž, w ponižnosći šlužicž, tak šestajej nětko hižom šwoj wobras, kotryž ćžesč tym šwojim šawostajicž. Na cžo mohł šo nětko pošowacž, hdy by dyrbjal wotšal ćžahnyčž? By šnano prajicž dyrbjal: „Džěčži, njecžinćže tak, kaž šym ja ćžinil!“ W prawym ćžaku šo hotujmy, šo bychmy šo jako šwěrnny šlužobnizy teho Šnješa rošžohnowacž móhli.

2. Najrješšche šwědčjenje je Pawol wotpožožik wo šwojim ćžerpjenju. Ššches tyšchnosćže je wón šchol a wón wě, šo šwjastki a tyšchnosćže na njeho ćžataja. „Ša wěm, šo moje woblicžo wjazy njebudžecže wohladacž.“ Wón wě, šo wón šmjercži napschecžiwno džže. Šajke to šmužite, w ćžerpjenju ćžiche ššesćžijanštwu pošno bojosći a ćžěka-nju psched ššchžom w našchim ššesćžijanštwu! Pawol je w duchu šwjastny. Ty by tež tole pruhowanje pscheshol,

so twoja duscha tšhepotasche w snutskownym bėdženju. Tehdom je nusne, so ſebi wėšte stejniszczo dobudžemy, so ſo poſbėhnjemy na horu czicheho poddacza do Bożeje wole w czėrpieniu. Szyla ſwėdkow i czaſa naſchich wótzow nam prėduje tule ſzczėrpliwoszcz. Każ Pawoł nawukłny prajicz: „Ja ſo njeboju!“ A każ naſchi wótzajo nam, dyrbinym też my bycz ſwėdkojo, kiż se ſwojeho žiwjenja prėduja ſzczėrpliwie poddacze do Bożeje wole w czaſu tyſchnoszczow. Kunje tehdom, hdyż pucze a wutrobny ſo dźela, dyrbinym hotowi bycz, też ſwėdczenie Pawołowe wotpołożicz, potom budžemy tym ſwojim też wójwodojo ſa wojowanje w ſchizju a ſrudobje i tym wubudženjom: „Wachujczje!“

3. „Ja waſ porucžam Bohu“, ta Pawoł praji, hdyż wón ſo dźeli, a jako to powjedał bėſche, kłakny ſo wón na ſwoje kolena a modleſche ſo i nimi wſchitkimi. Kajki to ſwjatoczny wofomik! Wón jich horje njeke i wutrobje Bożej. Wam, lubi ſtarſchi, wam naleži, nėſchto i ſbožu ſwojich dźeczki czinicž. Szyn dže do zuſby a ſtarſchiſka wutroba ſo praſcha: „Wostanje wón też ſwėrny?“ Ach, ſo by w tajkim wofomiku to roszohnowanje w Milecze ſo w naſchich domach ſažo mėlo! Tajke modlenie je jandželſka ſtraž, kotruž tym ſwojim ſobu na pucz dacze.

Se ſylſami woni rójno džeja a woni Pawoła pſchewodžichu hač i kóžji, kiż jeho do Jerusalema wjeſeſche. Se ſylſami ſo my roszohnujemy a pſchewodžamy tych ſwojich hač i rowej. Ale je naſche roszohnowanje bylo każ Pawole, potom woni nam klawaja a my jich i rukomaj modlitwy witamy a ſo ſtrowimy: Na ſaſowohladanje w Jerusalemje horjekach w njebjeſkach!

Samjen.

Ssmjercž ſa wótzny kraj.

Wotpoczujczje cziche, rjekowizny bratija, wy wumóžerjo wótzneho kraja! Waſcha krej njeje podarmo wam se ſmjertnych ranow bėžala. S woporom ſwojeho žiwjenja ſcže žykemu ludu ſakhow a czeſcz wukupili. Wotpoczujczje cziche! Wotpoczowacz? Wy ſcže hiſczje žiwi! Waſche cžela ſpja, ale waſche dusche ſo dohyczerſkeho ſkutka wjeſela! Wy njeſmjertni, kiż wy ſwoje žiwjenje i žohnowanju pſchichodneho cžlowjeſtwa daſchcže, i kotrymž we wopomnyczju na ſemi dale pſchewywasche, waſch poſledni ſkutk bė waſch triumf, krownowanje waſcheho ſemſkeho bycz!

Drje ſo hiſczje w czichej komorzy ſtonanje ſotry ſylſchi wo ſhubjenym bratru, njewjeſty wo lubym. Drje widžimym wuplakanej wóczzy wjele maczerjow, blėde liza ſažnych wudowow. Cžehodla tola žaruječe? Waſchi bratija a lubi, waſchi ſynojo a mandželizny ſu hiſczje žiwi, woni ſu hiſczje w Boſy, kiż bė wam jich dał. Wo cželatym ſonje krotkich ſemſkich lėt wy ſbožownych ſažo w rjeiſchim byczu witacze. Dofelž je wumrječe kóždemu ſmjertnemu pſchibudžene, cžehodla žałoſczicže, hdyž je jich hodžina pſchichla? Wona by jim też na mjehkim kóžu a we waſcheju rukomaj doſchła. Wyſlicže, ſo ſo bjeſ wole Wſchehomóžneho nowe ſtworjenje narodži? Wyſlicže, ſo by ſo bjeſ wole wodžerja žykheho ſwėta jenicžke cžlowjecžne žiwjenje pod njebjom ſhubicz mohle? Nježaruječe wo ſmjercž, kiż je wjele bóle popſhecž, hač nėkomužkuli žiwjenje. Njerudžče ſo wo rjekowſtu ſmjercž ſa wótzny kraj. Se dopjelnenje najrjeiſcheje a najwjetscheje pſchichluſchnosczje ſylſow hódne? Bėſche nėtko kónz jich žiwjenja pſchichol, kał dha móžachu cžile ſdobni ſdobniſcho ſkónczicž, hač ſo ſo jich poſlednje wudychnjenje we wulkim ſkutku ſta?

Szamo na ſebi ani wuſtup se ſwėta ani ſaſtup do njeho žaneje placziwosczje nima, kiż by ſo cžlowjeleſej pſchizpicž mohla.

Wobej ſtaj nuſnej podawtaſj w rjedže wſchėch wėzom. Wotemrječe ſchėdžiwzome a narod dźeſczowny matej drje wažnoſcz ſa ſwójbu, ale dźeczjo a ſchėdžiwz pſchidžetaſj a woteńdžetaſj kaž kóžde druge ſtworjenje. Tehodla milijony wumru, a jich wukhod i tuteje cžaſnoſczje ſo malo phtnje, dofelž je to powſchitkowny kónz.

Ale ſmjercž pſchetaſtaje bjeſ wažnoſczje bycz, tał rucže hač je wot njewſchėdnich wobſtejnoſczow pſchewodžena abo tał rucže hač wo ſnadnym abo wulkotnym ſmyſhlenju ſemrjeteho ſwėdcži. Wotprawjenje ſkóſtnika naſ i wohidu napjelni. Schtó chžyl tajku ſmjercž kłwalicz abo ju ſebi pſhecž?

Szyle druhimi ſaczuczemi napjelni naſ powjeſcz wo ſmjercži muža, kiż je ſwoje žiwjenje ſa prawo, ſa ſwoju czeſcz, ſa njewinowatoſcz woprował. Wo ſrjedž naſcheje ſrudžby a naſcheho ſobuczerpienja njemóžemy hinał hač jeho wobdžiwacz. Sego wuſtup je žiwjenja je ſcžėhwł jeho ſdobneho ſmyſhlenja a móz jeho dobrych pocžinkow. W jeho ſmjercži nėſchto ſahorjaze leži ſa tych, kiż ſu dale njeho žiwi, a jeho poſlednje ſdychnjenje tu wulku wėrnoſcz prėdowasche: Kłbla njeſmjertneho ducha ſu wjazny winojte hač cželne žiwjenje.

Tola pſchezo je tajkale ſmjercž wėz kóždeho ſameho. Kłwalby hódne wostanje ſylne ſaczucze ſa pocžinki, kiż i ſmjercži nuczeſche. Cžėžſcho je a wſchſcheje duchowneje mozy trėbniſche, ſwoje žiwjenje ſa ſbožownoſcz druhich prjecž dacž. Schtóž móže ſa druhich wjeſeli do ſmjercže hič, tón je wot najmjėiſcheje ſebicziwosczje ſbaleny, tón je w luboſczji a ſwėrnoſczji ſam ſebje ſabył. Wón je wſchſcheje kławy hódny.

Tehodla je ſo też pſchezo i dobrym prawom wot ſdžėlanich kaž džitnich ludow tón najbóle poſbėhował a teho mjeno najdlėje czeſcziko, kotryž je ſmužicže do wody ſkoczil, ſo by i njeje žiwjenje ſwojeho ſobuczłowjeka wutorhnył; kiż je ſo ſam ſabywſchi do wohnja podał, kiż je ſa lėpſche tych ſwojich žiwjenje wažil a ſhubil. — Wón je ſa zuſych w luboſczji ſkutkował, kiż je najwjetschi wopor wot njeho žadała. Młalo cžlowjekow wyſoko doſcz ſteji, w tajkelej wyſokej myſli ſa ſwojich najbližichich pſhecželow ſkutkowacz a krawicž. Wėšte je, ſo ſo w teje wulkei wójnje wjele, haj pſchėſ mėru wjele ſa wótzny kraj, ſa wojowazyh, ranjenich a wokhudženich dawa, ale też tajkich je hiſczje doſcz, kiż ſkladnoſcz ſamowobohaczenja wužija, a džėl ſwojeho ſbytku ſpuſchczicž nochzedža, jeno ſo bychu też ſwojim cžėlnym žadoſczam ſo njetrjebali wotrzjez. Kał dha bychu tajzy w ſebicziwosczji ſamohli, ſo ſdobnje ſahoricž a ſa ſbože druhich czerpicž a wumrječ.

Haj, ſa ſobuczłowjekow czerpicž a wumrječ je wot naſchich pſchibluſchnosczow jena tych najcžėžſchich a najſwjeczſchich. Bože kłowo ju pſchikaže: „My dyrbinym też ſwoje žiwjenje ſa bratrow wostajicz.“ Jeſuſ Khrystuſ, bójſke ſnamjo doſonjanego cžlowjeſtwa, da nam se ſwojei ſmjercžu pſchiklad, ſchto ſo też nam ſaleži. Ale ſchto tule doſonjanoscz dozpi? Wón nje-wumrje ſa ſwojich pſchibluſnych, ſa ſwojich wuczobnikow, ſa židowſki a galilejſki kraj — nė, ſbóžnoſcz naſcheho žykheho cžlowjeſtwa bė jeho wotklnjenty kónz, wón wumrje tu najbóle bójſku ſmjercž, tu wumóžerſtu ſmjercž ſa ſwėt. Kał ſo tola jeho ſmjercži bliži ſmjercž naſchich bratrow, kiż ſa derjehicže milijonow naſcheho luda, naſchich potomnikow w ſlėdowazyh lėtſtotekach padnychu!

Schtóž w dopjelnenju ſwojeho powolanja ſmjercž namata we ſwėrnoſczji, ſaſluži kłwalobny wuſnam, ſamo hdyž njeby tele powolanje phtal abo lubował. A ma cžlowjek kraſniſche powolanje, hač ſbože tych ſpėchowacz, kiż ſu i nim abo po nim žiwi? Schtóž ſo nėtko w ſahorjenosczji a luboſczji tehole powolanja do ſmjertneho ſtracha poda, haj ſamo do ſmjercže dže, tón je ſwoje žiwjenje na ſemi kraſnje doſonjał, temu njemóže ſo ani jow ani tam mſda ſapowjedžicž. Sego ſachodnoſcz jeho žykhe žiwjenje pſychi, byli ſo hewał też njeſnate pominyło. Druſy drje ſamó-

žachu jeho we wjedzenju abo wuschifnosći pschetrjehicź a ƚo lępschi sđacź hać wón, ale sa wótzny kraj to dołomjeć, sčtož wón, njenujzy wumrjeć, njemóžachu. Tehodla je wěno, ƚo ƚmjercź sa wótzny kraj zyle, teź njesdobne žiwjenje ƚwjeczi. Tak nam teź kraŋny ƚapad ƚlónza na wjeczor mutnosć zyleho dnja ƚabycz dawa.

Chzemny ƚaž padnjeni rjełoj ƚa naž teź pschecziwo nim ƚwoje pschiflufchnosće dopjelnicź. Niź ƚlacź a wobzarowanje, niź ƚymne ƚpodžiwanje, niź ƚhwalenje ƚ rjandy ƚłowami ƚmy jim winojczi — ně, dźať we ƚłowje a ƚutku.

Čžescze jich dopomnjecze! Njesabudźcze jich mjena. Wob- ƚhowajcze je we waschich wƚach te ƚhwalbie waschich woƚadow a ƚa pođžifchich wobhdlerjow. Spominajcze ƚóždolętnje na nich psched waschimi dźęcimi a dźęczi-dźęcimi: „Teź ƚ nascheje ƚrje- džiŋny mužoj ƚa wótzny kraj wumrjechu.“ Takle teź ƚraelszy starŋchi ƚwojim dźęcjom wo bitwach a dohyczach, wo cźłowifchich a Božich ƚutkach powjedachu. To teź potomnikow hnuje a jich ƚ rjełowifim pocziŋkam ƚahori.

Čžescze jich dopomnjecze! Niź ƚ morwymi ƚłowami, niź jeno cžestnyimi stolpami a napifmami. Čłowo wullinczi, ƚamjeŋ ƚo ƚestari. Ale ƚhladujcze wołoko ƚo! Tu ƚu wudowny, ƚyrotny, woƚhudženi tyh, ƚiž sa waŋ krawajachu. Pschenjescze dźěl cžescze, ƚiž po waschim dohrym męnjenju padujentym pschiflufcha, na jich ƚawostajentych. Čštož temu najmjenschemu mjes žarowazy ƚi cžinicze, to ƚcze tamnym ƚhrobłym rjełam cžinili.

Čaž ƚo pęknosć a ƚdobnosć ƚóždeho woƚebiteho cźłowjeka najjaŋniŋcho w jeho dźaťownosći pschecziwo dobrocželam połaže, tak ƚo teź wŋŋofci ƚaw ƚdželanosće zyleho luda najcžifcziŋcho w ludownyh dźaťownyh ƚacžucžach pschecziwo jeho wumóžerjam a jich potomnikam abo pschibusnyhm ƚjewi.

A njech teź wołoko tebe, luby pschecželo, wjele twjerdyh, ƚamfnjentych wutrobow widžiŋch, njesamfŋ jeno twoju. Čšto tebi ƚadžewa, ƚchescziŋan bycz a by runje wŋchitfón ƚwět barbarifki byť? Čšto tebi ƚadžewa ƚdobnje ƚmyŋlenty bycz, hdyž cze tola Bože ƚłowo a lubosć ƚ wótznemu krajei ƚ temu ƚahorjatei? Čšto by czi wŋchě ƚamóženje pomhało, hdy bychu ƚo wot ranja a wjeczora nje-pschecželjo do wŋy walili a czi ƚubko ƚ dwora a ƚjenješ ƚ nalutowaŋnje wotnjeŋli?

Luby njebyŋŋi Wótcze, ty ƚy nam hižom dołhi cžaf wóŋny pschetracź dať, a nihtó mjes nami njeje jeje dla ƚmjersnył ani ƚłodu wumrjel, ƚwoť nam dźaťownu wutrobu, ƚiž tebi dary woprue na wołtarju bratrowskeje lubosće!

J. K.

ƚhwalba ratarja.

Mjes wŋchitfimi ludžimi
Ratar je najpifniŋchi;
Wot ranja hać ƚ wjeczoru
Dželacź ma ƚaž wo ƚchiju.

Čahe ƚhapon do ƚlónza
Teho woła do dźela;
Čtanywŋchi duž pobožnje
W „Božim mjenje!“ ƚapocžnje.

Nima ƚhwile próŋdny bycz,
Poŋhdnycz ƚo, wodynchnycz
Doniž džen je nathiliť
A ƚo ƚwjatof pschibližiť.

Potom ruzy ƚyŋnywŋchi
Bohu ƚo ƚaŋ poruczi;
Wóh jom' dobre ƚpanje da:
Ratarja Wóh lubo ma.

J. K.

Čswędomnje.

Sprawny, pobožny a dobrocžiwny Čajm, ƚiž bę ƚ ƚękarjom w Barlinje a tam 1834 wumrje, njemęjŋŋe ženje ƚhwile, ƚo nękaŋŋe ƚhorowatosće dla ƚehnycz, a dozpi, pschezo ƚpróžniwy, jara wŋŋofe ƚęta. Tcho ƚękarŋŋi jubilej zyle Barlin ƚobu ƚwoje- cžesche wot wŋŋofich a najwŋŋŋŋich ƚawow hać dele ƚ hólczifŋu, ƚiž ƚo po haŋach honi. Čswędžen trajesche ƚŋi dny. Čpochi na- ƚjaty, bu Čajm ƚlóncžnje ƚpróžny a poruczi, ƚo by wŋchitko w domje wocžichlo. Duž pschindže wjeczor pođže ƚhuda męŋŋečanka proŋcho, ƚo by tola ƚ jeje ƚhoremu džęscžu pohladacź pschifŋŋof. Wotpołafana, dohy ƚo tola, dołelž bę w domje ƚnata, hać do ƚparneje ƚwny ƚękarja, ƚiž ƚłacazu a žaťosczazu žonu pschezo a pschezo wotpołafowasche. — Wŋchitko bę ƚlóncžnje ƚažo wocžichlo. Ča nęŋŋto cžafa ƚękarjowa mandželŋka praji: „Čajmje, ƚŋto dha tola ƚ tobu je? Ty ƚo pschezo we ƚožu tam a ƚem wobrocžesč.“ „Ča wŋchaf njemóžu ƚpacź“, wón wotmołwi; „to je tola ƚpodžiwna węž ƚ tym ƚwędomnjom, ja tam dhyrbju.“ Wón ƚallinka a ƚaby wŋchitku ƚpróžniwosć, ƚhwataŋŋe te ƚhoremu džęscžu a jo ƚ Božeji pomožu ƚažo wustrowi.

J. K.

Stara biblija.

Na ƚónzu wŋy, nęŋŋto wot pucza ƚdalena, ƚtejesche mała nifka ƚhęžka. Čadna murja ƚo ƚ hórzy pschilęhomasche, na ƚotrejž wŋŋofe lipy ƚtejo ƚhęžku wobŋłóđkowachu. Psched ƚhęžku pať bę ƚahrodka, mała, ale derje hajena. W njei pod dwęmaj džiwi boŋownymaj ƚęfomaj ƚawka ƚtejesche, ƚaž we ƚhłódnizy. Črjadki ƚ nalifami a druhimi piŋanymi ƚwětŋami ƚo psched ƚawku wu- pschescžerachu.

W ƚhęžzy stara wudowa byđlesche, ƚiž Ursula ręfasche, ale wo wŋy jej stari a młodži ženje hinať hać Wórschla njeprajachu. Dawno bę jeje mandželŋŋi, ƚpróžniwy ƚfalz, wumrjel; jeje jenicžka džowka bu wot nathłowazeje ƚhorosće, ƚotraž po nanowej ƚmjerczi do wŋy pschindže, nadpadnjena a bórny nanęj ƚlędowasche. Wórschla tu nętko zyle woŋamocžena ƚtejesche. Čako bę hiŋŋcze cžerstwa a pschi mozach była, bę w ƚęcnyhm cžafu robocžika, w ƚymje pať pschi ƚroŋnach ƚlajo ƚaŋŋužbu pytała. Tak dołho hać bę ƚtrowa, bę to ƚhmanje doŋcź ƚchlo. Čaj, bę ƚebi ƚjenješ wuŋhŋkowała a dołh, ƚiž hiŋŋcze na ƚhęžzy wotpocžowasche, tak daloko wotpłacžika, ƚo jeno malicžkosć ƚ ƚapłacženju pomosta. Čako pať wŋŋofe ƚęta pschindžechu, njechadžiŋŋe rucžne džęko wjazy ƚhwatacź, a teź ƚtanje bu jej wobcžęžne. Nętko Wórschla buram ƚen pschedžesche. Ale ƚnadna mŋda, ƚotruž ƚa to doŋta, njeby ƚ jeje ƚęžiwjenju doŋahnyła, hdy by ƚufu njemęta a ƚebi ƚruwu džeržecź njemohła. Čuŋf młoka móžesche ƚóždy džen psche- dacź, a ƚŋtož ƚa nje doŋta, ƚ jeje ƚaŋŋužbu nękať doŋahasche.

Tak bę ƚpokojnje, cžiŋŋe a wjeŋeli žiwa, džeržesche ƚwoju ƚhęžku a ƚahrodku cžifŋu a bę wo wŋy pola starŋch a młodyh rad widžena. Na rjanyh ƚęcnyh wjeczorach ƚhromadžowachu ƚo ƚuŋodne džęczi pod lipu pschi ƚhęžzy stareje Wórschle. Wotom by wona teź pschifŋchla a ƚo ƚ nim na ƚawku poŋnyła. Džęczi hižom wjedžachu, ƚo móže pęknje ƚawifny a bajki powjedacź a ƚo je rad powjeda. Duž teź lubjerad na nju poŋŋuchachu.

W ƚandženym ƚęcze bę Wórschla njesbože męta. Dołhi cžaf bę ƚhora była, a w ƚhorosći bę ƚnadne nalutowaŋŋi pschetrjebała; potom bę jej nahle ƚruwa padnyła na mór, ƚiž teź druhim wo wŋy ƚŋtody nacžini. Čole njesbože woŋebje Wórschlu cžęžto po- trjehi, pschetož wona tak wjele wjazy ƚwjescź njemóžesche, ƚo by ƚebi druhu ƚruwu ƚupila.

Čako bę jedyn džen burowny, ƚiž pschi haćze byđlesche, pschedženo pschinjęŋka, ƚhrobli ƚebi wutrobu, ƚo ƚ próŋtwu na bohateho bura, ƚiž bę runje pschitomny, wobrocžicź. Wona jeho wo pjecždžębacź toľer proŋchesch, ƚiž by jej počžil, ƚo mohła ƚebi

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swérny
Přez spař mórny
Čerstwosé da.

Njech ty spěwał,
Swérnje džěłał,
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njech čí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew čel!

F.

↳ Sserbske njedželske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizischczerni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

20. njedžela po šwjatej Trojizy.

Šap. štutki 21, 8—14.

Do Zefareje wjedže naš tutón tekst. Po dolhej wob-
čěžnej jěsbje pšes morjo je japoschtol Pawol tam pšchi-
schoł. Pšhecželniwje je ewangelista Filipuš jeho do šwo-
jeho doma horjewšał. Ale hižom myšlesche njespróznimy
japoschtol na to, tutón hospodliwy dom jako wopuschćicž
a do Jerusalema šo podacž; dha pšchindže tam se židow-
skeje jedyn profeta s mjenom Agabuš, tón wošnje Pawolowy
paš a šwjasa šwojej ruzy a praji: „Tak praji tón
šwjaty Duch: teho muža, kotrehož tón paš je, budža čzi
židzi w Jerusaleme tak šwjasač a podacž do rukow tych
póhanow.“ Kaž wótry mjecz pšchedrěja šo tute šłowa
pšes wutrobny pšchitomnych šchescžijanow. To je wjazy
hač prósdne šacžucze, to je Bože šjewjenje. Ale šnano
jim k warnowanju date? Tehodla nabběhuje lubowaneho
japoschtola s wutrobnymi próštwami a s wjele šylsami,
šo njeby do Jerusalema šchoł. Ale Pawol wě jo lěpje;
jemu je žyle wěšte, šo je tón šnjese jemu tutón puč po-
šasał. A wón wotmolwi: „Šcho čžinicze, šo wy plakače
a tyschicze moju wutrobu? Pšchetož ja šym hotowy, niz
jeno, šo bych mje šwjasałi, ale tež, šo bych wumrjel
w Jerusaleme teho mjena dla teho šnjese šesom šchryšta.“
Šako to šchescžijenjo póšnachu, šo wón šo njeda narěčecž,
běchu woni špokojom a džachu: „Ša wola teho šnjese šo
štań.“ A kaš husto šu pošdžišcho na Pawola myšlili a
wo štrachotach, kotrež jemu hrožachu, šylscheli, a jako

k nim powjesež wo jeho martraškej šmjerczi pšchindže, šu
wěšče trošhtnje prajeli: „Ša wola teho šnjese šo štań.“

Tajke hodžiny hórkeho džělenja je tuta wójna na
wjele tyšaz ludži pšchinješla, šnano tež na tebe, luby
šchescžijano, a twoja wutroba čže šo tebi šamacž, hdyž
na nju myšliš a na twojich lubnych we wójnje, kotrychž
ty w šmjertnych štrachotach wěšch. Bóh daj, šo móžesh
tež ty, kaš tamni šchescžijenjo w Zefareji, trošhtnje pra-
jicž: Ša wola teho šnjese šo štań. Drje, to je

1. čžežto, ale
2. móžno, a
3. šbožny šy ty, hdyž šy jo nawuknył.

S žylej wutrobu lubowachu šchescžijenjo w Zefareji
japoschtola Pawola. A nětk čžysche tutón lubowany
muž wot nich hič do Jerusalema, hdyž šwjaski a tysch-
nosče na njeho čžalachu! wón, kiž mějesche hišchče tajke
wulke nadawki dopjelnicž. Žadyn druhi njemějesche tajki
dar, póhanam to ewangelijon předomacž, žadyn druhi nje-
běšche telto wošadow šaložil kaš wón, a nětk čžysche wón
šo podacž do najwjetšeho štracha! To nješmědža pšchi-
dacž. A woni prošcha jeho s wutrobnymi šłowami a
wjele šylsami, šo njeby do Jerusalema šchoł. Šodarmo,
Pawol njeda šo wotdžeržecž. Wty čžujemy, kaš čžežto
běšche ša tamnych šchescžijanow, šo do teho podacž a
prajicž: „Ša wola teho šnjese šo štań.“ A mēnišch ty,
šo běšche ša Pawola lohko, do Jerusalema hič? Wón
šam wušnaje: Šcho čžinicze, šo wy plakače a tyschicze

moju wutrobu? Nad by wón pola nich woštal a swja-
stam a tyšchnošczam wuczeńnył, niz jenož swoje dla, ale
tež swojeho fastojnstwa dla. Se wschej wjekełosczu bėsche
wón to ewangelijon pschijowjedal. Na swojich mišionskich
puczowanjach bėsche wón šhonil, kať wjele póhanow šebi
po trošchtu ewangelija žadachu, a dha dyrbišche wón šo
do jaštwu čzišnyč dacž. A wón mješšche hišcže wulke
wotmyšlenja. W Romje, hłownym mješče šwěta, čzysche
wón Šesom Šhryšta pschijowjedacž. Njebudže tuto wot-
myšlenje šanicžene, hdyž do Jerusalema dže? A kať nušnje
potriebachu jeho hišcže šhesčžijanske wošady, kotrež
bėsche šałožil. Šawěšče, čžežto, jara čžežto bėsche ša
japošhtoła Pawoła, pschi wschittich proštwach a šylšach
prajicž: Ša šym hotowy, niz jeno, šo bychu mje šwjašali,
ale tež šo bych wumrjel w Jerusaleme.

Tež ty, luby šhesčžijano, wěšch wěšče je šwojeho
šhonenja, kať čžežto je, š zylej wutrobu prajicž: Ša wola
teho Šnješa šo štań; potajkim niz kať ja čzu, ale kať
tón Šnješ čže. Špomń na tamnu hodžinu, w kotrejž šy
šo š twojimi lubymi rožžohnowal, kotřiz šy do wójny
čzahnyli, w kotrejž šy pošledni krocž jim do woczow
hladał a ruku dał a šy šebi prajicž dyrbjal: Ša podam
něłk tebe do šmjercže, pschetož wošebita hnada Šoža je,
hdyž móžu tebe štroweho šašo widžecž. Dha čzysche šo
tebi wutroba šamacž wot šrudoby a čžežto bėsche, š zylej
wutrobu trošchtnje prajicž: „Ša wola teho Šnješa šo štań.“
Šotom šhwatachu twoje myšle štajnje ł nim je štyšnym
praščenjom: Šať wjedže šo wam? šče hišcže žiwi abo
šče mormwi? wojujecže hišcže abo šče šranjeni? a štaro-
šče čzišcžja tebe jara. A twoje štarošče šy wošebje
wulke a čžežke w tutnych dnjach, hdyž šo na wschittich
bitwišcžach horzo wojuje; ty wěšch, twoji lubi šy pódla,
regimenty, pschi kotryčž šteja, šy jara čžerpil. Ššnano
je šo list ł tebi wrócžil š napišmom: „Ššo šhubil.“ A
ty šhablaš něłk mješ štyšniwej bojoscžu a šłabej nadžiju:
Še wón hišcže žiwy, jaty? abo je mormwy, šašypany,
morzenny wot krejlacžnych dživich? A twoja wutroba
špjeczi šo pschecžiwu temu a wola: ně, to njěšmě, to nje-
móže byčž, mój mandželški, mój šyn njěšmě wumrjecž, ja
njemóžu bješ njeho žiwy byčž. Šchtóž je tajke hodžiny
měł, tón wě, kať čžežto je, prajicž: „Ša wola teho Šnješa
šo štań“, moje pschecže a nadžija dyrbja mjelčecž. A
wot tebe je Šóh najwjetšchi wopor šebi žadał, ty wěšch,
šo šwojeho lubeho njebudžesch tu na šemi šašo wohladacž.
Dha dyrbišch tež ty hičž psches wumrjecže, twoja wola
dyrbi wumrjecž, přjedny hacž móžesch prajicž: ta wola
teho Šnješa šo štań, a ty šhonišch něšcto wo horzym,
čžežkim wojowanju, kotrež je twój Šbóžnik w šahrodže
Šethšemane wobštal, hacž je šo pschecžišcžjal ł tej
modlitwje: „Wótče, niz kať ja čzu, ale kať ty čžesch.“
Šaj čžežto, njewurjekniwje čžežto je, kóždy čžaš š zylej
wutrobu prajicž: Ša wola teho Šnješa šo štań.

Šle wono je móžno. Šo wobšwědcži nam našch tekst.
Šcto pať je šhesčžijanam w Šesareji móž dalo ł wu-
šnacžu: Ša wola teho Šnješa šo štań? Šcto je Pawoła
pošlyniło, šo je pschecžiwu wschittim šylšam a proštwam
twjerdy woštal? Šenicžy jich wěra. Šoni šy pošnali:
je wola teho Šnješa, šo Pawoł do Jerusalema dže, a
pschecžiwu jeho woli njechadža šo špjecžicž, jeho wola
dyrbi šo štacž, pschetož wona je dobra a hnadna. Šoni
wjedža, psches Šesuša šym Šože džeczi, a naš nicžo nje-
wobšchodži, Šóh šam wschě wězy wodži, šo ša naš
šbóžne šy, wschitto dyrbi ł našchemu lěpšchemu šlužicž.

Šaj, našcha šhesčžijanska wěra dawa nam móž a
šhroblošcž, w tutnym tať čžežkim čžašu šo trošchtnje a šwólniwje
do Šožeje wole podacž. Ššchať wěmy wot našcheho džecžat-
štwu šem, šo šym w žiwjenju a wumrjecžu teho Šnješa.
Šoža ruka wodži naš a wobrocža wschitto ł našchemu šbožu.
Šctož čžini Šóh, wscho dobre je. A hišcže wjazny.
Ššches Šesom Šhryšta je Šóh našch Wótž a my šym jeho
džeczi. Tež je zyle njemóžno, šo móže Šóh něšcto pschi-
dacž, šctož nam šchodži, duž móžemy šo zyle na to
špuschcžecž, šo je wschitto, šctož naš potrečhi, ša naš
dobre. A hdyž Šóh naš hinať wjedže, hacž my šebi
pschejemy, dha šy Šože pucže wyschšche dnyli našche pucže,
wón wě lěpje hacž my, šcto potrebamy. Tež hdyž wón
naš šrudži, lubuje naš. Šctož to wěri, tón móže kóždy
čžaš š zylej wutrobu trošchtnje prajicž: „Ša wola teho
Šnješa šo štań.“

A tón je šbóžny. Čžehodla štaramy šo tať jara wo
našchich lubnych we wójnje! Čžehodla je ša naš tať čžežto,
šo do Šožeje wole podacž: dokelž my čžemy, šo našche
pschecža šo dopjelnja a my derje wěmy, šo nam móž po-
brachuje, je do škutka štajicž. Šehodla je našcha wutroba
połna bojoscže a njeměra. Šctož pať je nawuťnył, šo
zyle do Šožeje wole podacž, šctož njecha wjazny šwoje
pucže hičž, ale te pucže, kotrež Šóh jeho wjedže, tón do-
štanje, šctož hewať ženje šebi dobyčž njemóže: měr a pošoj
wutroby, kotraž njeměrna woštanje, kať dołho jeho wola
ju wobłnježi; tón šhoni wěrnoscž šchtucžki: Šať šbóžny šym,
hdyž wotpoczjuje ta dušcha w Šožim wodženju! Mješ žana
štaroscž njecžwiluje, šo zyle Šohu podčžišnu. (710, 1.)

Šny mamy wschittu pschicžinu, šo pschihotowacž, šo
móžemy š zylej wutrobu prajicž: „Ša wola teho Šnješa šo
štań.“ Šich wjele jo hižo dyrbi a wjele budža jo hišcže
dyrbjecž. Šo wójnje drje njebudže žana šwójba, kotraž
njeby žadny wopor ša wótžny kraj pschijecž trjebala.
Šerje nam, hdyž móžemy potom wopravdže prajicž: „Ša
wola teho Šnješa šo štań.“

Mr. w B.

Šnješowa wola šo štań.

Šapošhtoł Pawoł dužy do Jerusalema w mješče
Šesareji pschebnywa. Šu je na hospodže w domje Šilipa,
kotryž je něhdy tamneho šomornika š Škurisjeje šchcžil.

Šilip ma šchtyri džowki, kiž wěšcžja, to reka wucža.
Šone wěšče w ewangeliškej šlužbje šteja a po domach tam
a šem šhodžo wo Šesušu powjedaju, trošchtuja, podpjeraja
a w šamaritiškej šmilnošcži šhornych pytaja, kať šy to wot
šwojeho nana nawulke. Na wopncže je tu tež Šgapuš,
šofeta je židowšeho kraja, a tež drusy pschecželjo š města
šy šo šelchli. Šilipowy dom je wopravdže šhesčžijanski
dom, pošny Šesušowych pschecželow. Šu Šesuš tež nje-
pobrachuje: „Šdžež dwaj abo tšjo šy w mojim mjenje,
tam šym ja šřjedža mješ nimi.“

Wošřjedž pošožneje wošadki šwjaty Pawoł šteji.
Šón wo Šesušu powjeda, jeho wucžbu wukladuje a ju
š bohатыmi pschikladami je šwojeho mišionsšeho žiwjenja
wujaknjuje. Wschittich woczí na jeho woblicžu wišaju,
jich wutroby šy wot jeho šłowow šatorhnjene a šahorjene,
ponurjene do jeho myšlow, š nim jena wutroba a jedny
duch: „Dušcha š dušchu šjednocžena.“ Pawoł psched
šwojimi pošłucharjami tu wobtwjerdži, šctož w lišče na
Šalatističch pišche: „Ša šym drje žiwy; tola niz ja, ale
Šhryštuš je žiwy we mni.“

Hdyž chce Pawoł skónčnje so s nimi rozžohnowac, dha jich wscha hórtošč dźelenja nadpadnje. Woni płacza, jeho łofcha a prošcha, so by woštał. Pawołej so wutroba łama, to je sažo dźelenje, kaž psched krótkim w Milecže. Ale wot swojeho hnucza so njemóže wobknežić dac, a jeho dla sa Anjesa Jesusa něšto stomdžić. Duž šebi wutrobu šhrobli a šhutnje rjeknje: Što cžinicže? Sa so sa njeho dam swjašac a morić.“ Mój luby cžitarjo, tajkale wutroba, kiž so pschi płaczu a proščenju lubnych łamje a tola we šwěrje a lubošči k swojemu Anjesej a Šbóžnikej nješhabla, je kaž cžiste stoto; šchtóž ju ma, temu swjaški a šmjercz nicžo nješbu, tón je na semi wysche wscheho pošbėnjeny. Tehole pošnacza so tež tamna luba wošadla we Filipowym domje šminycž njemóže. Hdyž widža, so so tu wo to jedna, paš sa Jesusa, paš sa Pawoła, dha womjelknu a praja: „Anjesowa wola so stań!“

Anjesowa wola so stań! Šchtóž móže tele šłowa s pošnym podacžom do Božeje wole prajić, tón ma wopravdže pobožnu wutrobu, tón so Boha wysche wscheho boji, jeho wysche wscheho lubuje, so jemu wysche wscheho dowėri. Šłowa kaž: „Šeli to Boža wola“, „šechze-li Bóh“, „kaž Bóh šechze“, pschego na dowėru k Bohu pošasuja, runje kaž: „Štož cžini Bóh, wscho dobre je“, „Kaž mój Bóh čže, taš čžu tež ja“, nam lubošč widžecž dadža, s kotrejž wutroba na šwojim Bohu wiša, abo kaž to wušnacže: „Što šym ja, so bych s tobu prawowacž čžyl?“ na bojšč pošasuje, w kotrejž so cžlowjek ponižnje Božej woli poščišnje.

Bože šłowo ma wjele pschikładow tajkeho podacža do Božeje wole. Najrjenšchi je wėšo nam našch Šbóžnik se šwojej modlitwu w Gethsemanje dał: „Niz moja, ale tvoja wola so stań.“ Tu je wscho Bohu pschepodate: cžėlo a dušcha, žiwjenje a šmjercz, poniženje a powyščenje, wušyw a žně, wucžobnizy a njepšchecželjo. Anjesowa wola so stań, je Abrahamowa myšl byla, hdyž je so jemu wucžėnjjenje s wótzneho kraja abo woprowanje jeho šyna pošucžilo. Teje myšle je Jakub byl, hdyž je žaloščil: „Wšitko na mnje dže; dyrbbju byč kaž tón, kotremuž šu wschitke džeczi rubjene.“ W tej myšli šu so Mójšaš, Josua, Samuel wot swojeho luda rozžohnowali, hdyž čžysche jich Bóh wotwolacž a k jich ludu šhromadžić. Anjesowa wola so stań, je so w bėhu pošlednjeho cžasja wjele tyšaz krócž prajilo, hdyž je so nan, šyn, bratr s domu do wójny pošad, hdyž je město njeho so powješč domoj wrócžila, so je padnył. Anjesowa wola so stań, prajimy pschi ložu mrėjazych a pschi rowje lubnych, kotrymž dyrbbimy cžahnyč dac kaž tamna wošada Pawołej, a njemóžemy s nimi hič. Anjesowa wola so stań, skónčnje prajimy, hdyž so k nam pschibližuje ta dolha šmjertna nóz a wscho naš wopušcžuje. Haj, Anježe, tvoja wola so stań, kaž na njebu, taš tež na semi! Šamjen.

J. K.

Troscht, spokojenje a podacže.

Šłóš: Sa s žylej dušchu cžesč dam tebi.

Budž spokojom tu, luba dušcha,
Nječ Bóh cže wjedže, kaž wón čže,
Ach, mjelcžecž so cži stajnje šłuscha,
Wšach wón twój Anjes a wódžet je.

Wón šchłódný puč cži njepočaže,
Šso jemu dowėt s wutrobu;
Njek: Jesu, kiž ty s rowa štaže,
Šštož ty čžesč, ach, to ja tež čžu.

Se tvoja wola, so ja nošycž
Tu dyrbbju wschel'ku wobcžėnosč,
Dha čžu ja tola tebe pošycž
Wo wėru a wo ščėrpliwosč.
Kaš derje sa mnje, so mje biješ
Tu s prutom šchizja na šwėczi,
Wšach troschta došč ty sa mnje šmėješ
We wschitkej mojej žalošči.

Sa tvoju dobrotu na šwėcže
Wšach nihdy njem'žu pošnacž došč,
Ach, noš mje w tutej brašchnej hėcže
A wote mnje wšmi moju šłóšč;
Wjedž ty mje tu po wuškej ščėžžy,
Wšach pschėš cžernje so k njebu dže,
Šacž po nej tež so šhodži cžėžžy,
Sa wėm, ty njewopušcžiš mje.

Duž, luby Jesu, pošylń tudy
Mje pschėž' na puču tyšchnosčom,
Ty widžišč, so šym ja šam šhudy,
Mi pošhaj nješč mój hrėšchny dołh,
A wšmi mje junu, hdyž šym wuštał
Sa tudy došč we hubjenštwje,
Tam horje, so bych ja tam doštał,
Šštož pytał šym tu na šwėcže.

Tam čžu cži džak a šwalbu dawacž,
Tam horkach we tej šbóžnosči;
Hdyž budu ja se šemje stawacž,
Dha wjedž mje k tvojej krašnosči.
Ach, potom woštanu pschi tebi,
A s wocžomaj cže wohladam;
O, luby Jesu, cžėń mje šebi,
Dha tebi wėcžnu šwalbu dam.

(Šionšte šłóšy.)

Stara biblija.

(Škónčjenje s cžiška 41.)

So krótkej šhwili čžysche Wórschla sažo woteńč. Š dobom jena kniha jeje šedžbliwosč šbudži, kotruž runje pschėdawac s šhutnym woblicžom wucžėže.

„Tu je stara biblija“, wón šawoła, mješ tym so wulku, cžėžku knihu s mošasnymi špinkami wyšoko šbėšasche. „Šlejčze tele wulke pišmiki“, wón bibliju wocžiniwschi a na přėnju štronu pošasujo praji. „Šchtóž ma šłabej woczi, móže ju derje trjebacž. Što so na nju šadži?“

„Šchthrzeczi pjenježtow!“ jedyn wješny bohacžł něhdže s kuta šawoła.

„Pjecždžėšacž pjenježtow!“ jeho krawžowa žona pschėšadži.

„Počažče mi ju tola ras!“ šawoła Wórschla. Bibliju wotewriwschi šebi cžišcž wobhlada.

„Čžu ščėšcždžėšacž pjenježtow sa nju dacž“, praji, pschetož wona šebi pošyšli, so pišmicžto w jejnej makkej bibliji pschego drobnišche sa nju pošina byč.

„Ščėšcždžėšacž pjenježtow“, šawoła pschėdawac. „Ššadži něchtó wjazy?“

Čžiščina nastja, pschetož ničto wulku, wobcžėžnu knihu nočžysche kupicž.

„Nó, hdyž nichto dale nješadža, drubi — tječni — a — po-
hledni ras! Biblija je wascha, Wórschla!“

Wórschla mošasne spinki sesapina, wotliczi wot swojeje wu-
pšchedženeje mšdy schěšcždžebacž pjenježtow a poda je schołczi.
Wšo so jej pschi jeje srudnych wobstejnoščach tónle wudawł
pšchemulki jesda, ale ta myšl, bibliju wobšedžicž, w kotrejž móže
dušchnje čitacž, napjelni ju tola jašo i radošču. Duž swoju
čezžku bibliju wsja a wopušcžzi, pšchemodžana wot nětotrych wu-
šmewaznych wóczkow, pšchepadžowaršku stwu.

Domoj pschischedschi šuny swój stoł i blidku, kiž pschi wot-
njeschku stejescze, wsja i komody swoje wulke nawoczi, wotewri
bibliju a pocza čitacž.

Čitascze 103. psalm: „Šhwat teho Šnjesa, moja dušcha, a
schtož we mni je, jeho swjate mjeno!“ Ow, kaš so tutón wulki,
jafny čiščecž derje čitascze, zyle hinaš, hacž w jeje mašej bibliji.
Wulzy běšche swjeshelena, so bě tule rjanu knihu sa taš šnadnu
pšacžšnu dostala. Šimale wóšije čitajo bě hacž i dwanatej
schtucžzy pschischla, nětko dyrbjesche wobrocžicž. Teje tšchepotaz-
maj rukomaj so to hnydom nje poradži. Šlónčnje tola wobroczi,
a se spodžiwaniom jeje wóczzy na pišanu papjerku hladaščtej.
Šchto to bě?

Mjes štronomaj biblije ležescze po jeje mēnjenju wobraš.
Šón do ruki wsawšchi šebi jón bliže wobhladowašche. Naštróžena
jón na jene dobo pušcžzi.

Šaž by so jeho bojaša, dołho w runym měrje na papjerku
hladašche, potom ju šbēhnywschi čitascze: „Pjecž stow hriwnow.“
Běšche drje hižom pjecz-hriwnowšku papjeru widžala, ale pjeczstow-
hriwnowšku hiščecze ženje. Wona papjerku poštoži, ruzy jej tšchepo-
taščtej, bě jej kaš wošni.

Pjecž stow hriwnow! Mój Božo! Š nimi móžescze šebi
druhu kruwu kupicž, móžescze šebi drjewo sa šmu wobstaracž, na
thěžzy ležazy dołh wotpšacžicž a — hiščecze pjenješy šbhtne
šthowa. Šnyšy jej do wóczkow stupichu, a ruzy štyknywschi so
čišche modlesche: „Šaž so wótcžez šmili nad džecžimi, taš šmili
so tón Šnjes nad tymi, kotsiž so jeho boja.“

Na dobo so woprašča: „Šzmēm dha šebi tež pjenješ štho-
wacž? Bibliju drje šym kupila, ale pjenješ, je tež tón šawěšcže
mój?“

A tale myšl ju pohnuwašche, bóle a bóle, Wórschla šdycho-
wajo tam a šem thodžescze. „Na!“ šlónčnje šawoša, „ja ju
jašo wrócžo ponješu.“ Šucže ju wsja, thlny papjerjany pjenješ
do stareje móšchnje a nješescze woboje do šarskeho domu.

„Ach, dha wschaš stara Wórschla i bibliju jašo dže“, kóždy
rjekny, jako šastupi.

„Nó, Wórschla“, praji wješny schołta, „wy drje so šajecže, so
šcže bibliju kupila?“

„Šchto dha džecže?“ pšchedawaš šawoša, jako Wórschla knihu
na blido poštoži a i dnyšaka namašany pjenješ čahašche. „Biblija
je džē hižom šapšacžena.“

„To wschaš wēm“, šnapšecžiwu wona a pošasowašche pjenježnu
papjerku. „Šlejcže, tule šym w kupjenej bibliji mjes papjerkam i
namašala a nětko njewēm, hacž mi škuscha abo niž.“

Šajke woczi so tola šoko wokoło i woblicžow wuwalowachu!
Šamny twjerdy bur, kiž tu tež stejescze, bu i mjeršanjom krej-
čezwjentny, a šrawžowa žona swojemu mužej hórko porokowašche,
so njeje přjedy na bibliju dale šadžal.

Schołta swoje nawoczi lepje na nóš staji. „Pjecžstow-hriwnaš
je zyle dobrny“, jón wobhladowašchi bohatemu pschibusnemu šemrje-
teho šararja poda. Tež tón jón sa prawy špšna a potom woko-
miš čišche se schołtu rēcžescze. „Wórschla“, šawoša wón, „pjecz-
stow-hriwnowška papjera i dobrnym prawom wam škuscha.
Ššmicže ju šebi w Božim mjenje šobu domoj. To je njewocžato-

wane šbože, kiž je wam Bóh wobradžil. Mnyšlu šebi, so móžecže
pjenješ trjebacž.“ A jako jón jej do ruki tšbcžescze, špominascze
wona na swoju šhudobu a kaš je jej nětko taš špodžiwnje pom-
hane, a wutroba bu jej mjehla a šapocža i wješeczym hnučžom
pšacž.

Pšchitomne žony so i njej čiščecžachu a do njeje rēcžachu.
Wona paš šylšow dla škowcžka prajicž njemóžescze, thlny pjenješ
jašo do móšchnje, da zusemu knjesej ruku a podžakowa so jemu.
Šotom wsja bibliju a džescze jašo domoj.

Šako štwine durje wocžini, jej šary poš napšhecžo pšchidže.
„Pětrje, Pětrje“, šawoša, „nětk je namaš pomhane, Bóh luby
Šnjes naju njewopušcžzi, a pschichodnje ty twoje mloko tež jašo
dostawaš.“

Wot špomnjeneho dnja bě Wórschlina šarowcž šahnata. Wórsy
jašo nowa rješcha kruwa w hróbži stejescze a thěžžny dołh bě
šapšacženy. Wješni ludžo mějachu ju wschitzy šaricž, wopokaso-
wachu jej wjele luboscže a dawachu jej tež i pšchedženjom něšchto
hóadne šakžucžicž. Šaš so Wórschli derje džescze. Šdyž w lēcžnym
čžaku njedželu rano se mšchi džescze, ženje njesabu swoju džakow-
nošč njeboh knjesej šararje i tym wopokasacž, so jemu i naj-
rješchich kwětkow swojeje šahrodki napšecženy wēnz na row
poštoži.

J. K.

Wšchelake i bliska a i daloka.

* **Bohu** žel je pšches čezže wojowanje wot 25. septembra we
Franzowškej tež wjele swójbow w Budyškim wotriježu potrijecheny.
Wiele je jich rycžerštu šmjercž na bitwišcžcu wumrjelo,
wjele je jich jatny. Šofelž paš dlejšchi čžak traje, přjedy hacž
Franzowšzy šapiš jatny wudadža a jeczi hušto swojim swójbny
přjedy i jatny powjescž dadža, woješka wšchnošč, so by wjedžala,
hdyž je šchto jatny, tny pschiwušny namoškwa, so bychu, hdyž
powjescž wot swojich jatny dostanu, to Draždžanskemu būrowej
wójnišeho ministerštwu wošjewili. Mnyš lubny Šerbow na to
šedžblinny čžinimy. Šdřeša, na kotruž ma so powjescž pošlacž,
je: Rgl. Šachš. Šriegšministerium. Šachweššebureau. Dresden-Š. 6.
Šönigsštraže 15.

* **500 lētny jubilej Šohenzollernšeho wječchowšeho šplaha.**
Š0. šaprleje běšche so 500 lēš minyło, so šu Šohenzollernšy
šamostatni maršhrabjo a šurwječchojo Šraniboršteje. Džiwajo na
nětcžišche wójniške wobstejnoščje je thěžor šwjedžen teho wopom-
njenja na 21. oktober pošožil, na džēš hokšdowanja šraniborškich
štawow. Nětko leži blyšcž dohycžow, kaš je je šwēšna šistorija
hdyš wohladaša, na Šohenzollernšim dnju. Šajki pučž wot tehdom
hacž dženkša. Š ponížnoščzi a čžescženju Šožeho wodženja wob-
džiwamy rošwivanje šplaha, kotryž wot rycžerjom na Šollernšim
hrodže we Šchwabškej hacž na thěžorški trón němšeho thěžorštwu
wjedže. Š ponížnoščzi pšched Šohom a w luboščzi i swojemu
ludėj šu woni swoje wulke škutki došonjeli, sa kotrež běchu wot
Šoha poštajeni. Šadny Šudwiš XIV. njeje mjes nimi, šadny
Šapoleon, šadny šrawny šurowz. Šich najwšchšchi šakonš běšche
dopjeljenje pschibškusnoščje we škuzbje štata; i najmjēšchim
w ludu woni šobu čžujachu a dželachu i nimi boloscž a nušu,
hdyž šhutnošč wójniškich rošbudženjom, kotrež paš woni ženje
loškofnyšlnje a šlōštniwje njepštachu, nušne wopnyš žadachu.
Šohenzollernšy nješbu ženje wójniš wjedli wójniš a čžescže dla.
Šaž dołho běšche móžno, šu mēr džerželi; taš nan Šjedriča
Šulkeho, kotrehož Šotsdamšku paradu w Šuropje wušmēšchowachu,
hacž potom po šchlejšškej a šydomlētnej wójniš móž jeho wójška
čžescžescze, taš Šjedrič Wšlem III., kiž hašle pošdže rubježništwu
Šapoleona I. špšna, taš Wšlem I. pšhecžiwu Šapoleonej III., a
najš thěžor, kiž dołho čžakajo wšchitke pučže špnta, so by šwēšej
mēr šdžeržal, kotryž je šranzowški wječžerški, ruški — nahrabniški
a jendželški duš šalšchnoščje šapšl. Štajnje šu Šohenzollernšy tu
myšl hajili, so móže jenož šylny njewotwišnošč a mēr šdžeržecž,
tón šylny, kiž kóždemu nadpadej wobronjeny napšhecžiwu štej,
tón šylny, w kotrehož wutrobye bojošč wothlōška njenamaša.

Šamolwity redaktor: J. Šólč. Ššoburedaktor: K. A. Šiedler.

Čžiščecžer a nakladniš: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pílnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Boh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wěšdně dny;
Džěń pak swjatosok
Dušl dasty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh čl kmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Klě Boh poda,
Wokřew čel
F.

↳ Serbske njeđzelske kopjeno. ↳

Wudawa so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizisčezerni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

21. njeđzela po swjatej Trojizy.

Jap. skutki 24, 10—16.

Swjaty japoschtol Pawol psched póhanskim bohodom Felixom steji a so pschecziwo wobskoržowanjam židow wobara. Manajkřoblišcho so samolwi: „Schłódnj muž“ dyrbbjesche byč — a tola běšche jenož dobre čzinił a najlěpsche swojich sobuczłowjekow čzyl; směschl je pjecza čzinił wschitkim židam po zylěj semj — a tola wo nim bóle hacž wo žanym druhim předarju teje wěrnosće płacžesche: tak krasne su na horach nobi tych, kotřiz měr pschipowjedaju, kotřiz dobre wězy předuja, sbože pschipowjedaju; najwofebnišči schłódnj wodžet teje Nazarensteje sekty dyrbbjesche byč — a tola běšche swěrnj služobnik teho Boha swojich wótzow, kiz wěrjesche wschitkemu, schtož pišane je w sakonju a w tych profetach; so je spytał, so by tu zyrkej nješwjatatu sežinił, jemu porokowachu — a tola běšche jenož do Jerusalema pschischol, so by so k Bohu modlił a swjatkowny swjedžen na tym swjaty mješče swjeczil, kotřez běšche tón Anjes sam psches wullecze swojeho swjateho Ducha poswječil. „Woni nje-móža to domjesč, čzehodla nětk na mnje sforža“, tak wón praji. Wón mješesche dobre swědomnje. A tak steji tam jako křobly sakitar teho Anjesa a jeho kralestwa, wuhotowany s brónjemi kšesczjiana, kotřez wón mječž dyrbi pschecziwo pschisłóđenjam a kžam njewěrjaznych a nje-pscheczelow teho ewangelija, jako derje wobronjeny bėdžet Anjesowj, kaž wón sam w epistoli dženznischeje njeđzele

na to pokaze: wopažany s wěrnosćju a s prawdosćju, hotowy na ewangelijon teho měra, na hlownje klobuť teho sboža, w lěwizy schit teje wěry, w prawizy mjecz teho ducha, kotřez je Bože słowo.

Čzichi a sežerpliwj, kaž jeho Anjes a mištr, je swjaty Pawol na wschitke poroki swojeho wobskoržobnika posłuchał. Halkle jako jemu bohodom křowasche, sapocza so samolwjecz, niz něhdže s rjanymi słódkimi, njewěrnymi słowami wo řudnikowe pschihilenje proscho, ale s dobrým swědomnjom se wschej křoblosćju a wjeřelosćju wustupi.

Schto dawa swjatemu japoschtolj tajku čzichosć, tajku sežerpliwosć, tajku křoblosć, tajku wjeřelosć? Jeho dobre swědomnje! „Ja so prózuj, so bych měl swědomnje bjes poroka psched Bohom a psched ludžimi wschudžom“, tak wón rjeknje.

Dobre swědomnje wutrobu stroschtnu čzini we wschej žalosći. Hak je swjaty japoschtol čzežke čzabny žalosće a čzerpjenja snjepl a pschětrał, dokelž mješesche dobre swědomnje. Žastwome murje su jemu pohladanje k njeju rubite — a tola jeho wutroba stroschtna a wjeřela wosta.

Ste swědomnje čzłowjeka wo měr a pokoj pschijeke a jemu wschitku wjeřelosć rubi. Sa wutrobu, wot sleho swědomnja čzwilowanu, su jako snamjo tole wunamali: wot scherschenjow wobłětanj tón swojim čzwilowanjam w stoku wucžeknyč pyta; spody teho to podpizmo: Podarmo bėžisč! Tak tež čzłowjek se klym swědomnjom žaneho měra njenamaka ani wo dnjo ani w nozy. Staj-

nje a pschezo jeho dopomnjecze na winu czwiluje. Prënnej człowjekaj w paradisu so psched Bohom, kotrehož kasnju staj pschestupiloj, wukhowacž pytataj. Kain, tón mordar swojeho bratra, budže njewobstajny a czëka na semi. Josefowi bratsja hiščezje po wjele lëtach wschitko sle, kotrež so jim stanje, na swoj stary hrëch poczahuja. Šhubjeny syn w pschirunanju s boloscze polnej wutrobu we swojim hubjenstwie na swoju hrëschnu hlupoščz myšli. Judasch Ischarioth wot sleho šwëdomnja czërjeny tam dže a so wobwëšny. Kač někotry sčótnik czmome seženy swojeho krawneho skutka podarmo sahnacž pyta. Čžetw we šwëdomnju njepokutnyh njewumrje. Šelki wohen we štwjerdženej wutrobje so njehašnje. Kač husto šu so hižom sčótnizy dobrowólnje kudej stajili, jeno so bychu sašo mër we swojim šwëdomnju namačali.

Sle šwëdomnje tež wo prawnu wješeloščz k nješenju kšičiža a žaloscze pschinješe. Ščtóz je psches swoju šamšnu winu, šnadž psches lohkomyšlne abo njepóžčiwe žiwjenje čžezku khoroscž šebi pschicžahnył, so psches lenjosčz abo pschecžinjenje wo šwoje samóženje pschinješł a do kšudoby pschischoł, psches nješwërnoscž šwoje dobre městno šhubil, šwoju staroscž dla njeporadženyh džëčzi šamemu šebi pschipišacž ma, tón ma wošebje čžezko njescž, dofelž dyrbi hiščezje pod brëmjenjom stonacž, kotrež je druhim kšičižnosčerjam njesnate.

Alle dobre šwëdomnje wutrobu štrošchtu čžini we wschej žalosczi. Njech kšičiž a domapytanje šo kopi, njech čžezke čžafny pschiindu, njech wójna wopor sa wopor šebi žada a šty čžaf nusu a drohotu se šobu pschinješe — ščtóz šebi w šlëdženju sa Šesufom šwëdomnje bjes poroča wobarnuje, tón ma bohatty štrošcht a móže dobreje nadžije byčž we wschej žalosczi, bohatty pschi wschej kšudobje, štrošchtny we wschej khorosczi, tón špóšnaje wërnoscž teho pschisčłowa: „Dobre šwëdomnje je wschëdne dobre žiwjenje.“

Šwjaty japoschtoł Pawoł pač bësche hiščezje wošebje čžezke na šo wsacž dyrbjal psches wobškorženje njepschecželšeho rëčznika, ale s dobrym šwëdomnjom móže jo wotpočafacž. Wón žanyh šwëdkow njepotrjeba. „Dobre šwëdomnje je lëpsche, džyli tyžaz šwëdkow.“ Tuteho Luthero-weho šłowa čžemy šo dopomnicž, hdyž šty falschny šwët kšchescžijanow a jich wódžerjow wobškorži, hdyž šebi myšli, šo je nësčto wopacžneho abo njepraweho na nimi namačal abo hdyž na nimi ničzo namačacž njemóže, šebi nësčto wumyšli a jim hejchleške waschnje, duchownu hordoscž abo podobne poročuje. Ščtóz ma dobre šwëdomnje, tón rjeknje: „Še-li Bóh sa naš, ščtó mohł pschecžitwo nam byčž?“

Š dobrym šwëdomnjom je našch kšëžor mjecž do ruki wsal, kiž prajicž móžesche: „My nješšmy wójnu čžyli“, a kiž je hacž do pošlednjeho wołomika wschitko čžinil, šo by šo mër šdžeržal. Š dobrym šwëdomnjom šu potom tež našche wójška na hlóš šwojeho najwyschšeho wódžerja pošluchajo do bitwow čžahnyli. Š dobrym šwëdomnjom našch žyly lud wschitkim pschisčłodženjam a kšam napschecžitwo šteji, s kotrymiž našchi njepschecželjo pschecžitwo nam wojowacž pytaju, dofelž hewał na šprawne waschnje naš pschewinycž njemóža. —

Dobre šwëdomnje pač tež wutrobu štrošchtu čžini sa džëň pošlednjeho šuda na kónzu tyh dnjow. Šwjaty Pawoł praji: „Ša mam tu nadžiju k Bohu, na kotruž tež tucži šami woczakujaja, šo budže šo

šacž horjestawanje mornych, prawych a tež njeprawych. (Ščt. 15.) Ša horjestawanje mornych šwjaty japoschtoł šwojich wobškoržbnikom dopomina, a na to, šo wschaf wërjazy židži tež tutu nadžiju mējachu. Šrawi a njeprawi budža potom šudženi: my šo dyrbi wschitzy šjewicž psched šudnym šłolom Šhryštufowym, šo by kóždy dostal sa tym, jako je čžinil pschi čžëlnym žiwjenju, njech je dobre abo sle. Šo je lóš našeho pschichoda, na kotruž čžakamy; to je tón kónž, kotremuž šo pschibližujemy, njech čžemy abo niz, njech to wërimy a njech to přejemy. Šesuf rjeknje: „Njedžiwajče šo temu; pschetož ta ščtunda džë, w kotrež wschitzy, kiž w rowach šu, budža jeho hlóš šlyšchecž; a pošdža won čžišami, kiž šu dobre čžinili, k horjestawanju teho žiwjenja; kiž pač sle šu čžinili, k horjestawanju teho šudženja.“ Šehodla dyrbjeli sa čžaf šwojeho žyłego žiwjenja na semi na tamny wulki pschichod myšlicž. Šola šwjateho japoschtoła je to tak: wón šo prózuje, šo by mël šwëdomnje bjes poroča, šo by na tamnym wulkim dnju wobštal; to je ta šamšna pošnosčž, s kotrež wušnaje: niz jako bych tošame hižom šapschijał abo hižom dočonjany byl; ja honju pač sa tym, hacž bych jo šapschijał, jako tež wot Šhryštufa Šesufa šapschijaty šym.

Tak dyrbjalo tež pola naš byčž! My šmy tak rucže hotowi, mamy šo rad sa žyle dobrých kšchescžijanow, hdyž šo jenož hrubych hrëchom hladamy abo my šo šmërujemy s tym, šo prajimy: Ša šwëczje wschaf je wschitko čžłowške njedočonjane. Niz tak šwjaty japoschtoł. Dofelž žiwu wëru ma, dža šo tež šwëru prózuje, šo by šo dale wušwjecžil. Šehodla dyrbjaja šo wërní kšchescžijenjo tež prózowacž, šo bychu mël šwëdomnje bjes poroča. Ščtóz šo šwëru prózuje, temu budže tež Bóh tón Kries šo derje radžicž dacž. Š ččtóz ma hiščezje to a tamne na wutrobje a šwëdomnju, tón pošladaj s pošutnej a s wërjazej wutrobu na Šesufa. Wón je tón prawy lëkar, kiž móže šamlutki šranjene šwëdomnje hojicž. Wón je tež šwjateho japoschtoła Pawołowe šwëdomnje šahojil wot teho hrëcha, kotruž bësche tón s pschescžëhanjom tyh kšchescžijanow wobeschoł. Š Šesufowym towarštwje šo poradži, šwëdomnje psched nowymi poročami wobarnowacž. Šotom njech pošledni džëň pschindže džëňša abo jutšje, my šmëmy jón štrošchtu, nadžije pošni a wješeli woczakowacž. Šamjeň.

R. w B.

Staroscž wo dobre šwëdomnje.

Kač krašny pošlad mam na šwëčzi,
Hdyž dobre šwëdomnje tu mam!
Ščtóz šłuscha k šbožu čžłowškich džëčzi,
Šo šawëšče ja wužiwam.
Pschi wješelu a šrudobi
Mam mër a pošoj we dušchi.

Čžze šwët a wschelli kšičiž mje rudžicž,
Ša mam móž, ščžetpliwje to šnjescž;
Šo šwëdomnje mje njemže šudžicž,
Še lubšcho mi, hacž šwëtna čžescž.
Šón ma štrošcht jara bohatty,
Kiž w čžerpjenju je bjes winy.

Dža prózuj na to šo, o dušcha,
Šo ššhowašch čžiste šwëdomnje;
Modl šo a wachuj, kač šo šłuscha,
Šo šwët a hrëch čže njesšebje.
Ty pač, mój Bóžo, pošhaj šam,
Šo dobre šwëdomnje ja mam.

Čo činjach ja sa tebe! Šhto činisch ty sa mnje?

Napominaze słowo sa towarštwo „wótczinski džak“.

Šhtó kłapa? Towarštwo „wótczinski džak“, so by šobustawny šebi dobyło.

Njewotmolio: Nětko do towarštwo stupić? nětko w čašu połnym nudy a nješboža, w kotrymž je nam kóžda wutroba tač čježka. Pšchetož, njeby-li wšcha tale šrudoba na šwěcže była, potom njeby było tež žane towarštwo „wótczinski džak“. Njewotmolio tež, so je pšchibłuschnošč čješče sa šhežorstwo, w połnej měrje wšchém pšches wóynu hubjenym a šawostajenym našchich padnjonych wšchitko to šarunacz, šchtož šu šhubili. Šołnje dopjelnicž njemóže šo tónle pšched našchimi woczemi šo móznje pošběhowazy nadawł ani pšches krajne pokladnižy, ani w jich pišarnjach, ale jenicžy pšchi prošy twojeho doma, hđžež próštwo kłapa. Šo prawym wšchať je našche nawabjenje, towarštwo pšchistupić, mjenje próštwo, hač wjele bóle pšcheczjelne napominanje, tu pšchibłuschnošč dopjelnicž, najwjetšchu džaknu winu wotruncz. Škuboko we wutrobje ty tola šam čzujesh, so šo jow wo winu jedna, kiž njeje wina kraja, ale šama twoja, a so šo tale wina wotruncz njeda šamo pšches šléboro a štoto, ale pšchede wšchém pšches čzoplu wutrobnu lubošč k bližšchemu.

Wšchitzu durbjeli hotowi byč! A woni budža hotowi, kaž čzi, kotrymž šamym je wutroba połna šrudoby, kotruž je jim wójna pšchinješła, kaž tež čzi, kotřiž šu hač dotal pšched paršchonškej čježkej wójniškej šrudobu wobarnowani. Pšchetož čzi jeni čzujaja šami we šwojej šrudobje najšepje, tač čježka je šrudoba druhich, hđyž čzi drusy we dwojakej wulkej džakownošči wěšče mjenje hotowi nješbu, zuše šylly šwotrěwacz, kotrež mohle tež jich šylly byč. Duž budž nam wšchitkim witane, so šu wšchudžom w Šakškej towarštwo „wótczinski džak“ nastaje a so je šo s nimi wšchitke mozy šjednocžaze šariadowanje škutkowazeje pomozy sa bližšcheho tworiko, kotrež žyłu Šakšku wopšchija, a je tač šchłódnemu rošpróščenju k pomhanju hotoweje lubošče kónž ščiniło. Na wšchitkich dže to napominanje: Šomhajče towarštwo „wótczinski džak!“

Šakoži šo twoje šomdženje na čježku nudy teho čžaba? Šuku na wutrobu! Nimaš wopravdže tydžešy 2 pjenježtaj wšche, so by sa to wěšošč měł, so ty tež šobustakujesh na najrješšchim narodnym šutku, na wotruncanju džakneje winy napscheczšo našchim rječerjam? 1 hritwa je najmješšchi lětny pšchinosch. Šižom tale šcherpatka móže wulku wažnošč měčž pšches ducha, w kotrymž šo woprjuje po šamóženju. Šamóžesh-li wjazy, potom wobhladať to jako pšchibłuschnošč, po twojich mozach šobu džělicž. Woprujmy wšchitzu po šylnošči našcheho džakneho čžucža!

Džakne čžucže! Šranjeny jědžesh, lěwu nohu běšche šhubil. Šeho šrudne pohladjenje šjewi, tač čžęto wón to nješesh. Duž padže jeho wóčžo na domjaze džěłacžernje nješpróžniwego, nješmyleneho džěka, na šahony, w plódnošči šo blyšchžate, a s jeho rta klicžesh to šłowo: „Nješesh tola podarmo!“ Ščěžajze šahony wótzneho kraja běchu w jeho šnutškonym wobraš wupščeného nješcheczěłšeho kraja wubudžile. Šbože domišny dobyte pšches jeho nješbože, bu jemu trošcht. Wješesh, hđyž tež s wulkej próžu, wuńdže s čžaba, wutrobnje šo džakuj, jako čžyšche kóždy, šnutškonje hnuty, jemu pomhacz. Čzi drusy pať wostachu wróčžo s tym čžękim čžucžom we wutrobje, so wón jim džaka winojty njeje, ale so je jich wina jemu napscheczšo hoberžy wulka.

Še móžno, so by šo mohla jena wutroba džaknej winje šamknyčž?

Džak se rtom: ma mačo šakožka;
džak we wutrobje: ma dobry šynt;
džak se šutkom: to je moja rada.

Šetkanje Bože we wulkej wójnje.

Kaž we wójnje pšched što lětami pobožnošč w ludu s nowa wotucži, tač šu tež šnamjenja sa to, so tola šwětna wójna našchich dnjom je hišchže we wšchšchej měrje k šetkanjam Božim wjedka. Wobšebje to je šlyšchecz s listow, kotrež našchi wjazy domoj pišaja, kotrež šwědča wo šnutškonych našhonjenjach. Wón někotry tač pišche, kotryž šebi w čžaku měra na to myšlil njeje. Tajke listy pať šu hóbne, so bychu šhromadne šubko našcheho luda byle. Duž čžemy tež džěl tych, kotrež šu šo hromadžile a woczíšchžake, našchim Šerbam k natwarjenju a wopomnjenju podacz.

1. Šłódnje wutrobje.

Šprawnje móže šo wušnacž, so je wójna našche wójška džěł wote dnja Bohu bliže pšchinješła. Boha pytaja, dofelž jeho trjebaju. To je rjany šot wójnny. To šo šrošmy. My mamy džěł wote dnja šmjercž pšched woczomaj. Nimo tyšazow morwyč towaršchow šmy hižom nimo maršchěrowali. „Dženša tebi, jutije mi“, tač klicž pšches šłowu. Škóždy wě wo džiwach wjedacz, so je hišchže žiwny. Šaj, hđyž čžlowjek tač šachodnošč wšcheho šemšeho widži a njewažnošč wšcheho teho, na čžož čžlowjekoj to twarja, potom wutroba šama wot šo pšchima sa wěčžnym, nješachodnym. Ša pšchěnacž nješam. Wěšo njeje pola kóždeho jenotliweho w tej šamej měrje šylna a čžista. Šuntrócž nadeńdžech na městnje, hđžež šo šranjeni wobalachu, dweju hromadžę, tón jedyn pokasa mi jene kópieno tyč rječšawomyč modlitwow, kotrež šo rošchěrjachu. (Pšchispomnjenje: Tež tudy w Šerbach.) Ša papjera běšche šrjedža pšchetšlena. Šo jeho myšli běšche wona kulžy šylnošč wšaka, a duž tež rana štraščna nješbudže. Šeho šušod — wón wěšče wjazy žiwny njeje — čžitašche šmėrom a štrošhnye we šwojim Nowym Šestamencže, kotryž měješche napohlad, so je šo wjele we nim wučžitalo. Š njeho doby šebi móž k radoštnemu wumóženju.

Šznano wšchať šu tež tajžy, kiž šu we wšchitkich wobšchěnoščach wójnny žyłe bješ Boha. Šhtó móže to pošnacž nimo teho šameho, kiž wutrobje šnaje.

(Š lista pólneho předarja.)

* * *

My hižom 3 njedžele nješšmy žaneje pólneje Božej šlužby měli. Mi je po Božej šlužbjě kóždy krocž, kaž by mi šamjeń wot wutrobje padnył; pšchetož ničšo njewidžišch hač pšchego čžlowjekow padacz.

(Š lista burškeho šyna.)

* * *

23. novembra 1914.

Šedyn najrješšchich wječšorow móžu šobotu wječšor mjenowacz. Bliško 6 hodžin čžehnjechmy my, našch leutnant s něhđže 30 mužemi našcheho čžaba, se šwěčžtami do lubošneje, mašej zyrkwoje. Dobrowólnik (wuczěť) harmonium hraješche a my šmy jedyn šhěrlyšch po druhim pšches mały Boži dom tač nutrnje špěwali — chorale, ludowe a hodowne šhěrlyšche —, so žadyn po něhđže 1½ hodžin w njetepjenej zyrkwi woteńčž njechášche, jako běchmy šo dšbawi špěwali. To běšche pošběhowazy wólomit, jako jednorý muž s mojeho wotdžělenja, hewak wěšče žadyn pilny šemšchěť, poštanty a jednorje praji: „Towaršchojo, to běchu rjane hodžiny, duž čžemy šo hromadžę modlicž —“ a wón wóšije modlitwu nam špěwašche a my s nim.

(Š lista šakškeho wojaka.)

* * *

To běšche we wjetšchej wšy; to pšchidžę wječšor mój pošlužobnik še mni a prašchesh šo mje, hač móže še mšchi hičž, so je šeldwebel wojěšku Božu šlužbu napravil. Wěšo jemu to dowolich a tež šam tam džěch. Duž šo wupošaja: Wjazy

wojakow běšče so feldwebelja prašchało, hač žmédža do zyrkwi, w kotrejž so wschědnje dwóžny w Božej službě je sa měr proščešče, hič. Na to běšče feldwebel k fararjej schoł a jeho prošyl, hač nochze Božu službu sa wojakow dzeržecž. Farar běšče tež hnydom swólniwy, a duž wohlada katholicke wječna zyrkwička we swojich murjach so čiščezazu žyłu pólnoschěrnych ewangelskich Saksow, kotřiž s hnutej nutrnosčju na jednore, posbchowaze słowa katholickeho fararja pošluchachu.

(S listu leutnanta.)

* * *

Lubi staršči! ... Wčera popołdnju stupich s nělotrymi towaršchemi a mojim bataillonškomandeurom po Božej službě k Božemu blidu, so bych so Wschedomóznemu wozderzej bitwow dzałował a jeho prošyl, so chžyl nam dale k bokej stejecž. Šwjata wječer we wójnje, šwjata wječer pšched njepšhecželom; s tak žyle hinašchimi myšlemi stupich tu k blidu teho Šnjesa hač w domišnje. To je žedženje wutroby, žane nufowanje, a tak móžny sacžičecž to čžini, hdyž wojakow pšched jednorymi wječnyimi zyrkwičkami stejo widžich, kotřiž chžedža so wschitžny w jenej myšli hromadže Bohu temu prawemu dzałowacž. Šchtyri Bože služby dyrhjachy so wčera popołdnju wozderžecž, dofelž zyrkwička wschitkich na dobo wopšhjecž njemóže. To je nam dopošasmo, so my sadny naschich lubnych w domišnje wróčzo njewostanjemy, a so čži, kotřiž runje we wohnju njeleža, so tež sa swojich towaršchom modla.

(S Draždžanskich Nowinow.)

Rak je Bohušlaw s Dubowina Boha spóšnal.

Powjedańčko wot Šhrystofa Schmidy.

Wschekožik J. Buk.

1. staw.

Pštonjenje je jandželska služba.

Pšchi spocžatku šandženeho lěstotka bydleschaj w postarškim ale pšchekrašnym hrodže blisko pšchi wulkim lěžu hrabja Drohoměr s Dubowina a jeho mandželska Lidušcha. Pščne hólčžatko, s mjenom Bohušlaw, kotrejž njewurjekniwje lubowaschaj, bě jeju jenicžke džecžatko. Tola prjedy hač móžešče wone słowcžko „nano“ wuprajicž, dyrhjesche nadobny hrabja na wójnu. Dobra a bohabojašna knjeni wosta doma na hrodže, a jeje jenicžke spokojenje pšchi njepšchitomosčži mandželskeho, jenicžke wjekele w čžichej šamocže běšče jeje luby, mały Bohušlaw. Wona bě šebi wotmyšlika, jenož sa jeho dobre wocžehnjenje žiwa byčž, a jeje žyła wutroba žadosčesche po tym šbóžnym wotomiknjenju, hdyž by s lubošnym hólčžatkom na rukomaj swojeho lubowaneho mandželskeho šašo doma powitacž mohła.

Sunu s wječžora šedžesche knjeni s džecžatkom na klinje we swojej štwi. Marata, pštoničža, štejesche pšchi nej, a pošćičowasche džecžezju, pšhecželnje s nim hrajkajo, wschelake čerstwe kwětki. Džecžatko so šmějtotasche, s małymaj rucžkomaj po nje so nacžahujo, a tež macž pošćmewasche so jara radosčžiwje a wjekelesche so na njewinowatej wjekełosčži džecžezža. Tu stupi s dobom služebnik, kiž bě s knjesom na wójnu čžahnył, do jštwy, a pšchinjeke šrudne powjestwo, so je hrabja čžezžny ranjenty, a so pšched swojej šmjercžju, kotraž je šnadž blisko, hiščeje junu šwoju mandželsku wohladačž žada. Knjeni šblědny a móžesche džecžzo w šchepotazymaj rukomaj lědma šdžeržecž. Pošol špóšnawšchi knjenine šastróženje počža jej nadžiju čžinicž, so trasch so mandželski s pomozu mudrych lěkarjow a w jeje pšchitomosčži šašo pošćišchi; pšchi tym paš njemóžesche šamjelčecž, so dyrbi wona džen a nóz pošćochi jecž, jeli so chže jeho wěšče hiščeje žiweho namačacž. Knjeni pšchihotowa so w tym šamym wotomiknjenju na

pucž. Šswoje džecžatko s horžymi šylami wotofschujžy prajesche wona; „Ty luby, mały Bohušlaw, ty hiščeje njewěšch, čžehodla twoja macž placže! Wbohe džecžzo, ty šhubišch swojeho nana, ani so by jeho špóšnało! Š tak je mi to žel, so čže na tónle dáloki wobčezžny pucž do wojerškeho lěhwa šobu wsacž njemóžu!“

„Š Marata“, džesche wona dale k pštoničži so wobrocžiwšchi, „tebi pšchepodawam najlubšche, šchtož tu šawostaju. Měj tola wěšče tole džecžatko prawje na šedžbu! Njewostaj je žane wotomiknjenje šamo, tež tehdy niz, hdyž špi. Šladaj je tak pilnje, jako bych ja šama pšchitomna byla. Šošch je šoždy džen, wosšebje rano, do šahrody na čžerstwy powětr. Špěwaj jemu šhěr-lušchł, powjedaj s nim; pošasuj jemu čžasto kwětki a wschelake druge rjane wěžy. Njedawaj jemu ničžo do rukow, šchtož by jemu šeschodžilo, s čžimž mohło so škalacž abo šchtož mohło pošžrecž. Na žane waschnje paš so njeswaž, jemu něšchto k lubu ščžinicž; na jeho džecžazu njeschitnosčž so njehněwaj a njemjeršaj. Džecžipštonjenje je jandželska služba! Budž ty temu džecžatku dobry jandžel! — Šošposy, kotrejž žyly dom pšchepodam, budže mi šawěšče powjedacž, hač šy wschě moje pšchitafnje šwěrnje a pilnje dopjelniaka. Šsluž mi, so na tute moje pošlednje napominanja ženje pošabncž njechasch, so bych k najmjeršchemu, šchtož moje lube džecžzo nastupa, bjes štarosčže byčž mohła. Šbždu hodžinu wot nětky hač do swojeho domojwróčženja chžu čži wotrunacž. Šeli so mi potom džecžzo štrome a wjekele šašo do rukow dasch, budu čži šaklužene myto dacž wjedžecž. Tež pšchinješu čži něšchto prawje rjane šobu domoj, na čžimž šmješch wěšče wulke wjekele!“

Marata wschitko pšchisłubi. Šnjeni wotofschowasche džecžzo, žohnowasche je, a šhladowasche se šylšowymaj wocžomaj nutrne so modližy dołho k njeju, pšchepoda potom džecžatko Maracže do rukow, a šydnny so pšchi płakanju a rudženju swojich služobnikow a poddanow do wosa, a wotjědže pšchi čžimicžžny a w šylšnym deschčju s dwora.

(Pšchichodnje dale.)

Wschelake s bliska a s daloka.

* Š Budestez. Do šhromadžijny žónškeje młodžiny, kiž so dženža, njedželu 24. oktobra, popołdnju 1/4 hodžin na šarje wotměwa, šu wschě šchescžžjanzny šmyšlene šerbste holžny s žylye wošadny pšchepošchene. Wopyt se wschěch wšow so wocžakuje.

* Š Knjes šarar Mateł w Barče šwjecžesche šwój 25-lětny wošadny jubilej. Džafna wošada wupraji jemu pšches swojich zyrkwiškich šastupjerjow hnutny džak sa jeho šwěrne dušchompaschyške škutkowanje. Š dobom jeho knježa wučerjo poštrowichu s wutrobnyim šbožopšhecžom. Wóh luby Šnjes špožčž jemu hiščeje dołho-lětno škutkowanje w jeho lubej Šartškej wošadže. Šnjes šarar Mateł je so w lěče 1902 wot Šudyšchinka, hdyž běšče prjedy s šararjom, do Šarta pšchěšhdlił.

* Š Na měštno knjesa zyrkwiškeho wučerja Šollata, kiž so na Šichalšku wošadu do Šudyšchina jako zyrkwišny wučer pšchěšhdli, je so knjes wučer Šchüža w Šodžiju wušwolil.

* Š Želešne pjenješy so šónž teho měšžaza wudadža. Wjšch-nosčž je sa 3 milijony šhrinnow želešne 5-nowarške dželacž daka. Do žyła budže so sa 5 milijonow šhrinnow dželacž. Šwone maja, hač runje šu wot želeša, pječža to dobre, so njeseršawja, dofelž šu wobžyntowane. Š šarbje šu wone nimale čžorne a so pšches to rošdžela wot druhich šwěčžaznych pjenješ. Šak šmějemy w želešnym čžasju želešne pjenješy.

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Ššoburedaktor: K. A. Fiedler.

Čžiščecžer a nakladnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoј mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty
Dušl daty,
Wotpošć ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

↳ Sersbske njedźeliske lopjeno. ↳

Wudawa so kóždu sobotu w Šmolerjez knihicziščetni w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

22. njedźela po swjatej Trojicy.

Šap. štutli 24, 24—27.

Šrudžaze je Felixowe šadzerženje. Wón khwile nje-
něješče, so by šbóžny byl, duž bě na wěczne šhubjeny.
Wón chyzšče to wotštorczicž na čaš, kiž by jemu spo-
obnišchi byl. Pšchi tym pschehlada, so běšče tu nětko
ón čaš, kiž běšče jemu sa hnadny čaš spožcženy. Šelko
šlowjekow naščeho čaša runa so Felixej! Šhwile woni
naja, hdyž so wo šemšče wězy jedna, khwile sa džěto, sa
njele; ale tehdom khwila njeje, hdyž so wo dušchu jedna.
So so na špodobnišchi čaš wotštorczuje.

Še Felixu mamy šnamjo naščeho čaša!

1. Felix ma žadanje, něšcto wo ščesčizianštwe
šlyšecž se rta muža, kotryž šrijedža w ščesčizianškim
šbanju šteješče. Šraž běšče Šerodasch wjekelny, hdyž
šilatuš Šesuša k njemu pošla, tak běšče tež Felix sa tu
owu wěz šahorjeny. Šibanje džěšče psches kraj a lud.
So šebi ludžo domuškadowacž njemóžachu, so pschwiškowarjo
šhryštuškwowi pšchi šwojej wěrije tak twjerdze a kručze
šejachu. Nětko běšče Pawol w rukomaj Felixa. Wón
šrbješče tola najšlepje wjedecž, kajke je š čšesčizianštwom.
Šly to šrosymimy, so chze Felix wo ščesčizianštwe roš-
šbnjeny byčž, kotrež so w ludu mózne wopošasowašče.
Šo tym chyzšče so wón we šwojim powošanju wobhonicž.
Šot koho móžesče šěpsčeho wobhonenja dostacž, šhiba
šot Pawola šameho? Š teho pošnawamy, so to pola
šelixa njeběšče, kaž pola Židow, šame nješšecželstwo

pschecžimo Šhryštuškej, ale wěšte šajimanje, něšcto wo nim
šlyšecž. Šajke šajimowanje so tež w našchim čašu po-
škasuje. Šščesčizianštwo ma šašo šwoje wobšedžbowanje
psched ludom a so jako móž w žiwjenju wobšladuje.
Šwono je šebi šašo móž dobyło w towaššnym žiwjenju
— w džělacžetškich, w mlodženzowych towašštwach — a
to je wěšče dobra krocžel do přědka.

2. Pawol wě, ščto je Felixa wabiko, jeho psched so
žadacž. Wón pak njeje wot šwojeho Šbóžnika poššlany,
něšcto šajimawy wupowjedacž. Wón ma sa teho Šnjesa
dušče dobywacž. Duž njepowjeda wón wo nowinkach —
ale wón powjeda, ščtož je Felixej nušne — wo prawdošči
a pošcziwosčči — ščtož dyrbi wón nawuškycz, so by so
jeho dušča wuštrawila — a ššoncžnje wo pschichodnym
šudženju. Šo šwoje dyrbi Felixa nastročicž. Wón dyrbi
so we šwojim šwědomnju šastróžicž; — ale wón so
njecha pschemenicž. Š temu njeje dał Pawola šawošacž.
Šdyž je tole ščesčizianštwo, je wón doščž šlyšchal.

Šjerunaja so čšlowjekowo naščeho čaša tež Felixej,
so njechadža šhutne, šnutššowne, so šwědomnja dótkaze
wězy šlyšecž? Šowjedasch-li jim wo prawdošči, chzedža
šebi ju šami dobyčž — wo pošcziwosčči, wo šudženju —
to woni nješlyšča a šrosymicž njechadža. Šdyž Šože
ššowo jim praji: „Šy šy tón muž, woni šwojej wušchi
šamšnu.“ Šich wjele chze jenicžzy šlyšecž, ščtož jich ša-
šimuje; ale to wutrobne praschenje jich ničšo njestara: ščto
mam čžinicž, so budu šbóžny? Šo bóle a bóle naššonjamy,
so čšlowjekowo to šlyšecž nochzedža, ščtož je jim třěbne.

Šhto čzeš ty f Božeho słowa klyšhecž? Stej směrom, hdyž wěrnoscž Božeho słowa twoje kweđomnje trjechi. Šhibuj šo, pošluchaj, prjedy hačž šo hnadny čzaš minje.

3. Na spodobny čzaš šo njeda wotštorčičž, wěrnoscž klyšhecž. Hdyž pšchindže spodobnišchi čzaš? Tehdy rěčesche kšrobly kweđk wěrnoscže. Nětko mōžesche wěrnoscž klyšhecž a pošnacž. To bēsche wurēcž, hdyž wón wo spodobnišchim čzašu rěčesche. Wón njehašche wěrnoscž klyšhecž.

Spodobny čzaš je dženša hiščeže ta hodžina, w kotrejž Bōh čłowjekam sšladnoscž dawa, šo f njemu wobrocžičž. Hdžěžkuliž šo kłowo wěrnoscže přěduje, tam je to wubudžaze kłowo Bože: njestwjerđžeže šwoju wutrobu! Ach, šo bychu wšchitzu pošnali, šhtož šo f jich mērej hodži! Wón pšchindže, tōn čzaš „pošdže“! Kač dołho hiščeže hnadny čzaš traje, šhto to wē?

Nětko je tōnle spodobny čzaš! Nětko je džen šboža!
Šamjen.

Mój kšchiž.

(Š lěta 1871.)

Hdyž se želešnym kšchižom debi
Šso wutrobity wojowač,
Dha tajki wušnam waži šebi
A ma jōn ša najwšchšchi dar:
Wšchač tale pycha wot krala
Bu mišoscžiwje špožčena.

Tež ja kšchiž želešny tu nošču,
Kíž wšchitkich kralow kral mi da;
Ša jeho šchēžedru ruku košču,
Šo špožčži mi rjad kšchēščžana,
Kíž wjele rjenšche šnamjo je,
Šačž wšchitke rjady kralowške.

To njescž, šhtož Boži Šson je nošhč,
Hdže wjetšču čžescž jow nadeńdu?
Wón šam je mi te čžernje wošhč,
Š nich pač šej rōžow wotžněju.
Še jeho ruča šranika,
Dha wšchač tež balsam podawa.

Mój kšchiž wón šobu na šo kładže,
Ach, njeje dha to troščta doščž?
Hdyž ša nim krocžu w tajkej hnadže,
Mi f horja šhadža wješkosčž;
Šaj, f krawnym kšchižom Šbōžniča
Šso mój kšchiž prawje pošwjećža.

Duž šwōj kšchiž jato šnamjo čžescže
Tež dale čžišche pošwjeću.
A šym jōn škožič — dha mi njescže
Kšchiž f pošlednjemu bydleńčžku;
Mi na row štajcže tōn panier,
Šo mój proch kryje Boži mēr.

Ššym pšchēs kšchiž dōšchoč tudy f mēru,
Špju wōtžow španje we rowje
A džeržu Šhryšta kšchiž ja šwēru,
Dha row mje khowačž njebudže.
Wšchač jutry tōn troščt přěduju,
Šo dže šo pšchēs kšchiž f žiwjenju!

K. A. Fiedlef.

Džak domišny.

Hdy bych ja molowacž mohč, tač by něchtō šnano prajič, potom bych domišnu pšchēštajič jako mērne hōrki, rjane nižiny, čžiche wšh abo šo wušpšchēščžeraze kufi f rěkami a lěšom, f rjanej Šprewju tež šnano. A džak ša našchich wojakow bych molowač jako domojwrōčzenje dobyčžerjow, wyštanje, šhorhowje, lipowe, dubowe, klawrjenzowe lišče — abo kač šo młodži a štari přōžuja, invalidej wješele čžinicž abo wudowam a šyrotam pošhacž.

Šedyn našchich wumjetžow je džak domišny pšchēštajič f hočbjom f woliwoj halōžku a do teho padazy mi krawnym kšchēškami. Tutōn wobras je pošpškač jako „krawny wopor“. Wny f teho wōšmjemy: Wny mamy čžichi mēr do krawnych woporow wōjny pšchijescž pšchēs našche dary, radu a pošmož. A to f pošnej luboscžu a f žyčej možu šdžēkanoščže napschēcžo tym, kotřičž šu ša naš, našche žony a džēcži domach šo woprowali f čžēkom a žiwjenjom. Ša 100 lět njeje telko čžēžkich woporow wōjna žadala. Nječ šo w šlēdowazy m wo nastacžu a wuwjedženju dobreho škutka „džaka domišny“ rěčži.

1. Ministerowe kłowa.

Našch minister šnutškownych naležnosčžow, hrabja f Wiktum, 11. junija pšchi šačženju „džaka domišny“ mješ druhim tole rjēkny:

„Ššhlynje šačžiwemy my domjazy w tutym šhuty m wōjnškim čzašu winowatosčž džakowanja. Šso džakowacž ša to, šo je našch lubny wōtžny kraj dotal pšchepušchēženy f hōšbnoscžemi wōjnškeho šapuščžanja; šo džakowacž ša to, šo šmy šnutškach w kraju šforo njemšleni wot štrachow a myšlenjom wōjny w mērny m pošjedže našchu warbu poštačž mōhli, šo džakowacž pšchēde wšchēm ša to, šo šu kuba nēmškeho hošpodarštw a nēmškeho poštracžowanja (kultury) nam šdžeržane wōstake a nam ša to šawdawč pošdadža, šo našche wāšchnje a byčže po wōjnje f nowemu šačžēwanju dōńdže.

Tutōn džak šmy po Bōšy, kotrehož pošmož w tym naš wšchitkich pšchēńdžazy m nowym duchu wērjazeje nadžije mōžuje šačžiwamy, našchemu wōjšku a našchej marinje winojcži, kotřičž f kšrobkosčžu bjes runjecža šu podobni hačženju wōkōlo našcheje domišny kač škamotnej kupje, we wīchorapołnym morju ležazej, podobni hačženju do šmjercže šmužitych šakitowarjow, na kotrymž šo hidženje našchich njepšchēcželow kač morja žošmy šamaja. Wšchitkim tym šmy džak winojcži, wōšebje kotřičž šo w krašnych škutkach brōnjow abo w čžichim rjēkowštwje žhly wopruja njedžiwajo parowanja, ranow a šhoroscžow čžēka, njedžiwajo napinanja a rošhorjenja nervow a ducha. Tym wōšebje džak, kotřičž šu jato wopory tu teje wōjny rjēkowštw šmjercž poščērčili abo f čžēžkej bēdnoscžu šo domoj wrōčža. Šunje tutym napschēcžo mohčlo wšchač šo našche šačžucže džaka šnadne šdacž a njemōžne. Wono wšchač žaneho šrēdka njeje, wšchitku a kōždu hubjenoscž, kiž ša wōjnu krocži, žhly wotštronicž. Šola wšchač nimamy šo wulkoscžži nušy wotštracžicž dacž. Winowatosčž džaka w tym padže runje w šobunoscženju wobšteji. Šotom šhonimy, šajka mōž žiwjenja w tych šnješboženych leži, hdyž jim niž jenož jačmožinu dawamy, ale tež pošmož f radu a se škutkom.

A temu čže w o t k a š a n j e „džak domišny“ (tehdy bliže poš milijōna hriwnow wucžinjaze) poškōžč pošdacž.

Wššche teho je pač trjeba t o w a š t w a , kiž šnješboženym pašchōnišžy bliže štupi o žhly pošmožny škut f čžoplej wutrobu wērnej luboscže f čłowjekam pšchēcžiščēži. Kač je našche wōjško do jeneho šwjasane ša wōtžny kraj, tač ma winowatosčž džakowoscže naš, kiž šmy domach wōštali, šjednocžič w škutku špomōžēškeje luboscže f bližšchemu. A pošmož jenotliwych ma šo kač dom a twarjenje šhromadneje hoštowoscže f pošhanju poššēhōwacž. — —

Towarstwa „džak domišny“ ho hnydom do žiwjenja swokaja.“

2. Sapocžatt pomhanja.

Pienjesy (kapital) sa wotkasanje jako sažožny kamjeń je položeny a ho stajnje psches dalsche wotkasanja jenotliwych kaž gmejnow, tež schulstich, wošadow a towarstwom pošylnja. Towarstwo „džak domišny“ ho w městach a na kraju sažožeja. Wjetsche wšy maja šamo tež šwoje towarstwo. Kóždy thždeń běšche tež s nascheje Łužicy wo nastaczu tajkich štyšecy. Šrěnje běšche, so ho šobustawy samolwjachu a pschinoschki šapigachu paš sa wotkasanje (junkrócz), paš sa towarstwo (kóždolětnje), paš sa woboje hromadže. Lědy je ho žane tajke towarstwo s mjenje 100 šobustawami sažožiło.

Šrěnje pomhanje běšche radženje w Dražďanach a druhich wulkich městach, hdžež běchu wjele šnješboženych s hubjennymi a se šhubjennymi stawami, šlepi, hłuchi bėdžerjo w šhorownjach. Tym je ho rada dawaka, na tajke powołanje měli ho dale podacž.

Škursy šu ho šapocžate džeržecž s pschihotowanju sa džěło a powołanje w ratarštwje. Tu na pschiklad ho wuczi, hdhž něchtó šam džělacž njemóže, kaš mohł nahladowanje wjesčž nad hospodarštwom a džělacžerjemi: hospodowanje, škotarštwom, knihiwje-dženje a t. d. Wjetschi džěl ho na nekajke rjemješluštwom abo džěło w fabrikach wuwucžuje. Tu mjenujemy wucžbne kursy sa šchewzowanje, šedkarštwom, čašnikarštwom, knihiwjašarštwom, moletštwom, knihicžiččženje, pišmikistajenje, fotografowanje, konditarštwom, džělanje w metalu a t. d. W tkajerškej šchuli ho tkacze wuczi, we wikowarškej wikowarštwom. Wucžernje a towarštwom sa wschelle powołanja šu s temu wucžerjom, rumy, džělarnje, grathy a wscho móžne s pomozu podawake. Wucžba ho wudžěluje w němškej a zušych rěčach, licženju, wustojnosčži s ruku. Šelko próžy je s bohimi, kiž chzedža s jenej ruku abo bjes rukow nawuknyčž ho žiwicž!

Wulki nadawš „Džaka domišny“ budže tón, sa rošwucženych městna pytačž, hdžež mohli wostacž a džělacž. Městna wobstaracž, wobstaranych dale we wobkėdžbowanju wobšchowacž, s temu budže wjele pomoznikow trjebanych. Dowěrnizy budža trěbni, kiž tu šobu s radu a se škutkom šastupuja, šastojnizy tež na wšach, duchowni, wucžerjo, mišchtyrjo, šhmani, rošomni ludžo budža nowe pola džělawosčže dostacž.

Wschelazy wojowarjo budža ho lěta dotho se šlabosčžu, šhorowježu a njehodu bėdžicž. Tu budže rěcacž: Šdžeržče, wjedžče jich do wustrowjerškich domow a domišnow. Woni šebi šašluža, so ho jim, kaž šu nam štrowym pomhali domišnu šdžeržecž, tež čžichi, lubosčžiwu kucžič wobstara.

Tež na to šu šebi myššlili, kaš ma ho sa to štaracž, so bychu jeni a drušy potrjedeni na kraju ho šašydliečž měli, a pomhali šemju džělacž we wošebitnych kolonijach, s pomozu žyle štrowych a šylnych ludži.

3. Šwoja pschikłuschnosčž.

Ty, luby čžitarjo, by podarmo tole šopjeno, kiž rěka „Pomhaj Bóh“, čžital, hdhž nochžyl šam tež pomhacž. A njehori ho tebi hižom nětk wutroba s towarštwom džak pschistupicž, njech je to w Budyšchinje, Budestezach, Šodžiju, Šjekšwacžidle, Wjele-čžinje, na Židowje, Maleschczach a t. d. Šrijódkštejerjo w gmejnje, duchowni, wucžerjo, wschitzu tebe pschivosnu a powucža. Lětny pschinoschł je s najmjenscha 1 hriwna. Ty drje njebudžesch, hdhž mašch šamoženje, runje tón najmjenschi dacž chžyčž, a jeli so šam džěcži abo mandželškeho wonkach štejo nimašch, budžesch dwójžy šwólniwy dawacž. — Bohonjež tež druhcho s pschistupjenju. — Jeli so ho do towarštwomeho pschedšhdštwa šobu wušwolisch, měj to sa čžesčž. A potom dopjeli s wutrobnej hotowosčžu tvoju pschikłuschnosčž psches to, so pschikhadžuješch, radžišch, nekajke pučže a naprašchowanja wobštarasch.

Tak šwoju pschikłuschnosčž jako pschecžel domišny, jako dobry čžlowjek a šchescžijan dopjelnisch. A žohnowanje wušhwajo tež žohnowanje žnějšch.

Šetkanje Bože we wulkej wójnje.

(Šofracžowanje.)

Šo 9 hodžinach da našch šeldwebel, kotryž ho hewak wo wěžy njestarasche, kotrež ho na wěcžnosčž počahuja, šompagniju wošolo šebje šhromadžicž. Wón praji: „Towaršchojo, my chzemy ho nětko kóždy wječor w 9 hodžinach s modlitwje šhromadžicž! Ša tu potrjebnosčž dženi a bóle čžuju a pschidam, so šym w tym wjele šakomdžil. A ja myšlu, hdhž my w tym šwoje brachi a šlabosčže šprawnje pošnajemy a wo wodacže prošymy, potom šměmy tež wuššyšenja našchich modlitwow wěšči byčž. Tak chzemy ho nětko hromadže, modlicž a wošebje šebi na štaršchich pomyšlicž, kotrychž šhmojo šu hižom padnyli. Tón šnjes chžyl jim a naschemu wótnemu krajej s bokej štejecž w tutym čžěžkim čžašu a nam wjele šylnosčže špožčicž, našche nadawš dopjelnicž s jeho čžesčži.“ Na kónzu ho hišchče wjetscha licžba wošolo wohenja šhromadži a nekotre šhěrlušche špěwasche, kaž na pschiklad: „Šaj wsni ty ruzy mojej a wjedž nje šam, hacž ja do ruki tvojej tu dušchu dam. Ššam njepočahnu ženje, niz krocžakki, hdžež šwěra tvoja čžehnje, nje šobu wsni.“ Našch šeldwebel šedžesch tež pódla a šylly štejachu jemu we woczomaj. Šóršy po tym bu čžicho a do mantlow šawaleni wušnychmy.

(Š lista młodeho wojaka.)

* * *

Ša pschindu s towaršchom do bliskosčže maleje žyrkwicžki našcheje wšy a nochzu mojimaj wušchomaj wěricž, hdhž tam byrglowacž a špěwacž šlyšchach. Čžišche do čžěmneje žyrkwje šastupichmoj a widžachmoj pschi škufej šwětklinje šwěcžkow hnujazy wobras. Ššchi harmoniju psched wšhofim woltarjom šedžesch vizewachtmišchtr artillierijoweje munizijonskeje kolony a hrajesche, kaž derje móžesch. Ššchi woltarju šlecžachu ewangelszy a katholiczy hromadže, artillieristojo a trainwojazy a nutrnje špěwachu: „Wulki Božo, šhwalbu čži, šylny šnježe, šaspěwamy.“ Na kaw-šach nekotši šedžachu, hłowu šhuboko do štyknjeneju rukow šaprijemu, w nutrnej modlitwje na Boha šebi pomyšlo, kiž jich hacž dotal wobarnowa a kiž chžyl tež jich lubnych domach wobarnowacž. Šich najwjazy běšche s Šornjeje Šchlesyšskeje. Woni běchu we šhubokej nutrnosčži, nichťo njepytny, so mój pschindžechmoj a wotendžechmoj, hdhž běchu pošlednje šłowa šhěrlušcha wušlincžake: „Ty šy našcha nadžija, wostaš pschi naš bjes kónza!“

Ššchi wukhodže ja jenož hišchče šlyšchach, kaš jedyn hmuty temu, kiž na harmoniju hrajesche, pschiwola: „Šišchče junkrócz! Šo běšche pschegara rjenje!“

(Njedželške nowiny sa němške wójško.)

* * *

Ššelne hrjebje, 3. novembra 1914.

My pschindžemy nětko hušcžišcho 3 dny s wocžerstwjenju do N. N. Tam je katholicka škapalka a my mamy tam kóžde ranje nutrnosčž. Tam je dobry harmonium. Šhěrlušch ho wušpěwa, psalm ho wucžita, my ho modlimy a potom šašo špěwamy. Ššchi wschēm jednorym waschnju šu to krašne hodžiny, kotrež je drje tón franžowski Boži dom porėdko widžal. Wobdžělenje je žyle šwobodne. Ša šym te nutrnosčže s mašo towaršchemi šawjedč; nětko je žyrkej pschezo žyle pošna. Na reformaziškim šwjedženju běchmy runje wo wšy. My najprjedy šaspěwachmy: „Šak rjenje šwěcži šernicžka“; potom čžitasche ho 103. psalm; potom: „Šedn twjerdy hród je našch Bóh šam“ (šhěrlušch, kotryž ho s žyła jara wjele na bitwischčžu špěwa). Šo tym šhěrlušchu čžitachmy 91. psalm, kotryž je mi hižom tak wjele trošchta a možy daš. Šotom špěwachmy šwjaty Šótcženašch a wobšamknychmy s šhěrlušchom:

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatoz
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłtaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty
Dušl daty,
Wetpoěń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćl křmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wokřew ćel

F.

— Sserbske njedźelske łopjeno. —

Wudawa so kóždy kobotu w Smolerjez knihcizisczjezni w Budyschinje a je tam ja schtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

23. njedźela po swjatej Trojizy. Zap. skutki 26, 24 — 32.

Hiscze pschezo trjehimj w dženkniškim telscze japoschtola Pawola jateho w Zesareji. Dwě lěče dolho je tam w kěžorowej twjerdzišnje a jastwje pobyl, hdyž Festuś na městno nahrabneho a njepraweho bohota Felixa pschindže. Židža šebi žadachu, so by jateho dał do Jerusalema pschiwjesč, hdžez chychu jeho wotšudzić. Ale Pawol so na kěžora powola. Schto dyrbjesche něł Festuś czinič? Wón šam njemózesche žaneje winy na nim namafacž, a to by tola njerosomna wěz byla, jateho do Roma pošlacž a žaneje winy pscheczivo njemu wosjewicž. W tym czaku pschindžeshtaj kral Agrippa a jeho šotra Berenize do Zesareje, so byshtaj Festa wopytałoj. Dha šebi Festuś myšli: Agrippa jako žid so šnadž šepje na tajke praschenja wustej, jemu chze Pawolowu wěz šjewicž a šebi wot njeho radu wuprošycž. W tajkej wošebnej šhromadzišnje směje so Pawol něł samolwicž a našch telst nam dženska powjeda wo móznym šaczisczežu, łotrež japoschtolšte samolwjenje na pošlucharjom czini. Pawol je wo dušche šwojich pošlucharjom wabił, ale ani Festuś, ani Agrippa njepošnashtaj hnadnu šhtundu, do łotrež bē jeju Bóh domjedł. A tak njemózeshtaj ničzo šaczuwacž a našhonicž wo krasnosći šchesczijanšteje wěry, šajkuž jimaj Pawol wobšwědczesche.

Našch telst so naš dženska woprascha: Schto wěmy my wo krasnosći šchesczijanšteje wěry? To wot teho wotwiša, šak š swojemu Šbóžnikaj a š jeho ewangelijaj

štejimy. Našch telst nam tu trojake štejišchžo š ewangelškej wěrnosći rosžakni.

1. Pawol so šamolwja, bē se šwjatej horliwosću wuwjedł, šak bu wón, něhdušchi šwěrnj šarisejski a šahorjenny njepscheczł šchesczijanow, ša Šhryštusa pschemóže a wobrocženny a bē šchizowaneho Šbóžnika jako šwětlo tež ša pošanow wobšwědcžil. Dha jemu Festuś hñewnje pschivola: „Blašnišch šo, Pawole; twoje wulke nawuknjenje pschiješke cze š blašnosći.“ Móžna rěč bē šaczisczež czinika; ale šdžěłany muž tuteho šwěta njewē šebi Pawolowu horliwosć hinal wuklascž šak šaknyšcž; wón drje mēni: Pawol je pschewjele we wucžennyh knihach študowal, šak šo pschi prawym rosomje wjazy njeje. Festuś wšhitke duchowne praschenja wěry wot šo wotpołaje; wón šteji w šymnej njewěry pscheczivo ewangelškej wěrnosći.

Tež wo našchim Šbóžniku šwět prajesche: Wón ma cžerta a je njemudry, šchto jeho pošluchacze? (Jan. 10, 20), a na přenič šwjatkach šo japoschtolam šmējachu a džachu: Woni šu šo we šłódkim winje wopili. (Zap. skutk. 2, 13.) Tež dženknišchi džěń ma Festuś wjele šajkich towašchom mjes nami, šak šo wšchal šchesczijenjo mjenuja, ale tola po šwojej wěry šak šadžerženju njewěryšch šu. Šim je šchesczijanška wěra něšchto njerosomne a blašne, šchtož woni ša šwoju paršchonu njetrjebaju. Šaj, dženska hiscze je šłowo teho šchija šłuposć tym, šiz šhubjeni budža (1. Kor. 1, 18), nam šak, šiz my šbóžni budžemy, je wone Šoža móž.

2. Hinaf sašo kaž Festuś so Agrippa sadžerzi. Pawoł bě jemu k wutrobje rěčal; jeho so woprascha: Wěriš, kralo Agrippa? Ja wěm, so wěriš. Pšches tajke wabjenje bě japoschtol tola kralowe šwědomnje trjehil; jeho wutroba bě Boži hlóš srosymita; wón jako žid sa pobožne praschenja bóle wotewrjenu wutrobu ma dnyžli tamny pohanški bohót. Ale jowle w jeho pschitomosći so tola nochze šlaby potasac a so sa Pawola a jeho wěru pósnač; šhto běchu drusy wo nim myšlili? Tak pola njeho wscho pschi starym wostanje, dokelž so njemóže a nochze rošbudzić sa ewangelsku wěrnosć. Wón je wobras tajkich, kotřiž ani sa Khrystuša, ani pschecziwo njemu njejsu, wo kotrychž rěka w šjewjenju šwj. Jana 3, 16: Dokelž pak liwki šy a ani šymny, ani cžoply, budu ja cže wuplunycz i mojeho erta.

Njerunaja so wjele cžlowjekow našeho cžaba tež tutemu kralej Agrippje? Woni šebi praja, so cžlowjek Boha trjeba, jeho nochzedža sa njepscheczela mēcž, rad pošluchaja tež dnyš a dnyš na přédowanje a so drje tež k Bohu modlu, wošebje w cžezlich cžabach, kaž nětke, hdžež tež Božu móžnu ruku pósnaja, a tola k pravej, hlubokej pobožnosći njepschiindu, wscho hewal pola nich pschi starym waschnju wostanje; wot teho, šhtož pschecziwo Bohu w jich žiwjenju wojuje, wot starych lóšchtow a hrěchotw so wotrjež nochzedža. Kač šrudžaze tola, hdnyž tak nětotryžkuli drje něšhto wo šbóžnosći a krašnosći a wěrnosći našeje wěry šacžuma, a tola škóncžnje šhubjenu budže, dokelž prawu šhutnosć njenałoži na to najwažnišche praschenje: Šhto mam cžinicž, so bych šbóžny byl? dokelž kaž Agrippa na položajnym pucžu štejo wostanje. Ně, našch Bóh šebi žyłego cžlowjeka žada.

3. Tajki dospołny žyly šchescžijan bě japoschtol Pawoł. Kač šlyšchězšchtej so jeho woczi, hdnyž wuwola: „Ja žadam wot Boha, njech je mało abo wjele trjeba, so by niz jenož ty, ale tež wschitzy, kotřiž mje dženš šlyšcha, tajzy byli, jako ja šym.“ Wón, tón wobohi jaty, je tola wjele wjetšchi a šbožownišchi dnyžli jeho šudnikaj, prawe a mēra pošne Bože džěcžo! Wón bě so dospołnje do rukow šwojeho Šbóžnika poddal, a jeho žywa šchescžijanska wēra šbudži w nim prawu šwobodnosć a šmužitosć, so so njehašbowasche ani njebojesche, psched tamnymaj wošebnymaj a móžnymaj knjesomaj šjawnje rěčecz a přédowacz wo tym, šhtož bě jeho wješkosć a radosć. A tuta jeho wēra dawa jemu we wschej tyšchnosći ščěrpliwje wutracž, dokelž pschi tynt dobre šwědomnje ma a wē, so je bjes winy. Jeho wēra jeho prawje šwobodneho cžini, wón je pošny nadžije psches wuhlad na wēcžnu krašnosć w njebjeskej domišnje. Woprawdže, wutrobu hnuzazy napohlad: Pawoł — šnamjo praveho dospołneho, žyłego šchescžijana!

Kač štejišch nět ty ke Khrystušej a k jeho ewangelijej? Šhto wot našch mohł prajicz bjes hordosće: Ja šym dospołny šchescžijan? Ně, šchescžijan štajnje, tak dolho hač je živy, rosće a pschibywa we wěry. Wojuj jenož prawje, so i žykej njerosdželenej wutrobu so šwojemu Šbóžnikaj poddasch, so tvoje žiwjenje pscheco bóle pschibjera w dobrych plodach cžisteje wěry; potom šmējšch woptacz krašnosć a šbóžnosć šchescžijanšeho žiwjenja, a tola wostanje w tebi hač do šmjercže žive to pschecže:

Ja čžu špěwacz, šwěru džělacž,
Hač ja šbóžnosć mam;
Sa nej šlědžicz a so bēdžicz,
So ju dohwyam. Šamjeń.

Knjesowa žyrkej.

Ty šy šral, kiž na naš knježi,
Tvoji i cžětom, i dušchu šym,
Cžlowška pomoz šlaba leži,
Hdyž Šmmanuel šam ty
Tvojich njewobwachujesch
A do wšiny sa nich džesch,
Sa nich šam so bēdžisch i hnadu,
Štalyšch njepscheczelow radu.

Wono wschitko tvoje mjeno,
Tvoju wěrnosć nastupa,
Tvojeje wěry wučžbu jeno,
Móž, cžesć tvojoh cžěpjenja,
A tu šlužbu, kotruž hdy
Tebi cžinicž dyrbinym;
A temu njemžesch mjelcžowostacz,
Tvoji budža pomoz dostacz.

Šošlyń našchu šlaba wěru,
Kotruž šwět nam rubicz čže,
A se šrudnosću psches mēru
Šrej a cžěto štraschil je.
Tvoja mudrosć derje wē
Tvojich džěczi šlabosće,
Na nich wjazy prawdosć Boža
Njebdže naktasč, hač šnjescž móža.

Š modlitwu a i wachowanjom
Čžemny tu na waschi štacž,
So nam dobre i šbóžnym ranjom
Šschindže, tebi cžinicž dacž;
Tu so šbóžny bēdžicz ma,
Šchač naš šesuš šastupa,
Hač my junu i teho kraja
Šbóndžemy do Božoh' raja.

Šsydlisčžo Lutheroweho pscheczělstwa.

Šched lětami bēch i mojim šynom w kupjelach w Šalzungen. Tele mēstaczko na wječornej štronje pošnožneho džěla durinského lēša namakasch. Na rjanym škóncžnym dnju podachmoj so do wjetki, kotraž nēhdže šchescž šchtwórcž hodžiny k pošnožny leži. Wjesta je wschēm ewangelsko-lutherškim šchescžijanam šnata, kotřiž šu w šchuli něšhto wo Lutherowej reformaziji šlyšcheli.

Šoč hodžiny pschede wšy wustupichmoj i lēša, a w šrjedžijnje pošow a šufow, wobdathch wot lēšojtych hórkow, ležesche mjes šadowymy šchtomami pscheczělna wješ Mōhra. Nětke je widžach to lube mēstno, wo kotrymž bēch šbóžde lēto džěcžom w šchuli pošwjedat. Hdy bych tola tele džěczi tón džěń wokoło šebje mē!

Wēža mašeje žyrkwicžki, wšche šchtomow so pošbēhujo, namaj šwasche. Do wšy pschischedšchi štupichmoj na torhosčezjo. Šoko wokoło twarjenja a dwory. Šsrjedž mēstna rjana lipa a pošla njeje poštawa wulkeho muža: našch reformator Marcžin Luther. Wješ Mōhra je psches Luthera šlawjena. Šeho wošoba, dopomnecže na jeho šwišowanje i tutym mēstnom, myšl na minjene lēštotki, wschitko móžny šacžišchčž na naju cžinjesch. Wo Lutheru so nam jeno junkrócž pošweda, so je tudy dwaj dnjej pschebnywal, ale jeho pscheczělstwo, i kotrehož je wukhadžal: šarschej, džěd a mowka, wujojo a cžety šu jow jako burški lud šašybdeni byli.

Najprijedy so na šaru podachmoj. Tam naju mlody knjes šarač jara pscheczělne pschija. Wón bě hnydom šwólniwy, namaj Boži dom wotewricž. Bē to mača, štara žyrkwicžka, kiž by cžak mēka, wjetšchej, nahladnišchej i pucža hicz. Ale wošada ju lubuje, a ewangelski šwět ju jako štarožitosć waži, dokelž štaj Lutherowej šarschej w nej wērowanaj a tu šemšchi šhodžikoj. Šnutškwona rumnosć je jara wobmjelšana, šawki žyłe šastarše, wóktar šnadny, jeho šwēcžnikaj šchērej, drjewjanej. We waschej žyrkwi, luby cžitarjo, rjenišchej štejtej, ale tamna wošada jej se šwojimaj wumēnika njeby, dokelž štej se šlawneho drjewa džěkanej. Nēhdže dwē hodžiny wote wšy ke šrótkemu ranju je psched šchtyri štami lětami buč štal, pschi kotrymž bu Luther pošwycže w Mōhra nadpadnjeny a šajaty. Š jeho drjewa štej šwēcžnikaj šhotowjenej. Na ščēnje pschi wóktarju wišatej wobrasaj Lutheroweho nana a macžerje.

Šyrkwicžku wopušchčžiwšchi šupichmoj šebi na šarje dopomnjenki na wješ a podachmoj so hišchče ras k Lutherowemu pomnikaj a lipje. Na tutym mēstnje je Luther; pschischedšchi i Wormša, 4. meje 1521 přédowal, dokelž žyrkwicžka sa wschēch pošlucharjom njedobahasche. Lipa, poš kotrejž štejesche, je so pošminyka.

lej, wożebje na tych franjonych, jako wotplaczič, schtož je ho nam fneho stalo, ale po tym fłowje činič „Saplacž to fto f dobrym“.

(S lista sanitätneho wojaka.)

(Přichodnje dale.)

Rak je Bohuřlaw f Dubowina Boha spóřnał.

Pomjedaničžo wot Křyřtofa Schmidy.

Přichodnič Ž. Buk.

(2. pokračowanje.)

3. staw.

Njezměrna ťrudoba dobreje maczerje.

Sdnyž tu nětk wšchitzy wobydlerjo hrodu sařtróženi a samhleni, płačajo a žaloscžo w džěscžowej stwě hromadže běchu, a Marata na poč hlupa f čornymaj džiwimaj woczomaj a f roshladženej hłowu pšchi próřdnej kolebzy na semi ředžesche, hdžež rózicžki, kotrež běchu tujawku pšchnje debike, rořmjetane a rořteptane wokoło ležachu: wotčiniču řo f jonym dobom řtwine durje — a řnjeni řtupi nutř.

Řana mandželřteho njebě tař strařna, jako bě řo f wopředka řdalo. Sdnyž bě f nim lěpje byčž počažo, běřche řo řnjeni na jeho požadanje a na hnuče řwojeje maczerřteje wutrobny na dompučž podato, řo by jeno prawje řhětřje řařo pšchi řwojim lubym řhnu f byčž mohła! S wosa wuřtociwřchi bě wona hnydom do džěscžoweje řtwy běžata, řo by tu, řaž řo nadžijeřche, řwojeho wutrobnyje lubowaneho Bohuřlawka na ruzy wřala a wokořchala.

Wřchitzy wo řřtwje řo řařtróžiču, hdnyž řnjeni wuhladachu. Marata řaplata wótřje a řawořa: „Mój Božo, budž mi a jej hnadny!“ Řnjeni widžizy řmjercžblědy woblicža — wupřafanej woczř — próřdnu kolebku — bě jara řařtróžena. Ničtó nječarřche na jeje prařchenje wotmolwječž. Wřchelake džiwne a řařořtne wězy pšchřidžechu jej do myřli, a wona bě řwojeho džěscža dla we wulkim řtrařche. Sdnyž na pořledku na poč řhoni a na poč řhuda, řchto je řo řtalo, bu tař wot bolosče pšchewřata, řo jej řlě byčž poča; a hdny bychu jej wřchitzy na měřče f pomozny njebyli, by f semi padnyřla.

„O Božo, mój Božo“, řawořa wona řařoscžizy, hdnyž bě řařo f řebi pšchřchla, „řařke řchřizřli a horja na mnje řeželeřch! Řch, moje džěcžo, moje najlubřche džěcžo! O mój mandželřřli, mój najlubřchi mandželřřli, řch, tole powjeřtowo čři hľubřche rany nabije, dyřli njeřpřchčželowy mjecž! — O ty luby, wobohi Bohuřlawko, hdže ty nětkle řh? Do čřejich rukow řh ty pšchřchol? O hdny by řnadž ty mješ rubjeřnikami bjeře wřcheje wuczby a pözčiwosče wotrořřk — řař řařořtne njeřbože by to byřlo! Řadřcho čhřřla ja na twojim maľym rowczku pľakczž! To by ty řjany Boži jandželř byl, a ja bych řo f tym trořchtowala, řo čže něhdny w njebjěřach řařo wuhladam. Tola nětko teř tule jeničžku řlódku nadžiju nimam!“

„O Božo“, modleřche řo wona na kolena padnywřchi a je řřhřnjenyřmaj rukomaj f njeby řhľaduřzy, „o dobry Božo, njebjěřřli Wótče, ty řh jeničřki wuczřł we wřchej nuřh! Moje džěcžo je drje mořimaj rukomaj wutorhřnjene, tola twojey ruzy niř. Njewěřm drje, w kotřnych čřmowřch lěřach, w kotřej rubjeřniřkej džěřje řo wono namafa, tola ty je widžřřch, nječh je hdžeřřkuli. řa jemu řanu dobrotu a lubořčž wjazy wopokafacz njeřožu; tola ty a jenož ty řam móřeřch řo wřchudžom řa nje řtarcž. Ty džě rapanje mľodnych rapakow wuřřřchřřch, o wuřřřch teř řařořčjenje tehole džěscža, kotrež wěřče pľacže, dořelž njeje pšchi řwojeje maczeri. Mi pař a mojemu lubemu mandželřřtemu daj tu hnadu, řo byčhmoř tole njeřbože řečřpřnje řnjěřřloř. řačřrunje je namaj

přchede wřchěm njeľedžbliwosčž a čřlowječža řkóřč maľeho jandželřa rubřla, — řh tola ty to dopuřchčřil. řh to tař wjedžeřche; tebi pšchřnjěřku řwoje džěcžo f doměřnej, řačřrunje bolosčžiwěj wutrobny jako wopor. řřym pšchěřwědcžena, řo budže teř tale moja bolosčž a řrudoba pšches twojey wjedjenje něhdny f mojemu lěpřřchemu.“ Tař trořchtowarřche řo řarowaza maczerř.

Marata pař řo njeđarřche řpokojicž. Wona prořchěřche řnjeni, jej f nohomaj padnywřchi, wo wodacže. „Řch“, džěřche wona, „hdny bych to džěcžatko je řwojeje řrewju f rubjeřnyřch rukow wumóřicž mohła, rad čhřřla pořledny řřepřku teje řameje na to wazicž. Wřmičže mi řiwjenje, ja čhřu rad wumřjecž!“ Řnjeni jej woda. „Tvoja wěřna řelnořčž řařřuži wodacže“, praři wona „tebi řo njeđyrbi ničžo řtacz. Tola widžřřch tu, řař derje měňjach, řař mudre moje napominanja a pšchřřafnyje běčh; řh tu teř řhoniřla, řař wulle njeřbože móže njeřpořřřchnořčž, lořhřořmřřhlenořčž a nařhřilnořčž f wjeřelam řřtřkowacz. řh wřchřitzy tu na tymle řřwěcže řane wjeřele wjazy njeřmějemy, a řmř runja tutřm řwěřřam, kotrež tu řwjadře a rořpadane wokoło leža.“

Sdnyž bě řnjeni po přěnim řařtróženju řařo f řebi pšchřřchla a řhoniřla, řo je džěcžo hagle pšched někotřymi hodžinami řradnjene, wupóřřla hnydom čřřřřdu ľudži, řo byčhny je přtali. Wupóřřřani pšchřřidžechu jedny po druhim řařo domoj. Marata běžeřche řkóřřemu napřchecž, a da řo f nowa do pľafanja, hdnyž hřřom wot nařdala jeho řrudne woblicžo wuhľada. Teř pořřledni pšchřřidže, ani řo by to najmješřche wo džěscžu wuhľědžřil; a Marata řebi řtoro woczř wupřafala. řo čřařu drje řo tročhny řpokojř; tola běřche pšchezo jara blěda, a řhodžeřche wokoło řaž řečřř. Řkóřřdy řu wobřarowarřche. S dobom pař řo řhubř, a řadny čřlowjeř njeřwjedžeřche, hdže je wotřala.

(Přichodnje dale.)

Wřchelake f bliřka a f daloka.

* **W Budyřřchinje** je wumřřek řnjěř wuczřł na wotpoczřřřku Wicřřař, kotřnyž běřche dořhřolětny wuczřł we řhřwaczřřach, a bu na řuchorju w Budyřřchinje řhřwany. Wón je řřtřkował jako dobry řerbřřli wuczřł. Duř prařimy jemu teř tudny džak do wěcžnořčže.

* **Čžeřož řo nadželi njeřřřmy** — nařchř wojazy řteja hřřchčže na bitwřřchčžu, a řhřma řo bliři a je móřno, řo budža druge hody wontach řwjecžicž dyřřjecž. Duř je nařcha pšchřřřřchnořčž, řo řo řa nič řtarcny, řo byčhny wobarnowani byli pšched řřmu a mokrotu. řa to řo řtarcž budže pšchřřřřchnořčž řkóřřeje wöřadny řa tyřh řwojřch wontach, ale teř pšchřřřřchnořčž towarřřtwa „čřěřwjenego řřchřřa“. W řařřřej čže nětko „čřěřwjeny řřchřř“ přatř 12. a řobotu 13. novembra po domach dobrowólne dary řberacz, řo by nařřřim wojerřam a teř nařřřim jatřm w njeřpřchčželřřřim řřaju — wořebje w řuřřowřřej a řibiriřřej — wobarnowanje pšchěčřiwě řřmje a mokrocže pořřřřřil. Njeprařimy: Dawacz a řařo dawacz. řchto řu nařřche wopory pornjo tym woporam, kotrež nařřřř wojazy wontach na čřele a řřrowořčži pšchřřnjěřku.

* **řařřřli řřejm** f porjadnemu řhřomadženju 9. novembra w Draždžanach řo řeňdže. Wřradženja budža řo f wjeřřřha na pořřtawjenja a řařřaranja, kotrež řu pšches wöřnu nuřne, počřahowacz.

Samolřwřř redaktor: J. Góľđ. řřobuređaktor: K. A. Fiedleř.

Čřřřchčžčřł a nařřadnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny ja.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew ćel
F.

Šserbske njedželske lopjeno.

Wudawa so kóždy šobotu w Šsmolerjez knihcizšczerńi w Budysčinjě a je tam ša šchwórtlětnu přehedplatu 40 pj. dostacž.

24. njedžela po šwjatej Trojizy.

Sap. štutli 28, 16—31.

Dženša šlyšchimy kónz japoschtolškich štutkow. Wot Božeho špěčza šu naš pschewodžale. Dženša nam kónz powjeda: Pawoł cžehnje jaty do Roma; šrudne to wobšamkńenje. Ale w Božim kraleštwje nejšbu wobšoby, ale wěž najwážnišče. Čłowjetojo šo minu, ale šnajšowe šłowo woštanje wěčńnje. Póšłow ewangelia móža šwjasać, ewangelion šam je šwobodny. „Bjes šakajanja“ je pošlednje šłowo japoschtolškich štutkow. To klineži kaž šlubjenje. A wono je šo dopjelńilo. Wty wješelimy šo wěrnosće:

Ewangelion je šwobodny!

1. Dokelž čyžychu židži jemu wobaracž, pschinyje šon Pawoł do Roma;
2. dokelž čyžysche bamž šon šwjasać, wušwobodži šon Luther wot Roma.

1. Šhto čyže Pawoł w Romje a cžehodla je wón jaty? Wón to šam wupraji w šht. 17—20 židow dla. Židži w Jerusalemye čyžychu wulkeho japoschtola wotštronicz, kaž běchu šesufa šameho pschěcžehali. Šswoje dla by Pawoł hotowy byl wumrjecž, ale ewangelia dla, šo by wón šwobodny woštal, je šo na kžěžora powołał. Šo by jeho wušud dostał, bu do Roma pošłany. Ale tež tudy, kaž wšchudzom na šwójich mišionskich pucžowanjach, wobroczi šo najpředy na židow a jim šwoju wěž pschědńeje. Na poštajenym dnju jim ewangelion pschipowjeda.

Šht. 23. Wušpěch bě tón; někotři wěryjachu, někotři pak njewěryjachu. Šht. 24. Šato pak jich Pawoł na štaru štwjerdženosć šsraela dopomni, woni woteńdžechu. Šht. 25—27. A Pawoł wobroczi šo k pošanam. Šrudny je to wobraš židowskeho luda. Něhdy šforžachu profetojo (šht. 27), potom žarowasche šesuf: „Jerusalem, Jerusalem“ (Luk. 13, 34); nětko je tež Pawoł ke kónzej je šwójimi pošpytami, tón lud dobyčž. Ššłowo wo ššchizy je jim pohórschenje; woni hídža Šbóžnika šwěta a pytaja jeho ewangelion pošcizšcžecž a šwjasać. Dokelž pak dyrbi šwobodny byčž, pschinyje šon Pawoł do Roma. Póhanške měšto bu měšto jeho štutkowanja. Póhanška wyschnosć da jemu tu šwobodnosć přědowacž, kiž jemu jeho lud šapowjedži. A wón se žohnowanjom štutkuje we wulkim hłownym měšće. Šht. 30, 31.

2. W Romje ewangelion domišnu namała. Pšchi wšchěch pschěcžehanjach wošta dobyčžet. Šhěžorške hrody rozpadžechu, ale žyrtwje, š ššchizom pšchene, nastachu. Duž poštaže w lěhwje šamym njepšchecžel. Romški biškop šezini šo bamž. Wón bu šam knješ nad žyrtwju a čyžysche tež we šwětnych kraleštwach š knješom byčž. Dokelž pak tajke žadanje š ewangeliom pschěšjene njeběšče, bu ewangelion šwjasań a šputany. Něhdy běšče Pawoł šwjasań, ale ewangelion šwobodny; nětko běšče bamž šwobodny knješet, ale ewangelion šwjasań. Biblija šo šakaja: Šo tyšazach buchubiblije na bamžowu pschikajńju w Romje špalene. Pšchistup ke šhryštuskej šo šakaczi: na to měštno štupi šluženje šwjatym a relikwijam. Ššwobodna

hnada so wotšankny: wotpušt na jeje městno stupi. Kajke to pscheměnenje! Duž póšła Bóh wušwobodźerja: Luthera. Wóndy bě jeho narodny džen. Kaž Pawol židow, chyzske Luther najpriedy bamža pschěšwědczic a wobroczic. Wón cžehnjeshke sam do Roma. Město wohladawšchi, padže na semju a sawola: Budž postrowjeny, ty šwjaty Romje! Wón khodžeshke psche wšchě zyrkwje a kapalki, ale cžim dale pschindže, cžim bóle šo džiwašche a sastróži. Wón póšna, kajka je w Romje bjesbóžnosć a njewěra. Wón šo wróczy a běšche šo pschěšwědczil: Jeli šo dyrbi ewangelion šašo šwobodny bycz, dyrbi přecz wot bamža, wot Roma. To wón pschipowjedashke we šlowje a pišmje. Wón da ludej bibliju do rukow, šo by šam ewangelion cžitacz mohł. Duž pschindže nowe nalěczo: šwobodnosć ša ewangelion. Wo Lutheru placzy, šchož wo Pawole šcht. 31. Ššes njeho je ewangelion šašo šwobodny.

My mamy šwobodny ewangelion, dokež šmy přecz wot Roma. Dženka po Lutherowym narodnym dnju chzemy šo teho wješelicz, ale tež šlubicz, šo chzemy džeržecz, šchož mamy. Pawol je našch pschiklad. Šwobodny ewangelion we wutrobje, je wón jaty. Čzeji jaty? Ržežorowy? Tak šo njemjenuje, ale štajnje jaty Ržrystušowy Jesušowy (Čf. 3, 1). Tak chzemy tež my bycz. Šwobodna našcha wěra, našche šwědomnje, šwobodny ewangelion, přecz wot Roma, žadny bamž šrijedž Boha a našchich dušchow. Ale we šwědomnju šmy šwjafani na šesom Ržrysta, našcheho jenicžkeho Rnjesa. Tak šmy prawje šwobodni. We wopomnjeczu Pawola w Romje špěwamy:

Dušcha š dušchu šjednocžena
Měr w Bosy pytaju.
Šamjen.

Rnjesej

seminarštemu wyschšchemu wučerzej na wotpocžinku

K. A. Fiedlerjej

šlawnemu šerbsštemu wótcžinzej a drohemu pscheczelej š najwyschšchim pocžesčowanjom
a w džakownej lubošči

k 80lětnym narodninam

džen 15. novembra 1915

pošwjecžene.

Lět wóšombžesčacz? — je wopravdže wěrne,
Ty cžesčeny a drohi pschecželo,
Šo Tvoje žohnowane žiwjenje a šwěrne
Še telko dnjom a pucžow ličiko?
Mašch telko lět? — a tola nješky stary,
Ně, mloda wosta Tvoja wutroba!
Tež to kaž mnohe druge krašne dary
Čzi spožči Boža šchěžedra dobrota.

D kajke dary Dušha! Lubošč, šwěru,
Móž, žohnowanje, měr a ponižnosć
Bóh Tebi wudželesche š wulkej měru
A dušche bohatsšwa a płodow došč!
Ty luby špěwarjo we šerbskim haju,
Ty dželacžerjo Božej' winizy,
Ty rjekto rycžerški we šerbskim kraju,
Ty wobžer, wučer šerbskej' mlodžiny!

Šlej! wšchizy dženska š šwatkow š Tebi džemy,
Čze postrowjejo a Čze žohnujo;
Budž wěšty: Šorzo Tebe lubujemy,
Ty našchoh' šwjatoh' šluba towašcho!
Ša wšchitko, šchož šy nješpróžniwoje dželak,
Ty woporniwa šwěrna wutroba,
Šchož šhróble wojowak šy, šlódžy špěwak,
Budž Tebi krašna cžafna — wěczna mšda!

Ššlyšch našche šlubjenje, Ty lubowany,
Na Tvojim žohnowanym šwjedženju —
A njech je wješele a dar Čzi rjany —
Kaž Ty šmy šwěrnj našchom' Šserbowštwu!
Kaž Ty ša rěcz a narod wojujemy,
Kaž Ty wot Boha haršu, grat a brón
My wšacz a wješcz we šwjatej šwěrije chzemy,
Dónž nješlónčzi šo šemškich pucžow dlón!

Dženš Tebe Bohu Rnjesej poručamy
Še šwěrnym pschecžom, nutrnej modlitwu;
Dženš š Tobu woczy š horam pošbēhamy,
Wot kotrychž wuprošhmy pomož wšchu.
Tón, kiž hacž dotal š wulkej Božej hnadu
Še wobšbožowak Tvoju šemštu cžer,
Wobž dale Čze se šwojej šbóžnej radu
Tu hišcže dolho! Daj Čzi wěczny měr!

Šan Waktar.

bě sahrodny hólz i njerodnosće wotczinjene wostajik, do sahrody a po samotnym sthodziku horje runje do dzěsčoweje stwy, wsa dzěcžo a sčtož móžesche hewal i chwatkóm sšrabacz, a cžekny psches sahrodu rucže do bliskeho lěša.

Tu šo i dzěsčom w husčzinje sthowa; w cžmowej nozy nješe- sčhe je dale. Dzěsčhe po samotnych a njesnatych puczach a sčhežščach. S zyrobu bě šo derje dosč wobstaraka. Wo dnjo sthomasche šo w hustych kerkach abo w žicže. Tak puczomasche wjele mil daloko hacž do horow. Tu běsčhe hluboko w semi wulka sčšakbina i wjele sthodami, kotrež šo daloko a sčšeroko do horow nutsčžehujechu, i dzěla hižom šapadane, dokelž běchu dawno w něhdysčich cžasach wurhte, hdyž šo tu wšchelaka ruda, šlěbro, stoto a druge njerosty (metale) pytachu. Nutsčšhód bě psches ros- padane stakny a šarosčžene cžernje tak derje sčšhowany, so jón ničtó lohžy namakacz njemóžesche. Sdyž bě žyganka dolho dosč mjes kamjenjemi a cžernjowymi kerkami lěška, pschindže k želesnym durjam, wot kotrychž mějesche klucž pschi šebi. Durje wotšam- nysčhi dzěsčhe psches dolhi sthód a pschindže na pošledku do wul- keje, žyle do kamjenja wurubaneje prošdnjenžy.

Tu běsčhe wobhdjenje rubježnikow, hdyž šo psched šprawnej ruky šwětnych šudnikow sthowachu. Tu ležesche we wullich, cžž- lich stčinjach rubjene bohastwo — wjele kražnych draštom a droheje nadoby, šlěbro a stoto, drohe kamjenje a parle. Rubjež- nizy, straščni mužojo se šurowymi woblicžemi a šarosčženyymi brodami, šedžachu runje hromadže, hdyž žyganka i dzěsčom pschindže; kurjachu, pijachu a hrajachu. Mějachu pak wulku wješkosč, šhonisčhi, so je to dzěcžo mlody hrabja Bohušław i Dubowina, a njemóžachu žygentu dosč wutšwalicž. Hižom dawno běchu šebi žadali, tajke dzěcžo wožebnych staričich we šwojej mozy měč. „Ty šy derje pobyla, stara baba!“ rjekny najstariči mjes rubježnikami. „Nětko je wšcho dobre. Budže- li něhdy něčtó i naš došahnjenu, trjeba jenož hrošncž, so my drusy, šhonisčhi, so je šo našchemu towarščej něčtó ške stako, tuto dzěcžo na žadlawe wasčnje stónžujemy. Tak budža i nim wěsčže šahodnišcho sčšhadžecž, šnadž jeho puščeža!“ Rubježnik na to žyganžy, kotraž jim warjesche a hospodarštwó wjedžesche, pschi- porucži, so ma šo derje ša to dzěcžo staracz, so by jim wěsčže pschi žiwjenju wostake.

W teje šatraščnej dzěrije mjes tak žadlawymi ludžimi pschi- dže nětk lubosne hólčžatko k rosomaj a pocža powjedacz, Wšchě jeho dopomnjecže na přenje dzěcžaze dny šo šhubi. Wono ničžo wjažy wo šlónžy, měžazu a žykej rjanej semi Božej njewjedže- sčhe; pschetož do tuteho wobhdjenja njepadny ani pruha šwětkeho dnja. Senož lampa, kiž šo wo dnjo a w nozy šwěcžesche, wšas- sčhe šrijedž cžemneje, šasojteje sčšakbiny, a wobšwětkesche se šwo- jim hubjenym cžerwjenyym miškorjenjom hrube ščženy. Na jědži njepobrachomasche. Rubježnizy pschinosčowachu šhlěb, mjašo a druge warjenja, najbóle tajke jědže, kotrež dolho trajachu, a tež wina dosč. Wulki šud wody w kucže, kotryž dnybjachu po cžasčy i nowa napjelnicž, mějachu we šwojim hospodarštwje město študnje. Dokelž pak bě daloko po wodu sthodžicž, lutomasche ju žyganka jara a pschilajomasche mašemu hólžej kucže, so by hona- cžik pschegžy derje šawjertnyk. Móžne lěwo mějachu rubježnizy na šlanju se šyčžisnow, kotrež pak bě i kražnymi plachtami wodžete.

Žyganka njedasche hólčžezej na ničim nusu cžerpicž; dawasche jemu jědže a picža nadošcž, ale njerostwucžomasche jeho wo ničim, ani najmjehšchim dobrym. Dzěcžo njenawuštny cžitacz ani pišacz, a nješlyšesche i hortá tyčhle stych ludži ženje žane šlowo wo Bohu. Senož jedyn mjes rubježnikami, mlodženz a šyn špraw- nejy starišheju, kotrehož pak bě našilnosč k hracžu šem k temule žadlawemu žiwjenju šawjedla, powjedasche radny i hólčžezom a pschinješe jemu, hdyžštkuli domoj pschindže, něčtó k hraštanju šobu.

Dawasche jemu wšchelake rjenje i drjewa wuršane a rjenje po- barbžene wěžy, tež molowanu wowcžerňu i wjele wowžami i wowcžerjom a se psšom, molowanu sahrodu se wšchelakimi sčštomami, na kotrychž žokty a cžerwjeny šad wšasche, tež mašy sčšpihel, a druge tajke wěžy, i kotrymiž šebi dzěcži cžas pschecžinja. Něhdy kupi jemu mašu piščežakku a nawucži jeho na nju piščacz; drugi krocž pschinješe jemu šašo dzěšane kwětki, a wucžesche jeho, tak móže šebi šam kopjesčta i papjeršy rěšacz, je stychacz a se wšchelakimi barbami wobarbicž. Na tajke wasčnje miny šo hólčžezej někotražštkuli hodžina. Tola najlubisčhe mjeje wšchěm, sčštož mějesche k hraštanju, bě jemu mašy wobras jeho macžerje, kotryž bě žyganka i hrodu šobu wšaka. Wón bě pschekrašnje rjany, lubosnje mlowany, do stota a do droheho hlaklowaneho kamjenja šakadženy a šoko wokoło i diamantami wobšadžany. Žyganka dasche jemu šonšamy jenož druhdy, a to na krotki cžas, hdyž bě runje mjenje šórcžata.

Młody rubježnik špodžiwasche šo husto nad tutym wobrasom, na šwoju macž šebi pschi tym pomyšlejo, a někotru šradžnu šyšlu i wocžow šebi wutřewajo. „Wšohe dzěcžo“, dzěsčhe wón šam pschi šebi, „to bě tola šurowosč, tebe tajkeje macžeri i rukow wutorhnyč. Š tak žyle hinaš by šo ty pola njeje měšo, hacž tu w teje šatraščnej dzěrije! Š twoja dobra macžer, tak budže ta psche tebe plakacz! Sdy byš tebe šašo do jeje rukow psche- podacz mohł — tak radny čyžl to ščžinicž. Šle ja šam šym tu jašo jaty. Štokrocž byš hižom cžeknyk, hdy bychu mi moji towarščojo wjažy doměřili a mje i wocžow puščežili!“

Wón mějesche i hólčžezom wšchelake rosšokwjenja, powjedasche jemu něščtožtkuli, sčštož bě mašemu pachokkej k wješelu, a sčštož tež jeho rosom šbudžomasche. Tola wo Bohu a wěcžnosčzi nje- šmėdžesche i nim ničžo rěčžecž, to cži drusy rubježnizy nje- cžerpjachu, dokelž šo wšcheho šdalowachu, sčštož by jich šwědomnje wubudžiko. (Pschichodnje dale.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

* **Sermska njeđžela** běsčhe ša Michalšku wošadu w Budy- ščinje wazny džen. Šnjes wšchšchi wucžer šantor Šapler štupi na wotpocžink a šnjes žyrtwiny wucžer Šollak, hacž dotal w Šalesčezach, nastupi šastojšštwó šantora a organisty pschi Michalškej žyrtwi. 30. oktobra běsčhe šnjes šarac Šada w pschi- tomnosčzi šnjesa wšchšcheho šchulšeho radžičžela Šacha w šchuli šwjatocžnje božemje prajik a pódželu po tym šnjesa Šollaka do šchulšeho šastojšštwá šapokasaš. Pschemějenje w žyrtwiny ša- stojšštwje šta šo na woběmaj Božimaj šlužbomaj psched bohacže šhromadženej wošadu, psched kotrež šnjes šarac Šada šo dzěla- zemu šnjesej šantorej Šaplerej, kotryž je wot lěta 1804 šakle 3. šantor Michalškej wošady a je 31½ lěta tuto šastojšštwó ša- stawaš, wutrobne džakne šłowa praji. Š šapali šo jemu jašo šnamjo pschipsnacža a lubosče cžestny dar pschepoda: i wolišom molowany wobras žyrtwoje a štareje šchule. Šnjesa šantora Šaplerja pošlednja šlužba běsčhe wodženje wot njeho šakženeho špěwanšeho žyrtwineho šhora, kotryž špěwasche wot njeho šameho šestajemu ariju: „Šnježe, twoja dobrotá došaha, kaž daloko njebješa šu.“

* **Šłowa šerbska protyka „Pschedženal“** na lěto 1919 je wuščta a we wšchěch pschedawarňjach „Ššerbskich Šłowin“ dostacz. Šubi Ššerbja! wobstarajecže šebi w prawym cžasčy šerbsku protyku, do šerbskeho doma šlušča šerbska protyka.

* **Šakšli šejm** je šo k porjadnemu wuradženju w Dražžžanach šhromadžik. Wón budže šo i wjetšcheho dzěla i napravami ša wóššški cžas šabjeracz.

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Ššoburedaktor: K. A. Fiedler.

Čžičžecžer a nakladnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłat,
Strowja će
Swójbuy statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłáš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřěw ćel
F.

↳ Sserbske njedželske łopjeno. ↳

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihicziščjeńni w Budyschinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Rospominanje na šmjertnej njedželi.

Wot potutneho dnja šem pschindžemy. Wón ša žny němski kraj płacžesche. Bě tał powšchitkownje trěbny? Šchtož je němski lud činił, je šo tola š dobrym prawom šalo. Nikomu njeje wójnu pschpowjedzil, niczeji kraj njetrjebawšchi šapuscžil, njeje rubil a njewinowatnych kónzopak. Šterje šměl šo šhwalicž: Ša šo či džakuju, Božo, šo njejšym tajki barbar kaž druge ludy. Šosastań, luby šobuczłowječo! Tvoja myšl šo myli. Doscž je tajkich, šž šabynšchi Boha šo š našchim wójškom, š naškej brónju, našchim dobywanjom hordža; docž, kiž pschecziwo na-šprawjenjam wyschnoscze morkotaju, kiž šo š šhudeje móšc-šnje wobohaczič pytaju, a docž tych, kotřiž čžělnym łóšc-šam škluža. To je hrěch, kotryž přenjemu wójštkemu šhorjenju kaž šly ščžen šlěduje a wo kotrymž šwjate šišmo praji, šo je ludži škaženje. Dale wěrnoscž naš napomina: Wopomń kónz!

Wopomń kónz! je tež napominanje šmjertneje njedžele. W pšódnej našymje, hdyž je žiwjenje w pschirodže nimale wotemrječo, wšchě hłóšy womjeltnu, a šněhowy rub semju pocžina pschikrywacž, tule njedželu šwjeczimy. Pschiroda ju nam wobrasuje. Wona je došom wobras našchego žiwjenja. Tež nam žiwjenje šo minutach wotemrjewa, špěwy mladoscže pomaku w-šmjeltnu, bóršy běly hłóšy hłowu barbja, a škónčnje šo čžěło do běkeje płachty šawali. To je potom naša šrawa šmjertna njedžela. Na nju naš tež našche šhoro-šcže dopominaju. Škóžda je pošol Boži š napominanjom:

Wopomń twój kónz! Pschemodžesch lubeho pschiwušneho abo šnateho ł rowu, dha či pschiwola: „Wy wšchitzy še mni pschindžecze!“ Našcha najwješcha předačka pak je wójna. Tu je šmjercž woprawdžita žnjenžačka. „Šchtož dženska šo šeleni a teče, to jutšje hižom pošycze.“ We wjele tyšaz šwójbach šu to nětko šhonili, a hórke šylšy běchu a budža šašo na šmjertnej njedželi šwědczič, tał hłuboko jeje předomanje do wutroby pschima.

Wjele šylšow šmjercž na šemi nacžinja, wjele trošchta je trjeba, je šetrčž. Ale čžim wjazy šylšow šo płacže, čžim wjazy trošchta šo tež pošcizja. Šchto dha naš trošchtuje, hdyž wo lubnych šemrjetnych šylšy wócžy pjełnja? Šo je nadžija na šašowidjenje w rjenišchim žiwjenju. Hižom pschiroda naš na to pošasuje. Šsu-li róže dočžěle, dha pod škoru šecžka nowe wócžka šedža, š kotrychž ł lětu druge wucžěja. Še-li lišče špadało, widžišch na kóždej hłóšy docž pupkow ša nowu nalětnu pychu. Š wušyčeho šorna wubije či mlódnje, žohnowanja pošne štwjelzo. Šušancžka, kiž šhuduška po šemi šasny, šo po štwjerdym španju do rjanego, wješkeho šmjeteła psche-šwobroczi. Šmjeteł je wobras čžłowjekoweho pschetworjenja. Na měšchžanskim Šuchorju je row wucženego muža. Šon je šebi na rowowy šamjeń napišacž dał: „Niz psches wošłabnjenje, ale psches pošylnjenje šo dušcha wysche nětczišchego byčža wušběhnje, a to njerěczi ša jeje šnicženje, to rěczi ša jeje wyschšche wudošonjenje w druhim, rjenišchim šwěcže.“ Šo je trošcht, kiž je se šwojeje wucženoscže čžerpal. Wón tež nam derje čžini kaž kóžde

pscheczelné słowo, kotrež w žarowanju wot lubeho šobu-
kšesćizijana dostanjemy. „Njepłacž!“ Jesuŝ k tamnej
macžeri praji, a my čujujemy, kač je ju tole słowcžto
směrowało.

Najlěpšichi trošcht wšchač tola Bože słowo woŝtanje.
„Prawy ch duŝche ŝu w Božej ruzy, a žana čzwila ŝo
jich njedótknje a Bóh setrěje i jich woczow wšchitke ŝylŝy,
a ŝmjercž wjazy njebudže, ani ŝrudoba, ani wołanje, ani
boloŝčž wjazy njebudže, pschetož přeniŝche je ŝaŝchło.“ D
kažku ŝbóžnu nadžiju to dawa: Wšchitke ŝylŝy setrěčž tym,
kotřij domach na khorolozach, w lazaretach, na bitwiŝchžach
abo hdžežkuli ŝtonaju, plakaaju, mrěja, setrěčž tebi, hdyž
wěriŝch, ŝo ŝu w Božej ruzy a bórŝy ŝo jich žana čzwila
wjazy njedótknje. Kaž poŝycžene ŝtwjelza do bróžnje, tač
ŝo jich duŝche khowaju do naŝcheho Wótza domu. Tam
je jim Bóh pschihotowač, ŝchtož hiŝchže žane wočo njeje
widžalo, žane wucho ŝlyŝchalo a do žaneho čłowjeka
wutroby pschichčło. Tam ŝo ŝpěwa:

Tač bórŝy hačž ŝym pschichčol jow
Tu do tych kraŝny ch njebjeŝow,
Dha ŝu mi ŝylŝy setrjene,
Wŝcho na mni tudy nowe je.
To je ta ŝbóžnoŝčž, moja wutroba,
A kotrežž ŝy w tamnym čaŝu ŝtworzena.

Tu ludžo wjazy njewumru,
We ŝbožu ŝtajnje žiwu ŝu,
Tón kral jim ŝam tač wotmolwi:
Tu njeje ŝmjercž, mój ludo, čži,
Tón, kotřij tudy junu žiwu je,
Wšchač do wěčžnoŝčže wjazy njewumrje.

Ja khowžu w ŝwětle wokoło
A wulžy jara blyŝchčžu ŝo.
Tač je to lube jehnjatko
Mje jara ŝbóžnoh' ŝežiničło.
Čžeŝčž, khowalba a móž do wŝchěj' wěčžnoŝčže
Budž tebi, Jesuŝo, mój najlubŝichi!

Šamjeič.

J. K.

Šwědčjenje wo mozy khěrluŝcha we wójuje.

Tač knižka i pjera ŝnamjeniteho profeŝora bohawučenoŝčže
reča, kiž je nětkle wuŝchla — pschi ŝpocžatku pacžerŝkeje wučžby,
tač rjež k namolwjenju, ŝo bychu naŝche džěčži ŝwoje khěrluŝche
derje a rady wulke.

Š njeje tole won woŝmjemy, i wójni naprižane: „Še ŝpěwa-
njom: „Še Bóh mój pscheczł ŝa mnje“ ŝo Boža ŝlužba ŝapocža.
To běŝche, kač budžiŝche ŝo pschi ŝpěwanju kač ŝwjata reča na naŝ
wulaka. Šóždy rhncžč bč nam i wutroby rěčžany a w naŝ thžaz
myŝlow a ŝačžucžow ŝbudžowaŝche“. „My mějachmy“, druhi
piŝche, „w čžežkim bčdženju khětro wulki ruŝki naŝhp dohycž. Pschi
khowanju ŝlónčžka bčchmy i dohycžerjemi horkach, Ruŝow w dži-
wej čžekanzhy widžachmy a ŝa nimi hiŝchže poŝlednju muniziju
póŝlachmy, na čžož něčhtó ŝawola: „Hdyž wjazy tšelecž njemó-
žemy, jim tola hiŝchže nčŝchto ŝaŝpěwajmy!“ A na to ŝmy i žylej
možu ŝpěwali: „Šedn twjerdy hród je naŝch Bóh ŝam“, wŝchč
ŝchtyri ŝchucžki“.

„Šo bitwje pola Tannenberga w raŝŝchěj Pruŝkeji to běŝche“,
tač někažki duchowny powjeda, „čžródka wojačow pschi čžicžže roŝ-
tšelanej žyčkwi nimo čžehnjěŝche. Šenož byrgle hiŝchže ŝejachy.
Wojažy do Božeho doma ŝaŝtupichy. Šeldwebel reŝerwy ŝo k piŝch-
čželam ŝhny a hrajeŝche: „Njech Bohu džakuje“ a „Škwal teho

Šnjeŝa, o moja duŝcha“ a k čžežči padnjemy ch: „Šeŝuŝ, moja na-
džija“. Wjele hloŝow woječŝkich ŝobu ŝpěwaŝche. Šotom jedny
rječny: „Šnjeŝ ŝeldweblo, něč ŝo hiŝchže i nami modleče!“ A
tutón ŝo w nutrneji modlitwje Bohu džakowaŝche ŝa ŝpodžiwne
dohycž a hnadne wumoženje“. „W kwarčerje w ŝpěwačŝkich čži-
tachmy“, druhi powjeda, „a naŝche lube ŝtare khěrluŝche nama-
kačmy. Jedny ŝaŝpěwa a ŝpěwanje bč na pucžu. My ŝmy tam
na rejwanŝkej kubi ŝoro hodžimu dohho naŝche ŝtare ŝpěwy ŝano-
ŝchowali. Kaŝ hižom na ŝlomje k wuŝnjenju ležachmy, duž něčhtó
tón hloŝ ŝyncžěŝche: „Ach, woŝtač pschi naŝ i hnadu“. My jón po-
tom wŝchitžy hačž do kónza wuŝpěwachmy. Hiŝchže něčotre khě-
luŝche ležo wuŝpěwachmy, kač: „A tebi ŝo wołam i hčubiny“, hačž
wŝchitžy njewuŝnjachmy. My mamy wŝchač bohuzel něčotry ch
ŝymny ch a hanjažny ch, ale to pschezo wŝchač tač woŝtanje“.

Šako wožebje ŝpěwane khěrluŝche w polu wŝŝche naŝpom-
njemy ch ŝpižat knižkow dale tele naŝpomni:

Budž khowalba Bohu ŝamemu,
Ach, poruč Bohu ŝwěru,
Ša krej a prawdoŝčž Šchryŝtuŝa,
Šwač, o moja duŝcha,
Šso, bóžka luboŝčž, modlu k tebi,
W wŝchčch ŝkuttach a wŝchčm džěli,
Nčtk wotpocžuje hola,
D hčowa khowatnje ŝbita,
Šaj, wŝmi ty ruzy mojej,
My džemy a čžemy ŝo modličž něčk k Bohu,
Wulki Božo, khowalbu čži, ŝhlyny Šnježe, ŝaŝpěwamy.

Pjatk 22. oktobra 1915.

Psalm 23.

Kak zbóžny sym, hdyž wotpocžuju, mój Jezu, w twojej
luboŝči! — F.

Poŝlednje powjeŝčže wo žaloŝčžach kŝheŝčžijanow w Perŝiŝkej.

Džělacžerka naŝcheho pomozneho towačŝtwa ŝa kŝheŝčžijanŝtowo
naraŝŝcheho kraja mjeŝ muhamedanŝkimi, knježna Šridemanež,
ŝlědowaze powjeŝčže wo žaloŝtny ch podawčach w Perŝiŝkej ječele
(pschir. kŝheŝčžijanŝki orient čžo. 9. a 10.):

„My bčchmy“, tač jej němŝko-ameriŝanŝki duchowny tamni-
ŝchich ŝtron piŝche, „pjecž měžazow wot wŝcheho ŝwěta wotŝamŝnjeni,
tež wot Ameriki. Šač derje, ŝo tu njebčŝchže. 15 thžaz čžlowje-
čow pytaŝche a namaka ŝchit ŝmutŝkach miŝionŝkich murjow, hdžež
jich miŝionarojo i khlēbom ŝaŝtarachu, jedny „lawach“ (čženki
khlēbicžč) ŝa woŝobu wob džěč. Šchoroŝčže wudhričhu. Ša 50
ŝamo jich ŝa džěč ŝemrje. W kŝheŝčžijanŝkich wŝchach kurdžo (mu-
hamedanŝžy) ŝoro kóždeho muža ŝkónzowachu, kotrehož móžachu
doŝahnyčž. Dyrbju powjedacž, kač ŝu horkach na hčownej haŝy
ŝchibjenžu poŝtajiwŝchi wjele njewinowatny ch ŝyriŝkich (naraŝŝchich
kŝheŝčžijanow) wobwěŝli a druhich, kiž bčchu přjedy dohho jecž
byli, ŝeŝatšěleli?! Ša čžu wo wŝchčm tym hroŝnym mjelčžecž...
Bóh je wŝcho do ŝwojich knihow naprižal... Nimo wŝchčch dru-
hich armeniŝkich (kŝheŝčžijanŝkich) wojačow ŝu jeneho tu psched
wrotami ŝarashli a žyle pschi knježnineji Šridemanež muri ŝady ŝa-
mjetalu, tola tač njerodnje, ŝo bčŝche jena ruka po čžaŝu ŝaŝo žyle
widžecž. Ša wŝach kpacž, potom horku pjerŝchže na njeho na-
mjetač. Šahroda knježny Šridemanež, abo wobŝedženŝtowo něm-
ŝkeho naraŝŝcheho krajeho miŝionŝtwa bu wot muhamedanŝkich
wutupjene a i džěla ŝpalene.“

kuczi, pať pľatafche stare lapn abo řadźeřche pjenjeř, ani řo by řľowcźko přchi tym řećźaťa. Potom řařo wjele ěobźinow pořpochi řpařche a řmorcźeřche.

Ědňž bē nēťko zyganka řařo řrucźe wuřnyťa, řmuźi řo ěolcźez, řařwēćzi řebi řonź wōřkoweje řwēzy, řařtupi do cźēmneho řhoda, přcheř řotryž řubježnizy řōźdy řrōćź wuřhodźachu, dźeřche přchezo dale a přchińdźe napořľedku ěaćź ř želeřnym řurjiam. Ějemōźeřche pať je wbohi wotewrićź, doľeľž bēchu ř cźeźřim řankom řrucźe řankujene; řrudny řo řařo wōrōćzi. Tola řhōd, w řotrymž bē ěaćź ř řurjiam přchiřchoľ, mējeřche wjele pobocźnyř wuźřichich řhodom, w řotrychž mōźeřche řo daloťo w řemi wokoľo řhodźićź. Ěolcźez dźeřche do přenjeho ľeřřcheho nuts, řotryž, wot řuri řo wōrōćziřchi, přtny. Ědňž bēřche doľhi cźař řchoľ, řať řo cħyřche řemu řwēćźa, nimale řo dopaliwřchi, řkoro ěařnyćź, řeřda řo řemu, řaťo by w daloťořcźi nēľaťku řwēzu wiďźať. Wcźipny řhwatařche dale. Ěźeřwjenopruhaze řwēťko bu nēťko přchezo wjeřřche a napořľedku řať wuľke, řaź wohnjowy řtoľp. Wōn pať dźeřche njebojařnje dale, a řtejeřche ř dořom mjeř dwēmaj bliřko pōrny řebi řtejařnymaj wřřokimaj řľaťomaj, mjeř řotrymajž řařřche řerja nuts řwēćźachu. Ěiřřche wuřřa ěařřa! a ř nēťotrymi řrocźelemi bē ěolcźez poťny wjeřeľořcźe a radořcźe — won!

Řať pať řemu řu ř wutrobje bēřche, ědňž cźmowemu podjeńřřtemu wobňdlenju wucźeřnyřchi nēťkle přenī řrōćź pod Boźimi řjanyimi mōďrymi njebořkami w řrařnej řrajini ř ľeřowymi řorami řtejeřche — řo řo wuprajicź a wopřřaćź njeřodźi. Ěajřerjeřche řanje w ľećzu! Ěřľonzo cħyřche řunje řřhadźecź, řařřche řerja řo cźeřwjenjachu a blyřřotachu, přcheř řory a ľeřy wonjeřche ľubořna wōń. Ěemja bē wřřchudźom ř trawu a ř řwēťkami řaź pořňta; pťacźki w ľeřu řpēwachu. Dale deľeťa w doľe ľeźeřche řwēťky řeřor, w řotrymž bēchu řařřche řerja a řelene wjeřřchi wokoľo ľeźařch řorow řařniřcho wiďźecź, dňžli w najcźiřcźiřřim řchpřihelu.

Ěolcźez řo nade wřřchēm njeřmērnje dźiwařche a njeřjedźeřche, řchťo je řo ř nim řľaťo. Wēřche řemu, řaťo by ř doľheho, řruteho řpanja wotucźiľ; ěľadařche wokoľo řo a njeřmōźeřche řwōje řpodźiwanje ře řľowom wuprajicź. Ěapořľedku řawoľa: „Ědźe řym řola přchiřchoľ? Řařřa daloťořcź přcheďe mnu, řařřa njeřmērna přcheřřeř wokoľo mje! Ě řať řjane, řrařne je wřřchitko!“ Potom pohľadowařche řařo na wřřoki řub, pať na řľaťu ře řelenyimi řeďlemi wobrořcźenu, pať na řchpřihelřwēťky řeřor, pať na řcźeřjaty cźernjowy řerjeřchľ.

Nēťko řřhadźeřche řa daloťimi ľeřojřnyimi řorami mjeř řľotyimi mōrōćzeľemi řľoncźko. Ěolcźez ěľadařche na řōnle nowy dźiw, wocźi ani njeřotwobrocźejo; řdařche řo řemu, řaťo by wohen řapacź poćźať, a wōn mēnjeřche řež woprawdźe, řo řo mōrōćzeľe, řotrež přenī řrōćź wiďźeřche, řapaleja. Řomalku řřhadźeřche řľonzo wřřche a řtejeřche ěiřom řľote, řulowate a řrařne na njeřju. „Ěchťo řo řola je? Řařřa řpodźiřwna řwēźa!“ řawoľa ěolcźez ř najwjeřřchim řpodźiřwanjom ěiřchcźe do řľonza ěľadařo, doňž řo řemu wē wocźomaj přřanicź njeřocźa, řať řo dňrbjeřche řo wotwobrocźićź.

Nēťko cħyřche řruch dale ěiřcź, njeřwēřjeřche pať řebi řkoro řľupacź ř bořořcźu, řo moľ řjane řwēťki rořteřtacź, ř řotrymiž bē řemja řaź pořňta. Ě dořom wuřľada maťe řehnjatko pod řcźeřjazyřm cźernjowym řeřřom ľeźaze. „Ěi, řehnjatko řudny!“ řawoľa ř radořcźu, bēzeřche ř řemu a dořaže řo. Řehny řo poćźa řibićź, a řtanřwiřchi řabjećza. Ěolcźez řo řhētro řařřōźi. „Ěchťo řo?“ řawoľa wōn, „řo dźe je řiwe, mōže bēřacź, ma řľōř! Ěoje řu wřřchē nēme a mořwe a řjane řo njeřřiba. Řařři dźiw! Ěchťo je řemu řola řiwjenje řať?“ Wōn cħyřche řo ř řehnjecźom do powjeďanja řacź, pľařřeřche řo řo řo a řamne a bu napořľedku mjeřřařy, ědňž wono přchezo ř tym řamym njeřřořumľwym řľořřom wotmōľwjeřche.

Tu přchińdźe mľody pařři, řjany mľodźenz ř cźeřwjenymaj ľizomaj a řōľřymi wľořkami, řřubjene řehny řhťajo. Wēřche ěolcźezej ěiřom doľho mjeľcźo přchiřľadowať, a njeřjedźeřche, řařři je řo řola cźľowjećź. Ěolcźez mľodźenza wuřľadowařchi řo řřōźi; doľeľž pať řeho pařři přchećźelnyje pořřrowi, bē wřřcha bořařnořcź řařo pľecź. „Ě řať řjany řy řola řy!“ poćźa ř mľodźenzeř. „Řrař wřřať mi“, dźeřche dale ř rořpřcheřřjenyřmaj řukomaj na njeřjo a na řemju poľařuju, „je řole wuľke wřřřoke wobňdlenje řwōje? Ějeřřmēm řu přchi řebi a přchi řwōřim řehnjecźu wōřřacź?“ Ěľodźenz njeřřořumľwiřchi, řchťo dźećzo ř tymi řľowami cħze, mňřľeřche najpľedny, řo je řľupe; řola řo řeho pľařřeřche, ědźe je řo řem wřřaťo. Ědňž ěolcźez pľaji, řo je ře řemje wuľeřľ, a ědňž wot řtareje řaby a broďatřch muźi powjedacź poćźa, přchińdźe pařři řhētro do řřacha. Tola ř mľořcźu wřřa ěolcźeza na řuku, řehny pod pařu, a řhwatařche řať řpēřchny dale, řaťo byřhu řemu řubježnizy ěiřom na řchjju řchli. (Wřřchichodny dale.)

Wřřchelake ř bliřka a ř daloťa.

* **Ěodny řo bliřa** — a nařchi ľubi řudźa řruhe řodny řařo wōňřach w njeřřchećźeřřim řraju řwjećźićź dňrbjećź. Ěny řim řařo řwōje řary řcźeľemny. Ějeřřabudźmy řim řež řchēřcźijaniřki pořřrow řobu pořľacź — řodowny pořřrow won na řitwiřchcźo. Ějane řniřřki wot řniřřicźiřchcźeřřne řteinkopřa w řřuttgarte řo wōřřebje ř řemu řodźa, řotrež řu řjenje řpřřane a řudźa nařřim wōjaťam ľube natwarjenje. Wudēbjene řu ř řjanyimi wobřařami a pľacźa řenož 10 pjenjeřřow. Ědňž řo ľubi řerřija na řwōřich řniřřow duchownych wobrocźa, wōni wēřcźe je řad wobřřara.

* **Ěařřche řhēřľuřche wē wōjny.** Wōjať wot řitwiřchcźa přřche: „Řať dźaťowni řym řy řebi nēťko, řo řym řaťo dźećzi řello řhēřľuřchom řpēwacź na wuľki, nēťko na wuľřnyřem je pľawje wāřicź. Wřřchi artiľlericźe, na narařřim řitwiřchcźu paďnyřnyř, na maťa řeho řejťman řpēwařře, ědźež řo řhēřľuřch nadeńdźe: „Řeřu, pľedny dźi.“ Ěa wřřchitko, řchťoľ ľudowu wutrobu řnuje w řutřym řřutřym cźařu, řa řorzu wōťcźiřřku ľubořcź, řa řřřřniwe cźařanje, řa wjeřeľořcź přchi dořnyćzu, řa řmjertne řarowanje, řa řrute přchētracźe, řa wopōrniwe pōďdacźe mařa řpēwařře pľawe řľowo pōľne mořy, pōľne bořateho řrořřřowanja. Ěľotry řhēřľuřch, pľedny přchewiďžany, bu na ř nařřich Boźich řľuźřbach wē wōjny ľuby a wāřny. Ěať řutherowe mōžne řhēřľuřche: „Řeď'n řwjeřřny řrōď je nařř Boħ řam“, „Ř řebi řo wōľam ř řľubiny“, „Ědźerź, Řnježe, řwōje řľowo na ř“, „Ěřřjedźa řu w řiwjenju řmjercź řu na nař řaťa“, „Wōťcźe nařř, řiř řy w njebořach“, „Wřřchĩńdź, Božo, řwřjaty řucho, ř řam.“ Řať ľeži řola na mnořich řhēřľuřřach nařřcheje řřřřwje řořa moďľitny? Ěařřche řpēwařře řudźa řařo moďľeřře řniři. Řřwalba a dźať řo řōřři: „Ějeřř Boħu dźaťuje“, „Řřwal řeho Řnjeřa, o mořa řuřřa“, — řdňřowanje řo řa řľyřchecź: „Řa řo cźi, Řnježe, do wēřřu“, „Ěpořcź na ř, Řnježe, řōn řnadny mēř wē nařřim řrudnyřm cźařu.“ Řoďacźe do Božeje wole puřřcźi řo do wutrobny: „Řaź Boħ mje wjedźe, řať řzu řiřcź“, „Ěchťoľ cźini Boħ, wřřcho dořre je“, „Řa njeřo puřřcźu Boħa, wōn njeřwopuřřcźi mje.“ Ěo řunje „Ěwať, o mořa řuřřa, řwať na Boħa“ je na řřařřach řuřřo řařřiřcźaľo ř řrořřřowazeř mňřľu: „Wřřeřřa dňžli Boħ Řnjeř nufa njeřudźe.“ Řa wēm řazaret, ědźež řebi řranjeni řōźdy wjećźor wupřořřachy: „Božo, wōňřhōď pořōhnyř“ ř tym dořřym řľoncźenjom: „Řořōhnyř nař w řmjertnyřm řōžu, wřřmi nař ř njebořřemju řbožu.“ — Ěaj, řhēřľuřche řwřjaty řwřařř řwřařřa ř nařřimi ľubnyimi wōňřach a ř nami dořach. Řhēřľuřch je dořř řwřařřať wē řwřjateř wōjny nařřcheho wōťřneho řraja.“

Ěamōľwřř řeďaťor: J. Ěōľō. Ěřobureďaťor: J. A. Ěapľeř.

Ěřiřchcźeř a nařľadniř: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatonok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džěń pak swjatonok
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će!
F.

Sserbske njeđzelske łopjeno.

Wudawa šo łóđu šobotu w Smolerjež knihiczišćežeńi w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschědplatu 40 pj. dostacž.

Prěnja njeđzela adventa.

1. Tim. 1, 15.

Stare zyrkwine lěto je šo miněło, a t nowemu zyrkwinemu lětu šaswonja adventske swony. Šdnyž šo šwětně lěto minje, dha šebi rospominaš, šajtu šškodu šy w nim měl a šajke dobněža š njeho šobu wošmjěš do noweho lěta. A tak na šonzu štareho zyrkwineho lěta hišćeže ras nimo twojeho woła čahnu šškodowanja a dobněža, šotrež šy ty w nim měl ša šwoju dušču, a to šańdžene lěto, w šotrymž Bóh šon Anješ pschěš želešo a krej, ale tež pschěš tak něšotry dopokaš hnady a dobročiwosće čłowške dušče móžnje šbudžěšče, wono je nam bylo t wulkemu žohnowanju ša našče žiwjenje, a tele žohnowanje my, džěńša na přěnjej njeđzeli adventa do přědka hładajo, šobu wošmjemy do noweho zyrkwineho lěta, a wješelimy šo, šo šmy šašo wo jenu šrocžel blize temu pošlednjemu, wulkemu adventej teho Anjěša, temu pošlednjemu čašej teho šboža a dnju teho Anjěša. Šmy na njón hižom došć pschihotowani, doštojni, šo šon Anješ t nam pschindže? Šdnyž šmy tež w šańdženych 16 měšazach šo pošpšcheli a lětušči adventski čaš š wošebje šhutnym pschihotowanjom na pschichod teho Anjěša woběńdžemy, dha šyrbimy tola š Pawołom pschidacž, šo hišćeže nješmy došonjeni ani doštojni, šo by Ješuš jako hšć a šral pschišchol do našchich wutrobow a domow, do našchich wošadow a do našcheho kraja. Tola tehodla šo nam njetřeba štyšćacž. Šon šamšny šapošchol Pawoł tym, šotřiz šwoju nješmanosć došošnaju a š šhutnym prózo-

wanjom wošebje w adventskim čašu na Anješowy pschichod šo pschihotuja, pschiwola šon wošbožazy adventski poštroj: „Šhryštuš Ješuš je do šwěta pschišchol, hřěšnikow šbožnych šezinicž.“ A wón jo wobšruczi: „Šuto jara doštojne šłowo je wěrnó.“ Šo šnjeh šebi čzi małowěrlivi do štyšćneje wutroby šapikaju.

W šušodnej šhěžorškej šu na wyšokich horach, šotrež šu mjenowane Tauern, šwony widžecž. Šwonjerja pak tam šžaneho njeje. A w čžichim lěčzi š tymi dołhimi dnjemi a jašnymy nozami šo wone nješwonja. Šdnyž pak w šymškim čašu wulke šněhi puče a šchěžežki šawěja a š wuwšacžom šróćkich hodžinom čžorna čžma šnježi, dha móžne wšchory tamne šwony čžahaju a jich šynti šu daloko ššyšchecž a pošafuja tam pučowarjej, kiž je šo poščimje šabludžil a kiž by žalostnu šmjercž wumřecž šyrbjal, šon prawy puč. Wone pošajkim šwonja to wumóženje. A, luby čžitarjo, runje tak čžzedža tebi, šotryž šy ty tež jedyn putnik a, šabludženy w nozy tyč hřěchow, šon prawy puč namalacž njemóžěš, adventske šwony tu wješeku pošwěšć twojeho wumóženja pschišwonicž; š jich lubošnych šyntow čzi napšchecžo ššinczi: „Šo je šawěšće wěrnó a jara doštojne šłowo, šo Šhryštuš Ješuš do šwěta je pschišchol, hřěšnikow šbožnych čžinicž.“

Šhryštuš Ješuš je do šwěta pschěd 19 lěšštotkami pschišchol, a jako wón do šwojeho šralowškeho města Šerušalema čžehnjěšče, dha šwješeleny lud jemu wyššafče: „Šosianna temu šhnej Dawitowemu! Šhwaleny budž, kiž pschindže w mjenje teho Anjěša. Šosianna we wyššokšćzi.“

Nětk wón s noma pschindže. Powitaj jeho se samšnym wjesełym wystanjom. Albo nimašch pschicžiny došč k sa-wjesełenju, hdyž tón njebieski kral trón swojeje wěcznej krašnosće wopušcži twojedla a pschindže tu na semju teje žaloscje, tež k tebi? Wšchať tež tebi płacži to słowo jeho pschichoda: „Slaj, ja steju psched durjemi a klapam.“ A wón pschindže s czihej myšlu; njech drusy kralojo s wótrym mjeczom wo swoje kralestwo wojuja, wón wojuje wo twuju wutrobu s brónju teje czihosće. Daj šo dobyč sa jeho kralestwo, kotrež njeje wot tuteho šwěta, a wšmi jeho lahodny psichah na šo. Jako twój kral ma wón tež to mjeno žalbowany abo Khrystuš. Wón ma tele mjeno tež jako profeta, kotryž sjewi Božu wolu, tym cžłowjekam hrěchi psušcžicž, a jako wyschichy mješnik, kotryž sam tón wujednatški wopor pschinješe sa twoje hrěchi. Wón pak ma tež to mjeno Jesuř, to je pomocnik, a w našchim staroscžow a strachow polnym cžahu budža njelicžomne tykazy hubjenych cžłowjekow tuteho pomocnika witacž. Seženik Łukasch nam praji (st. 4, 18), w cžim jeho pomoz wobsteji: wón pschipowjeda tym khdym to ewangelij, a někotry khdny widži w tutym ewangeliju wjetřchu pomoz, hacž by jemu wulke bohastwo pschinješlo. Wón dale jako pomocnik sahoji rosmjecžene wutrobny. Szudž sam, luby cžitarjo, hacž šy hdyž něhdže druhdže lěpschi balsam dostał, hacž tón, kotryž cži Jesuř se swojim słowom dawja sa twuju wot boloscje a winy rosmjecženu a rostorhanu wutrobu! A dalschu pomoz wón pschinješe s tym, šo wón jatym a rošbitym předuje to puščženje: wón powjedže tych jatych Zionšich, to reka tych, kotřiž šu mješcžanške prawo šebi w njebieskim Jerusaleme dobyli, niz jenož s teje dalosce jatny teho hrěcha domoj do swojeho šwětleho kralestwa. A stoncžnje chze Jesuř jako pomocnik tym šlepym pschipowjedacž to šašowidženje. Psched něščto njedželemi pschindžechu do mješcžanškeho lazareta wobžarujomni wojazy: wóni noschachu mōdru šchleňzu psched woczomaj, dokelž bēchu psches jedojte pluny, wot njepschecžela s wětrom na tutych našchich wojakow puščžene, na woczomaj šchorili, někotři s žyła nicžo wjazy njewidžachu, dokelž bēchu psches tamne pluny žyła wo mōž widženja pschischli, wōšlepili. Jako jenemu s nich šwoje džělbracže wuprajich, wón wotmolwi, šo jeho wobžarowacž wulkeje pschicžiny nimam, dokelž je wón nětko namuřnył, šwojeho Jesuřa widžicž. Hdyž Jesuř wšchelaforu pomoz sa njedostatk našcheho cželneho žiwjenja pschinješe, dha tola wōšebitu pomoz sa našche duchowue žiwjenje, sa našchu duschu. Bu wšchať Jofesej wo nim psches jandžela wo šnje sjewjene: „Šeho mjeno dyrbič Jesuř rečacž; pschetož wón budže šwój lud sbōžny scžinicž wot jich hrěchow.“ Duž tež Pawoł w našchim šchpruchu s krotka praji: „Khrystuš Jesuř je do šwěta pschischol, hrěschnikow sbōžnych scžinicž.“ Hdyž junu našch kžěžor s wōjny šo domoj wróczi, nadžijomnje bōrsy, šchtož chžyl luby Bōh miłosčiwje spožcžicž, dha wón mēr šobu pschinješe šwojim poddanam. A hdyž je našch Sbōžnik něhdny do šwěta pschischol, hdyž wón nětko s noma k nam pschicžehnje, dha chze wón nam hrěschnikam šobu pschinjesč tón mēr sa dusche, tu sbōžnosč; psches woadcže hrěcha chze wón nam tón pucž do něhdny šhubjeneho paradisa šašo wotewricž: „Wón dženska derje wotewri k temu raju Božemu; tam cherub wjazy njesteji, džak budž Bohu šamemu.“ Szamo, hdyž wón našche hrěchi na šo wōšmje a nam našche šwědomnje smēruje, dha wón nam jedyn paradisa šhotuje hižom na tutej žaloscje polnej semi.

Jesuř chze hrěschnikow sbōžnych scžinicž. To nastupa tež tebe, luby cžitarjo; pschetož my šmy wšchitzy hrěsch-nizy. Hacž by twój hrěch nětk tež krej cžetwjeny był, njesadwēluj: Jesuř je tež tebi tón pomocnik, šnano tať dolho pytany pomocnik, pschecžiwu temu hrěchej a cže wot njeho sbōžneho scžini. To móže cži Pawoł se šwojeho nashonjenja wobšwēdcžicž, wšchať wón po tych słowach: „hrěschnikow sbōžnych scžinicž“ dale rjeknje: „mješ kotrymž ja tón přeni šym.“ Hrěch cžehnje sa šobu to šatamanje, niz tu sbōžnosč. Šak chžesch jemu wucžeknyč? Twoje hrěchi šu kaž jene morjo, w kotrymž šo potepišch; hižom cži du te žolmy hacž na šchiju. O šapschimi s ruku teje wēry tu ruku teje hnady, kotruž tón šnješ Jesuř, kiž pschindže, cži posticži, šo by wón tež tebe wutorhnył hrěchej a hješbōžnosčzi a tež tebe sbōžneho scžinił. Haj, runje tebe, kiž ty tele słowa cžitašch a s tym pokasašch, šo sbōžnosč pytašch; niz tamneho twojeho šuřoda, kotryž tutón „Bomhaj Bōh“ njecžita a kotryž ani nětko we dwōjzy khdnym cžahu teje wōjny a teho adventa do Božeho domu njekhwata; kotryž nima žadyn hlōd, žanu lacžnosč po prawdosčzi, dokelž je šyly; kotryž šo sa žanym lēkarjom njeprašcha, dokelž je šrowny. Šak tola s tamnej adventskej šchucžku špēwamy? „Wón pschindže k šwětnom šudu tych njepofutnych dla, se žohnowanjom k ludu, kiž jeho ducha ma!“ A šak tola předomasche jeho priedybžer a pucžpschihotowat Jan tón kšcženik? „Šsešera je hižom k drjemu a še korjenju pschiložena. Šehodla, kotrež drjemo dobry plōd njepschinješe, budže porubane a do wohanja cžišnjene.“ „Wón ma šwój wējetny kopacž w ruzy a budže šwoje huno wucžišcžicž, a šwoju pschēňzu do brōžnje šhromadžicž, te pluny pak s njewuhasniwym wohenjom špalicž.“

Khrystuš Jesuř je do šwěta pschischol, hrěschnikow sbōžnych scžinicž. Pawoł to wobkrucži a rjeknje: „To je šawēscže wērno.“ Chžesch ty na tym dwēlowacž? Njemōžesch ty to wēricž? Duch ma wēscže tež šwoje prawo, a je jara derje, šo njekšmy tať loškowērimi, wšcho wēricž, šchtož něhdže šlyšchimy. Šelko njewērnych powjesčow je šo n. psch. jenož sa te pošlednje 16 mēřazow rosnješlo a wēru namakał! Šchto je tola wšcho cžorne na bēlych nominach štało a bu sa wērne džeržane, dokelž bē cžišcžane? A hdyž šo tež šornjatko wērnosče namaka, dha bu wone šaworane do tolšete kžē, šo šo wo nekajim podawku, kotryž šo něhdže šta, stoncžnje jenož ta kža, niz ta wērnosč wērjesche. Žadyn džiw, šo runje khdni, šwědomnicži ludžo dwēlowacž pōcžnu na kōždej powjesčzi, kotruž šlyšcha abo cžitaju. A šnano tež někotry dwēlowacž pōcžnje na tej adventskej powjesčzi: „Khrystuš Jesuř je do šwěta pschischol, hrěschnikow sbōžnych scžinicž.“ Šo šo tajki dwēl namaka, to Pawoł jara derje wē, a duž wón s wobkrucženjom rjeknje: „To je šawēscže wērno!“ Našch Sbōžnik by to šamšne wuprajil a wobkrucžil se słowami: „Šawērnje, šawērnje, ja praju wam.“ A našch Luther by wukładowal: „Šamjen, to reka: haj, haj, wono šo dyrbi tať štač.“ A ty chžyl hiščcže dwēlowacž? Dha cži Pawoł na šebi šamym jo wobšwēdcži: „Mješ hrěschnikami bēch ja tón přeni“, „kiž ja předy bēch hanjer a pschescžehat a šanicžet, mi je šo šmilnosč dostała“, ta šmilnosč mjenujzy teho woadcža, ta sbōžnosč. To je a wostanje šawēscže wērno, šo Jesuř hrěschnikow sbōžnych scžini, a twój dwēl, twoja njewēra tule wērnosč powalicž njebudžetej. A pruhuj šo šam, šnano ty na tym tež njedwēlujesch, dwēlowacž njemōžesch, ale něhdže druhdže ta

hoczła wiša: ty by lěni t wěrjenju, njehašch wěricz. Tón Anjes pschińdžo wo tebi to frudne słowo praji: ty by njehaš, hač runje ty advent šwjeczišch; kaž židzi tež wěricz njehachu, hač runje Jesuša i hosianna spěwanjom witachu. Wěda tebi, tón Anjes sa tebe pschińdže podarmo, hač runje nicžo wěsćišcho njeje hač to, so wón hrěšnikom šbóžnych sczini.

„Ahrystuš Jesuš je do šwěta pschischoł, hrěšnikom šbóžnych sczinič, to je sawěsće wěrnno.“ Njeje to jene dostojne słowo? Woprawdže, jene „jara dostojne słowo“. Čitamy wjazy tajkich jara dostojnych słowow w bibliji, na pschiklad: „Tak je Bóh tón šwět lubował“ atd. „Kiž te mni pschińdže, teho njebudu“ atd. „Moja hnada šo njedyrbi wot tebe wróczič“ atd. A jako tajke jara dostojne słowo wazmy šebi tež to słowo nascheho tu wukladowaneho teksta.

„Jara dostojne słowo.“ Šdnyž tele wot Pawoła w grichiskej rěczy pišane słowa prawje pscheložimy, tu woprawom steji: to je słowo hódne dostacza, hódne pschijecza; hódne, so je šlyšisich a šebi do wutrobny šaschčepisich. Někotru powjescz šlyšisich a na nju pošluchašch; ale wona je zyle bjes waznosće. A tola ju šnano njehašch šabycz. Někotry zyle pódłanski nastawł čitash w nowinach, někajki roman, wšchelczišny, šměški. To njejšu pschijecza hódne słowo. Ale tež někotry dobry, natwarjazy, nabožny nastawčł šo wotečisčez. Džerzišch jón sa dostojny, jón pscheczitacž a njesapomnicž? Najdostojnišcha powjescž pak w adventskim čašu šo mi šda byčž Pawołowe słowo: to je sawěsće wěrnno, šo Ahrystuš Jesuš je do šwěta pschischoł, hrěšnikom šbóžnych sczinič. Hač wona tež sa tebe dostacza hódna njeje? Šdžež šo pienješy wudželeja, tam šhudži šwoju ruku tykaju. Šdžež šo lěkarštwu pschedawa, tam šhori poščelju. Šdžež je čerstwe žórlo w puščinje, tam šawutlážy pučžowat šo picža nješdžerži. A hdyž sa křytym blidom šedžič, dha hlodu tradacž njehašch. A ty, kotryž by ty šhudny a šhory, lačžny a hlódnny po šwojej dušchi, ty njehaš bracz, hdyž šo čzi pošćicžuje a dawta a nanušuje tón dar, kotrehož ty jara, jara trjebašch, mjenujžy ta adventška powjescž: „Ahrystuš Jesuš je do šwěta pschischoł, hrěšnikom šbóžnych sczinič? Ty čitash tule powjescž, ale ty ju nje wěrisch, njepšchimošmješch? Wšmi ju, wět ju!

Šdnyž je atwentički čaš tón čaš, w kotrymž šo šchesczijenjo i pokutu a wěru pschihotuja na tón pschichod teho Anjesa, dha móže šo tón žyly wójnški čaš, kotryž naš bóle na Bože słowo šedžbowacz dopomni, wošebje mjenowacz jedny adventški čaš: Šlaj, tón Anjes Anjes dže i mozu. Wozazy šo šwjekela, šwojeho krala widžo, a witaju jeho i wulkim hložom wołajo: Šlawa! Witaj ty twojeho krala, we wutrobje jemu špěwajo: „Hosianna temu šynej Dawitowemu! Šhwaleny budž, kiž pschińdže w mjenje teho Anjesa, hosianna we wyškosčzi!“ Wón pschińdže. „To je sawěsće wěrnno a jara dostojne słowo, šo Ahrystuš Jesuš do šwěta je pschischoł, hrěšnikom šbóžnych sczinič.“ Šamjeń. Kř. w H—je.

Byrkwine lěto.

Niž i ropotom a juštom, niž i pištanjom a se šwonjenjom, kaž šo šastup měšćczanskeho (byrgariškeho) lěta powita, ale čzišche, njewočžakowane a njepoštrawjene žyrkwine lěto šastupi. Wo nim płaczi, šchtož wo kralu žyrkwije šamym: wono pschińdže t tebi i čzišchej myšlu. Ša tamne šu wutrobny i pschecžemi wšchěch

móžnych a njemóžnych šubłow napjelnjene, ša tele šo čzi žaneho ertneho a pišneho: „Daj Bóh šbože!“ njepraji. A tola je runje wono ša wěrneho šchesczijana polne žiwjenja a najwšchšcheho šboža. Šso wě, duchowneho žiwjenja a duchowneho šboža, pschetož wono je „to špodobne lěto teho Anjesa“, lěto Božeje hnady, šo pošćicžuje na mnohich Božich dnjach a pschidželeneje psches modlitwu, Bože słowo a šwjaty šakrament.

W protyžy šu drje do měšćczanskeho lěta wšchě šwjate dny šobu nuts šapšane, ale wono po prawom jeno i hóltych měšazow a dnjom wobšteji, kiž t džělu a t wodychujenju škžža a po kotrychž šo wšchelatore podawki pošnamjenja. Šyrkwine lěto ma druheho ducha. W nim šoždy, tež džělawy džěń, ša džěń teho Anjesa płaczi, šožde džělo je Bohu šwjecžene a Boža škžžba, šožda njedžela je domach pschewywanje pola njebieskeho Wótza, a šoždy rócžny čaš ponurjenje do najwjetšich, t naschey šbóžnosčzi dokonjaných šlutkow trojenicžkeho Boha.

Šastupiwšchi do noweho lěta nělotry i njewěštosčzu do pschichoda hlada. Wo šbože čže šo próžowacz, hač runje je nješpuschčžomne a móže šo kaž šchleńza šlamacz. Ššchi nastupjenju žyrkwineho lěta šo wo šemške šbože štaracz njetrjebašch, tu rěka: „Kaž Bóh šechže“, jeno:

Modl šo a dži po Božej šchčezžy,
Čziń šwěru, šchtož ty čzinič mašch;
Dha budže šbože w twojej šhěžžy,
Ty Božej hnady wužiwašch.

Boža hnada pak je šoždemu wěšta, kotryž šo wo nju próžuje, je wobštajna, kaž dołho ty šechžech.

Šswět, kotryž po měšćczanskich lětach ličzi, widži šo dale bóle šestarič, woššabnyč, wotemrjecž; džěczi Božeho kraleštwu, kiž šu po žyrkwiny m lěče žive, šo w nim njesestaria, ale šo wospjet womłóžža jako hodlet, běža a njewoššabnu a lecža horje t wěčžnemu žiwjenju. J. K.

Kak je Bohušlaw i Dubowina Boha špóšnal.

Powjedaničžlo wot Ahrystofa Šchmida.

Pschekožič Š. Šuf.

(5. pokračowanje.)

6. staw.

Putnik.

Njedalošo bydlešche putnik i mjenom Methodij, hižom psches wóššomdžezacz lět štary muž, šwojeje mudroščje a pobožnosčje dla dalošo wokoło šnaty a čžescžowanj. A njemu čžyšche młody paštyr namašane hólčžo dowjescž. Putnikowe wobhydjenje, i boša šhětreje hory pschi špomnjenym jěšorje, bě tak rjež mały raj. Mała šhěžčicžka, i winowymi šopjenami šaroščžena, se šhčžišnamy a močhom pschikřyta, šteješche mješ šhlódnymy šadowymy šchtomami šrijedž šahrody, i najrjeńšchimi nučawškami a šelemi debjeneje. Šady mašje šhalupki běšche winiza a i boša njeje wušte ale šhětro dołhe półko. A hdyž bě hewat mješ škašami hišchčže prošdnny blecžł, šteješche šchtom i najkrašnišchimi płodami abo i najmjeńšcha kerješčł se šlódškimi jahodškami. Ma škale, kotraž wyšoko wyšche jěšora wuštupowašche, šteješche škapakka i małym tórmikom. Ššhodžěńki, do škaty wurubane, džěchu t njej horje.

Šestariženy putnik se šchědžiwěj hlówu šedžješche, hdyž paštyr i hólčžezom se šahrodnymy duricžškami nuts pschińdže, na drjewjanej lawžy pod jabłonju, tak šo šo krašny jěšor runje pschew jeho woczomaj šlyšchčžješche. Wulka kniha, w kotrejž jara pobožnje a nutrnje čžitashche, ležješche pschew nim na blidže. Šědke wložby, kotrež jeho plěchatu hlówu hišchčže tu a tam pschikřwachu, a tež dołha broda, běchu běke jako šněh, jeho woblicžžo pak bě hišchčže štrowe a čžewjane, jako ličžy młóžžena.

Š lubošnej pšhecželniwošču staru putnik jeju witajo, pošlucha-
šche na młodženzowe powjedanje s wulkej fedžbnošču, prafcheshche
šo hólčezca wo jeho mjeno, a wsja jeho wutrobnje hnuty na šwojej
ruzy. Wón bórny šhuda, so je hólčzatko wošebnymaj staršchimaj
wot rubjeznitow kradnjene. „Wostaj pachokka pšchi mni“, džešche
š młodženzej, „tola njepraj nětke hišchče nikomu šlowčka wo
tym. Nadžiju šo, so budžetaj jeho staršchej hišchče š doprafche-
nju — a tule je mjes tym pšched rubjeznitami najšepje wulho-
wany. Mojeho domika šo woni šdaluja, jako wohnja. Ššlěbro
a škoto njeje pšchi mni, dobru radu a špomóžne napominanja,
šotrež drje šu hušto wjaz winojte, hacž šlěbro a škoto, te woni
hidža.“ Š hólčezcej prafeshche paš tele šklowa: „Budž mi lubje
powitany, luby Bohuškawto, ja chzu čži měšto nana byčž, a šo
ja tebje staracž, doniž čže njebudu šašo tvojemu prawemu naney,
twojej prawej macžeri pšchepodacž móž. Njerěšaj mi potajkim
hinaš hacž nano!“

Putnik pšchinješe na to šwojimaj hoščezomaj mloko a šhlěb.
Šdnyž bē šo młodženž wofšchemiš a našhčžik, wsja šwój wowčžerški
šij, so by šo šašo š šwojemu šadku wróčžik, šotrež mjes tym
jeho šwěrnaj a derje wuwučženaj pšaj pašeshčtaj. Šólčez paš
jemu njechafche dacž wotěčž, a pšafajzy džeržeshche šo jeho drašty.
Tola hdyž młodženž pšchišlubi, so čže bórny šašo pšhičž, a
hdyž napošledku jemu tež jehnjatko dari, bē hólčez špokojom,
šokelž měješche na jehnjecžu nješměrnmu radoščž.

7. šlaw.

Ššlónzo a šwětli.

Šako bē paštyš wotešchol, šadži putnik hólčezca póbła šebje
na šawku, so by šo š nim do powjedanja daš. „Luby
Bohuškawto“, džešche wón, „njewěšch ty ani najmjějšche wo
šwojim nanje a wo šwojej macžeri?“

„Šaj“, wotmolwi Bohuškaw, „ja mam rjanu macžerš, — tule
pšchi šebi w šaku. Tu mašch a šladaj!“ Š tuthmi šklowami
wucžezce mašy wobraš, do čžerwjeneho šomota rjenje šašadženy,
šotryž bē, štarej žyganzy čžeknywšchi, runje pšchi šebi mēš. Wšohi
hólčez njebē wobraš šwojeje macžerje hišchče ženje na šlónzu
widžat; džiwašche šo tehobla na jeho jašnosčži a krašnosčži, a
šlyštot wokoło njeho šašadženych diamantow šašafche jeho taš do
woczom, so njemóžeshche dlěje na nje šladacž.

„Šak je tu pola tebje šwětlo! — Tola powěš mi jeno“,
džešche hólčez dale, na šlónzo pošafujio, „šchtó dha je tule rjanu,
škotu lampu tamle horjela šašwěčžik, šotraž wšchitko taš jašnje
wobšwětluje? Ša na nju ani šladacž njemóžu, taš šo šlyškota.
Ša w našchim wobšhlenju bēšche jenož mišchorjaza, čžemna. —
Š taš dha šo to ma, so šo pšchezo wšche a wšche wušbēhuje?
Šdnyž ju najprjedy wušladach, wušstupowašche tam ša dalokimi
šchtomami, a w šrótkim čžafu šteješche hižom taš wškošo nad
nimi, so tež na najwšchšchej horje štejo njebych mohš wjazzy
š nej došahnyčž. Šak dha je to tola ščžinjene, so šo wona
pšchezo wšche a wšche šnosčhuje? Wšchaf tola nišdže žaneje
šchnóry widžecž njeje. Šchto dha ju čžeri? Š šchtó tam taš
wškošo horje šašy, so by nowy woliš pšchiliwaš?“

Putnik jemu wotmolwi, so tale wulka krašna šwěza šlónzo
rěša, so je tošame drje hižom wjele tyšaz šet staršche hacž mašy
Bohuškawš, a so pošpochi taš šwěčži, ani šrejšku wolišja nje-
potřebajzy.

„Šak je to móžno, njewěm“, prafeshche Bohuškawš. „Šle
šajke mašch tu tola pšchekrašnje rjane róžički a šwětli!“ počža
hólčez š nowa, a štanjšchi bēžeshche š hrijadkam, šotrež bēchu
š nuchawkami wobšadžane. „Š, taš šu pšchekrašnje rjane, čžerwjene,
bēle a mōdre barbje. Šak šu wšchē tele šopješchka šchitowanje
jene šaž druhe wurěšane! Š š čžeho dha tola šu? Šapjera to

njeje, tež žida niž. Šraj wšchaf mi, šu ty wšchē tele róžički šam
wudžěšak? Šch, to šu wjele čžafu š temu trjebaš! Š něšotrych
šu taš mólicžke a čžerčičžke žikš. Šo šu šahodne nožički a
dobrej woczš mēčž dyrbjaš. Ša drje šym tež hižom šwětli džěšak,
tola taš krašnje ja to njedofonjam.“

Methodij prafeshche, so žadny čžlowješ ani jenu tajšule róžičku
wudžěšacž njemóže, a so wone wšchē šame wot šo še šemje roštu.
Bohuškaw paš njechafche temu wěricž a rješny: „Šo na žane
wašchnje temu taš byčž njemóže; to čžu tola wjele radšcho wěricž,
so šu je ty šam rěšal a molowaš.“ Putnik pošafa hólčezcej ma-
šojčžku, špodžiwnje šroščženu a š mašom napjelnjemu, wuššyja jemu
mólicžke šulowate šornjatka do šlónje, prajo, so je w šlōžnym taj-
šim šornjatku mnohoščž wulšich čžerwjenyhch róži, šotrež je šornješchka
wuroštu, hdyž šo do šemje pošoži, — a so šu na tošame wašchnje
tež wšchitke te druhe róžički š tajšich mašych šornjatkow wuroštkē.
Šólčez pošladny na putnika, jako by šo jeho čžyž woprafchecž,
hacž tola nježortuje, a džešche: „Š tajšej mólicžkeje šulicžki dyr-
šbjaš taš wulka krašna róža wuroščž? Šo dže by tajšele šornjatko
nješlōncžnje mudrišcho pšchiprawjēne byčž dyrbjaš, hacž najmjějšchi
škoty šeger?“ „Šo šo wē“, wotmolwi Methodij. „Šola šchto
dha je tele šornjatko wudžěšak?“ prafeshche šo hólčez. „Šaž šo
mi šda, taš by tola hišchče lōže byšlo, wšchitke tele nuchawki wu-
džěšacž, dnyžli jeničžke tajšele šornjatko!“

Bohuškawš wobšladowašche šebi róžički š nowa, wot jeneje
hrijadki š druhej šhodžo, a njemóžeshche šo doščž nahladacž. Mjes
tym počža jemu na šlónzu horzo byčž. „Šajku tola tale lampu
horzotu wot šo dawu“, praji wón, „je hižom taš daloko wot naš
šdalena, a tola naš tašle hřeje! Še to špodžiwna šwěza!“
Methodij wjedžeshche hólčezca šašo pod šakšonš, hdyž bē na šlidže
a na šawzy hižom šhlōšš. Šu dže je prawje šhlōššno a lubošnje“,
prafeshche Bohuškawš, na šchtom šhladujo. „Šlej wšchaf, taš naju
šónle šeleny šchtom niž jeno pšched šašazymi pruhami šlónza, ale
tež pšched jeho horzotu šchšita! Šak wulki tola je, taš wjele
tyšaz šopješchlow tola ma! Šdonš je, šaž je widžecž, najšterje
š drjewa. — Tola škoro šo mi wjazzy wěricž nješha, so by ty
žyle šam tule nješkrašnu mnohoščž róžiččlow a šiščiččlow wu-
džěšak. Šo by nješměrnje wulki a čžezki šchuch džěša byš!“

(Pšchichodnje dale.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

* **Njedželu 5. dezembra (2. adventa)** šmēje šo pšchipošdnju
1/2 12 hodžin lētušche pošlednje šeršške šemšchenje w šchžinej
žyškwi w Dražžžanach. Šubi Ššerbja čžyšli tyšch šwojich,
šotšž šu w Dražžžanach a wokolnoščži, w prawym čžafu na to
šemšchenje šedžšlimych čžiničž.

* **Ššalečžanškim Božim domje** je šo elektriške šwětlo
naprawiło a šo pošlednju wójnšku modleršku hodžinu a wošebje
pšchi špěwanju žyškwišeho šhora šmjertnu njedželu pošpošdnju
š dopomnjenju na lubych šemrjetych šwěčžeshche. Wošada je wo
poradženju teho wobšwětlenja jara špokojena.

* **Ššprušlich šchulach** je šo ša 65 milijonow škoteho na-
šhromadžilo. Pšchi tutej škladnoščži napominamy wšchitšich, šž
šnana tola hišchče škoto šhowaja, jo wotēdacž. Šim wono ničšo
njepomha a wótžnemu krajej je to š wužitkom. Duž je to šwjata
pšchiščušchnoščž, wšcho škoto šebi wuměnicž dacž. Šo móže šo na
šlōžnym poščže štacž.

Šamolwity redaktor: J. Gólš. Ššoburedaktor: J. A. Kaploš.

Čžiščezčž a naškadnik: M. Šmoleš.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoј mócný
Lubosé ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař měrný
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty
Dušě daty,
Wotpočá ty.

Z njebjes mana
Njeh čí khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew čel!

F.

Šserbske njedželske łopjeno.

Wudawa šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knižničisčječni w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Druha njedžela adventa.

Šef. 40, 1—5.

Někotry hóscž w běhu lěta šastupi do twojeho domu a wón je čzi jara luby a witany. Ty šo njewjěšeliš jeno na jeho wopytku, ale tež na tych poštrwach, kotrež wón čzi šobu pschinješe wot tych šwojich abo wot druhich tebi šnatych pscheczelow. A hdyž ty přjedy šhoniš, šo šchtó k tebi pschińdže, dha ty šo na to pschihotujesč, šo by šo twojemu hósczej pola tebe lubiko. Wšcho džěło we twojim domje a we twojim powołanju š čzašom wobštarasč, šo by šhwile došcž měl ša šwojeho hóscza a šo by wón šo š wjěšelosczu witany a widžany čzul a šo njeby hnydom pschi přenješ škladnosczzi šašo ša pucžowarškim šijom pschimacž trjebał, dokelž čzi njeby chyzł dale wobczěžny bycz. A ma-li twój wopytk nekajku proštrwu na tebe, dha ju jemu jako dobremu pscheczelej po možnosczzi wěšcže dopjelniš: dasč jemu tu jenu radu, tam jemu pomoz lubiš a š zyla šo trochu podwólny a pošlužny wopofasasč. Nětko w adventškim čzašu pał pschińdže do našeho šchescžijanskeho kraja a tež do twojeho domu jedyn luby hóscž, šтары šnaty a tola zyle wšebity hóscž, Šesus Šhryštuš, Šsyn Boži, twój Šral, twój Wumóžnik. To je tón Šnjes teje mozy, kotremuž je data wščitka móž w njebješach a na šemi; to je tón Šnjes teje šmilnosczze, kotryž k šebi wola tych špróžnych a wobczěžnych. Nje-mohl ty nad jeho pschińđenjom šo wjěšelicž? Ale niz jeno jeho wopytk čze šwěšeli, ale wšebje tež te poštrwy,

kotrež wón tebi pschinješe wot šwojeho Wótza w njebješach, teho wěczneho Boha, te adventške poštrwy: „Trošchtujcže, trošchtujcže mój lud!“ Njednyrbjal ty na tak dostojneho hóscza šo wšebje pschihotowacž, šo mohl jeho še wšcej čžescžu pschijecž, a šo by šo jemu pola tebe štajnje lubiko, šo čze wjazy njewopušcžzi? Nasč tekšt čzi tež praji, w čzim móžesč jemu šlužicž, šo by wón rady k tebi pschichoł; jeho žadanje reka: „Pschihotujcže pucz temu Šnjesej!“

Šhryštuš Šesus pschińdže k tebi š adventškim poštrwom: „Trošchtujcže, trošchtujcže mój lud!“ Šak krátke je to šłowo „trošcht“! Šo šdacžu njewažne a rucže šo wupraji. Ale wulke, njelicžomne je to wóšsko tych, kotřiž šu trošhta potrebni a ša nim běhaju. Tu jeneho šhorosčž džerži š wulkimi bolosczemi a hišcže jemu nješwa to wuštrwjenje; wón je džakomny ša kóžde šłowczko trošhta. Šam šteji jedyn čłowjek we wyšokaj šłabej štarobje, wot towaršchow mlodosczze dawno wopušcženy, kaž štolp še štarodawnych dnjom; wón wjele tych šwojich wobžaruje, šak wón trošhta potreba! Tu je jena wntroba tak čžezka, štarosczze ju poraža a štyštnosczž jej tež w dolžich nozach š mucžneho wóczka wóšchewjazy špar honi: widži tych šwojich štajnje w najwjetšim štrasche a boji šo wo šwój pschichod; šak wona wola ša trošchtom! Tu šašo šawisčž hrosneho šušoda, hida knicžomneho šłóštnika čzi to žiwjenje tak čžezke čžini. Ty jemu nješby ničžo šleho čžinił a čžetpiš psches nješo wulku njeprawdu, a njeje wotwidžecž, šo budže to hdy šěpje; šelko trošhta trjebasč,

so ty bo njeby sabyl a so by ty mernu krej šebi sa-
khowal! A tu twój hrěch, twoja wina: sčtož by nje-
praweho činil, ty to njemóžesč přecz, to njemóžesč nje-
činjene sczinicz. Twoja wina pak je jena k sadwelowo-
nju šla škoda, wona cze pschinješe do wěczneho sata-
manja, a hdyž myšlisch na šwój posledni wošomiš,
w kotrymž stupisch psched teho praweho šudnika šwjate
wobliczo, so by wot njeho dostal, sčtož by šebi sašlužil
se šwojim hrěšnym žiwjenjom, a hdyž chzesch runje jene
lěpsche žiwjenje wjesč, haj runje, došelž hižom tak hušto
by spytal, šo polěpschecz, ale pschezo podarmo, a došelž
i cžemnosčze teho hrěcha won njepšchindžesč k cžistemu
khowženju we šwětle, o tak by hižom hušto sadwelowacž
chzyl, tak by štonal: wajchtarjo, njeje ta cžorna nóz škoro
nimo? Šak je wo trošcht šo tebi štyškalo! Tebi
i twojej wšchelakorej nusu, sčto mohlo šo cži lubšche
prajicz hacž tón adventški poštrow se rta twojeho Boha
šameho: „Trošchtujcže, trošchtujcže mój lud!“

Kotryž ty trošcht pytasch a hušto žadyn njenamafasch,
hladaš šo, šo falschny trošcht njeberjesch! Wón šo cži
pošlicza wot šleho šwěta, kiž cze wabi, šwoju nusu sa-
dušnyč se wšchellej lohkomyšlinošču, ju šaleč se wšchellim
rozpróščenjom. To je jebaty trošcht; tón šměruje
jenož powjeršchneho cžłowjeka, niž teho šhutneho. Tutón
trošcht cži nicžo njepomha na bolostnym ložu, nicžo pschi
wotucženju šwědomnja, nicžo w najštyšnišchim wošomiku
šmjercže, nicžo psched Božim šudnym štolom. Tola nje-
šadwěluj! Kiž by ty šnano dolho pytal po wěrnym
trošchcže, nětko šo wón cži pošlicza. Bóh šam rjeknje:
„Trošchtujcže, trošchtujcže mój lud, rěcže i Jerusalemom
wutrobnje!“ Šdyž je derje k trjebanju hižom tón trošcht
wot šprawnych ludži cži pošliczeny, hdyž hižom wutrobne
šlowo lubeje maczerje cze trochu trošchtuje; najbóle cze
tola trošchtuje tamne šlowo teho šnješa šameho, kiž je
jedyn Bóh wšcheho trošchta, wono cze trošchtuje pschi
šhorosčzi, w štarosčzi, pschi šlósčzi, pschi hidže, pschi
wšchěch twojich hrěchach, pschi wšchěch cžwilach twojeho
šwědomnja.

W cžim dha nětko wobšteji tón adventški trošcht,
kotryž šo nětko tebi pschpowjeda, kaž něhdy Jerusalemej?
Nasch tekst jo nam praji: „Předujcže jej, šo jejna wójna
kónz ma, došelž jejna šlósč je wodata; pschetož wona je
dwojake dostala wot šnješoweje ruki ša wšchě šwoje
hrěchi“, mjenujz dwojaku šchtrafu, ale tež dwojaku hnadu.
Ša šchtrafa ša te hrěchi šraelowe běšche tu štajna wójna,
do kotrejež bě wón se šuškodnymi a dalschimi ludami ša-
plečzeny a kotrejež kónz běšche, šo bu wón wotwjedzeny
do jatby w dalokim babylonskim kraju; dalscha šchtrafa ša
tutón lud běšche pak tež tón wotrocžkowy špšah teho
šakonja, pod kotrymž štonajo wón podarmo šo prózowasche
wo prawdosč psched Bohom a we šwojej šlabosčzi po-
darmo wojowasche pschecziwo temu hrěchej. Nětk pak Bóh
da hnadu hicž psched prawom, njecha wjazy na Jerusale-
mowe hrěchi kěžbowacž, wona je dwojaku šchtrafu wot
jeho ruki dostala ša nje; Bohu je tak rjež šamemu psche-
wjele, šo je ju tak jara šchtrafował, wón šo šam tehodla
šamolwi a šlubi jej nětko tež dwojaku hnadu: jejna wójna
pschecziwo njepscheczalam ma kónz; pschetož tón šnješ
tych jatych šionskich šašo powjedže do domišny, a jejna
šlósč je wodata; pschetož Bóh na jeje hrěch wjazy nje-
hlada a da jej teho wot štarych profetow šlubjeneho
Měšiasza, teho Wumóžnika wot hrěchow, a tón šamy

pschinješe tón cžas teho wujednanja mješ Bohom a
cžłowjekami: „Nětk wulki měr je bješ kónza, wšcha šlóržba
kónz je wšala.“ A, luby cžitarjo, to je tež twój adventški
trošcht, šo ty město teje dwojakeje šchtrafy i hrěchami
šašluženeje dostanjesch dwojaku hnadu. Twoja šchtrafa je
ta cžwila, kotruž cži hrěchi we šwědomnju šhotuja, i tymi
wšchellimi šemšimi njedostatkami, pod kotrymž cžłowštwu
cžerpi; to je pak dale tež tale něczišcha wójna. Pschetož
wójna njeje jenož jena wěz, kotruž ludy mješ šobu wu-
cžinja; ně, we wójnje chže Bóh tón šnješ i ludami po-
rěcžecz, psches wójnu „šnješowy rt rěcži“. Tola tón
adventški trošcht cži nětk praji, šo Bóh šo šašo šmili.
Šdyž je tón hrěch šo móžny sczinil, dha bu ta hnada
hišcže móžnišcha.

W cžim wobšteji tale hnada? W tym, šo šo tež
nam nascha šlósč wodata; pschetož šhryštuš pschindže,
naš hrěšnikow šbóžnych sczinicz wot naschich hrěchow, a
wón pschinješe to kraleštwu teho měra a wobtwjerdži jo
w našich wutrobach a je nam jedyn šwěrnny pomožnik
w našim wojowanju pschecziwo hrěchej, a junu, da-li
Bóh, bóršy wón šlósčzi tež tu něczišchu žalostnu wójnu,
po kotrejež šlósčženju šebi dawno žadamy, my domach a
naschi wotkach w polu, šo móžemy tež my wješeli
wystacž, šo nascha „wójna kónz ma“, kaž něhdy te šraelške
džeczzi, i jatby šo wrócziwšchi.

„Trošchtujcže, trošchtujcže mój lud!“ Ščto dha je
tutón lud? Něhdy bě i našim tekstom mēnjeny tón
šraelšti lud, ale tónšamy je nětko rozpróščeny do wšchěch
krajow a jeho štawy wojuja i wótrymi brónjemi jedyn
pschecziwo druhemu we šlužbje tych wšchelakorych šerschtow
teje šemje. Wón drje mohł wošebje derje tajki trošcht
trjebacž, ale we šwojej njewěrje a štwjerdnjenej wutrobje
wón njeje wo njón rodžil. Duž je Bóh tón šnješ jedyn
druhi lud šebi ša šwój lud wušwolil, a to njeje jedyn
tych wulkich abo małych ludow na šemi, kotrychž mjena
šo nětko hušto mjenuja; ně, to je ta wulka šhromadžišna
tych wěrjazych, kotřiž šo mješ wšchittimi ludami namafaju
a kotrychž tón šnješ šnaje na wěrje, lubosčzi a nadžiji.
Woni nješmēdža bješ trošchta wostacž. Šim pak placzzi
tež jene šhutne napominanje, mjenujz:

„Předatški hlóš w puščinje: Pschihotujcže pučž temu
šnješej!“ Tutón předatški hlóš njeje žadyn druhi, šhiba
šan tón šcheczenil, tón přjedybžet a pučžepšchihotował
šhryštušowy. Kiž w Jerusaleme na cžłowjekow pošnym
torhosčcžu, niž w šynagošy mješ tymi wšmawucženymi,
niž pschi šelenym brjošy lubošnje šo šmējazeho jěšora
Genezarat; ně, w prošdnej puščinje wón škutkuje a
předuje; w šamotnosčzi, hdžež šo twoje myšle móžnje na
Boha dopomnja. W šamotnej puščinje je jedyn Móššas
šo pschihotował na šwoje wulke šastojništvo jako wóžer
šraelškich šplahow a šřednik Božeho šakonja. W puščinje
tež tamny šelias šo pschihotowasche na šwoje powołanje,
i wohnjowymi, dorážnymi šlowami šwój šraelški lud
k pošucže wolacž. W šamotnej šlósčtrškej štwicžzy nasch
šuther šwojeho Boha pytasche a jeho dopóšna. Do
šamotneje puščiny tež šan tych cžłowjekow woła, šamot-
nosč je jara dobra tež našchemu ludej a kóždemu jenot-
liwemu wot naš. Ščtož ma wošolo šebje štajnje wulku
haru a ščtož i rozpróšchazych wješelow won njepšchindže,
teho myšle tež ženje njěndu na Boha ani na šesusa,
kotrehož wón nětko i nowa k nam šcžele. Šak rjenje je
to byčž dyrbjalo w dnjach naschich wótzow, jako adventški

časť tak mjenovaný samknjeny časť bēšche, dokelž so lud f cžicha w nim sadžerža, wšchēm rosprōschenjam f pucža džēsche a f khtnosčzu so na Khrystuška pschihotowasche! Sdyž so sa poslednje lēta adventski časť husto njeje trjebať f tajtemu khtnemu pschihotowanju, ale hdyž bu wōn časťo se šwētnyymi waschnjemi wotšwjeczeny, dha je to, Bohu budž džakowano, nētko w cžěžkim časťu hinať, a adventski časť mōže so mjenowacž časť khtneho pschihotowanja na teho Anjesa.

W puscžinje předomasche Jan tōn kicheženit. Kaž je puscžina wot rostoczenych skalow pschedrjena, tak je tež nētotreho cžlowjeka wutroba, wot winy a škōržby rostorhana, bjes mēra. Tajtemu cžlowjeka pľaczi wošebje tōn předařski hloš: „Pschihotujcže pucž temu Anjesej, cžinčze na polach runu šchčezžku naschemu Bohu!“ Desajas je drje tu myšlit na tōn pucž psches puscžinu, po kotrymž tōn Anjes tych jatych domoj powjedže. Mōžno pať, so je wōn tež hišcže na jedny druhy pucž myšlit, a Jan tōn kicheženit je wēšcže na tutōn druhy pucž myšlit, mjenujzy na tōn pucž f wutrobje. Tōn ma so sa teho Anjesa pschihotowacž. Jako Jesuř tam w Jerusaleme šwōj advent džeržesche, dha lud jemu wotrubane hačōžki a šwōju drařtu na pucž ščezlesche. Sdyž nētko nasch lubowany kral cžehuje psches jenu naschich wšow, dha so pucž jemu f cželczi wupyšchi f wēnzami a pletwami. A tak ty, luby cžitarjo, pschihotuj sa teho njebjeskeho hošcža, kiž tebje se šwōjim wopytkom pocžesčzi, nanajlěpje tōn pucž f twojej wutrobje. A to najšterje žane lohke džēlo njebudže. Ssy husečičcho cžital, kať wobcžezne te pucže šu w Ruřowskej: tu drobny pēřk, do kotrehož so ponōriřch hacž psches koleno; tu luža, psches kotruž šuchi njeřschin-džesch; tu hluboko wujēdžene kolije w tymjenjojtej pjeršcžzi, w kotrejž prošdnj wōs težazy wostanje; tu džery a hōrki, wot kanonskich kulow wuryte a nařyppane; tu nahle kamjenje a skaly, wokoło kotrychž so žyle hubjenje dže; tu toľstj řchtomy, wot cžekazeho njeřscheczela psches pucž walene. Kelko džēla nastanje tu sa naschich pōlnoscherych, hdyž pucž pschihotuja sa khežora, bitwiřcžza wopytazeho! Tōn pucž f twojej wutrobje f mjenje džēlom na tebje nječžaka. Pschetož: „Wschitke doľy dyrbja so pomyšcecz, a wšchitke hory a hōrki dyrbja so ponižecz, a řchtož řchime je, dyrbi rune, a řchtož řchropawe je, dyrbi hladke byčž.“

„Wschitke doľy dyrbja so pomyšcecz.“ Tu je šnano jedny doľ teje kžē we twojej wutrobje, wuřypaj jōn f wērnosčzu. Tu je hlubina sadwēlowanja, do kotrejž cže pschezo bōle dele cžehnje, pomyšch ju f wēru. A hdyž šy hluboko do hrēchow padnyť, řhrabŭ so a řepjet so na Bože šlowo. Še f tobu dele řchto, posbēhŭ so psches kniczomnosčze teje semje. „Wschitke hory a hōrki dyrbja so ponižecz.“ Tajka hora je twoja hordosčž. Wona dyrbi přecž; pschetož wona cži wuhlad rubi na tu horu Zionřku. Gordy widži jenož šwōju wulkořčž, niž pať teho Anjesa, kiž je hišcže wjetřchi. Hladaj, so šo runasch ponižnemu Janej: po Jesuřowym šlowje je wōn tōn najwjetřchi mjes tymi, kořičž šu wot žōnřteje so porodžili, a tola wōn šam praji, so njeje dořčž, šo psched Jesuřom dele řhilecž a te řjemjenje jeho cžrijow rořwjajacž. „Šchtož řchime je, dyrbi rune byčž.“ Řschime pucže šu wotpucže, njeprawe pucže. Jenož prawy, runy pucž wjedže f řbōžnosčzi. „Šchtož řchropawe je, dyrbi hladke byčž.“ Šchropawe horje džerži, je sadžēmř. A tajke řadžēmřki šu wšchē twoje tak mjenowane małe pschēřtupjenja;

dyrbisřch šo wot nich wucžisčezič. Š krotka, řchtož řebi Jan žada jako pschihotowanje na teho Anjesa, to njeje ničzo druge hacž pokuta, a jako řnamjo pokuty wōn tu řschčženizu wotdžerži: kaž cži ludžo, kiž psches řahlu pēřtomu puscžinu řapřōřcheni f njemu pschindžechu, we wodže teho Jordana šo wot wšcheho prošcha wotmyřachu a wucžisčeni won pschindžechu, tak mamy my, kořičž šmy psches šwōje řle žiwjenje šwōju duřchu f hrēchami womařali, tuřamu wucžisčezič psches pokutu: to je to prawe adventske pschihotowanje na teho, kiž pschindže w mjenje teho Anjesa, na nascheho Wumōžnika Jesom Khrysta.

Šamjeň.

Kř. w H—je.

Šetkanje Bože we wulkej wōjnje.

(Pofracžowanje.)

Ženje hišcže njeřřym we šwōjim řyřym žiwjenju Božu wyřokosčž, šwjatosčž a šmilnu hnadu tak řhuboku a pschemōžazu řacžut, kaž w najcžezřichich hodžinach řady nař ležazyh dnjow řep-tembra. Šafle hdyž je cžlowjek řyle maľy a psched Bohom šwōju njedostwojnořčž pōřnať, šo hnada f mozu nuts dořywa. To pľacži pschede wšchēm wo bitwiřcžzu. Njech to bywa řpōřnacže wřchitřich naschich lubyřch wojowarjow a tež naschich domach. Pschede mnu na blidže leži jednorj, řrařny cžorny řchiz na cžorno-bēřym baneče, řeleřny řchiz, wo kotrymž je šo mi džako, hdyž bēch řadeta a to cžiche pschecže f doľheho mērneho cžaza je nētko njenadřujzy dopjelnjene. Tōnle řjany řjad bu mi runje řpožčeny. Šhuboko hnuty tež tōnle řrařny poflad temu Anjesej pōľožu a jeho prošchu, řo by mje psched hordosčžu wobarnowat, pschetož wōn je šam to poradjenje dať a mojemu woľanju řacžucživje wotmořwiť w tym wofoniřnjenju, hđžez šo bojach řhabřazy byčž. Jemu šamemu řlujřcha cžesčž, řhwalba a džak do wšcheje wēčžnosčze.

(Majow po wojowanjach pola Nancy.)

* * *

Jako runje domjaze nowiny wocžinich, dōndže džiwne cžucže na mnje. Njenadřujzy pschindže domořřtřkanje, řo hluboko a bōlořtnje dychach. Ja widžach na wofoniř starřchisřki dom, řlyřichach řwony nascheje řyřkwje; haj tole řřtřkanje po domiřnje wřschēdnje je šobu wokoło nořymy. Druhdy šo na dobo wudo-budže. Wy macže prawje, wōjna ludži pschewobroczi. Tudy na bitwiřcžzu budže cžlowjek pschijomny řa wēzy, nimo kotrychž je přjedy bjes wulkeho řajimanja řhodžit, tudy dořtanu žiwjenje a wažnosčze řa njecho. Sdyž řebi jenož na nasche řhēřlusche pomyšlu! Šak husto, hdyž řinjereč řpřōřny wot řtajneho řmjertneho řtracha wuřtaty w brōžni ležach, towarřch řtary řhēřlusřch řpēwasche, a na jene dobo, kaž by wōn to cžucže wřchitřich trjedit, wřchitzy řahťořowachu. Ja dyrbju wuřnacž: to bēchu hnujaze wofoniřnjenja. My řpēwachmy f nutrnosčzu, pschetož my wjedžachmy, řo bēřche džentřa jena granata ř naschich towarřchow trjedika, řchto wē, řchto mi rařřche řwitanje pschijnjeře. A hđžez wřchitko byče na nařtrōžaze waschnje šwōju njewobřtajnosčž pofařuje, kaž tudy we wōjnje, tehdom wobrocžisřch myřle jako jenicžři trowřt na nēřchto, řchtož wysche řemřřkeho žiwjenja řteji. Tak pschindže, řo wřchelazy, kiž přjedy na řyřkwinsku wēru ničzo njedachu, tola psched šobu řami wuřnaja: „Š tebi šo woľam f řhubiny.“ To je wēšcže nē-kotry towarřch we najwřřchřchim řtrasche řpēwat. Wōjna je mōž wocžehnjenja. Niřke a njehorne šo podřkōcži. Najhōřřchi řwēt-wužiwarjo šu wotmjelřki a šu tež lubili, řo čžedža, hdyž šo domoj wrōcža, řěpřche žiwjenje wjeřčž, kaž hacž doľal. Woni čžedža džekacž, jenož řo maja wjeřkele žiwjenja. Anjes řararjo, tudy doľkadny dopofař řa to, řchtož runje přajach. Sdyž řa tole pľam, řařtupi towarřch do nascheho řwartēra a wořjewi, řo šu jutřje nje-

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoj móony
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnny
Přez spař měrnny
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Ižeń pak swjatosok
Dušl daty,
Wotpošń ty.

Z njebjes mana
Njeh či khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!

F.

Sserbske njeđzelske lopjeno.

Wudawa so kóždu sobotu w Šmolerjez knihicziščežerńi w Budyschinje a je tam sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Čsecža njeđzela swj. adventa.

24. psalm.

„Wotewćze wrota ščěroko a čžincze durje na šwěcže wyšok, so by tón kral teje čžescže nutščahnył!“ S tutej słowom wita naš kóžde nowe zyrkwine lěto. Dawit je tutón 24. psalm něhdy saspěwał, jako mějesche tón Anjes k swojemu ludej s nowa sacžahnyčž.

Sa Israel bě kšchinja teho šluba widomne snamjo sa Božu hnadnu pschitomnosčž. Wona bě to najškwjećišche, šchtož Israel mějesche. W njej ležeschtej tafli Božeho šakonja. Nad njej bu wopor wujednanja temu Anjesej pschinyeženy. Wona bě sawdawł sa to, so je Bóh se šwojim ludom. Jako běsche Dawit wschitkich Israelskich njepscheczelow, wošebje Filistiskich, pschewinył a šebi Jerusalema na horje Zionje sa wobydlenje wušwolil, dha šo pschede wschěm wo to jene štarasche, so by Bože šklužby, kiž běchu šo sa čžas jeho přjedownika, krala Saula, bóle a bóle šhubjowale, šako šrjadowal. Šdyž tež bu jemu šarjeknjene a halle jeho šynej Salomonej dowolene, Bohu na Zionje krašny tempel natwaricž, dha dyrbjesche tola Israel s Božej kšchinju na šwjatym městnje tam šwjatnizu mēčž, hđžež by šo mohł k Bohu modlicž a jemu šklužicž. Jeho lud dyrbjesche wjedžecž, so Bóh mjes nim hđli.

„Semja je Anjesowa a šchtož w njej je; wschón ščěroki šwět, a šchtož na nim hđli.“ Bóh, kiž je njebjeska a semju štworil, tón Wšchěhomóžny, čžyšche pschi šwojim ludu na šwjatej horje šwoje hđlo mēčž! Šak

wyšozny wobhnadženy dyrbjal tola tajki lud s tym byčž! Šakke wulke nowe žohnowanje dyrbjalo šo wuliwacž na žyly lud! Tehodla: Wotewćze wrota ščěroko, so by tón Anjes nutščahnył!

Pola naš je šo tutón 24. psalm adventski psalm ščžinil. A to s dobrym prawom. Pschetož w adventskim čžaku runje čže tón Anjes tež pschezo s nowa pola naš sacžahnyčž. A my móžemy a mamy s tuteho Psalma wušnyčž, šak žohnowanja, šotrež Šesuf nam pschinyeše, džělomni budžemy.

My dyrbimy na dwoje praschenje prawe wotmolwjenje mēčž:

1. Šchto je tónšamny kral teje čžescže?
2. Šchto pōndže na Anjesowu horu?

Šchto je tónšamny kral teje čžescže? Dawit wotmolwi: „Wón je tón Anjes šylny a móžny, tón Anjes móžny w bitwoje?“ Šo kšinczi šak šhwalba a džak napschecžo Bohu, kiž je šwojemu ludej dohycže dał a šo sa pomoznika wušnal.

Šež nam je Bóh runje nětk dohycže dał. A sa jich wjele, kiž šo do wójny sa Boha wjazny prascheli njeběchu, je šo tutón čžezki čžas adventski čžas ščžinil. Šsu pōsnali, so Bóh je, so živy, wschěhomóžny Bóh w njebjesach je. Wón je s nami, tón Anjes móžny a šylny, tón Anjes móžny w bitwoje.

Šaj, tež my šmy wyšozny wobhnadženi, so mamy Bohu šhwalbu a džak prajicž.

A hdyž nowe zyrkwine lěto, kaž so nadźijamy a prošymy, polne dobyče a sa plód tuteho dobyča čješče-połny měr wobradzi, hdyž budža našchi njepšhecželjo pšewinjeni, hdyž smějemy starý porjad, tak so móže kóždy swoje džělo sašo sastaracz a myto šwěrneje prózy wuzič, smějemy potom wscho, sčtož k swojemu sbožu trjebamy? Ně, jene bédženje hišče pšezo wostanje, bédženje i hrěchom. Sčto dawa nam dobyče? Sčto je tónšamy kral teje čješče? To je tón, kiž praji: „Moje kralestwo njeje wot tuteho šwěta.“ Tež wón je tón Knjes klyn a móžny, tón Knjes móžny w bitwje.

Hdžež Jesuš běšče, tam bychu sacžowali, so je Bóh šam pšchitomny. Kaž i Božim šlónčkom wscho šjawne a jašne nam pšched woczomaj leži, tak njeby pšched nim nicžo potajne wostało, ale kóžda šlósč jeho njepšhecželow a kóždy hrěch na šwětlo pšchischoł. A sčtož by šwój hrěch pólal a šo štyšknjwe praschal: Sčto mam činič, so bych šbóžny byl? Sčtož by Boha wo hnadu prošyl, teho by wón k šebi wołal: Budž trošctny, tebi šu twoje hrěchi wodate! Tych by pokasal na lubošč a šmilnošč šwojeho njebjeskeho Wótza. A hdyž je wón, kiž běšče bjes hrěcha, šlónčnje tola šwoje žiwjenje wostajil a na šščižu wumrjel, dha je i tym hrěschnu winu druhich na šo wšal. So je jeho šmjercž na šščižu wopor wujednania ša hrěschny šwět, to je pšchi wustajenju šwjateho wotkasanja wuprajil: „To je moja krej, ša waš pšchelata k wodawanju tych hrěchow.“ A hdžež je wodacze hrěchow, tam je tež žiwjenje a šbóžnošč. Sčtož ma tehodla Jesuša ša Šbóžnika, tón ma rukowanje ša Božu hnadu. Duž wotewrcze wrota ščěroko, so by tón Knjes nutschahnyl!

Ššwjecžmy advent! Jesuš i nowa dže! Čžehodla drje jich wjele na tutym žohnowanju žaneho džěla nima? Davit derje wjedžesche, sčto k temu škluscha, so by tón Knjes k někomu pšchischoł a pšchi nim wostał. Wón praji: „Sčto pšchińdže na Knjesowu horu? A sčto budže štač na jeho šwjatym měštnje? Kotryž njewinoštej ruzny ma a čžisteje wutrobny je!“ Hdžež tón Knjes je, tam ša hrěch žaneho ruma njeje. A runje tak, hdžež Jesuš je. Tehodla napomina tehdy, jako Jesuš wustupi, šan šščeženil šwój lud: Čžinčze pokutu, pšchetož Bože kralestwo šo pšchibližuje!

Njewinoštej ruzny! Maškej ruzny móžetej šo prózowacz a něšcto dobre džělacž, so bychmy dawacz měli potriebnym, a móžetej rany wobalecz. Móžetej pak tež zuse šubło bracz a rany bicž, ša tym, kajtaž je wutroba, hacž je dobra a čžista abo šla a njecžista. Sčto pónđže na Knjesowu horu? Kajke móžne napominanje k pokucze! Kaž wjele leži pola naš we-šlym! Šo šdacžu je našch lud pšchi špoczatku wójny šwojeho Boha i nowa pytal a namakal! Krašne wopory je pšchinješl ša wótžny kraj! Dolho pak njeje tralo, dha je štara šebicžnošč wotuczila, kiž na to myšli, tak njeby dacž, ale bracz mohla. A kaš nješanbicžiwje je 6. kašnja šo runje w tutym tak šhutnym čžaku pšchestupowala! Še našch lud pšchi wschěm krašnym dobyču našchich pólnošchěrych wopravdže Boži lud? Njeje hrěch tón Knjes, kotremuž šo wrota ščěroko wotewrja?

Sčto budže štač na Knjesowym šwjatym měštnje? Nječ tuto praschenje pšchi špoczatku noweho zyrkwineho lěta naš k temu hnuje, so bychmy šo pruhowali, kaš k swojemu Knjesej štejimy.

Kaš powitam ja Tebje? Tak runje nětk rad špewamy.

Čžim wšchšchi je hósč, čžim wjetschu čješč jemu wopokasamy. Čžim lubšchi nam něšto je, čžim wutrobnišcho jeho witamy. Kaš na pšchiklad budžemy šwojich wojowarjow witacz, hdyž šo po dokonjanej wójnje šbožownje domoj wrócza! Wšchu móžnu čješč a wješele budžemy jim wopokasacz! A we šwjatym adventškim čžaku čže tón pola naš sacžahnyč, kiž je ša naš nad hrěchom a šmjercžu dobył, pšches kotrehož dyrbinny žiwjenje a šbóžnošč, wěčny měr měčž!

Kaš powitam ja Tebje? Bóh daj nam, so bychmy šwojemu Knjesej dom a wutrobu wotewrili, so by wo naš to šłowo placžilo: „Tón budže žohnowanje wot teho Knjesa dostawacz a prawdošč wot Boha šwojeho šboža!“

Šamjen.

V. w H.

Pšchińdž, Knježe Jesu!

Kralež wowka we šwojej komorzy šhora ležesche. Wšchědne džělo, starošče, wššoka měra lět běchu ju čžiške, a jeje šuchej ruzny, škutej woczny a krotki dych a šłaby hłób pšchi kožu šedžazeho šyna pšchewědči, šo drje macž tón ras wjazny nještanje. Wjele wšchal jemu tež hacž dotal njebē pomhacz mohla, ale wona bē tu tola byla a to a druge radžila. Wot teho čžaka, hacž bē ššneje mandželšta wumrjela, bē šašo wscho w domje placžila; priedy wšchal bē po njebohej myšli ščto, šyn bē šo po njej škožowal a pšchi tym druhdy macžer škomdžil. Šeju Šandrij, jenicžli wowžny wnuč, pšchi ruššich mješach we wójnje štejesche. Wumrjetaj-li wowka a wnuč, potom tu nan žyle wošamocženy šteji. To jemu wutrobu wobčezowasche a jeho k macžeri wabjesche, tak dolho hacž ju hiščeje ma.

„Mi je šo wostudžiko. Dolho drje tu wjazny čžakacz njebudu. Mašch-li šhwile, čžitaj mi, šano, pošledni šlaw i biblije.“ Wowka njewjedžesche, šo šo hižom čžmicžka a šo šo wjazny čžitacz njehodži.

„Ša hnydom šapocznu“, šan wotmolwi, „čžu šebi jeno šwězu pšchihotowacz. Ale njedyrbju čži radšcho wo Šbóžnikowym narodže čžitacz. pšchetož ša šti dny mamny hody.“

„Šu, potom tež; najpriedy pak tamny šlaw.“

Šan pšchi škutej šwězy čžitasche: „A njebudže wjazny žaneje nožny, a njebudža trjebacz ani šwězy ani šlónčneho šwětk; pšchetož Bóh tón Knjes budže jich roššwěczecz.“

„Šano, ja šašo widžu“, wowka šdychnywschi ššepny. „Něka, šchtomny, haša polna ludu, wscho tu je. Ma wššokim štole čžlowjel w bēkej drasče šedži a na mnje pokasuje.“

Šan dale čžitasche: „Šlaj, ja pšchińdu bórny. Šbóžny je, kiž džerži šłowa teho wěščenja.“

„Šano, hdyž pšchińdže, pomhaj mi postanyč; čžzemoj jeho witacz. To budže rjenje!“

Ššyn widžesche, šo ma macž šwoje myšle na Šbóžnikowy pšchikhad škožene; jemu bu džiwno. Wón dale čžitasche: „Šlaj, ja pšchińdu bórny a moja mšda šo mnu, ju wudželicž, kaž je ju kóždy šakžuzil.“ Nětko mjelčesche. Šemu šłowo mšda myšle šbudžowasche. „Ša tež něhdy na šmjertnym kožu ležu. Nješšym pšchezo byl kaž moja macž. Ša móže šo wješelicž. Šusto ššm šwaril, macžeri ššly šawinowal; ša wjele njedžel do žaneho Božeho domu a ša žyle lěto k špowjedži njepšchischoł. Ach, to šłowo mi do wutrobny pšchima: Ša pšchińdu bórny a moja mšda šo mnu. Sčto šo mnu budže?“

Macž jeho i tajlich myšlow wubudži prajny: „Čžitaj dale!“

Wón šašo pomalku čžitacz šapoczja a čžitasche hacž do pšched-pošlednjeje šchucžki: „Šaj, ja pšchińdu bórny. Šamjen. Šaj, pšchińdž, Knježe Jesu!“

Macz i cziha sa nim wospjetowasche: „Haj, pschińdz, Knježe Jesu! Samjeń.“

Ledom bě wuprajila, dha so do wotnjescika saklepa. „Wón dže!“ se wšchem napinanjom sawoła. „Sa chzu so pohynycz, pomhaj mi!“

San so hewat lohzy nještróži, ale we wotomiku jemu wšcho jene njebě; bibliju pak hnydom i ruki položil. Knje chzysche prajic: „Maczi, směrui so!“ dha so drugi ras wo wotnjesciko klesasche, a něchtó so wonka woprascha: „Nano, wonka, staj dha doma?“

„To je sawěsće Sandrijt“, sawoła nan a bježesche won jemu napscheczo. Tak bě. Nan a hyn padnyschtaj hebi wokoło schije. Njenadžite sahowidženje wobemaj wjazny hylow nacžini hacž kłowow domoli.

Esyn bě na pjecz měkazow we wójnje stal a nětko na domow-
lenzu domoj pschischol, cziha a stromy.

Do komorki pschischedschi hnydom i wozynemu ložu pschis-
stupischtaj. Wowka bě mjes tym wuřka. „Wowka!“ „Maczi!“ — žane kłowo ju njerubudži. Wobliczo a ruzny bēschtej smnej, dych wuwostal. Zeje poslednje sdychnjeńczo: „Pschińdz, Knježe Jesu“, bě so dopjelničo. Esyls wjeřela so rucze do hylow frudžny wobrocžichu. Bēsche to tež spodžitwone setkanje, zyle kaž bě hebi wowka husto spěwala: „Sunu so dom namakasch, hdyž by w zusbje wjele wustal.“ Wowka a wnuc bēschtaj so tež domoj namakaloj, hacžrunje kóždy do drugeje dominy. Sapšchim-
njenaj psches wozynnu smjercz nan a hyn sacžuwaschtaj Ebóžnikowu pschitomoscz a kłapanje wo jeju wutrobu, a nutnje nětko pschi smjertnym hwoj Wótczenasch spěwaschtaj.

Hodowniczku bě wozynny pohrjeb. Eso i pohrjebnišcža wrócziwšchi so zyle wořamoczenaj sacžuwaschtaj, a hody buchu jimaj tón krocž czař hlubokeho žarowanja. Ale kłowo pschi rowje i nimaj rēczane jeju troschtowasche: „Erudoba je mħka a hyls by deschcz, ale sadny wobeju kłonzo hwēczi, to je troscht Božeho kłowa. W jeho hwětke pójnjetaj, so je waju macžeri a wozyn lož na lubosne městno padnył a so je so ji i hodam rjane herb-
stwo dostało. Schtož pak je luby Bóh wamaj i jenej ruku wsał, to je wamaj i drugej czim bohatscho dał, pschetož tež wamaj je so dženřa we wutrobje tón Ebóžnik narodžik, a nanaj je so hyn i krawneje wójnny i troschtej a i wjeřelu wrócžik, hyn pak je składnoscz namakal, hwojej wozyn, kiž je so wšchēdnje sa njeho modlika, hišcže poslednju luboscz wopokasacz a nanowe žarowa-
nje dželizny njescz pomhacz. Haj sbóžni by czi frudni, pschetož woni budža troschtowani.“

J. K.

Kak je Bohuřlaw i Dubowina Boha spósnal.

Powjedańczo wot Khrystofa Schmida.

Pschetožik J. Buf.

9. staw.

Studniczka a deschczik.

(7. pokračowanje.)

Methodij wróczi so i nacžerjenej kłanu sašo do sahrody, a pocza nuchawli křepicz. „Ach, schto hebi tola myřlišch, schto tola cžiniřch?“ džesche Bohuřlaw, „ty džē hebi rjane rōžiczi skłonzu-
jesch; nětk budže barba wěsče puschczecz.“ Methodij so smējo wotmolwi, „so kwětki a sela, stwjelza a łopjena, kētki a schtomny, kotrež maja tež wēste žiwjenje, i temu wodu runje tak nusnje trebaja, jako cžlowjek napoj.“ „Tola schto dha móže“, woprascha so Bohuřlaw, „wšchem tymle rostlinam wody doscz nanoschycz? Schto dha tam horje kash, so by schtomny wyřoko na wjeřschtu tamneje hory wokřepjal?“ Methodij jemu wotmolwi: „To je

wšcho derje wobstarane. — Kaf a na kaje waschne, to hnadž prjedy šhoniřch, hacž so nadžijesch“, pschistaji putnik, na daloke mrócžalki pohladujo.

A wopravdže pschihna so po khwili cžorna mrócžel psches hory — pocza potapowacz a próschicz a da so bórny do hylneho deschcža. To bēsche sa Bohuřlawka sašo něschto spodžitwone. „To je jara duschna pschiprawa“, prajesche wón, „ta czi wjele džēla salutuje. Kaf křapnje tu woda w tyřaz křepkach dele pada, kaž i křepjazeje kłany! — Tola schto dha tule mrócžel, kaž ty spodžitwunu pschiprawu pomjenowa, hem pschihna? Schto nanosch telko wody tam tak wyřoko horje? Kaf so to ma, so mrócžel tak lohzy w powētsje pluwa a so dele njepane?“ — „To wšchaf wšchitko hišcže šhoniřch“, wotmolwi Methodij. Pachokł pak hišcže dołho na mrócžalku pschihladowasche; naposledku so wona rospłunyschi šhubi, a njebjō bě sašo jařne a módre.

Mjes kamymi tajkimi nowymi wēžami, mjes radosczemi a spodžitwanjom bě so hólczeszej džēń jara křētsje minyl. Pschetož sto wēžow, na kotrež my drusy ludžo wšchēdnje je widžizny ani nje-
kedžbujemy, bēchu Bohuřlawkej lube džimny, a wina wšchelafich jeho napraschowanjom.

Naposledku chzysche so kłonzo i tamneho bofa jěsora kłowacz. Bohuřlawk sařtróženy a w štrasche sawoła: „D slē, kłoncžo pod-
nurja so tamle do wody; nětk sawěsče hařnje, a wšcha naju wjeřeloscž je ke kónzej. Sdy bychmōj hebi tež někajku lampu sa-
hwēcžicz chzylōj — to by namaj w teje wulkej rumninje mačo pomhālo.“

Putnik hólczesza spokoji. „Njemēj wo to žanu staroscz, luby hynko“, džesche wón. „Nētkle storo spacž pōndžemōj; i temu žaneje hwēžny njetřebamōj. Sacž so wuspimōj, budže namaj kłoncžo i drugeje stromny mjes tamnymi horami sašo skhadžecz, kaž by to džēřa rano widžal. Tak bēži wono, ani so by wotomik-
njenje smērom stalo, stajnje kłowokłowo hwēta a wobhwēcža a wohrēwa wšchitko.“

10. staw.

Najwāžniřche praschenje a najwērnische wotmolwenje.

Bohuřlaw pschidže pak na hwoje prjedawšche praschenja, na kotrež jemu mudry putnik je samyřkōm na mēscze wotmolwjal njebě, so by psches to hišcže wjetřchu wēžipnoscz we nim sbudžik.

„Nō, kaf dha so to ma“, pocza so hólczes i nowa praschecz, „so kłonzo pschezo sašo skhadža a so kłowa? A schto je tule wulku, křapnu a tak wyřoku kulojtu pschestrēń natwaril a tak rjanu módru wobarbil? Kaf je so tam do skaly telko wody wsało, so pospochi tak nadobnje won bēži? Schto wodži mrócžele, so tak lohzy w powētsje pluwaja a wšchē rostliny i tyřaz hylsot-
taznymi křepkami macžesja? Schto wuczi ptaczki bjes pischczalki tak rjane spēwy? Schto je kwětki a schtomny do tak mólczkich šornjakow skłował, so wone, hdyžkuli chzemny je mēcz, wurořtu, semju daloko a schēroko i trawu a křapnymi kwētkami wobkřija, a nař i tak wořebnymi darami wobohaczesja? Schto je to wšcho tak derje a tak křapnje scžinil?“

„Potajkim ty wopravdže mēniřch“, džesche putnik, „so dyrbi tu něchtó bycz, kotryž je to wšcho tak derje a křapnje scžinil?“

„To so wē“, wotmolwi Bohuřlaw, „temu džē hinał bycz njemōže. Schtož by temu wēricz njechāł, njemohl pschi stromnym rořomje bycz. Muřōjo w naschim wobhdenju dyrbjachy dołho džēkacz, chzychu-li jo jenož małko wjetřche scžinicz. Sunu chzysche křuch wjetřcha spanycz, a tu mējachy wulku prózu, hdyž chzychu jōń trochu podpjeracz. Tež nascha lampa so kłama wot so nje-
sahwēcžesche; a njechachmy-li pōczmje ředžecz, dyrbjachmy na nju derje ředžbowacz a pschezo nowy woliř pschiliwacz. A wōdnny řud dyrbjesche tež pschezo i nowa doliwany bycz, jeli so njechachmy

pieża tradacj. Seniczku różiczku i papjery wuršacj — to dawa hižom wulku prózu, a dyrbitej k temu dobrej woczji bycz; to sam derje wem. — So pak wšchitto, ſchtož tu wołoko ſebje widžu, wot cžłowjecžich rukow wudžekane bycz njemóže, to praji mi pšchi dalšchim rosmyšljenju mój rosum. Šchto pak tón je, kiž je wšchitto tak ſčžinił, to jenož bych rad wjedžak.“

Nětkle, hdyž běšche hólczez wot wulkoſcže a kraſnoſcže ſwěta a wot mudroſcže, kotraž ſo wšchudžom pokawoſaſche, hnuty, a wot mnohoſcže dobrotow, kotrež wšchudže widžesche a ſpoſnawoſaſche, tak rjež pšchemoſaty, hdyž chžyſche i najwjetſchej wčžipnoſcžu ſhonicz, ſchto tón wulki dobroczet je, wot kotrehož wšcho wulhadža, nětkle bě cžaſ a najlěpſcha pšchiležnoſcž, ſo by putnik hólczezej wo Bohu, wo Božej wšchedomóžnoſcži, najwjetſchej mudroſcži a dobročžiwnoſcži rěčecž počak. Š wulkej nutroſcžu, i hnuthm hložom, ſe ſylhami we woczomaj džeſche putnik: „Ty maſch prawje, lube džečžo, ſo dyrbi tu něchtó bycz, kiž je wšchitto tak derje a tak kraſnije ſčžinił; tehole wšchedomóžneho, najmudriſcheho a najdobrocžiwniſcheho, kotryž je wšchitto tele wězy ſčžinił abo ſtworił a tež cžłowjeki žiwjenje dał, mjenujemy B o h a, naſcheho lubeho njebjeskeho Wótza.“

Raž tamne ranje, na kotrymž přeni króčž ſklónzo ſkhadžecž widžesche, hdyž ſe ſwojimi pšchekraſnymi pruhami wšchitto poſkoczowoſaſche — tak, haj hiſchcže ſpodžiwniſcho běšche hólczezej pšchi tyhle ſłowach we wutrobje. Pomyſljenje na Boha ſkhadžeſche kaž tak rjež nutſkowne ſklónzo we nim, kotrež jeho rosum roſſwětlowaſche, jeho wutrobu wohrěwaſche, tak ſo ſo jemu žyly ſwět wołoko ničžo druhe bycz njeſdaſche, khiba ſame dobroty jeneho luboſčžiwneho Wótza.

„Haj, luby Bohuſkawo“, džeſche Methodij dale, hnucže hólczezoweje wutrobny pntnywſchi, „Wón je tón, kiž je wšchitto, ſchtož tu widžič, ſtworił. Wón je tamónle kraſny, módry wjerč, kiž ſo njebjó mjenuje, ſeſtajał. Wón je ſklónzo ſaſwěčžil, a jemu wšchědny pucž pšchipoſaſał. Wono ſwěcži nam pšchi naſchim džełe; pšches jeho cžople pruhi ſrawi ſad a žito runje tak, jako ſo jědže pšchi wohnju warja. Wón dawa wódže ſe ſkatom bēžecž a i mróčzelow padacž, ſo by napojil a wšchitto wolkſchewik. Wón wupyſcha naſchu ſemju i travu a i kwětkami a dawa różiczkam barbu a wón. Wón dawa nam i hruſlojeteje role wšchědny khlěb, a wobcžežuje ſchtomowe haſny ſe wſchelakimi plodami. Wón ſtwori ſchtom, kiž naſ ſe ſwojim khlódkom wolkſchewja a ſe ſwojim drjewom wohrěwa. Wón nawucži ptacžki jich ſpěw, i kotrymž naſ ſwjeſeluju. Wón woblecže jehnjatko, tu tebi k nohomaj wotpoczowaze, i kipej mjehſtej wołmu, i kajſejež je twoja a moja draſta wudžekana. Wón dawa nam wšchitto, ſchtož k byhlenju a k wotpoczowanju trjebamy. Wšcho je wón tak kraſnije ſčžinił, ſo bychmy na jeho ſkutfach ſo ſradowali, jeho lubowali, jemu poſkluſchni byli, a něhdy k njemu pšchincž móhli — do hiſchcže wjele kraſniſcheho ſwěta, jako tu wołoko ſo widžič, hdyž ſmėjemy pšchi nim hiſchcže wjele wjetſche radoſcže. A hacžrunje jeho nětkle hiſchcže widžecž njemóžemy, dha tola wón naſ wšchudžom widži, klyſchi kóžde naſche ſłowo, haj wě tež wšchě naſche myſle. Wón je kóžde wołomikjenje pšchi naſ, a wódži naſ na wšchěch naſchich pucžach. Wón wumóže tež tebe i cžmoweho wobhydjenja mjeſ rubježnikami, a da cže na rukomaj k mni donjeſcž. Wón je naſch najwjetſchi dobroczet, naſch najlěpſchi pšcheczet, naſch najluboſčžiwniſchi Wótž.“

Bohuſkaw pšchipoſkuchaſche pobožnemu putnikej i najwjetſchej ledžblivoſcžu a i pohnutej wutrobu, a njeputičeži jeho i woczow, tak ſo ani ſhonil njebē, ſo je mjeſ tym nóž ſo pšchibližila. Měſacžk, přjedy runja małej lědma widžomnej mróčžakžy na njebjó, ſwěcžeſche nětk w najrjeſniſchej jaſnoſcži, a ſtejeſche, i wjele tybaž blyſkotazy mi hwěſdami wobdaty, wyžofo nad jeſorom. Jeſor

bē wulkemu, jaſnemu ſchpihelej podobny, a ſdaſche ſo, jako by w nim druhe njebjó i měſacžkom a mróčželemi bylo. Na ſchtomach njehiboſche ſo žane liſčicžko, běšche žyly cžicho. Nowe, hiſchcže njeſnate ſacžucže — ſacžucže pobožnoſcže, hkrboſeje pokoroſcže a nutroſcže pšchi wšchudžepšchitomnoſcži Božej pšchemja hólczezowu wutrobu. A nětko ſtykny putnik ruzy, ſbēhny woczji k njebjó a poča ſo wóſje modlicž — tež Bohuſkaw, to widžo, poſbēhny přeni króčž ſwojej rucžy k njebjó, a wupraji kóžde ſłowo po nim. Šyly bēžachu wbohemu džeſcžu po ližomaj pšchi pomyſljenju, ſo je jemu Boh, kotrehož dotal ſnał njebē, tola hižom telko dobrotow wopoſaſał. A hdyž bē putnik pacžerje doſpěwał, pšchitaji Bohuſkaw k wulkej radoſcži pobožneho Methodija ſam wot ſo hiſchcže tute ſłowa: „Sa ſo tebi, luby a dobročžiwny Božo, tež hiſchcže džaſuju, ſo ſy mje i mojego přjedawſcheho cžmoweho, wohidneho wobhydjenja wumóžil, a k temule dobremu mužej do-wjedł, kiž mi tak wjele dobrego a kraſneho wo tebi powjedawſche.“

Putnik wſa hólczez a ſa ruku a wjedžeſche jeho do ſwojeje ſtwicžki. Tu pšchihotowa jemu ložo i mjehleho moču, a wódžē jeho i tołſtej wołmjanaj plachtu. Bohuſkaw, mucžny doſcž, bórſy wuſny.

(Pšchichodnje dale.)

Wſchelake i bliſka a i daloka.

* **Sandženu njeđelu** mějeſche ſo lětuſche poſlednje ſerbiſke ſemjejenje w Draždžanach. Špowjednu wucžbu mějeſche knjeſ ſarač ſſchizan i Kotež a předowanje knjeſ ſarač Domaſchta i Budetež.

* **W tym cžaſu**, hdyž ſo jich bohužel wjele bjeſſwědomniwých cžłowjekow pšches wurjadne wójniſke dołhody wobohacžicž pyta, je dobre, pokajač na ludži, kotřiž dobru ſhwalbu ſtajnje ſdžerža, ſo tajke cžinjenje ſažudžuja. A to je wulki fabrikſki wobſedžet Krupp w Eſſenje, kiž kanony ſa naſche wójniſke džełe. Krupp je w ſandženym lěcže něhdy 20 milijonow hriwnow dobytka wjažy měl hacž přjedy. Ale woni njeſſu tehodla ſwoju dividendu powyſchili, ale ſu te žyly wjažy wuſſchytowane pjenjeſy w tej měrje, kaž dołhody poſlednjeho mērneho lěta pšchecroča, k lěpſchemu ſmilnych napravow dali. Woni potajkim njeſſu wot wopravdžiteho wójniſkeho dobytka ničžo ſchowali. To dyrbjalo i pšchikladom bycz ſa druhich.

* **Šchtož ſebi huſto i naſchimi lubymi wojakami wonkach** na bitwiſchcžu piſche, budže wobkhedžbowacž, ſo woni woſebje rad poſtne napohladnižy i wobraſami pólnych pohrjebniſchcžow domoj ſčželu. To woſnamjenja to pobožne cžucže napſchecžo jich padnjonym towarſcham. A je tež wopravdže hnujaze klyſchecž, i kajſej luboſcžu woni te pohrjebniſchcža tam wonkach hladaja a wupyſchuju. Woſebje rjenje wothladane je pohrjebniſchcžo w Lens, na kotrymž je wulki džel pola hórki Loretto padnjonym k wój poſledni wotpocžinik namaſał. Přědku ſteji na pomniku napižane: „Tym w bitwach wołoko Loretto ſmužicže padnjonym rycžerjam.“

„**Bombaj Bóh**“ njeje jenož pola knjeſow duchownych, ale je tež we wšchěch pšchedawarňach „**Serb. Nowin**“ na wſach a w Budyſchinje doſtač. Na ſchtwórcžlěta plačži wón 40 pj., jenotliwe cžičla ſo ſa 4 pj. pšchedawaju.

Samolwity redaktor: J. Gółč. Šoburedaktor: J. A. Kapleř. Cžičcžet a nakladnik: M. Smoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoј mócnj
Lubosé ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spař měrnj
Čerstwosé da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjataj
Dušl daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh éi khmana
Žiwnosé je;
Žiwa woda,
Kíž Bóh poda,
Wokřew čel
F.

— Sserbske njedželske łopjeno. —

Wudawa šo kóždu šobotu w Smolerjez knihcizšczerńi w Budyšćinje a je tam ša šchtwórtlětnu pschedyplatu 40 pj. dostacž.

Schtwórtla njedžela adventa.

Jeř. 12, 2—6.

Bóh je moje sbože!

W čěmny m srudny m čařu profeta Jeřajaš wachuje a čaka se šwojim ludom w jařtwje a štyknošczi na lěpšchi čař. A Bóh tón Anješ šjewi šo jemu a pokasuje jemu bliski kónz domapytanj a khostanj, nowe šwětle ranje, nowy džěń sboža šo bliži ša pokutne a wěřjaze wutroby; hnadneho dopjelńjenja a wuřklyščenja wěřty a wjeřelj, jako by hižom pschisćlo, wotrocžł Boži šwój „džatowny kherlusć ša dobroty Meřiaša“ šaspěwa, w kotrymž wot špocžatka hač ke kónzej klinezi: Glaj, Bóh je moje sbože! Tež my čzemy we šwjatym pschihotowanškim adventškim čařu ša wšchu nařhonjenu wulku Božu pomoz a we wšchěch nusach a štarosćach čzežleho wójnskeho čařa tutón kherlusć šaspěwacž, pschi mješach psched njepšchecželemi a w domišnje, w domišnach a statokach: Bóh je moje sbože! Šchtóžkuli tał š wěřjazej wutrobu wuřnawa, tón šklyšchi štrošćtnje š tuteho kherlusća: Njeboj šo!

Šak njestkónčnje bohate a hluboše je to šlowežko „sbože“, kotrež profeta wo našchim Bosh spěwa; pomoz, wuřwobodženje, wumóženje, měr a šbožnosć, to wščitko je w tym šlowežku wobšantńjene. Wščitko, šchtož wot Boha a š Boha wuřhadža, šchtož we nim mamy, šchtož k njemu wjedže, to je sbože. Móže šwět abo druhi čłowjeł jo nam dacž? Ne! jenicžy Bóh móže jo nam wobradžicž, jeno we Bosh šměmy a dyršimj jo pytač,

jeno Bóh je našče sbože. Šak husto je Šraelski lud to nařhonil; hdy by zuřym pschiboham šklyžil, hdy by šwoju pomoz pola póhansćich ludow pytał, hdy by šwojeje mozy a krařnosće šo hordžil, dha dyršjesče štajuje tajki blud a wotpad š čzežkim njesbožom šapłacžicž; hdy by pak šo žyle na šwojeho Boha špusćežal, dha by tež šylńišćich njepšchecželow pschewinył a se žohnowanjom we šwojich hětach. Šchtož je pak Šraelski lud nařhonil, nětko š čzežkim domapytanjom, nětko š dobyčerškim wjeřelom, to je tež na tařlach našćich ludownych štawišnow kaž w knišy našćeho žiwjenja hlukoto šapřšane. Šaž na štale šałoženj šteji lud, dom, wutroba, kiž w njepšchewinjomnej mozy se šlowom a štutkom wuřnawa: Bóh je moje sbože. Bole dnyžli přjednj widžimj to w něćežišćich čzežkich wójnsćich čařach, našći wojowarjo š zuřby a š dalokosće jo nam spěwaju a my jim wotmolwimj š domišny: Ša šo dowěrju a njeboju šo! Šaj, špusćežej šo žyle na twojeho Boha, dha nihdy njebudžesć wopušćeženy. Njeboj šo, luby krajo a ludo, hačžrunje je twojich móžnych njepšchecželow tał wjele, — twój pomoznik je Bóh tón Anješ. Štare šlowo: „Jedyn muž — abo jedyn lud — š Bohom je pschezo wjetřina“ — je našćeho kheržora a naš wšćitćich pošne pschekšwědcženje. Njebojče šo, wy wudowj, wy šyrotki, wy žarowazy w kraju a ludu, wón čze wař trošćtowacž, kaž jeneho macž trošćtuje. Njebojče šo, wy franjeni, kotřiz psched njewěřty m pschichodom štejiče, wařče žiwjenje, wařć pschichod je w Anješowej ruzy. Njebojče šo, wy mřežazy, tež w šmjerći Bóh našče

sbože, śwětło, žiwjenje woſtanje. Njeboj ſo, węcžny, wſchomóžny, ſwěrnny Bóh je pſches Jeſom Chryſta twój Wóczež tu a tam! —

Pſches Bože ſjemjenje profeta widži, kaſ ſwobodnje a njebojaſliwje Boži lud ſo ſ jaſtwa a ſ zuſby dom wróczy do kraja ſwojich wótzow, do kraja ſwojeho Boha. Bórnj ſo ſažo we wrotach domiſny a pſchi męſtnach Božeje hnady ſhromadźuje, ſo by pſchi ſtudnjach teho ſboža ſo wucziſczil, woſchewil a poſylnil ſ cžětom a ſ duſchu. Kaſ horzo je ſo jim huſto w zuſbje ſtyſkało ſa tutymi ſtudniczkami; kaſ jelen jachli po hymnej wodže. Woni ſu huſto ſawutlili a wumrjeli w tutej duchownej nuſy, kaſ Hagarowy ſyn w puſczinje. A kaſ wjeſele, dźaknje, ſwěru chzedža nětko ſ pſchitwarkam a woſtarjam teho Anjeſa khwatacz, te rjane Bože ſlužby wohladacz, Bože ſłowo a Boži ſakoń wuknycz a wuczič.

„Njeſhodźče tam a ſem, pytajcze žórło!“ Pójcze, cžerpajcze wěru žiwjenja ſe ſtudnjow ſboža naſcheho Boha, ſapſchimńcze a džeržcze pomoz a žohnowanje teho Anjeſa! Kaſ wjele ſwětneho wjeſela a ſwětneho horja, w kotrymž naſch lud dołho ležeſche kaſ w Babilonſkim jaſtwje, je ſanicžene a roſlamane wot wójnſkich wichořow. Se ſabludžena a zuſby ſmy ſo, dźak budž Bohu, dom wróczyli. Kaſ wjele ſhniłych, džerjanych, jędojnych ſtudnjow a lužow je ſo ſaſypało w móžnych njewjedrach wójnj, — Bóh daj, ſa pſchezo! — a kaſ wjele ſtudnjow ſboža a žórłow žiwjenja je ſo ſažo wot pſchitrywožeho procha a popjela wotkryło a na nowe wunamaſkało. Rěki Božeje hnady pſches kraj a lud ſažo džeja, kotrychž ſbóžna woda woczy roſjaſnjuje, cžětu a duſchi ſtrowotu pſchinjeſe a ſwědomnje wuſwobodži wot brēmjenjow a njeměra. Njeſu žórła Božeje hnady noweho ſluba wjele ſylniſche a kraſniſche hač w Iſraelu? W Bethlehemy pod wrotami bęſche žórło kraſneje wody, ſ kotrejež picž ſebi Dawit we wójnſkim cžaſu jara žadaſche. Tſjo rjeſojo ſ jeho wójſta cžerpachu a pſchinjeſechu ſe ſmjertnym ſtrachom wodu ſ tuteje ſtudnje. Hlaj, to džěcžo ſ Bethlehema, miſchtr pſchi ſakubowej ſtudni, dobyczet na Golgatha wotantnje nam pſchecziwo wſchitkim njepſcheczelam ſtudnje ſboža a napomja naſ ſ nich ſ węcžnemu žiwjenju. Snajeſch ty, wěrjaza wutroba, tele ſtudnje hnady a ſboža, kotrež je Boža hnada nam wotewriła, kotrež ſu nam naſchi wěrjazy ſwěrnny wótzjojo wutworili a ſawoſtajili? Twój luby Boži dom ſe ſwjatej dupu, ſe ſwjatym Božim bliđom, ſ Božim towarſtwom pſchi žimym ſłowje Božim, w khěrluſkach a modlitwach, — a wonkach pſchi mjěſach, na poli cžęcže wſchitke te męſtna, hdžęž naſchi lubi wojazy ſteja, ſtražuja, wojuja, wotpoczujaja nad a pod ſemju, te męſtna lazaretow a khorownjow ſa naſchich ſwěrnnych rjekow, — pſches wſchitke bęži žórło Siloah ſ węcžneje ſwjatnižy, wſchudžom tam nutſkach a wonkach nadeidžemy teho, kiž dženſa hiſchcže rjeknje: Komuž ſo picž chze, tón pſchidž ke mni a napij ſo; moje cžěto je ta prawa jędž a moja krej je to prawe picže; ſbóžni ſu cži, kotſiž ſu lacžni po prawdoſcži. Prajcze tola, hdže dha by naſch lud, hdže dha naſche wójſto woſtało w tužnych přėnich dnjach teje wójnj, w pražazej horzocze bitwow a wſchěch tyſchnoſcžow, w ſuchocze dołheho woczakowanja a cžęžkeho tradanja? My budžichmy ſawutlili na pucžu. So my hiſchcže tu ſmy, ſo ſteжимy, ſo dobyczetſzy doprėdka džemy, to je džitw pſched naſchimaj woczomaj, to je jeno móžno pſches

to, ſo naſch žyly lud ſo ſhromadži w ſpóſnacžu a wuſnacžu: Bóh je moje ſbože; ſo je ſebi móž a ſylnoſcž, ſcžerpnoſcž a wutrajnoſcž, troſcht, woſchewjenje a žiwjenje nacžerpał ſe ſtudnjow ſboža naſcheho Boha. Hdž telko tawſyntow naſcheho luda tele ſtuduje ſažo namaka abo ſ žyła haſle namaka, hdž telko tawſyntow nutſkach a wonkach je ſwjaty ſlub ſ Bohom ſcžiniło, ſo chzedža cžaſ žiwjenja pſchi tutym ſałožku a žórku žiwjenja woſtacž, — to je hižom dženſa wulke dobycže, wulke žohnowanje, pomoz a wumoženje, — na to ſo nadžijamy wulkeho ſwjateho pſchichoda naſcheho luda a khěžorſtwa. Pójcze, wy wulzy a mali, ſtari a mlodži, ſ džęlacžetſkimi a ſ wojowarſkimi ruſkami; ſkicžcže ſwěrne macžerne ruſki a nawucžcže mjehke džęſcžowe ruſki, ſo bychmy wſchitzy ſe ſtudnjow ſboža cžerpali. Napjelńcže ſ wodu žiwjenja wſchitke karany žiwjenja, jednore linjane wſchědneho dnja, kraſne a woſebne naſchich ſwjedzenjow, karany wjeſela, karany ſylſow a žarowanja. Čžim wjazzy cžępacže, ſebi a druhim, cžim bóle budžecže ſačucž a naſhonicž: Bóh je moje ſbože!

Pſchipowjedajcže mjěſ ludami ſ džakowanjom mjeno teho Anjeſa! Tole napominanje profeta ſwojemu ludu ſobu dawa na pucž won ſ jaſtwa do lubeje domiſny. Mjeno teho Anjeſa, khwalba jeho ſwěrn, kraſnoſcž jeho ſtutkow dyrbi byčž jich podróžniſki khěrluſch, kiž dyrbi potom klineczęž pſchi nowotwarje Anjeſoweje ſwjatnižy a Božeho męſta, kaſ pſchi wuſnyje a wo žnjach na domiſninych polach. Wonēmjene harſy dyrbja ſažo ſyncžęž a klineczęž pſches kraj a mjěſy ke khwalbje Boha, kotrejež dyrbja wſchě kraje polne byčž.

Hižom nětko klineži ſ wutrobom naſcheho luda: Tón Anjeſ je mój pſalm. Žadny pucž naſchich wójſtow bjeſ khěrluſcha: Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ſam; ſlyſch, pſches nóžne wichořowe morjo ſo ſpěwa: Chryſt Chrye, na morju pſchi naſ ſtej! pſches bitwiſchcža a ſwjatnižy móžnje ſchumi: My džemy a chžemy ſo modlicž ſ Bohu; ach, a ſchtó móže licžicž, kaſ huſto je ſo ſaſpěwało ſ džakowanjom abo ſ próſtwami: Twař, o moja duſcha, twař na Boha!

Čsměle a mohle tele khěrluſche ſažo wonēmicž? Hdž domiſnine ſwony budža khěrluſch męra ſaſpěwacz, hdž naſchi wojowarjo ſ dobyczetſkimi khorhojemi ſo ſ nam wróczya, hdž móžemy jim ſ ſaſowidženju a powitanju napschecžo hičž, — kaſ dyrbi tehdy móžniſcho, kraſniſcho hač ſchumjenje ſwonow klineczęž naſch džakny khwalobny khěrluſch: Čžęſcž budž Bohu we wyſokocži!

Węſcže chžemy ſ połnym prawom mjena naſchich wjednikow a dobyczerjow pſchekraſnicž, węſcže chžemy po ſwjatej pſchibluſchnoſcži mjena naſchich ſa naſ ſemrjetnych rjekow, kotſiž wonkach abo nutſkach ſpja, ſe žohnowazym depomnjecžom wobarnowacz, — ale naſch džak ſo wyſche poſbėha ſ horam pomozny a pſchekraſnjuje pſche wſcho a we wſchēm mjeno naſcheho Boha a Sbožnika. Hdž mjena tamnych naſchich ſwěrnnych ſteja ſapſkane niz jeno w taſlach ſtawſnow, abo w kniſy žiwjenja, — dha ſo ſa to temu džakujem, kotrehož khwalbu w džakowanju a w nadžiji jandželjo, paſtyrjo, kralojo, Simeonowe a Hanine wutroby ſaſpěwachu. Čžęžke ſu domapytanja naſcheho cžaſa, ale tola budža nam węſcže ſ žohnowanju, je-li mjeno, ſłowo, wola naſcheho Boha a Sbožnika budže wobarnowaza, wodžaza móž naſcheho luda w pſchichodnych dnjach. Poſylnjeny a dobyczetſki pſchecziwo nje-

pscheczalam, s jednoczeny a sbozowny nutskach budze nasch drohi lud w hnadze wot Boha, we swerje sa Boha. Wschitke te sanknjene durje na swecze sašo wotantnyč, rostfelane mosty sašo twaricz, prôidne a puste městna wupjelnicz, rany sahojicz, wutrobny pošylnicz, bylšy setrecz, — swotkal móhli k temu wschemu wutrobitoscz a móz bracz, jeli niz wot nascheho Boha a Ebóznika. Nascha pomoz steji w jeho mjenje. Jeho krašnoscz, hnada, swera dyrbi šo wschudžom pschipowjedacz a wschitzu šu k temu powołani, kotřiz chzedža do weczneho Ziona nuts sańcz. Škwalba teho Šnješa wobarnuje kaž psched straschnej hordosczu, tak psched straschnym sadwelowanjom, wona potasuje twjerdy saložk, prawy pucz, sbóžny dobyczerski kónz. Bóršy hodowne swony šwjedžen sboža, džén nascheho Ebóznika nam saswonja. Wěsch, schto tebi pschipowjedaju? Šaj, my jo wěmy, niz hacž runjež je wójnski čas, ale runje won dokelž je pschezo hišcže czežki wójnski čas a krejšlecze na semi. Wone špěwaju a předuja nam: Měr na semi; pschetož Bóh je moje sbože! Šamjen.

W.

Setkanje Bože we wulkej wójnje.

(Pofracžowanje.)

Dženža je njedžela, ale niz kaž w domišnje, hdžež swony klineča a cžlowjekow k modlenju wołaja. Šow je bluki hrimot kanonow, kiž džiwne do šwědomnja rěči. Pschezo je, kaž by Bóh šwoje khostaze šudjenje nad cžlowjekami wukonjaš, kotřiz jeho předy šnali nješbu. Šako psched krótkim nadbėhowachmy, šebi ruzny sawdachmy a po modlitwe nascheho Šnješa a Ebóznika šmėrom šmjerczi napšcheczimo džěchmy. Šižom někotry, kiž běšče předy šozialdemokrat, je šebi na šwoje wotšhilenje wot Boha pošmyšlil a je šo sašo k njemu wróčkil. „Šdnyž je nusa najwjetšča, je Bóh najbližšči.“ Młodoscz, kiž je na wopacžnych puczach, chžyla jenož jedyn džén ras na tajkim šmjertnym bėdženju šo wobdžělicz. Wona by teho Šnješa na kolenach wo měr prošyla.

(Pioněr i Franzowškeje.)

* * *

Přěnju wohnjowu šchěženizu šmy móžnje dostali, luba šotra! Šak šebi to myšlil njeběch. Ššym we hłowje wot ššelenja žyle wjercžaty. Š prawizny a k lėwizny kulki kaž krupny lėtachu. Šadny wołomik wěšty nješby. Š nožny je hišcže wjele wrótnišcho. Mjedželu wječzor šebi hižom myšlach, šo dyrby šwój testament ščinič, jako granata njenadžizny pschede mnu dele prašny. Šejtman šebi myšlesche, šo šym do kuslow roslecžal. Wón šo mje tež prašchesche, hacž je šo mi něschto štało. Ale Bohu džakowano niz. Šenož štróžele. Mě štamny ššepotachu, šo móžach lėdy štejecz. Šuba šotra! nětko móže cžlowjek šo modlicz nawuknecz, a to móžesč wječzor hodžiny dołho šlyšhecž, šak nutnje šo k Bohu modla. Ša dyrby šam wušnacž, ja předy tež hišcže šak žyle wěrjazy njeběch. Ale nětko šym tola žyle hinasčy. Nětko čžujemy, šo Bóh je —

(Šakšiki wojaš šwojeje šotšje.)

(Pšichodnje dale.)

Kak je Bohušlaw i Dubowina Boha špóšnal.

Šowjedańczko wot Šhrystofa Šchmida.

Pšchekožik Š. Šuf.

(8. pofracžowanje.)

11. štam.

Pucz do hór.

Šutnik Methodij mějesche hólčezca psches žyle lěczo pschi šebi, šo by jeho hišcže lěpje rosčucžik, a wot wšchelakich hrosnych

rěči a njepočinkow jeho wotwucžil, kotřymž bě mješ rubježnikami pschiwuknč. Šobla šo putnik tež nadžijesche, šo hólčez, šotrehož licžny běšchtej pschi šak dołhim bydlenju hłuboko w šemi kšětrje šblėdnčkej, tu pschi nim w czerštwym powětšje pschi štrowej jėdži najšferscho šwoju přjedawšchu štrowoscz a rjanoscz sašo dostanje, a šo šmėjetaj potom jeho šarschej cžim wjetšchu wješeloscz na nim. Š woprawdže bě Bohušlaw bóršy sašo šak rjanu, šak kčěžaza róža w rańšchim šlónzu.

Ššrjedž našymja chžyšche Methodij, kiž bě předy něhdy daloko wołoko pošyl a wjele městow wohladaš, hišcže junu šwój kiz do rukow wšacz, a šo na pucz do bliško ležazeje wobudleneje krajiny podacz, šo by šo tu mješ ludžimi po hólčezowymaj šarschimaj doprašchowaš. Wón bě i nanom tamneho młodženca, kotřiz bě Bohušlawka k njemu pschiwjedk, derje šnath; bě to bohobočajny a mudry bur, kiž hłubšcho w horach bydlesche. Šon bě putnikaj na jeho proštwu šlubil, šo chze hólčezca šak dołho k šebi wšacz, hacž šebi sašo po njeho njepšchindže. Š njemu chžyšche Methodij najpředy makeho Bohušlawka domjescz.

Ša jěnym rjanym, jašnym dnju našymu bėchu lėdma rańšche šerja šakwitala; tu pschindže putnik hólčezca wubudžicz, šhotowa jeho, a džěsche i nim do šapakki. Šu modlesche šo i nim nutnje, šo by Bóh lubny Šnješ jeju pucz, kotřiz chžyščaj džěnka nastupicz, žohnowaš. Šako běščaj potom pošnědaloj, a i poštrėbnymi wėžami na pucz šo wobštaraloj. Šša Methodij šwój kiz, šakny šwoju kšěžku, a džěsche w Božim mjenje; Bohušlawk pošny radosče bėžesche pošla njeho. Džěščaj poš šamotnych šchěžčlach, šotrež bėchu jenož paštrjam a hajnikam šnate. Pšchipošdnju pschindžesčaj k wyšokim škalam, na kotřychž šo wyšoko horjela šadło šosow pašesche. Šu šo šhdnyščaj do kšłódka, šo byščaj wotpočnyčoj a mašny wobjed k šebi wšakoj.

Paštrjowny hólčez pschibėža k nimaj, šo by cžesčedostojnemu putnikaj ruku woššach. Mašny Bohušlawk rucze štanjšchi a šo džiwajo pocža: „Ši, aj, šakšile mašny cžlowjek, runje šak ja šym! Š to je tola rjenje! Šo šym ani njewjedžal, šo je na šwecze wjazny šakšich mašnych ludži, šym šebi pschezo myšlil, šo šym šamlutki na šwecze šak mólíčki. Šmėšno, ty pošndžesč i namaj?“ Ša nanowe dowolenje poššesche pašokš putnika, njeby-li šmėš jemu jeho bremješchlo kruč njescz. Šak džěchu hromadže dale, a Bohušlawk mějesche i žyšym hólčezom šak wjele powjedacz, šo pošla šoro na ničzo njekėžbowasche.

Ša to pschindžechu do makeho šeleneho dólččka, šřjedž wyšokich škalow, hdžež šo šadło wowzow pašesche, runje šamnemu burej šlyšchaznych, šotrehož chžyšche Methodij wopytacz. Bohušlawk mějesche na dwėmaj mašymaj, lėdma něšotre dny šarymaj jehnatšomaj njekšmėrnu radoscz, maškasche jej, a dawasche jimaj wšchelake riane mjena.

Mješ tym šo putnik ša paštrjom rosšladowasche. Š šoka poš nashilenej šaku, i šotrejež cžiste promjo wody cžezšesche, wuhlada młodu hólčku šedžazu, šotraž mějesche w ruzny wowežerski kiz, w drugej knihu, w šotrež jara pilnje cžitasche. Šad tym šo džiwajo džěsche putnik k njej. Wona bě bėla šhotowana a mějesche šchėroki šeleny šlobuš na hłowje. Šeje wobliczo bě cžiche a miše; tola bě na njej lohžny špóšnacž, šo je šrudneje, cžezšesche myšle. Šestaryneho, cžesčedostojneho putnika Methodija bě hišcže njewidžala; špóšna paš jeho hnydom poš tym, šchtož bě wo nim šlyšchala, a štanjšchi jeho pscheczelnje a i widžomnej wješelosczu a dowėrnosczu poštrwi.

Methodij džěsche: „Šu tuto šadło hišcže dołho njepašesč. Pšchetož hdyž wóndano i burom rěčach, šotremuž šlyšcha, njepomni wón ani šłowa wo tebi.“ Wona paš wotmolwi, šo hižom šóššto lėt w horach wowžny pašny, šo paš je pola tehole šwojeho dušchneho šnješa šakle psched ššjomi dnjemi do šlyžby pschishla. „Š wotkel paš šy“, prašchesche šo Methodij dale, „a cžehodla šy šak šrudna?“ Šolčžo da šo do šłakanja a prašesche: „Šch, ja šym wot daloka. Šala njepošlyšnoscz je mje do najwjetšeho njesboža pschiwjedla. Bėch pschi jara dobrej knjeni na šlyžbie. Š lohškomjšłnoscz wostajich jeje jenicžke lubošne džěčžatko, šotrehož pilne pėštonjenje bě mi najštrucžišcho pschiporucžene, jenož něšotre wołomikšjenja šamo. Duž bu wono wot rubježnikow šradnjene. Šalocžce a šrudoby dla njemóžach pschi dobrej knjeni wjazny wuštracz, njemóžach jeje horjo wjazny widžecz, a cžeknych šehodla do hór. Šu šym nětko w šejle šamocze žywa, a pošschu wšchėdnje Boha, šo chžyl mi miłosčizny bycz, a njesbože, šotrež šym škuczila, sašo dobre ščinič, džěčžatko sašo namacacz dacž a šak njekšmėrnu žalocžč dobreje maczerje do radosče pschemenicz. Šóh šrašč šo

tola nad mojimi hylsami kmili, wo kotrychž jeno wón a tute skaly wjedža.

Putnik prajesche s hnutym hlokom: „Ja mam sa to, so je Bóh twoju próstwu w tymle wofomijnjenju wuflyščať.“ A wučahnywšchi wobras Bohuškawoweje maczerje, kotryž bě febi k temu, so by so lóže sa njej dopraščať, šobu na puč wšak, pošasa jón prajo: „Snajesč tutón wobras?“ Holcžo sawola s poštróženjom a radošču wótsje: „Mój Božo, to džě je wobras hrabinki s Dubowina, maczerje kradnjeneho džěšča!“

Ma to pschiběža tež mały Bohuškaw, hladasche na tule nowu wošobu (parschonu) s wulkim spodžiwanjom, a hnuty psches jeje hylšy rjekny: „Čehodla dha plakaš, a ščto čzi je? Šsy trasch hlódna? Šlej, tu mašch khléba a dvě jablucžny! jěš!“

Methodij pať džěsche k holcžizny: „Šlej, tónle mały hólčez je tamne džěčo, kotrež bu s tymle wobrasom kradnjene!“ Holcžizny bě pschi tym, jako by so jej s radošču a štróženjom wutroba pučnyč chžyla. Šadny na kolena a ruzy wyšoko k njejbu šbėhnywšchi sawola: „D ty tať dobry a milosčizny Božo, ty šy moju modlitwu wuflyščať, kotruž wo dnjo a w nožy k tebi ščzelech. Ach, wšmi něťk tež milosčiznje mój wutrobný džak, kotryž mi móžno njeje se škowami wuprajicž.“ Ma to wofoschomasche maľeho Bohuškawka s horžymi hylsami. „Mój najlubšchi Bohuškawko“, džěsche wona, „talle je čze nam Bóh šako daril. Ale šy dha ty tón wopravdže, abo džije so mi to jenož? — Šaj, ty šy wopravdže; pschetož šy šwojemu naney žyle podobny, kaž jena rošowa krepka druhej! Ach, tať budže so twoja maczeť šradowacž! Ach, budž wščať ty tola tež wješeľy a raduj so, pschetož něťko džemy k twojemu naney, k twojej maczeri!“

Methodij wutřě febi hylsu s wocžow a prajesche: „Tebi budž čžescž a šwalba, dobročizny Božo. Twoja ruka je šjawnje s tymle džěščom, ty pscheměni hylšy šrudoby, kotrež tale wboha holcžka bjes pschěstacža plakasche, do hylšow radoščze. Ty darisčch dobrymaj šarschimaj jeju wutrobnje lubowane džěčo s nowa. Ty žohnuješch moje přenje kroczele, a šalutujesč mi štaremu mužej dalsche doprašchowanja. Twoja dobročiznosč a šmilnosč budž wěčnyje šwalena!“

Ma to džěsche Methodij s Bohuškawkom a Maratu dale do domu čžescžehódného bura, kiž jeno poš hodžiny dale bydlesche. Maľy hólčez, kiž bě s nimaj šobu pschischoť, chžysche mjes tym wozny paščž.

„Še to mój nan, to moja maczeť?“ woprašča so Bohuškaw, jako jim bur a jeho žona w šhěžnych durjach napschecžo štušičtaj, a jich pschecželnijwe powitašičtaj; a šlyšchawšchi, so wonaj to nještaj, bě šrudny. „Wonaj štaj tať pschecželnijwaj“, praji wón; „mój nan a moja macž njemóžetaj pschecželnisčej byčž; ja bych tu rady pschi nimaj wostať.“ Šako bėchu tu něščto maľo pošědli, dachu so na dalschi puč, a tamny mlodženz, kiž bě Bohuškawka namakal, šyn šprawneho bura, jich pschewodžesche. Ma wječor pschindžechu s horow won do doľheje a ščěrofeje doliny, hđžez so Bohuškaw na mnohosčzi šhěžow wulkeje wšy došč nadžiwacž njemóžesche. Šasajtra rano pschi šwitanju jědžechu dale, a nadžijachu so, so budža sa tji dny w Dubowinje.

12. štam.

Njenadžite wopytanje.

Šřeni džěň pschindžechu šhětry truch pučža dale. Wjesenje so maľemu Bohuškawkej lubjesche, a na městacžkach, hrodach a wšach. kotrež bėchu wšchudže wokoľo widžecž, mějesche wulku radošč, a tať hušto hacž šako nowy hróď na dalokej hórzy wuhlada, praschesche so tež, hacž to njeje Dubowin.

Tola druhi džěň s wječora pschindžechu do husteho lěša. Tu bėchu pučze tať hrosne, so móžachu lědma dale pschincž. Tež šbėhny so žakostny wětr a desčezil so mohľ rjez lijesche. Mjes tym bu nóž a bórny tajka čžma, so durbjachu šřjedž lěša w šorcžmje, kotraž bě rubježnikow dla jara wuwofana, wostačž. Šako bėchn tu něščto powječzerjeli, podachu so k měrej, so bychu rano prawje šahe šako dale jěčž móhli. Mucžni došč tež wšchizny bórny wufnychu, jenož Methodij, kiž bě maľeho Bohuškawka k febi do šomorŕi wšak, klecžesche hacž do pošnožy pschi šlidku, na kotrymž šwěža štejesche a jeho kniži ležachu, a modlesche so.

Duž šta so s dohom daloko pschěd šhěžu wulka hara; a něťtre wótre mužške hlošy bėchu šlyšecž. Čžepjesche so s mozu do duri a do wolenžow. Wšchizny w domje buchu se španja wubudženi a jara šastróženi. Putnik wufšupi se šwojeje šomorŕi;

Marata pschiběža jemu napschecžo a počža: „Ach, mój Božo, mi so šda, so šu to čzi rubježnizny, a so chzedža nam Bohuškawka šako wšacž.“ Methodij porucži jej, so by jenož šměrom byľa, a džěsche dele. Tež šorcžmar a jeho ludžo bėchu we wulkim štrasche, a njewěrjachu febi durje wotewricž. Čzi wonka pať hiščezze bóle šakhadžachu a hrožachu, so chzedža durje rošbicž, jeli so jim nje-wotewri.

Methodij pať rjekny: „Durje naš njemóža šakitacž; Bóh pať budže našch šakitar a wobwarnowat; w jeho možy šmy wšchizny. Špytajmy, hacž so s tymi ludžimi na dobre waschnyje pschesjene pschincž njehodži.“

Wón wotewri durje; ščtyrjo kaž ščtomy šřocženi a šylnje wobronjeni brodaczi mužojo štušiču do šhěže, jedyn mjes nimi se šakwěčenej šmolnizy w ruzy. „My durbimny najšřjedny wšchě štwy a šomorŕy wascheho domu pschěhladacž“, prajachu woni; „pschetož našch knjes pschijědže hnydom sa nami s tójščto ludžimi, a wšcho durbimny jemu po jeho woli pschihotowane byčž!“ Methodij so woprašča, ščto jich knjes je? — a jich wotmolwjenje pschijewjedže jeho do wulkeho špodžiwanja a njenadžiteje radoščze; pschetož bě to hrabja Drohoměr s Dubowina, Bohuškawkowy nan. Čžile jeho škužobnizny počžachu dale powjedacž, tať je wón we mójnje čžezny ranjenny byl, tať pošdžischo šako derje došč wuhojenny wójško njeje chžyl wopuščezicž, ale šobu wojowacž. doniž měr a pošoj wudobny njebudže. Šřajachu, so je něťko k měrej pschisčlo, a so je hrabja s nimi, a se šwojimi druhimi ludžimi, šotšiz nješku na šurkowskich pošjesach pošřiebani, na šompucžu.

Šowjesčž, so je měr a pošoj, napjelni wšchěch s wješeľosčju. Wšcho w domje chžysche jenož šhrobľny wojakam pošľužicž. Čzi bėchu pať tež bórny prawje pschecželnijwi a šamolwjachu šwoje šřjedawšche šhětre šakhadženje s hrosnym wjedrom. W šajškim wěťšje a desčezju, měnjachu, njekmé so wojakej sa ško bracž, hdyž wo pošnožny rady doľho pschěd durjemi nještej. Tež powjedachu, tať šu so w čžmowym lěšu šabludžili, a so tuto šwarjenje njebychu namakali, hdy bychu šwěžu we wofnje njewidželi, kotraž je jim šako na prawy pučž pošhala.

To, so bė jich šwěčka, pschi kotrež so Methodij tať pošdže hiščezze modlesche, šem domjedka, pošnu móžnje wutrobu pošožneho a bohobojasneho putnika, kiž we wšchom Božu ruku a pschěd-widžomnosč čžescžomasche; a wón prajesche tež sa tuto šbože Bohu wutrobný džak.

(Pschichodnje dale.)

Wšchelake s bliska a s daloka.

* **Nowy bibliški pučžnik na lěto 1916** je šako pschecželnijwe knjes šaral Mróšal w Budyščinu šestajal; wón w bliščkim čžaju wuňdže, tať so jón lubi Ššerbjo do noweho lěta doštanu. Wón placži 15 pjenješkow, a maja tež šobuštawy knihowneho šowarštwu w tutym lěče jón šapłacžicž, došelž so wot nich žadny pschinoschľ šberal njeje, čžisčez pučžnika pať ma so šapłacžicž. Bibliški pučžnik chžyli tež lubi Ššerbjo tym šwojim won na šitwischěčo šlacž. Wón budže jim lubny šowaršch, hdyž jim šobdy džěň poda šřuhu s Božeho šklowa jako ščlit w čžezkich a čžemnych čžabach jich wojowanja.

* **Nowa wójšla poščžonta** je so šhěžorštwowemu šejmej pschědpošožika a žada so 10 milijardow šřiwnow. Šastupjeť štatnych finansow je w šejmje wuľožil, so jedyn džěň něhđže 330 milijonow šřiwnow placži, ale wón móžesche tež wufbėhnyčž, so s pjenjesami pošla našchich njepšchecželow wjele hubjenšcho šteji, a so budže našchemu ludej loško, te čžezkoty pschenjesčž. Šřech je nam čžezko, my durbimny ščezřpliwje a wopornijwe tón čžezki čžap pschětracž w tej nadžiji, so Bóh tón Šřjes našche pošřtwy wo měr wuflyšchi, hdyž je jeho prawa ščtunda pschisčla.

* **Dla železnizny**, kotraž je wotmyšlena wot Ššadworja do Ššamjenža, wuradženia hiščezze k temu šónzej došchle nješku, so so ležomnosč wot gmejnow darmo da. Ššuradženia pať, kaž wšchomnosč šřromadženenemu šejmej rošřrawja, so dale wjedu, a čže wšchomnosč gmejnam poščžontu k nakupjenju tych ležomnosčow dacž.

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Ššoburedaktor: J. A. Kapleř.

Čžisčezčěť a nakladnik: M. Ššoleř.

Sy-li spěwał,
Pilnje džělal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoј mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spaј mérnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džěň pak swjaty
Dušl daty,
Wotpočl ty.

Z njebjes mana
Njeh čl kmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kšl Bóh pada,
Wokřew čel
F.

Sserbske njeđželske lopjeno.

Wudama šo kóđu šobotu w Smolerjez knihičishečetni w Budyhajnje a je tam ša šchwórtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

Boži džěň.

Ief. 9, 6. 7.

Hody! Hižom to kłowo šamo naš zyle hinał trjechi, hač žane druge. My jo jenož wurjeknyč abo šakšysheč trjebamy, a hižom steji psched nami jene wopomnjecze pschi druhim. My widžimy starschiski dom, to blido, ša kotrymž šmy jako džěčzi s bratrami a šotrami w hromadže šydali, šlyšchimy starscheju hłóš, jako by nam hišcže we wuschomaj klinežal, a hladamy jimaj do jeju šwětleju woczow. Tajke dopomnjecze pak je šhwatniwy wodžet. Wón wjedže naš do drugeho doma, kiž pak bē šašo naš dom. Dorosčzeni bēchmy, čěžka šrudoba nad nami ležeshe a šwětko Božeho dnja šo tak čěžko do našeshe tyscheneje wutrobny dobywashe.

Hody! Kajli wěnz lubošnych waschujow šu nam našchi pobožni wótzajo w bēhu lěštokow wokolo tuteho dnja šwili! Š darami lubosče šwješeluja starschi džěčzi a džěčzi starscheju, knježa čzeladnych a bohaczi šhudnych! Lēš strowi naš se šeleninu a lubošnym wonjenjom Božodžěšcžoweho šchtomika w našchich w šymje tak šamknjenych domach, jako by nam do šymy něšhto s pschichodneho nalēcza pschinješl. W zusbje rospróschene džěčzi šhwataju domoš, šo bychu s najmješcha šhwilku šašo pschi nanje a macžeri pošedžale, kaž něhdy psched lětami. A hđžž žaneho měštno prošdne wostanje, pak jenož tute hody, abo wot nētki pschezo, w duchu je wono tola pódla.

Hody! Nētko halle tón prawy knjes hodow pschińdže, profeta šelajas jeho nam tak rjenje wopikuje: Nam je šo džěčžo narodžiko, Šsyn je nam daty, kotrehož knještvo je na jeho ramjenju. Šdyž tole čžitamy, je nam, jako bychmy teho profetu widželi, tak wón s wješelom nad tym, kiž ma pschińč, poškatuje a šhwata, šo by jemu do rukow a na wutrobu padnył. My to šrosymimy; pschetož

Krašny je tón šlubšeny Šbóžnik.

I. Šemu rēkaja: Džiwny. Šaj, mlodaj šhudaj mandželšaj, šosef a šmarja, čžehujetaj po šudžinych horach do šwojeho narodneho města šethlehema. Nichtó tam na njeju njecžala, nichtó jimaj napschecžiwu njendže, žadny rjany dom jimaj pschihotowany njeje. W małym domežku — w hróđzi — hospodu namašataj. A tam narodži šo jimaj džěčžatko. Wonaj položitaj jo do žlobika a wono hlada kaž kóžde druge džěčžo se špodžiwanjom do šwěta a wupschestrēwa šwojej šlabej rucžny, a nichtó nje-pschińdže, ša šaršchimaj a džěšcžom pohladacž, pschetož wono bē šhude džěčžo. A tola, dla tuteho šhudeho džěšcža wotewri Bóh šam njebjeka a jandžel pschinješe tu krašnu powjesč: Šam je šo dženkš tón Šbóžnik narodžil! a šyla jandželow špewa: Čžejč budž Bohu we wyšokosčzi, mēr na šemi a čžlowjekam dobre špodobanje! Njeje to ničžo džiwne?

A hišcže je to džěčžo male, duž pschicžehnje, wodžena wot jašneje hwěšdy, s raššeho kraja wulka šarawana

čajnuž w Bethlehemje drje hiščezje widželi njeběchu, mudri, wošobni mužojo, na kralow podobni, s wulkim pšchewodom wojakow a jědných. Bōla krala w Jerusaleme bēchu pobyli a to, sčtož pytaču, njenamafali. Ale w małym domečku w Bethlehemje džęczo namafaju, a duž ſo k temu džęsczu jako k ſwojemu kralej modla a wotewrja ſwoje poklady a wobdarja to džęczo. Njeje to niczo dżiwne?

A to džęczo roščęsche. Hdųž bē 12 lēt, tehdy ſlyšachy wučęni Farifejſzy ſe ſpodżiwanjom jehō mudre praſčenja a wotmolwjenja. A hdųž bē 30 lēt, wotewrichy ſo ſašo njebeša a ſwjaty Duch puščęzi ſo na njehō a wot horkach bē Wōtzowu hłōš ſlyšęcz: To je tōn ſamy mōj luby Ešyn, na kotrymž ja dobre ſpodobanje mam! Njebē to niczo dżiwne?

A tutōn muž ſebra ſo, hromadžęsche ſebi wučęownikow a kłodęsche po kraju wokōlo. Hłōdných naſęczowasche, khorých hojeſche, ſrudných troſchtowasche, haj ſamo morných s rowa wołasche. Lud njemęjeſche žaneho wjetſcheho dobroczęla a wyſtaſche jemu napſchęczo: Hoſianna, temu ſynej Dawitowemu! A lędma bęchu te ſłowa wuklinczate, wleczęsche tōn ſamſny lud ſwojehō dobroczęla na horu, ſo by ſo tam na kſchizy wukrawiw. Njebē to niczo dżiwne?

A hdųž bē ſo wudychał, ſarža ſemja a czma pſchikry ſe ſwojimaj kſchidłomaj ſemju. Jeho položichy do rowa, ale na kſęzi džen bē jandžel s Bethlehema tu ſašo a wotwali kamjeń wot rowowých durjow a tōn morny ſtawasche ſe ſemje, kaž rano ſlōnzo s morja kſhadža a žana ruka jo ſadżęczę njemōže. A tōn ſtanjeny tu hiščęze je. Wōn wodži ſwoju zyrkej, kiž hacž na tōnzy ſemje doſaha. Džęczę ſo k njemu częschęza, dorōčęni kłodža po jehō ſnamjenju, khorę ſbęhaju k njemu ſwojej ruzy a mręjazy njerodža wo niczo, hacž ſo ſmęli jemu do jehō mileju rukow a na jehō ſbōžnikowu wutrobu padnycz. Njeje to dżiwne? Haj, profeta Jeſajašo, ſčtož ſy ſaſtarſku prajil, to wobkrucci dženſa zly kſchęſczęjanſki ſwēt: Jemu rękaju dżiwny!

II. A radżiczel. Prjedy hacž je Khrętuſ pſchichoł, bē dobra rada droha na ſemi. Jedyn mōžeſche drje druhemu dobru radu dawacz, hdže ma hicž, ſo by wjele namuknył, abo ſčto ma czinicž, ſo by wjele nahromadžil. Khoromu dawachy lękarjo dobru radu a ſtari wučęachy mlōdných s poklada ſwojich bohatých ſhonjenjom. Ale to bęsche tola rada, kiž ludži jenož po ſemi wokōlo wodžęsche, kiž pať ſo dale rowa a wyſche hwęſdow njewjedziſche, rada, kiž ſachodnemu częlu hojeſche, njęſachodnu duſchu pať prōdnu woſtaji. Sčto pomha pať ſablūdženemu pucżowarjej wodżęć, kiž jehō jedyn džen po druhim w huſtym lęku wokōlo wodži, pucż s lęsa won, pucż do rjaneje domiſny, hdžež na njehō czafaju, hdžež ma kryte blido a pſchihotowanu hoſpodu, pať njewę? Ach, kať ſebi pōhanjo žadachy, ſo by jim nęchtō pucż do njebeš k Bohu pokafal, ſo bychu temu kať lubemu nanęj ſwoju nuſu wuſkorżicž a ſwoje hręchi ſebi wotproſęcz mōhli, ſo bychu, hdųž częlo duſchi hoſpodu wupowę, s nej na ſbōžne męſtno mōhli, hdžež ſmęla na węczne woſtacž! A ſa tajkim radżiczelom ſu lętyſkazy dolho ſe ſwojimi modlitwami a woporami, ſe ſwojich tempłow a domow a ſwjatých hajow won wołali. Ale woni wołachy kať hlōdni wo khlęb do puſcziny — podarmo.

Duž pſchidęze prawa rada s njebeš. Bōh pōkla s njebeš ſwojehō Ešyna. A hlaj, tōn kłodnych hręſchnikow

ſe ſwojim rtom k Wōtzej w njebeſach pokafowasche, kiž ma ſam mōz, człowjekam hręchi wodawacz, ſe ſwojim częrpjenjom a wumrjęczom wōn Wōtzowu wutrobu ſmjęczęzi, ſo ta nam hręchi wodawa, a ſe ſwojim horjeſtaczom pſchihotowa wōn nam pucż pſchęs tu hlubinu mjeſ ſemju a njebeſami, tōn pucż horje do njebeš. Kajſi radżiczel, kiž je s dobom tež wodżęć, pucżętwarjęć a noſchęć człowjekow! Haj, ſęstupajęze ſo hromadu, wy mudri ſandžených lętyſkazy a wy wučęni naſcheho czafa ſe wſchęch krajow a ręcżęze a radżęze a wuradżujęze, ſčto je mjeſ wami najlępſchi radżiczel, a potom ſtajęze Khrętuſej węnz na jehō pſchękrafnjemu hlōwu a poklaficze ſo pſchęd nim a prajęze s Jeſajaſom: Khrętuſ je tōn prawy radżiczel!

III. A Bōh mōzny, węczny Wōtczęz. To ſu ſylni mužojo, kiž s hlubokęje ſkały te tam pſchęd lętyſkazy ſroščęne kamjenje lamaju a ſbęhaju a je po ſwojej woli wotrubaju. Ale ſčto je jich mōz pornjō mozy ryczerja Judžineho, kiž naſche do wutroby ſakorjenjene žadoſčęze won torha a czaha a naſcheho ſnutſkownehō człowjeka po ſwojej podobnoſczę wobrubuje, ſo my potom w prawdoſczę a ſwjatoſczę kłodzimy? Ešyny je tōn wojať, kiž ſwoju brōń wucžęhnje, bjeſ bojoſčęze na njepſchęczęla dže a jehō pſchewinje. Ale po mozy wopravdżity Bōh bē tola tōn, kiž je ſe ſwojim częrpjenjom ſmjerczi mōz wſal a helſke wrota pſchęwinyl. Wojazy tajkemu wōjnſkemu wodżęćej wyſtaju, s kotrehož mōz a khorbłōſczę na zylę wōjſko padatej, ſo je potom njepſchęwinjomne. Ale wſchęch tajkich pſchętrjęchi Khrętuſ. A njemu ſhladuja wopuszczęne ſyroty, s kotrymiž ſo ludžo ſtorakaju, rudžene mandželſke, kotrež ruby muž wſchędnje tyſchi, kłodži a hubjeni, wo kotrychž ſwēt njerodži, a hlaj, s njehō pada na nich mozy doſčę, ſo ſylniſchi hacž lawy wſchu kſchiwdu ſe ſczęrpliwoſczę njębu. A njemu ſhladuja khorę a mręjazy a woni nabudu ſylnoſčęze doſčę, ſo, hdųž domjazy jich dla kſchępotaju a plakaju, s wjeſelom do ſmjercęze a do rowa džeja — kať na kwap. A tutōn Bōh mōzny je s dobom węczny a jako tajki mileje wōtznęje wutroby. Wōn pať je tež

IV. Męrnny ſęřſchta, ſo by ſo jehō kņejſtwo pſchęſporjalo a męra nihdy tōnz njebył na Dawitowym ſtole a w jehō kraleſtwe, ſo by wōn to ſame pſchihotowal a wobſygnyl ſe ſudom a s prawdoſczę wot teho czafa hacž do węcznōſczę. Tole my czitamy. Ale hdųž jo pſchęd ludźimi czitamy, njeje nam tať, jako by kōždy ſtanycz a ſo praſchęcz durbjal: Je dha Khrętuſ wopravdže męř pſchęnjęſł, je wōn wopravdže tōn męrnny ſęřſchta, abo durbimy na druhęho czafacz? Na zylę ſemi ſo hižom pſchęs zylę lęto wo niczim telko njepiſche, kať wo krejroſliwanjom tuteje wōjny. W Europje, kiž je tola nimale zylę kſchęſczęjanſka a tať „Khrętuſkōwe kraleſtwo“, na ſčtyrjoch wulkich bitwiſchęczach džen wote dnja s milijonow želeſnych rołow ſmjercž noſchaze kulki lętaju. Młōdži padaju, franjeni ſdųchuję a wſchędnje, hdųž ſo ſlōnzo khowa, je ſašo wjele ſtow wudowow a ſyrotow a bjeſdžęcznych ſtarſchich wjazy. A jako wōjny njebē, njebē pſchęzo na ſemi wadženje a hidženje mjeſ ludźimi doſčę? Ach, luby Kņęze Jeſu, tať mōhł nęchtōžkuli rjęz, ſy ty wopravdže tōn męrnny ſęřſchta, a hdųž ty jo ſy, hdže dha je twoje kraleſtwo, hdžež ty jako męrnny ſęřſchta kņęziſch, ſo bychmy ſo ſeburali a wſcho wopuszczęli a tam czahnyli, ſo mōhli tam w męřje žiwi bycz? D, njęſa-

budźmy! Boże kralestwo je snutskach w naš. Shtož prawje do Ahrystuša wëri, tón jo w šebi nošy. Temu je Ahrystuš we wješelu a srudobje mërny fëršhta. Jeho wutroba je štwicžka, czicha a wutepjena, njech tež wokoło njeje wëtr najhóršich wojowanjom schumi. Woprawdžity kšesczijan ma snutskach mër, njech jako nan bjes džeczi abo jako wopuszczena šyrota žaruje, abo njech jako wojak šmjerczi do woczow hlada, wšchako ma Ahrystuša ša schitarja. Duž wostaj Ahrystušej tu czescž mërneh o fëršhty!

Alle Bože kralestwo je tež swonka naš. Kšesczijanšta zyrkej to je a tón mërny fëršhta Jesuš knjezi w njej. Nëtko wšchak ma tuto kralestwo hišcže na šebi bohaty džël semšteje njedokonjanoscže a tehodla wëja rešne wëtry šwady a wójnow hišcže psches njo. Tola pak do wšcheho tuteho holka a njemëra tež bjes pschetorhnjenja hlóš mërneho fëršhty klinezi, kiž srudnych troschtuje, njemërnych škludžuje, ranjenych wobala a wšchëch na lëpschi pschichod pokasuje. Tutón tež pschiñdže. Bože kralestwo budže junu dokonjane — w njebjëšach. A shtož budže do njeho kšuschecž — tam w Božim raju —, tón smëje daloko šady šo to nëhdusche semšte hubjenštwó a bëdženje, šo budže šo lëdma na njo dopomnicž móž. Šandželjo budža wokoło njeho še šwojim šwëtkom a špëwom. Njewuprajomna žadosčž budže kaž wodynch š Edena psches jeho wutrobu czahuncž. Ahrystuš, tón fëršhta mëra, budže psched nim stacz. Tehdy budžemy, shtož dženkša še šwojeje šrudobje a bojosčže won pschi šwojich rowach a we šwojich wupróšdnjenych domach še šylšami špëwamy, jako bychmy jo prawje njewëřili, š radoščžu šnjescž móž, šhladujo na fëršhtu mëra:

Nët k wulki mër je bjes kónza,

Wšcha škoržba kónz je wšala!

To je twój Knjes a wón tu je: Džiwny, radžicžel, Bóh móžny, wëczny Wótcžez, mërny fëršhta! Duž:

Wješel, wješel šo kšescžanstwo!

Šamjen.

J. Kř. w H.

Pschi žlobiku.

D bëžcže, wy pastyrjo, pohwatajče
A pišcžeze šobu wšacz njesabudžče.

Haj, pohwatajče,

Shto w Bethlehemje

Tam we hródzi w žlobiku wuhladacže.

Tam widžicže džecžo kaž jandželki šu,
A macžer tež pschi nim tak wobšboženu.

D knježnicžka ty,

Tak njebjeska šy,

A wobraš šy luby a pohnuwazy!

Nët k, šušodo, šwataj šem š kolebawku,
Šžu džecžatko položicž, šy ma je tu.

Špi derje, haj špi,

Njech džije šo cži,

Šo w šbóžnosčži hrajkasch njes jandželkami.

Šetkanje Bože we wulkej wójnje.

(Šokracžowanje.)

Lille, 6. novembra 1914.

Mojej lubej štarschej! bratsja a šotry!

Šajke wobrocženje psches Bože wóđenje. Tak nëtko wušnawam. Šchetož š přenja je mje Bóh runje reformaziški šwjedžen dwëmaj

njepšhecželškimaj kulkomaj trječicž daš, shtož budže mi cžaj žiwjenja njesapomnite. Tak husto hacž budu tón šwjedžen šobu šwječicž, budu Boha wo hnadu prošycž. A š druha, njeby Bóh tej kulžy tak wóžicž mohł, šo bych na mëščze morny byl?

Wóš luby nano, Bóh je te modlitwy wuškyšchak, kotrež šu šo š njemu šlale, mje šdžeržecž. Šadžijomnje wón nëtko tež hišcže tu modlitwu wuškyšchi, šo by mi domoj daš. Njebych šebi ničšo druge pschak, hacž šo bych junkrócž š tobu, luby nano, te mšchi hičž mohł, kaž pošledni krócž do našcheho džëlenja.

Dubej štarschej! wy njetriebacže šebi moje dla tykanz hubjenje šlodžicž dacž (9. novembra bëšche kermušcha); pschetož mi šo žyle derje dže, Bohu džatowano, cžehož šo tež wot waš nadžam. Šadžijamy šo, šo Bóh bóršy knještwa š mërej wóžiči —. Šlodžče šo jenož kručže š Bohu, kaž ja, potom wšchitko š lëpschemu doñdže. Alle, mojej lubej štarschej, wóš šebi njetriebataj myšlicž, šo šym nëtko hižom prawy kšescžijan. Šacž dotal hišcže niž, šuby nano, ale hdyž budže wójna nimo, čžu dobry kšescžijan bywacz, a ty, luby nano, budžesch mi pucž š temu pošasowacz. Šmam potom wjele šašo dobre cžinicž. Duž, wy lubi, prošcže, šo by mje Bóh luby Knjes tež dale wobarnowak a mje po wójnje š prawej wërje dowjedł.

(Še šakšich žyrtwinskič a šchulškich nowin.)

* * *

(Ššchichodnje dale.)

Wješel, šemja, njebjó, šo!

Wješel, šemja, njebjó, šo!

Ššyna mamy Božeho.

Šo by šbože šlodžik,

Še šo dženkš narodžik.

Šcžëw nam rjany wubitwa

Š Šehoweho korjenja.

Šo by šbože šlodžik,

Še šo dženkš narodžik.

Šškowo ščžini cžlowjek šo

W tebi, Ahrystcže, Šbóžniko.

Šo by šbože šlodžik,

Ššy šo dženkš narodžik.

Kak je Bohuškaw š Dubowina Boha špóšnak.

Šowjedaničžko wot Ahrystoša Šchmida.

Ššchetožik Š. Šuf.

(9. pošracžowanje.)

13. štam.

Šadosčž dobreho nana.

Wjes tym pschiñdže tež hrabja, wulki, nadobny muž, rjany a lubošny do woczow, pschistožny a pschecželniwy we šwojim šadžerženju. Šutnika wša wón hnydom šobu do šwojeje štwy, šasasche jemu, šo by šo š nim š blidu šydnyl, da šebi šleschu šwojeho wina pschinjesčž, nala Šethodijej přenju ššklenžu, pijesche pošcžeršku na jeho štrowjo, shtož dyrbjesche tež putnik cžinicž.

„Budžče mi wutrobnje witany, cžescžedostojny wótcže!“ praješche hrabja. „D tak je mi to lubo, šo šym poš tak došhim pucžu a w tajšim wjedrije poš ššechu a do cžopleje štwy pschishchol. Tola šcže mi wy, pošožny a šprawy wótcže, hišcže wjele lubšchi; pschetož wam móžu wšchitko, shtož mi na wutrobje leži, š dowërnoščžu šjewicž. Wšchitžy moji ludžo šu, kaž widžicže, wješekeje a radošneje myšle, došelž šo poš wjele šrawnych šobnyčch bitwach šašo domoj wrócžej. Šeno ja, jich wjedžicžer a knjes — a tak

je to w tutym śwécze husto, ja sam mjes nimi bym frudny a styskny. Mam wultu starosc, hacz ma so doma wschitko tak, kaz dyrbjało. Moja mandzelska drje je strowa; tola scto je so i mojim jeniczkim bynkom stalo, to njewem. Moja mandzelska njeprifasche mi hizom dokhi czaś niczo wěste wo nim a we swojim poslednim liscze halle spomni, so drje jeho na tutym śwécze wjazh njewohladam. — Wy seze i wjele ryczerjemi snaty, pschetoż bēschče nēhdy tež wutrobity wojak. Wy seze runje na kraju, seze knadz daloko wokolo pobyl. Prajče wschał mi, njewěsče niczo, scto w Dubowinje czinja? Seli so mi niczo dobre powjedacz nimacze, dha mje k najmjeńšchemu trošchtujče.

Methodij wotmolwi i najwješelschim woblicžom: „Mōžu wam to najlěpsche sjewicž. Wasch byn je strowy a najlubosnišchi hōlczež, kajlehož bym czaś žiwjenja hiščeje njewidžak.“ — „Wy jeho snajecze?“ woprascha so hrabja khētije. — „Ach, jara derje“, džešče putnik; „tola je so i waschim džeščjom nēšchtōžkuli stalo, mjes tym hacz bēschče na wōjnje.“ A wōn powjedasche, sctōž wo Bohuškawku wjedžešče, a polasa k wobkruczenju teho krašny knjeniny wobras. — „Haj, to je wona, moja mandzelska“, prajesche hrabja, „jako bych ju žiwu widžak. Se knadz nētko hiščeje tak rjana? Ach, wboha žona je wjele, wjele wuczerpika! — Tola hōže je nētkle hōlczež?“ — „Tu w domje“, prajesche Methodij. — „Tu w domje?“ sawoła hrabja nahle stantyschi. „A czechodla dha mi to hizom dawno njeprajēscheje? domjedzče mje na mēseje k njemu!“

Methodij wsja śwēzu i blida, a hrabja džešče sa nim do komorki, hōžež jeho bynł we kožu ležešče. Hōlczež pošmēwasche so w spanju tak lubosnje kaž njewinosč, a bē tak krašny kaž jandžel. Hrabja njemōžešče so dospč na njeho nadžiwacz, bylny stupichu jemu do woczow, a wōn prajesche: „Mōj Božo! jako na wōjnu czechnjech, bē wōn hiščeje plakate džečzo, a nētko je hizom tak lubosny hōlczež! O ty moja dobra, najlubšcha mandzelska, nētk halle rošymju twojim listam, a džaťuju so czi sa twuju staroscziwoscž wo mje, i kotrejž by mi njekmērnju žaloscž a frudobu salutowała. — Bohuškawko, luby Bohuškawko“, sawoła wōn potom, a wsja hōlza sa rufu, jeho wokošchujō, „wotucz, hlej, twōj nan tu je!“ Sato bē so mať Bohuškawł po khwili zyle se spara wubudžil a k šebi pschischoł, rjekny pošny radošče: „Ty by mōj prawy nan?“ a pschecželniwje pocza so na njeho šmēwacz. „Budž mi wutrobnje powitanj, mōj najlubšchi nano! Se dha tu moja macž tež šobu?“ Hrabja wsja hōlczeža na ruzy a plakasche radošne bylny, prajo: „Boža mōžna a dobročiwja ruka je cze špodžiwnje wumōžika, lube džečzo. Njemōžu so Bohu sa to dospč džaťowacz.“ „Sa tež niž“, rjekny Bohuškawł; „o kak dobry je tōnle našch Bōh, kiž je takle luboscziwly a pschecželny k nam, kiž nam tak wulke radošče wobradža.“ Hrabja mēsešče nad mudrymi praschenjemi a wotmolwenjemi hōlczeža njewurjeknitu wješkosč. „Methodijo“, prajesche wōn, „kajti džať bym wam winojty! Šdy bych wam wschē šwoje kubła a wobšedženštwja dacž chzyl, by to hiščeje mačo bylo sa tu wuczbu, kotruž je hōlczež wot was dostak.“

Mjes tym bē tež Marata do komory pschisčła, a wosta bojasna nasdala stejo. Hrabja ju pschecželnje postrowi, poda jej rufu prajiwšchi, so so nicžeho bojecž nima. „Tola czi rubježnizy dyrbja“, rjekny wōn rošhnēwany, „sa šwoje njelkmanštwja kručze khostani byč!“ Wōn pschilasa tež hiščeje tušamu nōž najkhorblišchim mjes šwojimi ludžimi, so bychu jich w jich khowanzh pytali, njenadžizy nadpadnyli, a jatyh do Dubowina pschijwedli. Potom powjedasche jažo se šwojim bynkom, a njeby trasch žyku nōž wōczka sańdželik, hdy by jeho putnik k temu njenapominal, prajo, so je tola wschēm khwilkla pošpanja trēbna, chzēdža jutšje wješeli do Dubowina doječž. (Pschichodnje dale.)

Wschelake i bliska a i daloka.

* **Sody.** Jim wjele sda so njemōžne byč, hody šwjeczič. Runje jako by wōjna tej kōnje wschitkich našchich šwjedženjom parle wufamała. Ženje so boloscž tak bylna njewopokaže, hacž hdyž wutrobu nile wopomnjecze wobjima. Tehodla so jim wjele ta luboscž pschemulka sda, hacž so mohle jim hody nēšcto wobradžicž. Wy pak wschitkim pschiwolamy: Tola šu hody. Šsrjedža w huujazhm 46. psalmje, kotruž je Luther i tym šamym šahorjenjom do teho khērluscha „Jedny twjerdy hrōd je našch Bōh sam“ pschespēwal, steji šlowo kaž hodowne špēwanje šrjedža we wōjnškim wichorje: „Dha wschał dyrbi to mēsto Bože pēnje wješele wostacz se šwojimi studniczkami. Bōh je šrjedža w nim“ Pschezo lōhko njeje, jeho blisko šesnacz. To wē špēwar 46. psalma. Wichorny wokolo njeho wuja. Šsrjedža nutškach pak steji kaž škałojta kupa hodowne wješele: dha wschał dyrbišch ty wješely byč, pschetož tōn šnjes je pola tebe. Haj, dha wschał šwjecziwly hody we najkubšchey myšli. Pschi wschey wōjnje a wichoruy dyrbinuy a mōžemy my bliskoscž Božu našhonicž; mōžemy Jesuše w naš bydlenje pschihotowacz. Pschi wschey hōrkej boloscži, pschi wschēch czešpienjach dušche dyrbja so nam studniczki trošchta žōrlieč i teje w Božim džešču nam šjewjeneje luboscze. Šslyšojte wōczko dyrbi to džečatko wohladacz, kotrež pschindže, so bychu cžlowjetojo bliski wuczeł, wēcznu šmilnosč mēli. Šranjena wutroba dyrbi so wuhojicž. Pschi wschey mnohej cžemnosčzi, kotraž nam pucz šaczni, dyrbinuy so tola na prawy pucz namafacz, psches potajništwō, kak je Bōh žedženje wschitkich cžlowjetow po wumōženju stajil. Šow je wōn wēczne dopokajmo dak, so šady cžemnosče mrvōczakow tola wola k šbožu cžlowjetow šlutkuje. Dha wschał tola hody! Niž šame wyštanje jo wuczini, ale našhonenje: Bōh je pschi mni. Šctōž k našhonenju tehole šjewjenja Božeho w cžlowjestwje pschindže, tōn je na hodownym duju šrjedža nutškach stejal w rēzy luboscze.

Dha wschał hody tež w myšli našcheho luda. Sody šu nam šwjedžen wobradžajeje luboscze. To lēto njechamy nohomaj teje luboscž šadžewacz, ale je pochwatacz. To je witane wotkryče hodowneho džiwa, hdyž cžlowjetojo luboscž šuja. Šdžež hdy i cžemneje wutrobny pruha luboscze so doby, šnutsšowna mōž so rošjašni. Sody šu nam šwjedžen džečzajejo wješela. Wješele džečzi dobre cžini. Wy njechamy džečžom w šebicžnosčzi frudobny tradacz dacž na wješelu. Niž dar džečzo najbōle wješele njeczini, ale so budža šaršchi i džečžimi tež džečzi. W pschewinjenju našcheho njespodobanja žohnujemy so a tež džečzi. Špēwajmy i nimi hodowne khērlusche, wobhladajmy šebi i nimi hodowne wobrašy, powjedajmy jim i našchim našhonenjom pošwjeczene hodowne hištorije, potom budžemy tež hody šwjeczič w starej dobrej myšli našcheho luda.

* **Sandžemu njedzeli 4. adventa** je so psches knjesa wyschšcheho žyrkwinskeho radžicžela Rosentranza knjes šarac Šapleč jako dušchompajšyr Šornjo-Wujesdžanskeje wōšady, na mēsto knjesa šararja Wjazki, kotruž je so Michala na wotpocžink podak, šapokajak. Šarške mēštno je so tōn kōcz wot konsistorštwja šameho wobšadžilo po šakonškim postajenju, dokelž ma konsistorštwō wobšadženje wobštaracz, hdyž žyrkwinske pschēdšejicžerštwō njeje žancho i tyh wušwolilo, kotruž je kollatorštwō k wōlbye porucžilo.

„Bombaj Bōh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale je tež we wschēch pschēdawarňjach „Šerb. Nowin“ na wsach a w Budyšchinje dostacz. Na šctwōrcžlēta placzi wōn 40 pj., jenotliwē cžiška so sa 4 pj. pschēdawaju.